Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ນໂມ ຕສ຺ສ ກຄວໂຕ ອຣຫໂຕ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສ຺ສ

ຊາຕກ-ອຏ຺ຐກຖາ

(ທຸຕິໂຍ ກາໂຄ)

໔. ທຸກນິປາໂຕ

໑. ທລ຺ຫວຄ຺ໂຄ

[໑໘໑] ໑. ຣາໂຊວາທຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ທລ຺ຫໍທລ຺ຫສ຺ສ ຆິປ຺ປຕີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຣາໂຊວາທໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ໂສ ເຕສກຸຓຊາຕເກ (ຊາ. ໔.໑ກ.໑ ອາທໂຍ) ອາວິ ກວິສ຺ສຕິ. ເອກສ຺ມິ ປນ ທິວເສ ໂກສລຣາຊາ ເອກໍ ອຄຕິຄຕໍ ທຸພ຺ພິນິຈ຺ຉຍໍ ອຑ຺ຑໍ ວິນິຈ຺ຊິນິຕ຺ວາ ກຕ຺ຕປາ ຕຣາໂສ ອລ຺ລຫຕ຺ໂຖວ ອລງ຺ກຕຣຖໍ ອພິຣຸຍ຺ຫ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຜຸລ຺ລປທຸມສສ຺ສິຣິເກສຸ ປາເທສຸ ນິປ຺ຕິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ. ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ ເອຕທໂວຈ – ''ຫນ຺ທ ກຸໂຕ ນຸ ຕ຺ວໍ, ມຫາຣາຊ, ອາຄຈ຺ຉສິ ທິວາ ທິວສ຺ສາ''ຕິ. ''ກນ຺ເຕ, ອຊ຺ຊ ເອກໍ ອຄຕິຄຕໍ ທຸພ຺ພິນິຈ຺ຉຍໍ ອຑ຺ຑໍ ວິນິຈ຺ຊິນນ຺ໂຕ ໂອກາສໍ ອລກິຕ຺ວາ ອິທານິ ຕໍ ຕີເຣຕ຺ວາ ກຸຍ຺ຊິຕ຺ວາ ອລ຺ລຫຕ຺ໂຖວ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອຸປ຺ຏ຺ຐານໍ ອາຄໂຕມ຺ຫີ''ຕິ. ສຕ຺ຖາ ''ມຫາຣາຊ, ຘມ຺ເມນ ສເມນ ອຑ຺ຑວິນິຈ຺ຉຍໍ ນາມ ກຸສລໍ, ສຄ຺ຄມຄ຺ໂຄ ເອສ. ອນຈ຺ຉຣິຍໍ ໂຂ ປເນຕໍ, ຍໍ ຕ຺ມ຺ເຫ ມາທິສສ຺ສ ສພ຺ພຍ຺ຍຸພຸທ຺ຘສ຺ສ ສນ຺ຕິກາ ໂອວາທໍ ລກມານາ ຘມ຺ເມນ ສ ເມນ ອຑ຺ຑໍ ວິນິຈ຺ຊິເນຍ຺ຍາຖ. ເອຕເທວ ອຈ຺ຉຣິຍໍ, ຍໍ ປຸພ຺ເພ ຣາຊາໂນ ອສພ຺ພຍ຺ຍູນມ຺ປິ ປຓ຺ຑິຕານໍ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ຘມ຺ເມນ ສເມນ ອຑ຺ຑໍ ວິນິຈ຺ຊິນນ຺ຕາ ຈຕ຺ຕາຣິ ອຄຕິຄມນານິ ວຊ຺ເຊຕ຺ວາ ທສ ຣາຊຘມ຺ເມ ອໂກເປຕ຺ວາ ຘມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕ຺ວາ ສຄ຺ຄປຸຣໍ ປູຣຍມານາ ອຄມິສູ''ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຉິສ຺ມິ ປຏິສນ຺ຘິ ຄເຫຕ຺ວາ ລທ຺ຘຄພ຺ກປຣິຫາໂຣ ໂສຕ຺ຖິນາ ມາຕຸກຸຈ຺ຉິມ຺ຫາ ນິກ຺ຂມິ. ນາມຄ຺ຄຫຓທິວເສ ປນສ຺ສ ''ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ຕກຸມາໂຣ''ຕ຺ເວວ ນາມໍ ອ ກໍສຸ. ໂສ ອນຸປຸພ຺ເພນ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ໂສລ຺ອສວສ຺ສກາເລ ຕກ຺ກສິລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສພ຺ພສິປ຺ເປສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິໍ ປຕ຺ວາ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ ເຊ ປຕິຏ຺ຐາຍ ຘມ຺ເມນ ສເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ, ຉນ຺ທາທິວເສນ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ວິນິຈ຺ຉຍໍ ອນຸສາສິ. ຕສ຺ມິ ເອວໍ ຘມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາ ເຣນ຺ເຕ ອມຈ຺ຈາປິ ຘມ຺ເມເນວ ໂວຫາຣໍ ວິນິຈ຺ຊິນິສຸ. ໂວຫາເຣສຸ ຘມ຺ເມນ ວິນິຈ຺ຉຍມາເນສຸ ກູຏຑ຺ຑກາຣກາ ນາມ ນາເຫສຸໍ, ເຕ ສໍ ອກາວາ ອຑ຺ຑຕ຺ຖາຍ ຣາຊງ຺ຄເຓ ອຸປ຺ຣໂວ ປຈ຺ຉິຊ຺ຊິ. ອມຈ຺ຈາ ທິວສມ຺ປິ ວິນິຈ຺ຉຍຏ຺ຐາເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ກຍ຺ຈິ ວິນິ ຈ຺ຉຍຕ຺ຖາຍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ອທິສ຺ວາ ອຸຏ຺ຐາຍ ປກ຺ກມນ຺ຕິ, ວິນິຈ຺ຉຍຏ຺ຐານໍ ຉຑ຺ເຑຕພ຺ພກາວໍ ປາປຸຓິ.

ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຈິນ຺ເຕສິ – ''ມຍິ ຘມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ວິນິຈ຺ຉຍຏ຺ຐານໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕາ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ອຸປ຺ຣໂວ ປຈ຺ຉິຊ຺ຊິ, ວິນິ ຈ຺ຉຍຏ຺ຐານໍ ຉຑ຺ເຑຕພ຺ພກາວໍ ປຕ຺ຕໍ, ອິທານິ ມຍາ ອຕ຺ຕໂນ ອຄຸຓໍ ປຣິເຍສິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕິ 'ອຍໍ ນາມ ເມ ອຄຸໂຓ'ຕິ ສຸຕ຺ວາ ຕໍ ປ ຫາຍ ຄຸເຓສ຺ເຍວ ວຕ຺ຕິສ຺ສາມິ''ຕິ. ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ''ອຕ຺ຖິ ນຸ ໂຂ ເມ ໂກຈິ ອຄຸຓວາທີ''ຕິ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ອນ຺ໂຕວລ຺ອຍ຺ຊກາ ນໍ ອນ຺ຕເຣ ກຍ຺ຈິ ອຄຸຓວາທີ ອທິສ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຄຸຓກຖເມວ ສຸຕ຺ວາ ''ເອເຕ ມຍ຺ຫໍ ກເຍນາປິ ອຄຸຓໍ ອວຕ຺ວາ ຄຸຓເມວ ວ ເທຍ຺ຍຸ''ນ຺ຕິ ພຫິວລ຺ອຍ຺ຊນເກ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ຕຕ຺ຖາປິ ອທິສ຺ວາ ອນ຺ໂຕນຄເຣ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫີ. ພຫິນຄເຣ ຈຕູສຸ ທ຺ວາເຣສຸ ຈຕຸ ຄາມເກ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫີ. ຕຕ຺ຖາປິ ກຍ຺ຈິ ອຄຸຓວາທີ ອທິສ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຄຸຓກຖເມວ ສຸຕ຺ວາ ''ຊນປທໍ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫິສ຺ສາມິ''ຕິ ອມຈ຺ເຈ ຣຊ຺ຊໍ ປຏິຈ຺ຉາເປຕ຺ວາ ຣຖໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ສາຣຖິເມວ ຄເຫຕ຺ວາ ອຍ຺ຍາຕກເວເສນ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຊນປທໍ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫມາໂນ ຍາວ ປຈ຺ຈນ຺ຕກູມິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຍ຺ຈິ ອຄຸຓວາທີ ອທິສ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຄຸຓກຖເມວ ສຸຕ຺ວາ ປຈ຺ຈນ຺ຕສີມໂຕ ມ ຫາມຄ຺ເຄນ ນຄຣາກິມຸໂຂເຍວ ນິວຕ຺ຕິ.

ຕສ຺ມິ ປນ ກາເລ ພລ຺ລິໂກ ນາມ ໂກສລຣາຊາປິ ຌມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ໂຕ ອຄຸຓກຖໍ ຄເວສນ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕວລຍ຺ຊກາ ທີສຸ ອຄຸຓວາທີ ອທິສ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຄຸຓກຖເມວ ສຸຕ຺ວາ ຊນປທໍ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ຕໍ ປເທສໍ ອຄມາສິຯ ເຕ ອຸໂພປິ ເອກສ຺ມິ ນິນ຺ນຍ຺ຖາເນ ສກຍມຄ຺ເຄ ອກິມຸຂາ ອເຫສຸໍ, ຣຖສ຺ສ ອຸກ຺ກມນຍ຺ຖານໍ ນຕ຺ຖິຯ ອຖ ພລ຺ລິກຣຍ຺ໂຍ ສາຣຖິ ພາຣາຓສີຣຍ຺ໂຍ ສາຣຖິໍ ‘‘ຕວ ຣຖໍ ອຸກ຺ກມາເປຫີ’’ຕິ ອາຫຯ ໂສປິ ‘‘ອມ຺ໂກ ສາຣຖິ, ຕວ ຣຖໍ ອຸກ຺ກມາເປຫີ, ອິມສ຺ມິໍ ຣເຖ ພາຣາຓສີຣຊ຺ຊສາມິໂກ ພຸຣຫ຺ມທຕ຺ຕມຫາຣາຊາ ນິສິນ຺ໂນ’’ຕິ ອາຫຯ ອິຕໂຣປິ ນໍ ‘‘ອມ຺ໂກ ສາຣຖິ, ອິມສ຺ມິໍ ຣເຖ ໂກສລຣຊ຺ຊສາມິໂກ ພລ຺ລິກມຫາ ຣາຊາ ນິສິນ຺ໂນ, ຕວ ຣຖໍ ອຸກ຺ກມາເປຕ຺ວາ ອມ຺ຫາກໍ ຣຍ຺ໂຍ ຣຖສ຺ສ ໂອກາສໍ ເທຫີ’’ຕິ ອາຫຯ ພາຣາຓສີຣຍ຺ໂຍ ສາຣຖິ ‘‘ອຍມ຺ປິ ກິຣ ຣາຊາເຍວ, ກີ ນຸ ໂຂ ກາຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕນ຺ໂຕ ‘‘ອຕ຺ເຖໂສ ອຸປາໂຍ’’ຕິ ວຍໍ ປຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ‘‘ທຫຣສ຺ສ ຣຖໍ ອຸກ຺ກມາເປຕ຺ວາ ມຫລ຺ລກສ຺ສ ໂອກາສໍ ທາເປສ຺ສາມີ’’ຕິ ສນ຺ນິຍ຺ຖານໍ ກຕ຺ວາ ຕໍ ສາຣຖິໍ ໂກສລຣຍ຺ໂຍ ວຍໍ ປຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ອຸກິນ຺ນມ຺ປິ ສມານວຍກາວໍ ຍຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊປຣິມາຓໍ ພລໍ ຌນໍ ຍສໍ ຊາຕິໍ ໂຄຕ຺ຕໍ ກຸລປເທສນ຺ຕິ ສພ຺ພໍ ປຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ‘‘ອຸໂກປິ ຕິ ໂຍຊນສຕິກສ຺ສ ຣຊ຺ຊສ຺ສ ສາມິໂນ ສມານພລຌນຍສຊາຕິໂຄຕ຺ຕກຸລປເທສາ’’ຕິ ຍຕ຺ວາ ‘‘ສີລວນ຺ຕສ຺ສ ໂອກາສໍ ທສ຺ສາມີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ໂກ ສາຣຖິ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ຣຍ຺ໂຍ ສີລາຈາໂຣ ກີທິໂສ’’ຕິ ປຸຈ຺ຊິຯ ໂສ ‘‘ອຍຍ຺ຈ ອຍຍ຺ຈ ອມ຺ຫາກໍ ຣຍ຺ໂຍ ສີລາຈາໂຣ’’ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ຣຍ຺ໂຍ ອຄຸຓເມວ ຄຸຓໂຕ ປກາເສນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑ຯ

‘‘ທລ຺ຫໍ ທລ຺ຫສ຺ສ ຂິປຕິ, ພລ຺ລິໂກ ມຸທຸນາ ມຸທຸໍ;

ສາຌຸມ຺ປິ ສາຌຸນາ ເຊຕິ, ອສາຌຸມ຺ປິ ອສາຌຸນາ;

ເອຕາທິໂສ ອຍໍ ຣາຊາ, ມຄ຺ຄາ ອຸຍ຺ຍາຫິ ສາຣຖີ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ທລ຺ຫໍ ທລ຺ຫສ຺ສ ຂິປຕີຕິ ໂຍ ທລ຺ໂຫ ໂຫຕິ ພລວທລ຺ເຫນ ປຫາເຣນ ວາ ວຈເນນ ວາ ຊິນິຕພ຺ໂພ, ຕສ຺ສ ທລ຺ຫເມວ ປຫາຣໍ ວາ ວຈນໍ ວາ ຂິປຕິຯ ເອວໍ ທລ຺ໂຫວ ຫຸຕ຺ວາ ຕໍ ຊິນາຕີຕິ ທສ຺ເສຕິຯ ພລ຺ລິໂກຕິ ຕສ຺ສ ຣຍ຺ໂຍ ນາມໍຯ ມຸທຸນາ ມຸທຸນ຺ຕິ ມຸທຸປຸຄ຺ຄລໍ ສຍມ຺ປິ ມຸທຸ ຫຸຕ຺ວາ ມຸທຸນາວ ອຸປາເຍນ ຊິນາຕິຯ ສາຌຸມ຺ປິ ສາຌຸນາ ເຊຕີຕິ ເຍ ສາຌູ ສປ຺ປຸຣິສາ, ເຕ ສຍມ຺ປິ ສາຌຸ ຫຸຕ຺ວາ ສາຌຸນາວ ອຸປາເຍນ ຊິນາຕິຯ ອສາຌຸມ຺ປິ ອສາຌຸນາຕິ ເຍ ປນ ອສາຌູ, ເຕ ສຍມ຺ປິ ອສາຌຸ ຫຸຕ຺ວາ ອສາຌຸນາວ ອຸປາເຍນ ຊິນາຕີຕິ ທສ຺ເສຕິຯ ເອຕາທິໂສ ອຍໍ ຣາຊາຕິ ອຍໍ ອມ຺ຫາກໍ ໂກສລຣາຊາ ສີລາຈາເຣນ ເອວຣູໂປຯ ມຄ຺ຄາ ອຸຍ຺ຍາຫິ ສາຣຖີຕິ ອຕ຺ຕໂນ ຣຖໍ ມຄ຺ຄາ ອຸກ຺ກມາເປຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາຫິ, ອຸປ຺ປເຖນ ຍາຫິ, ອມ຺ຫາກໍ ຣຍ຺ໂຍ ມຄ຺ຄໍ ເທຫີຕິ ວທຕິຯ

ອຖ ນໍ ພາຣາຓສີຣຍ຺ໂຍ ສາຣຖິ ‘‘ອມ຺ໂກ, ກີ ປນ ຕຍາ ອຕ຺ຕໂນ ຣຍ຺ໂຍ ຄຸຓກຖາ ກຖິຕາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ອາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ຍທິ ປນ ເອເຕ ຄຸຓາຕິ ວທສິ, ອຄຸຓາ ປນ ກີທິສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ເອເຕ ຕາວ ອຄຸຓາ ໂຫນ຺ຕຸ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ປນ ຣຍ຺ໂຍ ກີທິໂສ ຄຸໂຓ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ເຕນ ຫິ ສຸຓາຫີ’’ຕິ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔ຯ

‘‘ອກ຺ໂກເຌນ ຊິເນ ໂກຌໍ, ອສາຌຸໍ ສາຌຸນາ ຊິເນ;

ຊິເນ ກທຣິຍໍ ທາເນນ, ສຈ຺ເຈນາລິກວາທິນໍ;

ເອຕາທິໂສ ອຍໍ ຣາຊາ, ມຄ຺ຄາ ອຸຍ຺ຍາຫິ ສາຣຖີ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ເອຕາທິໂສຕິ ເອເຕຫີ ‘‘ອກ຺ໂກເຌນ ຊິເນ ໂກຌ’’ນ຺ຕິອາທິວເສນ ວຸຕ຺ເຕຫີ ຄຸເຓຫີ ສມນ຺ນາຄໂຕຯ ອຍຍ຺ຫິ ກຸທ຺ຌໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ສຍໍ ອກ຺ໂກໂຌ ຫຸຕ຺ວາ ອກ຺ໂກເຌນ ຊິນາຕິ, ອສາຌຸໍ ປນ ສຍໍ ສາຌຸ ຫຸຕ຺ວາ ສາຌຸນາວ ອຸປາເຍນ ຊິນາຕິ, ກທຣິຍໍ ຖທ຺ຌມຈ຺ຊຣີ ສຍໍ ທາຍໂກ ຫຸຕ຺ວາ ທາເນນ ຊິນາຕິຯ ສຈ຺ເຈນາລິກວາທິນນ຺ຕິ ມຸສາວາທິໍ ສຍໍ ສຈ຺ຈວາທີ ຫຸຕ຺ວາ ສຈ຺ເຈນ ຊິນາຕິຯ ມຄ຺ຄາ

ອຸຍຸຍາທີ ສາຣຖີຕິ, ສມຸມ ສາຣຖີ, ມຄຸຄໂຕ ອປຄຈຸຉ។ ເອວໍວິຆສີລາຈາຣຄຸຕຍຸຕຸຕສຸສ ອມຸຫາກໍ ຣລຸໂຍ ມຄຸຄໍ ເທຫີ, ອມຸຫາກໍ ຣາຊາ ມຄຸຄສຸສ ອນຸຈຸຉວິໂກຕີ។

ເອວໍ ວຸຕຸເຕ ພລຸລິກຣາຊາ ຈ ສາຣຖີ ຈ ອຸໂກປີ ຣຖາ ໂອຕຣິຕຸວາ ອສຸເສ ໂມເຈຕຸວາ ຣຖໍ ອປເນຕຸວາ ພາຣາຓສີຣລຸໂຍ ມຄຸຄໍ ອທໍສຸ។ ພາຣາຓສີຣາຊາ ພລຸລິກຣລຸໂຍ "ຣລຸໂຍ ນາມ ອິທລຸຈິທລຸຈ ກາຕຸໍ ວຜຸຜຕີ"ຕິ ໂອວາທໍ ທຕຸວາ ພາຣາຓສີ ຄນຸຕຸວາ ທານາທີນິ ປຸລຸຍານິ ກຕຸວາ ຊີວິຕປຣິໂຍສາເນ ສຄຸຄປຸຣໍ ປູເຣສີ។ ພລຸລິກຣາຊາປີ ຕສຸສ ໂອວາທໍ ຄເຫຕຸວາ ຊນປທໍ ປຣິຄຸຄເຫຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ອຄຸຄາວາທີ ອທິສຸວາວ ສກນຄຣໍ ຄນຸຕຸວາ ທານາທີນິ ປຸລຸຍານິ ກຕຸວາ ຊີວິຕປຣິໂຍສາເນ ສຄຸຄປຸຣເມວ ປູເຣສີ។

ສຕຸຖາ ໂກສລຣາຊສຸສ ໂອວາທຕຸຖາຍ ອິມໍ ຆມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສີ – "ຕທາ ພລຸລິກຣລຸໂຍ ສາຣຖີ ໂມຄຸຄລຸລາໂນ ອໂຫສິ, ພລຸລິກຣາຊາ ອານນຸໂທ, ພາຣາຓສີຣລຸໂຍ ສາຣຖີ ສາຣິປຸຕຸໂຕ, ພາຣາຓສີຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນຸຕິ។

ຣາໂຊວາທຊາຕກວຓຸຓນາ ປຖມາ។

[໑໕໘] ໘។ ສີງຄາລຊາຕກວຓຸຓນາ

ອສເມກຸຂິຕກມຸມນຸຕນຸຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ກູຍາຄາຣສາລາຍໍ ວິຫຣນຸໂຕ ເວສາລິວາສີກໍ ເອກໍ ນຸຫາປິຕປຸຕຸຕໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ។ ຕສຸສ ກິຣ ປີຕາ ຣາຊູນໍ ຣາໂຊໂຣຘານໍ ຣາຊກຸມາຣານໍ ຣາຊກຸມາຣິການລຸຈ ມສຸສຸກຣຓເກສສຕຸຖປນອຜຸຖປທຜຸຖປນາທີນິ ສພຸພກິຈຸຈານິ ກໂຣຕິ ສທຸໂຘ ປສນຸໂນ ຕິສຣຓຄໂຕ ສມາທິນຸນປລຸຈສີໂລ, ອນຸຕຣນຸຕເຣ ສຕຸຖຸ ຆມຸມໍ ສຸຓນຸໂຕ ກາລໍ ວີຕິນາເມຕິ។ ໂສ ເອກສຸມີ ທິວເສ ຣາຊນິເວສເນ ກມຸມໍ ກາຕຸໍ ຄຈຸຉນຸໂຕ ອຕຸຕໂນ ປຸຕຸຕໍ ຄເຫຕຸວາ ຄໂຕ។ ໂສ ຕຕຸຖ ເອກໍ ເທວຈຸຉຣາປຍິກາສໍ ອລງກຕປຍິຍຕຸຕໍ ລິຈຸຉວິກຸມາຣິກໍ ທິສຸວາ ກິເລສວເສນ ປຍິພທຸຘຈິຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ປີຕຣາ ສທຸຘີ ຣາຊນິເວສນາ ນິກຸຂມິຕຸວາ "ເອຕໍ ກຸມາຣິກໍ ລການາໂນ ຊີວິສຸສາມີ, ອລການນຸສ ເມ ເອຕຸເຖວ ມຣຓ"ນຸຕິ ອາຫາຣຸປຈຸເຉທໍ ກຕຸວາ ມລຸຈກໍ ປຣິສຸສຊິຕຸວາ ນິປຊຸຊິ។

ອຖ ນໍ ປີຕາ ອຸປສງກມິຕຸວາ "ຕາຕ, ອວຕຸຖຸມຸຫິ ລນຸທຣາຄໍ ມາ ກຣິ, ຫີນຊຈຸໂຈ ຕຸວໍ ນຸຫາປິຕປຸຕຸໂຕ, ລິຈຸຉວິກຸມາຣິກາ ຂຕຸຕິຍຘີຕາ ຊາຕິສມຸປນຸນາ, ນ ສາ ຕຸຍຸຫໍ ອນຸຈຸຉວິກາ, ອລຸລໍ ເຕ ຊາຕິໂຄຕຸເຕຫີ ສທິສໍ ກຸມາຣິກໍ ອາເນສຸສາມີ"ຕິ ອາຫ។ ໂສ ປີຕຸ ກຖໍ ນ ຄຓຸຫີ។ ອຖ ນໍ ມາຕາ ກາຕາ ກຄິນີ ຈູລຸອປີຕາ ຈູລຸອມາຕາຕິ ສພຸເພປີ ລາຕກາ ເຈວ ມິຕຸຕສຸຫຊຊາ ຈ ສມຸນິປຕິຕຸວາ ສລຸລາເປນຸຕາປີ ສລຸລາເປຕຸໍ ນາສກຸຂີສຸ។ ໂສ ຕຕຸເຖວ ສຸສຸສິຕຸວາ ປຣິສຸສຸສິຕຸວາ ຊີວິຕກຸຂຍໍ ປາປຸຕິ។ ອຖສຸສ ປີຕາ ສຣີຣກິຈຸຈເປຕກິຈຸຈານິ ກຕຸວາ ຕນຸໂສໂກ "ສຕຸຖາຣໍ ວນຸທິສຸສາມີ"ຕິ ພຫຸໍ ຄນຸຘມາລາວິເລປນໍ ຄເຫຕຸວາ ມຫາວນໍ ຄນຸຕຸວາ ສຕຸຖາຣໍ ປູເຊຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ເອກມນຸຕໍ ນິສີນຸໂນ "ກີ ນຸ ໂຂ, ອຸປາສກ, ພຫູນິ ທິວສານິ ນ ທິສຸສສີ"ຕິ ວຸຕຸເຕ ຕມຕຸຖໍ ອາໂຣເຈສີ។ ສຕຸຖາ "ນ ໂຂ, ອຸປາສກ, ອິທາເນວ ຕວ ປຸຕຸໂຕ ອວຕຸຖຸສຸມີ ລນຸທຣາຄໍ ອຸປຸປາເທຕຸວາ ວິນາສໍ ປາປຸຕິ, ປຸພຸເພປີ ປຕຸໂຕເຍວາ"ຕິ ວຕຸວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສີຍໍ ພຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຘິສຕຸໂຕ ຫິມວນຸຕປເທເສ ສີຫໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸຕິ។ ຕສຸສ ຉ ກນິຍຸຖກາຕໂຣ ເອກາ ຈ ກຄິນີ ອໂຫສິ, ສພຸເພປີ ກລຸຈນຄຸຫາຍໍ ວສນຸຕິ។ ຕສຸສາ ປນ ຄຸຫາຍ ອວິທູເຣ ຣຊຕປພຸພເຕ ເອກາ ຜລິກຄຸຫາ ອຕຸຖິ, ຕຕຸເຖໂກ ສີງຄາໂລ ວສຕິ។ ອປຣກາເຄ ສີຫານໍ ມາຕາປີຕໂຣ ກາລມກໍສຸ។ ເຕ ກຄິນີ ສີຫໂປຕິກໍ ກລຸຈນຄຸຫາຍໍ ຖເປຕຸວາ ໂຄຈຣາຍ ປກຸກມິຕຸວາ ມໍສໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຕສຸສາ ເທນຸຕິ។ ໂສ ສີງຄາໂລ ຕໍ ສີຫໂປຕິກໍ ທິສຸວາ ປຍິພທຸຘຈິຕຸໂຕ ອໂຫສິ។ ຕສຸສາ ປນ ມາຕາປີຕູນໍ ຘຣມານກາເລ ໂອກາສໍ ນາລຕຸຖ, ໂສ ສຕຸຕນຸນມຸປີ ເຕສໍ ໂຄຈຣາຍ ປກຸກນຸຕກາເລ ຜລິກຄຸຫາຍ ໂອຕຣິຕຸວາ ກລຸຈນຄຸຫາຍ ທຸວາຣໍ ຄນຸຕຸວາ ສີຫໂປຕິກາຍ ປຸຣໂຕ ໂລການິສປຍິສໍຍຸຕຸຕໍ ເອວຣູປໍ ຣຫສຸສກຖໍ ກເຖສີ – "ສີຫໂປຕິເກ, ອຫມຸປີ ຈຕຸປຸປໂທ, ຕຸວມຸປີ ຈຕຸປຸປທາ, ຕຸວໍ ເມ ປຊາປຕີ ໂຫຫິ, ອຫໍ ເຕ ປຕີ ກວິສຸສາມີ, ເຕ ມຍໍ ສມຄຸຄາ ສມຸໂມທມານາ ວສິສຸສາມ, ຕຸວໍ ອິໂຕ ປຖຸຖາຍ ມໍ ກິເລສວເສນ ສງຄຓຸຫາຫີ"ຕິ។ ສາ ຕສຸສ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ຈິນຸເຕສີ – "ອຍໍ ສີງຄາໂລ ຈຕຸປຸປທານໍ ອນຸຕເຣ ຫີໂນ ປຍິກຸຜຸໂຖ ຈຓຸຫາລສທີໂສ, ມຍໍ ອຸຕຸຕມຣາຊກຸລສມຸມຕາ, ເອສ ໂຂ ມຍາ ສທຸຘີ ອສພຸກີ

ອນນຸຈຸລວິກໍ ກາຖໍ ກເຖຕິ, ອຫໍ ເອວຣູປໍ ກາຖໍ ສຸຕ຺ວາ ຊີວິເຕນ ກິໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ນາສາວາຕໍ ສນ຺ນິຣຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ມຣິສ຺ສາມີ''ຕິ។ ອຖສ຺ສາ ເອຕທໂຫສິ – ''ມຍ຺ຫໍ ເອວເມວ ມຣຕໍ ອຍຸຕ຺ຕໍ, ກາຕິກາ ຕາວ ເມ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕຸ, ເຕສໍ ກເຖຕ຺ວາ ມຣິສ຺ສາມີ''ຕິ។ ສິງຄາໂລປິ ຕສ຺ສາ ສນ຺ຕິກາ ປຜິວຈນໍ ອລກິຕ຺ວາ ''ອິທານິ ເອສາ ມຍ຺ຫໍ ກຸຊ຺ຊຕີ''ຕິ ໂທມນສ຺ສປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ຜລິກຄຸຫາຍໍ ປວິສິຕ຺ວາ ນິປ຺ຊ຺ຊິ។

ອເຖໂກ ສີຫໂປ຺ຕໂກ ມຫິສວາຣຕາທິສຸ ອຍ຺ຍຕຣໍ ວຊິຕ຺ວາ ມໍສໍ ຂາທິຕ຺ວາ ກຄິນີຍາ ກາຄໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ''ອມ຺ມ, ມໍສໍ ຂາທສ຺ສູ''ຕິ ອາຫ។ ''ກາຕິກ, ນາຫໍ ມໍສໍ ຂາທາມິ, ມຣິສ຺ສາມີ''ຕິ។ ''ກິໍ ກາຣຕາ''ຕິ? ສາ ຕໍ ປ຺ວຕ຺ຕີ ອາຈິກ຺ຂິ។ ''ອິທານິ ກຫໍ ໂສ ສິງຄາໂລ''ຕິ ຈ ວຸຕ຺ເຕ ຜລິກຄຸຫາຍໍ ນິປ຺ນ຺ນໍ ສິງຄາລໍ ''ອາກາເສ ນິປ຺ນ຺ໂນ''ຕິ ມຍ຺ຍມານາ ''ກາຕິກ, ກິໍ ນ ປສ຺ສສິ, ເອໂສ ຣຊຕປພ຺ພເຕ ອາກາເສ ນິປ຺ນ຺ໂນ''ຕິ។ ສີຫໂປ຺ຕໂກ ຕສ຺ສ ຜລິກຄຸຫາຍໍ ນິປ຺ນ຺ນກາວໍ ອຊານນ຺ໂຕ ''ອາກາເສ ນິປ຺ນ຺ໂນ''ຕິ ສຍ຺ຍິຫຸຕ຺ວາ ''ມາເຣສ຺ສາມິ ນ''ນ຺ຕິ ສີຫເວເຄນ ປກ຺ຂນ຺ທິຕ຺ວາ ຜລິກຄຸຫໍ ຫທເຍເນວ ປຫຣີ។ ໂສ ຫທເຍນ ຜລິເຕນ ຕຕ຺ເຖວ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ວາ ປພ຺ພຕປາເທ ປຕິ។ ອຖາປໂຣ ອາຄຈ຺ຉິ, ສາ ຕສ຺ສປິ ຕເຖວ ກເຖສິ។ ໂສປິ ຕເຖວ ກຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ວາ ປພ຺ພຕປາເທ ປຕິ។

ເອວໍ ຉສ຺ປິ ກາຕິເກສຸ ມເຕສຸ ສພ຺ພປຈ຺ຉາ ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ອາຄຈ຺ຉິ។ ສາ ຕສ຺ສປິ ຕໍ ກາຣຕໍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ''ອິທານິ ໂສ ກຸຫິ''ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ເອໂສ ຣຊຕປພ຺ພຕມຕ຺ຖເກ ອາກາເສ ນິປ຺ນ຺ໂນ''ຕິ ອາຫ។ ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ຈິນ຺ເຕສິ – ''ສິງຄາລານໍ ອາກາເສ ປຕິຍ຺ຖາ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ຜລິກຄຸຫາຍໍ ນິປ຺ນ຺ນໂກ ກວິສ຺ສຕີ''ຕິ។ ໂສ ປພ຺ພຕປາທໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຉ ກາຕິເກ ມເຕ ທິສ຺ວາ ''ອິເມ ອຕ຺ຕໂນ ພາລຕາຍ ປຣິຄ຺ຄຕ຺ຫນປຍ຺ຍາຍ ອກາເວນ ຜລິກຄຸຫກາວໍ ອຊານິຕ຺ວາ ຫທເຍນ ປຫຣິຕ຺ວາ ມຕາ ກວິສ຺ສນ຺ຕິ, ອສເມກ຺ຂິຕ຺ວາ ອຕິຕຸຣິຕໍ ກໂຣນ຺ຕານໍ ກມ຺ມໍ ນາມ ເອວຣູປໍ ໂຫຕີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໓។

''ອສເມກ຺ຂິຕກມ຺ມນ຺ຕໍ, ຕຸຣິຕາກິນິປາຕິນໍ;

ສານິ ກມ຺ມານິ ຕປ຺ເປນ຺ຕິ, ອຸຕ຺ຫໍວຊ຺ໂຊຫິຕໍ ມຸເຂ''ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ອສເມກ຺ຂິຕກມ຺ມນ຺ຕໍ, ຕຸຣິຕາກິນິປາຕິນນ຺ຕິ ໂຍ ປຸຄ຺ຄໂລ ຍໍ ກມ຺ມໍ ກຕ຺ຕຸກາໂມ ໂຫຕີ, ຕຕ຺ຖ ໂທສໍ ອສເມກ຺ຂິຕ຺ວາ ອນຸປຊາເຣຕ຺ວາ ຕຸຣິໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ເວເຄເນວ ຕໍ ກມ຺ມໍ ກາຕຸໍ ອກິນິປຕຕິ ປກ຺ຂນ຺ທຕິ ປຜິປ຺ຊ຺ຊຕິ, ຕໍ ອສເມກ຺ຂິຕກມ຺ມນ຺ຕໍ ຕຸຣິຕາກິນິປາຕິນໍ ເອວໍ ສານິ ກມ຺ມານິ ຕປ຺ເປນ຺ຕິ, ໂສເຈນ຺ຕິ ກິລເມນ຺ຕິ។ ຍຖາ ກິໍ? ອຸຕ຺ຫໍວຊ຺ໂຊຫິຕໍ ມຸເຂຕິ, ຍຖາ ກຸຍ຺ຊນ຺ເຕນ ''ອິທໍ ສີຕລໍ ອິທໍ ອຸຕ຺ຫ''ນ຺ຕິ ອນຸປຊາເຣຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຫໍ ອຊ຺ໂຊຫຣຕີຍໍ ມຸເຂ ອຊ຺ໂຊຫຣິຕໍ ຄປີຕໍ ມຸຂມ຺ປິ ກຕ຺ຄມ຺ປິ ກຸຈ຺ຉິມ຺ປິ ທຫຕິ ໂສເຈຕິ ກິລເມຕິ, ເອວໍ ຕຖາຣູປໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ສານິ ກມ຺ມານິ ຕປ຺ເປນ຺ຕີ។

ອິຕິ ໂສ ສີໂຫ ອິມໍ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ ''ມມ ກາຕິກາ ອນຸປາຍກຸສລຕາຍ 'ສິງຄາລໍ ມາເຣສ຺ສາມາ'ຕິ ອຕິເວເຄນ ປກ຺ຂນ຺ທິຕ຺ວາ ສຍໍ ມຕາ, ອຫໍ ປນ ເອວຣູປໍ ອກຕ຺ວາ ສິງຄາລສ຺ສ ຜລິກຄຸຫາຍໍ ນິປ຺ນ຺ນສ຺ເສວ ຫທຍໍ ຜາເລສ຺ສາມີ''ຕິ ສິງຄາລສ຺ສ ອາໂຣຫນໂອໂຣຫນມຄ຺ຄໍ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ຕທກິມຸໂຂ ຫຸຕ຺ວາ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ສີຫນາທໍ ນທິ, ປຖວິຍາ ສທ຺ຊິ ອາກາສໍ ເອກນິນ຺ນາທໍ ອໂຫສິ។ ສິງຄາລສ຺ສ ຜລິກຄຸຫາຍໍ ນິປ຺ນ຺ນສ຺ເສວ ສີຕຕສິຕສ຺ສ ຫທຍໍ ຜລິ, ໂສ ຕຕ຺ເຖວ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາປຸຕິ។

ສຕ຺ຖາ ''ເອວໍ ໂສ ສິງຄາໂລ ສີຫນາທໍ ສຸຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ໂຕ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອກິສມ຺ພຸທ຺ໂຊ ຫຸຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔។

''ສີໂຫ ຈ ສີຫນາເທນ, ທທ຺ທຣໍ ອກິນາທຍິ;

ສຸຕ຺ວາ ສີຫສ຺ສ ນິຄ຺ໂຄສໍ, ສິງຄາໂລ ທທ຺ທເຣ ວສໍ;

ກີໂຕ ສນ຺ຕາສມາປ໌າທີ, ຫທຍສ຺ຈສ຺ສ ອປ຺ຜລີ''ຕີຯ

ຕຕ຺ຖ ສີໂຫຕິ ຈຕ຺ຕາໂຣ ສີຫາ – ຕິຓສີໂຫ, ປຕ຺ຫຸສີໂຫ, ກາລຸອສີໂຫ, ສຸຣຕ຺ຕຫຕ຺ຖປ໌າໂທ ເກສຣສີໂຫຕີຯ ເຕສຸ ເກສຣສີໂຫ ອິທ ອຘິປ຺ເປໂຕຯ ທທ຺ທຣໍ ອກິນາທມິຕີ ເຕນ ອສນິປາຕສທ຺ທສທິເສນ ເກຣວຕເຣນ ສີຫນາເທນ ຕໍ ຣຊຕປພ຺ພຕໍ ອກິນາທຍິ ເອກ ນິນ຺ນາທໍ ອກາສິຯ ທທ຺ທເຣ ວສນ຺ຕີ ຜລິກມິສ຺ສເກ ຣຊຕປພ຺ພເຕ ວສນ຺ໂຕຯ ກີໂຕ ສນ຺ຕາສມາປ໌າທີຕີ ມຣຕາກເຍນ ກີໂຕ ຈິຕ຺ຕຸຕ຺ຣາສໍ ອາປ໌າທີຯ ຫທຍສ຺ຈສ຺ສ ອປ຺ຜລີຕີ ເຕນ ຈສ຺ສ ກເຍນ ຫທຍໍ ຜລີຕີຯ

ເອວໍ ສີໂຫ ສິງຄາລໍ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຕ຺ວາ ກາຕໂຣ ເອກສ຺ມິ ຄາເນ ປຖິຈ຺ຉາເທຕ຺ວາ ເຕສໍ ມຕກາວໍ ກຄີນິຍາ ອາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາ ຕໍ ສມສ຺ສາເສຕ຺ວາ ຍາວຊີວໍ ກສ຺ຈນຄ຺ຫາຍໍ ວສິຕ຺ວາ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄໂຕຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສີ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸປາສໂກ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜ ເລ ປຕິຍ຺ຖຫີຯ ''ຕທາ ສິງຄາໂລ ນ຺ຫາປິຕປຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສີ, ສີຫໂປຕິກາ ລິຈ຺ຉວີກ຺ມາຣິກາ, ຉ ກນິຍ຺ຖກາຕໂຣ ອຍ຺ລຕຣເຖຣາ ອເຫສຸໍ, ເຊຍ຺ຖກາຕິກສີໂຫ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ''ນ຺ຕີຯ

ສິງຄາລຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທຸຕິຍາຯ

[໑໘໖] ໖ຯ ສູກຣຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ຈຕ຺ປ຺ປໂທ ອຫໍ, ສມ຺ມາຕີ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຍ຺ລຕຣໍ ມຫລ຺ລກຕ຺ເຖຣໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີຯ ເອກສ຺ມິຍ຺ຫີ ທິວເສ ຣຕ຺ຕິ ຘມ຺ມສ຺ສວເນ ວຕ຺ຕມາເນ ສຕ຺ຖຣິ ຄນ຺ຘກຸຖິທ຺ວາເຣ ຣມຕິເຍ ໂສປານຜລເກ ຖຕ຺ວາ ກິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ສຸຄໂຕວາທໍ ທຕ຺ວາ ຄນ຺ຘກຸຖິ ປວິຍ຺ເຖ ຘມ຺ມເສນາປຕິ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຣິເວຓໍ ອຄມາສີຯ ມຫາໂມຄ຺ຄລ຺ລາໂນປິ ປຣິເວຓເມວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມຸຫຸຕ຺ຕໍ ວິສ຺ສມິຕ຺ວາ ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປຍ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉີ, ປຸຈ຺ຉິຕປຸຈ຺ຉິຕໍ ຘມ຺ມເສນາປຕິ ຄຄນຕເລ ປຸຕ຺ຕຈນ຺ທໍ ອຸຍ຺ຖາເປນ຺ໂຕ ວິຍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ປາກຍມກາສິຯ ຈຕສ຺ໂສປິ ປຣິສາ ຘມ຺ມໍ ສຸຕມານາ ນິສີທິສຸຯ ຕຕ຺ເຖໂກ ມຫລ຺ລກຕ຺ເຖໂຣ ຈິນ຺ເຕສີ – ''ສຈາຫໍ ອິມິສ຺ສາ ປຣິສາຍ ມຊ຺ເຊ ສາຣິປຸຕ຺ຕໍ ອາລຸລຸເອນ຺ໂຕ ປຍ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມິ, ອຍໍ ເມ ປຣິສາ 'ພຫຸສ຺ສຸໂຕ ອຍ'ນ຺ຕີ ລຕ຺ວາ ສກ຺ກາຣສມ຺ມານໍ ກຣິສ຺ສຕີ''ຕີ ປຣິສນ຺ຕຣາ ອຸຍ຺ຖາຍ ເຖຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ຖຕ຺ວາ ''ອາວຸໂສ ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ມຍມ຺ປິ ຕໍ ເອກໍ ປຍ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉາມ, ອມ຺ຫາກມ຺ປິ ໂອກາສໍ ກໂຣຫີ, ເທຫິ ເມ ວິນິຈ຺ຉຍໍ ອາເວຘິກາຍ ວາ ນິເວຘິກາຍ ວາ ນິຄ຺ຄເຫ ວາ ປຄ຺ຄເຫ ວາ ວິເສເສ ວາ ປຖິວິເສເສ ວາ''ຕີ ອາຫຯ ເຖໂຣ ຕໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ''ອຍໍ ມຫລ຺ລໂກ ອິຈ຺ຉາຈາເຣ ຖິໂຕ ຕຸຈ຺ໂຉ ນ ກິຍ຺ຈິ ຊານາຕີ''ຕີ ເຕນ ສທ຺ຘິ ອກເຖຕ຺ວາວ ລຊ຺ຊມາໂນ ພີຊນິ ຖເປຕ຺ວາ ອາສນາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ປຣິເວຓໍ ປາວິສີ, ໂມຄ຺ຄລ຺ລານຕ຺ເຖໂຣປີ ອຕ຺ຕໂນ ປຣິເວຓເມວ ອຄມາສີຯ

ມນຸສ຺ສາ ອຸຍ຺ຖາຍ ''ຄຕ຺ຫເຖຕໍ ຕຸຈ຺ຉມຫລ຺ລກໍ, ມທຸຣຘມ຺ມສ຺ສວນໍ ໂນ ໂສຕຸໍ ນ ອທາສີ''ຕີ ອນຸພນ຺ຘິສຸຯ ໂສ ປລາຍນ຺ໂຕ ວິຫາຣປຈ຺ຈນ຺ເຕ ກິນ຺ນປທຣາຍ ວຈ຺ຈກຸຖິຍາ ປຕິຕ຺ວາ ຄູຖມກ຺ຂິໂຕ ອຍ຺ຖາສີຯ ມນຸສ຺ສາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ວິປ຺ປຖິສາຣິໂນ ຫຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ອຄມໍສຸຯ ສຕ຺ຖາ ເຕ ທິສ຺ວາ ''ກິ ອຸປາສກາ ອເວລາຍ ອາຄຕຕ຺ຖາ''ຕີ ປຸຈ຺ຉີ, ມນຸສ຺ສາ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສຸໍຯ ສຕ຺ຖາ ''ນ ໂຂ ອຸປາສກາ ອິທາເນເວສ ມຫລ຺ລໂກ ອຸປ຺ປີລາວິໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ພລໍ ອຊານິຕ຺ວາ ມຫາພເລຫິ ສທ຺ຘິ ປໂຍເຊຕ຺ວາ ຄູຖມກ຺ຂິໂຕ ຊາໂຕ, ປຸພ຺ເພເປສ ອຸປ຺ປີລາວິໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ພລໍ ອຊານິຕ຺ວາ ມຫາພເລຫິ ສທ຺ຘິ ປໂຍເຊຕ຺ວາ ຄູຖມກ຺ຂິໂຕ ອໂຫສີ''ຕີ ວຕ຺ວາ ເຕຫີ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣີຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ສີໂຫ ຫຸຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ປພ຺ພຕຄ຺ຫາຍ ວາສໍ ກປ຺ເປສິຯ ຕສ຺ສາ ອວິທູເຣ ເອກໍ ສຣໍ ນິສ຺ສາຍ ພຫູ ສູກຣາ ນິວາສໍ ກປ຺ເປສຸໍຯ ຕເມວ ສຣໍ ນິສ຺ສາຍ ຕາປສາປີ ປຕ຺ຕສາລາສຸ ວາສໍ ກປ຺ເປສຸໍຯ ອເຖກທິວສໍ ສີໂຫ ມຫິສວາຣຓາທີສຸ ອຍ຺ລຕຣໍ ວຘິຕ຺ວາ ຍາວທຕ຺ຖໍ ມໍສໍ ຂາທິຕ຺ວາ ຕໍ ສຣໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ປານີຍໍ ປີວິຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣີຯ ຕສ຺ມິ ຂເຓ ເອໂກ ຖູລສູກໂຣ ຕໍ ສຣໍ ນິສ຺ສາຍ ໂຄຈຣໍ ຄຕ຺ຫາຕີຯ ສີໂຫ ຕໍ ທິສ຺ວາ ''ອຍ຺ຍໍ ເອກທິວສໍ ອິມໍ ຂາທິສ຺ສາມິ, ມໍ ໂຂ ປນ ທິສ຺ວາ ປຸນ ນ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາ''ຕີ ຕສ຺ສ ອນາຄມນກເຍນ ສຣໂຕ ອຸຕ຺ຕຣິຕ຺ວາ ເອເກນ ປສ຺ເສນ ຄນ຺ຕຸໍ

ອາຣກີ។ ສູກໂຣ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ‘‘ເອສ ມໍ ທິສ຺ວາ ມມ ກເຍນ ອຸປ຺ຄນ຺ຕ຺ຸ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ກເຍນ ປລາຍຕິ, ອຊ຺ຊ ມຍາ ອິມິນາ ສິເຫນ ສທ຺ຈິ ປໂຍເຊຕ຺ຸ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ ສີສໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຕໍ ຍຸທ຺ຘຕ຺ຖາຍ ອວ຺ຫຍນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔។

‘‘ຈຕ຺ປ຺ປໂທ ອຫໍ ສມ຺ມ, ຕ຺ວມ຺ປິ ສມ຺ມ ຈຕ຺ປ຺ປໂທ;

ເອຫິ ສມ຺ມ ນິວຕ຺ຕສ຺ສ຺, ກື ນ຺ ກີໂຕ ປລາຍສີ’’ຕິ។

ສີໂຫ ຕສ຺ສ ກຖໍ ສ຺ຕ຺ວາ ‘‘ສມ຺ມ ສູກຣ, ອຊ຺ຊ ອມ຺ຫາກໍ ຕຍາ ສທ຺ຈິ ສງ຺ຄາໂມ ນຕ຺ຖິ, ອິໂຕ ປນ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ອິມສ຺ມິເຍວ ຖາເນ ສງ຺ຄາໂມ ໂຫຕູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກາມີ។ ສູກໂຣ ‘‘ສີເຫນ ສທ຺ຈິ ສງ຺ຄາເມສ຺ສາມີ’’ຕິ ຫຏ຺ຖປ຺ຫຏ຺ໂຖ ຕໍ ປວຕ຺ຕິ ຓາຕການໍ ອາໂຣເຈສີ។ ເຕ ຕສ຺ສ ກຖໍ ສ຺ຕ຺ວາ ກິຕ຺ຕສິຕາ ‘‘ອິທານິ ຕ຺ວໍ ສພ຺ເພປີ ອມ຺ເຫ ນາເສສ຺ສສີ, ອຕ຺ຕໂນ ພລໍ ອຊານິຕ຺ວາ ສີເຫນ ສທ຺ຈິ ສງ຺ຄາມໍ ກຕ຺ຕ຺ກາໂມສິ, ສີໂຫ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ສພ຺ເພປີ ອມ຺ເຫ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປ຺ສ຺ສຕິ, ສາຫສິກກມ຺ມໍ ມາ ກຣີ’’ຕິ ອາຫໍສ຺។ ໂສປິ ກິຕ຺ຕສິໂຕ ‘‘ອິທານິ ກື ກໂຣມິ’’ຕິ ປ຺ຈ຺ສ຺ຈີ។ ສູກຣາ ‘‘ສມ຺ມ, ຕ຺ວໍ ເອເຕສໍ ຕາປສານໍ ອຸຈ຺ຈາຣກູມິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປູຕິຄູເຖ ສຕ຺ຕ ທິວສານິ ສຣີຣໍ ປຣິວຏ຺ເຏຕ຺ວາ ສ຺ກ຺ຂາເປຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ສຣີຣໍ ອຸສ຺ສາວພິນ຺ທູທິ ເຕເມຕ຺ວາ ສີຫສ຺ສ ອາຄມນໂຕ ປ຺ຣິມຕຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວາຕໂຍຄໍ ຓຕ຺ວາ ອຸປຣິວາເຕ ຕິຏ຺ຖ, ສ຺ຈິຊາຕິໂກ ສີໂຫ ຕວ ສຣີຣຄນ຺ຘໍ ຆາຍິຕ຺ວາ ຕຍ຺ຫໍ ຊຍໍ ທຕ຺ວາ ຄມິສ຺ສຕີ’’ຕິ ອາຫໍສ຺។ ໂສ ຕຖາ ກຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ຕຕ຺ຖ ອຏ຺ຖາສີ។ ສີໂຫ ຕສ຺ສ ສຣີຣຄນ຺ຘໍ ຆາຍິຕ຺ວາ ຄູຖມກ຺ຂິຕກາວໍ ຓຕ຺ວາ ‘‘ສມ຺ມ ສູກຣ, ສ຺ນ຺ທໂຣ ເຕ ເລໂສ ຈິນ຺ຕິໂຕ, ສເຈ ຕ຺ວໍ ຄູຖມກ຺ຂິໂຕ ນາກວິສ຺ສ, ອິເຘວ ຕໍ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ອປາເປ຺ສ຺ສໍ, ອິທານິ ປນ ເຕ ສຣີຣໍ ເນວ ມ຺ເຂນ ທໍສິຕ຺ຸ, ນ ປາເທນ ປຫຣິຕ຺ຸ ສກ຺ກາ, ຊຍໍ ເຕ ທມ຺ມິ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ທຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໕។

‘‘ອສ຺ຈິ ປູຕິໂລໂມສິ, ທ຺ຄ຺ຄນ຺ໂຘ ວາສິ ສູກຣ;

ສເຈ ຍຊ຺ຊິຕ຺ກາໂມສິ, ຊຍໍ ສມ຺ມ ທທາມິ ເຕ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ປູຕິໂລໂມຕິ ມີລ຺ຫມກ຺ຂິຕຕ຺ຕາ ທ຺ຄ຺ຄນ຺ຘໂລໂມ។ ທ຺ຄ຺ຄນ຺ໂຘ ວາສີຕິ ອນິຏ຺ຖເຊຄ຺ຈ຺ຉປຏິກູລຄນ຺ໂຘ ຫຸຕ຺ວາ ວາຍສີ។ ຊຍໍ, ສມ຺ມ, ທທາມິ ເຕຕິ ‘‘ຕຍ຺ຫໍ ຊຍໍ ເທມິ, ອຫໍ ປຣາຊິໂຕ, ຄຈ຺ຉ ຕ຺ວ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ສີໂຫ ຕໂຕວ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ໂຄຈຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສເຣ ປານີຍໍ ປິວິຕ຺ວາ ປພ຺ພຕຄ຺ຫເມວ ຄໂຕ។ ສູກໂຣປິ ‘‘ສີໂຫ ເມ ຊິໂຕ’’ຕິ ຓາຕການໍ ອາໂຣເຈສີ ។ ເຕ ກິຕ຺ຕສິຕາ ‘‘ປ຺ນ ເອກ ທິວສໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ສີໂຫ ສພ຺ເພວ ອມ຺ເຫ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປ຺ສ຺ສຕີ’’ຕິ ປລາຍິຕ຺ວາ ອຄ຺ຄຕ຺ຖ ອຄມໍສ຺។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສີ – ‘‘ຕທາ ສູກໂຣ ມຫລ຺ລໂກ ອໂຫສິ, ສີໂຫ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ។

ສູກຣຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຕຕິຍາ។

[໑໕໔] ໔។ ອຸຣຄຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອິຘູຣຄານໍ ປວໂຣ ປວິຏ຺ໂຖຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເສຓິກຕ຺ຫານໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີ។ ໂກສລຣຄ຺ໂຍ ກິຣ ເສວກາ ເສຓິປມ຺ຂາ ທ຺ເວ ມຫາມຕ຺ຕາ ອຄ຺ຄມຄ຺ຄໍ ທິຏ຺ຖຏ຺ຖາເນ ກລຫໍ ກໂຣນ຺ຕີ, ເຕສໍ ເວຣີກາໂວ ສກລນຄເຣ ປາກໂຏ ຊາໂຕ។ ເຕ ເນວ ຣາຊາ, ນ ຓາຕິມິຕ຺ຕາ ສມຄ຺ເຄ ກາຕ຺ຸ ສກ຺ຂີສ຺។ ອເຖກທິວສໍ ສຕ຺ຖາ ປຈ຺ຈູສສມເຍ ໂພຘເນຍ຺ຍພນ຺ຘເວ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ເຕສໍ ອຸກິນ຺ນມ຺ປິ ໂສຕາປຕ຺ຕິມຄ຺ຄສ຺ສ ອຸປນິສ຺ສຍໍ ທິສ຺ວາ ປ຺ນທິວເສ ເອກໂກວ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ປິຓ຺ຓາຍ ປວິສິຕ຺ວາ ເຕສ຺ ເອກສ຺ສ ເຄຫທ຺ວາເຣ ອຏ຺ຖາສີ។ ໂສ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ອນ຺ໂຕນິເວສນໍ ປເວເສຕ຺ວາ ອາສນໍ ປຓ຺ຓເປຕ຺ວາ ນິສີທາ

ເປສິ຺. ສຕ຺ຖາ ນິສີທິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ເມຕ຺ຕາກາວນາຍ ອານິສໍສໍ ກເຖຕ຺ວາ ກລຸລຈິຕ຺ຕຕໍ ຍຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປ຺ກາເສສິ, ໂສ ສຈ຺ຈປ຺ຣິໂຍສາເນ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຝ຺ຖຫິ຺.

ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ໂສຕາປນ຺ນກາວໍ ຍຕ຺ວາ ຕເມວ ປຕ຺ຕໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ອຸຝ຺ຖາຍ ອິຕຣສ຺ສ ເຄຫທ຺ວາຣໍ ອຄມາສິ຺. ໂສປິ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ‘‘ປ຺ວິສຖ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ຆຣໍ ປ຺ເວເສຕ຺ວາ ນິສີທາເປສິ຺. ອິຕໂຣປິ ປຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣາ ສທ຺ນິເຍວ ປາວິສິ຺. ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ເອກາທສ ເມຕ຺ຕານິສໍເສ ວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ກລຸລຈິຕ຺ຕຕໍ ຍຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປ຺ກາເສສິ, ສຈ຺ຈປ຺ຣິໂຍສາເນ ໂສປິ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຝ຺ຖຫິ຺. ອິຕິ ເຕ ອຸໂກປິ ໂສຕາປນ຺ນາ ຫຸຕ຺ວາ ອຍ຺ຍມຍ຺ຍໍ ອຈ຺ຈຍໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ຂມາເປຕ຺ວາ ສມຄ຺ຄາ ສມ຺ໂມທມານາ ເອກຊ຺ຊາສຍາ ອເຫສຸໍ຺. ຕໍ ທິວສຍ຺ເຍວ ຈ ກຄວໂຕ ສມ຺ມຸຂາວ ເອກໂຕ ກຸຍ຺ຊິສ຺ຸ. ສຕ຺ຖາ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈໍ ນິຝ຺ຖາເປຕ຺ວາ ວິຫາຣໍ ອຄມາສິ຺. ເຕ ພຫູນິ ມາລາຄນ຺ຘວິເລປນານິ ເຈວ ສປ຺ປິມຘຸຜາຕິຕາທີນິ ຈ ອາທາຍ ສຕ຺ຖາຣາ ສທ຺ນິເຍວ ນິກ຺ຂມິສ຺ຸ. ສຕ຺ຖາ ກິກ຺ຂຸສງ຺ເຆນ ວຕ຺ເຕ ທສ຺ສິເຕ ສຸຄໂຕວາທໍ ທຕ຺ວາ ຄນ຺ຘກຸຝິ ປາວິສິ຺.

ກິກ຺ຂູ ສາຍນ຺ຫສມເຍ ຘມ຺ມສກາຍໍ ສຕ຺ຖຸ ຄຸຕາກໍ ສມຸຝ຺ຖາເປສຸໍ ‘‘ອາວຸໂສ, ສຕ຺ຖາ ອທນ຺ຕທມໂກ, ເຍ ນາມ ທ຺ເວ ມຫາມຕ຺ເຕ ຈິຣໍ ວາຍມມາໂນປິ ເນວ ຣາຊາ ສມຄ຺ເຄ ກາຕຸໍ ສກ຺ຂິ, ນ ຍາຕິມິຕ຺ຕາທໂຍ ສກ຺ຂິສຸ, ເຕ ເອກທິວເສເນວ ຕຖາຄເຕນ ທມິຕາ’’ຕິ຺. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣທີ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວາຫໍ ອິເມ ທ຺ເວ ຊເນ ສມຄ຺ເຄ ອກາສິ, ປຸພ຺ເພປ຺ເຕ ມຍາ ສມຄ຺ຄາ ກຕາເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຺.

ອຕີເຕ ພາຣາຕາສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ພາຣາຕາສິຍໍ ອຸສ຺ສເວ ໂຆສິເຕ ມຫາສມຊ຺ໂຊ ອໂຫສິ຺. ພຫູ ມນຸສ຺ສາ ເຈວ ເທວນາຄສຸປ຺ຕ຺ຕາທໂຍ ຈ ສມຊ຺ຊທສ຺ສນຕ຺ຖໍ ສນ຺ນິປ຺ຕິສ຺ຸ. ຕຕ຺ເຣກສ຺ມິ ຖາເນ ເອໂກ ນາໂຄ ຈ ສຸປ຺ຕ຺ໂຕ ຈ ສມຊ຺ຊໍ ປ຺ສ຺ສມານາ ເອກໂຕ ອຝ຺ຖໍສ຺ຸ. ນາໂຄ ສຸປ຺ຕ຺ຕສ຺ສ ສຸປ຺ຕ຺ຕກາວໍ ອຊານນ຺ໂຕ ອໍເສ ຫຕ຺ຖໍ ຖເປສິ຺. ສຸປ຺ຕ຺ໂຕ ‘‘ເກນ ເມ ອໍເສ ຫຕ຺ໂຖ ຖປິໂຕ’’ຕິ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ນາຄໍ ສຍ຺ຊານິ຺. ນາໂຄປິ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ສຸປ຺ຕ຺ຕໍ ສຍ຺ຊານິຕ຺ວາ ມຣຕາກຍຕຊ຺ຊິໂຕ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ນທີປິຝ຺ເຖນ ປລາຍິ຺. ສຸປ຺ຕ຺ໂຕປິ ‘‘ຕໍ ຄເຫສ຺ສາມີ’’ຕິ ອນຸພນ຺ຘິ຺. ຕສ຺ມິ ສມເຍ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕາປໂສ ຫຸຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ນທິຍາ ຕີເຣ ປຕ຺ຕສາລາຍ ວສມາໂນ ທິວາ ທຣຖປ຺ຜິປ຺ປ຺ສ຺ສມ຺ກນຕ຺ຖໍ ອຸທກສາຝິກໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ວກ຺ກລໍ ພຫີ ຖເປຕ຺ວາ ນທີ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ນ຺ຫາຍຕິ຺. ນາໂຄ ‘‘ອິມໍ ປພ຺ພຊິຕໍ ນິສ຺ສາຍ ຊີວິຕໍ ລກິສ຺ສາມີ’’ຕິ ປກຕິວຕ຺ຕໍ ວິຊຫິຕ຺ວາ ມຕິກ຺ຂນ຺ຘວຕ຺ຕໍ ມາເປຕ຺ວາ ວກ຺ກລນ຺ຕຣໍ ປາວິສິ຺. ສຸປ຺ຕ຺ໂຕ ອນຸພນ຺ຘມາໂນ ຕໍ ຕຕ຺ຖ ປ຺ວິຝ຺ຖໍ ທິສ຺ວາ ວກ຺ກເລ ຄຣຸກາເວນ ອຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ກນ຺ເຕ, ອຫໍ ຉາໂຕ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ວກ຺ກລໍ ຄຕ຺ຫຖ, ອິມໍ ນາຄໍ ຂາທິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອິມມຕ຺ຖໍ ປ຺ກາເສຕຸໍ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑.

‘‘ອິຘູຣຄານໍ ປ຺ວໂຣ ປ຺ວິຝ຺ໂຖ, ເສລສ຺ສ ວຕ຺ເຕນ ປໂມກ຺ຂມິຈ຺ຊໍ;

ພ຺ຣຫ຺ມຍ຺ຈ ວຕ຺ຕໍ ອປ຺ຈາຍມາໂນ, ພຸກ຺ກ຺ຂິໂຕ ໂນ ວິຕຣາມິ ໂກຕ຺ຕຸ’’ນ຺ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ອິຘູຣຄານໍ ປ຺ວໂຣ ປ຺ວິຝ຺ໂຖຕິ ອິມສ຺ມິ ວກ຺ກເລ ອຸຣຄານໍ ປ຺ວໂຣ ນາຄຣາຊາ ປ຺ວິຝ຺ໂຖ຺. ເສລສ຺ສ ວຕ຺ເຕນາຕິ ມຕິວຕ຺ເຕນ, ມຕິກ຺ຂນ຺ໂຘ ຫຸຕ຺ວາ ປ຺ວິຝ຺ໂຖຕິ ອຕ຺ໂຖ຺. ປໂມກ຺ຂມິຈ຺ຊນ຺ຕິ ມມ ສນ຺ຕິກາ ໂມກ຺ຂໍ ອິຈ຺ຊມາໂນ຺. ພ຺ຣຫ຺ມຍ຺ຈ ວຕ຺ຕໍ ອປ຺ຈາຍມາໂນຕິ ອຫໍ ປນ ຕຸມ຺ຫາກໍ ພ຺ຣຫ຺ມວຕ຺ຕໍ ເສຝ຺ຖວຕ຺ຕໍ ປູຊຍນ຺ໂຕ ຄຣຸໍ ກໂຣນ຺ໂຕ຺. ພຸກ຺ກ຺ຂິໂຕ ໂນ ວິຕຣາມິ ໂກຕ຺ຕຸນ຺ຕິ ເອຕໍ ນາຄໍ ວກ຺ກລນ຺ຕຣໍ ປ຺ວິຝ຺ຖໍ ຉາໂຕປິ ສມາໂນ ກກ຺ຂິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມິຕິ຺.

ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອຸທເກ ຖິໂຕເຍວ ສຸປ຺ຕ຺ຕຣາຊສ຺ສ ຖຸຕິ ກຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໒.

‘‘ໂສ ພ຺ຣຫ຺ມຄຸຕ຺ໂຕ ຈິຣເມວ ຊີວ, ທິພ຺ຍາ ຈ ເຕ ປາຕຸກວນ຺ຕຸ ກກ຺ຂາ;

ໂຍ ພ຺ຣຫ຺ມວຓ຺ຓໍ ອປຈາຍມາໂນ, ພຸກຸກ຺ຊິໂຕ ໂນ ວິຕຣາສິ ໂກຕ຺ຕຸ’’ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ໂສ ພ຺ຣຫ຺ມຄຸຕ຺ໂຕຕິ ໂສ ຕ຺ວໍ ພ຺ຣຫ຺ມໂຄປີໂຕ ພ຺ຣຫ຺ມຣກ຺ຂິໂຕ ຫຸຕ຺ວາຯ ທິພ຺ຍາ ຈ ເຕ ປາຕຸກວນ຺ຕຸ ກກ຺ຂາຕິ ເທວຕານໍ ປຣິໂກຄາຣຫາ ກກ຺ຂາ ຈ ຕວ ປາຕຸກວນ຺ຕຸ, ມາ ປາຕາຕິປາຕໍ ກຕ຺ວາ ນາຄມໍສຂາທໂກ ອໂຫສິຯ

ອິຕິ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອຸທເກ ຐິໂຕວ ອນຸໂມທນໍ ກຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣິຕ຺ວາ ວກ຺ກລໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ເຕ ອຸໂກປິ ຄເຫຕ຺ວາ ອສ຺ສມປທໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເມຕ຺ຕາກາວນາຍ ວຕ຺ຕໍ ກເຣຕ຺ວາ ທ຺ເວປີ ຊເນ ສມ຺ຄເຄ ອກາສິຯ ເຕ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ສມ຺ຄຄາ ສມ຺ໂມທມານາ ສຸຂໍ ວສີສຸຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ນາໂຄ ຈ ສຸປຓ຺ໂຓ ຈ ອິເມ ທ຺ເວ ມຫາມຕ຺ຕາ ອເຫສຸໍ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ອຸຣຄຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຈຕຸຕ຺ຖາຯ

[໑໕໕] ໕ຯ ກຄ຺ຄຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຊີວວສ຺ສສຕໍ ກຄ຺ຄາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວນສມີເປ ປເສນທິໂກສເລນ ຣຎ຺ຎາ ກາຣິເຕ ຣາຊກາຣາເມ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ຂິປິຕກໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິຯ ເອກສ຺ມິຎ຺ຫິ ທິວເສ ສຕ຺ຖາ ຣາຊກາຣາເມ ຈຕຸປ຺ປຣິສມຊ຺ເຊ ນິສີທິຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ຂິປິຯ ກິກ຺ຂູ ‘‘ຊີວຕຸ, ກນ຺ເຕ ກຄວາ, ຊີວຕຸ, ສຸຄໂຕ’’ຕິ ອຸຈ຺ຈາສທ຺ທໍ ມຫາສທ຺ທໍ ອກໍສຸ, ເຕນ ສທ຺ເທນ ຘມ຺ມກຖາຍ ອນ຺ຕຣາໂຍ ອໂຫສິຯ ອຖ ໂຂ ກຄວາ ກິກ຺ຂູ ອາມນ຺ເຕສິ – ‘‘ອປິ ນຸ ໂຂ, ກິກ຺ຂເວ, ຂິປິເຕ ‘ຊີວາ’ຕິ ວຸຕ຺ໂຕ ຕປ຺ປຈ຺ຈຍາ ຊີເວຍ຺ຍ ວາ ມເຣຍ຺ຍ ວາ’’ຕິ? ‘‘ໂນ ເຫຕໍ ກນ຺ເຕ’’ຕິຯ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ຂິປິເຕ ‘ຊີວາ’ຕິ ວຕ຺ຕພ຺ໂພ, ໂຍ ວເທຍ຺ຍ ອາປຕ຺ຕິ ທຸກ຺ກຏສ຺ສາ’’ຕິ (ຈູຬວຯ ໓໒໒)ຯ ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ມນຸສ຺ສາ ກິກ຺ຂູນໍ ຂິປິເຕ ‘‘ຊີວຖ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ວທນ຺ຕິ, ກິກ຺ຂູ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈາຍນ຺ຕາ ນາລປນ຺ຕິຯ ມນຸສ຺ສາ ອຸຊ຺ຊາຍນ຺ຕິ – ‘‘ກຖຎ຺ຫິ ນາມ ສມຓາ ສກ຺ຍປຸຕ຺ຕິຍາ ‘ຊີວຖ, ກນ຺ເຕ’ຕິ ວຸຈ຺ຈມານາ ນາລປິສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕິຯ ກຄວໂຕ ເອຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສຸໍຯ ຄິຫີ, ກິກ຺ຂເວ, ມງ຺ຄລິກາ, ອນຸຊານາມິ, ກິກ຺ຂເວ, ຄິຫີນໍ ‘‘ຊີວຖ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈມາເນນ ‘‘ຈິຣໍ ຊີວາ’’ຕິ ວຕ຺ຕຸນ຺ຕິຯ ກິກ຺ຂູ ກຄວນ຺ຕໍ ປຸຈ຺ຉິສຸ – ‘‘ກນ຺ເຕ, ຊີວປຏິຊີວໍ ນາມ ກທາ ອຸປ຺ປນ຺ນ’’ນ຺ຕິ? ສຕ຺ຖາ ‘‘ກິກ຺ຂເວ, ຊີວປຏິຊີວໍ ນາມ ໂປຣາຓກາເລ ອຸປ຺ປນ຺ນ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ກາສິຣຏ຺ເຐ ເອກສ຺ມິໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຯ ຕສ຺ສ ປິຕາ ໂວຫາຣໍ ກຕ຺ວາ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປຕິ, ໂສ ໂສຬສວສ຺ສຸທ຺ເທສິກໍ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ມຓິກກຓ຺ຑໍ ອຸກ຺ຂິປາເປຕ຺ວາ ຄາມນິຄມາທີສຸ ຈຣນ຺ໂຕ ພາຣາຓສີ ປຕ຺ວາ ໂທວາຣິກສ຺ສ ຄເຣ ກຕ຺ຕໍ ປຈາເປຕ຺ວາ ກຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ນິວາສຏ຺ຐານໍ ອລກນ຺ໂຕ ‘‘ອເວລາຍ ອາຄຕາ ອາຄນ຺ຕຸກາ ກຕ຺ຖ ວສນ຺ຕີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ອຖ ນໍ ມນຸສ຺ສາ ‘‘ພຫີນຄເຣ ເອກາ ສາລາ ອຕ຺ຖິ, ສາ ປນ ອມນຸສ຺ສປຣິຄ຺ຄຫິຕາຯ ສເຈ ອິຈ຺ຉຖ, ຕຕ຺ຖ ວສຖາ’’ຕິ ອາຫໍສຸຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ‘‘ເອຖ, ຕາຕ, ຄຈ຺ຉາມ, ມາ ຍກ຺ຂສ຺ສ ກາຍິຕ຺ຖ, ອຫໍ ຕໍ ທເມຕ຺ວາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ປາເທສຸ ປາເຕສ຺ສາມີ’’ຕິ ປິຕຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຄໂຕຯ ອຖສ຺ສ ປິຕາ ຜລເກ ນິປຊ຺ຊິ, ສຍໍ ປິຕຸ ປາເທ ສມ຺ພາຫນ຺ໂຕ ນິສີທິຯ ຕຕ຺ຖ ອຘິວຕ຺ໂຖ ຍກ຺ໂຂ ທ຺ວາທສ ວສ຺ສານິ ເວສ຺ສວຓໍ ອຸປຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ ຕໍ ສາລໍ ລກນ຺ໂຕ ‘‘ອິມໍ ສາລໍ ປວິຏ຺ຐມນຸສ຺ເສສຸ ໂຍ ຂິປິເຕ ‘ຊີວາ’ຕິ ວທຕິ, ໂຍ ຈ ‘ຊີວາ’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘ປຏິຊີວາ’ຕິ ວທຕິ, ເຕ ຊີວປຏິຊີວກາຣິໂນ ຐເປຕ຺ວາ ອວເສເສ ຂາເທຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ລກິຯ ໂສ ປິຏ຺ຐິວໍສຖູຓາຍ ວສຕິຯ ໂສ ‘‘ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ປິຕຣໍ ຂິປາເປສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸກາເວນ ສຸຂຸມຈຸຓ຺ຓໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສິ, ຈຸຓ຺ໂຓ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ນາສປຸເຏ ປາວິສິຯ ໂສ ຜລເກ ນິປນ຺ນໂກວ ຂິປິ, ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ນ ‘‘ຊີວາ’’ຕິ ອາຫຯ ຍກ຺ໂຂ ຕໍ ຂາທິຕຸໍ ຖູຓາຍ ໂອຕຣຕິຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ໂອຕຣນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອິມິນາ ເມ ປິຕາ ຂິປາປິໂຕ ກວິສ຺ສຕິ, ອຍໍ ໂສ ຂິປິເຕ ‘ຊີວາ’ຕິ ອວທນ຺ຕໍ ຂາທກຍກ຺ໂຂ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ປິຕຣໍ ອາຣພ຺ກ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

ລຯ

‘‘ຊີວ ວສ຺ສສຕໍ ກຄ຺ຄ, ອປ຺ຣານີ ຈ ວີສຕີ;

ມາ ນໍ ປີສາຈາ ຂາທນ຺ຕຸ, ຊີວ ຕ຺ວໍ ສຣໂທສຕ’’ນ຺ຕີຯ

ຕຕ຺ຖ ກຄ຺ຄາຕີ ປີຕຣໍ ນາເມນາລປຕີຯ ອປ຺ຣານີ ຈ ວີສຕີນ຺ຕີ ອປ຺ຣານີ ຈ ວີສຕີ ວສ຺ສານີ ຊີວຯ ມາ ນໍ ປີສາຈາ ຂາທນ຺ຕູຕີ ນໍ ປີສາຈາ ມາ ຂາທນ຺ຕຸຯ ຊີວ ຕ຺ວໍ ສຣໂທສຕນ຺ຕີ ຕ຺ວໍ ປນ ວີສຸຕ຺ຕຣໍ ວສ຺ສສຕໍ ຊີວາຕີຯ ສຣໂທສຕຍ຺ຫີ ຄຕີຍມານໍ ວສ຺ສສຕ ເມວ ໂຫຕີ, ຕໍ ປຸຣິເມຫີ ວີສາຍ ສທ຺ຊີ ວີສຸຕ຺ຕຣໍ ອິຊ ອພີປ຺ເປຕໍຯ

ຍກ຺ໂຂ ໂພທີສຕ຺ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ອີມໍ ຕາວ ມາຕາວໍ ‘ຊີວາ’ຕີ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຂາທິຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ, ປີຕຣໍ ປນສ຺ສ ຂາທີສ຺ສາມີ’’ຕີ ປີຕຸ ສນ຺ຕິກໍ ອຄມາສີຯ ໂສ ຕໍ ອາຄຈ຺ຊນ຺ຕໍ ທີສ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສີ – ‘‘ອຍໍ ໂສ ‘ປຕິຊີວາ’ຕີ ອກາຕນ຺ຕານໍ ຂາທກຍກ຺ໂຂ ກວີສ຺ສຕີ, ປຕິຊີວໍ ກຣີສ຺ສາມີ’’ຕີຯ ໂສ ປຸຕ຺ຕໍ ອາຣພ຺ກ ທຸຕີຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐ຯ

‘‘ຕ຺ວມ຺ປີ ວສ຺ສສຕໍ ຊີວໍ, ອປ຺ຣານີ ຈ ວີສຕີ;

ວີສໍ ປີສາຈາ ຂາທນ຺ຕຸ, ຊີວ ຕ຺ວໍ ສຣໂທສຕ’’ນ຺ຕີຯ

ຕຕ຺ຖ ວີສໍ ປີສາຈາ ຂາທນ຺ຕູຕີ ປີສາຈາ ຫລາຫລວີສໍ ຂາທນ຺ຕຸຯ

ຍກ຺ໂຂ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ອຸໂກປີ ເມ ນ ສກ຺ກາ ຂາທິຕຸ’’ນ຺ຕີ ປຕິນີວຕ຺ຕີຯ ອຖ ນໍ ໂພທີສຕ຺ໂຕ ປຸຈ຺ຊີ – ‘‘ໂກ ຍກ຺ຂ, ກສ຺ມາ ຕ຺ວໍ ອີມໍ ສາລໍ ປວີຊ຺ຖມນຸສ຺ເສ ຂາທສີ’’ຕີ? ‘‘ທ຺ວາທສ ວສ຺ສານີ ເວສ຺ສວຕໍ ອຸປຊ຺ຖຫິຕ຺ວາ ລທ຺ຊຕ຺ຕາ’’ຕີຯ ‘‘ກີ ປນ ສພ຺ເພວ ຂາທິຕຸໍ ລກາສີ’’ຕີ? ‘‘ຊີວປຕິຊີວກາຕິໂນ ຖເປຕ຺ວາ ອວເສເສ ຂາທາມີ’’ຕີຯ ‘‘ຍກ຺ຂ, ຕ຺ວໍ ປຸພ຺ເພປີ ອກຸສລໍ ກຕ຺ວາ ກກ຺ຂລຸໂອ ຜຣຸໂສ ປຣວີຫີສໂກ ຫຸຕ຺ວາ ນີພ຺ພຕ຺ໂຕ, ອີທານີປີ ຕາທີສໍ ກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ຕໂມ ຕມປຣາຍໂຕ ກວີສ຺ສຕີ, ຕສ຺ມາ ອີໂຕ ປຊ຺ຖາຍ ປາຕາຕິປາຕາທີຫີ ວີຣມສ຺ສູ’’ຕີ ຕໍ ຍກ຺ຂໍ ທເມຕ຺ວາ ນີຣຍກເຍນ ຕຊ຺ເຊຕ຺ວາ ປຍ຺ຈສຸ ສີເລສຸ ປຕິຊ຺ຖາເປຕ຺ວາ ຍກ຺ຂໍ ເປສນ ກາຣກໍ ວີຍ ອກາສີຯ

ປຸນທີວເສ ສຍ຺ຈຣນ຺ຕາ ມນຸສ຺ສາ ຍກ຺ຂໍ ທີສ຺ວາ ໂພທີສຕ຺ເຕນ ຈສ຺ສ ທມີຕກາວໍ ຍຕ຺ວາ ຣຍ຺ໂຍ ອາໂຣເຈສຸໍ – ‘‘ເທວ, ເອໂກ ມາຕາໂວ ຕໍ ຍກ຺ຂໍ ທເມຕ຺ວາ ເປສນກາຣກໍ ວີຍ ກຕ຺ວາ ຖິໂຕ’’ຕີຯ ຣາຊາ ໂພທີສຕ຺ຕໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ເສນາປຕິຊ຺ຖາເນ ຖເປສີ, ປີຕຸ ຈສ຺ສ ມຫນ຺ຕໍ ຍສໍ ອທາສີຯ ໂສ ຍກ຺ຂໍ ພລິປຕິຄ຺ຄາຫກໍ ກຕ຺ວາ ໂພທີສຕ຺ຕສ຺ສ ໂອວາເທ ຖຕ຺ວາ ທານາທີນີ ປຸຍ຺ຍານີ ກຕ຺ວາ ສຄ຺ຄປຸຣໍ ປູເຣສີຯ

ສຕ຺ຖາ ອີມໍ ຊມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ‘‘ຊີວປຕິຊີວໍ ນາມ ຕສ຺ມີ ກາເລ ອຸປ຺ປນ຺ນ’’ນ຺ຕີ ວຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສີ – ‘‘ຕທາ ຍກ຺ໂຂ ອງ຺ຄຸລິມາໂລ ອໂຫສີ, ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ, ປີຕາ ກສ຺ສໂປ, ປຸຕ຺ໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕີຯ

ກຄ຺ຄຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຍ຺ຈມາຯ

[໑໕໖] ໖ຯ ອລີນຈິຕ຺ຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ອລີນຈິຕ຺ຕໍ ນີສ຺ສາຍາຕີ ອີທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວີຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ໂອສ຺ສຊ຺ຖວີຣີຍໍ ກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີຯ ວຕ຺ຖຸ ເອກາທສນິປາເຕ ສໍວຣຊາຕເກ (ຊາຯ ໑ຯ໑໑ຯໝ຺ກ ອາທໂຍ) ອາວີກວີສ຺ສຕີຯ ໂສ ປນ ກິກ຺ຂຸ ສຕ຺ຖາຣາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ ກີຣ ຕ຺ວໍ, ກິກ຺ຂຸ, ວີຣີຍໍ ໂອສ຺ສຊີ’’ຕີ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ສຈ຺ຈໍ, ກຄວາ’’ຕີ ອາຫຯ ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ ‘‘ນນຸ ຕ຺ວໍ, ກິກ຺ຂຸ, ປຸພ຺ເພ ວີຣີຍໍ ອວີສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ມໍສເປສີສທີສສ຺ສ

ທຫຣກຸມາຣສ຺ສ ທ຺ວາທສໂຍຊນິເກ ພາຣາຓສິນຄເຣ ຣຊ຺ຊໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອທາສິ, ອິທານິ ກສ຺ມາ ເອວຣູເປ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວີຣິຍໍ ໂອສ຺ສຊສີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ພາຣາຓສິໂຕ ອວິທູເຣ ວຑ຺ຒກີຄາໂມ ອໂຫສິ, ຕຕ຺ຖ ປຎ຺ຈສຕາ ວຑ຺ຒກີ ວສນ຺ຕິ. ເຕ ນາວາຍ ອຸປຣິໂສຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຣຎ຺ເຎ ເຄຫສມ຺ຠາຣທາຣູນິ ໂກຏ຺ເຏຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ເອກຠູມິກທ຺ວິຠູມິກາທິເຠເທ ເຄຫສມ຺ຠາເຣ ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ຖມ຺ຠໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ສພ຺ພທາຣູສຸ ສຎ຺ຎໍ ກຕ຺ວາ ນທີຕີຣໍ ເນຕ຺ວາ ນາວໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ອນຸໂສເຕນ ນຄຣໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ເຍ ຍາທິສານິ ເຄຫານິ ອາກງ຺ຂນ຺ຕິ, ເຕສໍ ຕາທິສານິ ກຕ຺ວາ ກຫາປເຓ ຄເຫຕ຺ວາ ປຸນ ຕຕ຺ເຖວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເຄຫສມ຺ຠາເຣ ອາຫຣນ຺ຕິ. ເອວໍ ເຕສໍ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປນ຺ຕານໍ ເອກສ຺ມິໍ ກາເລ ຂນ຺ຘາວາຣໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ທາຣູນິ ໂກຏ຺ເຏນ຺ຕານໍ ອວິທູເຣ ເອໂກ ຫຕ຺ຖີ ຂທິຣຂາຓຸກໍ ອກ຺ກມິ. ຕສ຺ສ ໂສ ຂາຓຸໂກ ປາທໍ ວິຊ຺ຌິ, ພລວເວທນາ ວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ປາໂທ ອຸທ຺ຘຸມາຍິຕ຺ວາ ປຸພ຺ພໍ ຄຓ຺ຫິ. ໂສ ເວທນາປ຺ປຕ຺ໂຕ ເຕສໍ ທາຣຸໂກຏ຺ຏນສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ''ອິເມ ວຑ຺ຒກີ ນິສ຺ສາຍ ມຍ຺ຫໍ ໂສຕ຺ຖິ ຠວິສ຺ສຕີ''ຕິ ມຎ຺ຎມາໂນ ຕີຫິ ປາເທຫິ ເຕສໍ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອວິທູເຣ ນິປ຺ຊ຺ຊິ, ວຑ຺ຒກີ ຕໍ ອຸທ຺ຘຸມາຕປາທໍ ທິສ຺ວາ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປາເທ ຂາຓຸກໍ ທິສ຺ວາ ຕິຂິຓວາສິຍາ ຂາຓຸກສ຺ສ ສມນ຺ຕໂຕ ໂອຘິໍ ທຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊຸຍາ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ອາກຑ຺ຒນ຺ຕາ ຂາຓຸກໍ ນີຫຣິຕ຺ວາ ປຸພ຺ພໍ ໂມເຈຕ຺ວາ ອຸຓ຺ໂຫທເກນ ໂຘວິຕ຺ວາ ຕທນຸຣູເປຫິ ເຠສຊ຺ເຊຫິ ມກ຺ເຂຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ວຓໍ ຜາສຸກໍ ອກໍສຸ.

ຫຕ຺ຖີ ອໂຣໂຄ ຫຸຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ – ''ມຍາ ອິເມ ວຑ຺ຒກີ ນິສ຺ສາຍ ຊີວິຕໍ ລທ຺ຘໍ, ອິທານິ ເຕສໍ ມຍາ ອຸປກາຣໍ ກາຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ''ຕິ. ໂສ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ວຑ຺ຒກີຫິ ສທ຺ຘິໍ ຣຸກ຺ເຂ ນີຫຣຕິ, ຕຈ຺ເຈນ຺ຕານໍ ປຣິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ເທຕິ, ວາສິອາທີນິ ອຸປສໍຫຣຕິ, ໂສຓ຺ຑາຍ ເວເຖຕ຺ວາ ກາຬສຸຕ຺ຕໂກຏິໍ ຄຓ຺ຫາຕິ. ວຑ຺ຒກີປິສ຺ສ ໂຠຊນເວລາຍ ເອເກກໍ ປິຓ຺ຑໍ ເທນ຺ຕາ ປຎ຺ຈ ປິຓ຺ຑສຕານິ ເທນ຺ຕິ. ຕສ຺ສ ປນ ຫຕ຺ຖິສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ສພ຺ພເສໂຕ ຫຕ຺ຖາຊານີຍໂປຕໂກ ອຕ຺ຖິ, ເຕນສ຺ສ ເອຕທໂຫສິ – ''ອຫໍ ເອຕຣຫິ ມຫລ຺ລໂກ. ອິທານິ ມຍາ ອິເມສໍ ວຑ຺ຒກີນໍ ກມ຺ມກຣຓຕ຺ຖາຍ ປຸຕ຺ຕໍ ທຕ຺ວາ ຄນ຺ຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ''ຕິ. ໂສ ວຑ຺ຒກີນໍ ອນາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາວ ອຣຎ຺ຎໍ ປວິສິຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕໍ ອາເນຕ຺ວາ ''ອຍໍ ຫຕ຺ຖິໂປຕໂກ ມມ ປຸຕ຺ໂຕ, ຕຸມ຺ເຫຫິ ມຍ຺ຫໍ ຊີວິຕໍ ທິນ຺ນໍ, ອຫໍ ໂວ ເວຊ຺ຊເວຕນຕ຺ຖາຍ ອິມໍ ທມ຺ມິ, ອຍໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອິໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ກມ຺ມານິ ກຣິສ຺ສຕີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ''ອິໂຕ ປຏ຺ຐາຍ, ປຸຕ຺ຕກ, ຍໍ ມຍາ ກຕ຺ຕພ຺ພໍ ກມ຺ມໍ, ຕໍ ຕ຺ວໍ ກໂຣຫີ''ຕິ ປຸຕ຺ຕໍ ໂອວທິຕ຺ວາ ວຑ຺ຒກີນໍ ທຕ຺ວາ ສຍໍ ອຣຎ຺ຎໍ ປາວິສິ.

ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຫຕ຺ຖິໂປຕໂກ ວຑ຺ຒກີນໍ ວຈນກໂຣ ໂອວາທກ຺ຂໂມ ຫຸຕ຺ວາ ສພ຺ພກິຈ຺ຈານິ ກໂຣຕິ. ເຕປິ ຕໍ ປຎ຺ຈຫິ ປິຓ຺ຑສເຕຫິ ໂປເສນ຺ຕິ, ໂສ ກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ນທີໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ນ຺ຫຕ຺ວາ ກີຬິຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉຕິ, ວຑ຺ຒກີທາຣກາປິ ຕໍ ໂສຓ຺ຑາທີສຸ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸທເກປິ ຖເລປິ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ກີຬນ຺ຕິ. ອາຊານີຍາ ປນ ຫຕ຺ຖິໂນປິ ອສ຺ສາປິ ປຸຣິສາປິ ອຸທເກ ອຸຈ຺ຈາຣໍ ວາ ປສ຺ສາວໍ ວາ ນ ກໂຣນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ໂສປິ ອຸທເກ ອຸຈ຺ຈາຣປສ຺ສາວໍ ອກຕ຺ວາ ພຫິນທີຕີເຣເຍວ ກໂຣຕິ. ອເຖກສ຺ມິໍ ທິວເສ ອຸປຣິນທິຍາ ເທໂວ ວສ຺ສິ, ອຖ ສຸກ຺ຂໍ ຫຕ຺ຖິລຓ຺ຑໍ ອຸທເກນ ນທີໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ພາຣາຓສິນຄຣຕິຕ຺ເຖ ເອກສ຺ມິໍ ຄຸມ຺ເພ ລຄ຺ເຄຕ຺ວາ ອຏ຺ຐາສິ. ອຖ ຣຎ຺ໂຎ ຫຕ຺ຖິໂຄປກາ ''ຫຕ຺ຖີ ນ຺ຫາເປສ຺ສາມາ''ຕິ ປຎ຺ຈ ຫຕ຺ຖິສຕານິ ນຍິສຸ. ອາຊານີຍລຓ຺ຑສ຺ສ ຄນ຺ຘໍ ຆາຍິຕ຺ວາ ເອໂກປິ ຫຕ຺ຖີ ນທີໍ ໂອຕຣິຕຸໍ ນ ອຸສ຺ສຫິ. ສພ຺ເພປິ ນງ຺ຄຸຏ຺ຐໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ປລາຍິຕຸໍ ອາຣຠິໍສຸ, ຫຕ຺ຖິໂຄປກາ ຫຕ຺ຖາຈຣິຍານໍ ອາໂຣເຈສຸໍ. ເຕ ''ອຸທເກ ປຣິປນ຺ເຖນ ຠວິຕພ຺ພ''ນ຺ຕິ ອຸທກໍ ໂສຘາເປຕ຺ວາ ຕສ຺ມິໍ ຄຸມ຺ເພ ຕໍ ອາຊານີຍລຓ຺ຑໍ ທິສ຺ວາ ''ອິທເມຕ຺ຖ ກາຣຓ''ນ຺ຕິ ຎຕ຺ວາ ຈາຏິໍ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ອຸທກສ຺ສ ປູເຣຕ຺ວາ ຕໍ ຕຕ຺ຖ ມທ຺ທິຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖີນໍ ສຣີເຣ ສິຎ຺ຈາເປສຸໍ, ສຣີຣານິ ສຸຄນ຺ຘານິ ອເຫສຸໍ. ຕສ຺ມິໍ ກາເລ ເຕ ນທີໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ນ຺ຫາຍິສຸ.

ຫຕ຺ຖາຈຣິຍາ ຣຎ຺ໂຎ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ''ຕໍ ຫຕ຺ຖາຊານີຍໍ ປຣິເຍສິຕ຺ວາ ອາເນຕຸໍ ວຏ຺ຏຕິ, ເທວາ''ຕິ ອາຫໍສຸ. ຣາຊາ ນາວາສງ຺ຆາເຓຫິ ນທີໍ ປກ຺ຂນ຺ທິຕ຺ວາ ອຸທ຺ທໍຄາມີຫິ ນາວາສງ຺ຆາເຓຫິ ວຑ຺ຒກີນໍ ວສນຏ຺ຐານໍ ສມ຺ປາປຸຓິ. ຫຕ຺ຖິໂປຕໂກ ນທີ ຍໍ ກີຬນ຺ໂຕ ເຠຣີສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວຑ຺ຒກີນໍ ສນ຺ຕິເກ ອຏ຺ຐາສິ. ວຑ຺ຒກີ ຣຎ຺ໂຎ ປຈ຺ຈຸຄ຺ຄມນໍ ກຕ຺ວາ ''ເທວ, ສເຈ ທາຣູຫິ ອຕ຺ໂຖ, ກິໍ ກາຣຓາ ອາຄຕຕ຺ຖ, ກິໍ ເປເສຕ຺ວາ ອາຫຣາເປຕຸໍ ນ ວຏ຺ຏຕີ''ຕິ ອາຫໍສຸ. ''ນາຫໍ, ຠເຓ, ທາຣູນໍ ອຕ຺ຖາຍ ອາຄໂຕ, ອິມສ຺ສ ປນ ຫຕ຺ຖິສ຺ສ ອຕ຺ຖາຍ ອາຄໂຕມ຺ຫີ''ຕິ. ''ຄາຫາເປຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉຖ, ເທວາ''ຕິ. ຫຕ຺ຖິໂປຕໂກ ຄນ຺ຕຸໍ ນ ອິຈ຺ຉິ. ''ກິໍ ກາຣາເປຕິ, ຠເຓ, ຫຕ຺ຖີ''ຕິ? ''ວຑ຺ຒກີນໍ ໂປສາວນິກໍ ອາຫຣາເປຕິ, ເທວາ''ຕິ. ''ສາຘຸ, ຠເຓ''ຕິ ຣາຊາ ຫຕ຺ຖິສ຺ສ ຈຕຸນ຺ນໍ ປາທານໍ ໂສຓ຺ຑາຍ ນງ຺ຄຸຏ຺ຐສ຺ສ ຈ ສນ຺ຕິເກ ສຕສຫສ຺ສສຕສຫສ຺ສກຫາປເຓ ຐປາເປສິ. ຫຕ຺ຖີ ເອຕ຺ຕເກນາປິ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ສພ຺ພວຑ຺ຒກີນໍ ທຸສ຺ສຍຸເຄສຸ ວຑ຺ຒກີກາຣິຍານໍ ນິວາສນສາຏເກສຸ ທິນ຺ເນສຸ ສທ຺ຘິໍກີຬິຕານໍ ທາຣການຎ຺ຈ ທາຣກປຣິຫາເຣ

ກາເຕ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຕ຺ໜິ ຈ ອິຕ຺ຖິໂຍ ຈ ທາຣເກ ຈ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ຣຄ຺ຍາ ສທ຺ທິ ອຄມາສິ຿

ຣາຊາ ຕໍ ອາທາຍ ນຄຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນຄຣຄ຺ຈ ຫຕ຺ຖິສາລຄ຺ຈ ອລງ຺ກາຣາເປຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖີ ນຄຣໍ ປທກ຺ຂິຕໍ ກາເຣຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖິສາລໍ ປເວເສຕ຺ວາ ສພ຺ພາລງ຺ກາເຣຫິ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ອພິເສກໍ ທຕ຺ວາ ໂອປວ຺ຍ຺ຫໍ ກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ສຫາຍຜ຺ຄາເນ ຖເປຕ຺ວາ ອຸປຫ຺ຜຣຊ຺ຊໍ ຫຕ຺ຖິສ຺ສ ທຕ຺ວາ ອຕ຺ຕນາ ສມານປຣິຫາຣໍ ອກາສິ຿ ຫຕ຺ຖິສ຺ສ ອາຄຕກາລໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ຣຄ຺ໂຍ ສກລຊມ຺ພຸທິເປ ຣຊ຺ຊໍ ຫຕ຺ຖຄຕເມວ ອໂຫສິ຿ ເອວໍ ກາເລ ຄຈ຺ຊນ຺ເຕ ໂພຄິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ຣຄ຺ໂຍ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຊິມ຺ຫິ ປຜິສນ຺ຜິ ຄຕ຺ຫິ຿ ຕສ຺ສາ ຄພ຺ກປຣິປາກກາເລ ຣາຊາ ກາລມກາສິ຿ ຫຕ຺ຖິ ປນ ສເຈ ຣຄ຺ໂຍ ກາລກຕກາວໍ ຊາເນຍ຺ຍ, ຕຕ຺ເຖວສ຺ສ ຫທຍໍ ຜເລຍ຺ຍ, ຕສ຺ມາ ຫຕ຺ຖີ ຣຄ຺ໂຍ ກາລກຕກາວໍ ອຊານາເປຕ຺ວາວ ອຸປຜ຺ຖຫີສ຺ຸ຿ ຣຄ຺ໂຍ ປນ ກາລກຕກາວໍ ສ຺ຕ຺ວາ “ຕ຺ຈ຺ຊໍ ກິຣ ຣຊ຺ຊ”ນ຺ຕິ ອນນ຺ຕຣສາມນ຺ຕໂກສລຣາຊາ ມຫຕິຍາ ເສນາຍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ນຄຣໍ ປຣິວາເຣສິ຿ ນຄຣວາສິໂນ ທ຺ວາຣານິ ປິທຫິຕ຺ວາ ໂກສລຣຄ຺ໂຍ ສາສນໍ ປຫິຕີສ຺ຸ – “ອມ຺ຫາກໍ ຣຄ຺ໂຍ ອຄ຺ຄມເຫສີ ປຣິປ຺ຸຕ຺ຕຄພ຺ກາ ‘ອິໂຕ ກິຣ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ປ຺ຸຕ຺ຕໍ ວິຊາ ຍິສ຺ສຕີ’ຕິ ອງ຺ຄວິຊ຺ຊາປາຖກາ ອາຫໍສ຺ຸ຿ ສເຈ ສາ ປ຺ຸຕ຺ຕໍ ວິຊາຍິສ຺ສຕິ, ມຍໍ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ຍຸທ຺ທໍ ທສ຺ສາມ, ນ ຣຊ຺ຊໍ, ເອຕ຺ຕ ກໍ ກາລໍ ອາຄເມຖາ”ຕິ຿ ຣາຊາ “ສາຜູ”ຕິ ສມ຺ປຜິຈ຺ຊິ຿

ເທວີ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ປ຺ຸຕ຺ຕໍ ວິຊາຍິ຿ ຕສ຺ສ ນາມຄຸຄຫຕທິວເສ ປນ ມຫາຊນສ຺ສ ອລີນຈິຕ຺ຕໍ ປຄ຺ຄຕ຺ຫນ຺ໂຕ ຊາໂຕຕິ “ອລີນຈິຕ຺ຕກ຺ມາໂຣ”ຕ຺ເວວສ຺ສ ນາມໍ ອກໍສ຺ຸ຿ ຊາຕທິວສໂຕເຍວ ປນສ຺ສ ປຜ຺ຖາຍ ນາຄຣາ ໂກສລຣຄ຺ຍາ ສທ຺ທິ ຍຸຊ຺ຊີສ຺ຸ຿ ນິນ຺ນາຍ ກຕ຺ຕາ ສງ຺ຄາມສ຺ສ ມຫນ຺ຕມ຺ປີ ພລໍ ຍຸຊ຺ຊມານໍ ໂຖກໍ ໂຖກໍ ໂອສກ຺ກຕີ຿ ອມຈ຺ຈາ ເທວິຍາ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ “ມຍໍ ເອວໍ ໂອສກ຺ກມາເນ ພເລ ປຣາຊຍກາວສ຺ສ ກາຍາມ, ອມ຺ຫາກໍ ປນ ຣຄ຺ໂຍ ກາລກຕກາວໍ, ປ຺ຸຕ຺ຕສ຺ສ ຊາຕກາວໍ, ໂກສລຣຄ຺ໂຍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຍຸຊ຺ຊານກາວຄ຺ຈ ຣຄ຺ໂຍ ສຫາຍໂກ ມງ຺ຄລຫຕ຺ຖີ ນ ຊານາຕິ, ຊານາເປມ ນ”ນ຺ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຊີສ຺ຸ຿ ສາ “ສາຜູ”ຕິ ສມ຺ປຜິຈ຺ຊິຕ຺ວາ ປ຺ຸຕ຺ຕໍ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ທຸກູລຈຸມ຺ພຜເກ ນິປຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ປາສາທາ ໂອຣຸຍ຺ຫ ອມຈ຺ຈຄຕປຣິວຸຕາ ຫຕ຺ຖິສາລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂພຄິສຕ຺ຕໍ ຫຕ຺ຖິສ຺ສ ປາທມູເລ ນິປຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ “ສາມິ, ສຫາໂຍ ເຕ ກາລກໂຕ, ມຍໍ ຕ຺ຍ຺ຫໍ ຫທຍຜາລນກາເຍນ ນາ ໂຣຈຍິມ຺ຫ, ອຍໍ ເຕ ສຫາຍສ຺ສ ປ຺ຸຕ຺ໂຕ, ໂກສລຣາຊາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ນຄຣໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ຕວ ປ຺ຸຕ຺ເຕນ ສທ຺ທິ ຍຸຊ຺ຊຕິ, ພລໍ ໂອສກ຺ກຕິ, ຕວ ປ຺ຸຕ຺ຕໍ ຕ຺ວຄ຺ເຍວ ວາ ມາເຣຫີ, ຣຊ຺ຊໍ ວາສ຺ສ ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ເທຫີ”ຕິ ອາຫ຿

ຕສ຺ມີ ກາເລ ຫຕ຺ຖີ ໂພຄິສຕ຺ຕໍ ໂສຕ຺ທາຍ ປຣາມສິຕ຺ວາ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ກຸມ຺ເກ ຖເປຕ຺ວາ ໂຣທິຕ຺ວາ ໂພຄິສຕ຺ຕໍ ໂອຕາເຣຕ຺ວາ ເທວິຍາ ຫຕ຺ເຖ ນິປຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ “ໂກສລຣາຊໍ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມິ”ຕິ ຫຕ຺ຖິສາລໂຕ ນິກ຺ຂມິ຿ ອຖສ຺ສ ອມຈ຺ຈາ ວມ຺ມໍ ປຜິມ຺ຄ຺ຈິຕ຺ວາ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ນຄຣທ຺ວາຣໍ ອວາປ຺ຸຣິຕ຺ວາ ຕໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມີສ຺ຸ຿ ຫຕ຺ຖີ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ໂກຄ຺ຈນາທໍ ກຕ຺ວາ ມຫາຊ ນໍ ສນ຺ຕາເສຕ຺ວາ ປລາເປຕ຺ວາ ພລໂກຜ຺ຖກໍ ກິນ຺ທິຕ຺ວາ ໂກສລຣາຊານໍ ຈູລຸອາຍ ຄເຫຕ຺ວາ ອາເນຕ຺ວາ ໂພຄິສຕ຺ຕສ຺ສ ປາທມູ ເລ ນິປຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ມາຣຕຕ຺ຖາຍສ຺ສ ອຸຜ຺ຖິເຕ ວາເຣຕ຺ວາ “ອິໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ໂຫຫິ, ‘ກ຺ມາໂຣ ທຫໂຣ’ຕິ ສຄ຺ຄໍ ມາ ກຣີ”ຕິ ໂອວທິຕ຺ວາ ອຸຍ຺ໂຍເຊສິ຿ ຕໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ສກລຊມ຺ພຸທິເປ ຣຊ຺ຊໍ ໂພຄິສຕ຺ຕສ຺ສ ຫຕ຺ຖຄຕເມວ ຊາຕໍ, ອຄ຺ໂຍ ປຜິສຕ຺ຕ຺ ນາມ ອຸຜ຺ຖຫິຕ຺ຸ ສມຕ຺ໂຖ ນາໂຫສິ຿ ໂພຄິສຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຕວສ຺ສິກກາເລ ອພິເສກໍ ກຕ຺ວາ ອລີນຈິຕ຺ຕຣາຊາ ນາມ ຫ຺ຕ຺ວາ ຜມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕ຺ວາ ຊີວິຕປຣິໂຍສາເນ ສຄ຺ຄປ຺ຸຣໍ ປູເຣສິ຿

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອພິສມ຺ພຸທ຺ໂຜ ຫ຺ຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖາທ຺ວຍມາຫ –

໑໑຿

“ອລີນຈິຕ຺ຕໍ ນິສ຺ສາຍ, ປຫຜ຺ຖາ ມຫຕີ ຈມູ;

ໂກສລໍ ເສນາສນ຺ຕ຺ຜ຺ຖໍ, ຊີວຄ຺ຄາຫໍ ອຄາຫຍິ຿

໑໘຿

“ເອວໍ ນິສ຺ສຍສມ຺ປນ຺ໂນ, ກິກ຺ຂ຺ ອາຣທ຺ຜວີຣິໂຍ;

ກາວຍໍ ກຸສລໍ ຣມ຺ມໍ, ໂຍຄກ຺ເຂມສ຺ສ ປຕ຺ຕິຍາ;

ປາປ຺ເຕ ອນ຺ປ຺ພ຺ເພນ, ສພ຺ພສໍໂຍຊນກ຺ຂຍ''ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອລີນຈິຕ຺ຕໍ ນິສ຺ສາຍາຕິ ອລີນຈິຕ຺ຕໍ ຣາຊກຸມາຣໍ ນິສ຺ສາຍ. ປຫຎ຺ຄາ ມຫຕີ ຈມູຕິ ''ປເວຕິຣຊ຺ຊໍ ໂນ ທິຎ຺ຄ''ນ຺ຕິ ຫຎ຺ຄຕ຺ຎ຺ຄາ ຫຸຕ຺ວາ ມຫຕີ ເສນາ. ໂກສລໍ ເສນາສນ຺ຕຸຎ຺ຄນ຺ຕິ ໂກສລຣາຊານໍ ເສນ ຣຊ຺ເຊນ ອສມ຺ຕຸຎ຺ຄໍ ປຣຣຊ຺ຊໂລເກນ ອາຄຕໍ. ຊີວຄ຺ຄາຫໍ ອຄາຫຍີຕິ ອມາເຣຕ຺ວາວ ສາ ຈມູ ຕໍ ຣາຊານໍ ຫຕ຺ຖີນາ ຊີວຄ຺ຄາຫໍ ຄຕ຺ຫາເປສີ. ເອວໍ ນິສ຺ສຍສມ຺ປນ຺ໂນ ຕີ ຍຖາ ສາ ຈມູ, ເອວໍ ອຎ຺ໂຍປີ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ນິສ຺ສຍສມ຺ປນ຺ໂນ ກລ຺ຍາຓມິຕ຺ຕໍ ພຸທ຺ຘໍ ວາ ພຸທ຺ຘສາວກໍ ວາ ນິສ຺ສຍໍ ລຘິຕ຺ວາ. ກິກ຺ຂູຕິ ປຣິສຸທ຺ຘາຊີວຈນເມຕໍ. ອາຣທ຺ຘວີຣິໂຍຕິ ປຄ຺ຄຫີຕວີຣິໂຍ ຈຕຸໂທສາປຄເຕນ ວີຣິເຍນ ສມນ຺ນາຄໂຕ. ກາວຍໍ ກຸສລໍ ຘມ຺ມນ຺ຕິ ກຸສລໍ ນິຣວຊ຺ຊໍ ສຕ຺ຕຕິໍສໂພຘິປກ຺ຂິຍສງ຺ຂາຕໍ ຘມ຺ມໍ ກາເວນ຺ໂຕ. ໂຍຄກ຺ເຂມສ຺ສ ປຕ຺ຕິຍາຕິ ຈຕູຫິ ໂຍເຄຫິ ເຂມສ຺ສ ນິພ຺ພານສ຺ສ ປາປ຺ຓນຕ຺ຖາຍ ຕໍ ຘມ຺ມໍ ກາເວນ຺ໂຕ. ປາປ຺ເຕ ອນຸປ຺ພ຺ເພນ, ສພ຺ພສໍໂຍຊນກ຺ຂຍນ຺ຕິ ເອວໍ ວິປສ຺ສນ຺ໂຕ ປຎ຺ຄາຍ ອິມໍ ກຸສລໍ ຘມ຺ມໍ ກາເວນ຺ໂຕ ໂສ ກລ຺ຍາຓມິຕ຺ຕຸປນິສ຺ສຍສມ຺ປນ຺ໂນ ກິກ຺ຂຸ ອນຸປ຺ພ຺ເພນ ວິປສ຺ສນາຓາຓານິ ຈ ເຫຎ຺ຖິມມຄ຺ຄຜລານິ ຈ ປາປ຺ຓນ຺ໂຕ ປຣິໂຍສາເນ ທສນ຺ນມ຺ປີ ສໍໂຍຊນານໍ ຂຍນ຺ເຕ ອຸປ຺ປນ຺ນຕ຺ຕາ ສພ຺ພສໍໂຍຊນກ຺ຂຍສງ຺ຂາຕໍ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປ຺ຓາຕິ. ຍສ຺ມາ ວາ ນິພ຺ພານໍ ອາຄມ຺ມ ສພ຺ພສໍໂຍຊນານິ ຂີຍນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ຕມ຺ປີ ສພ຺ພສໍໂຍຊນກ຺ຂຍເມວ, ເອວໍ ອນຸປ຺ພ຺ເພນ ນິພ຺ພານສງ຺ຂາຕໍ ສພ຺ພສໍໂຍຊນກ຺ຂຍໍ ປາປ຺ຓາຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ອິຕິ ກຄວາ ອມຕມຫານິພ຺ພາເນນ ຘມ຺ມເທສນາຍ ກູຎໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣິປີ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ໂອສ຺ສຎ຺ຄວີຣິໂຍ ກິກ຺ຂຸ ອຣຫຕ຺ເຕ ປຕິຎ຺ຖຫິ. ''ຕທາ ມາຕາ ມຫາມາຍາ, ປີຕາ ສຸທ຺ໂຘທນມຫາຣາຊາ ອໂຫສິ, ຣຊ຺ຊໍ ຄເຫຕ຺ວາ ທິນ຺ນຫຕ຺ຖີ ອຍໍ ໂອສ຺ສຎ຺ຄວີຣິໂຍ ກິກ຺ຂຸ, ຫຕ຺ຖິສ຺ສ ປີຕາ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ, ສາມນ຺ຕໂກສລຣາຊາ ໂມຄ຺ຄລ຺ລາໂນ, ອລີນຈິຕ຺ຕກຸມາໂຣ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ''ນ຺ຕິ.

ອລີນຈິຕ຺ຕຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຉຎ຺ຄາ.

[໑໘໗] ໗. ຄຸຓຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ເຍນ ກາມໍ ປຓາເມຕີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອານນ຺ທຕ຺ເຖຣສ຺ສ ສາຎກສຫສ຺ສລາກໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ເຖຣສ຺ສ ໂກສລຣຎ຺ໂຎ ອນ຺ເຕປ຺ເຣ ຘມ຺ມວາຈນວຕ຺ຖຸ ເຫຎ຺ຄາ ມຫາສາຣຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໑.໙໘) ອາຄຕເມວ. ອິຕິ ເຖເຣ ຣຎ຺ໂຎ ອນ຺ເຕປ຺ເຣ ຘມ຺ມໍ ວາເຈນ຺ເຕ ຣຎ຺ໂຎ ສຫສ຺ສຄ຺ຘນິການໍ ສາຎການໍ ສຫສ຺ສໍ ອາຫຣິຍິຕ຺ຖ. ຣາຊາ ຕໂຕ ປຎ຺ຈ ສາຎກສຕານິ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ເທວີສຕານໍ ອທາສິ. ຕາ ສພ຺ພາປີ ເຕ ສາຎເກ ຄເປຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ອານນ຺ທຕ຺ເຖຣສ຺ສ ທຕ຺ວາ ສຍໍ ປຸຣາຓສາຎເກເຍວ ປາຣຸປິຕ຺ວາ ຣຎ຺ໂຎ ປາຕຣາສຎ຺ຄານໍ ອຄມໍສຸ.

ຣາຊາ ''ມຍາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສຫສ຺ສຄ຺ຘນິກາ ສາຎກາ ທາປີຕາ, ກສ຺ມາ ຕຸມ຺ເຫ ເຕ ອປາຣຸປິຕ຺ວາວ ອາຄຕາ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ''ເທວ, ອມ຺ເຫຫິ ເຕ ອານນ຺ທຕ຺ເຖຣສ຺ສ ທິນ຺ນາ''ຕິ. ''ອານນ຺ທຕ຺ເຖເຣນ ສພ຺ເພ ຄຫິຕາ''ຕິ? ''ອາມ, ເທວາ''ຕິ. ''ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ເຘນ ຕິຈີວຣໍ ອນຸຎ຺ຎາຕໍ, ອານນ຺ທຕ຺ເຖໂຣ ທຸສ຺ສວຓິຊ຺ຊໍ ມຎ຺ເຎ ກຣິສ຺ສຕິ, ອຕິພຫູ ເຕນ ສາຎກາ ຄຫິຕາ''ຕິ ເຖຣສ຺ສ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ກຸຕ຺ຕປາຕຣາໂສ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເຖຣສ຺ສ ປຣິເວຓໍ ປວິສິຕ຺ວາ ເຖຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສິນ຺ໂນ ປຸຈ຺ຉິ – ''ອປີ, ກນ຺ເຕ, ອມ຺ຫາກໍ ຆເຣ ອິຕ຺ຖິໂຍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫນ຺ຕິ ວາ ສຸຓນ຺ຕິ ວາ''ຕິ? ''ອາມ, ມຫາຣາຊ, ຄເຫຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກໍ ຄຕ຺ຫນ຺ຕິ, ໂສຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກໍ ສຸຓນ຺ຕີ''ຕິ. ''ກິໍ ຕາ ສຸຓນ຺ຕິເຍວ, ອຸທາຫຸ ຕຸມ຺ຫາກໍ ນິວາສນໍ ວາ ປາຣຸປນໍ ວາ ທທນ຺ຕີ''ຕິ? ''ຕາ ອຊ຺ຊ, ມຫາຣາຊ, ສຫສ຺ສຄ຺ຘນິການິ ປຎ຺ຈ ສາຎກສຕານິ ອທໍສູ''ຕິ. ''ຕຸມ຺ເຫຫິ ຄຫິຕານິ ຕານິ, ກນ຺ເຕ''ຕິ? ''ອາມ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ. ''ນນຸ, ກນ຺ເຕ, ສຕ຺ຖາຣາ ຕິຈີວຣເມວ ອນຸຎ຺ຎາຕ''ນ຺ຕິ? ''ອາມ, ມຫາຣາຊ, ກຄວຕາ ເອກສ຺ສ ກິກ຺ຂຸໂນ ຕິຈີວຣເມວ ປຣິໂກຄສີເສນ ອນຸຎ຺ຎາຕໍ, ປຝິຄ຺ຄຫຓໍ ປນ ອວາຣິຕໍ, ຕສ຺ມາ ມຍາປີ ອຎ຺ເຎສໍ ຊິຓ຺ຓຈີວຣິການໍ ທາຕຸໍ ເຕ ສາຎກາ ປຝິຄ຺ຄຫິຕາ''ຕິ. ''ເຕ ປນ ກິກ຺ຂູ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສນ຺ຕິກາ ສາຎເກ ລກິຕ຺ວາ ໂປຣາຓຈີວຣານິ ກິໍ ກຣິສ຺ສນ຺ຕີ''ຕິ? ''ໂປຣາຓສງ຺ຆາຝິ ອຸຕ຺ຕຣາສງ຺ຄໍ ກຣິສ຺ສນ຺ຕີ''ຕິ? ''ໂປຣາເຓາຕ຺ຕຣາສງ຺ຄໍ ກິໍ ກຣິສ຺ສນ຺ຕີ''ຕິ? ''ອນ຺ຕຣວາສກໍ ກຣິສ຺ສນ຺ຕີ''ຕິ. ''ໂປຣາຓອນ຺ຕຣວາສກໍ ກິໍ

ກຣິສຸສນຸຕີ’’ຕິ? ‘‘ປຈຸຈຕຸຖຣຓໍ ກຣິສຸສນຸຕີ’’ຕິ. ‘‘ໂປຣາຓປຈຸຈຕຸຖຣຓໍ ກື ກຣິສຸສນຸຕີ’’ຕິ? ‘‘ກຸມຸມຕຸຖຣຓໍ ກຣິສຸສນຸຕີ’’ຕິ. ‘‘ໂປຣາຓກຸມຸມຕຸຖຣຓໍ ກື ກຣິສຸສນຸຕີ’’ຕິ? ‘‘ປາທປຸຌຸຉນໍ ກຣິສຸສນຸຕີ’’ຕິ. ‘‘ໂປຣາຓປາທປຸຌຸຉນໍ ກື ກຣິສຸສນຸຕີ’’ຕິ? ‘‘ມຫາຣາຊ, ສທຸຘາເທຍຸຍໍ ນາມ ວິນິປາເຕຕຸໍ ນ ລພຸກຕິ, ຕສຸມາ ໂປຣາຓປາທປຸຌຸຉນໍ ວາສິຍາ ໂກຏຸເຏຕຸວາ ມຕຸຕິກາຍ ມກຸເຂຕຸວາ ເສນາສເນສຸ ມຕຸຕິກາເລປໍ ກຣິສຸສນຸຕີ’’ຕິ. ‘‘ການຸເຕ, ຕຸມຸຫາກໍ ທິນຸນໍ ຍາວ ປາທປຸຌຸຉນາປີ ນສຸສິຕຸໍ ນ ລພຸກຕີ’’ຕິ? ‘‘ອາມ, ມຫາຣາຊ, ອມຸຫາກໍ ທິນຸນໍ ນສຸສິຕຸໍ ນ ລພຸກຕິ, ປຣິໂກຄເມວ ໂຫຕີ’’ຕິ.

ຣາຊາ ຕຸຏຸໂຖ ໂສມນສຸສປຸປຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ອິຕຣານິປີ ເຄເຫ ຖປິຕານິ ປຌຸຈ ສາຏກສຕານິ ອາຫຣາເປຕຸວາ ເຖຣສຸສ ທຕຸວາ ອນຸໂມທນໍ ສຸຕຸວາ ເຖຣໍ ວນຸທິຕຸວາ ປທກຸຂິຓໍ ກຕຸວາ ປກຸກາມິ. ເຖໂຣ ປຖມລທຸຘານິ ປຌຸຈ ສາຏກສຕານິ ຊິຕຸຓຈີວຣິການໍ ກິກຸຂູນໍ ອທາສິ. ເຖຣສຸສ ປນ ປຌຸຈມຕຸຕານິ ສທຸຘິວິຫາຣິກສຕານິ , ເຕສຸ ເອໂກ ທຫຣກິກຸຂຸ ເຖຣສຸສ ພຫູປກາໂຣ ປຣິເວຓໍ ສມຸມຊຸຊຕິ, ປານີຍປຣິໂກຊນີຍໍ ອຸປຏຸຖເປຕິ, ທນຸຕກຏຸຖໍ ມຸໂຂທກໍ ນຸຫາໂນທກໍ ເທຕິ, ວຈຸຈກຸຏິຊນຸຕາຆຣເສນາສນານິ ປຏິຊຄຸຄຕິ, ຫຕຸຖປຣິກມຸມປາທປຣິກມຸມປິຏຸຖິປຣິກມຸມາທີນິ ກໂຣຕິ. ເຖໂຣ ປຈຸຉາ ລທຸຘານິ ປຌຸຈ ສາຏກສຕານິ ‘‘ອຍໍ ເມ ພຫູປກາໂຣ’’ຕິ ຍຸຕຸຕວເສນ ສພຸພານິ ຕສຸເສວ ອທາສິ. ໂສປິ ສພຸເພ ເຕ ສາຏເກ ກາເຊຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ສມານຸປຊຸຊາຍານໍ ອທາສິ.

ເອວໍ ສພຸເພປິ ເຕ ລທຸຘສາຏກາ ກິກຸຂູ ສາຏເກ ຉິນຸທິຕຸວາ ຣຊິຕຸວາ ກຓິກາຣປຸປຸຜວຕຸຓານິ ກາສາຍານິ ນິວາເສຕຸວາ ຈ ປາຣຸປິຕຸວາ ຈ ສຕຸຖາຣໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ເອກມນຸຕໍ ນິສີທິຕຸວາ ເອວມາຫໍສຸ – ‘‘ການຸເຕ, ໂສຕາປນຸນສຸສ ອຣິຍສາວກສຸສ ມຸໂຂໂລກນທານໍ ນາມ ອຕຸຖີ’’ຕິ. ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ອຣິຍສາວການໍ ມຸໂຂໂລກນທານໍ ນາມ ອຕຸຖີ’’ຕິ. ‘‘ການຸເຕ, ອມຸຫາກໍ ອຸປຊຸຊາເຍນ ຘມຸມການຸຫາຄາຣິກຕຸເຖເຣນ ສຫສຸສຄຸຆນິການໍ ສາຏການໍ ປຌຸຈ ສຕານິ ເອກສຸເສວ ທຫຣກິກຸຂຸໂນ ທິນຸນານິ, ໂສ ປນ ອຕຸຕນາ ລທຸເຘ ກາເຊຕຸວາ ອມຸຫາກໍ ອທາສີ’’ຕິ. ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ອານນຸໂທ ມຸໂຂໂລກນກິກຸຂໍ ເທຕິ , ໂສ ປນສຸສ ກິກຸຂຸ ພຫູປກາໂຣ, ຕສຸມາ ອຕຸຕໂນ ອຸປກາຣສຸສ ອຸປກາຣວເສນ ຄຸຓວເສນ ຍຸຕຸຕວເສນ ‘ອຸປກາຣສຸສ ນາມ ປຈຸຈຸປກາໂຣ ກາຕຸໍ ວຏຸຏຕີ’ຕິ ກຕຌຸຌຸກຕເວທິກາເວນ ອທາສິ. ໂປຣາຓກປຓຸຑິຕາປີ ຫິ ອຕຸຕໂນ ອຸປກາຣານຌຸເຌວ ປຈຸຈຸປກາຣໍ ກຣິສູ’’ຕິ ວຕຸວາ ເຕຫິ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຘິສຕຸໂຕ ສີໂຫ ຫຸຕຸວາ ປພຸພຕຄຸຫາຍໍ ວສຕິ. ໂສ ເອກທິວສໍ ຄຸຫາຍ ນິກຸຂມິຕຸວາ ປພຸພຕປາທໍ ໂອໂລເກສິ, ຕໍ ປນ ປພຸພຕປາທໍ ປຣິກຸຂິປິຕຸວາ ມຫາສໂຣ ອໂຫສິ. ຕສຸສ ເອກສຸມີ ອຸນຸນຕຏຸຖາເນ ອຸປຣິຖທຸຘກທຸທມປິຏຸເຖ ມຸທູນິ ຫຣິຕຕິຓານິ ຊາຍິສຸ. ສສກາ ເຈວ ຫຣິຓາທໂຍ ຈ ສລຸລຫຸກມິຄາ ກທຸທມມຕຸຖເກ ວິຈຣນຸຕາ ຕານິ ຂາທນຸຕິ. ຕໍ ທິວສມຸປິ ເອໂກ ມິໂຄ ຕານິ ຂາທນຸໂຕ ວິຈຣຕິ. ສີໂຫ ‘‘ຕໍ ມິຄໍ ຄຓຸຫິສຸສາມີ’’ຕິ ປພຸພຕມຕຸຖກາ ອຸປຸປຕິຕຸວາ ສີຫເວເຄນ ປກຸຂນຸທິ, ມິໂຄ ມຣຓກຍຕຊຸຊິໂຕ ວິຣວນຸໂຕ ປລາຍິ. ສີໂຫ ເວຄໍ ສນຸຘາເຣຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ກລລປິຏຸເຖ ນິປຕິຕຸວາ ໂອສີທິຕຸວາ ອຸຄຸຄນຸຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ຈຕຸຕາໂຣ ປາທາ ຖມຸກາ ວິຍ ໂອສີທິຕຸວາ ສຕຸຕາຫໍ ນິຣາຫາໂຣ ອຏຸຖາສິ.

ອຖ ນໍ ເອໂກ ສິງຄາໂລ ໂຄຈຣປຸປສຸໂຕ ຕໍ ທິສຸວາ ກເຍນ ປລາຍິ. ສີໂຫ ຕໍ ປກຸໂກສິຕຸວາ ‘‘ໂກ ສິງຄາລ, ມາ ປລາຍິ, ອຫໍ ກລເລ ລຄຸໂຄ, ຊີວິຕໍ ເມ ເທຫີ’’ຕິ ອາຫ. ສິງຄາໂລ ຕສຸສ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ‘‘ອຫໍ ຕໍ ອຸທຸຘເຣຍຸຍໍ, ອຸທຸຘໂຏ ປນ ມໍ ຂາເທຍຸຍາສີຕິ ກາຍາມີ’’ຕິ ອາຫ. ‘‘ມາ ກາຍິ, ນາຫໍ ຕໍ ຂາທິສຸສາມິ, ມຫນຸຕໍ ປນ ເຕ ຄຸຓໍ ກຣິສຸສາມິ, ເອເກນຸປາເຍນ ມໍ ອຸທຸຘຣາຫີ’’ຕິ. ສິງຄາໂລ ຕສຸສ ປຏິຌຸຌໍ ຄເຫຕຸວາ ຈຕຸນຸນໍ ປາທານໍ ສມນຸຕາ ກລລໍ ອປເນຕຸວາ ຈຕຸນຸນມຸປິ ປາທານໍ ຈຕສຸໂສ ມາຕິກາ ຂຓິຕຸວາ ອຸທກາກິມຸຂໍ ອກາສິ, ອຸທກໍ ປວິສິຕຸວາ ກລລໍ ມຸທຸໍ ອກາສິ. ຕສຸມີ ຂເຓ ສິງຄາໂລ ສີຫສຸສ ອຸທຣນຸຕຣໍ ອຕຸຕໂນ ສີສໍ ປເວເສຕຸວາ ‘‘ວາຍາມໍ ກໂຣຫິ, ສາມີ’’ຕິ ອຸຈຸຈາສທຸທໍ ກໂຣນຸໂຕ ສີເສນ ອຸທຣໍ ປຫຣິ. ສີໂຫ ເວຄໍ ຊເນຕຸວາ ກລລາ ອຸຄຸຄນຸຕຸວາ ປກຸຂນຸທິຕຸວາ ຖເລ ອຏຸຖາສິ. ໂສ ມຸຫຸຕຸຕໍ ວິສຸສມິຕຸວາ ສຣໍ ໂອຣຸຍຸຫ ກທຸທມໍ ໂຘວິຕຸວາ ນຸຫາຍິຕຸວາ ທຣຖໍ ປຏິປຸປສຸສມຸເກຕຸວາ ເອກໍ ມຫິສໍ ວຘິຕຸວາ ທາຖາຫິ ໂອວິຊຸຊິຕຸວາ ມໍສໍ ອຸພຸພຕຸເຕຕຸວາ ‘‘ຂາທ, ສມຸມາ’’ຕິ ສິງຄາລສຸສ ປຸຣໂຕ ຖເປຕຸວາ ເຕນ ຂາທິເຕ ປຈຸຉາ ອຕຸຕນາ ຂາທິ. ປຸນ ສິງຄາໂລ ເອກໍ ມໍສເປສິໍ ຫໍສິຕຸວາ ຄຓຸຫິ. ‘‘ອິທໍ ກິມຕຸຖາຍ, ສມຸມາ’’ຕິ ຈ ວຸຕຸເຕ ‘‘ຕຸມຸຫາກໍ ທາສີ ອຕຸຖິ, ຕສຸສາ ກາໂຄ ກວິສຸສຕີ’’ຕິ ອາຫ. ສີໂຫ ‘‘ຄຓຸຫາຫີ’’ຕິ ວຕຸວາ ສຍມຸປິ ສີຫິຍາ ອຕຸຖາຍ ມໍສໍ ຄຓຸຫິຕຸວາ ‘‘ເອຫິ, ສມຸມ, ອມຸຫາກໍ ປພຸພຕມຸທຸຘນິ ຖຕຸວາ ສຂິຍາ ວສນຏຸຖານໍ ຄມິສຸສາມາ’’ຕິ ວຕຸວາ ຕຕຸຖ ຄນຸຕຸວາ ມໍສໍ ຂາທາເປຕຸວາ ສິງຄາລຌຸຈ ສິງຄາລິຌຸຈ ອສຸສາເສຕຸວາ ‘‘ອິໂຕ ປຏຸຖາຍ ອິທານິ ອຫໍ ຕຸມຸເຫ ປຏິຊຄຸຄິສຸສາມີ’’ຕິ ອຕຸຕໂນ ວສນຏຸຖານໍ ເນຕຸວາ ຄຸຫາຍ ທຸວາເຣ ອຌຸຌິສຸສາ ຄຸຫາຍ ວສາເປສິ. ເຕ ຕໂຕ ປຏຸຖາຍ ໂຄຈຣາຍ ຄຈຸຉນຸຕາ ສີຫິຌຸຈ ສິງຄາ

ລິຄຸຈ ຄເປຕຸວາ ສິງຄາເລນ ສທຸຂີ ຄນຸຕຸວາ ນານາມິເຄ ວຂິຕຸວາ ອຸໂກປີ ຕຕຸເຖວ ນັສັ ຂາທິຕຸວາ ອິຕຣາສມຸປີ ທຸວິນຸນັ ອາຫຣິຕຸວາ ເທນຸຕິ຺

ເອວັ ກາເລ ຄຈຸຉນຸເຕ ສີທີ ທຸເວ ປຸຕຸເຕ ວິຂາຍິ, ສິງຄາລີປີ ທຸເວ ປຸຕຸເຕ ວິຂາຍິ຺ ເຕ ສພຸເພປີ ສມຄຸຄວາສັ ວສີສ຺ຸ ອເຖກທິວ ສັ ສີທີຍາ ເອຕທໂຫສີ – ‘‘ອຍັ ສີໂຫ ສິງຄາລລຸຈ ສິງຄາລິຄຸຈ ສິງຄາລໂປຕເກ ຈ ອຕິວິຍ ປີຍາຍຕິ, ນູນມສຸສ ສິງຄາລິຍາ ສທຸຂີ ສນຸຖໂວ ອຕຸຖິ, ຕສຸມາ ເອວັ ສິເນຫັ ກໂຣຕິ, ຍັນູນາທັ ອິມັ ປີລຸເອຕຸວາ ຕຊຸເຊຕຸວາ ອິໂຕ ປລາເປຍຸຍ’’ນຸຕິ ຺ ສາ ສີຫສຸສ ສິງຄາລັ ຄເທຕຸວາ ໂຄຈຣາຍ ຄຕກາເລ ສິງຄາລີ ປີລຸເອສິ ຕຊຸເຊສິ ‘‘ກີການຕາ ອິມສຸມີ ຄາເນ ວສຕິ , ນ ປລາຍສີ’’ຕິ? ປຸຕຸຕາປີສຸສາ ສິງຄາລິປຸຕຸເຕ ຕເຖວ ຕຊຸຊຍີສ຺ຸ ສິງຄາລີ ຕມຕຸຖັ ສິງຄາລສຸສ ກເຖຕຸວາ ‘‘ສີຫສຸສ ວຈເນນ ເອຕາຍ ເອວັ ກຕກາວມຸປີ ນ ຊານາມ, ຈິຣັ ວສິມຸຫາ, ນາສາເປຍຸຍາປີ ໂນ, ອມຸຫາກັ ວສນຍຸຖານເມວ ຄຈຸຉາມາ’’ຕິ ອາຫ຺ ສິງຄາໂລ ຕສຸສາ ວຈນັ ສຸຕຸວາ ສີຫັ ອຸປສງກມິຕຸວາ ອາຫ – ‘‘ສາມິ, ຈິຣັ ອມຸເຫຫິ ຕຸມຸຫາກັ ສນຸຕິເກ ນິວຸຕຸຖັ, ອຕິຈິຣັ ວສນຸຕາ ນາມ ອປຸປີຍາ ໂຫນຸຕິ, ອມຸຫາກັ ໂຄຈຣາຍ ປກຸກນຸຕກາເລ ສີທີ ສິງຄາລີ ວິເຫເຄຕິ ‘ອິມສຸມີ ຄາເນ ກສຸມາ ວສຖ, ປລາຍຖາ’ຕິ ຕຊຸເຊຕິ, ສີຫໂປຕກາປີ ສິງຄາລໂປຕເກ ຕຊຸເຊນຸຕິ຺ ໂຍ ນາມ ຍສຸສ ອຕຸຕໂນ ສນຸຕິເກ ວາສັ ນ ໂຣເຈຕິ, ເຕນ ໂສ ‘ຍາທີ’ຕິ ນິຫຣິຕພຸໂພວ, ວິເຫຄນັ ນາມ ກິມຕຸຖິຍ’’ນຸຕິ ວຕຸວາ ປຄມັ ຄາຖມາຫ –

໑໗຺

‘‘ເຍນ ກາມັ ປຕາເມຕິ, ສມຸໂມ ພລວຕັ ມິຄີ;

ອຸນຸນທນຸຕິ ວິຊານາຫີ, ຊາຕັ ສຣຕາໂຕ ກຍ’’ນຸຕິ຺

ຕຕຸຖ ເຍນ ກາມັ ປຕາເມຕິ, ສມຸໂມ ພລວຕນຸຕິ ພລວາ ນາມ ອິສຸສໂຣ ອຕຸຕໂນ ເສວກັ ເຍນ ທິສາກາເຄນ ອິຈຸຉຕິ, ເຕນ ທິສາກາເຄນ ໂສ ປຕາເມຕິ ນິຫຣຕິ຺ ເອສ ສມຸໂມ ພລວຕັ ອຍັ ອິສຸສຣານັ ສກາໂວ ປເວຕິສມຸໂມວ, ຕສຸມາ ສເຈ ອມຸຫາກັ ວາສັ ນ ໂຣເຈຖ, ຂຸຊຸກເມວ ໂນ ນິຫຣຖ , ວິເຫຄເນນ ໂກ ອຕຸໂຖຕິ ທີເປນຸໂຕ ເອວມາຫ຺ ມິຄີຕິ ສີຫັ ອາລປຕິ຺ ໂສ ຫິ ມິຄຣາຊຕາຍ ມິຄາ ອສຸສ ອຕຸຖີຕິ ມິຄີ຺ ອຸນຸນທນຸຕີຕິປີ ຕເມວ ອາລປຕິ຺ ໂສ ຫິ ອຸນຸນຕານັ ທນຸຕານັ ອຕຸຖິຕາຍ ອຸນຸນຕາ ທນຸຕາ ອສຸສ ອຕຸຖີຕິ ອຸນຸນທນຸຕິ຺ ‘‘ອຸນຸນຕທນຸຕີ’’ຕິປີ ປາໂຄເຍວ຺ ວິຊານາທີຕິ ‘‘ເອສ ອິສຸສຣານັ ສມຸໂມ’’ຕິ ເອວັ ຊານາທີ຺ ຊາຕັ ສຣຕາໂຕ ກຍນຸຕິ ອມຸຫາກັ ຕຸມຸເຫ ປຕິຍຸຖານຍຸເຄນ ສຣຕັ, ຕຸມຸຫາກລຸເລວ ສນຸຕິກາ ກຍັ ຊາຕັ, ຕສຸມາ ອຕຸຕໂນ ວສນຍຸຖານເມວ ຄມິສຸສາມາຕິ ທີເປຕິ຺

ອປໂຣ ນໂຍ – ຕວ ມິຄີ ສີທີ ອຸນຸນທນຸຕີມມ ປຸຕຸຕທາຣັ ຕຊຸເຊນຸຕີ ເຍນ ກາມັ ປຕາເມຕິ, ເຍນ ເຍນາກາເຣນ ອິຈຸຉຕິ, ເຕນ ປຕາເມຕິ ປວຕຸຕຕິ, ວິເຫເຄຕິປີ ປລາເປຕິປີ, ເອວັ ຕຸວັ ວິຊານາຫີ, ຕຕຸຖ ກີ ສກຸກາ ອມຸເຫຫິ ກາຕຸັ຺ ສມຸໂມ ພລວຕັ ເອສ ພລວນຸຕານັ ສກາໂວ, ອິທານິ ມຍັ ຄມິສຸສາມ຺ ກສຸມາ? ຊາຕັ ສຣຕາໂຕ ກຍນຸຕິ຺

ຕສຸສ ວຈນັ ສຸຕຸວາ ສີໂຫ ສີຫີ ອາຫ – ‘‘ກທຸເທ, ອສຸກສຸມີ ນາມ ກາເລ ມມ ໂຄຈຣຕຸຖາຍ ຄນຸຕຸວາ ສຕຸຕເມ ທິວເສ ອິມິນາ ສິງຄາເລນ ອິມາຍ ຈ ສິງຄາລິຍາ ສທຸຂີ ອາຄຕກາວັ ສຣສີ’’ຕິ຺ ‘‘ອາມ, ສຣາມີ’’ຕິ຺ ‘‘ຊານາສີ ປນ ມຍຸຫັ ສຕຸຕາຫັ ອນາຄມນສຸສ ການຕາ’’ນຸຕິ? ‘‘ນ ຊານາມິ, ສາມີ’’ຕິ຺ ‘‘ກທຸເທ, ອຫັ ‘ເອກັ ມິຄັ ຄຕຸຫິສຸສາມີ’ຕິ ວິຣຊຸຊິຕຸວາ ກລເລ ລຄຸໂຄ, ຕໂຕ ນິກຸຂມິຕຸັ ອສກຸໂກນຸໂຕ ສຕຸຕາຫັ ນິຣາຫາໂຣ ອຍຸຖາສີ, ສວາຫັ ອິມັ ສິງຄາລັ ນິສຸສາຍ ຊີວິຕັ ລກີ, ອຍັ ເມ ຊີວິຕທາຍໂກ ສຫາໂຍ຺ ມິຕຸຕສມຸເມ ຄາຕຸັ ສມຕຸໂຖ ຫິ ມິຕຸໂຕ ທຸພຸພໂລ ນາມ ນຕຸຖິ, ອິໂຕ ປຍຸຖາຍ ມຍຸຫັ ສຫາຍສຸສ ຈ ສຫາຍິກາຍ ຈ ປຸຕຸຕການລຸຈ ເອວຣູປັ ອວມານັ ມາ ອກາສີ’’ຕິ ວຕຸວາ ສີໂຫ ທຸຕິຍັ ຄາຖມາຫ –

໑໘຺

‘‘ອປີ ເຈປີ ທຸພຸພໂລ ມິຕຸໂຕ, ມິຕຸຕສມຸເມສຸ ຕິຍຸຄຕິ;

ໂສ ຎາຕໂກ ຈ ພນ຺ຘຸ ຈ, ໂສ ມິຕ຺ໂຕ ໂສ ຈ ເມ ສຂາ;

ທາຫິມິ ມາຕິມຎ຺ຎິຕ຺ໂຖ, ສິງ຺ຄາໂລ ມມ ປາຓໂທ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອປີ ເຈປີຕິ ເອໂກ ອປີສທ຺ໂທ ອນ຺ຄ຺ຄຫຕ຺ໂຖ, ເອໂກ ສມ຺ກາວນຕ຺ໂຖ. ຕຕ຺ຣາຍໍ ໂຍຊນາ – ທຸພ຺ພໂລປີ ເຈ ມິຕ຺ໂຕ ມິຕ຺ຕທມ຺ເມສຸ ອປີ ຕິຏ຺ຐຕິ, ສເຈ ຎາຕຸໍ ສກ຺ໂກຕິ, ໂສ ຎາຕໂກ ຈ ພນ຺ຘຸ ຈ, ໂສ ເມຕ຺ຕຈິຕ຺ຕຕາຍ ມິຕ຺ໂຕ, ໂສ ຈ ເມ ສຫາຍ ຏ຺ເຐນ ສຂາ. ທາຫິມິ ມາຕິມຎ຺ຎິຕ຺ໂຖຕິ, ກທ຺ເທ, ທາຖາສມ຺ປນ຺ເນ ສີຫີ ມາ ມຍ຺ຫໍ ສຫາຍໍ ວາ ສຫາຍີ ວາ ອຕິມຎ຺ຎິ, ອຍຎ຺ຫິ ສິງ຺ຄາໂລ ມມ ປາຓໂທຕິ.

ສາ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ສິງ຺ຄາລີ ຂມາເປຕ຺ວາ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ສປ຺ປຸຕ຺ຕາຍ ຕາຍ ສທ຺ທິໍ ສມ຺ຄ຺ຄວາສໍ ວສີ. ສີຫໂປ຺ຕກາປີ ສິງ຺ຄາລໂປ຺ຕເກຫິ ສທ຺ທິໍ ກີລຸອມານາ ສມ຺ໂມທມານາ ມາຕາປິຕູນໍ ອຕິກ຺ກນ຺ຕກາເລປີ ມິຕ຺ຕການໍ ອກິນ຺ທິຕ຺ວາ ສມ຺ໂມທມານາ ວສິສຸ. ເຕສໍ ກິຣ ສຕ຺ຕກຸລປຣິວຏ຺ເຏ ອກິຊ຺ຊມານາ ເມຕ຺ຕີ ອຄມາສີ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ເກຈິ ໂສຕາປນ຺ນາ, ເກຈິ ສກທາຄາມິໂນ, ເກຈິ ອນາຄາມິໂນ, ເກຈິ ອຣຫນ຺ໂຕ ອເຫສຸໍ. ‘‘ຕທາ ສິງ຺ຄາໂລ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ສີໂຫ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ຄຸຓຊາຕກວຓ຺ຓນາ ສຕ຺ຕມາ.

[໑໕໘] ໘. ສຸຫນຸຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ນຍິທໍວິສມສີເລນາຕີ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ທ຺ເວ ຈຓ຺ຑກິກ຺ຂູ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ຕສ຺ມິຎ຺ຫິ ສມເຍ ເຊຕວເນປີ ເອໂກ ກິກ຺ຂຸ ຈຓ຺ໂຑ ອໂຫສິ ຟຣຸໂສ ສາຫສິໂກ ຊນປເທປີ. ອເຖກທິວສໍ ຊານປໂທ ກິກ຺ຂຸ ເກນຈິເທວ ກຣຓີເຍນ ເຊຕວນໍ ອຄມາສິ, ສາມເຓຣາ ເຈວ ທຫຣກິກ຺ຂູ ຈ ຕສ຺ສ ຈຓ຺ຑກາວໍ ຊານນ຺ຕິ. ‘‘ເຕສໍ ທ຺ວິນ຺ນໍ ຈຓ຺ຑານໍ ກລຫໍ ປສ຺ສິສ຺ສາມາ’’ຕິ ກຸຕູຫເລນ ຕໍ ກິກ຺ຂຸໍ ເຊຕວນວາສິກສ຺ສ ປຣິເວຓໍ ປຫິຓິສຸ. ເຕ ອຸໂກປີ ຈຓ຺ຑາ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ທິສ຺ວາວ ປິຍສໍວາສໍ ສໍສນ຺ທິສຸ ສມິສຸ, ຫຕ຺ຖປາທປິຏ຺ຐິສມ຺ພາຫນາທີນິ ອກໍສຸ. ຘມ຺ມສກາຍໍ ກິກ຺ຂູ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ຈຓ຺ຑາ ກິກ຺ຂູ ອຎ຺ເຎສໍ ອຸປຣິ ຈຓ຺ຑາ ຟຣຸສາ ສາຫສິກາ, ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ປນ ອຸໂກປີ ສມຄ຺ຄາ ສມ຺ໂມທມານາ ປິຍສໍວາສາ ຊາຕາ’’ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປ຺ເຕ ອຎ຺ເຎສໍ ຈຓ຺ຑາ ຟຣຸສາ ສາຫສິກາ, ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ປນ ສມຄ຺ຄາ ສມ຺ໂມທມານາ ປິຍສໍວາສາ ຈ ອເຫສຸ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ສພ຺ພຕ຺ຖສາຘໂກ ອຕ຺ຖຘມ຺ມານຸສາສໂກ ອມຈ຺ໂຈ ອໂຫສິ. ໂສ ປນ ຣາຊາ ໂຖກໍ ຘນໂລກປກຕິໂກ, ຕສ຺ສ ມຫາໂສໂຓ ນາມ ກູຍອສ຺ໂສ ອຕ຺ຖິ. ອຖ ອຸຕ຺ຕຣາປຖກາ ອສ຺ສວາຓິຊາ ປຎ຺ຈ ອສ຺ສສຕານິ ອາເນສຸໍ, ອສ຺ສານໍ ອາຄຕກາວໍ ຣຎ຺ໂຎ ອາໂຣເຈສຸໍ. ຕໂຕ ປຸພ຺ເພ ປນ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອສ຺ເສ ອຄ຺ຆາເປຕ຺ວາ ມູລໍ ອປຣິຫາເປຕ຺ວາ ທາເປສິ. ຣາຊາ ຕໍ ປຣິຫາຍມາໂນ ອຎ຺ຎໍ ອມຈ຺ຈໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ‘‘ຕາຕ, ອສ຺ເສ ອຄ຺ຆາເປຫິ, ອຄ຺ຆາເປນ຺ໂຕ ຈ ປຖມໍ ມຫາໂສຓໍ ຍຖາ ເຕສໍ ອສ຺ສານໍ ອນ຺ຕຣໍ ປວິສຕິ, ຕຖາ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ອສ຺ເສ ຑໍສາເປຕ຺ວາ ວຓິເຕ ກາຣາເປຕ຺ວາ ທຸພ຺ພລກາເລ ມູລໍ ຫາເປຕ຺ວາ ອສ຺ເສ ອຄ຺ຆາເປຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ອາຫ. ໂສ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຕຖາ ອກາສິ.

ອສ຺ສວາຓິຊາ ອນຕ຺ຕມນາ ຫຸຕ຺ວາ ເຕນ ກຕກິຣິຍໍ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ອາໂຣເຈສຸໍ. ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ‘‘ກິໍ ປນ ຕຸມ຺ຫາກໍ ນຄເຣ ກູຍອສ຺ໂສ ນຕ຺ຖີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ‘‘ອຕ຺ຖິ ສາມິ, ສຸຫນຸ ນາມ ກູຍອສ຺ໂສ ຈຓ຺ໂຑ ຟຣຸໂສ’’ຕິ. ‘‘ເຕນ ຫິ ປຸນ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕາ ຕໍ ອສ຺ສໍ ອາເນຍ຺ຍາຖາ’’ຕິ. ເຕ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ປຏິສ຺ສຸຓິຕ຺ວາ ປຸນ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕາ ຕໍ ກູຍສ຺ສໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉິສຸ. ຣາຊາ ‘‘ອສ຺ສວາຓິຊາ ອາຄຕາ’’ຕິ ສຸຕ຺ວາ ສີຫປຎ຺ຊຣໍ ອຸຄ຺ຆາເຏຕ຺ວາ ອສ຺ເສ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ມຫາໂສຓໍ ວິສ຺ສຊ຺ຊາເປສິ. ອສ຺ສວາຓິຊາປີ ມຫາໂສຓໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ສຸຫນຸໍ ວິສ຺ສຊ຺ຊາເປສຸໍ. ເຕ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ປຕ຺ວາ ສຣີຣານິ ເລຫນ຺ຕາ ສມ຺ໂມທມານາ ອຏ຺ຐໍສຸ.

ຣາຊາ ໂພຘິສຕຸຕໍ ປຸຈຸຈິ – ‘‘ປສຸສສິ ອິເມ ທຸເວ ກູຜສຸສາ ອຓຸເລສໍ ຈຕຸທາ ຢຣຸສາ ສາຫສິກາ, ອຓຸເລ ອສຸເສ ຫໍສິຕຸວາ ເຄລຄຸຍໍ ປາເປນຸຕິ, ອິທານິ ອຓຸຜມຄຸຍໍ ປນ ສຣີຣໍ ເລຫນຸຕາ ສມຸໂມທມານາ ອຜຸກໍສຸ, ກີ ນາເມຕ’’ນຸຕິ? ໂພຘິສຕຸໂຕ ‘‘ນຍິເມ, ມຫາຣາຊ, ວິສມສີລາ, ສມສີລາ ສມຘາຕຸກາ ຈ ເອເຕ’’ຕິ ວຕຸວາ ອິມໍ ຄາຖາທຸວຍມາຫ –

໑໕໗

‘‘ນຍິທໍ ວິສມສີເລນ, ໂສເຓນ ສຸຫນູ ສຫ;

ສຸຫນູປີ ຕາທິໂສເຍວ, ໂຍ ໂສຓສຸສ ສໂຄຈໂຣ໗

໑໖໗

‘‘ປກຸຂນຸທີນາ ປຄພຸເຓນ, ນິຈຸຈໍ ສນຸທານຂາທີນາ;

ສເມຕິ ປາປໍ ປາເປນ, ສເມຕິ ອສຕາ ອສ’’ນຸຕິ໗

ຕຕຸຖ ນຍິທໍ ວິສມສີເລນ, ໂສເຓນ ສຸຫນູ ສຫາຕິ ຍໍ ອິທໍ ສຸຫນຸ ກູຜສຸໂສ ໂສເຓນ ສຫຸຓີ ເປມໍ ກໂຣຕິ, ອິທໍ ນ ອຕຸຕໂນ ວິສມສີເລນ, ອຖ ໂຂ ອຕຸຕໂນ ສມສີເລເນວ ສຫຸຓີ ກໂຣຕິ໗ ອຸໂພປິ ເຫເຕ ອຕຸຕໂນ ອນາຈາຣຕາຍ ທຸສຸສີລຕາຍ ສມສີລາ ສມຘາຕຸກາ໗ ສຸຫນູປີ ຕາທິໂສເຍວ, ໂຍ ໂສຓສຸສ ສໂຄຈໂຣຕິ ຍາທິໂສ ໂສໂຓ, ສຸຫນຸປີ ຕາທິໂສເຍວ, ໂຍ ໂສຓສຸສ ສໂຄຈໂຣ ຍໍໂຄຈໂຣ ໂສໂຓ, ໂສປີ ຕໍໂຄຈໂຣເຍວ໗ ຍເຖວ ຫິ ໂສໂຓ ອສຸສໂຄຈໂຣ ອສຸເສ ຫໍເສນຸໂຕວ ຈຣຕິ, ຕຖາ ສຸຫນຸປີ໗ ອິມິນາ ເນສໍ ສມານໂຄຈຣຕໍ ທສຸເສຕິ໗

ເຕ ປນ ອາຈາຣໂຄຈເຣ ເອກໂຕ ກຕຸວາ ທສຸເສຕຸໍ ‘‘ປກຸຂນຸທີນາ’’ຕິອາທິ ວຸຕຸຕໍ໗ ຕຕຸຖ ປກຸຂນຸທີນາຕິ ອສຸສານໍ ອຸປຣິປກຸຂນຸທນສີເລນ ປກຸຂນຸທນໂຄຈເຣນ໗ ປຄພຸເຓນາຕິ ກາຍປາຄພຸກິຍາທິສມນຸນາຄເຕນ ທຸສຸສີເລນ໗ ນິຈຸຈໍ ສນຸທານຂາທີນາຕິ ສຫາ ອຕຸຕໂນ ພນຸຘນໂຍຕຸຕໍ ຂາທນສີເລນ ຂາທນໂຄຈເຣນ ຈ໗ ສເມຕິ ປາປໍ ປາເປນາຕິ ເອເຕສຸ ອຓຸຜຕເຣນ ປາເປນ ສຫຸຓີ ອຓຸຜຕຣສຸສ ປາປໍ ທຸສຸສີລຸຍໍ ສເມຕິ໗ ອສຕາ ອສນຸຕິ ເອເຕສຸ ອຓຸຜຕເຣນ ອສຕາ ອນາຈາຣໂຄຈຣສມຸປນຸເນນ ສຫ ອິຕຣສຸສ ອສໍ ອສາຘຸກມຸມໍ ສເມຕິ, ຄູຖາທີນິ ວິຍ ຄູຖາທີຫີ ເອກໂຕ ສໍສນຸທຕິ ສທິສໍ ນິພຸພິເສສເມວ ໂຫຕີຕິ໗

ເອວໍ ວຕຸວາ ຈ ປນ ໂພຘິສຕຸໂຕ ‘‘ມຫາຣາຊ, ຣຓຸຓາ ນາມ ອຕິລຸທຸເຘນ ນ ກວິຕພຸພໍ, ປຣສຸສ ສນຸຕກໍ ນາມ ນາເສຕຸໍ ນ ວຜຸຜຕີ’’ຕິ ຣາຊານໍ ໂອວທິຕຸວາ ອສຸເສ ອຄຸຒາເປຕຸວາ ກູຕເມວ ມູລໍ ທາເປສີ໗ ອສຸສວາຕິຊາ ຍຖາສກາວເມວ ມູລໍ ລກິຕຸວາ ຫຜຸຖຕຸຜຸຖາ ອຄມໍສຸ໗ ຣາຊາປີ ໂພຘິສຕຸຕສຸສ ໂອວາເທ ຖຕຸວາ ຍຖາກມຸມໍ ຄໂຕ໗

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຘມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ທຸເວ ອສຸສາ ອິເມ ທຸເວ ທຸຜຸຖກິກຸຂູ ອເຫສຸໍ, ຣາຊາ ອານນຸໂທ, ປຓຸທິຕາມຈຸໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນຸຕິ໗

ສຸຫນຸຊາຕກວຓຸຓນາ ອຜຸຖມາ໗

[໑໕໙] ໙໗ ໂມຣຊາຕກວຓຸຓນາ

ອຸເທຕຍໍຈກຸຂຸມາ ເອກຣາຊາຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເອກໍ ອຸກຸກຓຸຖິຕກິກຸຂຸໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ໗ ໂສ ຫິ ກິກຸຂຸ ກິກຸຂູຫິ ສຕຸຖຸ ສນຸຕິກໍ ນີໂຕ ‘‘ສຈຸຈໍ ກິຣ, ຕຸວໍ ກິກຸຂຸ, ອຸກຸກຓຸຖິໂຕ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ສຈຸຈໍ, ກນຸເຕ’’ຕິ ວຕຸວາ ‘‘ກີ ທິສຸວາ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ເອກໍ ອລງກຕປຜິຍຕຸຕສຣີຣໍ ມາຕຸຄາມໍ ໂອໂລເກຕຸວາ’’ຕິ ອາຫ໗ ອຖ ນໍ ສຕຸຖາ ‘‘ກິກຸຂຸ ມາຕຸຄາໂມ ນາມ ກສຸມາ ຕຸມຸຫາທິສານໍ ຈິຕຸຕໍ ນາລຸລຸເອສຸສຕິ, ໂປຣາຓກປຓຸທິຕານມຸປີ ຫິ ມາຕຸຄາມສຸສ ສທຸທໍ ສຸຕຸວາ ສຕຸຕ ວສຸສສຕານິ ອສມຸທາຈິຓຸຓກິເລສາ

ໂອກາສໍ ລພິຕ຺ວາ ຂເຕເນວ ສມຸທາຈຣີສຸ. ວິສຸທ຺ເຌປີ ສຕ຺ຕາ ສໍກິລິສ຺ສນ຺ຕິ, ອຸຕ຺ຕມຍສສມງຄິໂນປີ ອາຍສກ຺ຍໍ ປາປຸຓນ຺ຕິ, ປເຄວ ອປ຺ຣິສຸທ຺ເຌາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ໂມຣໂຍນິຍໍ ປຓິສນ຺ຘິ ຄເຫຕ຺ວາ ອຕ຺ຒກາເລປີ ກຓິກາຣມກຸລຸອວຓ຺ຓອຕ຺ຒໂກໂສ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຒໍ ກິນ຺ທິຕ຺ວາ ນິກ຺ຂນ຺ໂຕ ສຸວຕ຺ຓວຓ຺ໂຓ ອໂຫສີ ທສ຺ສນີໂຍ ປາສາທິໂກ ປກ຺ຂານໍ ອນ຺ຕເຣ ສຸຣຕ຺ຕຣາຊິວິຣາຊິໂຕ, ໂສ ອຕ຺ຕໂນ ຊີວິຕໍ ຣກ຺ຂນ຺ໂຕ ຕິສ຺ໂສ ປພ຺ພຕຣາຊິໂຍ ອຕິກ຺ກມ຺ມ ຈຕຸຕ຺ຖາຍ ປພ຺ພຕຣາຊິຍາ ເອກສ຺ມິ ທຕ຺ຒກາທິຣລຸຓປພ຺ພຕຕເລ ວາສໍ ກປ຺ເປສິ. ໂສ ປກາຕາຍ ຣຕ຺ຕິຍາ ປພ຺ພຕມຕ຺ຖເກ ນິສິນ຺ໂນ ສູຣິຍໍ ອຸຄ຺ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ໂຄຈຣພູມິຍໍ ຣກ຺ຂາວຣຓຕ຺ຖາຍ ພ຺ຣຫ຺ມມນ຺ຕໍ ພນ຺ຘນ຺ໂຕ ''ອຸເທຕຍ''ນ຺ຕິອາທິມາຫ.

໑໗.

''ອຸເທຕຍໍ ຈກ຺ຂຸມາ ເອກຣາຊາ,

ຫຣິສ຺ສວຓ຺ໂຓ ປຖວິປ຺ປກາໂສ;

ຕໍ ຕໍ ນມສ຺ສາມິ ຫຣິສ຺ສວຓ຺ຓໍ ປຖວິປ຺ປກາສໍ,

ຕຍາຊ຺ຊ ຄຸຕ຺ຕາ ວິຫເຣມຸ ທິວສ''ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອຸເທຕີຕິ ປາຈີນໂລກຘາຕຸໂຕ ອຸຄ຺ຄຈ຺ຉຕິ. ຈກ຺ຂຸມາຕິ ສກລຈກ຺ກວາລຸອວາສີນໍ ອນ຺ຘການໍ ວິຘມິຕ຺ວາ ຈກ຺ຂຸປຓິລາພກຣເຓນ ຍໍ ເຕນ ເຕສໍ ທິນ຺ນໍ ຈກ຺ຂຸ, ເຕນ ຈກ຺ຂຸນາ ຈກ຺ຂຸມາ. ເອກຣາຊາຕິ ສກລຈກ຺ກວາລເອ ອາໂລກກຣານໍ ອນ຺ຕເຣ ເສຓ຺ຖວິສິຓ຺ຖຓ຺ເຖນ ເອກຣາຊາ. ຫຣິສ຺ສວຓ຺ໂຓຕິ ຫຣິສມານວຓ຺ໂຓ, ສຸວຕ຺ຓວຓ຺ໂຓຕິ ອຕ຺ໂຖ. ປຖວິປ຺ປກາໂສຕິ ປຖວິຍາ ປກາໂສ. ຕໍ ຕໍ ນມສ຺ສາມີຕິ ຕສ຺ມາ ຕໍ ເອວຣູປໍ ກວນ຺ຕໍ ນມສ຺ສາມິ ວນ຺ທາມິ. ຕຍາຊ຺ຊ ຄຸຕ຺ຕາ ວິຫເຣມຸ ທິວສນ຺ຕິ ຕຍາ ອຊ຺ຊ ຣກ຺ຂິຕາ ໂຄປິຕາ ຫຸຕ຺ວາ ອິມໍ ທິວສໍ ຈຕຸອິຣິຍາປຖວິຫາເຣນ ສຸຂໍ ວິຫເຣຍ຺ຍາມ.

ເອວໍ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອິມາຍ ຄາຖາຍ ສູຣິຍໍ ນມສ຺ສິຕ຺ວາ ທຸຕິຍຄາຖາຍ ອຕີເຕ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ພຸທ຺ເຘ ເຈວ ພຸທ຺ຘຄຸເຓ ຈ ນມສ຺ສຕິ.

''ເຍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເວທຄູ ສພ຺ພຘມ຺ເມ, ເຕ ເມ ນໂມ ເຕ ຈ ມໍ ປາລຍນ຺ຕຸ;

ນມຕ຺ຖຸ ພຸທ຺ຘານໍ ນມຕ຺ຖຸ ໂພຘິຍາ, ນໂມ ວິມຸຕ຺ຕານໍ ນໂມ ວິມຸຕ຺ຕິຍາ;

ອິມໍ ໂສ ປຣິຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ, ໂມໂຣ ຈຣຕິ ເອສນາ''ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເຍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາຕິ ເຍ ພາຫິຕປາປາ ວິສຸທ຺ຘິພ຺ຣາຫ຺ມຓາ. ເວທຄູຕິ ເວທານໍ ປາຣໍ ຄຕາຕິປິ ເວທຄູ, ເວເທຫິ ປາຣໍ ຄຕາຕິປິ ເວທຄູ. ອິຘ ປນ ສພ຺ເພ ສງ຺ຂຕາສງ຺ຂຕຘມ຺ເມ ວິທິເຕ ປາກເຓ ກຕ຺ວາ ຄຕາຕິ ເວທຄູ. ເຕເນວາຫ ''ສພ຺ພຘມ຺ເມ''ຕິ. ສພ຺ເພ ຂນ຺ຘາຍຕນຘາຕຸຘມ຺ເມ ສລກ຺ຂຓສາມຓ຺ຓລກ຺ຂຓາວເສນ ອຕ຺ຕໂນ ຌາຓສ຺ສ ວິທິເຕ ປາກເຓ ກຕ຺ວາ ຄຕາ, ຕີຓ຺ຓໍ ມາຣານໍ ມຕ຺ຖກໍ ມທ຺ທິຕ຺ວາ ທສສຫສ຺ສິໂລກຘາຕຸໍ ອຸນ຺ນາເທຕ຺ວາ ໂພຘິຕເລ ສມ຺ມາສມ຺ໂພຘິໍ ປຕ຺ວາ ສໍສາຣໍ ວາ ອຕິກ຺ກນ຺ຕາຕິ ອຕ຺ໂຖ. ເຕ ເມ ນໂມຕິ ເຕ ມມ ອິມໍ ນມກ຺ການໍ ປຓິຈ຺ຉນ຺ຕຸ. ເຕ ຈ ມໍ ປາລຍນ຺ຕູຕິ ເອວໍ ມຍາ ນມສ຺ສິຕາ ຈ ເຕ ກຄວນ຺ໂຕ ມໍ ປາເລນ຺ຕຸ ຣກ຺ຂນ຺ຕຸ ໂຄເປນ຺ຕຸ. ນມຕ຺ຖຸ ພຸທ຺ຘານໍ ນມຕ຺ຖຸ ໂພຘິຍາ, ນໂມ ວິມຸຕ຺ຕານໍ ນໂມ ວິມຸຕ຺ຕິຍາຕິ ອຍໍ ມມ ນມກ຺ກາໂຣ ອຕີຕານໍ ປຣິນິພ຺ພຸຕານໍ ພຸທ຺ຘານໍ ອຕ຺ຖຸ, ເຕສຍ຺ເຍວ ຈຕູສຸ ຈ ມຄ຺ເຄສຸ ຈຕູສຸ ຜເລສຸ ຌາຓສງ຺ຂາຕາຍ ໂພຘິຍາ ອຕ຺ຖຸ, ຕຖາ ເຕສຍ຺ເຍວ ອຣຫຕ຺ຕຜລວິມຸຕ຺ຕິຍາ ວິມຸຕ຺ຕານໍ ອຕ຺ຖຸ, ຍາ ຈ ເນສໍ ຕທງ຺ຄວິມຸຕ຺ຕິ ວິກ຺ຂມ຺ພນວິມຸຕ຺ຕິ ສມຸຈ຺ເຉທວິມຸຕ຺ຕິ ປຓິປ຺ປສ຺ສທ຺ຘິວິມຸຕ຺ຕິ ນິສ຺ສຣຓວິມຸຕ຺ຕີຕິ ປຍ຺ຈວິຘາ ວິມຸຕ຺ຕິ, ຕສ຺ສາ ເນສໍ ວິມຸຕ຺ຕິຍາປີ ອຍໍ ມຍ຺ຫໍ ນມກ຺ກາໂຣ ອຕ຺ຖູຕິ. ''ອິມໍ ໂສ ປຣິຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ, ໂມໂຣ ຈຣຕິ ເອສນາ''ຕິ ອິທໍ ປນ ປທທ຺ວຍໍ ສຕ຺ຖາ ອພິສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ຫຸຕ຺ວາ ອາຫ. ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ –

ຠິກ຺ຂເວ, ໂສ ໂມໂຣ ອິມໍ ປຣິຕ຺ຕໍ ອິມໍ ຣກ຺ຂໍ ກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ໂຄຈຣຠູມິຍໍ ປຸປ຺ຜຜລາທີນໍ ອຕ຺ຖາຍ ນານປ຺ປກາຣາຍ ເອສນາຍ ຈຣຕິຯ

ເອວໍ ທິວສໍ ຈຣິຕ຺ວາ ສາຍໍ ປພ຺ພຕມຕ຺ຖເກ ນິສີທິຕ຺ວາ ອຕ຺ຖງ຺ຄຕໍ ສູຣິຍໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ພຸທ຺ຘຄຸເຓ ອາວຊ຺ເຊຕ຺ວາ ນິວາສຏ຺ຐາເນ ຣກ຺ຂາວຣຓຕ຺ຖາຍ ປຸນ ພ຺ຣຫ຺ມມນ຺ຕໍ ພນ຺ຘນ຺ໂຕ ''ອເປຕຍ''ນ຺ຕິອາທິມາຫຯ

໑໗ຯ

''ອເປຕຍໍ ຈກ຺ຂຸມາ ເອກຣາຊາ, ຫຣິສ຺ສວຓ຺ໂຓ ປຖວິປ຺ປຠາໂສ;

ຕໍ ຕໍ ນມສ຺ສາມິ ຫຣິສ຺ສວຓ຺ຓໍ ປຖວິປ຺ປຠາສໍ, ຕຍາຊ຺ຊ ຄຸຕ຺ຕາ ວິຫເຣມຸ ຣຕ຺ຕຶຯ

''ເຍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເວທຄູ ສພ຺ພຘມ຺ເມ, ເຕ ເມ ນໂມ ເຕ ຈ ມໍ ປາລຍນ຺ຕຸ;

ນມຕ຺ຖຸ ພຸທ຺ຘານໍ ນມຕ຺ຖຸ ໂພຘິຍາ, ນໂມ ວິມຸຕ຺ຕານໍ ນໂມ ວິມຸຕ຺ຕິຍາ;

ອິມໍ ໂສ ປຣິຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ, ໂມໂຣ ວາສມກປ຺ປຍີ''ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ອເປຕີຕິ ອປຍາຕິ ອຕ຺ຖໍ ຄຈ຺ຉຕິຯ ອິມໍ ໂສ ປຣິຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ, ໂມໂຣ ວາສມກປ຺ປຍີຕິ ອິທມ຺ປິ ອຠິສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ຫຸຕ຺ວາ ອາຫຯ ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຠິກ຺ຂເວ , ໂສ ໂມໂຣ ອິມໍ ປຣິຕ຺ຕໍ ອິມໍ ຣກ຺ຂໍ ກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ນິວາສຏ຺ຐາເນ ວາສໍ ກປ຺ປຍິຕ຺ຖ, ຕສ຺ສ ຣຕ຺ຕຶ ວາ ທິວາ ວາ ອິມສ຺ສ ປຣິຕ຺ຕສ຺ສານຸຠາເວນ ເນວ ຠຍໍ, ນ ໂລມຫໍໂສ ອໂຫສິຯ

ອເຖໂກ ພາຣາຓສິຍາ ອວິທູເຣ ເນສາທຄາມວາສີ ເນສາໂທ ຫິມວນ຺ຕປ຺ປເທເສ ວິຈຣນ຺ໂຕ ຕສ຺ມິໍ ທຓ຺ຑກຫິຣຎ຺ຎປພ຺ພຕມຕ຺ຖເກ ນິສິນ຺ນໍ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ອາໂຣເຈສິຯ ອເຖກທິວສໍ ເຂມາ ນາມ ພາຣາຓສິຣຎ຺ໂຎ ເທວີ ສຸປິເນນ ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ຓໍ ໂມຣໍ ຘມ຺ມໍ ເທເສນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປພຸທ຺ຘກາເລ ຣຎ຺ໂຎ ອາໂຣເຈສິ – ''ອຫໍ, ເທວ, ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ຓສ຺ສ ໂມຣສ຺ສ ຘມ຺ມໍ ໂສຕຸກາມາ''ຕິຯ ຣາຊາ ອມຈ຺ເຈ ປຸຈ຺ຉິຯ ອມຈ຺ຈາ ''ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ຊານິສ຺ສນ຺ຕີ''ຕິ ອາຫໍສຸຯ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ''ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ຓາ ໂມຣາ ນາມ ໂຫນ຺ຕີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ''ກຕ຺ຖ ໂຫນ຺ຕີ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ເນສາທາ ຊານິສ຺ສນ຺ຕີ''ຕິ ອາຫໍສຸຯ ຣາຊາ ເນສາເທ ສນ຺ນິປາເຕຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຉິຯ ອຖ ໂສ ເນສາທປຸຕ຺ໂຕ ''ອາມ, ມຫາຣາຊ, ທຓ຺ຑກຫິຣຎ຺ຎປພ຺ພໂຕ ນາມ ອຕ຺ຖິ, ຕຕ຺ຖ ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ໂຓ ໂມໂຣ ວສຕີ''ຕິ ອາຫຯ ''ເຕນ ຫິ ຕໍ ໂມຣໍ ອມາເຣຕ຺ວາ ພນ຺ຘິຕ຺ວາວ ອາເນຫີ''ຕິຯ ເນສາໂທ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ໂຄຈຣຠູມິຍໍ ປາເສ ໂອຑ຺ເຑສິຯ ໂມເຣນ ອກ຺ກນ຺ຕຏ຺ຐາເນປິ ປາໂສ ນ ສຎ຺ຈຣຕິຯ ເນສາໂທ ຄຓ຺ຫິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ສຕ຺ຕ ວສ຺ສານິ ວິຈຣິຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ກາລມກາສິຯ ເຂມາປິ ເທວີ ປຕ຺ຖິຕໍ ອລຠມານາ ກາລມກາສິຯ

ຣາຊາ ''ໂມຣໍ ເມ ນິສ຺ສາຍ ເທວີ ກາລກຕາ''ຕິ ກຸຊ຺ຌິຕ຺ວາ ''ຫິມວນ຺ຕປ຺ປເທເສ ທຓ຺ຑກຫິຣຎ຺ຎປພ຺ພໂຕ ນາມ ອຕ຺ຖິ, ຕຕ຺ຖ ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ໂຓ ໂມໂຣ ວສຕິ, ເຍ ຕສ຺ສ ມໍສໍ ຂາທນ຺ຕິ, ເຕ ອຊຣາ ອມຣາ ໂຫນ຺ຕີ''ຕິ ອກ຺ຂຣໍ ສຸວຓ຺ຓປຏ຺ເຏ ລິຂາເປຕ຺ວາ ສຸວຓ຺ຓປຏ຺ຏໍ ມຎ຺ຊູສາຍ ນິກ຺ຂິປາເປສິຯ ຕສ຺ມິໍ ກາລກເຕ ອຎ຺ໂຎ ຣາຊາ ຣຊ຺ຊໍ ປຕ຺ວາ ສຸວຓ຺ຓປຏ຺ຏໍ ວາເຈຕ຺ວາ ''ອຊໂຣ ອມໂຣ ຠວິສ຺ສາມີ''ຕິ ອຎ຺ຎໍ ເນສາທໍ ເປເສສິຯ ໂສປິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ຄເຫຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ຕຕ຺ເຖວ ກາລມກາສິຯ ເອເຕເນວ ນິຍາເມນ ຉ ຣາຊປຣິວຏ຺ຏາ ຄຕາຯ ອຖ ສຕ຺ຕໂມ ຣາຊາ ຣຊ຺ຊໍ ປຕ຺ວາ ເອກໍ ເນສາທໍ ປຫິເຓຯ ໂສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ເຕນ ອກ຺ກນ຺ຕຏ຺ຐາເນປິ ປາສສ຺ສ ອສຎ຺ຈຣຓຠາວໍ, ອຕ຺ຕໂນ ປຣິຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ໂຄຈຣຠູມິຄມນຠາວຎ຺ຈສ຺ສ ຎຕ຺ວາ ປຈ຺ຈນ຺ຕໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ເອກໍ ໂມຣີ ຄເຫຕ຺ວາ ຍຖາ ຫຕ຺ຖຕາຬສທ຺ເທນ ນຈ຺ຈຕິ, ອຈ຺ຉຣາສທ຺ເທນ ຈ ວສ຺ສຕິ, ເອວໍ ສິກ຺ຂາເປຕ຺ວາ ຕໍ ອາທາຍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂມເຣນ ປຣິຕ຺ເຕ ອກເຕ ປາໂຕເຍວ ປາສຍຏ຺ຐິໂຍ ໂຣເປຕ຺ວາ ປາເສ ໂອຑ຺ເຑຕ຺ວາ ໂມຣີ ວສ຺ສາເປສິຯ ໂມໂຣ ວິສຠາຄໍ ມາຕຸຄາມສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ກິເລສາຕຸໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ປຣິຕ຺ຕໍ ກາຕຸໍ ອສກ຺ກຸຓິຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປາເສ ພຊ຺ຌິຯ ອຖ ນໍ ເນສາໂທ ຄເຫຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ພາຣາຓສິຣຎ຺ໂຎ ອທາສິຯ

ຣາຊາ ຕສ຺ສ ຣູປສມ຺ປຕ຺ຕິ ທິສ຺ວາ ຕຸຏ຺ຠມານໂສ ອາສນໍ ທາເປສິ។ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປຎ຺ຌຕ຺ຕາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ກສ຺ມາ ມໍ ຄຕ຺ຫາເປສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ។ ‘‘ເຍ ກິຣ ຕວ ມໍສໍ ຂາທນ຺ຕິ, ເຕ ອຊຣາ ອມຣາ ໂຫນ຺ຕິ, ສ຺ວາຫໍ ຕວ ມໍສໍ ຂາທິຕ຺ວາ ອຊໂຣ ອມໂຣ ໂຫຕຸກາໂມ ຕໍ ຄຕ຺ຫາເປສິ’’ນ຺ຕິ។ ‘‘ມຫາຣາຊ, ມມ ຕາວ ມໍສໍ ຂາທນ຺ຕາ ອຊຣາ ອມຣາ ໂຫນ຺ຕຸ, ອຫໍ ປນ ມຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ? ‘‘ອາມ, ມຣິສ຺ສສີ’’ຕິ។ ‘‘ມຍິ ມຣນ຺ເຕ ປນ ມມ ມໍສເມວ ຂາທິຕ຺ວາ ກິນ຺ຕິ ກຕ຺ວາ ນ ມຣິສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕິ? ‘‘ຕ຺ວໍ ສ຺ວຕ຺ຓວຕ຺ໂຓ, ຕສ຺ມາ ກິຣ ຕວ ມໍສໍ ຂາທກາ ອຊຣາ ອມຣາ ກວິສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕິ។ ‘‘ມຫາຣາຊ, ອຫໍ ປນ ນ ອກາຣຓາ ສ຺ວຕ຺ຓວຕ຺ໂຓ ຊາໂຕ, ປຸພ຺ເພ ປນາຫໍ ອິມສ຺ມິເຍວ ນຄເຣ ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ສຍມ຺ປິ ປຎ຺ຈ ສີລານິ ຣກ຺ຂີ, ສກລຈກ຺ກວາລ຺ອວາສີໂນປິ ຣກ຺ຂາເປສີ, ສ຺ວາຫໍ ກາລໍ ກຣິຕ຺ວາ ຕາວຕິໍສກວເນ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ, ຕຕ຺ຖ ຍາວຕາຍຸກໍ ຐຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ອຎ຺ຌສ຺ສ ອກຸສລສ຺ສ ນິສ຺ສນ຺ເທນ ໂມຣໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາປິ ໂປຣາຓສີລານຸກາເວນ ສ຺ວຕ຺ຓວຕ຺ໂຓ ຊາໂຕ’’ຕິ។ ‘‘‘ຕ຺ວໍ ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ສີລໍ ຣກ຺ຂິຕ຺ວາ ສີລຜເລນ ສ຺ວຕ຺ຓວຕ຺ໂຓ ຊາໂຕ’ຕິ ກຖມິທໍ ອມ຺ເຫຫິ ສທ຺ຘາຕພ຺ພໍ។ ອຕ຺ຖິ ໂນ ໂກຈິ ສກ຺ຂີ’’ຕິ ? ‘‘ອຕ຺ຖິ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິ។ ‘‘ໂກ ນາມາ’’ຕິ? ‘‘ມຫາຣາຊ, ອຫໍ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິກາເລ ຣຕນມເຍ ຣເຖ ນິສີທິຕ຺ວາ ອາກາເສ ວິຈຣີ, ໂສ ເມ ຣໂຖ ມງ຺ຄລໂປກ຺ຂຣຓິຍາ ອນ຺ໂຕພູມິຍໍ ນິທາປິໂຕ, ຕໍ ມງ຺ຄລໂປກ຺ຂຣຓິໂຕ ອຸກ຺ຂິປາເປຫີ, ໂສ ເມ ສກ຺ຂິ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ។

ຣາຊາ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ປຏິສ຺ສຸຓິຕ຺ວາ ໂປກ຺ຂຣຓິໂຕ ອຸທກໍ ຫຣາເປຕ຺ວາ ຣຖໍ ນີຫຣາເປຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ສທ຺ທຫີ។ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ມຫາຣາຊ, ຐເປຕ຺ວາ ອມຕມຫານິພ຺ພານໍ ອວເສສາ ສພ຺ເພ ສງ຺ຂຕຘມ຺ມາ ຫຸຕ຺ວາ ອກາວິໂນ ອນິຈ຺ຈາ ຂຍວຍຘມ຺ມາເຍວາ’’ຕິ ຣຎ຺ໂຎ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ປຎ຺ຈສຸ ສີເລສຸ ປຕິຏ຺ຐາເປສີ។ ຣາຊາ ປສນ຺ໂນ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ຣຊ຺ເຊນ ປູເຊຕ຺ວາ ມຫນ຺ຕໍ ສກ຺ກາຣໍ ອກາສີ។ ໂສ ຣຊ຺ຊໍ ຕສ຺ເສວ ປຏິນິຍ຺ຍາເທຕ຺ວາ ກຕິປາຫໍ ວສິຕ຺ວາ ‘‘ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ໂຫຫິ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິ ໂອວທິຕ຺ວາ ອາກາເສ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ທຕ຺ຫກາຫິຣຎ຺ຎປພ຺ພຕເມວ ອຄມາສີ។ ຣາຊາປິ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ໂອວາເທ ຐຕ຺ວາ ທານາທີນິ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄໂຕ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິຕກິກ຺ຂຸ ອຣຫຕ຺ເຕ ປຕິຏ຺ຐຫີ។ ‘‘ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ສ຺ວຕ຺ຓໂມໂຣ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ។

ໂມຣຊາຕກວຓ຺ຓນາ ນວມາ។

[໑໖໐] ໑໐។ ວິນີລຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ເອວເມວ ນູນ ຣາຊານນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວລຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເທວທຕ຺ຕສ຺ສ ສຸຄຕາລຍໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ។ ເທວທຕ຺ເຕ ຫິ ຄຍາສີສຄຕານໍ ທ຺ວິນ຺ນໍ ອຄ຺ຄສາວການໍ ສຸຄຕາລຍໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ນິປນ຺ເນ ອຸໂກປິ ເຖຣາ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ນິສ຺ສິຕເກ ອາທາຍ ເວລຸວນໍ ອຄມິສ຺ສຸ។ ເຕ ສຕ຺ຖາຣາ ‘‘ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ເທວທຕ຺ໂຕ ຕຸມ຺ເຫ ທິສ຺ວາ ກີ ອກາສີ’’ຕິ ປຸຏ຺ຐາ ‘‘ກນ຺ເຕ, ສຸຄຕາລຍໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ມຫາວິນາສໍ ປາປຸຓີ’’ຕິ ອາໂຣເຈສຸໍ។ ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ ໂຂ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ເທວທຕ຺ໂຕ ອິທາເນວ ມມ ອນຸກິຣິຍໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ວິນາສໍ ປຕ຺ໂຕ, ປຸພ຺ເພປິ ປາປຸຓິເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເຖເຣຫິ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ວິເທຫຣຏ຺ເຐ ມິຖິລາຍໍ ວິເທຫຣາເຊ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ។ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຏ຺ຐາສິ។ ຕທາ ເອກສ຺ສ ສ຺ວຕ຺ຓ ຫໍສຣາຊສ຺ສ ໂຄຈຣພູມິຍໍ ກາກີຍາ ສທ຺ຘີ ສໍວາໂສ ອໂຫສິ។ ສາ ປຸຕ຺ຕໍ ວິຊາຍິ។ ໂສ ເນວ ມາຕຸປຕິຣູປໂກ ອໂຫສິ, ນ ປິຕຸ។ ອຖສ຺ສ ວິນີລກຘາຕຸກຕ຺ຕາ ‘‘ວິນີລໂກ’’ຕ຺ເວວ ນາມໍ ອກໍສຸ។ ຫໍສຣາຊາ ອພິຓ຺ຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕໍ ປສ຺ສຕິ។ ອປເຣ ປນສ຺ສ ທ຺ເວ ຫໍສໂປຕກາ ປຸຕ຺ຕາ ອເຫສຸໍ។ ເຕ ປິຕຣໍ ອພິຓ຺ຫໍ ມນຸສ຺ສປຖໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປຸຈ຺ຉິສ຺ສຸ – ‘‘ຕາຕ, ຕຸມ຺ເຫ ກສ຺ມາ ອພິຓ຺ຫໍ ມນຸສ຺ສປຖໍ ຄຈ຺ຉຖາ’’ຕິ? ‘‘ຕາຕາ, ເອກາຍ ເມ ກາກີຍາ ສທ຺ຘີ ສໍວາສມນ຺ວາຍ ເອໂກ ປຸຕ຺ໂຕ ຊາໂຕ, ‘ວິນີລໂກ’ຕິສ຺ສ ນາມໍ, ຕມຫໍ ທຏ຺ຐຸໍ ຄຈ຺ຉາມີ’’ຕິ។ ‘‘ກຫໍ ປເນເຕ ວສນ຺ຕີ’’ຕິ? ‘‘ວິເທຫຣຏ຺ເຐ ມິຖິລາຍ ອວິທູເຣ ອສຸກສ຺ມິໍ ນາມ ຐາເນ ເອກສ຺ມິໍ ຕາລຄ຺ເຄ ວສນ຺ຕີ’’ຕິ។ ‘‘ຕາຕ, ມນຸສ຺ສປໂຖ ນາມ ສາສງ຺ໂກ ສປ຺ປຏິກໂຍ, ຕຸມ຺ເຫ ມາ ຄຈ຺ຉຖ, ມຍໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ອາເນສ຺ສາມາ’’ຕິ ທ຺ເວ ຫໍສໂປຕກາ ປິຕຣາ ອາຈິກ຺ຂິຕສຎ຺ຎາຍ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ວິນີລກໍ ເອກສ຺ມິໍ ທຕ຺ຫເກ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ມຸຂຕຸຓ຺ຫເກນ ທຕ຺ຫໂກຏິຍໍ ຑໍສິຕ຺ວາ ມິຖິລານຄຣມຕ຺ຖເກນ ປາຍິສ຺ສຸ។ ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ວິເທຫຣາຊາ ສພ຺ພເສຕຈຕຸສິນ຺ຘວຍຸຕ຺ຕຣຖວເຣ ນິ

ສິທິຕ຺ວາ ນຄຣໍ ປທກ຺ຂິຕໍ ກໂຣຕິ. ວິນີລໂກ ຕໍ ທິສ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ – ‘‘ມຍ຺ຫໍ ວິເທຫຣຽ຺ໂຍ ກິ ນານາກາຣຕໍ, ເອສ ຈຕຸສິນ຺ ສວຍຸຕ຺ຕຣເຖ ນິສີທິຕ຺ວາ ນຄຣໍ ອນຸສຽ຺ຈຣຕິ, ອຫໍ ປນ ຫໍສຍຸຕ຺ຕຣເຖ ນິສີທິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉາມິ’’ຕິ. ໂສ ອາກາເສນ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໙.

‘‘ເອວເມວ ນູນ ຣາຊານໍ, ເວເທຫໍ ມິຖິລຄ຺ຄຫໍ;

ອສ຺ສາ ວຫນ຺ຕິ ອາຊຽ຺ຽາ, ຍຖາ ຫໍສາ ວິນີລກ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເອວເມວາຕິ ເອວໍ ເອວ, ນູນາຕິ ປຣິວິຕກ຺ເກ ນິປາໂຕ. ເອກໍເສປີ ວຕ຺ຕຕິເຍວ. ເວເທຫນ຺ຕິ ວິເທຫຣຕ຺ຖສາມິກໍ. ມິຖິລຄ຺ຄຫນ຺ຕິ ມິຖິລເຄຫໍ, ມິຖິລາຍໍ ຆຣໍ ປຣິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ວສມານນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອາຊຽ຺ຽາຕິ ກາຣຓາກາຣຓາຊານນກາ. ຍຖາ ຫໍສາ ວິນີລກນ຺ຕິ ຍຖາ ອິເມ ຫໍສາ ມໍ ວິນີລກໍ ວຫນ຺ຕິ, ເອວເມວ ວຫນ຺ຕີຕິ.

ຫໍສໂປຕກາ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ‘‘ອິເຮວ ນໍ ປາເຕຕ຺ວາ ຄມິສ຺ສາມາ’’ຕິ ຈິຕ຺ຕໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາປິ ‘‘ເອວໍ ກເຕ ປິຕາ ໂນ ກິ ວກ຺ຂຕິ’’ຕິ ຄຣຫາເຍນ ປິຕຸ ສນ຺ຕິກໍ ເນຕ຺ວາ ເຕນ ກຕກິຣິຍໍ ປິຕຸ ອາຈິກ຺ຂິສຸ. ອຖ ນໍ ປິຕາ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ‘‘ກິ ຕ຺ວໍ ມມ ປຸຕ຺ເຕຫິ ອທິກຕໂຣສິ, ໂຍ ມມ ປຸຕ຺ເຕ ອພິກວິຕ຺ວາ ຣເຖ ຍຸຕ຺ຕສິນ຺ຮເວ ວິຍ ກໂຣສິ, ອຕ຺ຕໂນ ປມາຓໍ ນ ຊານາສິ. ອິມໍ ຖານໍ ຕວ ອໂຄຈໂຣ, ອຕ຺ຕໂນ ມາຕຸ ວສນຕ຺ຖານເມວ ຄຈ຺ຉາຫີ’’ຕິ ຕຊ຺ເຊຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໒໐.

‘‘ວິນີລ ທຸຄ຺ຄໍ ກຊສິ, ອພູມິ ຕາຕ ເສວສິ;

ຄາມນ຺ຕການິ ເສວສ຺ສຸ, ເອຕໍ ມາຕາລຍໍ ຕວາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ວິນີລາຕິ ຕໍ ນາເມນາລປຕິ. ທຸຄ຺ຄໍ ກຊສີຕິ ອິເມສໍ ວເສນ ຄິຣິທຸຄ຺ຄໍ ກຊສິ. ອພູມິ, ຕາຕ, ເສວສີຕິ, ຕາຕ, ຄິຣິວິສມໍ ນາມ ຕວ ອພູມິ , ຕໍ ເສວສິ ອຸປຄຈ຺ຉສິ. ເອຕໍ ມາຕາລຍໍ ຕວາຕິ ເອຕໍ ຄາມນ຺ຕໍ ອຸກ຺ການຕ຺ຖານໍ ອາມກສຸສານຕ຺ຖານຽ຺ຈ ຕວ ມາຕຸ ອາລຍໍ ເຄຫໍ ວສນຕ຺ຖານໍ, ຕຕ຺ຖ ຄຈ຺ຉາຫີຕິ. ເອວໍ ຕໍ ຕຊ຺ເຊຕ຺ວາ ‘‘ຄຈ຺ຉຖ, ນໍ ມິຖິລນຄຣສ຺ສ ອຸກ຺ການພູມິຍໍເຍວ ໂອຕາເຣຕ຺ວາ ເອຖາ’’ຕິ ປຸຕ຺ເຕ ອາຓາເປສິ, ເຕ ຕຖາ ອກໍສຸ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ວິນີລໂກ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ທ຺ເວ ຫໍສໂປຕກາ ທ຺ເວ ອຄ຺ຄສາວກາ ອເຫສຸໍ, ປິຕາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ວິເທຫຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕິ.

ວິນີລຊາຕກວຕ຺ຓນາ ທສມາ.

ທລ຺ຫວຄ຺ໂຄ ປຖໂມ.

ຕສ຺ສຸທ຺ທານໍ –

ຣາໂຊວາທຽ຺ຈ ສີງຄາລໍ, ສູກຣໍ ອຸຣຄໍ ກຄ຺ຄໍ;

ອລີນຈິຕ຺ຕຄຸຓຽ຺ຈ, ສຸຫນຸ ໂມຣວິນີລໍ.

๔. สนฺถววคฺโค

[๑๖๑] ๑. อินฺทสมานโคตฺตชาตกวณฺณนา

นสนฺถวํ กาปุริเสน กยิราติ อิทํ สตฺถา เชตวเน วิหรนฺโต เอกํ ทุพฺพจภิกฺขุํ อารพฺภ กเถสิ. ตสฺส วตฺถุ นวกนิปาเต คิชฺฌชาตเก (ชา. ๑.๙.๑ อาทโย) อาวิภวิสฺสติ. สตฺถา ปน ตํ ภิกฺขุํ ‘‘ปุพฺเพปิ ตฺวํ, ภิกฺขุ, ทุพฺพจตาย ปณฺฑิตานํ วจนํ อกตฺวา มตฺตหตฺถิปาเทหิ สญฺจุณฺณิโต’’ติ วตฺวา อตีตํ อาหริ.

อตีเต พาราณสิยํ พฺรหฺมทตฺเต รชฺชํ กาเรนฺเต โพธิสตฺโต พฺราหฺมณกุเล นิพฺพตฺติตฺวา วุฑฺฒิปฺปตฺโต ฆราวาสํ ปหาย อิสิปพฺพชฺชํ ปพฺพชิตฺวา ปญฺจนฺนํ อิสิสตานํ คณสตฺถา หุตฺวา หิมวนฺตปเทเส วาสํ กปฺเปสิ. ตทา เตสุ ตาปเสสุ อินฺทสมานโคตฺโต นาเมโก ตาปโส อโหสิ ทุพฺพโจ อโนวาทโก. โส เอกํ หตฺถิโปตกํ โปเสสิ. โพธิสตฺโต สุตฺวา ตํ ปกฺโกสิตฺวา ‘‘สจฺจํ กิร ตฺวํ หตฺถิโปตกํ โปเสสี’’ติ ปุจฺฉิ. ‘‘สจฺจํ, อาจริย, มตมาติกํ เอกํ หตฺถิโปตกํ โปเสมี’’ติ. ‘‘หตฺถิโน นาม วุฑฺฒิปฺปตฺตา โปสกเมเยว มาเรนฺติ, มา ตํ โปเสหี’’ติ. ‘‘เตน วินา วตฺติตุํ น สกฺโกมิ อาจริยา’’ติ. ‘‘เตน หิ ปญฺญายิสฺสสี’’ติ. โส เตน โปสิยมาโน อปรภาเค มหาสรีโร อโหสิ.

อเถกสฺมึ กาเล เต อิสโย วนมูลผลาผลตฺถาย ทูรํ คนฺตฺวา ตตฺเถว กติปาหํ วสึสุ. หตฺถีปิ อกฺขนฺตุทิตวาเต ปกิขนฺนโหตฺวา ตสฺส ปณฺณสาลํ วิทฺธํเสตฺวา ปานียฆฏํ ภินฺทิตฺวา ปาสาณผลกํ ขิปิตฺวา อาลมฺพนผลกํ ลุญฺจิตฺวา ‘‘ตํ ตาปสํ มาเรตฺวาว คมิสฺสามี’’ติ เอกํ คหนฏฺฐานํ ปวิสิตฺวา ตสฺส อาคมนมคฺคํ โอโลเกนฺโต อฏฺฐาสิ. อินฺทสมานโคตฺโต ตสฺส โคจรํ คเหตฺวา สพฺเพสํ ปุรโตว อาคจฺฉนฺโต ตํ ทิสฺวา ปกติสญฺญาเยวสฺส สนฺติกํ อคมาสิ. อถ นํ โส หตฺถิ คหนฏฺฐานา นิกฺขมิตฺวา โสณฺฑาย ปรามสิตฺวา ภูมิยํ ปาเตตฺวา สีสํ ปาเทน อกฺกมิตฺวา ชีวิตกฺขยํ ปาเปตฺวา มทฺทิตฺวา โกญฺจนาทํ กตฺวา อรญฺญํ ปาวิสิ. เสสตาปสา ตํ ปวตฺตึ โพธิสตฺตสฺส อาโรเจสุํ. โพธิสตฺโต ‘‘กาปุริเสหิ นาม สทฺธึ สํสคฺโค น กาตพฺโพ’’ติ วตฺวา อิมา คาถา อาห –

๘๑.

‘‘น สนฺถวํ กาปุริเสน กยิรา, อริโย อนริเยน ปชานมตฺถํ;

จิรานุวุตฺโถปิ กโรติ ปาปํ, คโช ยถา อินฺทสมานโคตฺตํ.

๘๒.

‘‘ยํ ตฺเวว ชญฺญา สทิโส มมนฺติ, สีเลน ปญฺญาย สุเตน จาปิ;

เตเนว เมตฺตึ กยิราถ สทฺธึ, สุโข หเว สปฺปุริเสน สงฺคโม’’ติ.

ตตฺถ น สนฺถวํ กาปุริเสน กยิราติ กุจฺฉิเตน โกลฺปุริเสน สทฺธึ ตณฺหาสนฺถวํ วา มิตฺตสนฺถวํ วา น กยิราถ. อริโย อนริเยน ปชานมตฺถนฺติ อริโยติ จตฺตาโร อริยา อาจารอริโย ลิงฺคอริโย ทสฺสนอริโย ปฏิเวธอริโยติ. เตสุ อาจารอริโย อิธ อธิปฺเปโต. โส ปชานมตฺถํ อตฺถํ ปชานนฺโต อตฺถานตฺถกุสโล อาจาเร ฐิโต อริยปุคฺคโล อนริเยน นิลฺลชฺเชน ทุสฺสีเลน สทฺธึ สนฺถวํ น กเรยฺยาติ อตฺโถ. กึ การณา? จิรานุวุตฺโถปิ กโรติ ปาปนฺติ, ยสฺมา อนริโย จิรํ เอกโต อนุวุตฺโถปิ ตํ เอกโต นิวาสํ อคเณตฺวา กโรติ ปาปํ ลามกกมฺมํ กโรติเยว. ยถา กึ? คโช ยถา อินฺทสมานโคตฺตนฺติ, ยถา โส คโช อินฺทสมานโคตฺตํ มาเรนฺโต ปาปํ อกาสีติ อตฺโถ. ยํ ตฺเวว ชญฺญา สทิโส มมนฺติอาทีสุ ยํ ตฺเวว ปุคฺคลํ ‘‘อยํ มม สีลาทีหิ สทิโส’’ติ ชาเนยฺย, เตเนว สทฺธึ เมตฺตึ กยิราถ, สปฺปุริเสน สทฺธึ สมาคโม สุขาวโหติ.

ເອວໍ ໂພສິສຕ຺ໂຕ ‘‘ອໂນວາທເກນ ນາມ ນ ກວິຕພ຺ພໍ, ສຸສິກ຺ຂິເຕນ ກວິຕຸໍ ວຎ຺ຎຕີ’’ຕິ ອິສິຄຓໍ ໂອວທິຕ຺ວາ ອິນ຺ທສມານ ໂຄຕ຺ຕສ຺ສ ສຣີຣກິຈ຺ຈໍ ກາເຣຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມວິຫາເຣ ກາເວຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກູປໂຄ ອໂຫສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – ‘‘ຕທາ ອິນ຺ທສມານໂຄຕ຺ໂຕ ອຍໍ ທຸພ຺ພໂຈ ອໂຫສິ, ຄຓສຕ຺ຖາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ອິນ຺ທສມານໂຄຕ຺ຕຊາຕກວຓ຺ຓນາ ປຖມາຯ

[໑໖໘] ໘ຯ ສນ຺ຖວຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ນສນ຺ຖວສ຺ມາ ປຣມຕ຺ຖິ ປາປີໂຍຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຄ຺ຄິຊຸຫນໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິຯ ວຕ຺ຖຸ ເຫຕ຺ຖາ ນງ຺ຄຸຕ຺ຖ ຊາຕເກ (ຊາຯ ໑ຯ໑ຯ໑໔໔ ອາທໂຍ) ກຖິຕສທິສເມວຯ ກິກ຺ຂູ ເຕ ອຄ຺ຄິ ຊຸຫນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ‘‘ກນ຺ເຕ, ຊຝິລາ ນານປ຺ປກາຣໍ ມິຈ຺ຉາຕປໍ ກໂຣນ຺ຕິ, ອຕ຺ຖິ ນຸ ໂຂ ເອຕ຺ຖ ວຸຫ຺ຒີ’’ຕິ ກຄວນ຺ຕໍ ປຸຈ຺ຉີສຸຯ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕ຺ຖກາຈິ ວຸຫ຺ຒີ ນາມ ອຕ຺ຖິ, ໂປ຺ຣາຓກປຓ຺ຑິຕາປິ ອຄ຺ຄິຊຸຫເນ ວຸຫ຺ຒີ ອຕ຺ຖີຕິ ສຓ຺ຎາຍ ຈິຣໍ ອຄ຺ຄີ ຊຸຫິຕ຺ວາ ຕສ຺ມີ ກມ຺ເມ ອວຸຫ຺ຒິເມວ ທິສ຺ວາ ອຄ຺ຄີ ອຸທເກນ ນິພ຺ພາເປຕ຺ວາ ສາຂາທີຫີ ໂປ຺ເຖຕ຺ວາ ປຸນ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາປິ ນ ໂອໂລເກສຸ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພສິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຯ ມາຕາປິຕໂຣ ຕສ຺ສ ຊາຕຄ຺ຄີ ຄເຫຕ຺ວາ ຕໍ ໂສລສວສ຺ສຸທ຺ເທເສ ຖິຕໍ ອາຫໍສຸ – ‘‘ກີ, ຕາຕ, ຊາຕຄ຺ຄີ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣຓ຺ເຍ ອຄ຺ຄີ ປຣິຈຣິສ຺ສສິ, ອຸທາຫຸ ຕໂຍ ເວເທ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ກຸຝຸມ຺ພໍ ສຓ຺ຖເປຕ຺ວາ ຉຣາວາສໍ ວສິສ຺ສສີ’’ຕິຯ ໂສ ‘‘ນ ເມ ຉຣາວາເສນ ອຕ຺ໂຖ, ອຣຓ຺ເຍ ອຄ຺ຄີ ປຣິຈຣິຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍໂຓ ກວິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຊາຕຄ຺ຄີ ຄເຫຕ຺ວາ ມາຕາປິຕໂຣ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອຣຓ຺ຍໍ ປວິສິຕ຺ວາ ປຓ຺ຓສາລາຍ ວາສໍ ກປ຺ເປຕ຺ວາ ອຄ຺ຄີ ປຣິຈຣິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ນິມນ຺ຕິຕຎ຺ຖານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສປ຺ປິນາ ປາຍາສໍ ລກິຕ຺ວາ ‘‘ອິມໍ ປາຍາສໍ ມ ຫາພ຺ຣຫ຺ມຸໂນ ຍຊິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຕໍ ປາຍາສໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອຄ຺ຄີ ຊາເລຕ຺ວາ ‘‘ອຄ຺ຄີ ຕາວ ກວນ຺ຕໍ ສປ຺ປິຍຸຕ຺ຕໍ ປາຍາສໍ ປາເຍມີ’’ຕິ ປາຍາສໍ ອຄ຺ຄິມ຺ຫິ ປກ຺ຂິປີຯ ພຫຸສິເນຫາ ປາຍາເສ ອຄ຺ຄິມ຺ຫິ ປກ຺ຂິຕ຺ຕມຕ຺ເຕເຍວ ອຄ຺ຄີ ຊລິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈຸຄ຺ຄຕາຫີ ອຈ຺ຈີຫີ ປຓ຺ຓ ສາລໍ ຊາເປສິຯ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ກີຕຕສິໂຕ ປລາຍິຕ຺ວາ ພຫິ ຖຕ຺ວາ ‘‘ກາປຸຣິເສຫີ ນາມ ສນ຺ຖໂວ ນ ກາຕພ຺ໂພ, ອິທານິ ເມ ອິມິນາ ອຄ຺ຄິນາ ກິຈ຺ເຉນ ກຕາ ປຓ຺ຓສາລາ ຊາປິຕາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໓ຯ

‘‘ນ ສນ຺ຖວສ຺ມາ ປຣມຕ຺ຖິ ປາປີໂຍ, ໂຍ ສນ຺ຖໂວ ກາປຸຣິເສນ ໂຫຕິ;

ສນ຺ຕປ຺ປິໂຕ ສປ຺ປິນາ ປາຍເສນ, ກິຈ຺ຉາກຕໍ ປຓ຺ຓກຸຝີ ອທຍ຺ຫີ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ນ ສນ຺ຖວສ຺ມາຕິ ຕຓ຺ຫາສນ຺ຖວາປິ ຈ ມິຕ຺ຕສນ຺ຖວາປິ ຈາຕິ ທຸວິຘາປິ ເອຕສ຺ມາ ສນ຺ຖວາ ປຣໍ ອຸຕ຺ຕຣິ ອຓ຺ຓໍ ປາປຕຣໍ ນຕ຺ຖິ, ລາມກຕຣໍ ນາມ ນຕ຺ຖີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ໂຍ ສນ຺ຖໂວ ກາປຸຣິເສນາຕິ ໂຍ ປາປເກນ ກາປຸຣິເສນ ສທ຺ຘິ ທຸວິໂຘປິ ສນ຺ຖໂວ, ຕໂຕ ປາປຕຣໍ ອຓ຺ຓໍ ນຕ຺ຖິຯ ກສ຺ມາ? ສນ຺ຕປ຺ປິໂຕ…ເປ…ອທຍ຺ຫີຕິ, ຍສ຺ມາ ສປ຺ປິນາ ຈ ປາຍາເສນ ຈ ສນ຺ຕປ຺ປິໂຕປິ ອຍໍ ອຄ຺ຄີ ມຍາ ກິຈ຺ເຉນ ກຕໍ ປຓ຺ຓສາລໍ ຊາເປສີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ໂສ ເອວໍ ວຕ຺ວາ ‘‘ນ ເມ ຕຍາ ມິຕ຺ຕທຸພ຺ພິນາ ອຕ຺ໂຖ’’ຕິ ຕໍ ອຄ຺ຄີ ອຸທເກນ ນິພ຺ພາເປຕ຺ວາ ສາຂາຫີ ໂປ຺ເຖຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕຫິມວນ຺ ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ເອກໍ ສາມມິຄິ ສີຫສ຺ສ ຈ ພ຺ຍຄ຺ຉສ຺ສ ຈ ທີປິໂນ ຈ ມຸຂໍ ເລຫນ຺ຕີ ທິສ຺ວາ ‘‘ສປ຺ປຸຣິເສຫີ ສທ຺ຘິ ສນ຺ຖວາ ປຣໍ ເສຍ຺ໂຍ ນາມ ນຕ຺ຖີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໔ຯ

‘‘ນ ສນ຺ຖວສ຺ມາ ປ຺ຣມຕ຺ຖິ ເສຍ຺ໂຍ, ໂຍ ສນ຺ຖໂວ ສປ຺ປຸຣິເສນ ໂຫຕິ;

ສີຫສ຺ສ ພ຺ຍຄ຺ຆສ຺ສ ຈ ທີປິໂນ ຈ, ສາມາ ມຸຂໍ ເລຫຕິ ສນ຺ຖເວນາ’’ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ສາມາ ມຸຂໍ ເລຫຕິ ສນ຺ຖເວນາຕິ ສາມາ ນາມ ມິຄີ ອິເມສໍ ຕິຕ຺ຕໍ ຊນານໍ ສນ຺ຖເວນ ສິເນເຫນ ມຸຂໍ ເລຫຕີຕິ။

ເອວໍ ວຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອນ຺ໂຕຫົມວນ຺ຕໍ ປ຺ວິສິຕ຺ວາ ອິສິປ຺ພ຺ພຊ຺ຊໍ ປ຺ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອພິຍ຺ຍາ ຈ ສມາປ຺ຕິໂຍ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຊີວິຕປ຺ຣິໂຍສາເນ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກູປ຺ໂຄ ອໂຫສິ။

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ເຕນ ສມເຍນ ຕາປໂສ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ။

ສນ຺ຖວຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທຸຕິຍາ။

[໑໖໓] ໓။ ສຸສີມຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ກາລຸອາ ມິຄາ ເສຕທນ຺ຕາ ຕວິເມຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຌນ຺ທກທານໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ။ ສາວຕ຺ຖິຍໍຫິ ກທາຈິ ເອກເມວ ກຸລໍ ພຸທ຺ຘປ຺ປມຸຂສ຺ສ ພິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ທານໍ ເທຕິ, ກທາຈິ ອຍ຺ຍຕິຕ຺ຖິຍານໍ ເທຕິ, ກທາຈິ ຄຕພນ຺ຘເນນ ພຫູ ເອກໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ເທນ຺ຕິ, ກທາຈິ ວີຖິສພາເຄນ, ກທາຈິ ສກລນຄຣວາສິໂນ ຌນ຺ທກໍ ສໍຫຣິຕ຺ວາ ທານໍ ເທນ຺ຕິ။ ອິມສ຺ມິໍ ປນ ກາເລ ສກລນຄຣວາສິໂນ ຌນ຺ທກໍ ສໍຫຣິຕ຺ວາ ສພ຺ພປ຺ຣິກ຺ຂາຣທານໍ ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ທ຺ເວ ໂກຍ຺ຖາສາ ຫຸຕ຺ວາ ເອກຈ຺ເຈ ‘‘ອິມໍ ສພ຺ພປ຺ຣິກ຺ຂາຣທານໍ ອຍ຺ຍຕິຕ຺ຖິຍານໍ ທສ຺ສາມາ’’ຕິ ອາຫໍສຸ, ເອກຈ຺ເຈ ‘‘ພຸທ຺ຘປ຺ປມຸຂສ຺ສ ພິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສາ’’ຕິ။ ເອວໍ ປຸນປ຺ປຸນໍ ກຖາຍ ວຕ຺ຕມານາຍ ອຍ຺ຍຕິຕ຺ຖິຍສາວເກຫິ ອຍ຺ຍຕິຕ຺ຖິຍານຍ຺ເຍວ , ພຸທ຺ຘສາວເກຫິ ‘‘‘ພຸທ຺ຘປ຺ປມຸຂສ຺ສ ພິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ເສວາ’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ສມ຺ພຫຸລໍ ກຣິສາມາ’’ຕິ ສມ຺ພຫຸລາຍ ກຖາຍ ‘‘ພຸທ຺ຘປ຺ປມຸຂສ຺ສ ພິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ທສ຺ສາມາ’’ຕິ ວທນ຺ຕາເຍວ ພຫຸກາ ຊາຕາ, ເຕສຍ຺ເຍວ ກຖາ ປຕິຍ຺ຖາສິ ။ ອຍ຺ຍຕິຕ຺ຖິຍສາວກາ ພຸທ຺ຘານໍ ທາຕພ຺ພທານສ຺ສ ອນ຺ຕຣາຍໍ ກາຕຸໍ ນາສກ຺ຂິສຸ။ ນາຄຣາ ພຸທ຺ຘປ຺ປມຸຂໍ ພິກ຺ຂຸສງ຺ຆໍ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ສຕ຺ຕາຫໍ ມຫາທານໍ ປ຺ວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ສພ຺ພປ຺ຣິກ຺ຂາເຣ ອທໍສຸ။ ສຕ຺ຖາ ອນຸໂມທນໍ ກຕ຺ວາ ມຫາຊນໍ ມຄ຺ຄຜເລຫິ ປ໌ໂພເຘຕ຺ວາ ເຊຕວນວິຫາຣເມວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ພິກ຺ຂຸສງ຺ເຆນ ວຕ຺ເຕ ທສ຺ສິເຕ ຄນ຺ຘກຸຍິປ຺ປມຸເຂ ຖຕ຺ວາ ສຸຄໂຕວາທໍ ທຕ຺ວາ ຄນ຺ຘກຸຍິ ປາວິສິ။

ສາຍນ຺ຫສມເຍ ພິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສກາຍໍ ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວາ ກຖໍ ສມຸຍ຺ຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ອຍ຺ຍຕິຕ຺ຖິຍສາວກາ ພຸທ຺ຘານໍ ທາຕພ຺ພທານສ຺ສ ອນ຺ຕຣາຍກຣຕຕ຺ຖາຍ ວາຍມນ຺ຕາປິ ອນ຺ຕຣາຍໍ ກາຕຸໍ ນາສກ຺ຂິສຸ, ຕໍ ສພ຺ພປ຺ຣິກ຺ຂາຣທານໍ ພຸທ຺ຘານໍເຍວ ປາທມູລໍ ອາຄຕໍ, ອໂຫ ພຸທ຺ຘພລໍ ນາມ ມຫນ຺ຕ’’ນ຺ຕິ။ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ພິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຌິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ພິກ຺ຂເວ, ເອເຕ ອຍ຺ຍຕິຕ຺ຖິຍສາວກາ ອິທາເນວ ມຍ຺ຫໍ ທາຕພ຺ພທານສ຺ສ ອນ຺ຕຣາຍກຣຕຕ຺ຖາຍ ວາຍມນ຺ຕິ, ປຸພ຺ເພປິ ວາຍມິສຸ, ໂສ ປນ ປ຺ຣິກ຺ຂາໂຣ ສພ຺ພກາເລປິ ມເມວ ປາທມູລໍ ອາຄຈ຺ຌຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ။

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ສຸສີໂມ ນາມ ຣາຊາ ອໂຫສິ။ ຕທາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ປຸໂຣຫິຕສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຕິຍາ ກຸຈ຺ຌິມ຺ຫິ ປຕິສນ຺ຘິ ຄຕ຺ຫິ, ຕສ຺ສ ໂສລຸອສວສ຺ສິກກາເລ ປິຕາ ກາລມກາສິ။ ໂສ ປນ ຘຣມານກາເລ ຣຍ຺ໂຍ ຫຕ຺ຖິມງ຺ຄລກາຣໂກ ອໂຫສິ။ ຫຕ຺ຖີນໍ ມງ຺ຄລກຣເຓຍ຺ຖາເນ ອາກເຕົາປກຣຕາກຕ຺ຫລຍ຺ຈ ຫຕ຺ຖາລງ຺ກາຣຍ຺ຈ ສພ຺ພໍ ໂສເຍວ ອລຕ຺ຖ။ ເອວມສ຺ສ ເອເກາກສ຺ມິ ມງ຺ຄເລ ໂກຍິມຕ຺ຕໍ ຘນໍ ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊຕິ။ ອຖ ຕສ຺ມິ ກາເລ ຫຕ຺ຖິມງ຺ຄລຌ຺ໂຓ ສມ຺ປາປຸຕິ။ ເສສາ ພ຺ຣາຫ຺ມຕາ ຣາຊານໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ຫຕ຺ຖິມງ຺ຄລຌ຺ໂຓ ສມ຺ປຕ຺ໂຕ, ມງ຺ຄລໍ ກາຕຸໍ ວຍ຺ຍຕິ။ ປຸໂຣຫິຕພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ປນ ປຸຕ຺ໂຕ ອຕີທຫໂຣ, ເນວ ຕໂຍ ເວເທ ຊານາຕິ, ນ ຫຕ຺ຖິສຸຕ຺ຕໍ, ມຍໍ ຫຕ຺ຖິມງ຺ຄລໍ ກຣິສ຺ສາມາ’’ຕິ ອາຫໍສຸ။ ຣາຊາ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ສມ຺ປຕິຈ຺ຌິ။ ພ຺ຣາຫ຺ມຕາ ປຸໂຣຫິຕປຸຕ຺ຕສ຺ສ ຫຕ຺ຖິມງ຺ຄລໍ ກາຕຸໍ ອທຕ຺ວາ ‘‘ຫຕ຺ຖິມງ຺ຄລໍ ກຕ຺ວາ ມຍໍ ຘນໍ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມາ’’ຕິ ຫຍ຺ຖຕຸຍ຺ຖາ ວິຈຣນ຺ຕິ။ ອຖ ‘‘ຈຕ຺ຕ຺ເຖ ທິວເສ ຫຕ຺ຖິມງ຺ຄລໍ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ມາຕາ ຕໍ ປ຺ວຕ຺ຕິ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ຫຕ຺ຖິມງ຺ຄລກຣຕໍ ນາມ ຍາວ ສຕ຺ຕ

ມາ ກຸລປຣິວຌຍາ ອມ຺ຫາກໍ ວໍເສ, ວໍເສ ຈ ໂນ ໂອສກ຺ກິສ຺ສຕິ, ຌມາ ຈ ປຣິຫາຍິສ຺ສາມາ''ຕິ ອນຸໂສຈມານາ ປໂຣທິຯ

ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ''ກສ຺ມາ, ອມ຺ມ, ໂຣທສີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ຕໍ ການຓໍ ສຸຕ຺ວາ ''ນນຸ, ອມ຺ມ, ອຫໍ ມງ຺ຄລໍ ກຣິສ຺ສາມີ''ຕິ ອາຫຯ ''ຕາຕ, ຕ຺ວໍ ເນວ ຕໂຍ ເວເທ ຊານາສິ, ນ ຫຕ຺ຖິສຸຕ຺ຕໍ, ກຖໍ ມງ຺ຄລໍ ກຣິສ຺ສສີ''ຕິຯ ''ອມ຺ມ, ກທາ ປນ ຫຕ຺ຖິມງ຺ຄລໍ ກຣິສ຺ສຕີ''ຕິ? ''ອີໂຕ ຈຕ຺ຕ຺ເຖ ທິວເສ, ຕາຕາ''ຕິຯ ''ອມ຺ມ, ຕໂຍ ປນ ເວເທ ປຄຸເຌ ກຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖິສຸຕ຺ຕໍ ຊານນກອາຈຣິໂຍ ກຫໍ ວສຕີ''ຕິ? ''ຕາຕ, ເອວຣູໂປ ທິສາປາໂມກ຺ໂຂ ອາຈຣິໂຍ ອີໂຕ ວີສໂຍຊນສຕມຕ຺ຖເກ ຄນ຺ຘາຣຣຌ຺ເຖ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ວສຕີ''ຕິຯ ''ອມ຺ມ, ອມ຺ຫາກໍ ວໍສໍ ນ ນາເສສ຺ສາມິ, ອຫໍ ສ຺ເວ ເອກທິວເສເນວ ຕກ຺ກສິລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກຣຕ຺ເຕເນວ ຕໂຍ ເວເທ ຈ ຫຕ຺ຖິສຸຕ຺ຕຌ຺ຈ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຈຕ຺ຕ຺ເຖ ທິວເສ ຫຕ຺ຖິມງ຺ຄລໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ມາ ໂຣທີ''ຕິ ມາຕຣໍ ສມສ຺ສາເສຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ປາໂຕວ ກຸຌ຺ຊິຕ຺ວາ ເອກໂກວ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ເອກທິວເສເນວ ຕກ຺ກສິລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອາຈຣິຍໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຯ

ອຖ ນໍ ອາຈຣິໂຍ ''ກຸໂຕ ອາຄໂຕສິ, ຕາຕາ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ''ພາຣາຌສິໂຕ, ອາຈຣິຍາ''ຕິຯ ''ເກນຕ຺ເຖນາ''ຕິ? ''ຕຸມ຺ຫາກໍ ສນ຺ຕິເກ ຕໂຍ ເວເທ ຈ ຫຕ຺ຖິສຸຕ຺ຕຌ຺ຈ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫນຕ຺ຖາຍາ''ຕິຯ ''ສາຘຸ, ຕາຕ, ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫາ''ຕິຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ''ອາຈຣິຍ, ມຍ຺ຫໍ ກມ຺ມໍ ອຈ຺ຈາຍິກ''ນ຺ຕິ ສພ຺ພໍ ປວຕ຺ຕິ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ''ອຫໍ ເອກທິວເສເນວ ວີສໂຍຊນສຕໍ ອາຄໂຕ, ອຊ຺ເຊວເອກຣຕ຺ຕິ ມຍ຺ຫເມວ ໂອກາສໍ ກໂຣຖ, ອີໂຕ ຕຕິຍທິວເສ ຫຕ຺ຖິມງ຺ຄລໍ ກວິສ຺ສຕິ, ອຫໍ ເອເກເນວ ອຸທ຺ເທສມຄ຺ເຄນ ສພ຺ພໍ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອາຈຣິຍໍ ໂອກາສໍ ກາເຣຕ຺ວາ ອາຈຣິຍສ຺ສ ກຕ຺ຕກາເລ ສຍໍ ກຸຌ຺ຊິຕ຺ວາ ອາຈຣິຍສ຺ສ ປາເທ ໂຘວິຕ຺ວາ ສຫສ຺ສຕ຺ຖວິກໍ ປຸຣໂຕ ຄເປຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີນ຺ໂນ ປຣິຍຕ຺ຕິ ປຏ຺ຄເປຕ຺ວາ ອຣຸເຌ ອຸຄ຺ຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ຕໂຍ ເວເທ ຈ ຫຕ຺ຖິສຸຕ຺ຕຌ຺ຈ ນິຏ຺ຄເປຕ຺ວາ ''ອຌ຺ໂຌປິ ອຕ຺ຖິ, ອາຈຣິຍາ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ''ນຕ຺ຖິ ຕາຕ, ສພ຺ພໍ ນິຏ຺ຄິຕ''ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ອາຈຣິຍ, ອິມສ຺ມິ ຄນ຺ເຖ ເອຕ຺ຕກໍ ປທປຈ຺ຈາກຏ຺ຄໍ, ເອຕ຺ຕກໍ ສຊ຺ຊາຍສມ຺ໂມຫຏ຺ຄານໍ, ອີໂຕ ປຏ຺ຄາຍ ຕຸມ຺ເຫ ອນ຺ເຕວາສິເກ ເອວໍ ວາເຈຍ຺ຍາຖາ''ຕິ ອາຈຣິຍສ຺ສ ສິປ຺ປໍ ໂສເຘຕ຺ວາ ປາໂຕວ ກຸຌ຺ຊິຕ຺ວາ ອາຈຣິຍໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກທິວເສເນວ ພາຣາຌສິໍ ປຈ຺ຈາຄນ຺ຕ຺ວາ ມາຕຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ''ອຸຄ຺ຄຫິຕໍ ເຕ, ຕາຕ, ສິປ຺ປ''ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ອາມ, ອມ຺ມາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ມາຕຣໍ ປຣິໂຕເສສິຯ

ປຸນທິວເສ ຫຕ຺ຖິມງ຺ຄລຌ຺ໂຌ ປຏິຍາທິຍິຕ຺ຖຯ ສຕມຕ຺ເຕ ຫຕ຺ຖີໂສຕ຺ຫາລງ຺ກາເຣ ຈ ສຸວຕ຺ຕທຸຊເຊ ເຫມຊາລສຌ຺ຉນ຺ເນ ກຕ຺ວາ ຄເປສຸໍ, ຣາຊງ຺ຄຌໍ ອລງ຺ກຣີສຸຯ ພ຺ຣາຫ຺ມຌາ ''ມຍໍ ຫຕ຺ຖິມງ຺ຄລໍ ກຣິສ຺ສາມ, ມຍໍ ກຣິສ຺ສາມາ''ຕິ ມຕ຺ຫິຕປສາຘິຕາ ອຏ຺ຄໍສຸຯ ສຸສີໂມປິ ຣາຊາ ສພ຺ພາລງ຺ກາຣປຏິມຕ຺ຫິໂຕ ອຸປກຣຌາກຕ຺ຫໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ມງ຺ຄລຏ຺ຄານໍ ອຄມາສິຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕປິ ກຸມາຣປຣິຫາເຣນ ອລງ຺ກໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ປຣິສາຍ ປຸຣກ຺ຂຕປຣິວາຣິໂຕ ຣຌ຺ໂຌ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ''ສຈ຺ຈໍ ກິຣ, ມຫາຣາຊ, ຕຸມ຺ເຫ ອມ຺ຫາກໍ ວໍສຌ຺ຈ ອຕ຺ຕໂນ ວໍສຌ຺ຈ ນາເສຕ຺ວາ 'ອຌ຺ເຌຫິ ພ຺ຣາຫ຺ມເຌຫິ ຫຕ຺ຖິມງ຺ຄລໍ ກາເຣຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖາລງ຺ກາຣຌ຺ຈ ອຸປກຣຌານິ ຈ ເຕສໍ ທສ຺ສາມາ'ຕິ ອວຈ຺ຕ຺ຖາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໕ຯ

''ກາລຸອາ ມິຄາ ເສຕທນ຺ຕາ ຕວິເມ, ປໂຣສຕໍ ເຫມຊາລາກິຉນ຺ນາ;

ເຕ ເຕ ທທາມີຕິ ສຸສີມ ພ຺ຣູສິ, ອນຸສ຺ສຣໍ ເປຕ຺ຕິປິຕາມຫານ''ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ເຕ ເຕ ທທາມີຕິ ສຸສີມ ພ຺ຣູສີຕິ ເຕ ເອເຕ ຕວ ສນ຺ຕເກ ''ກາລຸອາ ມິຄາ ເສຕທນ຺ຕາ''ຕິ ເອວໍ ຄເຕ ປໂຣສຕໍ ສພ຺ພາລງ຺ກາຣປຏິມຕ຺ຫິເຕ ຫຕ຺ຖີ ອຌ຺ເຌສໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຌານໍ ທທາມີຕິ ສຈ຺ຈໍ ກິຣ, ໂກ ສຸສີມ, ເອວໍ ພ຺ຣູສີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອນຸສ຺ສຣໍ ເປຕ຺ຕິປິຕາມຫານນ຺ຕິ ອມ຺ຫາກຌ຺ຈ ອຕ຺ຕໂນ ຈ ວໍເສ ປິຕຸປິຕາມຫານໍ ອາຈິຕ຺ຕໍ ສຣນ຺ໂຕເຍວຯ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ມຫາຣາຊ, ຍາວ ສຕ຺ຕມກຸລປຣິວຌຍາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ເປຕ຺ຕິປິຕາມຫານໍ ອມ຺ຫາກໍ ເປຕ຺ຕິປິຕາມຫາ ຈ ຫຕ຺ຖິມງ຺ຄລໍ ກໂຣນ຺ຕິ, ໂສ ຕ຺ວໍ ເອວໍ ອນຸສ຺ສຣນ຺ໂຕປິ ອມ຺ຫາກຌ຺ຈ ອຕ຺ຕໂນ ຈ ວໍສໍ ນາເສຕ຺ວາ ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ເອວໍ ພ຺ຣູສີຕິຯ

ສຸສີໂມ ຣາຊາ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

‘‘ກາລຸອາ ນີຄາ ເສຕທນ຺ຕາ ມມີເມ, ປໂຣສຕໍ ເໜມຊາລາກີລນ຺ນາ;

ເຕ ເຕ ຫທານີຕີ ວຫານີ ມາຕາວ, ອນຸສຸສຣໍ ເປຕຸຕິປີຕາມຫານ’’ນ຺ຕີ။

ຕຕຸຖ ເຕ ເຕ ຫທານີຕີ ເຕ ເອເຕ ທຕຸຖີ ອລຸເລສໍ ພຸຣາຫຸມຕານໍ ຫທານີຕີ ສຈຸຈເມວ ມາຕາວ ວຫານີ, ເມວ ທຕຸຖີ ພຸຣາຫຸມຕານໍ ຫທານີຕີ ອຕຸໂຖ။ ອນຸສຸສຣນ຺ຕີ ເປຕຸຕິປີຕາມຫານໍ ກີຣິຍໍ ອນຸສຸສຣາມິເຍວ, ໂນ ນານຸສຸສຣາມີ, ອມຸຫາກໍ ເປຕຸຕິປີຕາມຫານໍ ທຕຸຖີມງຄລໍ ຕຸມຸຫາກໍ ເປຕຸຕິປີຕາມຫາ ກໂຣນ຺ຕີຕີ ປນ ອນຸສຸສຣນ຺ໂຕປີ ເອວໍ ວຫາມິເຍວາຕີ ອຊີປຸປາເຍເນວ ມາຫ။

ອຖ ນໍ ໂພຊີສຕຸໂຕ ເອຕທໂວຈ – ‘‘ມຫາຣາຊ, ອມຸຫາກລຸຈ ອຕຸຕໂນ ຈ ວໍສໍ ອນຸສຸສຣນ຺ໂຕເຍວ ກສຸມາ ນໍ ຄເປຕຸວາ ອລຸເລທີ ທຕຸຖີມງຄລໍ ກາຣາເປຖາ’’ຕິ။ ‘‘ຕຸວໍ ກີຣ, ຕາຕ, ຕໂຍ ເວເທ ທຕຸຖີສຸຕຸຕລຸຈ ນ ຊານາສີ’’ຕິ ມຍຸຫໍ ອາໂຣເຈສຸໍ, ເຕນາຫໍ ອລຸເລ ທີ ພຸຣາຫຸມເຕທີ ກາຣາເປມີຕິ။ ‘‘ເຕນ ຫິ, ມຫາຣາຊ, ເອຕຸຕເກສຸ ພຸຣາຫຸມເຕສຸ ເອກພຸຣາຫຸມໂຕປີ ຕີສຸ ເວເທສຸ ວາ ທຕຸຖີ ສຸຕຸເຕສຸ ວາ ເອກເທສມຸປີ ຍທິ ມຍາ ສທຸຊີ ກເຖຕຸໍ ສມຕຸໂຕ ອຕຸຖີ, ອຸຜຸຄຫຕຸ, ຕໂຍປີ ເວເທ ທຕຸຖີສຸຕຸຕລຸຈ ສທຸຊີ ທຕຸຖີມງຄລກຣເຕນ ມໍ ຄເປຕຸວາ ອລຸໂລ ສກລຊມຸພຸທີເປປີ ຊານນ຺ໂຕ ນາມ ນຕຸຖີ’’ຕິ ສີຫນາທໍ ນທິ။ ເອກພຸຣາຫຸມໂຕປີ ຕສຸສ ປຜິສຕຸຕຸ ທຸຕຸວາ ອຸຜຸຄາຕຸໍ ນາສກຸຊີ။ ໂພຊີສຕຸໂຕ ອຕຸຕໂນ ກຸລວໍສໍ ປຕິຜຸຄາເປຕຸວາ ມງຄລໍ ກຕຸວາ ພຫຸໍ ຊນໍ ອາທາຍ ອຕຸຕໂນ ນິເວສນໍ ອຄມາສິ။

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຊມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສິ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ເກຈິ ໂສຕາປນ຺ນາ ອເທສຸໍ, ເກຈິ ສກທາຄາມິໂນ, ເກຈິ ອນາຄາມິໂນ, ເກຈິ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕິສຸ။ ‘‘ຕທາ ມາຕາ ມຫາມາຍາ ອໂທສິ, ປີຕາ ສຸທຸໂຊທນມ ຫາຣາຊາ, ສຸສີໂມ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ, ທິສາປາໂມກຸໂຂ ອາຈຣິໂຍ ສາຣິປຸຕຸໂຕ, ມາຕາໂວ ປນ ອຫເມວ ອໂທສິ’’ນ຺ຕິ။

ສຸສີມຊາຕກວຕຸຕນາ ຕຕິຍາ။

[໑໖໔] ໔။ ຄິຊຸຊຊາຕກວຕຸຕນາ

ຍໍນຸ ຄິຊໂຊ ໂຍຊນສຕນ຺ຕີ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ມາຕຸໂປສກກິກຸຂຸໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ။ ວຕຸຖຸ ສາມຊາຕເກ (ຊາ။ ໒.໒໒.໒໙໖ ອາທໂຍ) ອາວິກວິສຸສຕິ။ ສຕຸຖາ ປນ ຕໍ ກິກຸຂຸໍ ‘‘ສຈຸຈໍ ກິຣ ຕຸວໍ, ກິກຸຂຸ, ຄິຫີ ໂປເສສີ’’ຕິ ປຸຈຸຊິຕຸວາ ‘‘ສຈຸຈ’’ນ຺ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ກີ ປນ ເຕ ໂທນ຺ຕີ’’ຕິ ປຸຈຸຊິຕຸວາ ‘‘ມາຕາປີຕໂຣ ເມ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ສາຊຸ ສາຊູ’’ຕິ ຕສຸສ ສາຊຸກາຣໍ ທຕຸວາ ‘‘ມາ, ກິກຸຂເວ, ອິມໍ ກິກຸຂຸໍ ອຸຊຸຊາຍິຕຸຖ, ໂປຣາຕກປຕຸທິຕາປີ ຄຸຕາວເສນ ອລຸລາຕການມຸປີ ອຸປກາຣໍ ອກໍສຸ, ອິມສຸສ ປນ ມາຕາປີຕູນໍ ອຸປກາຣກຣຕໍ ກາໂຣເຍວາ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ။

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຊີສຕຸໂຕ ຄິຊຸຊກູຜປພຸພເຕ ຄິຊຸໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ມາຕາປີຕໂຣ ໂປເສຕິ။ ອເຖກສຸມີ ກາເລ ມຫຕີ ວາຕວຸຜຸຖິ ອໂທສິ။ ຄິຊຸຊາ ວາຕວຸຜຸຖີ ສທິຕຸໍ ອສກຸໂກນ຺ຕາ ສີຕກເຍນ ພາຣາຕສີ ຄນ຺ຕຸວາ ປາກາຣສມີເປ ຈ ປຣິຂາສມີເປ ຈ ສີເຕນ ກມຸປມານາ ນິສີທີສຸ။ ຕທາ ພາຣາຕສີເສຜຸຖີ ນຄຣາ ນິກຸຂມິຕຸວາ ນຸຫາຍິຕຸໍ ຄຈຸຊນ຺ໂຕ ເຕ ຄິຊເຊ ກິລມນ຺ເຕ ທິສຸວາ ເອກສຸມີ ອໂນວສຸສກຜຸຄາເນ ສນ຺ນິປາເຕຕຸວາ ອຄຸຄີ ກາຣາເປຕຸວາ ໂຄສຸສານໍ ເປເສຕຸວາ ໂຄມໍສໍ ອາຫຣາເປຕຸວາ ເຕສໍ ທາເປຕຸວາ ອາຣກຸຂໍ ຄເປສີ။ ຄິຊຸຊາ ວູປສນ຺ຕາຍ ວາຕວຸຜຸຖິຍາ ກລຸລສຣີຣາ ຫຸຕຸວາ ປພຸພຕເມວ ອຄມໍສຸ။ ເຕ ຕຕຸເຖວ ສນ຺ນິປຕິຕຸວາ ເອວໍ ມນ຺ຕຍີສຸ – ‘‘ພາຣາຕສີເສຜຸຖິນາ ອມຸຫາກໍ ອຸປກາໂຣ ກໂຕ, ກຕູປກາຣສຸສ ຈ ນາມ ປຈຸຈຸປກາຣໍ ກາຕຸໍ ວຜຸຜຕີ, ຕສຸມາ ອິໂຕ ປຜຸຖາຍ ຕຸມຸເຫສຸ ໂຍ ຍໍ ວຕຸຖໍ ວາ ອາກຣຕໍ ວາ ລກຕີ, ເຕນ ຕໍ ພາ ຣາຕສີເສຜຸຖິສຸສ ເຄເທ ອາກາສງຄເຕ ປາເຕຕພຸພ’’ນ຺ຕິ။

ຕໂຕ ປຜຸຖາຍ ຄິຊຸຊາ ມນຸສຸສານໍ ວຕຸຖາກຣຕານິ ອາຕເປ ສຸກຸຂາເປນ຺ຕານໍ ປມາທໍ ໂອໂລເກຕຸວາ ເສນາ ວິຍ ມໍສເປສີ ສຫສາ

ຄເຫຕ຺ວາ ພາຣາຓສີເສຏ຺ຖິສ຺ສ ເຄເຫ ອາກາສຖເຄ ປາເຕນ຺ຕິ។ ໂສ ຄິຊຊານໍ ອາຫຣຓາກາວໍ ລຕ຺ວາ ສພ຺ພານິ ຕານິ ວິສໍເຍວ ຖເປສີ។ "ຄິຊຊາ ນຄຣໍ ວິລຸມ຺ປນ຺ຕິ"ຕິ ຣໂຄໂສ ອາໂຣເຈສຸ໌។ ຣາຊາ "ເອກໍ ຄິຊຊມ຺ປິ ຕາວ ຄຫ຺ຫຖ, ສພ຺ພໍ ອາຫຣາເປສ຺ສາມິ"ຕິ ຓຕ຺ຖ ຓຕ຺ຖ ປາເສ ເຈວ ຊາລານິ ຈ ໂອຫຸຫາເປສີ។ ມາຕຸໂປສກຄິຊໂຊ ປາເສ ພຊ຺ຊິ, ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ "ຣໂຄໂສ ທສ຺ເສສ຺ສາມາ"ຕິ ເນນ຺ຕິ។ ພາຣາຓສີເສຏ຺ຖີ ຣາຊປຏ຺ຖານໍ ຄຈ຺ສນ຺ໂຕ ເຕ ມນຸສ຺ເສ ຄິຊຊໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຈ຺ສນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ "ມາ ອິມໍ ຄິຊຊໍ ພາຂຍິສ຺ຖ"ຕິ ສທ຺ທິຍ຺ເລວ ອຄມາສີ។ ຄິຊຊໍ ຣໂຄໂສ ທສ຺ເສສຸ໌។ ອຖ ນໍ ຣາຊາ ປຸຈ຺ຊີ – "ຕຸມ຺ເຫ ນຄຣໍ ວິລຸມ຺ປິຕ຺ວາ ວຕ຺ຖາທີນິ ຄຫ຺ຫຖາ"ຕິ។ "ອາມ, ມຫາຣາຊາ"ຕິ។ "ກສ຺ສ ຕານິ ທິນ຺ນານິ"ຕິ? "ພາຣາຓສີເສຏ຺ຖິສ຺ສາ"ຕິ។ "ກິກາຣຓາ"ຕິ? "ອມ຺ຫາກໍ ເຕນ ຊີວິຕໍ ທ຺ວິນ຺ນໍ, ອຸປກາຣສ຺ສ ນາມ ປຈ຺ຈຸປກາຣໍ ກາຕຸໍ ວຏ຺ຒຕິ, ຕສ຺ມາ ອທມ຺ຫາ"ຕິ។ ອຖ ນໍ ຣາຊາ "ຄິຊຊາ ກິຣ ໂຍຊນສຕມຕ຺ຖເກ ຖຕ຺ວາ ກຸຓປໍ ປສ຺ສນ຺ຕິ, ກສ຺ມາ ຕ຺ວໍ ອຕ຺ຕໂນ ໂອທ຺ທິຕໍ ປາສໍ ນ ປສ຺ສສີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໗។

"ຍໍ ນຸ ຄິຊໂຊ ໂຍຊນສຕໍ, ກຸຓປານິ ອເວກ຺ຂຕິ;

ກສ຺ມາ ຊາລຍ຺ຈ ປາສຍ຺ຈ, ອາສຊ຺ຊາປິ ນ ພຸຊ຺ຊສີ"ຕິ។

ຓຕ຺ຖ ຍນ຺ຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ, ນູຕິ ນາມຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ។ ຄິຊໂຊ ນາມ ໂຍຊນສຕໍ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ຖິຕານິ ກຸຓປານິ ອເວກ຺ຂຕິ, ປສ຺ສຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ອາສຊ຺ຊາປີຕິ ອາສາເທຕ຺ວາປິ, ສມ຺ປາປຸຓິຕ຺ວາປີຕິ ອຕ຺ໂຖ។ "ຕ຺ວໍ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຖາຍ ໂອທ຺ທິຕໍ ຊາລຍ຺ຈ ປາສຍ຺ຈ ປຕ຺ວາປິ ກສ຺ມາ ນ ພຸຊ຺ຊສີ"ຕິ ປຸຈ຺ຊີ។

ຄິຊໂຊ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໘។

"ຍທາ ປຣາກໂວ ໂຫຕິ, ໂປໂສ ຊີວິຕສຖ຺ຂເຍ;

ອຖ ຊາລຍ຺ຈ ປາສຍ຺ຈ, ອາສຊ຺ຊາປິ ນ ພຸຊ຺ຊຕິ"ຕິ។

ຓຕ຺ຖ ປຣາກໂວຕິ ວິນາໂສ។ ໂປໂສຕິ ສຕ຺ໂຕ។

ຄິຊຊສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ເສຏ຺ຖີ ປຸຈ຺ຊີ – "ສຈ຺ຈໍ ກິຣ, ມຫາເສຏ຺ຖີ, ຄິຊເຊຫິ ຕຸມ຺ຫາກໍ ເຄເຫ ວຕ຺ຖາທີນິ ອາກຕານີ"ຕິ។ "ສຈ຺ຈໍ, ເທວາ"ຕິ។ "ກສ຺ສ ຕານີ"ຕິ? "ເທວ, ມຍາ ຕານິ ສພ຺ພານິ ວິສໍ ຖປິຕານິ, ຍໍ ເຍສໍ ສນ຺ຕກໍ, ຕໍ ເຕສໍ ທສ຺ສາມິ, ອິມໍ ຄິຊຊໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຖາ"ຕິ ຄິຊຊໍ ວິສ຺ສຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ມຫາເສຏ຺ຖີ ສພ຺ເພສໍ ສນ຺ຕການິ ທາເປສີ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຂມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຂາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ມາຕຸໂປສກພິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຖຫິ ។ "ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ພາຣາຓສີເສຏ຺ຖີ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ, ມາຕຸໂປສກຄິຊໂຊ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ"ນ຺ຕິ។

ຄິຊຊຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຈຕ຺ຕຖາ។

[໑໖໔] ໕។ ນກຸລຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ສທ຺ທີ ກຕ຺ວາ ອມິຕ຺ເຕນາຕີ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເສຓິກຍຸທ຺ທໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສີ។ ວຕ຺ຖຸ ເຫຏ຺ຖາ ອຸຣຄຊາຕເກ (ຊາ។ ໑។໔໗ ໑-໘) ກຖິຕສທິສເມວ។ ອິທາປິ ສຕ຺ຖາ "ນ, ພິກ຺ຂເວ, ອິເມ ທ຺ເວ ມຫາມຕ຺ຕາ ອິທາເນວ ມຍາ ສມຄ຺ຄາ ກຕາ,

ປຸພ຺ເພປາຫໍ ອິເມ ສມຄ຺ເຄ ອກາສີເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ເອກສ຺ມິ ຄາມເກ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ຆຣາວາສໍ ປຫາຍ ອິສິປ຺ພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອພິຍ຺ຍາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຉາຈຣິຍາຍ ວນມູລຜລາຫາໂຣ ຫິມວນ຺ຕປ຺ເທເສ ວາສໍ ກປ຺ເປສິຯ ຕສ຺ສ ຈງ຺ກມນໂກຍິຍໍ ເອກສ຺ມິ ວມ຺မິເກ ນກຸໂລ, ຕສ຺ເສວ ສນ຺ຕິເກ ເອກສ຺ມິ ຣຸກ຺ຂພິເລ ສປ຺ໂປ ຈ ວາສໍ ກປ຺ເປສິຯ ເຕ ອຸໂກປິ ອຫິນກຸລາ ນິຈ຺ຈກາລໍ ກລຫໍ ກໂຣນ຺ຕິຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ເຕສໍ ກລເຫ ອາທີນວຍ຺ຈ ເມຕ຺ຕາກາວນາຍ ຈ ອານິສໍສໍ ກເຖຕ຺ວາ ‘‘ກລຫໍ ນາມ ອກຕ຺ວາ ສມຄ຺ຄວາສໍ ວສິຕຸໍ ວຎ຺ຎຕີ’’ຕິ ໂອວທິຕ຺ວາ ອຸໂກປິ ເຕ ສມຄ຺ເຄ ອກາສິຯ ອຖ ສປ຺ປສ຺ສ ພຫິນິກ຺ຂນ຺ຕກາເລ ນກຸໂລ ຈງ຺ກມນໂກຍິຍໍ ວມ຺မິກສ຺ສ ພິລທ຺ວາເຣ ສີສໍ ນິຫຣິຕ຺ວາ ມຸຂໍ ວິວຣິຕ຺ວາ ນິປ຺ປນ຺ໂນ ອສ຺ສສນ຺ໂຕ ປສ຺ສສນ຺ໂຕ ນິທ຺ທໍ ອຸປຄຍ຺ຉິຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ຕຖາ ນິທ຺ທາຍມານໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ກິ ນຸ ໂຂ ເຕ ນິສ຺ສາຍ ກຍໍ ອຸປ຺ປນ຺ນ’’ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປဌມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໙ຯ

‘‘ສນ຺ຐີ ກຕ຺ວາ ອມິຕ຺ເຕນ, ອຕ຺ຓເຊນ ຊລາພຸຊ;

ວິວຣິຍ ທາຐໍ ເສສິ, ກຸໂຕ ເຕ ກຍມາຄຕ’’ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ສນ຺ຐີ ກຕ຺ວາຕິ ມິຕ຺ຕກາວໍ ກຣິຕ຺ວາຯ ອຕ຺ຓເຊນາຕິ ອຕ຺ຓໂກເສ ນິພ຺ພຕ຺ເຕນ ນາເຄນຯ ຊລາພຸຊາຕິ ນກຸລໍ ອາລປຕິຯ ໂສ ຫິ ຊລາພຸມ຺ຫິ ຊາຕຕ຺ຕາ ‘‘ຊລາພຸໂຊ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິຯ ວິວຣິຍາຕິ ວິວຣິຕ຺ວາຯ

ເອວໍ ໂພທິສຕ຺ເຕນ ວຸຕ຺ໂຕ ນກຸໂລ ‘‘ອຍ຺ຍ, ປຈ຺ຈາມິຕ຺ໂຕ ນາມ ນ ອວຊານິຕພ຺ໂພ ອາສງ຺ກິຕພ຺ໂພເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໕໐ຯ

‘‘ສງ຺ເກເຖວ ອມິຕ຺ຕສ຺ມິ, ມິຕ຺ຕສ຺ມິມ຺ປິ ນ ວິສ຺ສເສ;

ອກຍາ ກຍມຸປ຺ປນ຺ນໍ, ອປິ ມູລານິ ກນ຺ຕຕີ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ອກຍາ ກຍມຸປ຺ປນ຺ນນ຺ຕິ ນ ອິໂຕ ເຕ ກຍມຸປ຺ປນ຺ນນ຺ຕິ ອກໂຍ, ໂກ ໂສ? ມິຕ຺ໂຕຯ ຍຍ຺ຫິ ມິຕ຺ຕສ຺ມິມ຺ປິ ວິສ຺ສາເສ ສຕິ ຕໂຕ ກຍໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ, ຕໍ ມູລານິປິ ກນ຺ຕຕິ, ມິຕ຺ຕສ຺ສ ສພ຺ພຣນ຺ຘານໍ ວິທິຕຕ຺ຕາ ມູລຆຈ຺ຈາຍ ສໍວຕ຺ຕຕີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ອຖ ນໍ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ມາ ກາຍິ, ຍຖາ ສປ຺ໂປ ຕຍິ ນ ທຸພ຺ກຕິ, ເອວມຫໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ຕ຺ວໍ ອິໂຕ ປຉຄາຍ ຕສ຺ມິ ອາສງ຺ກໍ ມາ ກຣີ’’ຕິ ໂອວທິຕ຺ວາ ຈຕ຺ຕາໂຣ ພ຺ຣຫ຺ມວິຫາເຣ ກາເວຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປ຺ຣາຍໂຓ ອໂຫສິຯ ເຕປິ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄຕາຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ສປ຺ໂປ ຈ ນກຸໂລ ຈ ອິເມ ທ຺ເວ ມຫາມຕ຺ຕາ ອເຫສຸໍ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ນກຸລຊາຕກວຕ຺ຓນາ ປဌມາຯ

[໑໖໖] ໒ຯ ອຸປສາລ຺ຫກຊາຕກວຕ຺ຓນາ

ອຸປສາລ຺ຫກນາມານີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວລຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ອຸປສາລ຺ຫກໍ ນາມ ສຸສານສຸທ຺ທິກໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖ

ສີ. ໂສ ກິຣ ອຫໂຜ ອໂຫສີ ມຫາທຸສໂນ, ທີຍທິຄຕິກຕຕາ ປນ ສຸຣວິຫາເຣ ວສນຸຕານມຸປີ ພຸທຸຈານໍ ສາຄຫ໌ ນາມ ນ ອກາສີ.
ປຸຕໂຕ ປນສຸສ ປຕຸຫິໂຕ ອໂຫສີ ລາຕາສມຸປນໂນ. ໂສ ມຫລຸລກກາເລ ປຸຕຸຕໍ ອາຫ – ''ນາ ໂຂ ມໍ, ຕາຕ, ອຄຸຄສຸສ ວສລສຸສ
ຊາປີຕສຸສາເນ ຊາເປທີ, ເອກສຸມິ ປນ ອນຸຈຸງິຍຸຄສຸສາເນເຍວ ມໍ ຊາເປຍຸຍາສີ''ຕີ. ''ຕາຕ, ອຫໍ ຕຸມຸຫາກໍ ຊາເປຕພຸພຍຸຕຕກໍ
ຖານໍ ນ ຊານາມີ, ສາທຸ ວຕ ມໍ ອາຫາຍ ຄນຸຕວາ 'ອິມສຸມິ ຖາເນ ມໍ ຊາເປຍຸຍາສີ'ຕີ ຕຸມຸເຫວ ອາຈິກຸຂຖາ''ຕີ. ພຸຣາຫຸມໂຕ
''ສາທຸ, ຕາຕາ''ຕີ ຕໍ ອາຫາຍ ນຄຣາ ນິກຸຂມິຕວາ ຄິຊຸຊກູຍມຕຸຖກໍ ອກິຣຸຫິຕວາ ''ຕາຕ, ອິທໍ ອຄຸຄສຸສ ວສລສຸສ
ອຊາປີຕຍຸຖານໍ, ເອຕຸຖ ມໍ ຊາເປຍຸຍາສີ''ຕີ ວຕວາ ປຸຕຸເຕນ ສທຸຂີ ປພຸພຕາ ໂອຕຣິຕຸໍ ອາຣກິ.

ສຕຸຖາ ປນ ຕໍ ທິວສໍ ປຈຸຈູສກາເລ ໂພຂເນຍຍພນຸຂເວ ໂອໂລເກນຸໂຕ ເຕສໍ ປີຕາປຸຕຸຕານໍ ໂສຕາປຕຸຕີມຄຸຄສຸສ ອຸປນິສຸສຍໍ
ອທຸທສ. ຕສຸມາ ມຄຸຄໍ ຄເຫຕວາ ກິຕລຸທຸທໂກ ວິຍ ປພຸພຕປາທໍ ຄນຸຕວາ ເຕສໍ ປພຸພຕມຕຸຖກາ ໂອຕຣນຸຕານໍ ອາຄມຍມາ
ໂນ ນິສີທິ, ເຕ ໂອຕຣນຸຕາ ສຕຸຖາຣໍ ອທຸທສໍສຸ. ສຕຸຖາ ປຜິສນຸຖາຣໍ ກໂຣນຸໂຕ ''ກຫໍ ຄມິສຸສຖ ພຸຣາຫຸມຕາ''ຕີ ປຸຈຸຈິ.
ມາຕາໂວ ຕມຕຸຖໍ ອາໂຣເຈສີ. ສຕຸຖາ ''ເຕນ ຫີ ເອທີ, ຕວ ປີຕຣາ ອາຈິກຸຂິຕຍຸຖານໍ ຄຈຸສາມາ''ຕີ ອຸໂກ ປີຕາປຸຕຸເຕ ຄເຫຕວາ
ປພຸພຕມຕຸຖກໍ ອາຣຸຍຸຫ ''ກຕຣໍ ຖານ''ນຸຕີ ປຸຈຸຈິ. ມາຕາໂວ ''ອິເມສໍ ຕິຕຸຕໍ ປພຸພຕານໍ ອນຸຕຣໍ ອາຈິກຸຂິ, ກນຸເຕ''ຕີ ອາຫ.
ສຕຸຖາ ''ນ ໂຂ, ມາຕາວ, ຕວ ປີຕາ ອິທາເນວ ສຸສານສຸທຸຂີໂກ, ປຸພຸເພປີ ສຸສານສຸທຸຂີໂກວ, ນ ເຈສ ອິທາເນວ 'ອິມສຸມິ ຖາເນ
ມໍ ຊາເປຍຸຍາສີ'ຕີ ຕວ ອາຈິກຸຂຕີ, ປຸພຸເພປີ ອິມສຸມິເຍວ ຖາເນ ອຕຸຕໂນ ຊາປີຕກາວໍ ອາຈິກຸຂີ''ຕີ ວຕວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ
ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ອິມສຸມິຍຸເຍວ ຣາຊຄເຫ ອຍເມວ ອຸປສາລຸອໂກ ພຸຣາຫຸມໂຕ ອຍເມວສຸສ ປຸຕຸໂຕ ອໂຫສີ. ຕທາ ໂພທິສຕຸໂຕ
ມຄຂຣຍຸເຖ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕີຕວາ ປຣິປຸຕຸຕາສີປຸໂປ ອິສິປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕວາ ອກິຍຸຍາ ຈ ສມາປຕຸຕີໂຍ ຈ ນິພຸພຕຸ
ເຕຕວາ ຊານກິລຸອໍ ກີລອນຸໂຕ ຫິມວນຸຕປເທເສ ຈິຣໍ ວສີຕວາ ໂລຕມຸພິລເສວນຕຸຖາຍ ຄິຊຸຊກູເຍ ປຕຸຕສາລາຍໍ ວິຫາສີ.
ຕທາ ໂສ ພຸຣາຫຸມໂຕ ອິມິນາວ ນິຍາເມນ ປຸຕຸຕໍ ວຕວາ ປຸຕຸເຕນ ''ຕຸມຸເຫເຍວ ເມ ຕຖາຣູປໍ ຖານໍ ອາຈິກຸຂຖາ''ຕີ ວຸຕຸເຕ ''ອິທ
ເມວ ຖານ''ນຸຕີ ອາຈິກຸຂິຕວາ ປຸຕຸເຕນ ສທຸຂີ ໂອຕຣນຸໂຕ ໂພທິສຕຸຕໍ ທີສຸວາ ຕສຸສ ສນຸຕິກໍ ອຸປສງກມີ. ໂພທິສຕຸໂຕ ອິມິນາວ
ນິຍາເມນ ປຸຈຸຈິຕວາ ມາຕາວສຸສ ວຈນໍ ສຸຕວາ ''ເອທີ, ຕວ ປີຕຣາ ອາຈິກຸຂິຕຍຸຖານສຸສ ອຸຈຸຈິຍຸຄກາວໍ ວາ ອນຸຈຸຈິຍຸຄກາວໍ
ວາ ຊານິສຸສາມາ''ຕີ ເຕຫີ ສທຸຂີ ປພຸພຕມຕຸຖກໍ ອາຣຸຍຸຫ ''ອິທໍ ຕິຕຸຕໍ ປພຸພຕານໍ ອນຸຕຣໍ ອນຸຈຸຈິຍຸຄຍຸຖານ''ນຸຕີ ມາຕາເວນ
ວຸຕຸເຕ ''ມາຕາວ, ອິມສຸມິເຍວ ຖາເນ ຊາປີຕການໍ ປມາຕໍ ນຕຸຖິ, ຕເວວ ປີຕາ ອິມສຸມິເຍວ ຣາຊຄເຫ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລເຍວ
ນິພຸພຕຸຕີຕວາ ອຸປສາລຸອໂກເຍວ ນາມ ທຸຕວາ ອິມສຸມິເຍວ ປພຸພຕນຸຕເຣ ຈຸທຸທສ ຊາຕິສຫສຸສານິ ຊາປີໂຕ. ປຖວິຍຸຫີ
ອຊາປີຕຍຸຖານໍ ວາ ອສຸສານຍຸຖານໍ ວາ ສີສານໍ ອນິເວສີຕຍຸຖານໍ ວາ ລທຸທໍ ນ ສກຸກາ''ຕີ ປຸພຸເພນິວາສຄຸຕາເນນ ປຣິຈຸຈິນຸທິຕຸ
ວາ ອິມໍ ຄາຖາທຸວຍມາຫ –

໓໑.

''ອຸປສາລຸອການາມານິ , ສຫສຸສານິ ຈຕຸທຸທສ;

ອສຸມິ ປເທເສ ທຫຸຍານິ, ນຕຸຖິ ໂລເກ ອນາມຕໍ.

໓໔.

''ຍມຸຫິ ສຈຸຈຸຈ ຂມຸໂມ ຈ, ອຫິສາ ສໍຍໂມ ທໂມ;

ເອຕໍ ອຣິຍາ ເສວນຸຕີ, ເອຕໍ ໂລເກ ອນາມຕ''ນຸຕີ.

ຕຕຸຖ ອນາມຕນຸຕີ ມຕຍຸຖານໍ. ຕຍຸຫີ ອຸປຈາຣວເສນ ''ອມຕ''ນຸຕີ ວຸຈຸຈຕີ, ຕໍ ປຜິເສເຂນຸໂຕ ''ອນາມຕ''ນຸຕີ ອາຫ.
''ອນມຕ''ນຸຕີປີ ປາໂຖ, ໂລກສຸມິຍຸຫີ ອນມຕຍຸຖານໍ ອສຸສານໍ ນາມ ນຕຸຖີຕີ ອຕຸໂຖ. ຍມຸຫີ ສຈຸຈຸຈ ຂມຸໂມ ຈາຕີ ຍສຸມິ
ປຸຄຸຄເລ ຈຕຸສຈຸຈວຕຸຖຸກໍ ປຸພຸພກາຄສຈຸຈລາຕຍຸຈ ໂລກຸຕຸຕຣຂມຸໂມ ຈ ອຕຸຖິ. ອຫິສາຕີ ປເຣສໍ ອວິເຫສາ ອວິເຫຄນາ. ສໍຍ

ໂນຕິ ສີລສໍຍໂມ. ຫໂນຕິ ອິນຸທຣິຍທມນໍ. ອິທລຸຈ ຄຸຕຊາຕໍ ຍນຸທີ ປຸຄຸຄເລ ອຕຸຖິ, ເອຕໍ ອຣິຍາ ເສວນຸຕິຕິ, ອຣິຍາ ພຸທຸສາ ຈ ປຈຸເຈກພຸທຸສາ ຈ ພຸທຸສສາວກາ ຈ ເອຕໍ ຄານໍ ເສວນຸຕິ, ເອວຣູປໍ ປຸຄຸຄລໍ ອຸປສງກມນຸຕິ ກຊນຸຕິຕິ ອຕຸໂຖ. ເອຕໍ ໂລເກ ອ ນາມຕນຸຕິ ເອຕໍ ຄຸຕຊາຕໍ ໂລເກ ອມຕກາວສາສນໂຕ ອນາມຕໍ ນາມ.

ເອວໍ ໂພສິສຕຸໂຕ ປີຕາປຸຕຸຕານໍ ສມຸມໍ ເທເສຕຸວາ ຈຕຸຕາໂຣ ພຸຣຫຸມວິຫາເຣ ກາເວຕຸວາ ພຸຣຫຸມໂລກປຣາຍໂຕ ອໂຫສິ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ສມຸມໍ ສມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມສາເນສິ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ອຸໂກ ປີຕາປຸຕຸຕາ ໂສຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຍຸຖຫິສຸ. ''ຕທາ ປີຕາປຸຕຸຕາວ ເອຕຣທິ ປີຕາປຸຕຸຕາ ອເທສຸ໌, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ''ນຸຕິ.

ອຸປສາລຸອກຊາຕກວຕຸຕນາ ຈຕຸຖາ.

[໑໖໗] ກ. ສມິທຸຣີຊາຕກວຕຸຕນາ

ອກຸຕຸວາກິກຸຂສິ ກິກຸຂູຕີ ອິທໍ ສຕຸຖາ ຣາຊຄຫໍ ອຸປນິສຸສາຍ ຕໂປທາຣາເມ ວິຫຣນຸໂຕ ສມິທຸຣິເຖຣໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ. ເອກທິວ ສຄຸຫິ ອາຍສຸມາ ສມິທຸສິ ສພຸພຣຕຸຕິ ປສານໍ ປທທິຕຸວາ ອຣຸຕຸຄຸຄມນເວລາຍ ນຸຫຕຸວາ ສຸວຕຸຕາວຕຸຄໍ ອຕຸຕກາວໍ ສຸກຸຂາປຍ ມາໂນ ອນຸຕຣວາສກໍ ນິວາເສຕຸວາ ອຸຕຸຕຣາສງຄໍ ຫຕຸເຖນ ຄເຫຕຸວາ ອຜຸຖາສິ ສຸປຣິກມຸມກຕາ ວິຍ ສຸວຕຸຕາປຜິມາ. ອຕຸຕກາວສມິທຸສິຍາເຍວ ທິສຸສ ''ສມິທຸສິ''ຕີ ນາມໍ ອໂຫສິ. ອຖສຸສ ສຣີຣໂສກຄຸຄໍ ທີສຸວາ ເອກາ ເທວສີຕາ ປຜິພທຸສຈິຕຸຕາ ເຖຣໍ ເອວມາທ – ''ຕຸວໍ ໂຂສິ, ກິກຸຂຸ, ທຫໂຣ ຍຸວາ ສຸສຸ ກາລຸອເກໂສ ກທຸເຣນ ໂຍພຸພເນນ ສມນຸນາຄໂຕ ອກິຣູໂປ ທສຸສນີໂຍ ປາສາທິໂກ, ເອວຣູປສຸສ ຕວ ກາເມ ອປຣິກຸລຸຊິຕຸວາ ໂກ ອຕຸໂຖ ປພຸພຊຊາຍ, ກາເມ ຕາວ ປຣິກຸລຸຊສຸສຸ, ປຈຸລາ ປພຸພຊິຕຸວາ ສມຕສມຸມໍ ກຣິສຸສສີ''ຕີ. ອຖ ນໍ ເຖໂຣ ອາຫ – ''ເທວສີເຕ, 'ອສຸກສຸມີ ນາມ ວເຍ ຖິໂຕ ມຣິສຸສາມີ'ຕີ ມມ ມຣຕາກາລໍ ນ ຊານາມິ, ເອສ ເມ ກາໂລ ປຜິຈຸລນຸໂນ, ຕສຸມາ ຕຣຸຕກາເລເຍວ ສມຕສມຸມໍ ກຕຸວາ ທຸກຸຂສຸສນຸຕໍ ກຣິສຸສາມີ''ຕີ. ສາ ເຖຣສຸສ ສນຸຕິກາ ປຜິສນຸຖາຣໍ ອລກິຕຸວາ ຕຕຸເຖວ ອນຸຕຣສາຍິ. ເຖໂຣ ສຕຸຖາຣໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ເອຕມຕຸຖໍ ອາໂຣເຈສິ. ສຕຸຖາ ''ນ ໂຂ, ສມິທຸສິ, ຕຸວລຸເລວ ເອຕຣທິ ເທວສີຕາຍ ປໂລກິໂຕ, ປຸພຸເພປີ ເທວສີຕໂຣ ປພຸພຊິເຕ ປໂລກີສຸເຍວາ''ຕີ ວຕຸວາ ເຕນ ຍາຈິ ໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພສິສຕຸໂຕ ເອກສຸມີ ກາສີຄາມເກ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ສພຸພສິປຸເປສຸ ນິປຸຜຕຸຕີ ປຕຸວາ ອິສີປພຸພຊຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ອກິລຸລາ ຈ ສມາປຕຸຕິໂຍ ຈ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ທີມວນຸ ຕປເທເສ ເອກໍ ຊາຕສຸສຣໍ ນິສຸສາຍ ວາສໍ ກປຸເປສີ. ໂສ ສພຸພຣຕຸຕິ ປສານໍ ປທທິຕຸວາ ອຣຸຕຸຄຸຄມນເວລາຍ ນຸຫຕຸວາ ເອກໍ ວກຸກລໍ ນິວາເສຕຸວາ ເອກໍ ຫຕຸເຖນ ຄເຫຕຸວາ ສຣີຣໍ ໂວທກໍ ກໂຣນຸໂຕ ອຜຸຖາສິ. ອຖສຸສ ຣູປໂສກຄຸຄປຸປຕຸຕໍ ອຕຸຕກາວໍ ໂອ ໂລເກຕຸວາ ປຜິພທຸສຈິຕຸຕາ ເອກາ ເທວສີຕາ ໂພສິສຕຸຕໍ ປໂລກຍມານາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໖໗.

''ອກຸຕຸວາ ກິກຸຂສິ ກິກຸຂຸ, ນ ຫິ ກຸຕຸວານ ກິກຸຂສິ;

ກຸຕຸວານ ກິກຸຂຸ ກິກຸຂສຸສຸ, ມາ ຕໍ ກາໂລ ອຸປຈຸຈຄາ''ຕີ.

ຕຕຸຖ ອກຸຕຸວາ ກິກຸຂສິ ກິກຸຂູຕີ ກິກຸຂຸ ຕຸວໍ ທຫຣກາເລ ກິເລສກາມວເສນ ວຕຸຖຸກາເມ ອກຸຕຸວາວ ກິກຸຂາຍ ຈຣສິ. ນ ຫິ ກຸຕຸ ວານ ກິກຸຂສີຕີ ນນຸ ນາມ ປລຸຈ ກາມຄຸເຕ ກຸຕຸວາ ກິກຸຂາຍ ຈຣິຕພຸພໍ, ກາເມ ອກຸຕຸວາວ ກິກຸຂາຈຣິຍໍ ອຸປຄໂຕສິ. ກຸຕຸວານ ກິກຸຂຸ ກິກຸຂສຸສູຕີ ກິກຸຂຸ ທຫຣກາເລ ຕາວ ກາເມ ກຸລຸຊິຕຸວາ ປຈຸລາ ມຫລຸລກກາເລ ກິກຸຂສຸສຸ. ມາ ຕໍ ກາໂລ ອຸປຈຸຈຄາຕີ ອຍໍ ກາເມ ກຸລຸຊນກາໂລ ທຫຣກາໂລ, ຕໍ ມາ ອຕິກຸກມຕູຕີ.

ໂພສິສຕຸໂຕ ເທວຕາຍ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ອຊຊາສຍໍ ປກາເສນຸໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໓໔។

‘‘ກາລໍ ໂວທໍ ນ ຊານາມິ, ອນ຺ໂນ ກາໂລ ນ ທິສ຺ສຕິ;

ຕສ຺ມາ ອກຸຕ຺ວາ ກິກ຺ຂາມິ, ມາ ມໍ ກາໂລ ອຸປ຺ຈ຺ຈຄາ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ກາລໍ ໂວທໍ ນ ຊານາມີຕິ ໂວຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ។ ອທໍ ປນ ‘‘ປຖມວເຍ ວາ ມຍາ ມຣິຕພ຺ພໍ ມຊ຺ຊິມວເຍ ວາ ປຈ຺ຉິມວເຍ ວາ’’ຕິ ເອວໍ ອຕ຺ຕໂນ ມຣຕກາລໍ ນ ຊານາມິ។ ປຕ຺ທີເຕນ ທິ ປຸຄ຺ຄເລນ –

‘‘ຊີວິຕໍ ພ຺ຍາຘິ ກາໂລ ຈ, ເທຫນິກ຺ເຂປນໍ ຄຕິ;

ປຜ຺ເຈເຕ ຊີວໂລກສ຺ມີ, ອນິມິຕ຺ຕາ ນ ນາຍເຣ’’ຕິ។

ອນ຺ໂນ ກາໂລ ນ ທິສ຺ສຕີຕິ ຍສ຺ມາ ‘‘ອສ຺ກສ຺ມີ ນາມ ວຍກາເລ ເທມນ຺ຕາທິອຸຕ຺ກາເລ ວາ ມຍາ ມຣິຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ມຍ຺ຫມ຺ເປສ ອນ຺ໂນ ຫຸຕ຺ວາ ກາໂລ ນ ທິສ຺ສຕິ, ສຸປ຺ປຜິຈ຺ອນ຺ໂນ ຫຸຕ຺ວາ ກິໂຕ ນ ປຜ຺ຜາຍຕິ។ ຕສ຺ມາ ອກຸຕ຺ວາ ກິກ຺ຂາມີຕິ ເຕນ ກາຣເຕນ ປຜ຺ຈ ກາມຄ຺ເຕ ອກຸຕ຺ວາ ກິກ຺ຂາມິ។ ມາ ມໍ ກາໂລ ອຸປ຺ຈ຺ຈຄາຕິ ມໍ ສມຕຘມ຺ມກຣຕກາໂລ ມາ ອຕິກ຺ກມຕູຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ອິມິນາ ກາຣເຕນ ທຫໂຣວ ສມາໂນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ສມຕຘມ຺ມໍ ກໂຣມີຕິ។ ເທວຕີຕາ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ອນ຺ຕຣຘາຍີ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ເທວຕີຕາ ອຍໍ ເທວຕີຕາ ອໂທສິ, ອຫເມວ ເຕນ ສມເຍນ ຕາປໂສ ອໂທສິ’’ນ຺ຕິ។

ສມິທ຺ຘິຊາຕກວຕ຺ຕນາ ສຕ຺ຕມາ។

[໑໖໘] ໘។ ສກຸຕຄ຺ຘິຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ເສໂນພລສາ ປຕມາໂນຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕຊ຺ຊາສຍໍ ສກຸໂຕວາທສຸຕ຺ຕໍ (ສໍ។ ນິ។ ໕។໓໗໘) ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ។ ເອກທິວສຍ຺ທິ ສຕ຺ຖາ ກິກ຺ຂູ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ໂຄຈເຣ, ກິກ຺ຂເວ, ຈຣຖ ສເກ ເປຕ຺ຕິເກ ວິສເຍ’’ຕິ (ສໍ។ ນິ។ ໕។໓໗໘) ອິມໍ ສໍຍຸຕ຺ຕມຫາວຄ຺ເຄ ສຸຕ຺ຕນ຺ຕໍ ກເຖນ຺ໂຕ ‘‘ຕຸມ຺ເທ ຕາວ ຕິຍ຺ຖຖ, ປຸພ຺ເພ ຕິຣຈ຺ອານຄຕາປີ ສກໍ ເປຕ຺ຕິກວິສຍໍ ປທາຍ ອໂຄຈເຣ ຈຣນ຺ຕາ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ຕານໍ ຫຕ຺ຖປ຺ປໍ ຄນ຺ຕ຺ວາປີ ອຕ຺ຕໂນ ປຜ຺ຜາສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ອຸປາຍໂກສລ຺ເລນ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ຕານໍ ຫຕ຺ຖາ ມຸຈ຺ຈີສູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ລາປສກຸຕໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ນງ຺ຄລກຍ຺ຖກຣເຕ ເລຑ຺ຑຸຍ຺ຖາເນ ວາສໍ ກປ຺ເປສິ។ ໂສ ເອກທິວສໍ ‘‘ສກວິສເຍ ໂຄຈຣຄຫຕໍ ປທາຍ ປຣວິສເຍ ໂຄຈຣໍ ຄຕ຺ທິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຍວິປຣິຍນ຺ຕໍ ອຄມາສິ។ ອຖ ນໍ ຕຕ຺ຖ ໂຄຈຣໍ ຄຕ຺ທນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ສກຸຕຄ຺ຘິ ສທສາ ອຊ຺ຊປ຺ປຕ຺ຕາ ອຄ຺ຄເທສິ។ ໂສ ສກຸຕຄ຺ຘິຍາ ທຣິຍມາໂນ ເອວໍ ປຣິເທວສິ – ‘‘ມຍເມວມ຺ທ ອລກ຺ຂິກາ, ມຍໍ ອປ຺ປປ຺ຜ຺ຜາ, ເຍ ມຍໍ ອໂຄຈເຣ ຈຣິມ຺ທ ປຣວິສເຍ, ສເຈຊ຺ຊ ມຍໍ ໂຄຈເຣ ຈເຣຍ຺ຍາມ ສເກ ເປຕ຺ຕິເກ ວິສເຍ, ນ ມ຺ຍາຍໍ ສກຸຕຄ຺ຘິ ອລໍ ອກວິສ຺ສ ຍທິທໍ ຍຸທ຺ຘາຍາ’’ຕິ។ ‘‘ໂກ ປນ, ເຕ ລາປ, ໂຄຈໂຣ ສໂກ ເປຕ຺ຕິໂກ ວິສໂຍ’’ຕິ? ‘‘ຍທິທໍ ນງ຺ຄລກຍ຺ຖກຣຕໍ ເລຑ຺ຑຸຍ຺ຖານ’’ນ຺ຕິ។ ອຖ ນໍ ສກຸຕຄ຺ຘິ ສເກ ພເລ ອປ຺ປຕ຺ຖທ຺ຘາ ອມຸຜ຺ຈີ – ‘‘ຄຈ຺ອ ໂຂ, ຕ຺ວໍ ລາປ, ຕຕ຺ຣປີ ເມ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນ ໂມກ຺ຂສີ’’ຕິ។ ໂສ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມທນ຺ຕໍ ເລຑ຺ຑຸໍ ອກິຣຸຫິຕ຺ວາ ‘‘ເອທິ ໂຂ ທານິ ສກຸຕຄ຺ຘີ’’ຕິ ເສນໍ ອວ຺ຫາຍນ຺ໂຕ ອຍ຺ຖາສິ។ ສກຸຕຄ຺ຘິ ສເກ ພເລ ອປ຺ປຕ຺ຖທ຺ຘາ ອຸໂກ ປກ຺ເຂ ສນ຺ນຍ຺ທ ລາປສກຸຕໍ ສທສາ ອຊ຺ຊປ຺ປຕ຺ຕາ។ ຍທາ ປນ ຕໍ ລາໂປ ‘‘ພຫ຺ອາຄຕາ ໂຂ ມ຺ຍາຍໍ ສກຸຕຄ຺ຘີ’’ຕິ ອຜ຺ຜາສິ, ອຖ ປຣິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕສ຺ເສວ ເລຑ຺ຑຸສ຺ສ ອນ຺ຕຣໍ ປຈ຺ຈາປາທິ។ ສກຸຕຄ຺ຘິ ເວຄໍ ສນ຺ຘາເຣຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕີ ຕຕ຺ເຖວ ອຸຣໍ ປຈ຺ຈຕາລ຺ເອສິ។ ເອວໍ ສາ ກິນ຺ເນນ ຫທເຍນ ນິກ຺

ຂນ຺ເຕຫີ ອກ຺ຂິຫີ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາປ຺ຸຕີ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ອຕີຕໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ''ເອວໍ, ກິກ຺ຂເວ, ຕິຣຈ຺ຉານຄຕາປີ ອໂຄຈເຣ ຈຣນ຺ຕາ ສປ຺ຕ຺ຕຫຕ຺ຖໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ, ໂຄຈເຣ ປນ ສເກ ເປຕ຺ຕິເກ ວິສເຍ ຈຣນ຺ຕາ ສປ຺ຕ຺ເຕ ນິຄ຺ຄຫ຺ຫນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ຕຸມ຺ເຫປີ ມາ ອໂຄຈເຣ ຈຣຖ ປຣວິສເຍ. ອໂຄຈເຣ , ກິກ຺ຂເວ, ຈຣຕໍ ປຣວິສເຍ ລຈ຺ຉຕິ ມາໂຣ ໂອຕາຣໍ, ລຈ຺ຉຕິ ມາໂຣ ອາຣມ຺ມຕໍ. ໂກ ຈ, ກິກ຺ຂເວ, ກິກ຺ຂຸໂນ ອໂຄຈໂຣ ປຣວິສໂຍ? ຍທິທໍ ປຍ຺ຈ ກາມຄຸຕາ. ກຕເມ ປຍ຺ຈ? ຈກ຺ຂຸວິຍ຺ເຍຍ຺ຍາ ຣູປາ...ເປ... ອຍໍ, ກິກ຺ຂເວ, ກິກ຺ຂຸໂນ ອໂຄຈໂຣ ປຣວິສໂຍ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອກິສມ຺ພຸທ຺ໂຮ ຫຸຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໓໕.

''ເສໂນ ພລສາ ປຕມາໂນ, ລາປໍ ໂຄຈຣຖາຍິນໍ;

ສຫສາ ອຊ຺ຊຸປ຺ປຕ຺ໂຕວ, ມຣຕໍ ເຕນຸປາຄມີ''ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ພລສາ ປຕມາໂນຕິ ''ລາປໍ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມີ''ຕິ ພເລນ ຖາເມນ ປຕມາໂນ. ໂຄຈຣຖາຍິນນ຺ຕິ ສກວິສຍາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ໂຄຈຣຕ຺ຖາຍ ອຜວິປ຺ຣິຍນ຺ເຕ ຖິຕໍ. ອຊ຺ຊຸປ຺ປຕ຺ໂຕຕິ ສມ຺ປຕ຺ໂຕ. ມຣຕໍ ເຕນຸປາຄມີຕິ ເຕນ ກາຣເຕນ ມຣຕໍ ປຕ຺ໂຕ.

ຕສ຺ມິ ປນ ມຣຕໍ ປຕ຺ເຕ ລາໂປ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ''ທິຜ຺ຖາ ວຕ ເມ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ຕສ຺ສ ປິຜ຺ຖິ''ຕິ ຕສ຺ສ ຫທເຍ ຖຕ຺ວາ ອຸທານໍ ອຸທາເນນ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໓໖.

''ໂສທໍ ນເຍນ ສມ຺ປນ຺ໂນ, ເປຕ຺ຕິເກ ໂຄຈເຣ ຣໂຕ;

ອເປຕສຕ຺ຕຸ ໂມທາມິ, ສມ຺ປສ຺ສໍ ອຕ຺ຖມຕ຺ຕໂນ''ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ນເຍນາຕິ ອຸປາເຍນ. ອຕ຺ຖມຕ຺ຕໂນຕິ ອຕ຺ຕໂນ ອໂຣຄກາວສງ຺ຂາຕໍ ວຸທ຺ຜິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຣາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ພຫູ ກິກ຺ຂູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜ ລາທີນິ ປາປຸຕິສຸ. ''ຕທາ ເສໂນ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ລາໂປ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ''ນ຺ຕິ.

ສກ຺ຕຄ຺ຄິຊາຕກວຕ຺ຕນາ ອຜ຺ຖມາ.

[໑໖໙] ໙. ອຣກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ໂຍເວ ເມຕ຺ເຕນ ຈິຕ຺ເຕນາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເມຕ຺ຕສຸຕ຺ຕໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ເອກສ຺ມິຍ຺ຫິ ສມເຍ ສຕ຺ຖາ ກິກ຺ຂູ ອາມນ຺ເຕສິ – ''ເມຕ຺ຕາຍ, ກິກ຺ຂເວ, ເຈໂຕວິມຸຕ຺ຕິຍາ ອາເສວິຕາຍ ກາວິຕາຍ ພຫຸລີກຕາຍ ຍານີກຕາຍ ວຕ຺ຖຸກຕາຍ ອນຸຜ຺ຖິຕາຍ ປຣິຈິຕາຍ ສຸສມາຣທ຺ຜາຍ ເອກາທສານິສໍສາ ປາຕິກງ຺ຂາ. ກຕເມ ເອກາທສ? ສຸຂໍ ສຸປຕິ, ສຸຂໍ ປຕິພຸຊ຺ຊຕິ, ນ ປາປກໍ ສຸປິນໍ ປສ຺ສຕິ, ມນຸສ຺ສານໍ ປິໂຍ ໂຫຕິ, ອມນຸສ຺ສານໍ ປິໂຍ ໂຫຕິ, ເທວຕາ ຣກ຺ຂນ຺ຕິ, ນາສ຺ສ ອຄ຺ຄິ ວາ ວິສໍ ວາ ສຕ຺ຖໍ ວາ ກມຕິ, ຕຸວຜໍ ຈິຕ຺ຕໍ ສມາທິຍຕິ, ມຸຂວຕ຺ໂຕ ວິປ຺ປສີທຕິ, ອສມ຺ມູລ຺ໂຫ ກາລໍ ກໂຣຕິ, ອຸຕ຺ຕຣິ ອປ຺ປຕິວິຊ຺ຊນ຺ໂຕ ພ຺ຣຫ຺ມ ໂລກູປໂຄ ໂຫຕິ. ເມຕ຺ຕາຍ, ກິກ຺ຂເວ, ເຈໂຕວິມຸຕ຺ຕິຍາ ອາເສວິຕາຍ...ເປ... ສຸສມາຣທ຺ຜາຍ ອິເມ ເອກາທສານິສໍສາ ປາຕິກງ຺ຂາ''ຕິ (ອ. ນິ. ໑໑.໑໕). ອິເມ ເອກາທສານິສໍເສ ຄເຫຕ຺ວາ ຖິຕໍ ເມຕ຺ຕາກາວນໍ ວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ''ກິກ຺ຂເວ, ກິກ຺ຂຸນາ ນາມ ສພ຺ພສຕ຺ເຕສຸ ໂອທິສ຺ສກາໂນທິສ຺ສກວເສນ ເມຕ຺ຕາ ກາເວຕພ຺ພາ, ຫິໂຕປີ ຫິເຕນ ຜຣິຕພ຺ໂພ, ອຫິໂຕປີ ຫິເຕນ ຜຣິຕພ຺ໂພ,

ມຊ຺ຊຕ຺ໂຕປີ ທີເຕນ ຜຣີຕພ຺ໂພ. ເອວໍ ສພ຺ພສຕ຺ເຕສຸ ໂອທິສ຺ສກາໂນທິສ຺ສກວເສນ ເມຕ຺ຕາ ກາເວຕພ຺ພາ, ກຣຸຓາ ມຸທິຕາ ອຸເປກ຺ຂາ ກາເວຕພ຺ພາ, ຈຕູສຸ ພ຺ຣຫ຺ມວິຫາເຣສຸ ກມ຺ມໍ ກາຕພ຺ພເມວ. ເອວໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ຫິ ມຄ຺ຄໍ ວາ ຜລໍ ວາ ອລກ຺ໂຕປີ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປ຺ຣາຍໂຓ ອໂຫສີ, ໂປ຺ຣາຓກປຓ຺ທິຕາປີ ສຕ຺ຕ ວສ຺ສານີ ເມຕ຺ຕໍ ກາເວຕ຺ວາ ສຕ຺ຕ ສໍວຏ຺ຏວິວຏ຺ຏກປ຺ເປ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກສ຺ມີເຍວ ວສີສູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ເອກສ຺ມິ ກປ຺ເປ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ກາເມ ປຫາຍ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຈຕ຺ນ຺ນໍ ພ຺ຣຫ຺ມວິຫາຣານໍ ລາພີ ອຣໂກ ນາມ ສຕ຺ຖາ ຫຸຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕປ຺ເທເສ ວາສໍ ກປ຺ເປສີ, ຕສ຺ສ ມຫາ ປຣິວາໂຣ ອໂຫສິ. ໂສ ອິສິຄຓໍ ໂອວທນ຺ໂຕ ‘‘ປພ຺ພຊິເຕນ ນາມ ເມຕ຺ຕາ ກາເວຕພ຺ພາ, ກຣຸຓາ ມຸທິຕາ ອຸເປກ຺ຂາ ກາເວຕພ຺ພາ. ເມຕ຺ຕຈິຕ຺ຕຫ຺ຫິ ນາເມຕໍ ອປ຺ປນາປ຺ປຕ຺ຕໍ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປ຺ຣາຍຓຕໍ ສາເທຕີ’’ຕິ ເມຕ຺ຕາຍ ອານິສໍສໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອາຫ –

໖໑.

‘ໂຍ ເວ ເມຕ຺ເຕນ ຈິຕ຺ເຕນ, ສພ຺ພໂລການຸກມ຺ປຕິ;

ອຸທ຺ທໍ ອໂທ ຈ ຕິຣິຍໍ, ອປ຺ປມາເຓນ ສພ຺ພໂສ.

໖໒.

‘‘ອປ຺ປມາຓໍ ຫິຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ, ປຣິປຸຓ຺ຓໍ ສຸກາວິຕໍ;

ຍໍ ປມາຓກຕໍ ກມ຺ມໍ, ນ ຕໍ ຕຕ຺ຣາວສິສ຺ສຕີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ໂຍ ເວ ເມຕ຺ເຕນ ຈິຕ຺ເຕນ, ສພ຺ພໂລການຸກມ຺ປຕີຕິ ຂຕ຺ຕິຍາທີສຸ ວາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມເຓສຸ ວາ ໂຍ ໂກຈິ ອປ຺ປມາເຓນ ເມຕ຺ເຕນ ຈິຕ຺ເຕນ ສກລໍ ສຕ຺ຕໂລກໍ ອນຸກມ຺ປຕີ. ອຸທ຺ທນ຺ຕິ ປຖວິໂຕ ຍາວ ເນວສຏ຺ຏານາສຏ຺ຏາຍຕນພ຺ຣຫ຺ມໂລກາ. ອໂທຕິ ປຖວິຍາ ເຫຏ຺ຖາ ອຸສ຺ສເທ ມຫານິຣເຍ. ຕິຣິຍນ຺ຕິ ມນຸສ຺ສໂລເກ, ຍຕ຺ຕການິ ຈກ຺ກວາລສ຺ອານິ ຈ ເຕສຸ ສພ຺ເພສຸ ເອຕ຺ຕເກ ຄາເມ ນິພ຺ພຕ຺ຕາ ສພ຺ເພ ສຕ຺ຕາ ອເວຣາ ໂຫນ຺ຕຸ, ອພ຺ຍາປ຺ຊ຺ຊາ ອນີຄາ, ສຸຂີ ອຕ຺ຕານໍ ປຣິຫຣນ຺ຕູຕິ ເອວໍ ກາວິເຕນ ເມຕ຺ເຕນ ຈິຕ຺ເຕນາຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອປ຺ປມາເຓນາຕິ ອປ຺ປມາຓສຕ຺ຕານໍ ອປ຺ປມາຓາຣມ຺ມຓຕ຺ຕາ ອປ຺ປມາເຓນ. ສພ຺ພໂສຕິ ສພ຺ພາກາເຣນ, ອຸທ຺ທໍ ອໂທ ຕິຣິຍນ຺ຕິ ເອວໍ ສພ຺ພສຸຄຕິທຸຄ຺ຄຕິວເສນາຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ອປ຺ປມາຓໍ ຫິຕໍ ຈິຕ຺ຕນ຺ຕິ ອປ຺ປມາຓໍ ກຕ຺ວາ ກາວິຕໍ ສພ຺ພສຕ຺ເຕສຸ ຫິຕຈິຕ຺ຕໍ. ປຣິປຸຓ຺ຓນ຺ຕິ ອວິກລໍ. ສຸກາວິຕນ຺ຕິ ສຸວຑ຺ຌິຕໍ, ອປ຺ປນາຈິຕ຺ຕສ຺ເສຕໍ ນາມໍ. ຍໍ ປມາຓກຕໍ ກມ຺ມນ຺ຕິ ຍໍ ‘‘ອປ຺ປມາຓໍ ອປ຺ປມາຓາຣມ຺ມຓ’’ນ຺ຕິ ເອວໍ ອາຣມ຺ມຓຕ຺ຕິກວເສນ ຈ ວສີກາວປ຺ປຕ຺ຕິວເສນ ຈ ອວຑ຺ຌິຕ຺ວາ ກຕໍ ປຣິຕ຺ຕໍ ກາມາວຈຣກມ຺ມໍ. ນ ຕໍ ຕຕ຺ຣາວສິສ຺ສຕີຕິ ຕໍ ປຣິຕ຺ຕໍ ກມ຺ມໍ ຍໍ ຕໍ ‘‘ອປ຺ປມາຓໍ ຫິຕໍ ຈິຕ຺ຕ’’ນ຺ຕິ ສງ຺ຂຄຕໍ ຣູປາວຈຣກມ຺ມໍ, ຕຕ຺ຣ ນ ອວສິສ຺ສຕິ. ຍຖາ ນາມ ມໂຫເຄນ ອຊ຺ໂຊຕ຺ຖຏໍ ປຣິຕ຺ໂຕທກໍ ໂອຄສ຺ສ ອພ຺ການ຺ຕເຣ ເຕນ ອສໍຫີຣມານໍ ນາວສິສ຺ສຕິ ນ ຕິຏ຺ຖຕິ, ອຖ ໂຂ ມໂຫໂຄວ ຕໍ ອຊ຺ໂຊຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ຕິຏ຺ຖຕິ, ເອວເມວ ຕໍ ປຣິຕ຺ຕກມ຺ມໍ ຕສ຺ສ ມຫຄ຺ຄຕກມ຺ມສ຺ສ ອພ຺ການ຺ຕເຣ ເຕນ ມຫຄ຺ຄຕກມ຺ເມນ ອຈ຺ຆິນ຺ທິຕ຺ວາ ອຄ຺ຄຫິຕວິປາໂກກາສໍ ຫຸຕ຺ວາ ນ ອວສິສ຺ສຕິ ນ ຕິຏ຺ຖຕິ, ນ ສກ຺ໂກຕິ ອຕ຺ຕໂນ ວິປາກໍ ທາຕຸໍ, ອຖ ໂຂ ມຫຄ຺ຄຕກມ຺ມເມວ ຕໍ ອຊ຺ໂຊຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ຕິຏ຺ຖຕິ ວິປາກໍ ເທຕີຕິ.

ເອວໍ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອນ຺ເຕວາສິການໍ ເມຕ຺ຕາກາວນາຍ ອານິສໍສໍ ກເຖຕ຺ວາ ອປຣິຫີນຊ຺ຊາໂນ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ສຕ຺ຕ ສໍວຏ຺ຏວິວຏ຺ຏກປ຺ເປ ນ ອິມໍ ໂລກໍ ປຸນ ອຄມາສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – ‘‘ຕທາ ອິສິຄໂຓ ພຸທ຺ທປຣິສາ ອໂຫສິ, ອຣໂກ ປນ ສຕ຺ຖາ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ອຣກຊາຕກວຕຸຓນາ ນວມາ។

[໑໗໐] ໑໐។ ກາກຕຸຜກຊາຕກວຕຸຓນາ

ນາຍំປຸ່ເຣ ຂຸຕຸຓມຕິຕິ ອິທំ ກາກຕຸຜກຊາຕກំ ມຫາຂຸມງຄຊາຕເກ (ຊາ។ ໒។໔໔។໕໘໐ ອາທໂຍ) ອາວິກວິສຸສຕិ។

ກາກຕຸຜກຊາຕກວຕຸຓນາ ທສມາ។

ສນຸຖວວຄຸໂຄ ທຸຕິໂຍ។

ຕສຸສຸທຸທານំ –

ອິນຸທສມານໂຄຕຸຕຍຸຈ, ສນຸຖວំ ສຸສີມំ ຄິຊຸຊំ;

ນກຸລំ ອຸປສາລຸອກំ, ສມិທុສិ ຈ ສກຸຕຄຸໝិ;

ອຣກຍຸຈ ກາກຕຸຜກំ។

໓។ ກລຸຍາຕວຄຸໂຄ

[໑໗໑] ໑។ ກລຸຍາຕຂມຸມຊາຕກວຕຸຓນາ

ກລຸຍາຕຂມຸໂມຕິ ອິທំ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເອກំ ພຂິຣສສຸສុំ ອາຣພຸກ ກເຖສិ។ ສາວຕຸຖິຍສຸທិ ເອໂກ ກຸຜຸມຸພິໂກ ສທຸໂຂ ປສນຸໂນ ຕິສຣຕຄໂຕ ປຍຸຈສີເລນ ສມນຸນາຄໂຕ។ ໂສ ເອກທິວສំ ພຫູນិ ສປຸປີອາທີນិ ເກສຊຊານិ ເຈວ ປຸປຸຜຄນຸຂວຕຸຖາທີນិ ຈ ຄເຫຕຸວາ "ເຊຕວເນ ສຕຸຖុ ສນຸຕິເກ ຂມຸມំ ໂສສຸສາມិ"ຕិ ອຄມາສិ។ ຕສຸສ ຕຕຸຖ ຄຕກາເລ ສສຸສຸ ຂາທນີຍໂກຊນີຍំ ຄເຫຕຸວາ ຂີຕຣំ ທຍຸຖຸກາມາ ຕំ ເຄຫំ ອຄມາສិ, ສາ ຈ ໂຖກំ ພຂິຣຂາຕຸກາ ໂຫຕិ។ ສາ ຂີຕຣາ ສທຸຂີ ກຸຕຸຕໂກຊນາ ກຕຸຕສມຸມທំ ວິໂນທຍມານາ ຂີຕຣំ ປຸຈຸສិ – "ກີ, ອມຸມ, ກຕຸຕາ ເຕ ສມຸໂມທມາໂນ ອວິວທມາໂນ ປິຍសំວາສំ ວສຕិ"ຕិ។ "ກີ, ອມຸມ, ກເຖຖ ຍາທິໂສ ຕຸມຸຫາກំ ຊາມາຕາ ສີເລນ ເຈວ ອາຈາຣສມຸປທາຍ ຈ, ຕາທິໂສ ປພຸພຊິໂຕປិ ທຸລຸລໂກ"ຕិ។ ອຸປາສິກາ ຂີຕຸ ວຈນំ ສາຂຸກំ ອສລຸລກຸເຂຕຸວາ "ປພຸພຊິໂຕ"ຕិ ປທເມວ ຄເຫຕຸວາ "ອມຸມ, ກສຸມາ ເຕ ກຕຸຕາ ປພຸພຊິໂຕ"ຕិ ມຫາສທຸທំ ອກາສិ។ ຕំ ສຸຕຸວາ ສກລເຄຫວາສិໂນ "ອມຸຫາກំ ກິຣ ກຸຜຸມຸພິໂກ ປພຸພຊິໂຕ"ຕិ ວິຣວិສຸ។ ເຕສំ ສທຸທំ ສຸຕຸວາ ທຸວາເຣນ ສຍຸຈຣນຸຕາ "ກີ ນາມ ກິເຣຕ"ນຸຕិ ປຸຈຸຂិສຸ។ "ອິມສຸມិ ກິຣ ເຄເຫ ກຸຜຸມຸພິໂກ ປພຸພຊິໂຕ"ຕិ។ ໂສປិ ໂຂ ກຸຜຸມຸພິໂກ ທສພລສຸສ ຂມຸມំ ສຸຕຸວາ ວິຫາຣາ ນິກຸຂມຸມ ນຄຣំ ປາວិສិ។

ອຖ ນំ ອນຸຕຣາມຄຸເຄເຍວ ເອໂກ ປຸຣິໂສ ທິສຸວາ "ສມຸມ, ຕຸວំ ກິຣ ປພຸພຊິໂຕຕិ ຕວ ເຄເຫ ປຸຕຸຕທາຣປຣິຊໂນ ປຣິເທວຕិ"ຕិ ອາຫ។ ອຖສຸສ ເອຕທໂຫສិ – "ອຍំ ອປພຸພຊິຕເມວ ກິຣ ມំ 'ປພຸພຊິໂຕ'ຕិ ວທຕិ, ອຸປຸປນຸໂນ ໂຂ ປນ ເມ ກລຸຍາຕສທຸໂທ ນ ອນຸຕຣຂາເປຕພຸໂພ, ອຊຸເຊວ ມຍາ ປພຸພຊិຕុំ ວຍຸຜຕិ"ຕិ ຕໂຕວ ນິວຕຸຕິຕຸວາ ສຕຸຖុ ສນຸຕິກំ ຄນຸຕຸວາ "ກີ ນុ ໂຂ, ອຸປາສກ, ອິທາເນວ ພຸທຸຂຸປຍຸຖານំ ກຕຸວາ ຄນຸຕຸວາ ອິທາເນວ ປຈຸຈາຄໂຕສិ"ຕិ ວຸຕຸເຕ ຕມຕຸຖំ ອາໂຣເຈຕຸວາ "ກນຸເຕ, ກລຸຍາຕສທຸໂທ ນາມ ອຸປຸປນຸໂນ ນ ອນຸຕຣຂາເປຕុំ ວຍຸຜຕិ, ຕສຸມາ ປພຸພຊិຕຸກາໂມ ທຸຕຸວາ ອາຄໂຕມຸທិ"ຕិ ອາຫ។ ໂສ ປພຸພຊຊຍຸຈ ອຸປສມຸປທຍຸຈ ລກິຕຸວາ ສມຸມາ ປຜິປນຸໂນ ນຈິຣສຸເສວ ອຣຫຕຸຕំ ປາປុຕិ។ ອິທំ ກິຣ ການຕំ ກິກຸຂຸສງເຜ ປາກຜំ ຊາຕំ។ ອ ເຖກທິວສំ ຂມຸມສກາຍំ ກິກຸຂູ ກຖំ ສມຸຜຸຖາເປສុំ – "ອາວຸໂສ, ອສຸໂກ ນາມ ກຸຜຸມຸພິໂກ 'ອຸປຸປນຸໂນ ກລຸຍາຕສທຸໂທ ນ ອນຸຕຣຂາເປຕພຸໂພ'ຕិ ປພຸພຊិຕຸວາ ອິທານិ ອຣຫຕຸຕំ ປຕຸໂຕ"ຕិ។ ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸວາ "ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣຫិ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ"ຕិ ປຸຈຸຂិຕຸວາ "ອິມາຍ ນາມາ"ຕិ ວຸຕຸເຕ "ກິກຸຂເວ, ໂປຣາຕກປຕຸທິຕາປិ 'ອຸປຸປນຸໂນ ກລຸຍາຕສທຸໂທ

ວິຣາເຕຸງ ນ ວຍຸຍຕີ'ຕິ ປັພຸພຊືສຸເຍວາ''ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕັ ອາຫຣິ॥

ອຕີເຕ ພາຣາຓສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຣິສຕຸໂຕ ເສຍຸຖິກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ປີຕຸ ອຈຸຈເຍນ ເສຍຸຖິຍຸຖານໍ ປາປຸຕີ॥ ໂສ ເອກທິວສໍ ນິເວສນາ ນິກຸຂມິຕຸວາ ຣາຊຸປຍຸຖານໍ ອຄມາສີ॥ ອຖສຸສ ສສຸສຸ ''ສິຕຣໍ ປສຸສິສຸສາມີ''ຕິ ຕັ ເຄຫໍ ອຄມາສີ, ສາ ໂຖກໍ ພຣິຣສາຕຸກາຕີ ສພຸພໍ ປຈຸຈຸປຸປນຸນວຕຸຖຸສທິສເມວ॥ ຕໍ ປນ ຣາຊຸປຍຸຖານໍ ຄນຸຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ຟຣໍ ອາຄຈຸຉນຸຕັ ທິສຸວາ ເອໂກ ປຸຣິໂສ ''ຕຸມຸເຫ ກີຣ ປພຸພຊິຕາຕີ ຕຸມຸຫາກໍ ເຄເຫ ມຫາປຣິເຫໂວ ປວຕຸຕຕີ''ຕິ ອາຫ॥ ໂພຣິສຕຸໂຕ ''ອຸປຸປນຸໂນ ກລຸຍາຓສທຸໂທ ນາມ ນ ອນຸຕຣສາເປຕຸງ ວຍຸຍຕີ''ຕິ ຕໂຕວ ນິວຕຸຕິຕຸວາ ຣລຸໂສ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ''ກີ, ມຫາເສຍຸຖິ, ອິທາເນວ ຄນຸຕຸວາ ປຸນ ອາຄໂຕສີ''ຕິ ວຸຕຸເຕ ''ເທວ, ເຄຫຊໂນ ກີຣ ມໍ ອປພຸພຊິຕເມວ 'ປພຸພຊິໂຕ'ຕິ ວຕຸວາ ປຣິເທວຕິ, ອຸປຸປນຸໂນ ໂຂ ປນ ກລຸຍາຓສທຸໂທ ນ ອນຸຕຣສາເປຕພຸໂພ, ປພຸພຊິສຸສາມຫໍ, ປພຸພຊຸຊໍ ເມ ອນຸຊານາທີ''ຕິ ເອຕມຕຸຖໍ ປກາເສຕຸງ ອິມາ ຄາຖາ ອາຫ –

໔໑॥

''ກລຸຍາຓສມຸໂມຕີ ຍທາ ຊນິນຸທ, ໂລເກ ສມລຸລໍ ອນຸປາປຸຓາຕີ;

ຕສຸມາ ນ ຫີຍຸເຍຖ ນໂຣ ສປລຸໂລ, ຫີຣິຍາປີ ສນຸໂຕ ຟຸຣມາທິຍນຸຕິ॥

໔໒॥

''ສາຍໍ ສມລຸລາ ອິຣ ມຊຸຊ ປຕຸຕາ, ກລຸຍາຓສມຸໂມຕີ ຊນິນຸທ ໂລເກ;

ຕາຫໍ ສເມກຸຂໍ ອິຣ ປພຸພຊິສຸສໍ, ນ ຫີ ມຕຸຖິ ຉນຸໂທ ອິຣ ກາມໂກເຄ''ຕິ॥

ຕຕຸຖ ກລຸຍາຓສມຸໂມຕີ ສຸນຸທຣສມຸໂມ॥ ສມລຸລໍ ອນຸປາປຸຓາຕີຕິ ຍທາ ສີລວາ ກລຸຍາຓສມຸໂມ ປພຸພຊິໂຕຕິ ອິທໍ ປລຸລຕຸຕິໂວຫາຣໍ ປາປຸຓາຕີ॥ ຕສຸມາ ນ ຫີຍຸເຍຖາຕີ ຕໂຕ ສາມລຸລໂຕ ນ ປຣິຫາເຍຖ॥ ຫີຣິຍາປີ ສນຸໂຕ ຟຸຣມາທິຍນຸຕີຕິ, ມຫາຣາຊ, ສປຸປຸຣິສາ ນາມ ອຊຸຊຕຸຕສມຸຍຸຖິຕາຍ ຫີຣິຍາ ພຫິທຸສສມຸຍຸຖິເຕນ ໂອຕຸຕປຸເປນປີ ເອຕັ ປພຸພຊິຕຟຸຣໍ ຄຕຸຫນຸຕີ॥ ອິຣ ມຊຸຊ ປຕຸຕາຕີ ອິຣ ມຍາ ອຊຸຊ ປຕຸຕາ॥ ຕາຫໍ ສເມກຸຂນຸຕີ ຕໍ ອຫໍ ຄຸຓາວເສນ ລທຸສສມລຸລໍ ສເມກຸຂນຸໂຕ ປສຸສນຸໂຕ॥ ນ ຫີ ມຕຸຖິ ຉນຸໂທຕິ ນ ຫີ ເມ ອຕຸຖິ ຉນຸໂທ॥ ອິຣ ກາມໂກເຄຕິ ອິມສຸມີ ໂລເກ ກິເລສກາມວຕຸຖຸກາມປຣິໂກເຄຫີ॥

ໂພຣິສຕຸໂຕ ເອວໍ ວຕຸວາ ຣາຊານໍ ປພຸພຊຸຊໍ ອນຸຊານາເປຕຸວາ ຫີມວນຸຕປເທສໍ ຄນຸຕຸວາ ອິສິປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ອກິລຸລາ ຈ ສມາປຕຸຕິໂຍ ຈ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ພຸຣຫຸມໂລກປຣາຍໂຓ ອໂຫສີ॥

ສຕຸຖາ ອິມໍ ສມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຣາເນສີ – ''ຕທາ ຣາຊາ ອານນຸໂທ ອໂຫສີ, ພາຣາຓສີເສຍຸຖິ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ''ນຸຕີ॥

ກລຸຍາຓສມຸມຊາຕກວຕຸຓນາ ປຖມາ॥

[໑໗໒] ໒॥ ທທຸທຣຊາຕກວຕຸຓນາ

ໂກ ນຸ ສທຸເທນ ມຫຕາຕີ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ໂກກາລິກໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ॥ ຕສຸມິລຸຫີ ກາເລ ພຫູ ພຫຸສຸສຸຕາ ກິກຸຂູ ມໂນສິລາຕເລ ນທມານາ ຕຣຸຓສີຫາ ວິຍ ອາກາສຄງຄໍ ໂອຕາເຣນຸຕາ ວິຍ ສງຟມຊຸເຊ ສຣກາຕັ ກຓນຸຕິ॥ ໂກກາລິໂກ ເຕສຸ ສຣກາຕັ ກຓນຸເຕສຸ ອຕຸຕໂນ ຕຸຈຸຉກາວໍ ອຊານິຕຸວາວ ''ອຫມຸປີ ສຣກາຕັ ກຓິສຸສາມີ''ຕິ ກິກຸຂູນໍ ອນຸຕຣໍ ປວິສິຕຸວາ ''ອມຸຫາກໍ ສຣກາຕັ ນ ປາເປນຸຕີ॥ ສເຈ ອມຸຫາກມຸປີ ປາເປຍຸຍຸໍ, ມຍມຸປີ ກເຖຍຸຍາມາ''ຕິ ກິກຸຂຸສງຟສຸສ ນາມໍ ອຄຸຄເຫຕຸວາວ

ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເຖນ຺ໂຕ ອາຫິຕ຺ຫຕິ. ຕສ຺ສ ສາ ກຖາ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ປາກຏາ ຊາຕາ. ຠິກ຺ຂູ "ວິມ໌ສິສ຺ສາມ ຕາວ ນ"ນ຺ຕິ ສຄ຺ຌາຍ ເອວມາຫໍສຸ – "ອາວຸໂສ ໂກກາລິກ, ອຊ຺ຊ ສງ຺ຆສ຺ສ ສຣກາຕໍ ກຕາຫີ"ຕິ. ໂສ ອຕ຺ຕໂນ ພລໍ ອຊານິຕ຺ວາວ "ສາຘູ"ຕິ ສມ຺ປຏິຈ຺ອິຕ຺ວາ "ອຊ຺ຊ ສຣກາຕໍ ກຕິສ຺ສາມິ"ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ສປ຺ປາຍໍ ຍາຄຸໍ ປີວິ, ຂຊ຺ຊກໍ ຂາທິ, ສປ຺ປາເຍເນວ ສູເປນ ກຸຄ຺ຊິ.

ສູຣິເຍ ອຕ຺ຖງ຺ຄເຕ ຘມ຺ມສ຺ສວນກາເລ ໂຆສິເຕ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ໂຆ ສນ຺ນິປຕິ. ໂສ ກຕ຺ຍກຸຣຕ຺ຫກາຕ຺ຕໍ ກາສາວໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ກຕິກາຣປຸປ຺ຜວຕ຺ຕໍ ຈີວຣໍ ປາຣຸປີຕ຺ວາ ສງ຺ຆມຊ຺ຊໍ ປວິສິຕ຺ວາ ເຖເຣ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອລງ຺ກຕຣຕນມຕ຺ຫເປ ປຄ຺ຄຕ຺ຕວຣຘມ຺ມາສນໍ ອຠິຣຸຫິຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຣພິຊນີ ຄເຫຕ຺ວາ "ສຣກາຕໍ ກຕິສ຺ສາມິ"ຕິ ນິສີທິ, ຕາວເທວສ຺ສ ສຣີຣາ ເສທາ ມຸຈ຺ຈິສຸ, ສາຣຊ຺ຊໍ ໂອກ຺ກມິ, ປຸພ຺ພຄາຖາຍ ປຖມໍ ປທໍ ອຸທາຫຣິຕ຺ວາ ອນນ຺ຕຣໍ ນ ປສ຺ສິ. ໂສ ກມ຺ປມາໂນ ອາສນາ ໂອຣຸຍ຺ຫ ລຊ຺ຊິໂຕ ສງ຺ຆມຊ຺ຊໂຕ ອປກ຺ກມ຺ມ ອຕ຺ຕໂນ ປຣິເວຕໍ ອຄມາສິ. ອຄ຺ໂຄ ພຫຸສ຺ສຸໂຕ ຠິກ຺ຂຸ ສຣກາຕໍ ກຕິ. ຕໂຕ ປຏ຺ຖາຍ ຠິກ຺ຂູ ຕສ຺ສ ຕຸຈ຺ອກາວໍ ຊານີສຸ. ອເຖກທິວສໍ ຘມ຺ມສກາຍໍ ຠິກ຺ຂູ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຖາເປສຸໍ – "ອາວຸໂສ, ປຖມໍ ໂກກາລິກສ຺ສ ຕຸຈ຺ອກາໂວ ທຸຊ຺ຊາໂນ, ອິທານິ ປເນສ ສຍໍ ນທິຕ຺ວາ ປາກໂຏ ຊາໂຕ"ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ "ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ"ຕິ ປຸຈ຺ອິຕ຺ວາ "ອິມາຍ ນາມາ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ໂກກາລິໂກ ອິທາເນວ ນທິຕ຺ວາ ປາກໂຏ ຊາໂຕ, ປຸພ຺ເພປີ ນທິຕ຺ວາ ປາກໂຏ ອໂຫສີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຫິມວນ຺ຕປ຺ເທເສ ສີຫໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ພຫູນໍ ສີຫານໍ ຣາຊາ ອໂຫສີ. ໂສ ອເນກສີຫປຣິວາໂຣ ຣຊຕຄຸຫາຍໍ ວາສໍ ກປ຺ເປສິ. ຕສ຺ສ ອວິທູເຣ ເອກິສ຺ສາຍ ຄຸຫາຍ ເອໂກ ສິງ຺ຄາໂລປີ ວສຕິ. ອເຖກທິວສໍ ເທເວ ວສ຺ສິຕ຺ວາ ວິຄເຕ ສພ຺ເພ ສີຫາ ສີຫຣາຊສ຺ເສວ ຄຸຫທ຺ວາເຣ ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວາ ສີຫນາທໍ ນທນ຺ຕາ ສີຫກີລໍ ກີລຶສຸ. ເຕສໍ ເອວໍ ນທິຕ຺ວາ ກີລນກາເລ ໂສປີ ສິງ຺ຄາໂລ ນທຕິ. ສີຫາ ຕສ຺ສ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ "ອຍໍ ສິງ຺ຄາໂລ ອມ຺ເຫຫິ ສທ຺ທິ ນທຕີ"ຕິ ລຊ຺ຊິຕາ ຕຸຕ຺ຫີ ອເຫສຸໍ. ເຕສໍ ຕຸຕ຺ຫີພູຕກາເລ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ສີຫໂປໂຕໂກ "ຕາຕ, ອິເມ ສີຫາ ນທິຕ຺ວາ ສີຫກີລໍ ກີລນ຺ຕາ ເອຕສ຺ສ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ລຊ຺ຊາຍ ຕຸຕ຺ຫີ ຊາຕາ, ໂກ ນາເມສ ອຕ຺ຕໂນ ສທ຺ເທນ ອຕ຺ຕານໍ ຊານາເປຕີ"ຕິ ປິຕຣໍ ປຸຈ຺ອນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໗.

"ໂກ ນຸ ສທ຺ເທນ ມຫຕາ, ອຠິນາເທຕິ ທທ຺ທຣໍ;

ຕໍ ສີຫາ ນປ຺ປຕິນທນ຺ຕິ, ໂກ ນາເມໂສ ມິຄາຘິພູ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອຠິນາເທຕິ ທທ຺ທຣນ຺ຕິ ທທ຺ທຣໍ ຣຊຕປ຺ພ຺ພຕໍ ເອກນາທໍ ກໂຣຕິ. ມິຄາຘິພູຕິ ປິຕຣໍ ອາລປຕິ. ອຍຄ຺ເຫຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖ – ມິຄາຘິພູ ມິຄເຊຏ຺ຖກ ສີຫຣາຊ ປຸຈ຺ອາມິ ຕໍ "ໂກ ນາເມໂສ"ຕິ.

ອຖສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ປິຕາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໘.

"ອຘໂມ ມິຄຊາຕານໍ, ສິງ຺ຄາໂລ ຕາຕ ວສ຺ສຕິ;

ຊາຕິມສ຺ສ ຊິຄຸຈ຺ອນ຺ຕາ, ຕຸຕ຺ຫີ ສີຫາ ສມຈ຺ຈເຣ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສມຈ຺ຈເຣຕິ ສນ຺ຕິ ອຸປສຄ຺ຄມຕ຺ຕໍ, ອຈ຺ຈນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ, ຕຸຕ຺ຫີ ຫຸຕ຺ວາ ນິສີທນ຺ຕີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ. ໂປ຺ຕ຺ຖເກສຸ ປນ "ສມຈ຺ອເຣ"ຕິ ລິຂນ຺ຕິ.

ສຕຖາ ‘‘ນ, ภิກຸຂເວ, ໂກກາລິໂກ ອິທາເນວ ອຕຕໂນ ນາເທນ ອຕຕານໍ ປາກຏໍ ກໂຣຕິ, ປຸພຸເພປີ ອກາສີເຍວາ’’ຕິ ວຕວາ ອິມໍ ສມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕວາ ຊາຕກໍ ສໂມຣາເນສີ – ‘‘ຕທາ ສີງຄາໂລ ໂກກາລິໂກ ອໂຫສິ, ສີຫໂປຕໂກ ຣາຫຸໂລ, ສີຫຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນຸຕິ។

ທທຸທຣຊາຕກວຕຸຕນາ ທຸຕິຍາ។

[໑ກຸ໓] ໓។ ມກຸກຍຊາຕກວຕຸຕນາ

ຕາຕມາຕວໂກ ເອໂສຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເອກໍ ກຸຫກກິກຸຂຸໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ។ ວຕຸຖຸ ປກິຕຸຕາກນີປາເຕ ອຸທຸທາລກຊາຕເກ (ຊາ។ ໑។໑໔។໒໘ ອາທໂຍ) ອາວິກວິສຸສຕິ។ ຕທາ ປນ ສຕຖາ ‘‘ภິກຸຂເວ, ນາຍໍ ภິກຸຂຸ ອິທາເນວ ກຸຫໂກ, ປຸພຸເພປີ ມກຸກໂຜ ຫຸຕວາ ອຄຸຄິສຸສ ການຕາ ໂກຫຸຄຸຄໍ ອກາສີເຍວາ’’ຕິ ວຕວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຘິສຕຸໂຕ ເອກສຸມິ ກາສີຄາມເກ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ຕກຸກສິລາຍໍ ສິປຸປໍ ອຸຄຸຄຕຸທິຕວາ ឃຣາວາສໍ ສຕຸຖເປສິ។ ອຖສຸສ ພຸຣາຫຸມຕີ ເອກໍ ປຸຕຸຕໍ ວິຊາຍິຕວາ ປຸຕຸຕສຸສ ອາຘາວິຕວາ ປຣິຘາວິຕວາ ວິຈຣຕກາເລ ກາລມກາສີ។ ໂພຘິສຕຸໂຕ ຕສຸສາ ເປຕກິຈຸຈໍ ກຕວາ ‘‘ກີ ເມ ທານີ ឃຣາວາເສນ, ປຸຕຸຕໍ ຄເຫຕວາ ປພຸພຊິສຸສາມີ’’ຕິ ອສຸສຸມຸຂໍ ញາຕິມິຕຸຕວຄຸຄໍ ປຫາຍ ປຸຕຸຕໍ ອາທາຍ ຫິມວນຸຕໍ ປວິສິຕວາ ອິສິປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕວາ ຕຕຸຖ ວນມູລຜລາຫາໂຣ ວາສໍ ກປຸເປສິ។ ໂສ ເອກທິວສໍ ວສຸສານກາເລ ເທເວ ວສຸສນຸເຕ ສາຣທາຣູນີ ອຄຸຄີ ຊາເລຕຸວາ ວິສິພຸພນຸໂຕ ຜລກຕຸຖເຣ ນິປຊຸຊິ, ປຸຕຸໂຕປິສຸສ ຕາປສກຸມາຣໂກ ປີຕຸ ປາເທ ສມຸພາຫນຸໂຕວ ນິສີທິ។

ອເຖໂກ ວນມກຸກໂຜ ສີເຕນ ປີລຸອິຍມາໂນ ຕສຸສ ປຕຸຕສາລາຍ ຕໍ ອຄຸຄິ ທິສຸວາ ‘‘ສຈາຫໍ ເອຕຸຖ ປວິສິສຸສາມິ, ‘ມກຸກໂຜ ມກຸກໂຜ’ຕິ ມໍ ໂປເຖຕວາ ນິຫຣິສຸສນຸຕິ, ອຄຸຄີ ວິສິພຸເພຕຸໍ ນ ລກິສຸສາມິ, ອຕຸຖິ ທານີ ເມ ອຸປາໂຍ, ຕາປສເວສໍ ຄເຫຕວາ ໂກຫຄຸຄໍ ກຕວາ ປວິສິສຸສາມີ’’ຕິ ຈິນຸເຕຕວາ ເອກສຸສ ມຕຕາປສສຸສ ວກຸກລານີ ນິວາເສຕວາ ປຈຸຉິຄຸຈ ອງກຸສຍຸຄິຄຸຈ ຄເຫຕວາ ປຕຸຕສາລທຸວາເຣ ເອກໍ ຕາລຣຸກຸຂໍ ນິສຸສາຍ ສໍກຸຜິໂຕ ອຕຸຖາສິ។ ຕາປສກຸມາຣໂກ ຕໍ ທິສຸວາ ມກຸກຍກາວໍ ອຊານນຸໂຕ ‘‘ເອໂກ ມຫລຸລກຕາປໂສ ສີເຕນ ປີລຸອິໂຕ ອຄຸຄີ ວິສິພຸເພຕຸໍ ອາຄໂຕ ກວິສຸສຕີ’’ຕິ ປີຕຸ ຕາປສສຸສ ກເຖຕວາ ‘‘ເອຕໍ ປຕຸຕສາລໍ ປເວເສຕວາ ວິສິພຸພາເປສຸສາມີ’’ຕິ ຈິນຸເຕຕວາ ປີຕຣໍ ອາລປນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໕។

‘‘ຕາຕ ມາຕວໂກ ເອໂສ, ຕາລມູລໍ ອປສຸສິໂຕ;

ອຄາຣກຸຄຈິທໍ ອຕຸຖິ, ທນຸທ ເທມສຸສຄາຣກ’’ນຸຕິ។

ຕຕຸຖ ມາຕວໂກຕິ ສຕຸຕານິວຈນໍ។ ເຕນ ‘‘ຕາຕ, ເອໂສ ເອໂກ ມາຕວໂກ ສຕຸໂຕ ເອໂກ ຕາປໂສ’’ຕິ ທີເປຕິ។ ຕາລມູລໍ ອປສຸສິໂຕຕິ ຕາລກຸຂນຸຂໍ ນິສຸສາຍ ຖິໂຕ។ ອຄາຣກຸຄຈິທໍ ອຕຸຖີຕິ ອິທຄຸຈ ອມຸຫາກໍ ປພຸພຊິຕາຄາຣໍ ອຕຸຖິ, ປຕຸຕສາລໍ ສນຸຘາຍ ວທ ຕິ។ ທນຸທາຕິ ວວສຸສຄຸຄຕຸເຖ ນິປາໂຕ។ ເທມສຸສຄາຣກນຸຕິ ເອຕສຸສ ເອກມນຸເຕ ວສນຕຸຖາຍ ອຄາຣກໍ ເທມ។

ໂພຘິສຕຸໂຕ ປຸຕຸຕສຸສ ວຈນໍ ສຸຕວາ ອຸຖຸຖາຍ ປຕຸຕສາລທຸວາເຣ ຖຕວາ ໂອໂລເກນຸໂຕ ຕສຸສ ມກຸກຍກາວໍ ໝຕວາ ‘‘ຕາຕ, ມນຸສຸສານໍ ນາມ ນ ເອວຣູປໍ ມຸຂໍ ໂຫຕິ, ມກຸກໂຜ ເອສ, ນຍິຘ ປກຸໂກສິຕພຸໂພ’’ຕິ ວຕວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໖។

‘‘ມາ ໂຂ ຕວໍ ຕາຕ ປກຸໂກສິ, ທູເສຍຸຍ ໂນ ອຄາຣກໍ;

ເປຕາທິສໍ ມຸຂໍ ໂຫຕິ, ພຸຣາຫຸມຕາສຸສ ສຸສີລິໂນ’’ຕິ຺

ຕຕຸຖ ທູເສຍຸຍ ໂນ ອຄາຣການຸຕີ ອປຸລຸທີ ອິສ ປວິຍຸໂດ ສມາໂນ ອິມໍ ກິຈຸເຈນ ກຕໍ ປຕຸຕາສາລໍ ອຄຸຄິນາ ວາ ອຸາເປນຸໂຕ ອຸຈຸຈາ ຣາທີນິ ວາ ກໂຣນຸໂຕ ທູເສຍຸຍ຺ ເປຕາທິສນຸຕິ ‘‘ເອຕາທິສໍ ພຸຣາຫຸມຕາສຸສ ສຸສີລິໂນ ມຸຂໍ ນ ໂຫຕິ, ມກຸກໂຜ ເອໂສ’’ຕິ ວຕຸວາ ໂພຜິສຕຸໂຕ ເອກໍ ອຸມຸມຸກໍ ຄເຫຕຸວາ ‘‘ກີ ເອຕຸຖ ຕິຍຸຖສີ’’ຕິ ຂິປີຕຸວາ ຕໍ ປລາເປສິ຺ ມກຸກໂຜ ວກຸກລານີ ຂຫເຫຕຸວາ ຣກຸຂໍ ອກິຣຸຫິຕຸວາ ວນສຕຸທໍ ປາວິສິ຺ ໂພຜິສຕຸໂຕ ຈຕຸຕາໂຣ ພຸຣຫຸມວິຫາເຣ ກາເວຕຸວາ ພຸຣຫຸມໂລກູປໂຄ ອໂຫສິ຺

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຜມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສີ – ‘‘ຕທາ ມກຸກໂຜ ອຍໍ ກຸຫກກິກຸຂຸ ອໂຫສີ, ຕາປສກຸມາໂຣ ຣາຫຸໂລ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນຸຕີ຺

ມກຸກຜຊາຕກວຕຸຕນາ ຕຕີຍາ຺

[໑໗໔] ໔຺ ທຸພຸກິຍມກຸກຜຊາຕກວຕຸຕນາ

ອທມຸຫເຕ ວາຣີ ປຫູຕຣູປນຸຕີ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເວລຸວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເທວທຕຸຕໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ຺ ເອກທິວສຸທີ ຜມຸມສກາຍໍ ກິກຸຂູ ເທວທຕຸຕສຸສ ອກຕຸຕຸມິຕຸຕທຸພຸກີກາວໍ ກເຖນຸຕາ ນິສີທິສ຺ຸ ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸວາ ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ເທວທຕຸໂຕ ອິທາ ເນວ ອກຕຸຕູ ມິຕຸຕທຸພຸກີ, ປຸພຸເພປີ ເອວຣູໂປ ອໂຫສີ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຺

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຜິສຕຸໂຕ ເອກສຸມີ ກາສິຄາມເກ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ພຣາວາສໍ ສຕຸຖເປສິ຺ ຕສຸມີ ປນ ສມເຍ ກາສິຣຍຸເຖ ວຕຸຕນິມຫາມຄຸເຄ ເອໂກ ຄມຸກີໂຣ ອຸທປາໂນ ໂຫຕິ ອໂນ ຕຣຕີໂຍ ຕິຣຈຸສານານໍ, ມຄຸຄປຸປຜິປນຸນາ ປຸລຸລຕຸຖິກາ ມນຸສຸສາ ທີພຣຊຸຊເກນ ວາຣເກນ ອຸທກໍ ອຸສຸສິລຸຈິຕຸວາ ເອກິສຸສາ ໂທຕີຍາ ປູເຣຕຸວາ ຕິຣຈຸສານານໍ ປານີຍໍ ເທນຸຕີ຺ ຕສຸສ ສາມນຸຕໂຕ ມຫນຸຕໍ ອຣລຸລໍ, ຕຕຸຖ ພຫູ ມກຸກຜາ ວສນຸຕີ຺ ອຖ ຕສຸມີ ມຄຸເຄ ທຸເວ ຕີຕີ ທິວສານີ ມນຸສຸສສລຸຈາໂຣ ປຈຸຈິຊຸຊິ, ຕິຣຈຸສານາ ປານີຍໍ ນ ລກີສ຺ຸ ເອໂກ ມກຸກໂຜ ປີປາສາຕຸໂຣ ຫຸຕຸວາ ປານີຍໍ ປຣິເຍສນຸໂຕ ອຸທປານສຸສ ສນຸຕິເກ ວິຈຣຕິ຺ ໂພຜິສຕຸໂຕ ເກນຈິເທວ ກຣຕີເຍນ ຕໍ ມຄຸຄໍ ປຜິປຊຸຊິຕຸວາ ຕຕຸຖ ຄຈຸຈນຸໂຕ ປານີຍໍ ອຸຕຸຕາເຣຕຸວາ ປິວິຕຸວາ ຫຕຸຖປາເທ ໂຜວິຕຸວາ ຖິໂຕ ຕໍ ມກຸກຜໍ ອທຸທສ຺ ອຖສຸສ ປີປາສິຕກາວໍ ລຕຸວາ ປານີຍໍ ອຸສຸສິລຸຈິຕຸວາ ໂທຕີຍໍ ອາກິຣິຕຸວາ ອທາສິ, ທຕຸວາ ຈ ປນ ‘‘ວິສຸສມິສຸສາມີ’’ຕິ ເອກສຸມີ ຣກຸຂມູເລ ນິປຊຸຊີ຺ ມກຸກໂຜ ປານີຍໍ ປີວິຕຸວາ ອວິທູເຣ ນິສີທິຕຸວາ ມຸຂມກຸກຜິກໍ ກໂຣນຸໂຕ ໂພຜິສຕຸຕໍ ກີສາເປສີ຺ ໂພຜິສຕຸໂຕ ຕສຸສ ຕໍ ກິຣິຍໍ ທິສຸວາ ‘‘ອເຣ ທຸຍຸຖມກຸກຜ, ອທໍ ຕວ ປີປາສິຕສຸສ ກິລນຸຕສຸສ ພຫຸໍ ປານີຍໍ ອທາສີ, ອິທານິ ຕຸວໍ ມຍຸທໍ ມຸຂມກຸກຜິກໍ ກໂຣສີ, ອໂທ ປາປຊນສຸສ ນາມ ກໂຕ ອຸປກາໂຣ ນິຣຕຸຖໂກ’’ຕິ ວຕຸວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໗຺

‘‘ອທມຸຫາ ເຕ ວາຣີ ປຫູຕຣູປໍ, ຜມຸມາກິຕຕຸຕສຸສ ປີປາສິຕສຸສ;

ໂສ ທານີ ປີຕຸວານ ກິຣີງກໂຣສີ, ອສງຄໂມ ປາປຊເນນ ເສຍຸໂຍ’’ຕິ຺

ຕຕຸຖ ໂສ ທານີ ປີຕຸວານ ກິຣີງກໂຣສີຕິ ໂສ ອິທານີ ຕຸວໍ ມຍາ ທິນຸນປານີຍໍ ປີວິຕຸວາ ມຸຂມກຸກຜິກໍ ກໂຣນຸໂຕ ‘‘ກິຣີ ກິຣີ’’ຕິ ສທຸທໍ ກໂຣສີ຺ ອສງຄໂມ ປາປຊເນນ ເສຍຸໂຍຕິ ປາປຊເນນ ສທຸຜີ ສງຄໂມ ນ ເສຍຸໂຍ, ອສງຄໂມວ ເສຍຸໂຍຕິ຺

ຕໍ ສຸຕຸວາ ໂສ ມິຕຸຕທຸພຸກີ ມກຸກໂຜ ‘‘ຕຸວໍ ‘ເອຕຸຕເກນເວຕໍ ນິຍຸຖິຕ’ນຸຕີ ສລຸລໍ ກໂຣສີ, ອິທານິ ເຕ ສີເສ ວຈຸຈໍ ປາເຕຕຸວາ ຄມິສຸສາມີ’’ຕິ ວຕຸວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໘຺

‘‘ໂກ ເຕ ສຸໂຕ ວາ ທິຎ຺ໂຖ ວາ, ສີລວາ ນາມ ມກ຺ກໂຜ;

ອິທານິ ໂຂ ຕໍ ໂອຫຈ຺ຉໍ, ເອສາ ອສ຺ມາກ ສມ຺ມຕາ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖາຍໍ ສງ຺ເຂປຕ຺ໂຖ – ໂກ ພ຺ຣາຫ຺ມຕ, ‘‘ມກ຺ກໂຜ ກຕ຺ຕຸຕ຺ຉານນໂກ ອາຈາຣສມ຺ປນ຺ໂນ ສີລວາ ນາມ ອຕ຺ຖີ’’ຕິ ກທໍ ຕຍາ ສຸ ໂຕ ວາ ທິຎ຺ໂຖ ວາ, ອິທານິ ໂຂ ອທໍ ຕໍ ໂອຫຈ຺ຉໍ ວຈ຺ຈໍ ເຕ ສີເສ ກຕ຺ວາ ປກ຺ກມິສ຺ສາມິ, ອສ຺ມາກສ຺ທິ ມກ຺ກຜານໍ ນາມ ເອສາ ສມ຺ມຕາ ອຍໍ ຊາຕິສການໂວ, ຍທິທໍ ອຸປກາຣກສ຺ສ ສີເສ ວຈ຺ຈໍ ກາຕພ຺ພນ຺ຕິ຺.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອຸຎ຺ຖາຍ ຄນ຺ຕຸໍ ອາຣພິ຺. ມກ຺ກໂຜ ຕງ຺ຂຕາຍ຺ເລວ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ສາຂາຍໍ ນິສີທິຕ຺ວາ ໂອລມ຺ພກໍ ໂອຕຣນ຺ ໂຕ ວິຍ ຕສ຺ສ ສີເສ ວຈ຺ຈໍ ປາເຕຕ຺ວາ ວິຣວນ຺ໂຕ ວນສຕ຺ທໍ ປາວິສິ຺. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ນ຺ຫຕ຺ວາ ອຄມາສິ຺.

ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທານເວ ເທວທຕ຺ໂຕ, ປຸພ຺ເພປີ ມຍາ ກຕຸຕໍ ນ ຊານາສິເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ສມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – ‘‘ຕທາ ມກ຺ກໂຜ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ຺.

ທຸພ຺ກິຍມກ຺ກຜຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຈຕຸຕ຺ຖາ຺.

[໑໗໘] ໕຺. ອາທິຈ຺ຈຸປຎ຺ຖານຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ສພ຺ເພສຸກິຣ ກູເຕສູຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ກຸຫກກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ຺. ວຕ຺ຖຸ ເຫຎ຺ຖາ ກຖິຕສທິສເມວ຺.

ອຕີເຕ ພາຣາຕາສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ກາສິຣຎ຺ເຖ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອກິຄ຺ຄາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ມຫາປຣິ ວາໂຣ ຄຕສຕ຺ຖາ ຫຸຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ເຕ ວາສໍ ກປ຺ເປສິ຺. ໂສ ຕຕ຺ຖ ຈິຣໍ ວສິຕ຺ວາ ໂລຕມ຺ພິລເສວນຕ຺ຖາຍ ປພ຺ພຕາ ໂອຣຸຍ຺ຫ ປຈ຺ຈນ຺ເຕ ເອກໍ ຄາມໍ ນິສ຺ສາຍ ປຕ຺ຕສາລາຍໍ ວາສໍ ອຸປຄຄ຺ຊິ຺. ອເຖໂກ ໂລລມກ຺ກໂຜ ອິສິຄເຕ ກິກ຺ຂາຈາຣໍ ຄເຕ ອສ຺ສມປທໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປຕ຺ຕສາລາ ອຸຕ຺ຕິຕ຺ຕາ ກໂຣຕິ, ປານີຍພເຜສ຺ ອຸທກໍ ຉຫ຺ເຫຕິ, ກຸຕ຺ທິກໍ ກິນ຺ທຕິ, ອຄ຺ຄິສາລາຍໍ ວຈ຺ຈໍ ກໂຣຕິ຺. ຕາປສາ ວສ຺ສໍ ວສິຕ຺ວາ ‘‘ອິທານິ ຫິມວນ຺ໂຕ ປຸປ຺ຜຜລສມິທ຺ໂທ ຣມຕີໂຍ, ຕຕ຺ເຖວ ຄມິສ຺ສາມາ’’ຕິ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມວາສິເກ ອາ ປຸຈ຺ຉິສ຺ຸ. ມນຸສ຺ສາ ‘‘ສ຺ເວ, ກນ຺ເຕ, ມຍໍ ກິກ຺ຂໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອສ຺ສມປທໍ ອາຄມິສ຺ສາມ, ຕໍ ປຣິກ຺ຄຸຊິຕ຺ວາວ ຄມິສ຺ສຖາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ທຕິຍທິວເສ ປຫູຕໍ ຂາທນີຍໂກຊນີຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ອຄມໍສ຺ຸ. ຕໍ ທິສ຺ວາ ໂສ ມກ຺ກໂຜ ຈິນ຺ເຕສິ – ‘‘ໂກຫຄ຺ຄໍ ກຕ຺ວາ ມນຸສ຺ເສ ອາຣາເທຕ຺ວາ ມຍ຺ຫມ຺ປີ ຂາທນີຍໂກຊນີຍໍ ອາຫຣາເປສ຺ສາມີ’’ຕິ຺. ໂສ ຕາປສຈຣຕໍ ຈຣນ຺ໂຕ ວິຍ ສີລວາ ວິຍ ຈ ຫຸຕ຺ ວາ ຕາປສານໍ ອວິທູເຣ ສູຣິຍໍ ນມສ຺ສມາໂນ ອຎ຺ຖາສິ຺. ມນຸສ຺ສາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ສີລວນ຺ຕານໍ ສນ຺ຕິເກ ວສນ຺ຕາ ສີລວນ຺ຕາ ໂຫນ຺ ຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໙຺.

‘‘ສພ຺ເພສຸ ກິຣ ກູເຕສຸ, ສນ຺ຕິ ສີລສມາຫິຕາ;

ປສ຺ສ ສາຂມິຄໍ ຊມ຺ມໍ, ອາທິຈ຺ຈມຸປຕິຎ຺ຖຕີ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ສນ຺ຕິ ສີລສມາຫິຕາຕິ ສີເລນ ສມນ຺ນາຄຕາ ສໍວິຊ຺ຊນ຺ຕິ, ສີລວນ຺ຕາ ຈ ສມາຫິຕາ ຈ ເອກຄ຺ຄຈິຕ຺ຕາ ສໍວິຊ຺ຊນ຺ຕິຕິປີ ອຕ຺ໂຖ຺. ຊມ຺ມນ຺ຕິ ລາມກໍ຺. ອາທິຈ຺ຈມຸປຕິຎ຺ຖຕີຕິ ສູຣິຍໍ ນມສ຺ສມາໂນ ຕິຎ຺ຖຕີ຺.

ເອວໍ ເຕ ມນຸສ຺ເສ ຕສ຺ສ ຄຸຕໍ ກເຖນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ຕຸມ຺ເຫ ອິມສ຺ສ ໂລລມກ຺ກຜສ຺ສ ສີລາຈາຣໍ ອຊານິຕ຺ວາ ອວຕ຺ຖຸສ຺

ມີເຍວ ປສນ຺ນາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໐໚

''ນາສ຺ສ ສີລໍ ວິຊານາຖ, ອນລ຺ລາຍ ປສໍສຖ;

ອຄ຺ຄິຫຸຕ຺ຕລ຺ຈ ອຸທກ຺ນໍ, ທ຺ເວ ຈ ກີນ຺ນາ ກມຕ຺ທລູ''ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ອນລ຺ລາຍາຕິ ອຊານິຕ຺ວາ໚ ອຸທກ຺ນນ຺ຕິ ອິມີນາ ປາປມກ຺ກເຜນ ອູທກໍ໚ ກມຕ຺ທລູຕິ ກຸຕ຺ທິກາ໚ ''ທ຺ເວ ຈ ກຸຕ຺ທິກາ ເຕນ ກີນ຺ນາ''ຕິ ເອວມສ຺ສ ອຄ຺ຕໍ ກເຖສິ໚

ມນຸສ຺ສາ ມກ຺ກຜສ຺ສ ກຸທກກາວໍ ລຕ຺ວາ ເລຑ຺ທຸລ຺ຈ ຍຜ຺ຖິລ຺ຈ ຄເຫຕ຺ວາ ໂປເຖຕ຺ວາ ປລາເປຕ຺ວາ ອິສິຄຕສ຺ສ ກິກ຺ຂໍ ອທໍສຸ໚ ອິສໂຍປິ ຫິມວນ຺ຕເມວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອປ຺ຣິຫີນຊ຺ຊານາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປ຺ຣາຍຕາ ອເຫສຸໍ໚

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ''ຕທາ ມກ຺ກໂຜ ອຍໍ ກຸຫໂກ ກິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ອິສິຄໂຕ ພຸທ຺ຘປ຺ຣິສາ, ຄຕສ຺ຖາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ''ນ຺ຕິ໚

ອາທິຈ຺ຈຸປຜ຺ຖານຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປລ຺ຈມາ໚

[໑໗໖] ໖໚ ກລຸອາຍມຸຜ຺ຖິຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ພາໂລວຕາຍໍ ທຸມສາຂໂຄຈໂຣຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂກສລຣາຊານໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ໚ ເອກສ຺ມິລ຺ຫິ ສມເຍ ວສ຺ສກາເລ ໂກສລຣລ຺ໂຍ ປຈ຺ຈນ຺ໂຕ ກຸປີ໚ ຕຕ຺ຖ ຖິຕາ ໂຍຘາ ທ຺ເວ ຕີຕີ ຍຸທ຺ຘານິ ກຕ຺ວາ ປຈ຺ຈຕ຺ຖິເກ ອກິກວິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕາ ຣລ຺ໂລ ສາສນໍ ເປເສສຸໍ໚ ຣາຊາ ອກາເລ ວສ຺ສາເນເຍວ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ເຊຕວນສມີເປ ຂນ຺ຘາວາຣໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ – ''ອຫໍ ອກາເລ ນິກ຺ຂນ຺ໂຕ, ກນ຺ທຣປທຣາທໂຍ ອຸທກປູຣາ, ທຸຄ຺ຄໂມ ມຄ຺ໂຄ, ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິສ຺ສາມິ, ໂສ ມໍ 'ກຫໍ ຄຈ຺ສສິ, ມຫາຣາຊາ'ຕິ ປຸຈ຺ສິສ຺ສຕິ, ອຖາຫໍ ເອຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສ຺ສາມິ, ນ ໂຂ ປນ ມໍ ສຕ຺ຖາ ສມ຺ປຣາຍິເກເນວຕ຺ເຖນ ອນຸຄ຺ຄຕ຺ຫາຕິ, ທິຜ຺ຘຘມ຺ມິເກນາປິ ອນຸຄ຺ຄຕ຺ຫາຕິເຍວ, ຕສ຺ມີ ສເຈ ເມ ຄມເນນ ອວຸທ຺ຒີ ກວິສ຺ສຕິ, 'ອກາໂລ, ມຫາຣາຊາ'ຕິ ວກ຺ຂຕິ໚ ສເຈ ປນ ວຸທ຺ຒີ ກວິສ຺ສຕິ, ຕຸຕ຺ທີ ກວິສ຺ສຕີ''ຕິ໚ ໂສ ເຊຕວນໍ ປວິສິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ໚ ສຕ຺ຖາ ''ຫນ຺ທ ກຸໂຕ ນຸ ຕ຺ວໍ, ມຫາຣາຊ, ອາຄຈ຺ສສີ ທິວາ ທິວສ຺ສາ''ຕິ ປຸຈ຺ສິ໚ ''ກນ຺ເຕ, ອຫໍ ປຈ຺ຈນ຺ຕໍ ວູປສເມຕຸໍ ນິກ຺ຂນ຺ໂຕ 'ຕຸມ຺ເຫ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຄມິສ຺ສາມີ'ຕິ ອາຄໂຕມ຺ຫີ''ຕິ ໚ ສຕ຺ຖາ ''ປຸພ຺ເພປີ, ມຫາຣາຊ, ຣາຊາໂນ ເສນາຍ ອພ຺ກຸຄ຺ຄຈ຺ສມານາຍ ປຕ຺ທິຕານໍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ອກາເລ ອພ຺ກຸຄ຺ຄມນໍ ນາມ ນ ຄມີສູ''ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ໚

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຕ຺ຖຘມ຺ມານຸສາສໂກ ສພ຺ພຕ຺ຖກອມຈ຺ໂຈ ອໂຫສິ໚ ອຖ ຣລ຺ໂລ ປຈ຺ຈນ຺ເຕ ກຸປິເຕ ປຈ຺ຈນ຺ຕໂຍຘາ ປຕ຺ຕໍ ເປເສສຸໍ໚ ຣາຊາ ວສ຺ສກາເລ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນ ຂນ຺ຘາວາຣໍ ພນ຺ຘິ, ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຣລ຺ໂລ ສນ຺ຕິເກ ອຜ຺ຖາສິ໚ ຕສ຺ມີ ຂເຕ ອສ຺ສານໍ ກລຸອາເຍ ເສເທຕ຺ວາ ອາຫຣິຕ຺ວາ ໂທຕີຍໍ ປກ຺ຂິປີສຸ໚ ອຸຍ຺ຍາເນ ມກ຺ກເຜສຸ ເອໂກ ມກ຺ກໂຜ ຣຸກ຺ຂາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຕໂຕ ກລຸອາເຍ ຄເຫຕ຺ວາ ມຸຂໍ ປູເຣຕ຺ວາ ຫຕ຺ເຖຫິປິ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ຣຸກ຺ເຂ ນິສີທິຕ຺ວາ ຂາທິຕຸໍ ອາຣກິ, ອຖສ຺ສ ຂາທມານສ຺ສ ຫຕ຺ຖໂກ ເອໂກ ກລຸອາໂຍ ກູມິຍໍ ປຕີ໚ ໂສ ມຸເຂນ ຈ ຫຕ຺ເຖຫິ ຈ ຄຫີເຕ ສພ຺ເພ ກລຸອາເຍ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂາ ໂອຣຸຍ຺ຫ ຕເມວ ກລຸອາຍໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຕໍ ກລຸອາຍໍ ອທິສ຺ວາວ ປຸນ ຣຸກ຺ຂໍ ອກິຣຸຫິຕ຺ວາ ອທ຺ເທ ສຫສ຺ສປຣາຊິໂຕ ວິຍ ໂສຈມາໂນ ທຸມ຺ມຸໂຂ ຣຸກ຺ຂສາຂາຍໍ ນິສີທິ໚ ຣາຊາ ມກ຺ກຜສ຺ສ ກິຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ''ປສ຺ສຖ, ກີ ນາເມຕໍ ມກ຺ກເຜນ ກຕ''ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ສິ໚ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ''ມຫາຣາຊ, ພຫຸໍ ອນວໂລເກຕ຺ວາ ອປ຺ປໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ທຸພ຺ພຸທ຺ຘິໂນ ພາລາ ເອວຣູປໍ ກໂຣນ຺ຕີເຍວາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໑໚

‘‘ພາໂລ ວຕາຍံ ທຸມສາຂໂຄຈໂຣ, ປໍຍ໌ຍາ ຊນິນ໌ຫ ນຍິມສ໌ສ ວິຊ໌ຊຕິ;

ກລ໌ອາຍມ໌ຍຄິ ອວກິຣິຍ ເກວລໍ, ເອກໍ ກລ໌ອາຍໍ ປຕິຕໍ ຄເວສຕີ’’ຕີ.

ຕຕ໌ຖ ທຸມສາຂໂຄຈໂຣຕິ ມກ໌ກໂຍ. ໂສ ຫິ ທຸມສາຂາສຸ ໂຄຈຣໍ ຄຕ໌ຫາຕິ, ສາວ ອສ໌ສ ໂຄຈໂຣ ສຍ໌ຈຣຕາກູມິກູຕາ, ຕສ໌ມາ ‘‘ທຸມສາຂໂຄຈໂຣ’’ຕິ ວຸຈ໌ຈຕິ. ຊນິນ໌ຫາຕິ ຣາຊານໍ ອາລປຕິ. ຣາຊາ ຫິ ປຣມິສ໌ສຣກາເວນ ຊນສ໌ສ ອິນ໌ໂທຕິ ຊນິນ໌ໂທ. ກລ໌ອາຍມ໌ຍຄິນ໌ຕິ ຈຕາກມ໌ຍຄີ. ‘‘ກາລ໌ອຣາຊມາສມ໌ຍຄິ’’ນ໌ຕິປີ ວທນ໌ຕິເຍວ. ອວກິຣິຍາຕິ ອວກິຣິຕ໌ວາ. ເກວລນ໌ຕິ ສພ໌ພໍ. ຄເວສ ຕີຕິ ກູມິຍໍ ປຕິຕໍ ເອກເມວ ປຣິເຍສຕິ.

ເອວໍ ວຕ໌ວາ ປຸນ ໂພຣິສຕ໌ໂຕ ຕໍ ອຸປສງກມິຕ໌ວາ ຣາຊານໍ ອາມນ໌ເຕຕ໌ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໘.

‘‘ເອວເມວ ມຍໍ ຣາຊ, ເຍ ຈຍ໌ເຍ ອຕິໂລກິໂນ;

ອປ໌ເປນ ພຫຸໍ ຊິຍ໌ຍາມ, ກລ໌ອາເຍເນວ ວານໂຣ’’ຕີ.

ຕຕ໌ຣາຍໍ ສງເຂປຕ໌ໂຖ – ມຫາຣາຊ, ເອວເມວ ມຍຍ໌ຈ ເຍ ຈຍ໌ເຍ ໂລກາກິກູຕາ ຊນາ ສພ໌ເພປີ ອປ໌ເປນ ພຫຸໍ ຊິຍ໌ຍາມ. ມຍຍ໌ ຫິ ເອຕຣຫິ ອກາເລ ວສ໌ສານສມເຍ ມຄ໌ຄໍ ຄຈ໌ຉນ໌ຕາ ອປ໌ປກສ໌ສ ອຕ໌ຖສ໌ສ ກາຣຕາ ພຫຸກາ ອຕ໌ຖາ ປຣິຫາຍາມ. ກລ໌ອາເຍເນວ ວານໂຣຕິ ຍຖາ ອຍໍ ວານໂຣ ເອກໍ ກລ໌ອາຍໍ ປຣິເຍສມາໂນ ເຕເນເກນ ກລ໌ອາເຍນ ສພ໌ພກລ໌ອາເຍຫິ ປຣິຫີໂນ, ເອວໍ ມຍມ໌ປີ ອກາເລນ ກນ໌ທຣປທຣາທິສຸ ປູເຣສຸ ຄຈ໌ຉມານາ ອປ໌ປມຕ໌ຕກໍ ອຕ໌ຖໍ ປຣິເຍສມານາ ພຫູຫິ ຫຕ໌ຖິວາຫນອສ໌ສວາຫ ນາທີຫິ ເຈວ ພລກາເຍນ ຈ ປຣິຫາຍິສ໌ສາມ. ຕສ໌ມາ ອກາເລ ຄນ໌ຕຸໍ ນ ວຍ໌ຍຕີຕີ ຣຍ໌ໂຍ ໂອວາທໍ ອທາສີ.

ຣາຊາ ຕສ໌ສ ກຖໍ ສຸຕ໌ວາ ຕໂຕ ນິວຕ໌ຕິຕ໌ວາ ພາຣາຕສີເມວ ປາວິສີ. ໂຈຣາປີ ‘‘ຣາຊາ ກິຣ ໂຈຣມທ໌ທນໍ ກຣິສ໌ສາມີຕິ ນຄຣາ ນິກ໌ຂນ໌ໂຕ’’ຕິ ສຸຕ໌ວາ ປຈ໌ຈນ໌ຕໂຕ ປລາຍິສ໌ສຸ. ປຈ໌ຈຸປ໌ປນ໌ເນປີ ໂຈຣາ ‘‘ໂກສລຣາຊາ ກິຣ ນິກ໌ຂນ໌ໂຕ’’ຕິ ສຸຕ໌ວາ ປລາຍິສ໌ສຸ. ຣາຊາ ສຕ໌ຖຸ ຄມ໌ມເທສນໍ ສຸຕ໌ວາ ອຸຍ໌ຖາຍາສນາ ວນ໌ທິຕ໌ວາ ປທກ໌ຂິຕໍ ກຕ໌ວາ ສາວຕ໌ຖິເມວ ປາວິສີ.

ສຕ໌ຖາ ອິມໍ ຄມ໌ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ໌ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຣາເນສີ – ‘‘ຕທາ ຣາຊາ ອານນ໌ໂທ ອໂຫສິ, ປຕ໌ທິຕາມຈ໌ໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ໌ຕີ.

ກລ໌ອາຍມ໌ຍຄິຊາຕກວຕ໌ຕນາ ຉຍ໌ຖາ.

[໑ກ໌ກ] ກ. ຕິນ໌ທຸກຊາຕກວຕ໌ຕນາ

ຣນ໌ທຕ໌ຖກລາເປຫີຕິ ອິທໍ ສຕ໌ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ໌ໂຕ ປຍ໌ຍາປາຣມີ ອາຣພ໌ກ ກເຖສີ. ສຕ໌ຖາ ຫິ ມຫາໂພຣິຊາຕເກ (ຊາ. ໔.໑໗.໑໘໔ ອາທໂຍ) ວິຍ ອຸມງຄຊາຕເກ (ຊາ. ໔.໘໔.໔໙໐ ອາທໂຍ) ວິຍ ຈ ອຕ໌ຕໂນ ປຍ໌ຍາຍ ວຕ໌ຕໍ ວຕ໌ຕິຕໍ ສຸຕ໌ວາ ‘‘ນ, ກິກ໌ຂເວ, ອິທາເນວ ຕຖາຄໂຕ ປຍ໌ຍວາ, ປຸພ໌ເພປີ ປຍ໌ຍວາ ອຸປາຍກຸສໂລເຍວາ’’ຕິ ວຕ໌ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຣຫ໌ມທຕ໌ເຕ ຣຊ໌ຊໍ ກາເຣນ໌ເຕ ໂພຣິສຕ໌ໂຕ ວານຣໂຍນິຍໍ ນິພ໌ພຕ໌ຕິຕ໌ວາ ອສີຕິສຫສ໌ສວານຣຄຕປຣິ ວາໂຣ ຫິມວນ໌ຕປເທເສ ວາສໍ ກປ໌ເປສີ. ຕສ໌ສາສນ໌ເນ ເອໂກ ປຈ໌ຈນ໌ຕຄາມໂກ ກທາຈິ ວສຕິ, ກທາຈິ ອຸພ໌ພສຕິ. ຕສ໌ສ ປນ ຄາມສ໌ສ ມຊ໌ເຊ ສາຂາວິຍປສມ໌ປນ໌ໂນ ມຣຸຣຜໂລ ເອໂກ ຕິນ໌ທຸກຣກ໌ໂຂ ອຕ໌ຖິ, ວານຣຄໂຕ ອຸພ໌ພສິຕກາເລ ອາຄນ໌ຕ໌ວາ ຕສ໌ສ ຜລານິ ຂາທຕິ. ອຖາປຣສ໌ມິ ຜລວາເຣ ໂສ ຄາໂມ ປຸນ ອາວາໂສ ອໂຫສິ ທລ໌ຫປຣິກ໌ຂິຕ໌ໂຕ ທ໌ວາຣຍຸຕ໌ໂຕ, ໂສປີ ຣກ໌ໂຂ

ຜລກາຣນມິຕສາໂຂ ອຜຸຖາສີ. ວານຣຄໂຕ ຈິນຸເຕສິ – ''ມຍໍ ປຸພຸເພ ອສຸກຄາເມ ຕິນຸທຸກຜລານິ ຂາທາມ, ຜລິໂຕ ນຸ ໂຂ ໂສ ເອຕຣຫິ ຣຸກຸໂຂ, ອຸທາຫຸ ໂນ, ອາວສິໂຕ ໂສ ຄາໂມ, ອຸທາຫຸ ໂນ''ຕິ. ເອວລຸຈ ປນ ຈິນຸເຕຕຸວາ ''ຄຈຸລ ອິມໍ ປວຕຸຕື ຊານາຫີ''ຕິ ເອກໍ ວານຣໍ ເປເສສີ. ໂສ ຄນຸຕຸວາ ຣຸກຸຂສຸສ ຈ ຜລິຕກາວໍ ຄາມສຸສ ຈ ຄາລຸຫວາສກາວໍ ລຕຸວາ ອາຄນຸຕຸວາ ວານຣານໍ ອາ ໂຣເຈສິ.

ວານຣາ ຕສຸສ ຜລິຕກາວໍ ສຸຕຸວາ ''ມຈຸຣານິ ຕິນຸທຸກຜລານິ ຂາທິສຸສາມາ''ຕິ ອຸສຸສາຫຊາຕາ ວານຣິນຸທສຸສ ຕມຕຸຖໍ ອາ ໂຣເຈສຸໍ. ວານຣິນຸໂທ ''ຄາໂມ ອາວາໂສ ອນາວາໂສ''ຕິ ປຸຈຸລີ. ''ອາວາໂສ, ເທວາ''ຕິ. ''ເຕນ ຫິ ນ ຄນຸຕພຸພໍ. ມນຸສຸສາ ຫີ ພຫຸ ມາຍາ ໂຫນຸຕິ''ຕິ. ''ເທວ, ມນຸສຸສານໍ ປຜິສລຸລານເວລາຍ ອຫຸຒຣຕຸຕສມເຍ ຂາທິສຸສາມາ''ຕິ ພຫູ ຄນຸຕຸວາ ວານຣິນຸທໍ ສມຸປຜິຈຸລາເປຕຸວາ ຫິມວນຸຕາ ໂອຕຣິຕຸວາ ຕສຸສ ຄາມສຸສ ອວິທູເຣ ມນຸສຸສານໍ ປຜິສລຸລານກາລໍ ອາຄມຍມານາ ມຫາປາ ສາຕປີຜຸເຖ ສຍິຕຸວາ ມຊຸຊິມຍາເມ ມນຸສຸເສສຸ ນິທຸທໍ ໂອກຸກມນຸເຕສຸ ຣຸກຸຂໍ ອາຣຸຍຸຫ ຜລານິ ຂາທືສຸ. ອເຖໂກ ປຸຣິໂສ ສຣີຣກິຈຸ ເຈນ ເຄຫາ ນິກຸຂມິຕຸວາ ຄາມມຊຸຊຄໂຕ ວານເຣ ທິສຸວາ ມນຸສຸສານໍ ອາຈິກຸຂີ. ພຫູ ມນຸສຸສາ ຂນຸກລາປໍ ສນຸນຍຸທິຕຸວາ ນາ ນາວຸຂຫຕຸຖາ ເລຫຸທຸທຫຕຸຫາທີນີ ອາທາຍ ''ປກາຕາຍ ຣຕຸຕິຍາ ວານເຣ ຄຕຸຫິສຸສາມາ''ຕິ ຣຸກຸຂໍ ປຣິວາເຣຕຸວາ ອຜຸຖໍສຸ. ອສີ ຕິສຫສຸສວານຣາ ມນຸສຸເສ ທິສຸວາ ມຣຕາກຍຕຊຸຊິຕາ ''ນຕຸຖິ ໂນ ອລຸລໍ ປຜິສຸສຣຕໍ ອລຸລຕຸຣ ວານຣິນຸເທນາ''ຕິ ຕສຸສ ສນຸ ຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫໍສຸ –

໔໗.

''ສນຸທຕຸຖກລາເປຫິ, ເນຕຸຕີສວຣຂາຣິກິ;

ສມນຸຕາ ປຣິກິຕຸຕາມຸຫ, ກຖໍ ໂມກຸໂຂ ກວິສຸສຕີ''ຕິ.

ຕຕຸຖ ສນຸທຕຸຖກລາເປຫີຕິ ສນຸກລາປຫຕຸເຖຫິ, ສນູນີ ເຈວ ສຣກລາເປ ຈ ຄເຫຕຸວາ ຖິເຕຫີຕິ ອຕຸໂຖ. ເນຕຸຕີສວຣຂາຣິກິຕິ ເນຕຸຕີສາ ວຸຈຸຈນຸຕິ ຂຄຸຄາ, ອຸຕຸຕມຂຄຸຄຂາຣີຫີຕິ ອຕຸໂຖ. ປຣິກິຕຸຕາມຸຫາຕິ ປຣິວາຣິຕມຸຫ. ກຖນຸຕິ ເກນ ນຸ ໂຂ ອຸປາເຍນ ອມຸຫາກໍ ໂມກຸໂຂ ກວິສຸສຕີຕິ.

ເຕສໍ ກຖໍ ສຸຕຸວາ ວານຣິນຸໂທ ''ມາ ກາຍິຕຸຖ, ມນຸສຸສາ ນາມ ພຫຸກິຈຸຈາ, ອຊຸຊາປີ ມຊຸຊິມຍາໂມ ວຕຸຕຕິ, ອປີ ນາມ ເຕສໍ 'ອມຸເຫ ມາເຣສຸສາມາ'ຕິ ປຣິວາຣິຕານໍ ອິມສຸສ ກິຈຸຈສຸສ ອນຸຕຣາຍກຣໍ ອລຸລໍ ກິຈຸຈໍ ອຸປຸປຊຸເຊຍຸຍາ''ຕິ ວານເຣ ສມສຸສາເສຕຸ ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໘.

''ອປຸເປວ ພຫຸກິຈຸຈານໍ, ອຕຸໂຖ ຊາເຍຖ ໂກຈິ ນໍ;

ອຕຸຖິ ຣຸກຸຂສຸສ ອຈຸລິນຸນໍ, ຂຊຸຊຖລຸເລວ ຕິນຸທຸກ''ນຸຕິ.

ຕຕຸຖ ນນຸຕິ ນິປາຕມຕຸຕໍ, ອປຸເປວ ພຫຸກິຈຸຈານໍ ມນຸສຸສານໍ ອລຸໂລ ໂກຈິ ອຕຸໂຖ ອຸປຸປຊຸເຊຍຸຍາຕິ ອຍເມເວຕຸຖ ອຕຸໂຖ. ອຕຸຖິ ຣຸກຸຂສຸສ ອຈຸລິນຸນນຸຕິ ອິມສຸສ ຣຸກຸຂສຸສ ຜລານໍ ອາກຫຸຒນປຣິກຫຸຒນວເສນ ອຈຸລິນຸນໍ ພຫຸ ຖານໍ ອຕຸຖິ. ຂຊຸຊຖລຸເລວ ຕິນຸທຸກນຸຕິ ຕິນຸທຸກຜລໍ ຂຊຸຊຖລຸເລວ. ຕຸມຸເຫ ຫິ ຍາວຕເກນ ໂວ ອຕຸໂຖ ອຕຸຖິ, ຕຕຸຕກໍ ຂາທຖ, ອມຸຫາກໍ ປຫຣຕກາລໍ ຊານິສຸສາມາຕິ.

ເອວໍ ມຫາສຕຸໂຕ ກປິຄຕໍ ສມສຸສາເສສີ. ເອຕຸຕກລຸຫິ ອສຸສາສໍ ອລກມານາ ສພຸເພປີ ເຕ ຜລິເຕນ ຫທເຍນ ຊີວິຕກຸຂຍໍ ປາ ປຸເຕຍຸຍຸໍ. ມຫາສຕຸໂຕ ປນ ເອວໍ ວານຣຄຕໍ ອສຸສາເສຕຸວາ ''ສພຸເພ ວານເຣ ສມາເນຖາ''ຕິ ອາຫ. ສມາເນນຸຕາ ຕສຸສ ກາຄິ ເນຍຸຍໍ ເສນກໍ ນາມ ວານຣໍ ອທິສຸວາ ''ເສນໂກ ນາຄໂຕ''ຕິ ອາໂຣເຈສຸໍ. ''ສເຈ ເສນໂກ ນາຄໂຕ, ຕຸມຸເຫ ມາ ກາຍິຕຸຖ, ອິທານິ

ໂວ ໂສ ໂສຕ຺ຖິ ກຣິສ຺ສຕີ''ຕິຯ ເສນໂກປິ ໂຂ ວານຣຄຓສ຺ສ ຄມນກາເລ ນິທ຺ທາຍິຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາ ປພຸທ຺ໂຘ ກຎ຺ຈິ ອທິສ຺ວາ ປທານຸປ຺ທິໂກ ຫຸຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ມນຸສ຺ເສ ທິສ຺ວາ ''ວານຣຄຓສ຺ສ ຠຍໍ ອຸປ຺ປນ຺ນ''ນ຺ຕິ ຎຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິໍ ປຣິຍນ຺ເຕ ເຄເຫ ອຄ຺ຄິໍ ຊາເລຕ຺ວາ ສຸຕ຺ຕໍ ກນ຺ຕນ຺ຕິຍາ ມຫລ຺ລກິຕ຺ຖິຍາ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເຂຕ຺ຕໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຄາມທາຣໂກ ວິຍ ເອກໍ ອຸມ຺ມຸກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸປຣິວາເຕ ຐຕ຺ວາ ຄາມໍ ປທີເປສີຯ ມນຸສ຺ສາ ມກ຺ກເຏ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ອຄ຺ຄິໍ ນິພ຺ພາເປຕຸໍ ອຄມໍສຸຯ ວານຣາ ປລາຍນ຺ຕາ ເສນກສ຺ສຕ຺ຖາຍ ເອເກກໍ ຜລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປລາຍິໍສຸຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ''ຕທາ ຠາຄິເນຍ຺ໂຍ ເສນໂກ ມຫານາໂມ ສກ຺ໂກ ອໂຫສິ, ວານຣຄໂຓ ພຸທ຺ຘປຣິສາ, ວານຣິນ຺ໂທ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ''ນ຺ຕິຯ

ຕິນ຺ທຸກຊາຕກວຓ຺ຓນາ ສຕ຺ຕມາຯ

[໑໗໘] ໘ຯ ກຈ຺ຉປຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຊນິຕ຺ຕໍ ເມ ຠວິຕ຺ຕໍ ເມຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ອຫິວາຕກໂຣຄມຸຕ຺ຕໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ກິຣ ເອກສ຺ມິໍ ກຸເລ ອຫິວາຕກໂຣໂຄ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຯ ມາຕາປິຕໂຣ ປຸຕ຺ຕໍ ອາຫໍສຸ – ''ຕາຕ, ມາ ອິມສ຺ມິໍ ເຄເຫ ວສ, ກິຕ຺ຕິໍ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ປລາຍິຕ຺ວາ ຍຕ຺ຖ ກຕ຺ຖຈິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຊີວິຕໍ ຣກ຺ຂ, ປຈ຺ຉາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອິມສ຺ມິໍ ນາມ ຐາເນ ມຫານິຘານໍ ອຕ຺ຖິ, ຕໍ ອຸທ຺ຘຣິຕ຺ວາ ກຸຏຸມ຺ພໍ ສຓ຺ຐເປຕ຺ວາ ສຸເຂນ ຊີເວຍ຺ຍາສີ''ຕິຯ ປຸຕ຺ໂຕ ເຕສໍ ວຈນໍ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ກິຕ຺ຕິໍ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ປລາຍິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ໂຣເຄ ວູປສນ຺ເຕ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ມຫານິຘານໍ ອຸທ຺ຘຣິຕ຺ວາ ກຸຏຸມ຺ພໍ ສຓ຺ຐເປຕ຺ວາ ຆຣາວາສໍ ວສິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ສປ຺ປິເຕລາທີນິ ເຈວ ວຕ຺ຖຈ຺ຉາທນາທີນິ ຈ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ເຊຕວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສີທິຯ ສຕ຺ຖາ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ປຏິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ ''ຕຸມ຺ຫາກໍ ເຄເຫ ອຫິວາຕກໂຣໂຄ ອຸປ຺ປນ຺ໂນຕິ ອສ຺ສຸມ຺ຫ, ກິນ຺ຕິ ກຕ຺ວາ ມຸຕ຺ໂຕສີ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິ, ໂສ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ອາຈິກ຺ຂິຯ ສຕ຺ຖາ ''ປຸພ຺ເພປິ ໂຂ, ອຸປາສກ, ຠເຍ ອຸປ຺ປນ຺ເນ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຏ຺ຐາເນ ອາລຍໍ ກຕ຺ວາ ອຎ຺ຎຕ຺ຖ ອຄຕາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາປຸຓິໍສຸ, ອນາລຍໍ ປນ ກຕ຺ວາ ອຎ຺ຎຕ຺ຖ ຄຕາ ຊີວິຕໍ ລຠິໍສູ''ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ກາສິຄາມເກ ກຸມ຺ຠກາຣກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ກຸມ຺ຠກາຣກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕທາຣໍ ໂປເສສິຯ ຕທາ ປນ ພາຣາຓສິຍໍ ມຫານທິຍາ ສທ຺ຘິໍ ເອກາພທ຺ໂຘ ມຫາຊາຕສ຺ສໂຣ ອໂຫສິຯ ໂສ ພຫຸອຸທກກາເລ ນທິຍາ ສທ຺ຘິໍ ເອໂກທໂກ ໂຫຕິ, ອຸທເກ ມນ຺ທີຠູເຕ ວິສຸໍ ໂຫຕິຯ ມຈ຺ຉກຈ຺ຉປາ ປນ ''ອິມສ຺ມິໍ ສໍວຈ຺ຉເຣ ສຸວຸຏ຺ຐິກາ ຠວິສ຺ສຕິ, ອິມສ຺ມິໍ ສໍວຈ຺ຉເຣ ທຸພ຺ພຸຏ຺ຐິກາ''ຕິ ຊານນ຺ຕິຯ ອຖ ຕສ຺ມິໍ ສເຣ ນິພ຺ພຕ຺ຕມຈ຺ຉກຈ຺ຉປາ ''ອິມສ຺ມິໍ ສໍວຈ຺ຉເຣ ທຸພ຺ພຸຏ຺ຐິກາ ຠວິສ຺ສຕີ''ຕິ ຎຕ຺ວາ ອຸທກສ຺ສ ເອກາພທ຺ຘກາເລເຍວ ຕມ຺ຫາ ສຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ນທິໍ ອຄມິໍສຸຯ ເອໂກ ປນ ກຈ຺ຉໂປ ''ອິທໍ ເມ ຊາຕຏ຺ຐານໍ ວຑ຺ຒິຕຏ຺ຐານໍ, ມາຕາປິຕູຫິ ວສິຕຏ຺ຐານໍ, ນ ສກ຺ໂກມິ ອິມໍ ຊຫິຕຸ''ນ຺ຕິ ນທິໍ ນ ອຄມາສິຯ ອຖ ນິທາຆສມເຍ ຕຕ຺ຖ ອຸທກໍ ຉິຊ຺ຊິ, ໂສ ກຈ຺ຉໂປ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ມຕ຺ຕິກຄຫຓຏ຺ຐາເນ ຠູມິໍ ຂຓິຕ຺ວາ ປາວິສິຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ''ມຕ຺ຕິກໍ ຄເຫສ຺ສາມີ''ຕິ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມຫາກຸທ຺ທາເລນ ຠູມິໍ ຂຓນ຺ໂຕ ກຈ຺ຉປສ຺ສ ປິຏ຺ຐິໍ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ມຕ຺ຕິກປິຓ຺ຑໍ ວິຍ ກຸທ຺ທາເລເນວ ນໍ ອຸທ຺ຘຣິຕ຺ວາ ຖເລ ປາເຕສິຯ ໂສ ເວທນາປ຺ປຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ''ວສນຏ຺ຐາເນ ອາລຍໍ ຊຫິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ເອວໍ ວິນາສໍ ປາປຸຓິ''ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ປຣິເທວມາໂນ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໕໕ຯ

''ຊນິຕ຺ຕໍ ເມ ຠວິຕ຺ຕໍ ເມ, ອິຕິ ປງ຺ເກ ອວສ຺ສຍິໍ;

ຕໍ ມໍ ປງ຺ໂກ ອຊ຺ຌຠາວິ, ຍຖາ ທຸພ຺ພລກໍ ຕຖາ;

ຕໍ ຕໍ ວທາມິ ຠຄ຺ຄວ, ສຸໂຓຫິ ວຈນໍ ມມຯ

໕໖ຯ

“ຄາເມ ວາ ຍທິ ວາຣຎ຺ເຎ, ສຸຂໍ ຍຕ຺ຣາຘິຄຈ຺ຉຕິ;

ຕໍ ຊນິຕ຺ຕໍ ຠວິຕ຺ຕຎ຺ຈ, ປຸຣິສສ຺ສ ປ຺ຊານໂຕ;

ຍມ຺ຫິ ຊີເວ ຕມ຺ຫິ ຄຈ຺ເຉ, ນ ນິເກຕຫໂຕ ສິຍາ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ຊນິຕ຺ຕໍ ເມ ຠວິຕ຺ຕໍ ເມຕິ ອິທໍ ມມ ຊາຕຏ຺ຐານໍ, ອິທໍ ມມ ວຑ຺ຒິຕຏ຺ຐານໍຯ ອິຕິ ປງ຺ເກ ອວສ຺ສຍິນ຺ຕິ ອິມິນາ ກາຣເຓນາຫໍ ອິມສ຺ມິໍ ກທ຺ທເມ ອວສ຺ສຍີ ນິປ຺ຊຊີ, ວາສໍ ກປ຺ເປສິນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອຊ຺ຊກາວິຕິ ອສິອກວິ ວິນາສໍ ປາເປສິຯ ຠຄ຺ຄວາຕິ ກຸມ຺ຠກາຣໍ ອາລປຕິຯ ກຸມ຺ຠກາຣານຎ຺ຫິ ນາມໂຄຕ຺ຕປຎ຺ຎຕ຺ຕິ ເອສາ, ຍທິທໍ ຠຄ຺ຄວາຕິຯ ສຸຂນ຺ຕິ ກາຍິກເຈຕສິກສຸຂາຫໍຯ ຕໍຊນິຕ຺ຕໍ ຠວິຕ຺ຕຎ຺ຈາຕິ ຕໍ ຊາຕຏ຺ຐານຎ຺ຈ ວຑ຺ຒິຕຏ຺ຐານຎ຺ຈຯ “ຊານິຕ຺ຕໍ ຠາວິຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ ທີຆວເສນປີ ປາໂຐ, ໂສເຍວຕ຺ໂຖຯ ປ຺ຊານໂຕຕິ ອຕ຺ຖານຕ຺ຖໍ ກາຣຓາກາຣຓໍ ຊານນ຺ຕສ຺ສຯ ນ ນິເກຕຫໂຕ ສິຍາຕິ ນິເກເຕ ອາລຍໍ ກຕ຺ວາ ອຎ຺ຎຕ຺ຖ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ນິເກເຕນ ຫໂຕ, ເອວຣູປໍ ມຣຓທຸກ຺ຂໍ ປາປິໂຕ ນ ຠເວຍ຺ຍາຕິຯ

ເອວໍ ໂສ ໂພຘິສຕ຺ເຕນ ສທ຺ຘິ ກເຖນ຺ໂຕ ກາລມກາສິຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສກລຄາມວາສິໂນ ສນ຺ນິປາຕາເປຕ຺ວາ ເຕ ມນຸສ຺ເສ ໂອວທນ຺ໂຕ ເອວມາຫ – “ປສ຺ສຖ ອິມໍ ກຈ຺ຉປໍ, ອຍໍ ອຎ຺ເຎສໍ ມຈ຺ຉກຈ຺ຉປານໍ ມຫານທີ ຄມນກາເລ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຏ຺ຐາເນ ອາລຍໍ ຉິນ຺ທິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ເຕຫິ ສທ຺ຘິ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ມມ ມຕ຺ຕິກຄຫຓຏ຺ຐານໍ ປວິສິຕ຺ວາ ນິປ຺ຊຊິຯ ອຖສ຺ສາຫໍ ມຕ຺ຕິກໍ ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ມຫາກຸທ຺ທາເລນ ປິຏ຺ຐິໍ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ມຕ຺ຕິກປິຓ຺ຑໍ ວິຍ ນໍ ຖເລ ປາເຕສິ, ອຍໍ ອຕ຺ຕນາ ກຕກມ຺ມໍ ສຣິຕ຺ວາ ທ຺ວີຫິ ຄາຖາຫິ ປຣິເທວິຕ຺ວາ ກາລມກາສິຯ ເອວເມສ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຏ຺ຐາເນ ອາລຍໍ ກຕ຺ວາ ມຣຓໍ ປຕ຺ໂຕ, ຕຸມ຺ເຫປິ ມາ ອິມິນາ ກຈ຺ຉເປນ ສທິສາ ອຫຸວຕ຺ຖ, ອິໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ‘ມຍ຺ຫໍ ຣູປໍ ມຍ຺ຫໍ ສທ຺ໂທ ມຍ຺ຫໍ ຄນ຺ໂຘ ມຍ຺ຫໍ ຣໂສ ມຍ຺ຫໍ ໂຜຏ຺ຐພ຺ໂພ ມຍ຺ຫໍ ປຸຕ຺ໂຕ ມຍ຺ຫໍ ຘີຕາ ມຍ຺ຫໍ ທາສທາສິປຣິຈ຺ເຉໂທ ມຍ຺ຫໍ ຫິຣຎ຺ຎສຸວຓ຺ຓ’ນ຺ຕິ ຕຓ຺ຫາວເສນ ອຸປໂຠຄວເສນ ມາ ຄຓ຺ຫິຕ຺ຖ, ເອໂກເວສ ສຕ຺ໂຕ ຕີສຸ ຠເວສຸ ປຣິວຕ຺ຕຕີ”ຕິຯ ເອວໍ ພຸທ຺ຘລີລາຍ ມຫາຊນສ຺ສ ໂອວາທມທາສິ, ໂສ ໂອວາໂທ ສກລຊມ຺ພຸທີປໍ ປຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ສຏ຺ຐິມຕ຺ຕານິ ວສ຺ສສຫສ຺ສານິ ອຏ຺ຐາສິຯ ມຫາຊໂນ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ໂອວາເທ ຐຕ຺ວາ ທານາທີນິ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ອາຍຸປຣິໂຍສາເນ ສຄ຺ຄປຸຣໍ ປູເຣສິ, ໂພຘິສຕ຺ໂຕປິ ຕເຖວ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ສຄ຺ຄປຸຣໍ ປູເຣສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ໂສ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐາສິຯ “ຕທາ ກຈ຺ຉໂປ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ກຸມ຺ຠກາໂຣ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິຯ

ກຈ຺ຉປຊາຕກວຓ຺ຓນາ ອຏ຺ຐມາຯ

[໑໗໙] ໙ຯ ສຕຘມ຺ມຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຕຎ຺ຈອຸປ຺ປນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກວິສຕິວິຘໍ ອເນສນໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ເອກສ຺ມິຎ຺ຫິ ກາເລ ພຫູ ຠິກ຺ຂູ ເວຊ຺ຊກມ຺ເມນ ທູຕກມ຺ເມນ ປຫິຓກມ຺ເມນ ຊງ຺ຆເປສນິເກນ ປິຓ຺ຑປຏິປິຓ຺ເຑນາຕິ ເອວຣູປາຍ ເອກວິສຕິວິຘາຍ ອເນສນາຍ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປສຸໍຯ ສາ ສາເກຕຊາຕເກ (ຊາຯ ໑ຯ໒ຯ໑໗໖-໑໗໘) ອາວິກວິສ຺ສຕິຯ ສຕ຺ຖາ ເຕສໍ ຕຖາ ຊີວິກກປ຺ປນຠາວໍ ຎຕ຺ວາ “ເອຕຣຫິ ໂຂ ພຫູ ຠິກ຺ຂູ ອເນສນາຍ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປນ຺ຕິ, ເຕ ປນ ເອວໍ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປຕ຺ວາ ຍກ຺ຂຕ຺ຕຠາວາ ເປຕຕ຺ຕຠາວາ ນ ມຸຈ຺ຈິສ຺ສນ຺ຕິ, ຘຸຣໂຄຓາ ຫຸຕ຺ວາວ ນິພ຺ພຕ຺ຕິສ຺ສນ຺ຕິ, ນິຣເຍ ປຏິສນ຺ຘິໍ ຄຓ຺ຫິສ຺ສນ຺ຕິ, ເອເຕສໍ ຫິຕຕ຺ຖາຍ ສຸຂຕ຺ຖາຍ ອຕ຺ຕຊ຺ຊາສຍໍ ສກປ຺ປຏິກາຍໍ ເອກໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ກເຖຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆໍ ສນ຺ນິປາຕາເປຕ຺ວາ “ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອກວິສຕິວິຘາຍ ອເນສນາຍ ປຈ຺ຈຍາ ອຸປ຺ປາເທຕພ຺ພາຯ ອເນສນາຍ ຫິ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ ປິຓ຺ຑປາໂຕ ອາທິຕ຺ຕໂລຫຄຸຬສທິໂສ ຫລາຫລວິສູປໂມຯ ອເນສນາ ຫິ ນາເມສາ ພຸທ຺ຘປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘສາວເກຫິ ຄຣຫິຕພ຺ພາ ປຏິກຸຏ຺ຐາຯ ອເນສນາຍ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ ປິຓ຺ຑປາຕໍ ຠຸຎ຺ຊນ຺ຕສ຺ສ ຫິ ຫາໂສ ວາ ໂສມນສ຺ສໍ ວາ ນຕ຺ຖິຯ ເອວໍ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ ຫິ ປິຓ຺ຑປາໂຕ ມມ ສາສເນ ຈຓ຺ຑາລສ຺ສ ອຸຈ຺ຉິຏ຺ຐໂຠຊນສທິໂສ, ຕສ຺ສ ປຣິໂຠໂຄ ສຕຘມ຺ມມາຓວສ຺ສ ຈຓ຺ຑາລຸຈ຺ຉິຏ຺ຐກຕ຺ຕປຣິໂຠໂຄ ວິຍ ໂຫຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຈຓ຺ຑາລໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ເກນຈິເທວ ກຣຓີເຍນ ປາເຖຍ຺ຍຕຓ຺ຑຸເລ ຈ ຠຕ຺ຕປຸຏຎ຺ຈ ຄເຫຕ຺ວາ ມຄ຺ຄໍ ປຏິປ຺ປຊ຺ຊິຯ ຕສ຺ມິຎ຺ຈ ກາເລ ພາຣາຓສິຍໍ ເອໂກ ມາຓໂວ ອຕ຺ຖິ ສຕຘມ຺ໂມ ນາມ ອຸທິຈ຺ຈພ຺ຣາຫ຺ມຓມຫາສາລກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕຯ ໂສປິ ເກນຈິເທວ ກຣຓີເຍນ ຕຓ຺ຑຸເລ ຈ ຠຕ຺ຕປຸຏຎ຺ຈ ອຄ຺ຄເຫຕ຺ວາວ ມຄ຺ຄໍ ປຏິປ຺ປຊ຺ຊິ, ເຕ ອຸໂພປິ ມຫາມຄ຺ເຄ ສມາຄຈ຺ຉິໍສຸຯ ມາຓໂວ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ‘‘ກິໍຊາຕິໂກສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ໂສ ‘‘ອຫໍ ຈຓ຺ຑາໂລ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ຕ຺ວໍ ກິໍຊາຕິໂກສີ’’ຕິ ມາຓວໍ ປຸຈ຺ຉິ ຯ ‘‘ອຸທິຈ຺ຈພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ອຫ’’ນ຺ຕິຯ ‘‘ສາຘຸ ຄຈ຺ຉາມາ’’ຕິ ເຕ ອຸໂພປິ ມຄ຺ຄໍ ອຄມໍສຸຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປາຕຣາສເວລາຍ ອຸທກຜາສຸກຏ຺ຐາເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ຫຕ຺ເຖ ໂຘວິຕ຺ວາ ຠຕ຺ຕປຸຏໍ ໂມເຈຕ຺ວາ ‘‘ມາຓວ, ຠຕ຺ຕໍ ຠຸຎ຺ຊາຫີ’’ຕິ ອາຫຯ ‘‘ນຕ຺ຖິ, ອເຣ ຈຓ຺ຑາລ, ມມ ຠຕ຺ເຕນ ອຕ຺ໂຖ’’ຕິຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ປຸຏຠຕ຺ຕໍ ອຸຈ຺ຈິຏ຺ຐໍ ອກຕ຺ວາວ ອຕ຺ຕໂນ ຍາປນມຕ຺ຕໍ ອຎ຺ຎສ຺ມິໍ ປຓ຺ເຓ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ປຸຏຠຕ຺ຕໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ເຕ ຐເປຕ຺ວາ ຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ປານີຍໍ ປິວິຕ຺ວາ ໂຘຕຫຕ຺ຖປາໂທ ຕຓ຺ຑຸເລ ຈ ເສສຠຕ຺ຕຎ຺ຈ ອາທາຍ ‘‘ຄຈ຺ຉາມ, ມາຓວາ’’ຕິ ມຄ຺ຄໍ ປຏິປ຺ປຊ຺ຊິຯ

ເຕ ສກລທິວສໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສາຍໍ ອຸໂພປິ ເອກສ຺ມິໍ ອຸທກຜາສຸກຏ຺ຐາເນ ນ຺ຫຕ຺ວາ ປຈ຺ຈຸຕ຺ຕຣິໍສຸຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຜາສຸກຏ຺ຐາເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ຠຕ຺ຕປຸຏໍ ໂມເຈຕ຺ວາ ມາຓວໍ ອນາປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຠຸຎ຺ຊິຕຸໍ ອາຣຠິຯ ມາຓໂວ ສກລທິວສໍ ມຄ຺ຄຄມເນນ ກິລນ຺ໂຕ ຉາຕຊ຺ຌຕ຺ໂຕ ‘‘ສເຈ ເມ ຠຕ຺ຕໍ ທສ຺ສຕິ, ຠຸຎ຺ຊິສ຺ສາມີ’’ຕິ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ອຏ຺ຐາສິຯ ອິຕໂຣ ກິຎ຺ຈິ ອວຕ຺ວາ ຠຸຎ຺ຊເຕວຯ ມາຓໂວ ຈິນ຺ເຕສິ – ‘‘ອຍໍ ຈຓ຺ຑາໂລ ມຍ຺ຫໍ ອວຕ຺ວາວ ສພ຺ພໍ ຠຸຎ຺ຊຕິ ນິປ຺ປີເຬຕ຺ວາປີ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸປຣິ ອຸຈ຺ຈິຏ຺ຐຠຕ຺ຕໍ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ເສສໍ ຠຸຎ຺ຊິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິຯ ໂສ ຕຖາ ກຕ຺ວາ ອຸຈ຺ຈິຏ຺ຐຠຕ຺ຕໍ ຠຸຎ຺ຊິຯ ອຖສ຺ສ ຠຸຕ຺ຕມຕ຺ຕສ຺ເສວ ‘‘ມຍາ ອຕ຺ຕໂນ ຊາຕິໂຄຕ຺ຕກຸລປເທສານໍ ອນນຸຈ຺ຉວິກໍ ກຕໍ, ຈຓ຺ຑາລສ຺ສ ນາມ ເມ ອຸຈ຺ຈິຏ຺ຐຠຕ຺ຕໍ ຠຸຕ຺ຕ’’ນ຺ຕິ ພລວວິປ຺ປຏິສາໂຣ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ, ຕາວເທວສ຺ສ ສໂລຫິຕໍ ຠຕ຺ຕໍ ມຸຂໂຕ ອຸຄ຺ຄຈ຺ຉິຯ ໂສ ‘‘ອປ຺ປມຕ຺ຕກສ຺ສ ວຕ ເມ ກາຣຓາ ອນນຸຈ຺ຉວິກໍ ກມ຺ມໍ ກຕ’’ນ຺ຕິ ອຸປ຺ປນ຺ນພລວໂສກຕາຍ ປຣິເທວມາໂນ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໗ຯ

‘‘ຕຎ຺ຈ ອປ຺ປຎ຺ຈ ອຸຈ຺ຈິຏ຺ຐໍ, ຕຎ຺ຈ ກິຈ຺ເຉນ ໂນ ອທາ;

ໂສຫໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓຊາຕິໂກ, ຍໍ ຠຸຕ຺ຕໍ ຕມ຺ປິ ອຸຄ຺ຄຕ’’ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖາຍໍ ສງ຺ເຂປຕ຺ໂຖ – ຍໍ ມຍາ ຠຸຕ຺ຕໍ, ຕໍ ອປ຺ປຎ຺ຈ ອຸຈ຺ຈິຏ຺ຐຎ຺ຈ, ຕຎ຺ຈ ໂສ ຈຓ຺ຑາໂລ ນ ອຕ຺ຕໂນ ຣຸຈິຍາ ມໍ ອທາສິ, ອຖ ໂຂ ນິປ຺ປີຬິຍມາໂນ ກິຈ຺ເຉນ ກສິເຣນ ອທາສິ, ໂສຫໍ ປຣິສຸທ຺ຘພ຺ຣາຫ຺ມຓຊາຕິໂກ, ເຕເນວ ເມ ຍໍ ຠຸຕ຺ຕໍ, ຕມ຺ປິ ສທ຺ຘິໍ ໂລຫິເຕນ ອຸຄ຺ຄຕນ຺ຕິຯ

ເອວໍ ມາຓໂວ ປຣິເທວິຕ຺ວາ ‘‘ກິໍ ທານິ ເມ ເອວຣູປໍ ອນນຸຈ຺ຉວິກໍ ກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ຊີວິເຕນາ’’ຕິ ອຣຎ຺ຎໍ ປວິສິຕ຺ວາ ກສ຺ສຈິ ອຕ຺ຕານໍ ອທສ຺ເສຕ຺ວາວ ອນາຖມຣຓໍ ປຕ຺ໂຕຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ອຕີຕໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ‘‘ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠິກ຺ຂເວ, ສຕຘມ຺ມມາຓວສ຺ສ ຕໍ ຈຓ຺ຑາລຸຈ຺ຈິຏ຺ຐກໍ ຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຍຸຕ຺ຕໂຠຊນສ຺ສ ຠຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ເນວ ຫາໂສ, ນ ໂສມນສ຺ສໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ, ເອວເມວ ໂຍ ອິມສ຺ມິໍ ສາສເນ ປພ຺ພຊິໂຕ ອເນສນາຍ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປນ຺ໂຕ ຕຖາລທ຺ຘປຈ຺ຈຍໍ ປຣິຠຸຎ຺ຊຕິ, ຕສ຺ສ ພຸທ຺ຘປຏິກຸຏ຺ຐຄຣຫິຕຊີວິຕຠາວໂຕ ເນວ ຫາໂສ, ນ ໂສມນສ຺ສໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຠິສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ຫຸຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໘ຯ

‘‘ເອວໍ ຘມ຺ມໍ ນິຣໍກຕ຺ວາ, ໂຍ ອຘມ຺ເມນ ຊີວຕິ;

ສຕຘມ຺ໂມວ ລາເຠນ, ລທ຺ເຘນປິ ນ ນນ຺ທຕີ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ຘມ຺ມນ຺ຕິ ອາຊີວປາຣິສຸທ຺ຘິສີລຘມ຺ມໍ. ນິຣໍກຕ຺ວາຕິ ນີຫຣິຕ຺ວາ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ. ອຘມ຺ເມນາຕິ ເອກວີສຕິຍາ ອເນສນສງ຺ຂາເຕນ ມິຈ຺ຉາຊີເວນ. ສຕຘມ຺ໂມຕິ ຕສ຺ສ ນາມໍ, ''ສນ຺ຕຘມ຺ໂມ''ຕິປິ ປາໂຐ. ນ ນນ຺ທຕີຕິ ຍຖາ ສຕຘມ຺ໂມ ມາຓໂວ ''ຈຓ຺ຑາລຸຈ຺ຉິຏ຺ຐກໍ ເມ ລທ຺ຘ''ນ຺ຕິ ເຕນ ລາເຠນ ນ ນນ຺ທຕິ, ເອວໍ ອິມສ຺ມິມ຺ປິ ສາສເນ ປພ຺ພຊິໂຕ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ອເນສນາຍ ລທ຺ຘລາຠໍ ປຣິຠຸຎ຺ຊນ຺ໂຕ ນ ນນ຺ທຕິ ນ ຕຸສ຺ສຕິ, ''ພຸທ຺ຘຄຣຫິຕຊີວິກາຍ ຊີວາມີ''ຕິ ໂທມນສ຺ສປ຺ປຕ຺ໂຕ ໂຫຕິ. ຕສ຺ມາ ອເນສນາຍ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປນ຺ຕສ຺ສ ສຕຘມ຺ມມາຓວສ຺ເສວ ອຣຎ຺ຎໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອນາຖມຣຓໍ ມຣິຕຸໍ ວຣນ຺ຕິ.

ເອວໍ ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ເທເສຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ພຫູ ຠິກ຺ຂູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸຓິສຸ. ''ຕທາ ມາຓໂວ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ອຫເມວ ຈຓ຺ຑາລປຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ''ນ຺ຕິ.

ສຕຘມ຺ມຊາຕກວຓ຺ຓນາ ນວມາ.

[໑໗໐] ໑໐. ທຸທ຺ທທຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ທຸທ຺ທທໍທທມານານນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຄຓທານໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ສາວຕ຺ຖິຍໍ ກິຣ ທ຺ເວ ສຫາຍກາ ກຸຏຸມ຺ພິຍປຸຕ຺ຕາ ຉນ຺ທກໍ ສໍຫຣິຕ຺ວາ ສພ຺ພປຣິກ຺ຂາຣທານໍ ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ພຸທ຺ຘປ຺ປມຸຂໍ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆໍ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ສຕ຺ຕາຫໍ ມຫາທານໍ ປວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ສພ຺ພປຣິກ຺ຂາເຣ ອທໍສຸ. ເຕສຸ ຄຓເຊຏ຺ຐໂກ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຕ຺ວາ ''ຠນ຺ເຕ, ອິມສ຺ມິໍ ທາເນ ພຫຸທາຍກາປິ ອຕ຺ຖິ ອປ຺ປທາຍກາປິ, ເຕສໍ ສພ຺ເພສມ຺ປິ 'ອິທໍ ທານໍ ມຫປ຺ຜລໍ ໂຫຕູ'''ຕິ ທານໍ ນິຍ຺ຍາເທສິ. ສຕ຺ຖາ ''ຕຸມ຺ເຫຫິ ໂຂ ອຸປາສກາ ພຸທ຺ຘປ຺ປມຸຂສ຺ສ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ທານໍ ທຕ຺ວາ ເອວໍ ນິຍ຺ຍາເທນ຺ເຕຫິ ມຫາກມ຺ມໍ ກຕໍ, ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິຕາປິ ທານໍ ທຕ຺ວາ ເອວເມວ ນິຍ຺ຍາທິໍສູ''ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ກາສິຣຏ຺ເຐ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ຆຣາວາສໍ ປຫາຍ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຄຓສຕ຺ຖາ ຫຸຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕປ຺ເທເສ ຈິຣໍ ວສິຕ຺ວາ ໂລຓມ຺ພິລເສວນຕ຺ຖາຍ ຊນປທຈາຣິກໍ ຈຣມາໂນ ພາຣາຓສິໍ ປຕ຺ວາ ຣາຊຸຍ຺ຍາເນ ວສິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ທ຺ວາຣຄາເມ ສປ຺ຣິວາໂຣ ຠິກ຺ຂາຍ ຈຣິ. ມນຸສ຺ສາ ຠິກ຺ຂໍ ອທໍສຸ. ປຸນທິວເສ ພາຣາຓສິຍໍ ຈຣິ, ມນຸສ຺ສາ ສມ຺ປິຍາຍມານາ ຠິກ຺ຂໍ ທຕ຺ວາ ຄຓພນ຺ຘເນນ ຉນ຺ທກໍ ສໍຫຣິຕ຺ວາ ທານໍ ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ອິສິຄຓສ຺ສ ມຫາທານໍ ປວຕ຺ຕຍິໍສຸ. ທານປຣິໂຍສາເນ ຄຓເຊຏ຺ຐໂກ ເອວເມວ ວຕ຺ວາ ອິມິນາວ ນິຍາເມນ ທານໍ ນິຍ຺ຍາເທສິ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ''ອາວຸໂສ, ຈິຕ຺ຕປ຺ປສາເທ ສຕິ ອປ຺ປກໍ ນາມ ທານໍ ນຕ຺ຖີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອນຸໂມທນໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໔໙.

''ທຸທ຺ທທໍ ທທມານານໍ, ທຸກ຺ກຣໍ ກມ຺ມ ກຸພ຺ພຕໍ;

ອສນ຺ໂຕ ນານຸກຸພ຺ພນ຺ຕິ, ສຕໍ ຘມ຺ໂມ ທຸຣນ຺ນໂຍ.

໕໐.

''ຕສ຺ມາ ສຕຎ຺ຈ ອສຕໍ, ນານາ ໂຫຕິ ອິໂຕ ຄຕິ;

ອສນ຺ໂຕ ນິຣຍໍ ຍນ຺ຕິ, ສນ຺ໂຕ ສຄ຺ຄປຣາຍຓາ''ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ທຸທ຺ທທນ຺ຕິ ທານໍ ນາມ ໂລໂຠໂທສວສິເກຫິ ອປຓ຺ຑິເຕຫິ ທາຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ, ຕສ຺ມາ ''ທຸທ຺ທທ''ນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ຕໍ ທທມານານໍ. ທຸກ຺ກຣໍ ກມ຺ມ ກຸພ຺ພຕນ຺ຕິ ຕເທວ ທານກມ຺ມໍ ສພ຺ເພຫິ ກາຕຸໍ ນ ສກ຺ກາຕິ ທຸກ຺ກຣໍ. ຕໍ ກຸຣຸມານານໍ. ອສນ຺ໂຕຕິ

ອປ຺ປາທິຕາ ພາລາ໚ ນາປຸກຸພຸພນຸຕີຕິ ຕໍ ກມຸມໍ ນາປຸກໂຣນຸຕິ໚ ສຕໍ ສມຸໂມຕິ ປຕຸທິຕານໍ ສກາໂວ໚ ທານໍ ສມຸສາເຍຕໍ ວຸຕຸຕໍ໚ ທຸຣນຸນໂຍຕິ ຟລສມຸພນຸສວເສນ ທຸຊຊາໂນ, ເອວຣູປສຸສ ທານສຸສ ເອວຣູໂປ ຟລວິປາໂກ ໂຫຕີຕິ ທຸຣນຸໂພໂສ໚ ອປີຈ ທຸຣນຸນໂຍຕິ ທຸຣນິຄໂມ, ອປຕຸທິເຕຫິ ທານໍ ທຕຸວາ ທານຟລໍ ນາມ ລທຸສໍ ນ ສກຸກາຕີປີ ອຕຸໂຖ໚ ນານາ ໂຫຕີ ອິໂຕ ຄຕີຕີ ອິ ໂຕ ຈວິຕຸວາ ປຣໂລກໍ ຄຈຸຉນຸຕານໍ ປຏິສນຸຘິຕຸຄຫຕໍ ນານາ ໂຫຕີ໚ ອສນຸໂຕ ນິຣຍໍ ຍນຸຕີຕິ ອປຕຸທິຕາ ທຸສຸສີລາ ທານໍ ອທຕຸ ວາ ສີລໍ ອຣກຸຂິຕຸວາ ນິຣຍໍ ຄຈຸຉນຸຕິ໚ ສນຸໂຕ ສຕຸຄປຣາຍຓາຕີ ປຕຸທິຕາ ປນ ທານໍ ທຕຸວາ ສີລໍ ຣກຸຂິຕຸວາ ອຸໂປສຖກມຸມໍ ກຣິຕຸວາ ຕີຕິ ສຸຈຣິຕານິ ປູເຣຕຸວາ ສຕຸຄປຣາຍຓາ ໂຫນຸຕິ, ມຫນຸຕໍ ສຕຸຄສຸຂສມຸປຕຸຕຶ ອນຸກວນຸຕີຕິ໚

ເອວໍ ໂພທິສຕຸໂຕ ອນຸໂມທນໍ ກຕຸວາ ຈຕຸຕາໂຣ ວສຸສິເກ ມາເສ ຕຕຸເຖວ ວສິຕຸວາ ວສຸສາຕິກຸກເມ ຫິມວນຸຕໍ ຄນຸຕຸວາ ຌານໍ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ອປຣິຫີນຌຊາໂນ ພຸຣຫຸມໂລກູປໂຄ ອໂຫສິ໚

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຘມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຌາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ອິສິຄໂຓ ພຸທຸຘປຣິສາ ອໂຫສິ, ຄຓສຕຸຖາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນຸຕິ໚

ທຸທຸທທຌາຕກວຓຸຓນາ ທສມາ໚

ກລຸຍາຓວຄຸໂຄ ຕຕິໂຍ໚

ຕສຸສຸທຸທານໍ –

ກລຸຍາຓຘມຸມໍ ທທຸທຣໍ, ມກຸກຏິ ທຸພຸພິມກຸກຏໍ;

ອາທິຈຸຈຸປຏຸຖານຄຸເຈວ, ກລຸອາຍມຸຏຸຖິ ຕິນຸທຸກໍ;

ກຈຸຉປໍ ສຕຘມຸມຄຸຈ, ທຸທຸທທນຸຕີ ຈ ເຕ ທສ໚

໔໚ ອສທິສວຄຸໂຄ

[໑໘໑] ໑໚ ອສທິສຌາຕກວຓຸຓນາ

ສນຸຄຸຄໂຫອສທິໂສຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ມຫາກິນິກຸຂມນໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ໚ ເອກທິວສຄຸຫິ ກິກຸຂູ ຘມຸມສກາຍໍ ສນຸນິສິນຸນາ ກຄວໂຕ ມຫານິກຸຂມປາຣມີ ວຓຸເຓນຸຕາ ນິສີທິສຸ໚ ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ’’ຕິ ປຸຈຸຉິຕຸວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ຕຖາຄໂຕ ອິທາເນວ ມຫາກິນິກຸຂມນໍ ນິກຸຂນຸໂຕ, ປຸພຸເພປີ ເສຕຈຸຉຕຸຕໍ ປຫາຍ ນິກຸຂນຸໂຕເຍວາ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ໚

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຌຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພທິສຕຸໂຕ ຕສຸສ ອຄຸຄມເຫສິຍາ ກຸຈຸຉິມຸຫິ ປຏິສນຸຘິ ຄຓຫິ, ຕສຸສ ໂສຕຸຖິນາ ຌາຕສຸສ ນາມຄຸຄຫຓທິວເສ ‘‘ອສທິສກຸມາໂຣ’’ຕິ ນາມໍ ອກໍສຸ໚ ອຖສຸສ ອາຘາວິຕຸວາ ປຣິຘາວິຕຸວາ ວິຈຣຓກາເລ ອຄຸໂຄ ປຸຄຸລວາ ສຕຸໂຕ ເທວິຍາ ກຸຈຸຉິມຸຫິ ປຏິສນຸຘິ ຄຓຫິ, ຕສຸສ ໂສຕຸຖິນາ ຌາຕສຸສ ນາມຄຸຄຫຓທິວເສ ‘‘ພຸຣຫຸມທຕຸຕ ກຸມາໂຣ’’ຕິ ນາມໍ ອກໍສຸ໚ ເຕສຸ ໂພທິສຕຸໂຕ ໂສລຸອສວສຸສກາເລ ຕກຸກສິລໍ ຄນຸຕຸວາ ທິສາປາໂມກຸຂສຸສ ອາຈຣິຍສຸສ ສນຸຕິເກ ຕໂຍ ເວເທ ອຏຸຖາຣສ ຈ ສິປຸປານິ ອຸຄຸຄຓຫິຕຸວາ ເຕສຸ ອິສຸສາສສິປຸເປ ອສທິໂສ ຫຸຕຸວາ ພາຣາຓສີ ປຈຸຈາຄມິ໚ ຣາຌາ ກາລໍ ກໂຣນຸໂຕ ‘‘ອສທິສກຸມາຣສຸສ ຣຌຊໍ ທຕຸວາ ພຸຣຫຸມທຕຸຕສຸສ ໂອປຣຌຊໍ ເທຖາ’’ຕິ ວຕຸວາ ກາລມກາສິ໚ ຕສຸມິ ກາລກເຕ ໂພທິສຕຸໂຕ ອຕຸຕໂນ ຣຌເຊ ທີຍມາເນ ‘‘ນ ມຍຸຫໍ ຣຌເຊນຕຸໂຖ’’ຕິ ປຏິກຸຂິປິ, ພຸຣຫຸມທຕຸຕໍ ຣຌເຊ ອກິສິຄຸຈິສຸ໚ ໂພທິສຕຸໂຕ ‘‘ມຍຸຫໍ ຣຌເຊນ ອຕຸໂຖ ນຕຸຖີ’’ຕິ ກິຄຸຈິປິ ນ ອິຈຸຉິ, ກນິຏຸເຖ ຣຌຊໍ ກາເຣນຸເຕ ປກຕິຍາ ວສນາກາເຣເນວ ວສີ໚ ຣາຌປາທມູລິກາ ‘‘ອສທິສກຸມາໂຣ ຣຌຊໍ ປຕຸເຖຕີ’’ຕິ ວຕຸວາ ຣຄຸໂຄ ສນຸຕິເກ ໂພທິສຕຸຕໍ ປຣິກິນຸທິສຸ໚ ໂສປິ ເຕສໍ ວຈນໍ ຄເຫຕຸວາ

ປະິກິນຸນຈິຕຸໂຕ ''ກາຕຣໍ ເມ ຄຕຸຫຖາ''ຕິ ມນຸສຸເສ ປໂຍເຊສິ຺

ອເຖໂກ ໂພຊິສຕຸຕສຸສ ອຕຸຖຈຣໂກ ຕໍ ກາຣຕໍ ໂພຊິສຕຸຕສຸສ ອາໂຣເຈສິ຺ ໂພຊິສຕຸໂຕ ກນິຍຸຖກາຕິກສຸສ ກຸຊຊິຕຸວາ ນຄຣາ ນິກຸຂມິຕຸວາ ອຍຸລໍ ຣຍຸຖໍ ຄນຸຕຸວາ ''ເອໂກ ຊນຸຄຸຄໂຫ ອາຄນຸຕຸວາ ຣາຊທຸວາເຣ ຖິໂຕ''ຕິ ຣຍຸໂຍ ອາໂຣຈາເປສິ຺ ຣາຊາ ''ກິຕຸຕກໍ ໂກຄໍ ອິຈຸຉສີ''ຕິ ປຸຈຸຉິ ຺ ''ເອກສໍວຈຸຉເຣນ ສຕສຫສຸສ''ນຸຕິ຺ ''ສາຊຸ ອາຄຈຸຉຕູ''ຕິ຺ ອຖ ນໍ ອາຄນຸຕຸວາ ສມີເປ ຖິຕໍ ປຸຈຸຉິ – ''ຕຸວໍ ຊນຄຸຄໂຫສີ''ຕິ? ''ອາມ, ເທວາ''ຕິ຺ ''ສາຊຸ ມໍ ອຸປຍຸຖຫສຸສູ''ຕິ຺ ໂສ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ຣາຊານໍ ອຸປຍຸຖຫິ຺ ຕສຸສ ປຣິພຸພຍໍ ຫິຍມານໍ ທິສຸວາ ''ອຕິພຫຸໍ ລກຕິ''ຕິ ໂປຣາຕກຊນຸຄຸຄຫາ ອຸຊຊາຍີສ຺ຸ ອເຖກທິວສໍ ຣາຊາ ອຸຍຸຍານໍ ຄນຸຕຸວາ ມງຄລສິລາປຍຸຍສມີເປ ສາຕິປາກາຣໍ ປຣິກຸຂິປາເປຕຸວາ ອມຸພຣຸກຸຂມູເລ ມຫາສຍເນ ນິປນຸໂນ ອຸທຸຊໍ ໂອໂລເກນຸໂຕ ຣຸກຸຂຄຸເຄ ເອກໍ ອມຸພປີຕຸຫີ ທິສຸວາ ''ອິມໍ ນ ສກຸກາ ອກິຣຸຫິຕຸວາ ຄຕຸຫິຕຸ''ນຸຕິ ຊນຸຄຸຄເຫ ປກຸໂກສາເປຕຸວາ ''ອິມໍ ອມຸພປີຕຸຫີ ສເຣນ ຉິນຸທິຕຸວາ ປາເຕຕຸໍ ສກຸຂິສຸສຖາ''ຕິ ອາຫ຺ ນ ຕໍ, ເທວ, ອມຸຫາກໍ ຄຣຸ, ເທເວນ ປນ ໂນ ພຫຸວາເຣ ກມຸມໍ ທິຍຸຖປຸພຸພໍ, ອຊຸນາຄ ໂຕ ຊນຸຄຸຄໂຫ ອມຸເຫຫິ ພຫຸຕຣໍ ລກຕິ, ຕໍ ປາຕາເປຖາຕິ຺

ຣາຊາ ໂພຊິສຕຸຕໍ ປກຸໂກສາເປຕຸວາ ''ສກຸຂິສຸສສິ, ຕາຕ, ເອຕໍ ປາເຕຕຸ''ນຸຕິ ປຸຈຸຉິ຺ ''ອາມ, ມຫາຣາຊ, ເອກໍ ໂອກາສໍ ລກມາ ໂນ ສກຸຂິສຸສາມີ''ຕິ຺ ''ກຕໂຣກາສ''ນຸຕິ? ''ຕຸມຸຫາກໍ ສຍນສຸສ ອນຸໂຕກາສ''ນຸຕິ຺ ຣາຊາ ສຍນໍ ຫຣາເປຕຸວາ ໂອກາສໍ ກາເຣສິ຺ ໂພຊິສຕຸຕສຸສ ຫຕຸເຖ ຊນຸ ນຕຸຖິ, ນິວາສນນຸຕເຣ ຊນຸໍ ສນຸນຍຸຫິຕຸວາ ວິຈຣຕິ, ຕສຸມາ ''ສາຕົ ລທຸຊໍ ວຍຸຜຕິ''ຕິ ອາຫ຺ ຣາຊາ ''ສາຊູ''ຕິ ສາຕົ ອາຫຣາເປຕຸວາ ປຣິກຸຂິປາເປສິ຺ ໂພຊິສຕຸໂຕ ອນຸໂຕສາຕົ ປວິສິຕຸວາ ອຸປຣິນິວຕຸຖໍ ເສຕວຕຸຖໍ ຫຣິຕຸວາ ເອກໍ ຣຕຸຕປຜໍ ນິວາເສຕຸວາ ກຈຸຉໍ ພນຸຊິຕຸວາ ເອກໍ ຣຕຸຕປຜໍ ອຸທເຣ ພນຸຊິຕຸວາ ປສິພຸພກໂຕ ສນຸຊິຍຸຕຸຕໍ ຂຄຸຄໍ ນິຫຣິຕຸວາ ວາມປສຸເສ ສນຸນຍຸຫິຕຸວາ ສຸວຕຸຕກາລຸຈຸກໍ ປຜິມຸລຸຈິຕຸວາ ຈາປນາລຸອີ ປີຜຸກິຍໍ ສນຸນຍຸຫິຕຸວາ ສນຸຊິຍຸຕຸຕເມຕຸຫກມຫາຊນຸໍ ອາຫາຍ ປວາລຸອວຕຸຕໍ ຊິຍໍ ອາໂຣເປຕຸວາ ອຸຕຸທີສໍ ສີເສ ປຜິມຸລຸຈິຕຸວາ ຕິຂິຕຂຸຣປຸປໍ ນເຂຫິ ປຣິວຕຸຕຍມາໂນ ສາຕົ ທຸວິຊາ ກຕຸວາ ປຖວີ ຜາເລຕຸວາ ອລງກຕນາຄກຸມາໂຣ ວິຍ ນິກຸຂມິຕຸວາ ສຣຂິປນຍຸຖານໍ ຄນຸຕຸວາ ຂຸຣປຸປໍ ສນຸນຍຸຫິຕຸວາ ຣາຊານໍ ອາຫ – ''ກິ, ມຫາຣາຊ, ເອຕໍ ອມຸພປີຕຸຫີ ອຸທຸຊໍ ອາໂຣຫນກຕຸເຫນ ປາເຕມິ, ອຸທາຫຸ ອໂຊ ໂອໂຣຫນກຕຸເຫນາ''ຕິ ຺ ''ຕາຕ, ພຫູ ມຍາ ອາໂຣຫນກຕຸເຫນ ປາເຕນຸຕາ ທິຍຸຖປຸພຸພາ, ໂອໂຣຫນກຕຸເຫນ ປນ ປາເຕນຸຕາ ມຍາ ນ ທິຍຸຖປຸພຸພາ, ໂອ ໂຣຫນກຕຸເຫນ ປາເຕຫີ''ຕິ຺ ''ມຫາຣາຊ, ອິທໍ ກຕຸຫໍ ທູຣໍ ອາໂຣຫິສຸສຕິ, ຍາວ ຈາຕຸມຫາຣາຊິກກາວນໍ, ຕາວ ຄນຸຕຸວາ ສຍໍ ໂອໂຣຫິສຸສຕິ, ຍາວສຸສ ໂອໂຣຫນໍ, ຕາວ ຕຸມຸເຫຫິ ອຊິວາເສຕຸໍ ວຍຸຜຕິ''ຕິ຺ ຣາຊາ ''ສາຊູ''ຕິ ສມຸປຜິຈຸຉິ຺

ອຖ ນໍ ປຸນ ອາຫ – ''ມຫາຣາຊ, ອິທໍ ກຕຸຫໍ ປນ ອາໂຣຫມານໍ ອມຸພປີຕຸຫີວຕຸຜໍ ຍາວມຊຊໍ ກນຸຕມານໍ ອາໂຣຫິສຸສຕິ, ໂອ ໂຣຫມານໍ ເກສຄຸຄມຕຸຕມຸປີ ອິໂຕ ວາ ເອຕຸໂຕ ວາ ອຄນຸຕຸວາ ອຸຊຸລຸເລວ ປຕິຕຸວາ ອມຸພປີຕຸຫີ ຄເຫຕຸວາ ໂອຕຣິສຸສຕິ, ປສຸສ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ ເວຄໍ ຊເນຕຸວາ ກຕຸຫໍ ຂິປີ຺ ຕໍ ກຕຸຫໍ ອມຸພປີຕຸຫີວຕຸຜໍ ຍາວມຊຊໍ ກນຸຕມານໍ ອກິຣຸຫິ຺ ໂພຊິສຕຸໂຕ ''ອິທານິ ຕໍ ກຕຸຫໍ ຍາວ ຈາຕຸມຫາຣາຊິກກາວນໍ ຄຕໍ ກວິສຸສຕີ''ຕິ ລຕຸວາ ປຖມໍ ຂິຕຸຕກຕຸຫໂຕ ອຊິກຕຣໍ ເວຄໍ ຊເນຕຸວາ ອຍຸລໍ ກຕຸຫໍ ຂິປີ, ຕໍ ຄນຸຕຸວາ ປຸຣິມກຕຸຫປຸງເຂ ປຫຣິຕຸວາ ນິວຕຸຕິຕຸວາ ສຍໍ ຕາວຕິສກາວນໍ ອກິຣຸຫິ຺ ຕຕຸຖ ນໍ ເທວຕາ ອຄຸຄເຫສຸໍ, ນິວຕຸຕນກຕຸຫສຸສ ວາຕຉິນຸນສທຸໂທ ອສນິສທຸໂທ ວິຍ ອໂຫສິ຺ ມຫາຊເນນ ''ກິ ເອໂສ ສທຸໂທ''ຕິ ວຸຕຸເຕ ໂພຊິສຕຸໂຕ ''ນິວຕຸຕນກຕຸຫສຸສ ສທຸໂທ''ຕິ ວຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ອຕຸຕໂນ ສຣີເຣ ກຕຸຫສຸສ ປຕນກາວໍ ລຕຸວາ ກິຕຕສິຕໍ ມ ຫາຊນໍ ''ມາ ກາຍິຕຸຖາ''ຕິ ສມສຸສາເສຕຸວາ ''ກຕຸຫສຸສ ກູມິຍໍ ປຕິຕຸໍ ນ ທສຸສາມີ''ຕິ ອາຫ຺ ກຕຸຫໍ ໂອຕຣມານໍ ເກສຄຸຄມຕຸຕມຸປີ ອິໂຕ ວາ ເອຕຸໂຕ ວາ ອຄນຸຕຸວາ ອຸຊຸລຸເລວ ປຕິຕຸວາ ອມຸພປີຕຸຫີ ຉິນຸທິ຺ ໂພຊິສຕຸໂຕ ອມຸພປີຕຸຫິຍາ ຈ ກຕຸຫສຸສ ຈ ກູມິຍໍ ປຕິຕຸໍ ອທຕຸວາ ອາກາເສເຍວ ສມຸປຜິຈຸຉນຸໂຕ ເອເກນ ຫຕຸເຖນ ອມຸພປີຕຸຫີ, ເອເກນ ຫຕຸເຖນ ກຕຸຫໍ ອຄຸຄເຫສິ຺ ມຫາຊໂນ ຕໍ ອຈຸຉຣິຍໍ ທິສຸວາ ''ນ ໂນ ເອວຣູປໍ ທິຍຸຖປຸພຸພ''ນຸຕິ ມຫາປຸຣິສໍ ປສໍສຕິ ອຸນຸນທຕິ ອປຸໂຜເຜຕິ ອງຄຸ ລິໂຍ ວິຊູນຕິ, ເຈລຸກຸເຂປສຫສຸສານິ ປວຕຸເຕຕິ຺ ຣາຊປຣິສາຍ ຕຸຍຸຖປຫຍຸຖາຍ ໂພຊິສຕຸຕສຸສ ຫິນຸນຊນໍ ໂກຜິມຕຸຕໍ ອໂຫສິ຺ ຣາຊາປີສຸສ ຊນວສຸສໍ ວສຸເສນຸໂຕ ວິຍ ພຫຸໍ ຊນໍ ມຫນຸຕລຸຈ ຍສໍ ອທາສິ຺

ເອວໍ ໂພຊິສຕຸເຕ ເຕນ ຣຍຸລາ ສກຸກເຕ ຄຣຸກເຕ ຕຕຸຖ ວສນຸເຕ ''ອສທິສກຸມາໂຣ ກິຣ ພາຣາຕສິຍໍ ນຕຸຖີ''ຕິ ສຕຸຕ ຣາຊາໂນ ອາຄນຸຕຸວາ ພາຣາຕສິນຄຣໍ ປຣິວາເຣຕຸວາ ''ຣຊຊໍ ວາ ເທຕຸ ຍຸທຸຊໍ ວາ''ຕິ ຣຍຸໂຍ ປຕຸຕໍ ເປເສສຸໍ຺ ຣາຊາ ມຣຕກຍກີໂຕ ''ກຸ ຫີ ເມ ກາຕາ ວສຕີ''ຕິ ປຸຈຸຉິຕຸວາ ''ເອກໍ ສາມນຸຕຣາຊານໍ ອຸປຍຸຖຫຕີ''ຕິ ສຸຕຸວາ ''ມມ ກາຕິເກ ອນາຄຈຸຉນຸເຕ ມຍຸຫໍ ຊີວິຕໍ ນຕຸຖິ, ຄຈຸຉຖ ຕສຸສ ມມ ວຈເນນ ປາເທ ວນຸທິຕຸວາ ຂມາເປຕຸວາ ຄຕຸຫິຕຸວາ ອາຄຈຸຉຖາ''ຕິ ທູເຕ ປາເຫສິ຺ ເຕ ຄນຸຕຸວາ

ໂພຂີສຕຸຕສຸສ ຕໍ ປວຕຸຕິ ອາໂຣເຈສຸໍ. ໂພຂີສຕຸໂຕ ຕໍ ຣາຊານໍ ອາປຸຈຸຈິຕຸວາ ພາຣາຓສີ ປຈຸຈາຄນຸຕຸວາ ຣາຊານໍ ''ມາ ກາຍີ''ຕິ ສມສຸສາເສຕຸວາ ກຕຸເຫ ອກຸຂຣານີ ລິມຸທິຕຸວາ ''ອຫໍ ອສທິສກຸມາໂຣ ອາຄໂຕ, ອລຸລໍ ເອກາກຕຸທໍ ຂິປນຸໂຕ ສພຸເພສໍ ໂວ ຊີວິຕໍ ຫຣິສຸສາມິ, ຊີວິເຕນ ອຕຸຖິກາ ປລາຍນຸຕູ''ຕິ ອຍຸຍາລເກ ຄຕຸວາ ສຕຸຕນຸນໍ ຣາຊູນໍ ກຸລຸຊນຸຕານໍ ກລຸຈນປາຕິມກຸເລເຍວ ກຕຸທໍ ປາເຕສີ. ເຕ ອກຸຂຣານີ ທີສຸວາ ມຣຕາກຍກີຕາ ສພຸເພວ ປລາຍີສຸ. ເອວໍ ມຫາສຕຸໂຕ ຊຸທຸທກມກຸຂິກາຍ ປີວ ນມຕຸຕມຸປີ ໂລຫິຕໍ ອນຸປຸປາເທຕຸວາ ສຕຸຕ ຣາຊາໂນ ປລາເປຕຸວາ ກນິຍຸຖກາຕຣໍ ອປໂລເກຕຸວາ ກາເມ ປຫາຍ ອິສິປພຸພຊຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ອກິລຸລາ ຈ ສມາປຕຸຕິໂຍ ຈ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ຊີວິຕປຣິໂຍສາເນ ພຸຣຫຸມໂລກູປໂຄ ອໂຫສີ.

ສຕຸຖາ ''ເອວໍ, ກິກຸຂເວ, ອສທິສກຸມາໂຣ ສຕຸຕ ຣາຊາໂນ ປລາເປຕຸວາ ວິຊິຕສງຄາໂມ ອິສິປພຸພຊຊໍ ປພຸພຊິໂຕ''ຕິ ອກິສມຸພຸທຸໂຂ ຫຸຕຸວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໖໑.

''ຆນຸຄຸຄໂຫ ອສທິໂສ, ຣາຊປຸຕຸໂຕ ມຫພຸພໂລ;

ທູເຣປາຕີ ອກຸຂຓເວທີ, ມຫາກາຍປຸປທາລໂນ.

໖໘.

''ສພຸພາມິຕຸເຕ ຣຓໍ ກຕຸວາ, ນ ຈ ກລຸຈິ ວິເຫຄຍີ;

ກາຕຣໍ ໂສຕຸຖິ ກຕຸວານ, ສໍຍມໍ ອຊຸຊຸປາຄມີ''ຕິ.

ຕຕຸຖ ອສທິໂສຕິ ນ ເກວລໍ ນາເມເນວ, ພລວິຣິຍປຸລຸລາຫິປີ ອສທິໂສວ. ມຫພຸພໂລຕິ ກາຍພເລນປີ ປຸລຸລາພເລນປີ ມຫພຸພໂລ. ທູເຣປາຕີຕິ ຍາວ ຈາຕຸມຫາຣາຊິກກວນາ ຕາວຕີສກວນາ ຈ ກຕຸທໍ ເປເສຕຸໍ ສມຕຸຖຕາຍ ທູເຣປາຕີ. ອກຸຂຓເວທີຕິ ອວິຣາຂິຕເວທີ. ອຖ ວາ ອກຸຂຓາ ວຸຈຸຈຕິ ວິຊຊຸ, ຍາວ ເອກາ ວິຊຊຸ ນິຈຸຈຣຕິ, ຕາວ ເຕໂນກາເສນ ສຕຸຕຍຸຖ ວາເຣ ກຕຸທານີ ຄເຫຕຸວາ ວິຊຊຕີຕິ ອກຸຂຓເວທີ. ມຫາກາຍປຸປທາລໂນຕິ ມຫນຸເຕ ກາເຍ ປທາເລຕີ. ຈມຸມກາໂຍ, ທາຣຸກາໂຍ, ໂລຫກາໂຍ, ອໂຍກາໂຍ, ວາລິກກາໂຍ, ອຸທກກາໂຍ, ຜລກກາໂຍຕິ ອິເມ ສຕຸຕ ມຫາກາຍາ ນາມ. ຕຕຸຖ ອລຸໂລ ຈມຸມກາຍປທາລໂນ ມຫິສຈມຸມໍ ວິນິວິຊຊຕິ, ໂສ ປນ ສຕມຸປິ ມຫິສຈມຸມານໍ ວິນິວິຊຊຕິເຍວ. ອລຸໂລ ອຍຸຖງຄຸລພຫລໍ ອຸທຸມຸພຣປທຣໍ, ຈຕຸຣງຄຸລພຫລໍ ອສນປທຣໍ ວິນິວິຊຊຕິ, ໂສ ປນ ຜລກສຕມຸປິ ເອກໂຕ ພທຸຂໍ ວິນິວິຊຊຕິ, ຕຖາ ທຸວງຄຸລພຫລໍ ຕມຸພໂລຫປຍຸຍໍ, ອງຄຸລພຫລໍ ອຍປຍຸຍໍ. ວາລິກສກຍສຸສ ພທຣສກຍສຸສ ປລາລສກຍສຸສ ວາ ປຈຸຊາກາເຄນ ກຕຸທໍ ປເວເສຕຸວາ ປຸເຣກາເຄນ ອຕິປາເຕຕິ, ປກຕິຍາ ອຸທເກ ຈຕຸອຸສກຍຸຖານໍ ກຕຸທໍ ເປເສຕິ, ຖເລ ອຍຸເຖິາສການຸຕິ ເອວໍ ອິເມສໍ ສຕຸຕນຸນໍ ມຫາກາຍານໍ ປທາລນໂຕ ມຫາກາຍປຸປທາລໂນ. ສພຸພາມິຕຸເຕຕິ ສພຸເພ ອມິຕຸເຕ. ຣຓໍ ກຕຸວາຕິ ຍຸທຸຂໍ ກຕຸວາ ປລາເປສີຕິ ອຕຸໂຖ. ນ ຈ ກລຸຈິ ວິເຫຄຍີຕິ ເອກມຸປີ ນ ວິເຫເຄສີ. ອວິເຫຄຍນຸໂຕເຍວ ປນ ເຕຫິ ສທຸຂີ ກຕຸທເປສເນເນວ ຣຓໍ ກຕຸວາ. ສໍຍມໍ ອຊຸຊຸປາຄມີຕິ ສີລສໍຍມໍ ປພຸພຊຊໍ ອຸປຄໂຕ.

ເອວໍ ສຕຸຖາ ອິມໍ ຆມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຆາເນສີ – ''ຕທາ ກນິຍຸຖກາຕາ ອານນຸໂທ ອໂຫສີ, ອສທິສກຸມາໂຣ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ''ນຸຕິ.

ອສທິສຊາຕກວຕຸຕນາ ປຖມາ.

[໑໘໘] ໒. ສງຄາມາວຈຣຊາຕກວຕຸຕນາ

ສງຄາມາວຈໂຣສູໂຣຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ນນຸທຕຸເຖຣໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ. ສຕຸຖຣິ ຫີ ປຖມຄມເນນ ກປີລປຸຣໍ

ຄນ຺ຕ຺ວາ ກນິຍ຺ຖກາຕິກໍ ນນ຺ທຣາຊກຸມາຣໍ ປພ຺ພາເຊຕ຺ວາ ກປິລປຸຣາ ນິກ຺ຂມ຺ມ ອນຸປຸພ຺ເພນ ສາວຕ຺ຖິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວິຫຣນ຺ເຕ ອາຍສ຺ມາ ນນ຺ໂທ ກຄວໂຕ ປຕ຺ຕໍ ອາທາຍ ຕຖາຄເຕນ ສທ຺ຫິ ເຄຫາ ນິກ຺ຂມນກາເລ "ນນ຺ທກຸມາໂຣ ກິຣ ສຕ຺ຖາຣາ ສທ຺ຫິ ຄຈ຺ฉຕິ"ຕິ ສຸຕ຺ວາ ອທ຺ເທ຺ລຸລິຂິເຕຫິ ເກເສຫິ ວາຕປານນ຺ຕເຣນ ໂອໂລເກຕ຺ວາ "ຕ຺ວຍິ ໂຂ, ອຍ຺ຍປຸຕ຺ຕ, ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາສີ"ຕິ ອິທໍ ຊນປທກລ຺ຍາຕິຍາ ວຸຕ຺ຕວຈນໍ ອນຸສ຺ສຣນ຺ໂຕ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິໂຕ ອນກິຣໂຕ ອຸປ຺ປຕ຺ທຸປ຺ປຕ຺ຫກຊາໂຕ ຂມນິສນ຺ຖຕຄຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ. ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ຕໍ ປວຕ຺ຕິ ຄຕ຺ວາ "ຍໍນູນາທໍ ນນ຺ທໍ ອຣຫຕ຺ເຕ ປຕິຍ຺ຖາເປຍ຺ຍ"ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ວສນປ຺ຣິເວຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປລ຺ລຕ຺ຕາສເນ ນິສິນ຺ໂນ "ກຈ຺ຈິ, ນນ຺ທ, ອິມສ຺ມິ ສາສເນ ອກິຣມສີ"ຕິ ປຸຈ຺ฉິ. "ການ຺ເຕ, ຊນປທກລ຺ຍາຕິຍາ ປຜິພທ຺ຂຈິຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນາກິຣມາມີ"ຕີ. "ຫິມວນ຺ຕຈາຣິກໍ ຄຕປຸພ຺ໂພສິ ນນ຺ທາ"ຕິ? "ນ ຄຕປຸພ຺ໂພ, ການ຺ເຕ"ຕີ. "ເຕນ ຫີ ຄຈ຺ฉາມາ"ຕີ. "ນຕ຺ຖິ ເມ, ການ຺ເຕ, ອິທ຺ທິ, ກຕາທໍ ຄມິສ຺ສາມີ"ຕີ. ສຕ຺ຖາ "ອທໍ ຕໍ, ນນ຺ທ, ມມ ອິທ຺ທິພເລນ ເນສ຺ສາມີ"ຕິ ເຖຣໍ ຫຕ຺ເຖ ຄເຫຕ຺ວາ ອາກາສໍ ປກ຺ຂນ຺ທນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ເອກສ຺ມິ ຊາມເຂຕ຺ເຕ ຊາມຂາຕ຺ເກ ນິສິນ຺ນໍ ຈິນ຺ນກາຕາ ນາສນ຺ງຸຍ຺ຖໍ ຊາມໂລມໍ ຈິນ຺ນຈວີ ຈມ຺ມມຕ຺ຕໍ ໂລຫິຕປລິຄ຺ຕ຺ຖິຕໍ ເອກໍ ປລ຺ລຍ຺ຖມກ຺ກຍິ ທສ຺ເສສິ – "ປສ຺ສສິ, ນນ຺ທ, ເອຕໍ ມກ຺ກຍິ"ນ຺ຕີ. "ອາມ, ການ຺ເຕ"ຕີ. "ສຸຍ຺ຖຸ ປຈ຺ຈກ຺ຂໍ ກໂຣຫີ"ຕີ.

ອຖ ນໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສຍ຺ກິໂຍຂນິກໍ ມໂນສິລາຕລໍ, ອໂນຕຕ຺ຕທຫາທໂຍ ສຕ຺ຕ ມຫາສເຣ, ປລ຺ຈ ມຫານທິໂຍ, ສຸວຕ຺ຕປພ຺ພຕຣຊຕປພ຺ພຕມຕິປພ຺ພຕປຜິມຕ຺ທິຕໍ ອເນກສຕຣາມເຕຍ຺ຍກໍ ຫິມວນ຺ຕປພ຺ພຕລ຺ຈ ທສ຺ເສຕ຺ວາ "ຕາວຕິສກວນໍ ເຕ, ນນ຺ທ, ທິຍ຺ຖປຸພ຺ພ"ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ฉິຕ຺ວາ "ນ , ທິຍ຺ຖປຸພ຺ພໍ, ການ຺ເຕ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ເອຫິ, ນນ຺ທ, ຕາວຕິສກວນໍ ເຕ ທສ຺ສຍິສ຺ສາມີ"ຕິ ຕຕ຺ຖ ເນຕ຺ວາ ປຕ຺ທຸກມ຺ພລສິລາສເນ ນິສີທີ. ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ທ຺ວິສຸ ເທວໂລເກສຸ ເທວສງ຺ເຟນ ສທ຺ທິ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທີ. ອທ຺ເຍຕິຍໂກຍິສງ຺ຂາ ຕສ຺ສ ປຣິຈາຣິກາ ປລ຺ຈສຕາ ກກຸຍປາທາ ເທວຈ຺ฉຣາໂຍປີ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທີສຸ. ສຕ຺ຖາ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ນນ຺ທໍ ຕາ ປລ຺ຈສຕາ ອຈ຺ฉຣາ ກິເລສວເສນ ປຸນປ຺ປຸນໍ ໂອໂລກາເປສີ. "ປສ຺ສສິ, ນນ຺ທ, ອິມາ ກກຸຍປາທິນິໂຍ ອຈ຺ฉຣາໂຍ"ຕິ? "ອາມ, ການ຺ເຕ"ຕີ. "ກີ ນຸ ໂຂ ເອຕາ ໂສກນ຺ຕິ, ອຸທາຫຸ ຊນປທກລ຺ຍາຕີ"ຕີ. "ເສຍ຺ຍຖາປີ, ການ຺ເຕ, ຊນປທກລ຺ຍາຕີ ອຸປ຺ປິສາຍ ສາ ປລ຺ລຍ຺ຖມກ຺ກຍິ, ເອວເມວ ອິມາ ອຸປ຺ປິສາຍ ຊນປທກລ຺ຍາຕີ"ຕີ. "ອິທານິ ກີ ກຣິສ຺ສສິ ນນ຺ທາ"ຕິ? "ກີ ກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ, ການ຺ເຕ, ອິມາ ອຈ຺ฉຣາ ລການ຺ຕີ"ຕິ? "ສມຕມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ"ຕີ. "ສເຈ ເມ, ການ຺ເຕ, ອິມາສໍ ປຜິລາກຕ຺ຖາຍ ກຄວາ ປາຜິໂກໂຄ ໂຫຕິ, ອທໍ ສມຕມ຺ມໍ ກຣິສ຺ສາມີ"ຕີ. "ກໂຣຫິ, ນນ຺ທ, ອທໍ ເຕ ປາຜິໂກໂຄ"ຕີ. ເອວໍ ເຖໂຣ ເທວສງ຺ຟສ຺ສ ມຊ຺ເຊ ຕຖາຄຕໍ ປາຜິໂກຄໍ ຄເຫຕ຺ວາ "ນາ, ການ຺ເຕ, ອຕິປ຺ປລ຺ຈໍ ກໂຣຖ, ເອຖ ຄຈ຺ฉາມ, ອທໍ ສມຕມ຺ມໍ ກຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ອາຫ. ສຕ຺ຖາ ຕໍ ອາທາຍ ເຊຕວນເມວ ປຈ຺ຈາຄມີ. ເຖໂຣ ສມຕມ຺ມໍ ກາຕຸໍ ອາຣກີ.

ສຕ຺ຖາ ຂມ຺ມເສນາປຕິ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ "ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ມຍ຺ທໍ ກນິຍ຺ຖກາຕາ ນນ຺ໂທ ຕາວຕິສເທວໂລເກ ເທວສງ຺ຟສ຺ສ ມຊ຺ເຊ ເທວຈ຺ฉຣານໍ ການຕາ ມໍ ປາຜິໂກຄໍ ອຄ຺ຄເຫສີ"ຕິ ຕສ຺ສ ອາຈິກ຺ຂິ. ເອເຕນຸປາເຍນ ມຫາໂມຄ຺ຄລ຺ລານຕ຺ເຖຣສ຺ສ ມຫາກສ຺ສປຕ຺ເຖຣສ຺ສ ອນຸຣຸທ຺ທຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຂມ຺ມການ຺ທາຄາຣິກອານນ຺ທຕ຺ເຖຣສ຺ສາຕິ ອສີຕິຍາ ມຫາສາວການໍ ເຍກ຺ຍ຺ເຍນ ຈ ເສສກິກ຺ຂູນໍ ອາຈິກ຺ຂິ. ຂມ຺ມເສນາປຕິ ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖໂຣ ນນ຺ທຕ຺ເຖຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ "ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ, ອາວຸໂສ ນນ຺ທ, ຕາວຕິສເທວໂລເກ ເທວສງ຺ຟສ຺ສ ມຊ຺ເຊ 'ເທວຈ຺ฉຣາ ລການ຺ໂຕ ສມຕມ຺ມໍ ກຣິສ຺ສາມີ'ຕິ ທສພລໍ ປາຜິໂກຄໍ ຄຕ຺ຫີ"ຕິ ວຕ຺ວາ "ນນຸ ເອວໍ ສນ຺ເຕ ຕວ ພ຺ຣທ຺ມຈຣິຍວາໂສ ມາຕຸຄາມສນ຺ນິສ຺ສິໂຕ ກິເລສສນ຺ນິສ຺ສິໂຕ, ຕສ຺ສ ເຕ ອິຕ຺ຖິໂຍ ອຕ຺ຖາຍ ສມຕມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ຕສ຺ສ ກຕິຍາ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ເຕນ ກມ຺ມກາຣເກນ ສທ຺ທິ ກີ ນານາກຣຕ"ນ຺ຕິ ເຖຣໍ ລຊ຺ຊາເປສີ ນິຕ຺ເຕຊໍ ອກາສີ. ເອເຕນຸປາເຍນ ສພ຺ເພປີ ອສີຕິມຫາສາວກາ ອວເສສກິກ຺ຂູ ຈ ຕໍ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ນນ຺ທໍ ລຊ຺ຊາປຍິສຸ.

ໂສ "ອຍຸຕ຺ຕໍ ວຕ ເມ ກຕ"ນ຺ຕິ ຫິຣິຍາ ຈ ໂອຕ຺ຕປ຺ເປນ ຈ ວີຣິຍໍ ທລ຺ທໍ ປຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ວທ຺ເທຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ "ອທໍ, ການ຺ເຕ, ກຄວໂຕ ປຜິສ຺ສວໍ ມຸລ຺ຈາມີ"ຕິ ອາຫ. ສຕ຺ຖາປີ "ຍທາ ຕ຺ວໍ, ນນ຺ທ, ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ໂຕ, ຕທາເຍວາທໍ ປຜິສ຺ສວາ ມຸຕ຺ໂຕ"ຕິ ອາຫ. ເອຕມຕ຺ຖໍ ວິທິຕ຺ວາ ຂມ຺ມສກາຍໍ ກິກ຺ຂູ ກຖໍ ສມຸຍ຺ຖາເປສຸໍ – "ຍາວ ໂອວາທກ຺ຂໂມ ຈາຍໍ, ອາວຸໂສ, ນນ຺ທຕ຺ເຖໂຣ ເອໂກວາເທເນວ ຫິໂຣຕ຺ຕປ຺ປໍ ປຈ຺ຈຸປ຺ຍ຺ຖເປຕ຺ວາ ສມຕມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ໂຕ"ຕີ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ "ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ"ຕິ ປຸຈ຺ฉິຕ຺ວາ "ອິມາຍ ນາມາ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປີ ນນ຺ໂທ ໂອວາທກ຺ຂໂມເຍວາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣທ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ຫຕ຺ຖາຈຣິຍກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ

ທຕ຺ຖາຈຣິຍສິປ຺ເປ ນິປ຺ຜຕ຺ຕີ ປຕ຺ໂຕ ເອກໍ ພາຣາຓສິຣລ຺ໂລ ສປ຺ຕຕຣາຊານໍ ອຸປ຺ຜຼຖາສິ. ໂສ ຕສ຺ສ ມງຄລຫຕ຺ຖີ ສຸສິກ຺ຂິຕໍ ກຕ຺ວາ ສິກ຺ຂາເປສິ. ໂສ ຣາຊາ ''ພາຣາຓສິຣຊ຺ຊໍ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມີ''ຕິ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມງຄລຫຕ຺ຖີ ອາຣຸຍ຺ຫ ມຫຕິຍາ ເສນາຍ ພາຣາຓສີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ''ຣຊ຺ຊໍ ວາ ເທຖ ຍຸທ຺ຮໍ ວາ''ຕິ ຣລ຺ໂລ ປຕ຺ຕໍ ເປເສສິ. ພຣຫ຺ມທຕ຺ໂຕ ''ຍຸທ຺ຮໍ ທສ຺ສາມີ''ຕິ ປາກາຣທ຺ວາຣຜຸຜາລກໂຄປຸເຣສຸ ພລກາຍໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ຍຸທ຺ຮໍ ອທາສິ. ສປ຺ຕຕຣາຊາ ມງຄລຫຕ຺ຖີ ວມ຺ເມນ ລາເຫຕ຺ວາ ສຍມ຺ປີ ວມ຺ມໍ ປຜິມ຺ລຸຈິຕ຺ວາ ຫຕ຺ຕິກ຺ຂນ຺ຜວຣຄໂຕ ຕິຂິຕໍ ອງກຸສໍ ອາທາຍ ''ນຄຣໍ ກິນ຺ທິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ຕໍ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊໍ ຫຕ຺ຖຄຕໍ ກຣິສ຺ສາມີ''ຕິ ຫຕ຺ຖີ ນຄຣາກິມຸຂໍ ເປເສສິ. ໂສ ອຸຕ຺ຫາກລລານິ ເຈວ ຍນ຺ຕປາສາເຕ ຈ ນານປ຺ປກາຣານີ ຈ ປຫຣຕານີ ວິສ຺ສຊ຺ເຊນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ມຣຕາຍກີໂຕ ອຸປສງກມິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ປຜິກ຺ກມິ. ອຖ ນໍ ຫຕ຺ຖາຈຣິໂຍ ອຸປສງກມິຕ຺ວາ ''ຕາຕ, ຕ຺ວໍ ສູໂຣ ສງຄາມາວຈໂຣ, ເອວຣູເປ ຖາເນ ປຜິກ຺ກມນໍ ນາມ ຕຸຍ຺ຫໍ ນານຸຈ຺ຈວິກ''ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖີ ໂອວທນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໖໓.

''ສງຄາມາວຈໂຣ ສູໂຣ, ພລວາ ອິຕິ ວິສ຺ສຸໂຕ;

ກີ ນຸ ໂຕຣຕມາສຊ຺ຊ, ປຜິກ຺ກມສິ ກຸລ຺ຊຣ.

໖໘.

'ໂອມທ຺ທ ຂິປ຺ປໍ ປລິພໍ, ເອສິການີ ຈ ອພ຺ພຫ;

ໂຕຣຕານີ ຈ ມທ຺ທິຕ຺ວາ, ຂິປ຺ປໍ ປວິສ ກຸລ຺ຊຣາ''ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອິຕິ ວິສ຺ສຸໂຕຕິ, ຕາຕ, ຕ຺ວໍ ປວຕ຺ຕສມ຺ປຫາຣໍ ສງຄາມໍ ມທ຺ທິຕ຺ວາ ອວຈຣຕໂຕ ສງຄາມາວຈໂຣ, ຖິຣຫທຍຕາຍ ສູໂຣ, ຖາມສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ພລວາຕິ ເອວໍ ວິສ຺ສຸໂຕ ປຍ຺ຍາໂຕ ປາກໂຜ. ໂຕຣຕມາສຊ຺ຊາຕິ ນຄຣທ຺ວາຣສງຂາຕໍ ໂຕຣຄໍ ປຕ຺ວາ. ປຜິກ຺ກມສິຕິ ກີ ນຸ ໂຂ ໂອສກ຺ກສິ, ເກນ ກາຣເຓນ ນິວຕ຺ຕສີຕິ ວທຕິ. ໂອມທ຺ທາຕິ ອວມທ຺ທ ອໂຜ ປາຕຍ. ເອສິການີ ຈ ອພ຺ພຫາຕິ ນຄຣທ຺ວາເຣ ໂສລຸອສຣຕນໍ ອຜຸຖຣຕນໍ ກູມິຍໍ ປເວເສຕ຺ວາ ນິຈ຺ຈລໍ ກຕ຺ວາ ນິຂາຕາ ເອສິກຕ຺ຖມ຺ກາ ໂຫນ຺ຕິ, ເຕ ຂິປ຺ປໍ ອຸທ຺ຜຣ ລຸລ຺ຈາທີຕິ ອາຕາເປຕິ. ໂຕຣຕານີ ຈ ມທ຺ທິຕ຺ວາຕິ ນຄຣທ຺ວາຣສ຺ສ ປີຜຸຖສງຆາເຜ ມທ຺ທິຕ຺ວາ. ຂິປ຺ປໍ ປວິສາຕິ ສີພໍ ນຄຣໍ ປວິສ. ກຸລ຺ຊຣາຕິ ນາຄໍ ອາລປຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ນາໂຄ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ເອໂກວາເທເນວ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ເອສິກຕ຺ຖມ຺ເກ ໂສຕ຺ທາຍ ປລິເວເຖຕ຺ວາ ອຫິຈ຺ຉຕ຺ຕການີ ວິຍ ລຸລ຺ຈິຕ຺ວາ ໂຕຣຄໍ ມທ຺ທິຕ຺ວາ ປລິພໍ ໂອຕາເຣຕ຺ວາ ນຄຣທ຺ວາຣໍ ກິນ຺ທິຕ຺ວາ ນຄຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອທາສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ''ຕທາ ຫຕ຺ຖີ ນນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ, ຫຕ຺ຖາຈຣິໂຍ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ''ນ຺ຕິ.

ສງຄາມາວຈຣຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທຸຕິຍາ.

[໑໘໓] ໓. ວາໂລທກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ວາໂລທກໍອປ຺ປຣສໍ ນິຫີນນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ປລ຺ຈສເຕ ວິຆາສາເທ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ສາວຕ຺ຖິຍໍ ກິຣ ປລ຺ຈສຕາ ອຸປາສກາ ພຣາວາສປລິໂພຘໍ ປຸຕ຺ຕທາຣສ຺ສ ນິຍ຺ຍາເທຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຸຓນ຺ຕາ ເອກໂຕວ ວິຈຣນ຺ຕິ. ເຕສຸ ເກຈິ ໂສຕາປນ຺ນາ, ເກຈິ ສກທາຄາມິໂນ, ເກຈິ ອນາຄາມິໂນ, ເອໂກປີ ປຸຖຸຊ຺ຊໂນ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ສຕ຺ຖາຣໍ ນິມນ຺ເຕນ຺ຕາປີ ເຕ ອຸປາສເກ ອນ຺ໂຕກຣິຕ຺ວາວ ນິມນ຺ເຕນ຺ຕິ. ເຕສໍ ປນ ທນ຺ຕກຜຸຖມ຺ໂຂທກວຕ຺ຖຄນ຺ຘມາລທາຍກາ ປລ຺ຈສຕາ ຈູລຸປຜຸຖາກາ

ວິພາສາທາ ຫຸດວາ ວສນຸຕິ។ ເຕ ກຸຕຸຕປາຕຣາສາ ນິທຸທາຍິຕຸວາ ອຸຍຸຖາຍ ອຈິຣວຕີ ຄນຸຕຸວາ ນທີຕີເຣ ອຸນຸນທນຸຕາ ມລຸລຍຸທຸຂໍ ຍຸຊຸຊນຸຕິ។ ເຕ ປນ ປຍຸຈສຕາ ອຸປາສກາ ອປຸປສທຸທາ ອປຸປນິຄຸໂພສາ ປຜິສລຸລານມນຸຍຸຍຸຊນຸຕິ។ ສຕຸຖາ ເຕສໍ ວິພາສາທານໍ ອຸຈຸຈາສທຸທໍ ສຸຕຸວາ “ກີ ເອໂສ, ອານນຸທ, ສທຸໂທ”ຕິ ເຖຣໍ ປຸຈຸຊິຕຸວາ “ວິພາສາທສທຸໂທ, ກນຸເຕ”ຕິ ວຸຕຸເຕ “ນ ໂຂ, ອານນຸທ, ອິເມ ວິພາສາທາ ອິທາເນວ ວິພາສໍ ຂາທິຕຸວາ ອຸນຸນທນຸຕິ, ປຸພຸເພປີ ອຸນຸນທນຸຕິເຍວ, ອິເມປີ ອຸປາສກາ ນ ອິທາເນວ ສນຸນິສີນຸນາ, ປຸພຸເພປີ ສນຸນິສີນຸນາເຍວາ”ຕິ ວຕຸວາ ເຖເຣນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຮິສຕຸໂຕ ອມຈຸຈກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ຣຍຸໂຍ ອຕຸຖຣມຸ ມານຸສາສໂກ ອໂຫສິ។ ອເຖກສຸມີ ກາເລ ໂສ ຣາຊາ “ປຈຸຈນຸໂຕ ກຸປິໂຕ”ຕິ ສຸຕຸວາ ປຍຸຈສເຕ ສິນຸຮເວ ກປຸປາເປຕຸວາ ຈຕຸຣງຄິນິຍາ ເສນາຍ ຄນຸຕຸວາ ປຈຸຈນຸຕໍ ວູປສເມຕຸວາ ພາຣາຓສີເມວ ປຈຸຈາຄນຸຕຸວາ “ສິນຸຮວາ ກິລນຸຕາ ອລຸລຣສເມວ ເນ ສໍ ມຸທຸທິກປານໍ ເທຖາ”ຕິ ອາຕາເປສິ។ ສິນຸຮວາ ຄນຸຮປານໍ ປີວິຕຸວາ ອສຸສສາລໍ ຄນຸຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ອຕຸຕໂນ ຖາເນສຸ ອຜຸຖໍ ສຸ។ ເຕສໍ ປນ ທີນຸນາວສິຜຸຖກໍ ອປຸປຣສໍ ພຫຸກສຜໍ ອໂຫສິ។ ມນຸສຸສາ “ອິທໍ ກີ ກໂຣມາ”ຕິ ຣາຊານໍ ປຸຈຸຊີສຸ។ ຣາຊາ ອຸທເກນ ມທຸທິຕຸວາ ມກຈິປີໂລຕິກາທີ ປຣິສຸສາເວຕຸວາ “ເຍ ຄທຸຣກາ ສິນຸຮວານໍ ນິວາປໍ ປທີສຸ, ເຕສໍ ທາເປຖາ”ຕິ ທາເປສິ។ ຄທຸຣກາ ກສເຜາທກໍ ປີວິຕຸວາ ມຕຸຕາ ຫຸຕຸວາ ວິຣວນຸຕາ ຣາຊງຄເຕ ວິຈຣີສຸ។ ຣາຊາ ມຫາວາຕປານໍ ວິວຣິຕຸວາ ຣາຊງຄຕໍ ໂອໂລກຍ ມາໂນ ສມີເປ ຖິຕໍ ໂພຮິສຕຸຕໍ ອາມນຸເຕຕຸວາ “ປສຸສ, ອິເມ ຄທຸຣກາ ກສໂຜທກໍ ປີວິຕຸວາ ມຕຸຕາ ຫຸຕຸວາ ວິຣວນຸຕາ ອຸປຸປຕນຸ ຕາ ວິຈຣນຸຕິ, ສິນຸຮວກຸເລ ຊາຕສິນຸຮວາ ປນ ຄນຸຮປານໍ ປີວິຕຸວາ ນິສຸສທຸທາ ສນຸນິສີນຸນາ ນ ອຸປຸປີລວນຸຕິ, ກີ ນຸ ໂຂ ການຣຕ”ນຸຕິ ປຸຈຸຊນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໖໘។

“ວາໂລທກໍ ອປຸປຣສໍ ນິຫີນໍ, ປີຕຸວາ ມໂທ ຊາຍຕິ ຄທຸຣການໍ;

ອິມຍຸຈ ປີຕຸວານ ຣສໍ ປຓີຕໍ, ມໂທ ນ ສຍຸຊາຍຕີ ສິນຸຮວານ”ນຸຕິ។

ຕຕຸຖ ວາໂລທກນຸຕິ ມກຈິວາເລທີ ປຣິສຸສາວິເຕາທກໍ។ “ວາລຸທກ”ນຸຕິປີ ປາໂຖ។ ນິຫີນນຸຕິ ນິຫີນຣສກາເວນ ນິຫີນໍ។ ນ ສຍຸ ຊາຍຕີຕິ ສິນຸຮວານໍ ມໂທ ນ ຊາຍຕີ, ກີ ນຸ ໂຂ ການຣຕນຸຕິ ປຸຈຸຊີ។

ອຖສຸສ ການຣຕໍ ອາຈິກຸຂນຸໂຕ ໂພຮິສຕຸໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໖໙។

“ອປຸປໍ ປີວິຕຸວານ ນິຫີນຊຈຸໂຈ, ໂສ ມຊຸຊຕີ ເຕນ ຊນິນຸທ ປຸຜຸໂຖ;

ໂຮຣຍຸຫສີລີ ຈ ກຸລມຸຫິ ຊາໂຕ, ນ ມຊຸຊຕີ ອຄຸຄຣສໍ ປີວິຕຸວາ”ຕີ។

ຕຕຸຖ ເຕນ ຊນິນຸທ ປຸຜຸໂຖຕີ ຊນິນຸທ ອຸຕຸຕມຣາຊ ໂຍ ນິຫີນຊຈຸໂຈ, ເຕນ ນິຫີນຊຈຸຈກາເວນ ປຸຜຸໂຖ ມຊຸຊຕີ ປມຊຸຊຕີ។ ໂຮຣຍຸຫສີລີຕີ ໂຮຣຍຸຫສີໂລ ຮຸຣວຫນກອາຈາເຣນ ສມຸປນຸໂນ ຊາຕີສິນຸຮໂວ។ ອຄຸຄຣສນຸຕິ ສພຸພປຖມໍ ຄຫີຕໍ ມຸທຸທິກຣສໍ ປີວິ ຕຸວາປີ ນ ມຊຸຊຕີ។

ຣາຊາ ໂພຮິສຕຸຕສຸສ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ຄທຸຣເກ ຣາຊງຄຕາ ນິຫຣາເປຕຸວາ ຕສຸເສວ ໂອວາເທ ຖິໂຕ ທານາທີນິ ປຸຍຸຍານິ ກຕຸວາ ຍຖາກມຸມໍ ຄໂຕ។

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຮມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຮາເນສີ – “ຕທາ ປຍຸຈສຕາ ຄທຸຣກາ ອິເມ ວິພາສາທາ ອເຫສຸໍ, ປຍຸຈສ ຕາ ສິນຸຮວາ ອິເມ ອຸປາສກາ, ຣາຊາ ອານນຸໂທ, ປຓຸທິຕາມຈຸໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ”ນຸຕິ។

ວາໂລທກຊາຕກວຓຓນາ ຕຕິຍາ។

[໑໑໔] ໔។ ຄິຣິທຕຸຕຊາຕກວຓຓນາ

ທູສິໂຕຄິຣິທຕຸເຕນາຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເວລຸວຸເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເອກໍ ວິປກຸຂເສວີ ກິກຸຂຸ ອາຣພຸກ ກເຖສິ។ ວຕຸຖຸ ເຫຍຸຖາ ມທິລຸອາມຸຂຊາຕເກ (ຊາ។ ໑។໑។໔໖) ກຖິຕເມວ។ ສຕຸຖາ ປນ ''ນ, ກິກຸຂເວ, ອຍໍ ກິກຸຂຸ ອິທາເນວ ວິປກຸຂໍ ເສວຕິ, ປຸພຸເພປສ ວິປກຸຂເສວໂກເຍວາ''ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕາສີຍໍ ສາມຣາຊາ ຣຊຸຊໍ ການເຣສິ។ ຕທາ ໂພຣິສຕຸໂຕ ອມຈຸຈກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ຕສຸສ ອຕຸຖຸຣມຸມານຸສາສໂກ ອໂຫສິ។ ຣຸລຸໂລ ປນ ປຕຸຫໂວ ນາມ ມງຄລສຸໂສ, ຕສຸສ ຄິຣິທຕຸໂຕ ນາມ ອສຸສພນຸໂຣ, ໂສ ຂລຸໂຊ ອໂຫສິ។ ອສຸໂສ ມຸຂຣຊຸຊຸເກ ຄເຫຕຸວາ ຕໍ ປຸຣໂຕ ປຸຣໂຕ ຄຈຸອນຸຕໍ ທິສຸວາ ''ນໍ ເອສ ສິກຸຂາເປຕິ''ຕິ ສລຸລາຍ ຕສຸສ ອນຸສິກຸຂນຸໂຕ ຂລຸໂຊ ອໂຫສິ។ ຕສຸສ ອສຸສສຸສ ຂລຸຊກາວໍ ຣລຸໂລ ອາໂຣເຈສຸໍ, ຣາຊາ ເວຊຸເຊ ເປເສສິ។ ເຕ ຄນຸຕຸວາ ອສຸສສຸສ ສຣີເຣ ໂຣຄໍ ອປສຸສນຸຕາ ''ໂຣຄມສຸສ ນ ປສຸສາມາ''ຕິ ຣລຸໂລ ກຖຍິສຸ។ ຣາຊາ ໂພຣິສຕຸຕໍ ເປເສສິ – ''ຄຈຸອ ວຍສຸສ, ເອຕຸຖ ການຣຕໍ ຊານາທີ''ຕິ។ ໂສ ຄນຸຕຸວາ ຂລຸຊອສຸສພນຸຣສໍສຄຸຄເຣນ ຕສຸສ ຂລຸຊກູຕກາວໍ ລຕຸວາ ຣລຸໂລ ຕມຕຸຖໍ ອາໂຣເຈຕຸວາ ''ສໍສຄຸຄໂທເສນ ນາມ ເອວໍ ໂຫຕິ''ຕິ ທສຸເສນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –-

໖໗។

''ທູສິໂຕ ຄິຣິທຕຸເຕນ, ຫໂຍ ສາມສຸສ ປຕຸຫໂວ;

ໂປຣາຕໍ ປກຕີ ຫິຕຸວາ, ຕສຸເສວານຸວິຣິຍຸຍຕີ''ຕິ។

ຕຕຸຖ ຫໂຍ ສາມສຸສາຕິ ສາມສຸສ ຣລຸໂລ ມງຄລສຸໂສ។ ໂປຣາຕໍ ປກຕີ ຫິຕຸວາຕິ ອຕຸຕໂນ ໂປຣາຕປກຕີ ສິງຄາຣກາວໍ ປຫາຍ ។ ອນຸວິຣິຍຸຍຕີຕິ ອນຸສິກຸຂຕິ។

ອຖ ນໍ ຣາຊາ ''ອິທານິ ວຍສຸສ ກີ ກຕຸຕພຸພ''ນຸຕິ ປຸຈຸອິ។ ໂພຣິສຕຸໂຕ ''ສຸນຸທຣໍ ອສຸສພນຸຣໍ ລກິຕຸວາ ຍຖາ ໂປຣາໂຕ ກວິສຸສຕີ''ຕິ ວຕຸວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໖໘។

''ສເຈ ຈ ຕນຸໂຊ ໂປໂສ, ສິຂຣາການຣກປຸປິໂຕ;

ອານເນ ນໍ ຄເຫຕຸວານ, ມຕຸຫເລ ປຣິວຕຸຕເຍ;

ຂິປຸປເມວ ປຫນຸຕຸວານ, ຕສຸເສວານຸວິຣິຍຸຍຕີ''ຕິ។

ຕຕຸຖ ຕນຸໂຊຕິ ຕສຸສ ອນຸໂຊ។ ອນຸຣູປໍ ຊາໂຕ ຫິ ອນຸໂຊ, ຕສຸສ ອນຸໂຊ ຕນຸໂຊ។ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ສເຈ ຫິ, ມຫາຣາຊ, ຕສຸສ ສິງຄາຣສຸສ ອາຈາຣສມຸປນຸນສຸສ ອສຸສສຸສ ອນຸຣູປໍ ຊາໂຕ ສິງຄາໂຣ ອາຈາຣສມຸປນຸໂນ ໂປໂສ។ ສິຂຣາການຣກປຸປິໂຕຕິ ສິຂເຣນ ສຸນຸທເຣນ ອາການເຣນ ກປຸປິຕເກສມສຸສຸ ຕໍ ອສຸສໍ ອານເນ ຄເຫຕຸວາ ອສຸສມຕຸຫເລ ປຣິວຕຸເຕຍຸຍ, ຂິປຸປເມເວສ ຕໍ ຂລຸຊກາວໍ ປຫາຍ ''ອຍໍ ສິງຄາໂຣ ອາຈາຣສມຸປນຸໂນ ອສຸສໂຄປໂກ ມໍ ສິກຸຂາເປຕີ''ຕິ ສລຸລາຍ ຂິປຸປເມວ ຕສຸສ ອນຸວິຣິຍຸຍຕິ ອນຸສິກຸຂິສຸສຕິ, ປກຕິກາເວເຍວ ຄສຸສຕີຕິ ອຕຸໂຖ។ ຣາຊາ ຕຖາ ການເຣສິ, ອສຸໂສ ປກຕິກາເວ ປຕິຍຸຖາສິ។ ຣາຊາ ''ຕິຣຈຸອານານມຸປີ ນາມ ອາສຍໍ ຊານິສຸສຕີ''ຕິ ຕຸຍຸຖຈິຕຸໂຕ ໂພຣິສຕຸຕສຸສ ມຫນຸຕໍ ຍສໍ ອທາສິ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ຄິຣິທຕ຺ໂຕ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ອສ຺ໂສ ວິປ຺ກ຺ຂເສວໂກ ຠິກ຺ຂຸ, ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ, ອມ຺ຈປຕ຺ຫິໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ຄິຣິທຕ຺ຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຈຕ຺ຕ຺ຖາ.

[໑໘໔] ໔. ອນຠິຣຕິຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ຍໂຖທເກ ອາວິເລ ອປ຺ປສນ຺ເນຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຄ຺ຄຕຣໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກ຺ມາຣໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ສາວຕ຺ຖິຍໍ ກິຣ ເອໂກ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກ຺ມາໂຣ ຕິຕ຺ຕໍ ເວທານໍ ປາຣຄູ ພຫູ ຂຕ຺ຕິຍກ຺ມາເຣ ຈ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກ຺ມາເຣ ຈ ມນ຺ເຕ ວາເຈສິ. ໂສ ອປຣພາເຄ ຘຣາວາສໍ ສຕ຺ຖເປຕ຺ວາ ວຕ຺ຖາລງ຺ກາຣຄນ຺ຘທາສິເຂຕ຺ຕວຕ຺ຖ຺ໂຄມຫິສປ຺ຕທາຣາທີນໍ ອຕ຺ຖາຍ ຈິນ຺ຕຍມາໂນ ຣາຄໂທສໂມຫວສິໂກ ຫ຺ຕ຺ວາ ອາວິລຈິຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ມນ຺ເຕ ປຝິປາຝິຍາ ປຣິວຕ຺ເຕຕ຺ຸ ນາສກ຺ຂິ, ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ມນ຺ຕາ ນ ປຝິຫ຺ສ຺ຸ. ໂສ ເອກທິວສໍ ພຫຸໍ ຄນ຺ຘມາລາທີ ຄເຫຕ຺ວາ ເຊຕວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ປູເຊຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ . ສຕ຺ຖາ ເຕນ ສທ຺ຘິ ປຝິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ ‘‘ກີ, ມາຓວ, ມນ຺ເຕ ວາເຈສິ, ປຄ຺ຕາ ເຕ ມນ຺ຕາ’’ຕິ ປ຺ຈ຺ຉິ. ‘‘ປ຺ພ຺ເພ ເມ, ກນ຺ເຕ, ມນ຺ຕາ ປ຺ຄຕາ ອເຫສຸໍ, ຘຣາວາສສ຺ສ ປນ ຄຫິຕກາລໂຕ ປຝ຺ຖາຍ ຈິຕ຺ຕໍ ເມ ອາວິລໍ ຊາຕໍ, ເຕນ ເມ ມນ຺ຕາ ນ ປຄ຺ຕາ’’ຕິ. ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ ໂຂ, ມາຓວ, ອິທາເນວ, ປ຺ພ຺ເພປິ ເຕ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ອນາວິລກາເລ ຕວ ມນ຺ຕາ ປຄ຺ຕາ ອເຫສຸໍ, ຣາຄາທີຫິ ປນ ອາວິລກາເລ ຕວ ມນ຺ຕາ ນ ປຝິຫ຺ສ຺ູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓມຫາສາລກ຺ເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ມນ຺ເຕ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ທິສາປາໂມກ຺ໂຂ ອາຈຣິໂຍ ຫ຺ຕ຺ວາ ພາຣາຓສິຍໍ ພຫູ ຂຕ຺ຕິຍກ຺ມາເຣ ຈ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກ຺ມາເຣ ຈ ມນ຺ເຕ ວາເຈສິ. ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ເອໂກ ພ຺ຣາຫ຺ມຓມາຓໂວ ຕໂຍ ເວເທ ປຄ຺ເຓ ອກາສິ, ເອກປເທປິ ນິກ຺ກງ຺ໂຂ ປີຝ຺ຖິອາຈຣິໂຍ ຫ຺ຕ຺ວາ ມນ຺ເຕ ວາເຈສິ. ໂສ ອປເຣນ ສມເຍນ ຘຣາວາສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຘຣາວາສຈິນ຺ຕາຍ ອາວິລຈິຕ຺ໂຕ ມນ຺ເຕ ປຣິວຕ຺ເຕຕ຺ຸ ນາສກ຺ຂິ. ອຖ ນໍ ອາຈຣິໂຍ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄຕໍ ‘‘ກີ, ມາຓວ, ປຄ຺ຕາ ເຕ ມນ຺ຕາ’’ຕິ ປ຺ຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ຘຣາວາສຄຫິຕກາລໂຕ ປຝ຺ຖາຍ ເມ ຈິຕ຺ຕໍ ອາວິລໍ ຊາຕໍ, ມນ຺ເຕ ປຣິວຕ຺ເຕຕ຺ຸ ນ ສກ຺ໂກມິ’’ຕິ ວ຺ຕ຺ເຕ ‘‘ຕາຕ, ອາວິເລ ຈິຕ຺ຕມ຺ຫິ ປຄ຺ຕາປິ ມນ຺ຕາ ນ ປຝິກນ຺ຕິ, ອນາວິເລ ປນ ຈິຕ຺ເຕ ອປ຺ປຝິກາຕໍ ນາມ ນຕ຺ຖີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອາຫ –

໖໑.

‘‘ຍໂຖທເກ ອາວິເລ ອປ຺ປສນ຺ເນ, ນ ປສ຺ສຕິ ສິປ຺ປິກສມ຺ພ຺ກຄ຺ຈ;

ສກ຺ຂຣໍ ວາລ຺ກໍ ມຈ຺ຉຄ຺ມ຺ພໍ, ເອວໍ ອາວິລມ຺ຫິ ຈິຕ຺ເຕ;

ນ ໂສ ປສ຺ສຕິ ອຕ຺ຕທຕ຺ຖໍ ປຣຕ຺ຖໍ.

໗໐.

‘‘ຍໂຖທເກ ອຈ຺ເຉ ວິປ຺ປສນ຺ເນ, ໂສ ປສ຺ສຕິ ສິປ຺ປິກສມ຺ພ຺ກຄ຺ຈ;

ສກ຺ຂຣໍ ວາລ຺ກໍ ມຈ຺ຉຄ຺ມ຺ພໍ, ເອວໍ ອນາວິລມ຺ຫິ ຈິຕ຺ເຕ;

ໂສ ປສ຺ສຕິ ອຕ຺ຖທຕ຺ຖໍ ປຣຕ຺ຖ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອາວິເລຕິ ກທ຺ທມາລ຺ລ຺ອິເຕ. ອປ຺ປສນ຺ເນຕິ ຕາເຍວ ອາວິລຕາຍ ອວິປ຺ປສນ຺ເນ. ສິປ຺ປິກສມ຺ພ຺ກຄ຺ຈາຕິ ສິປ຺ປິກຄ຺ຈ ສມ຺

ພຸກຎ຺ຈຯ ມຈ຺ຉຄຸມ຺ພນ຺ຕິ ມຈ຺ຉໝຝໍຯ ເອວໍ ອາວິລມ຺ຫິຕິ ເອວເມວ ຣາຄາທີຫິ ອາວິເລ ຈິຕ຺ເຕຯ ອຕ຺ຕທຕ຺ຖໍ ປຣຕ຺ຖນ຺ຕິ ເນວ ອຕ຺ຕທຕ຺ຖໍ ນ ປຣຕ຺ຖໍ ປສ຺ສຕີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ໂສ ປສ຺ສຕີຕິ ເອວເມວ ອນາວິເລ ຈິຕ຺ເຕ ໂສ ປຸຣິໂສ ອຕ຺ຕທຕ຺ຖໍ ປຣຕ຺ຖຎ຺ຈ ປສ຺ສຕີຕິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸມາໂຣ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຖຫິຯ "ຕທາ ມາຕໂວ ອຍເມວ ມາຕໂວ ອໂຫສິ, ອາຈຣິໂຍ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິຯ

ອນກິຣຕິຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຎ຺ຈມາຯ

[໑໗໖] ໖ຯ ທຊິວາຫນຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ວຕ຺ຕຄນ຺ຊຣສູເປໂຕຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວລຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ວິປກ຺ຂເສວີ ກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິຯ ວຕ຺ຖຸ ເຫຏ຺ຖາ ກຖິຕເມວຯ ສຕ຺ຖາ ປນ "ກິກ຺ຂເວ, ອສາຘສນ຺ນິວາໂສ ນາມ ປາໂປ ອນຕ຺ຖກໂຣ, ຕຕ຺ຖ ມນຸສ຺ສກູຕານໍ ຕາວ ປາປສນ຺ນິວາສສ຺ສ ອນຕ຺ຖກຣຕາຍ ກິໍ ວຕ຺ຕພ຺ພໍ, ປຸພ຺ເພ ປນ ອສາເຕນ ອມຘເຣນ ນິມ຺ພຣຸກ຺ເຂນ ສທ຺ຊີ ສນ຺ນິວາສມາຄມ຺ມ ມຘຸຣຣໂສ ທິພ຺ພຣສປຜິກາໂຄ ອເຈຕໂນ ອມ຺ພຣຸກ຺ໂຂປີ ອມຘໂຣ ຕິຕ຺ຕໂກ ຊາໂຕ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ກາສິຣຏ຺ເຖ ຈຕ຺ຕາໂຣ ກາຕໂຣ ພ຺ຣາຫ຺ມຕາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ປຜິປາຜິຍາ ປຕ຺ຕສາລາ ກຕ຺ວາ ວາສໍ ກປ຺ເປສຸໍຯ ເຕສໍ ເຊຏ຺ຖກກາຕາ ກາລໍ ກຕ຺ວາ ສກ຺ກຕ຺ຕໍ ປາປຸຕີຯ ໂສ ຕໍ ກາຣຕໍ ຜຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣນ຺ຕຣາ ສຕ຺ຕຏ຺ຖທິວສຈ຺ຈເຍນ ເຕສໍ ອຸປຏ຺ຖານໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ເຊຏ຺ຖກາຕປສໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຕ຺ວາ – "ກນ຺ເຕ, ເກນ ເຕ ອຕ຺ໂຖ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ປຕ຺ຫຸໂຣໂຄ ຕາປໂສ "ອຕ຺ຄິນາ ເມ ອຕ຺ໂຖ"ຕິ ອາຫຯ ໂສ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ວາສີຜຣສຸກໍ ອທາສິຯ ວາສີຜຣສຸໂກ ນາມ ທຕ຺ເທ ປເວສນວເສນ ວາສີປີ ໂຫຕີ ຜຣສຸປີຯ ຕາປໂສ "ໂກ ເມ ອິມໍ ອາທາຍ ທາຣູນິ ອາຫຣິສ຺ສຕີ"ຕິ ອາຫຯ ອຖ ນໍ ສກ຺ໂກ ເອວມາຫ – "ຍທາ ເຕ, ກນ຺ເຕ, ທາຣູຫິ ອຕ຺ໂຖ, ອິມໍ ຜຣສຸໍ ຫຕ຺ເຖນ ປຫຣິຕ຺ວາ 'ທາຣູນິ ເມ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອຄ຺ຄິໍ ກໂຣຫີ'ຕິ ວເທຍ຺ຍາສິ, ທາຣູນິ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອຄ຺ຄິໍ ກຕ຺ວາ ທສ຺ສຕີ"ຕິຯ ຕສ຺ສ ວາສີຜຣສຸກໍ ທຕ຺ວາ ທຸຕິຍມ຺ປີ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ "ກນ຺ເຕ, ເກນ ເຕ ອຕ຺ໂຖ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ຕສ຺ສ ປຕ຺ຕສາລາຍ ຫຕ຺ຖິມຄ຺ໂຄ ໂຫຕິ, ໂສ ຫຕ຺ຖີຫິ ອຸປທ຺ທຸໂຕ "ຫຕ຺ຖີນໍ ເມ ວເສນ ທຸກ຺ຂໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ, ເຕ ປລາເປຫີ"ຕິ ອາຫຯ ສກ຺ໂກ ຕສ຺ສ ເອກໍ ເກຣີ ອຸປນາເມຕ຺ວາ "ກນ຺ເຕ, ອິມສ຺ສາ ຕເລ ປຫເຜ ຕຸມ຺ຫາກໍ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ຕາ ປລາຍິສ຺ສນ຺ຕິ, ອິມສ຺ສາ ຕເລ ປຫເຜ ເມຕ຺ຕຈິຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ຈຕຸຣງ຺ຄິນີຍາ ເສນາຍ ປຣິວາເຣສ຺ສນ຺ຕີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ຕໍ ເກຣີ ທຕ຺ວາ ກນິຏ຺ຖສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ "ກນ຺ເຕ, ເກນ ເຕ ອຕ຺ໂຖ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ໂສປີ ປຕ຺ຫຸໂຣຄຊາຕ຺ໂກວ, ຕສ຺ມາ "ທຊິນາ ເມ ອຕ຺ໂຖ"ຕິ ອາຫຯ ສກ຺ໂກ ຕສ຺ສ ເອກໍ ທຊິໝຝໍ ທຕ຺ວາ "ສເຈ ຕຸມ຺ເຫ ອິຈ຺ຉມານາ ອິມໍ ອາສິຎ຺ເຈຍ຺ຍາຖ, ມຫານທີ ຫຸຕ຺ວາ ມໂຫຌໍ ປວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ຣຊ຺ຊໍ ຄເຫຕ຺ວາ ທາຕຸໍ ສມຕ຺ໂຖປີ ກວິສ຺ສຕີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິຯ ຕໂຕ ປຏ຺ຖາຍ ວາສີຜຣສຸໂກ ເຊຏ຺ຖກາຕິກສ຺ສ ອຄ຺ຄິໍ ກໂຣຕິ, ອິຕເຣນ ເກຣິຕເລ ປຫເຜ ຫຕ຺ຖີ ປລາຍນ຺ຕິ, ກນິຏ຺ໂຖ ທຊີ ປຣິກຸຎ຺ຊຕິຯ

ຕສ຺ມິໍ ກາເລ ເອໂກ ສູກໂຣ ເອກສ຺ມິໍ ປຸຣາຕຄາມຏ຺ຖາເນ ຈຣນ຺ໂຕ ອານຸກາວສມ຺ປນ຺ນໍ ເອກໍ ມຕີກ຺ຂນ຺ຘໍ ອທ຺ທສຯ ໂສ ຕໍ ມຕີກ຺ຂນ຺ຘໍ ມຸເຂນ ຌໍສິຕ຺ວາ ຕສ຺ສານຸກາເວນ ອາກາເສ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ສມຸທ຺ທສ຺ສ ມຊ຺ເຊ ເອກໍ ທີປກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ "ເອຕ຺ຖ ທານິ ມຍາ ວສິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ"ຕິ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຜາສຸກຏ຺ຖາເນ ເອກສ຺ສ ອຸທຸມ຺ພຣຣຸກ຺ຂສ຺ສ ເຫຏ຺ຖາ ວາສໍ ກປ຺ເປສິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ຕສ຺ມິໍ ຣຸກ຺ຂມູເລ ມຕີກ຺ຂນ຺ຘໍ ປຸຣໂຕ ຖເປຕ຺ວາ ນິທ຺ທໍ ໂອກ຺ກມິຯ ອເຖໂກ ກາສິຣຏ຺ຖວາສີ ມນຸສ຺ໂສ "ນິຣຸປກາໂຣ ເອສ ອມ຺ຫາກ"ນ຺ຕິ ມາຕາປິຕູຫິ ເຄຫາ ນິກ຺ກຑ຺ໂຌ ເອກໍ ປຏ຺ຏນຄາມໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນາວິການໍ ກມ຺ມກາໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ນາວໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ສມຸທ຺ທມຊ຺ເຊ ກິນ຺ນາຍ ນາວາຍ ຜລເກ ນິປ຺ປນ຺ໂນ ຕໍ ທີປກໍ ປຕ຺ວາ ຜລາຜລານິ ປຣິເຍສນ຺ໂຕ ຕໍ ສູກຣໍ ນິທ຺ທາຍນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ສຕີກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມຕີກ຺ຂນ຺ຘໍ ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອານຸກາເວນ ອາກາເສ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ອຸທຸມ຺ພຣຣຸກ຺ເຂ ນິສີທິຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ – "ອຍໍ ສູກໂຣ ອິມສ຺ສ ມຕີກ຺ຂນ຺ຘສ຺ສ ອານຸກາເວນ ອາກາສຈາຣິໂກ ຫຸຕ຺ວາ ອິຘ ວສຕີ ມຎ຺ເຎ, ມຍາ ປຖມເມວ ອິມໍ ສູກຣໍ ມາເຣຕ຺ວາ ມໍສໍ ຂາທິຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາ ຄນ຺ຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ"ຕິຯ ໂສ ເອກໍ ທຕ຺ຑກໍ ກຎ຺ຊິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສີເສ ປາເຕຕິຯ ສູກໂຣ ປພ຺ຊຸຊິຕ຺ວາ ມຕີໍ ອປສ຺ສນ຺ໂຕ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ກມ຺ປມາໂນ ວິຘາວຕິ, ຣຸກ຺ເຂ ນິສິນ຺ນປຸຣິໂສ ຫສິຯ ສູກໂຣ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕໍ ຣຸກ຺ຂໍ ສີເສນ ປຫຣິຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ມໂຕຯ

ໂສ ປຸຣິໂສ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ອຄ຺ຄື ກຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ມໍສໍ ປ໌ຈິຕ຺ວາ ຂາທິຕ຺ວາ ອາກາເສ ອຸປ຺ປ໌ຕິຕ຺ວາ ທິມວນ຺ຕມຕ຺ຖເກນ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອສ຺ສມປທໍ ທິສ຺ວາ ເຊຜ຺ຄ຺ກາຕິກສ຺ສ ຕາປສສ຺ສ ອສ຺ສເມ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ທ຺ວີຫຕິທໍ ວສິຕ຺ວາ ຕາປສສ຺ສ ວຕ຺ຕປ໌ຜິວຕ຺ຕໍ ອກາສິ, ວາສິຜຣສ຺ກສ຺ສ ອານ຺ກາວຄ຺ຈ ປສ຺ສິ ໄສ “ອິມໍ ມຍາ ຄເຫຕ຺ວຳ ວຜ຺ຜຕິ”ຕິ ມຕິກ຺ຂນ຺ຆສ຺ສ ອານ຺ກາວໍ ຕາປສສ຺ສ ທສ຺ເສຕ຺ວາ “ກນ຺ເຕ, ອິມໍ ມຕື ຄເຫຕ຺ວາ ວາສິຜຣສ຺ກໍ ເທຖາ”ຕິ ອາຫ ຕາປໂສ ອາກາເສນ ຈຣິຕ຺ກາໂມ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ວາສິຜຣສ຺ກໍ ອທາສິ ໂສ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ໂຖກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວາສິຜຣສ຺ກໍ ປ໌ຫຣິຕ຺ວາ “ວາສິຜຣສ຺ກ ຕາປສສ຺ສ ສີສໍ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ມຕິກ຺ຂນ຺ຆໍ ເມ ອາຫຣາ”ຕິ ອາຫ ໂສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕາປສສ຺ສ ສີສໍ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ມຕິກ຺ຂນ຺ຆໍ ອາຫຣິ ໂສ ວາສິຜຣສ຺ກໍ ປ໌ຜິຈ຺ຉນ຺ນຜ຺ຄ຺ເນ ຄເປ໌ຕ຺ວາ ມຊ຺ຊິມຕາປສສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຕິປາທໍ ວສິຕ຺ວາ ເກຣິຍາ ອານ຺ກາວໍ ທິສ຺ວາ ມຕິກ຺ຂນ຺ຆໍ ທຕ຺ວາ ເກຣີ ຄຕ຺ທິຕ຺ວາ ປຸຣິມນເຍເນວ ຕສ຺ສປິ ສີສໍ ຉິນ຺ທາເປຕ຺ວາ ກນິຜ຺ຄໍ ອຸປ໌ສງ຺ກມິຕ຺ວາ ທຣິພຜສ຺ສ ອານ຺ກາວໍ ທິສ຺ວາ ມຕິກ຺ຂນ຺ຆໍ ທຕ຺ວາ ທຣິພຜໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປຸຣິມນເຍເນວ ຕສ຺ສ ສີສໍ ຉິນ຺ທາເປຕ຺ວາ ມຕິກ຺ຂນ຺ຆຄ຺ຈ ວາສິຜຣສ຺ກຄ຺ຈ ເກຣິຄ຺ຈ ທຣິພຜຄ຺ຈ ຄເຫຕ຺ວາ ອາກາເສ ອຸປ຺ປ໌ຕິຕ຺ວາ ພາຣາຕສິຍາ ອວິທູເຣ ຄຕ຺ວາ ພາຣາຕສິຣຄ຺ໂຍ “ຍຸທ຺ຆໍ ວາ ເມ ເທຕຸ ຣຊ຺ຊໍ ວາ”ຕິ ເອກສ຺ສ ປຸຣິສສ຺ສ ຫຕ຺ເຖ ປຕ຺ຕໍ ປາເຫສິ

ຣາຊາ ສາສນໍ ສຸຕ຺ວາວ “ໂຈຣໍ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມີ”ຕິ ນິກ຺ຂມິ ໂສ ເອກໍ ເກຣິຕລໍ ປ໌ຫຣິ, ຈຕຸຣງ຺ຄິນີ ເສນາ ປຣິວາເຣສິ ຣຄ຺ໂຍ ອວຕ຺ຖຣຕກາວໍ ຄຕ຺ວາ ທຣິພຜໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສິ, ມຫານທີ ປ໌ວຕ຺ຕິ ມຫາຊໂນ ທຣິມ຺ຫີ ໂອສີທິຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ຕຸ ນາສກ຺ຂິ ວາສິຜຣສ຺ກໍ ປ໌ຫຣິຕ຺ວາ “ຣຄ຺ໂຍ ສີສໍ ອາຫຣາ”ຕິ ອາຫ, ວາສິຜຣສ຺ໂກ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຄ຺ໂຍ ສີສໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ປາທມູເລ ນິກ຺ຂິປິ ເອໂກປິ ອາວຸທໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ຕຸ ນາສກ຺ຂິ ໂສ ມຫນ຺ເຕນ ພເລນ ປຣິວຸໂຕ ນຄຣໍ ປ໌ວິສິຕ຺ວາ ອກິເສກໍ ກາເຣຕ຺ວາ ທຣິວາຫໂນ ນາມ ຣາຊາ ທຸຕ຺ວາ ຆມ຺ເມນ ສເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ

ຕສ຺ເສກທິວສໍ ມຫານທິຍໍ ຊາລກຣຕ຺ທເກ ກີລຸອນ຺ຕສ຺ສ ກຕ຺ຕມຸຕ຺ທທທໂຕ ເທວປ໌ຣິໂກຄໍ ເອກໍ ອມ຺ພປ໌ກ຺ກໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຊາເລ ລຄ຺ຄິ, ຊາລໍ ອຸກ຺ຂິປນ຺ຕາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ຣຄ຺ໂຍ ອທໍສ຺ສຸ ຕໍ ມຫນ຺ຕໍ ພຜປຸປ໌ມາຕໍ ປ໌ຣິມຕ຺ທລໍ ສຸວຕ຺ຕວຕ຺ຕໍ ອໂຫສິ ຣາຊາ “ກິສ຺ສ ຜລໍ ນາເມຕ”ນ຺ຕິ ວນຈຣເກ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອມ຺ພຜລ”ນ຺ຕິ ສຸຕ຺ວາ ປ໌ຣິກ຺ຄຸຊິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອຜ຺ກີ ອຕ຺ຕໂນ ອຸຍ຺ຍາເນ ໂຣປາເປຕ຺ວາ ຂີໂຣທເກນ ສິຄ຺ຈາເປສີ ຣຸກ຺ໂຂ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕຕິເຍ ສໍວຈ຺ຉເຣ ຜລໍ ອທາສິ ອມ຺ພສ຺ສ ສກ຺ກາໂຣ ມຫາ ອໂຫສິ, ຂີໂຣທເກນ ສິຄ຺ຈນ຺ຕິ, ຄນ຺ຆປ໌ຄ຺ຈງ຺ຄຸລິກໍ ເທນ຺ຕິ, ມາລາທາມານິ ປ໌ຣິກ຺ຂິປນ຺ຕິ, ຄນ຺ຆເຕເລນ ທີປໍ ຊາເລນ຺ຕິ, ປ໌ຣິກ຺ເຂໂປ ປນ຺ສ຺ສ ປ໌ຜສາຕິຍາ ອໂຫສິ ຜລານິ ມຊຸຣານິ ສຸວຕ຺ຕວຕ຺ຕານິ ອເຫສຸໍ ທຣິວາຫນຣາຊາ ອຄ຺ເຄສໍ ຣາຊູນໍ ອມ຺ພຜລໍ ເປເສນ຺ໂຕ ອຜ຺ກິໂຕ ຣຸກ຺ຂນິພ຺ພຕ຺ຕນກເຍນ ອງ຺ກຸຣນິພ຺ພຕ຺ຕນຜ຺ຄ຺ານໍ ມຕ຺ທູກກຕ຺ຜເກນ ວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ເປເສສິ ເຕສໍ ອມ຺ພໍ ຂາທິຕ຺ວາ ອຜ຺ກີ ໂຣປີຕໍ ນ ສມ຺ປ໌ຊ຺ຊຕິ ເຕ “ກິ ນຸ ໂຂ ເອຕ຺ຖ ກາຣຕ”ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉນ຺ຕາ ຕໍ ກາຣຕໍ ຊານິສ຺ສຸ

ອເຖໂກ ຣາຊາ ອຸຍ຺ຍານປາລໍ ປ໌ກ຺ໂກສິຕ຺ວາ “ທຣິວາຫນສ຺ສ ອມ຺ພຜລານໍ ຣສໍ ນາເສຕ຺ວາ ຕິຕ຺ຕກກາວໍ ກາຕ຺ຕຸ ສກ຺ຂິສ຺ສສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອາມ, ເທວາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ເຕນ ຫິ ຄຈ຺ຉາຫີ”ຕິ ສຫສ຺ສໍ ທຕ຺ວາ ເປເສສິ ໂສ ພາຣາຕສີ ຄນ຺ຕ຺ວາ “ເອໂກ ອຸຍ຺ຍານປາໂລ ອາຄໂຕ”ຕິ ຣຄ຺ໂຍ ອາໂຣຈາເປຕ຺ວາ ເຕນ ປ໌ກ຺ໂກສາປີໂຕ ປ໌ວິສິຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ “ຕ຺ວໍ ອຸຍ຺ຍານປາໂລ”ຕິ ປຸຜ຺ໂຖ “ອາມ, ເທວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸກາວໍ ວຕ຺ເຕສິ ຣາຊາ “ຄຈ຺ຉ ອມ຺ຫາກໍ ອຸຍ຺ຍານປາລສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ໂທທີ”ຕິ ອາຫ ເຕ ຕໂຕ ປ໌ຜ຺ກາຍ ທ຺ເວ ຊນາ ອຸຍ຺ຍານໍ ປ໌ຜິຊຄ຺ຄນ຺ຕິ ອຂຸນາຄໂຕ ອຸຍ຺ຍານປາໂລ ອກາລປຸປ຺ຜານິ ສຸຜ຺ຄ຺ ປຸປ຺ຜາເປນ຺ໂຕ ອກາລຜລານິ ຄຕ຺ທາເປນ຺ໂຕ ອຸຍ຺ຍານໍ ຣມຕີຍໍ ອກາສິ ຣາຊາ ຕສ຺ສ ປ໌ສີທິຕ຺ວາ ໂປຣາຕເກາຍ຺ຍານປາລໍ ນີຫຣິຕ຺ວາ ຕສ຺ເສວ ອຸຍ຺ຍານໍ ອທາສິ ໂສ ອຸຍ຺ຍານສ຺ສ ອຕ຺ຕໂນ ຫຕ຺ຖຄຕກາວໍ ຄຕ຺ວາ ອມ຺ພຣຸກ຺ຂໍ ປ໌ຣິວາເຣຕ຺ວາ ນິມ຺ເພ ຈ ຜຄ຺ຄວລ຺ລິໂຍ ຈ ໂຣເປສີ, ອນ຺ປຸພ຺ເພນ ນິມ຺ພາ ວທ຺ຒິສ຺ສຸ, ມູເລຫິ ມູລານິ, ສາຂາຫິ ຈ ສາຂາ ສໍສຜ຺ຄ຺າ ໂອນທ຺ຆວິນທ຺ຆາ ອເຫສຸໍ ເຕນ ອສາຕອມ຺ຆຸຣສໍສຄ຺ເຄນ ຕາວມຆຸຣຜໂລ ອມ຺ໂພ ຕິຕ຺ຕໂກ ຊາໂຕ ນິມ຺ພປ໌ຕ຺ຕສທິສຣໂສ, ອມ຺ພຜລານໍ ຕິຕ຺ຕກກາວໍ ຄຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍານປາໂລ ປ໌ລາຍິ

ທຣິວາຫໂນ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອມ຺ພຜລໍ ຂາທນ຺ໂຕ ມຸເຂ ປ໌ວິຜ຺ຄໍ ອມ຺ພຣສໍ ນິມ຺ພກສໍຜໍ ວິຍ ອຊ຺ໂຊຫຣິຕ຺ຕໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ກກ຺ກາເຣຕ຺ວາ ນິຜ຺ຄ຺ຫິ ຕທາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຕ຺ຖຆມ຺ມານຸສາສໂກ ອມຈ຺ໂຈ ອໂຫສິ ຣາຊາ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ “ປຕ຺ທິຕ, ອິມສ຺ສ ຣຸກ຺ຂສ຺ສ ໂປຣາຕກປຣິຫາຣໂຕ ປ໌ຣິຫີນໍ ນຕ຺ຖິ, ເອວໍ ສນ຺ເຕປີສ຺ສ ຜລໍ ຕິຕ຺ຕກໍ ຊາຕໍ, ກິ ນຸ ໂຂ ກາຣຕ”ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປ໌ຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໗໑។

‘‘ວຓ຺ຓຄນ຺ສຣສູເປໂຕ , ອມ຺ໂພຍໍ ອຫຸວາ ປຸເຣ;

ຓເມວ ປູຊໍ ລຸກມາໂນ, ເກນມ຺ໂພ ກຍຸກປ຺ຜໂລ’’ຕິ។

ອຖສ຺ສ ກາຣຓໍ ອາຈິກ຺ຂນ຺ໂຕ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໗໔។

‘‘ປຸຈິມນ຺ທປຣິວາໂຣ, ອມ຺ໂພ ເຕ ທຣິວາຫນ;

ມູລໍ ມູເລນ ສໍສຍຸຖໍ, ສາຂາ ສາຂາ ນິເສວເຣ;

ອສາຕສນ຺ນິວາເສນ, ເຕນມ຺ໂພ ກຍຸກປ຺ຜໂລ’’ຕິ។

ຓຕ຺ຖ ປຸຈິມນ຺ທປຣິວາໂຣຕິ ນິມ຺ພຣຸກ຺ຂປຣິວາໂຣ។ ສາຂາ ສາຂາ ນິເສວເຣຕິ ປຸຈິມນ຺ທສ຺ສ ສາຂາໂຍ ອມ຺ພຣຸກ຺ຂສ຺ສ ສາຂາໂຍ ນິເສວນ຺ຕິ។ ອສາຕສນ຺ນິວາເສນາຕິ ອມຣຸເຣຫິ ປຸຈິມນ຺ເທຫິ ສທ຺ຘິ ສນ຺ນິວາເສນ។ ເຕນາຕິ ເຕນ ກາຣເຓນ ອຍໍ ອມ຺ໂພ ກຍຸກປ຺ຜໂລ ອສາຕຜໂລ ຕິຕ຺ຕກຜໂລ ຊາໂຕຕິ។

ຣາຊາ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ສພ຺ເພປິ ປຸຈິມນ຺ເທ ຈ ຜຄຸຄວລຸລິໂຍ ຈ ຍິນ຺ທາເປຕ຺ວາ ມູລານິ ອຸທ຺ຘຣາເປຕ຺ວາ ສມນ຺ຕາ ອມຣຸຣ ປໍສຸໍ ຫຣາເປຕ຺ວາ ມຣຸຣປໍສຸໍ ປກ຺ຂິປາເປຕ຺ວາ ຂີໂຣທກສກ຺ຂໂຣທກຄນ຺ໂຜທເກຫິ ອມ຺ພໍ ປຜິຊຄຸຄາເປສິ។ ໂສ ມຣຸຣສໍສຕຸເຄນ ປຸນ ມຣຸໂຣວ ອໂຫສິ។ ຣາຊາ ປກຕິອຸຍ຺ຍານປາລສ຺ເສວ ອຸຍ຺ຍານໍ ນິຍ຺ຍາເທຕ຺ວາ ຍາວຕາຍຸກໍ ຄຕ຺ວາ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄໂຕ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ອຫເມວ ປຕ຺ທິຕາມຈ຺ໂຈ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ។

ທຣິວາຫນຊາຕກວຓ຺ຓນາ ລຍຸຖາ។

[໑໒໗] ໗។ ຈຕຸມຍຸຖຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອຸຈ຺ເຈວິຍກິມາຣຸຍ຺ຫາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອລຸລຕຣໍ ມຫລຸລກພິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ។ ເອກທິວສໍ ກິຣ ທ຺ວິສຸ ອຄ຺ຄສາວເກສຸ ອລຸລມລຸລໍ ປລຸຫປຸຈ຺ຉນວິສ຺ສຊ຺ຊນກຖາຍ ນິສິນ຺ເນສຸ ເອໂກ ມຫລຸລໂກ ກິກ຺ຂຸ ເຕສໍ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຕິໂຍ ຫຸຕ຺ວາ ນິສີທິຕ຺ວາ ‘‘ກນ຺ເຕ, ມຍມ຺ປິ ຕຸມ຺ເຫ ປລຸຫໍ ປຸຈ຺ຍິສ຺ສາມ, ຕຸມ຺ເຫປິ ອຕ຺ຕໂນ ກງ຺ຂໍ ອມ຺ເຫ ປຸຈ຺ຉຖາ’’ຕິ ອາຫ។ ເຖຣາ ຕໍ ຊິຄຸຈ຺ຍິຕ຺ວາ ອຸຍຸຖາຍ ປກ຺ກມິສຸ។ ເຖຣານໍ ຘມ຺ມໍ ໂສຕຸໍ ນິສິນ຺ນປຣິສາ ສມາຄມສ຺ສ ກິນ຺ນກາເລ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກິໍ ອ ກາເລ ອາຄຕຕ຺ຖາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຕໍ ກາຣຓໍ ອາໂຣຈຍິສຸ។ ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ ສາຣິປຸຕ຺ຕໂມຄ຺ຄລຸລານາ ເອຕໍ ຊິ ຄຸຈ຺ຍິຕ຺ວາ ອກເຖຕ຺ວາ ປກ຺ກມນ຺ຕິ, ປຸພ຺ເພປິ ປກ຺ກມິສູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ອຣລຸລາຍຕເນ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ອໂຫສິ។ ອຖ ທ຺ເວ ຫໍສໂປຕກາ ຈິຕ຺ຕກູຜປພ຺ພຕາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຕສ຺ມິ ຣຸກ຺ເຂ ນິສີທິຕ຺ວາ ໂຄຈຣາຍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນິວຕ຺ຕນ຺ຕາປິ ຕສ຺ມິເຍວ ວິສ຺ສມິຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຕກູຜໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ។ ຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ກາເລ ເຕສໍ ໂພຣິສຕ຺ເຕນ ສທ຺ຘິ ວິສ຺ສາໂສ ອໂຫສິ។ ຄຈ຺ຉນ຺ຕາ ຈ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕາ ຈ ອລຸລມລຸລໍ ສມ຺ໂມທິຕ຺ວາ ຘມ຺ມກຖໍ ກເຖຕ຺ວາ ປກ຺ກມິສຸ។ ອເຖກທິວສໍ ເຕສຸ ຣຸກ຺ຂຄ຺ເຄ ນິສີທິຕ຺ວາ ໂພຣິສຕ຺ເຕນ ສທ຺ຘິ ກ ເຖນ຺ເຕສຸ ເອໂກ ສິງຄາໂລ ຕສ຺ສ ຣຸກ຺ຂສ຺ສ ເຫຍຸຖາ ຄຕ຺ວາ ເຕຫິ ຫໍສໂປຕເກຫິ ສທ຺ຘິ ມນ຺ເຕນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

៣៧។

“ឧច្ចេ វិដភិមារុយ្ហ, មន្តយវ្ហោ ធវោតតា;

និចេ ឯខរុយ្ហ មន្តវ្ហោ, មិគរាឧាបិ នៃស្សតី”តិ។

តត្ថ ឧច្ចេ វិដភិមារុយ្ហាតិ ឋាតិយា ច ឧច្ចេ ឥមស្មឹ ទុក្ខេ ឧច្ចតរំ ឯកំ វិដបំ អភិរុហិត្វា។ មន្តយវ្ហោតិ មន្តេថ ភកេថ។ និចេ ឯខរុយ្ហាតិ ឯតរិត្វា និចេ ភាសេ ឋត្វា មន្តេថ។ មិគរាឧាបិ នៃស្សតីតិ ឧត្តានំ មិគរាឧានំ ភត្វា ឧាហ។ ហំសប៉ោតភា ឱត្ថុច្ចិត្វា ឧឌ្ឍាយ ចិត្តភ្ជួដមេវ គតា។

តេសំ គតភាលេ ពោឆិសត្តោ សិង្គាលស្ស ឋុតិយំ គាថមាហ –

៣៨។

“យំ សុវណ្ណោ សុវណ្ណេន, ទេវោ ទេវេន មន្តយេ;

ភឹ តេត្ថ ចតុមដ្ឋស្ស, ពិលំ ប៉វិស ឧម្ពុកា”តិ។

តត្ថ សុវណ្ណោតិ សុន្ទរវណ្ណោ។ សុវណ្ណេនាតិ ឋុតិយេន ហំសប៉ោតេន។ ទេវោ ទេវេនាតិ តេយេវ ឋ្វេ ទេវេ ភត្វា ក ថេតិ។ ចតុមដ្ឋស្សាតិ សរីរេន ឋាតិយា សរេន គុណេនាតិ ឥមេហិ ចតូហិ មដ្ឋស្ស សុឋ្ឋស្សាតិ អត្ថធរត្តោ។ អសុឋ្ឋសំយេវ ប៉ន តំ ប៉សំសាវចនេន និន្ទន្តោ ឯវមាហ, ចតូហិ លាមភស្ស ភឹ តេ ឯត្ថ សិង្គាលស្សាតិ អយមេត្ថ អឆិប្ប៉ាយោ។ “ពិលំ ប៉វិសា”តិ ឥទំ ពោឆិសត្តោ ភេរវារម្មណំ ទស្សេត្វា តំ ប៉លាបេន្តោ ឧាហ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ ឧាហរិត្វា ឧាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សិង្គាលោ មហាលុលោភ អហោសិ, ឋ្វេ ហំសប៉ោតភា សារិប៉ុត្តមោគ្គល្លានា, ទុក្ខទេវតា ប៉ន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ចតុមដ្ឋឧាតភវណ្ណនា សត្តមា។

[១ឡ្ឋ] ឡ។ សិហកោត្ថុឧាតភវណ្ណនា

សិហង្គុលិ សិហនខោតិ ឥទំ សត្ថា ខេតវនេ វិហរន្តោ ភោភាលិភំ អារព្ភ ភថេសិ។ ឯភទិវសំ ហិ ភោភាលិភោ អព្ពេសុ ពហុស្សុតេសុ ធម្មំ ភថេន្តេសុ សយម្បិ ភថេតុភាមោ អហោសីតិ សព្ពំ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ វិត្ថារេតព្ពំ។ តំ ប៉ន ប៉វត្តឹ សុត្វា សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ភោភាលិភោ ឥទានេវ អត្តនោ សទ្ទេន ប៉ាភដោ ឧាតោ, ប៉ុព្ពេបិ ប៉ាភដោ អហោសី”តិ វត្វា អតិតំ ឧាហរិ។

អតិតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រឌ្ឋំ ភារេន្តេ ពោឆិសត្តោ ហិមវន្តប៉ទេសេ សិហោ ហុត្វា ឯភាយ សិង្គាលិយា សទ្ធឹ សំ វាសមន្វាយ ប៉ុត្តំ ប៉ដិលភិ។ សោ អង្គុលិហិ នខេហិ ភេសរេន វណ្ណេន សណ្ឋានេនាតិ ឥមេហិ អាភារេហិ បិតុសទិសោ អហោសិ, សទ្ទេន មាតុសទិសោ។ អថេភទិវសំ ទេវេ វស្សិត្វា វិគតេ សិហេសុ នទិត្វា សិហភិឡំ ភិឡន្តេសុ សោបិ តេសំ អន្តរេ នទិតុភាមោ ហុត្វា សិង្គាលិភំ នាទំ នទិ។ អថស្ស សទ្ទំ សុត្វា សិហា តុណ្ហិ អហេសុំ។ តស្ស សទ្ទំ សុត្វា អបរោ ពោឆិសត្តស្ស សឋាតិប៉ុត្តោ “តាត, អយំ សិហោ វណ្ណាទិហិ អម្ហេហិ សមានោ, សទ្ទោ ប៉នស្ស អញ្ញាទិសោ, ភោ នាមេសោ”តិ ប៉ុច្ឆន្តោ ប៉ឋមំ គាថមាហ –

ກ໕ฯ

‘‘ສີຫງຄຸລີ ສີຫນໂຂ, ສີຫປາທປຕິຍຸຄິໂຕ;

ໂສ ສີໂຫ ສີຫສງຆມ຺ຫິ, ເອໂກ ນທຕິ ອຄ຺ຄຖາ’’ຕິฯ

ຕຕ຺ຖ ສີຫປາທປຕິຍຸຄິໂຕຕິ ສີຫປາເທເຫວ ປຕິຍຸຄິໂຕฯ ເອໂກ ນທຕິ ອຄ຺ຄຖາຕິ ເອໂກວ ອວເສສສີເຫຫິ ອສທິເສນ ສິງ຺ຄາລສທ຺ເທນ ນທນ຺ໂຕ ອຄ຺ຄຖາ ນທຕິฯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ຕາຕ, ເອສ ຕວ ກາຕາ ສິງ຺ຄາລິຍາ ປຸຕ຺ໂຕ, ຣູເປນ ມຍາ ສທິໂສ, ສທ຺ເທນ ມາຕຣາ ສທິໂສ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ສິງ຺ຄາລິປຸຕ຺ຕໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ຕາຕ, ຕ຺ວໍ ອິໂຕ ປຜ຺ຸຖາຍ ອິຒ ວສນ຺ໂຕ ອປ຺ປສທ຺ໂທ ວສ, ສເຈ ປຸນ ນທິສ຺ສສິ, ສິງ຺ຄາລການໍ ເຕ ຊານິສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕິ ໂອວທນ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

ກ໖ฯ

‘‘ມາ ຕ຺ວໍ ນທິ ຣາຊປຸຕ຺ຕ, ອປ຺ປສທ຺ໂທ ວເນ ວສ;

ສເຣນ ໂຂ ຕໍ ຊາເນຍ຺ຍຸໍ, ນ ຫິ ເຕ ເປຕ຺ຕິໂກ ສໂຣ’’ຕິฯ

ຕຕ຺ຖ ຣາຊປຸຕ຺ຕາຕິ ສີຫສ຺ສ ມິຄຣຄ຺ໂຄ ປຸຕ຺ຕฯ ອິມຄ຺ຈ ປນ ໂອວາທໍ ສຸຕ຺ວາ ປຸນ ໂສ ນທິຕຸໍ ນາມ ນ ອຸສ຺ສຫິฯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຜມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສິ – ‘‘ຕທາ ສິງ຺ຄາໂລ ໂກກາລິໂກ ອໂຫສິ, ສຊາຕິປຸຕ຺ໂຕ ຣາຫຸໂລ, ມິຄຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕິฯ

ສີຫໂກຕ຺ຖຸຊາຕກວຕ຺ຕນາ ອຜ຺ຄມາฯ

[໑ຽລ] ລฯ ສີຫຈມ຺ມຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ເນຕໍ ສີຫສ຺ສ ນທິຕນ຺ຕີ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂກກາລິກຄ຺ເຍວ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິฯ ໂສ ອິມສ຺ມີ ກາເລ ສຣກຄ຺ລໍ ກຕິຕຸກາໂມ ອໂຫສິฯ ສຕ຺ຖາ ຕໍ ປວຕ຺ຕີ ສຸຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິฯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ກສ຺ສກກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ກສິກມ຺ເມນ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປສິฯ ຕສ຺ມີ ກາເລ ເອໂກ ວາຕິໂຊ ຄຫຣກາຣເກນ ໂວຫາຣໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິฯ ໂສ ຄຕຄຕຜ຺ຸຖາເນ ຄຫຣກສ຺ສ ປິຍຸຄິໂຕ ກຕ຺ຫິກໍ ໂອຕາເຣຕ຺ວາ ຄຫຣກໍ ສີຫຈມ຺ເມນ ປາຣຸປິຕ຺ວາ ສາລິຍວເຂຕ຺ເຕສຸ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕິฯ ເຂຕ຺ຕຣກ຺ຂກາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ສີໂຫ’’ຕິ ສຄ຺ຄາຍ ອຸປສງ຺ກມິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກນ຺ຕິฯ ອເຖກທິວສໍ ໂສ ວາຕິໂຊ ເອກສ຺ມີ ຄາມທ຺ວາເຣ ນິວາສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປາຕຣາສໍ ປຈາເປນ຺ໂຕ ຕໂຕ ຄຫຣກໍ ສີຫຈມ຺ມໍ ປາຣຸປິຕ຺ວາ ຍວເຂຕ຺ເຕ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສິฯ ເຂຕ຺ຕຣກ຺ຂກາ ‘‘ສີໂຫ’’ຕິ ສຄ຺ຄາຍ ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕາ ເຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອາໂຣເຈສຸໍฯ ສກລຄາມວາສິໂນ ອາວຸຜານິ ຄເຫຕ຺ວາ ສງ຺ເຂ ຜເມນ຺ຕາ ເກຣິໂຍ ວາເທນ຺ຕາ ເຂຕ຺ຕສມີປໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຸນ຺ນທິສຸ, ຄຫ຺ໂຣ ມຣຕກຍກີໂຕ ຄຫ຺ຣຣວໍ ຣວິฯ ອຖສ຺ສ ຄຫ຺ຣກາວໍ ລຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

ກກฯ

‘‘ເນຕໍ ສີຫສ຺ສ ນທິຕໍ, ນ ພ຺ຍຄ຺ຆສ຺ສ ນ ທີປິໂນ;

ປາຣຸໂຕ ສີຫຈມ຺ເມນ, ຊມ຺ໂມ ນທຕິ ຄທ຺ຣໂຠ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ຊມ຺ໂມຕິ ລາມໂກຯ ຄາມວາສິໂນປິ ຕສ຺ສ ຄທ຺ຣຠຠາວໍ ຎຕ຺ວາ ຕໍ ອຏ຺ຖີນິ ຠຎ຺ຊນ຺ຕາ ໂປເຖຕ຺ວາ ສີຫຈມ຺ມໍ ອາທາຍ ອຄມໍສຸຯ

ອຖ ໂສ ວາຓິໂຊ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ພ຺ຍສນປ຺ປຕ຺ຕໍ ຄທ຺ຣຠໍ ທິສ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

ກຼຯ

“ຈິຣມ຺ປິ ໂຂ ຕໍ ຂາເທຍ຺ຍ, ຄທ຺ຣໂຠ ຫຣິຕໍ ຍວໍ;

ປາຣຸໂຕ ສີຫຈມ຺ເມນ, ຣວມາໂນວ ທູສຍີ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ຕນ຺ຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ, ອຍໍ ຄທ຺ຣໂຠ ອຕ຺ຕໂນ ຄທ຺ຣຠາວໍ ອຊານາເປຕ຺ວາ ສີຫຈມ຺ເມນ ປາຣຸໂຕ ຈິຣມ຺ປິ ກາລໍ ຫຣິຕໍ ຍວໍ ຂາເທຍ຺ຍາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ຣວມາໂນວ ທູສຍີຕິ ອຕ຺ຕໂນ ປນ ຄທ຺ຣຠຣວໍ ຣວມາໂນເຍວ ອຕ຺ຕານໍ ທູສຍິ, ນຕ຺ເຖຕ຺ຖ ສີຫຈມ຺ມສ຺ສ ໂທໂສຕິຯ ຕສ຺ມິໍ ເອວໍ ກເຖນ຺ເຕເຍວ ຄທ຺ຣໂຠ ຕຕ຺ເຖວ ນິປນ຺ໂນວ ມຣິ, ວາຓິໂຊປິ ຕໍ ປຫາຍ ປກ຺ກາມິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – “ຕທາ ວາຓິໂຊ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ຄທ຺ຣໂຠ ໂກກາລິໂກ, ປຓ຺ຑິຕກສ຺ສໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິຯ

ສີຫຈມ຺ມຊາຕກວຓ຺ຓນາ ນວມາຯ

[໑໙໐] ໑໐ຯ ສີລານິສໍສຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ປສ຺ສ ສທ຺ຘາຍ ສີລສ຺ສາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ສທ຺ຘໍ ອຸປາສກໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ໂສ ກິຣ ສທ຺ໂຘ ປສນ຺ໂນ ອຣິຍສາວໂກ ເອກທິວສໍ ເຊຕວນໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ສາຍໍ ອຈິຣວຕິນທີຕິຕ຺ຖໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນາວິໂກ ນາວໍ ຕີເຣ ຐເປຕ຺ວາ ຘມ຺ມສ຺ສວນຕ຺ຖາຍ ຄເຕ ຕິຕ຺ເຖ ນາວໍ ອທິສ຺ວາ ພຸທ຺ຘາຣມ຺ມຓໍ ປີຕິໍ ຄເຫຕ຺ວາ ນທິໍ ໂອຕຣິ, ປາທາ ອຸທກມ຺ຫິ ນ ໂອສີທິໍສຸຯ ໂສ ປຖວີຕເລ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ວິຍ ເວມຊ຺ຌໍ ຄຕກາເລ ວີຈິໍ ປສ຺ສິຯ ອຖສ຺ສ ພຸທ຺ຘາຣມ຺ມຓາ ປີຕິ ມນ຺ທາ ຊາຕາ, ປາທາ ໂອສີທິຕຸໍ ອາຣຠິໍສຸ, ໂສ ປຸນ ພຸທ຺ຘາຣມ຺ມຓໍ ປີຕິໍ ທຬ຺ຫໍ ກຕ຺ວາ ອຸທກປິຏ຺ເຐເນວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເຊຕວນໍ ປວິສິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຯ ສຕ຺ຖາ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ປຏິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ “ອຸປາສກ, ກຈ຺ຈິ ມຄ຺ຄໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອປ຺ປກິລເມນ ອາຄໂຕສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ຠນ຺ເຕ, ພຸທ຺ຘາຣມ຺ມຓໍ ປີຕິໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸທກປິຏ຺ເຐ ປຕິຏ຺ຐໍ ລຠິຕ຺ວາ ປຖວິໍ ມທ຺ທນ຺ໂຕ ວິຍ ອາຄໂຕມ຺ຫີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ນ ໂຂ ປນ, ອຸປາສກ, ຕ຺ວຎ຺ເຎວ ພຸທ຺ຘຄຸເຓ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ ປຕິຏ຺ຐໍ ລທ຺ໂຘ, ປຸພ຺ເພປິ ອຸປາສກາ ສມຸທ຺ທມຊ຺ເຌ ນາວາຍ ຠິນ຺ນາຍ ພຸທ຺ຘຄຸເຓ ອນຸສ຺ສຣນ຺ຕາ ປຕິຏ຺ຐໍ ລຠິໍສູ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ກສ຺ສປສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘກາເລ ໂສຕາປນ຺ໂນ ອຣິຍສາວໂກ ເອເກນ ນ຺ຫາປິຕກຸຏຸມ຺ພິເກນ ສທ຺ຘິໍ ນາວໍ ອຠິຣຸຫິ, ຕສ຺ສ ນ຺ຫາປິຕສ຺ສ ຠຣິຍາ “ອຍ຺ຍ, ອິມສ຺ສ ສຸຂທຸກ຺ຂໍ ຕວ ຠາໂຣ”ຕິ ນ຺ຫາປິຕໍ ຕສ຺ສ ອຸປາສກສ຺ສ ຫຕ຺ເຖ ນິກ຺ຂິປິຯ ອຖ ສາ ນາວາ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ສມຸທ຺ທມຊ຺ເຌ ຠິນ຺ນາ, ເຕປິ ທ຺ເວ ຊນາ ເອກສ຺ມິໍ ຜລເກ ນິປນ຺ນາ ເອກໍ ທີປກໍ ປາປຸຓິໍສຸຯ ຕຕ຺ຖ ໂສ ນ຺ຫາປິໂຕ ສກຸເຓ ມາເຣຕ຺ວາ ປຈິຕ຺ວາ ຂາທນ຺ໂຕ ອຸປາສກສ຺ສປິ ເທຕິຯ ອຸປາສໂກ “ອລໍ ມຍ຺ຫ”ນ຺ຕິ ນ ຂາທຕິຯ ໂສ ຈິນ຺ເຕສິ – “ອິມສ຺ມິໍ ຐາເນ ອມ຺ຫາກໍ ຐເປຕ຺ວາ ຕີຓິ ສຣຓານິ ອຎ຺ໂຎ ປຕິຏ຺ຐາ ນຕ຺ຖີ”ຕິຯ ໂສ ຕິຓ຺ຓໍ ຣຕນານໍ ຄຸເຓ ອນຸສ຺ສຣິຯ ອຖສ຺ສ ອນຸສ຺ສຣນ຺ຕສ຺ສ ຕສ຺ມິໍ ທີປເກ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ນາຄຣາຊາ ອຕ຺ຕໂນ ສຣີຣໍ ມຫານາວໍ ກຕ຺ວາ ມາເປສິ, ສມຸທ຺ທເທວຕາ ນິຍາມໂກ ອໂຫສິ, ນາວາ ສຕ຺ຕຫິ ຣຕເນຫິ ປູຣຍິຕ຺ຖ, ຕໂຍ ກູປກາ ອິນ຺ທນີລມຓິມຍາ ອເຫສຸໍ, ສຸວຓ຺ຓມໂຍ ລງ຺ກາໂຣ, ຣຊຕມຍານິ ໂຍຕ຺ຕານິ, ສຸວຓ຺ຓມຍານິ ຜິຍານິຯ

ສມຸທ຺ທເທວຕາ ນາວາຍ ຄຕ຺ວາ ‘‘ອຕ຺ຖິ ຊມ຺ພຸທີປຄມິກາ’’ຕິ ໂພເສສິ។ ອຸປາສໂກ ‘‘ນຍໍ ຄມິສ຺ສາມາ’’ຕິ ອາຫ។ ເຕນ ຫິ ເອຫີ, ນາວໍ ອພິຣຸຫາຕິ។ ໂສ ນາວໍ ອພິຣຸຫິຕ຺ວາ ນ຺ຫາປິຕໍ ປກ຺ໂກສິ, ສມຸທ຺ທເທວຕາ – ‘‘ຕຸຍ຺ຫເມເວ ລພ຺ພຕິ, ນ ເອຕສ຺ສາ’’ຕິ ອາຫ។ ‘‘ກິການຣາ’’ຕິ? ‘‘ເອຕສ຺ສ ສີລຄຸຕາຈາໂຣ ນຕ຺ຖິ, ຕໍ ການຣາ។ ອຫລ຺ຫິ ຕຸຍ຺ຫໍ ນາວໍ ອາຫຣິ, ນ ເອຕສ຺ສາ’’ຕິ។ ‘ໂຫຕຸ, ອຫໍ ອຕ຺ຕນາ ທິນ຺ນທານເນ ຣກ຺ຂິຕສີເລນ ກາວິຕກາວນາຍ ເອຕສ຺ສ ປຕ຺ຕິ ທມ຺ມິ’’ຕີ។ ນ຺ຫາປິໂຕ ‘‘ອນຸໂມທາມິ, ສາມິ’’ຕິ ອາຫ។ ເທວຕາ ‘‘ອິທານິ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມິ’’ຕິ ຕມ຺ປິ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ອຸໂກປິ ຊເນ ສມຸທ຺ທາ ນິກ຺ຂາເມຕ຺ວາ ນທິຍາ ພາຣາຕສີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸກາເວນ ທ຺ວິນ຺ນມ຺ປິ ເຕສໍ ເຄເຫ ຜນໍ ປຕິຜ຺ຖເປຕ຺ວາ ‘‘ປຕ຺ທິເຕເຫວ ສທ຺ຂີ ສໍສຄ຺ໂຄ ນາມ ກາຕພ຺ໂພ។ ສເຈ ຫີ ອິມສ຺ສ ນ຺ຫາປິຕສ຺ສ ອິມິນາ ອຸປາສເກນ ສທ຺ຂີ ສໍສຄ຺ໂຄ ນາກວິສ຺ສ, ສມຸທ຺ທມຊ຺ເຊເຍວ ນສ຺ສິສ຺ສາ’’ຕິ ປຕ຺ທິຕສໍສຄ຺ຄຄຸຕໍ ກຖຍມານາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໘។

‘‘ປສ຺ສ ສທ຺ຂາຍ ສີລສ຺ສ, ຈາຄສ຺ສ ຈ ອຍໍ ຜລໍ;

ນາໂຄ ນາວາຍ ວຕ຺ເຕນ, ສທ຺ຂໍ ວທຕຸປາສກໍ។

໑໐។

‘‘ສພ຺ກິເຣວ ສມາເສຖ, ສພ຺ກິ ກຸພ຺ເພຖ ສນ຺ຖວໍ;

ສຕລ຺ຫິ ສນ຺ນິວາເສນ, ໂສຕ຺ຖີ ຄຈ຺ຉຕິ ນ຺ຫາປິໂຕ’’ຕີ។

ຕຕ຺ຖ ປສ຺ສາຕິ ກລ຺ຈິ ອນິຍເມຕ຺ວາ ປສ຺ສຖາຕິ ອາລປຕີ។ ສທ຺ຂາຍາຕິ ໂລກິຍໂລກຸຕ຺ຕຣາຍ ສທ຺ຂາຍ។ ສີເລປີ ເອເສວ ນໂຍ។ ຈາຄສ຺ສາຕິ ເທຍ຺ຍທມ຺ມປຣິຈ຺ຈາຄສ຺ສ ເຈວ ກິເລສປຣິຈ຺ຈາຄສ຺ສ ຈ។ ອຍໍ ຜລນ຺ຕິ ອິທໍ ຜລໍ, ຄຸຕໍ ອານິສໍສນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ອຖ ວາ ຈາຄສ຺ສ ຈ ຜລໍ ປສ຺ສ, ອຍໍ ນາໂຄ ນາວາຍ ວຕ຺ເຕນາຕິ ເອວມ຺ເປຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖ ທຜ຺ຄພ຺ໂພ។ ນາວາຍ ວຕ຺ເຕນາຕິ ນາວາຍ ສຕ຺ຖາເນນ។ ສທ຺ຂນ຺ຕິ ຕີສຸ ຣຕເນສຸ ປຕິຜ຺ຖິຕສທ຺ຂໍ។ ສພ຺ກິເຣວາຕິ ປຕ຺ທິເຕຫິເຍວ ។ ສມາເສຖາຕິ ເອກໂຕ ອາວເສຍ຺ຍ, ອຸປວເສຍ຺ຍາຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ກຸພ຺ເພຖາຕິ ກເຣຍ຺ຍ។ ສນ຺ຖວນ຺ຕິ ມິຕ຺ຕສນ຺ຖວໍ។ ຕຕ຺ຫາສນ຺ຖໂວ ປນ ເກນຈິປີ ສທ຺ຂີ ນ ກາຕພ຺ໂພ។ ນ຺ຫາປິໂຕຕິ ນ຺ຫາປິຕກຸຍ຺ມ຺ພິໂກ។ ‘‘ນຫາປີໂຕ’’ຕິປີ ປາໂຄ។

ເອວໍ ສມຸທ຺ທເທວຕາ ອາກາເສ ຄຕ຺ວາ ຜມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ໂອວທິຕ຺ວາ ນາຄຣາຊານໍ ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວິມານເມວ ອຄມາສີ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຜມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສິ – ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸປາສໂກ ສກທາຄາມິຜເລ ປຕິຜ຺ຖຫີ។ ‘‘ຕທາ ໂສຕາປນ຺ເນາປາສໂກ ປຣິນິພ຺ພາຍິ, ນາຄຣາຊາ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ສມຸທ຺ທເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ។

ສີລານິສໍສຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທສມາ។

ອສທິສວຄ຺ໂຄ ຈຕ຺ຕ຺ໂຖ។

ຕສ຺ສຸທ຺ທານໍ –

ອສທິສລ຺ຈ ສງຄາມໍ, ວາໂລທກໍ ຄິຣິທຕ຺ຕໍ;

ນກີຣຕິ ຫລິວາຫໍ, ຈຕຸມຜຸຄໍ ສີຫໂກຜຸຄໍ;

ສີຫຈມ຺ມໍ ສີລາປິສໍສໍ໚

໔໚ ຣຸຫກວຄ຺ໂຄ

[໑໙໑] ໑໚ ຣຸຫກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ອປີຣຸຫກ ລີນ຺ນາປີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ປຸຣາຕຫຸຕິຍິກາປໂລກນໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ໚ ວຕ຺ຖຸ ອຜຸຄກນິປາເຕ ອິນ຺ທຸຣິຍຊາຕເກ (ຊາ໚ ໑໚໗໚໖໐ ອາທໂຍ) ອາວິກວິສ຺ສຕິ໚ ສຕ຺ຖາ ປນ ຕໍ ກິກ຺ຂຸໍ "ອຍໍ ເຕ ກິກ຺ຂຸ ອິຕ຺ຖີ ອນຕ຺ຖກາຣິກາ, ປຸພ຺ເພປີ ເຕ ເອສາ ສຣາຊິກາຍ ປຣິສາຍ ມຊ຺ເຊ ລຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ເຄຫາ ນິກ຺ຂມນາກາຣໍ ກາເຣສີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ໚

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກ຺ຈ຺ລີມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຜ຺ຄາຍ ຘມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ໚ ຕສ຺ສ ຣຸຫໂກ ນາມ ປຸໂຣຫິໂຕ ອໂຫສີ, ຕສ຺ສ ປຸຣາຕີ ນາມ ພ຺ຣາຫ຺ມຕີ ກຣິຍາ໚ ຣາຊາ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ອສ຺ສກຕ຺ຫເກນ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ອສ຺ສໍ ອທາສິ໚ ໂສ ຕໍ ອສ຺ສໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ຣາໂຊ ອຸປ຺ຜ຺ຄານໍ ຄຈ຺ລຕິ໚ ອຖ ນໍ ອລງ຺ກຕອສ຺ສສ຺ສ ປີຜ຺ເຄ ນິສີທິຕ຺ວາ ຄຈ຺ລນ຺ຕໍ ອາຄຈ຺ລນ຺ຕລ຺ຈ ທິສ຺ວາ ຕຫຶ ຕຫຶ ຖິຕາ ມນຸສ຺ສາ "ອໂຫ ອສ຺ສສ຺ສ ຣູປໍ, ອໂຫ ອສ຺ໂສ ໂສກຕີ"ຕິ ອສ຺ສເມວ ປສໍສນ຺ຕິ໚ ໂສ ເຄຫໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປາສາທໍ ອກິຣຸຍ຺ຫ ກຣິຍໍ ອາມນ຺ເຕສີ – "ກທ຺ເທ , ອມ຺ຫາກໍ ອສ຺ໂສ ອຕິວິຍ ໂສກຕິ, ອຸໂກສຸ ປສ຺ເສສຸ ຖິຕາ ມນຸສ຺ສາ ອມ຺ຫາກໍ ອສ຺ສເມວ ວຕ຺ເຕນ຺ຕິ"ຕິ໚ ສາ ປນ ພ຺ຣາຫ຺ມຕີ ໂຖກໍ ລີນ຺ນິກາ ຊຸຕ຺ຕິກຊາຕ຺ກາ, ເຕນ ນໍ ເອວມາຫ – "ອຍ຺ຍ, ຕ຺ວໍ ອສ຺ສສ຺ສ ໂສກນກາຣຕໍ ນ ຊານາສິ, ອຍໍ ອສ຺ໂສ ອຕ຺ຕໂນ ອລງ຺ກຕໍ ອສ຺ສກຕ຺ຫກໍ ນິສ຺ສາຍ ໂສກຕິ, ສເຈ ຕ຺ວມ຺ປີ ອສ຺ໂສ ວິຍ ໂສກິຕ຺ກາໂມ ອສ຺ສກຕ຺ຫກໍ ປີລ຺ອນ຺ລິຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣວີຖີ ໂອຣຸຍ຺ຫ ອສ຺ໂສ ວິຍ ປາເທ ໂກຜ຺ຜຍມາໂນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ປສ຺ສ, ຣາຊາປີ ຕໍ ວຕ຺ຕຍິສ຺ສຕິ, ມນຸສ຺ສາປີ ຕລ຺ເລວ ວຕ຺ຕຍິສ຺ສນ຺ຕີ"ຕິ໚

ໂສ ອຸມ຺ມຕ຺ຕກຊາຕິໂກ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ຕສ຺ສາ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ "ອິມິນາ ນາມ ກາຣເຕນ ສາ ມໍ ວທຕີ"ຕິ ອຊານິຕ຺ວາ ຕຖາສລ຺ລິ ຫຸຕ຺ວາ ຕຖາ ອກາສິ໚ ເຍ ເຍ ປສ຺ສນ຺ຕິ, ເຕ ເຕ ປຣິຫາສໍ ກໂຣນ຺ຕາ "ໂສກຕິ ອາຈຣິໂຍ"ຕິ ວທິສ຺ສຸ໚ ຣາຊາ ປນ ນໍ "ກຶ, ອາຈຣິຍ, ປິຕ຺ຕໍ ເຕ ກຸປິຕໍ , ອຸມ຺ມຕ຺ຕໂກສິ ຊາໂຕ"ຕິອາທິນິ ວຕ຺ວາ ລຊ຺ຊາເປສິ໚ ຕສ຺ມິ ກາເລ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ "ອຍຸຕ຺ຕໍ ມຍາ ກຕ"ນ຺ຕິ ລຊ຺ຊິໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຕິຍາ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ "ຕາຍມ຺ຫິ ສຣາຊິກາຍ ປຣິສາຍ ອນ຺ຕເຣ ລຊ຺ຊາປິໂຕ, ໂປເຖຕ຺ວາ ຕໍ ນິກ຺ກາຫ຺ເມີສ຺ສາມິ"ຕິ ເຄຫໍ ອຄມາສິ໚ ຊຸຕ຺ຕິກພ຺ຣາຫ຺ມຕີ ຕສ຺ສ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອາຄມນກາວໍ ລຕ຺ວາ ປຸເຣຕຣລ຺ເລວ ຈູລຸອທ຺ວາເຣນ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຣາຊນິເວສນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຈຕູຫປ຺ລ຺ຈາຫໍ ຕຕ຺ເຖວ ອໂຫສິ໚ ຣາຊາ ຕໍ ກາຣຕໍ ລຕ຺ວາ ປຸໂຣຫິຕໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ "ອາຈຣິຍ, ມາຕຸຄາມສ຺ສ ນາມ ໂທໂສ ໂຫຕິເຍວ, ພ຺ຣາຫ຺ມຕິຍາ ຂມິຕຸໍ ວຜ຺ຜຕີ"ຕິ ຂມາປນ຺ຕ຺ຖາຍ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໗໑໚

"ອປີ ຣຸຫກ ລີນ຺ນາປີ, ຊິຍາ ສນ຺ລີຍເຕ ປຸນ;

ສນ຺ລີຍສ຺ສຸ ປຸຣາຕິຍາ, ມາ ໂກຘສ຺ສ ວສໍ ຄມີ"ຕິ໚

ຕຕ຺ຖາຍໍ ສງ຺ເຂປຕ຺ໂຖ – ໂກ ຣຸຫກ, ນນຸ ລີນ຺ນາປີ ຘນຸຊິຍາ ປຸນ ສນ຺ລີຍຕິ ຊຜີຍຕິ, ເອວເມວ ຕ຺ວມ຺ປີ ປຸຣາຕິຍາ ສທ຺ຘີ ສນ຺ລີຍສ຺ສຸ, ໂກຘສ຺ສ ວສໍ ມາ ຄມີຕິ໚

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣຸຫໂກ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໗໔໚

“ວິຊ຺ຊມາເນສຸ ວາເກສຸ, ວິຊ຺ຊມາເນສຸ ກາຣິສຸ;

ອຎ຺ຎໍ ຊິຍໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ອລຎ຺ເຎວ ປຸຣາຓິຍາ”ຕິຯ

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ມຫາຣາຊ, ຘນຸກາຣມຸທຸວາເກສຸ ຈ ຊິຍກາຣເກສຸ ຈ ມນຸສ຺ເສສຸ ວິຊ຺ຊມາເນສຸ ອຎ຺ຎໍ ຊິຍໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ອິມາຍ ຊິນ຺ນາຍ ປຸຣາຓິຍາ ຊິຍາຍ ອລໍ, ນຕ຺ຖິ ເມ ໂກຈິ ອຕ຺ໂຖຕິຯ ເອວຎ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ຕໍ ນິຫຣິຕ຺ວາ ອຎ຺ຎໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓິໍ ອາເນສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິຕຠິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິຯ “ຕທາ, ພ຺ຣາຫ຺ມຓີ, ປຸຣາຓທຸຕິຍິກາ ອໂຫສິ, ຣຸຫໂກ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິຕຠິກ຺ຂຸ, ພາຣາຓສິຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິຯ

ຣຸຫກຊາຕກວຓ຺ຓນາ ປຖມາຯ

[໑໙໒] ໒ຯ ສິຣິກາຬກຓ຺ຓິຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອິຕ຺ຖີສິຍາ ຣູປວຕີຕິ ອິທໍ ສິຣິກາຬກຓ຺ຓິຊາຕກໍ ມຫາອຸມ຺ມຄ຺ຄຊາຕເກ ອາວິຠວິສ຺ສຕິຯ

ສິຣິກາຬກຓ຺ຓິຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທຸຕິຍາຯ

[໑໙໓] ໓ຯ ຈູຬປທຸມຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອຍເມວ ສາ ອຫມ຺ປິ ໂສ ອນຎ຺ໂຎຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິຕຠິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ວຕ຺ຖຸ ອຸມ຺ມາທນ຺ຕີຊາຕເກ (ຊາຯ ໒ຯ໒໐ຯ໕໗ ອາທໂຍ) ອາວິຠວິສ຺ສຕິຯ ໂສ ປນ ຠິກ຺ຂຸ ສຕ຺ຖາຣາ “ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ, ຠິກ຺ຂຸ, ອຸກ຺ກຓ຺ຐິໂຕ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ສຈ຺ຈໍ, ຠຄວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ “ເກນ ປນ ຕ຺ວໍ ອຸກ຺ກຓ຺ຐາປິໂຕ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ເອກໍ, ຠນ຺ເຕ, ເອກໍ ອລງ຺ກຕປ຺ປຏິຍຕ຺ຕໍ ມາຕຸຄາມໍ ທິສ຺ວາ ກິເລສານຸວຕ຺ຕໂກ ຫຸຕ຺ວາ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິໂຕມ຺ຫີ”ຕິ ອາຫຯ ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ “ຠິກ຺ຂຸ, ມາຕຸຄາໂມ ນາມ ອກຕຎ຺ຎູ ມິຕ຺ຕທຸພ຺ຠີ ພຫຸມາຍາ, ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິຕາປິ ອຕ຺ຕໂນ ທກ຺ຂິຓຊາຓຸໂລຫິຕໍ ປາເຍຕ຺ວາ ຍາວຊີວິຕທານມ຺ປິ ທຕ຺ວາ ມາຕຸຄາມສ຺ສ ຈິຕ຺ຕໍ ນ ລຠິໍສູ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ນາມຄ຺ຄຫຓທິວເສ ຈສ຺ສ “ປທຸມກຸມາໂຣ”ຕິ ນາມໍ ອກໍສຸຯ ຕສ຺ສ ອປເຣນ ຉ ກນິຏ຺ຐຠາຕິກາ ອເຫສຸໍຯ ເຕ ສຕ຺ຕປິ ຊນາ ອນຸປຸພ຺ເພນ ວຸຑ຺ຒິປ຺ປຕ຺ຕາ ຆຣາວາສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຣຎ຺ໂຎ ສຫາຍາ ວິຍ ວິຈຣນ຺ຕິຯ ອເຖກທິວສໍ ຣາຊາ ຣາຊງ຺ຄຓໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຐິໂຕ ເຕ ມຫາປຣິວາເຣນ ຣາຊຸປຏ຺ຐານໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ “ອິເມ ມໍ ວຘິຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊມ຺ປິ ຄຓ຺ເຫຍ຺ຍຸ”ນ຺ຕິ ອາສງ຺ກໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ເຕ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ – “ຕາຕາ, ຕຸມ຺ເຫ ອິມສ຺ມິໍ ນຄເຣ ວສິຕຸໍ ນ ລຠຖ, ອຎ຺ຎຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມມ ອຈ຺ຈເຍນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ກຸລສນ຺ຕກໍ ຣຊ຺ຊໍ ຄຓ຺ຫຖາ”ຕິ ອາຫຯ ເຕ ປິຕຸ ວຈນໍ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ໂຣທິຕ຺ວາ ກນ຺ທິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ຆຣານິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຊາປຕິໂຍ ອາທາຍ “ຍຕ຺ຖ ວາ ຕຕ຺ຖ ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຊີວິສ຺ສາມາ”ຕິ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ມຄ຺ຄໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕາ ເອກໍ ກນ຺ຕາຣໍ ປຕ຺ວາ ອນ຺ນປານໍ ອລຠມານາ ຉາຕໍ ອທິວາເສຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕາ “ມຍໍ ຊີວມານາ ອິຕ຺ຖິໂຍ ລຠິສ຺ສາມາ”ຕິ ກນິຏ຺ຐສ຺ສ ຠຣິຍໍ ມາເຣຕ຺ວາ ເຕຣສ ໂກຏ຺ຐາເສ ກຕ຺ວາ ມໍສໍ ຂາທິໍສຸຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ຈ ຠຣິຍາຍ ຈ ລທ຺ທໂກຏ຺ຐາເສສຸ ເອກໍ ຐເປຕ຺ວາ ເອກໍ ທ຺ເວປິ ຂາທິໍສຸຯ ເອວໍ ຉ ທິວເສ ຉ ອິຕ຺ຖິໂຍ ມາເຣຕ຺ວາ ມໍສໍ ຂາທິໍສຸຯ

ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປນ ທິວເສ ທິວເສ ເອເກກໍ ຐເປຕ຺ວາ ຉ ໂກຏ຺ຐາເສ ຐເປສິຯ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ “ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ຠຣິຍໍ ມາເຣສ຺ສາມາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ເຕ ຉ ໂກຏ຺ຐາເສ ເຕສໍ ທຕ຺ວາ “ອຊ຺ຊ ຕາວ ອິເມ ຉ ໂກຏ຺ຐາເສ ຂາທຖ, ສ຺ເວ ຊານິສ຺ສາມາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕສໍ ມໍສໍ ຂາທິຕ຺ວາ ນິທ຺ທາຍນກາເລ ຠຣິຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປລາຍິຯ ສາ ໂຖກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ “ຄນ຺ຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມິ, ສາມິ”ຕິ ອາຫຯ

ອຖ ນໍ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ຂນ຺ເຜນາຫາຍ ອຣຸຕ຺ຕ຺ຄມນເວລາຍ ກນ຺ຕາຣາ ນິກ຺ຂມິ។ ສາ ສູຣິເຍ ອຸຄ຺ຄເຕ "ປິປາສິຕາມ຺ຫິ, ສາມິ"ຕິ ອາຫ។ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ "ອຸທກໍ ນຕ຺ຖິ, ກທ຺ເທ"ຕິ ວຕ຺ວາ ປຸນປ຺ປຸນໍ ກຖິເຕ ຂຄ຺ເຄນ ທກ຺ຂິຓຊາຕຸກໍ ປ຺ຫຣິຕ຺ວາ – "ກທ຺ເທ, ປານີຍໍ ນຕ຺ຖິ, ອິທໍ ປນ ເມ ທກ຺ຂິຓຊາຕຸໂລຫິຕໍ ປິວມານາ ນິສີທາຫີ"ຕິ ອາຫ។ ສາ ຕຖາ ອກາສິ។ ເຕ ອນຸປຸພ຺ເພນ ມຫາຄງ຺ຄໍ ປຕ຺ວາ ປິວິຕ຺ວາ ຈ ນ຺ຫຕ຺ວາ ຈ ຜລາຜລໍ ຂາທິຕ຺ວາ ຜາສຸກຊ຺ຖາເນ ວິສ຺ສມິຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິ ຄງ຺ຄານິວຕ຺ຕເນ ອສ຺ສມປທໍ ມາເປຕ຺ວາ ວາສໍ ກປ຺ເປສຸໍ។

ອເຖກທິວສໍ ອຸປ຺ຣິຄງ຺ຄາຍ ຣາຊາປ຺ຣານີກໍ ໂຈຣໍ ຫຕ຺ຖປາເທ ຈ ກຕ຺ຓນາສຄ຺ຈ ຆິນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິ ອມ຺ພຕເກ ນິປ຺ຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ມຫາຄງ຺ຄາຍ ປ຺ວາເຫສຸໍ។ ໂສ ມຫນ຺ຕໍ ອຏ຺ຏສ຺ສຣໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ຕໍ ຖານໍ ປາປ຺ເຕິ។ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ກຣຸຕໍ ປຣິເທວິຕສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ "ທຸກ຺ຂປ຺ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ໂຕ ມຍິ ຖິເຕ ມາ ນສ຺ສິ"ຕິ ຄງ຺ຄາຕີຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ອຸຕ຺ຕາເຣຕ຺ວາ ອສ຺ສມປທໍ ອາເນຕ຺ວາ ກາສາວ ໂຜວນເລປນາທີຫິ ວຓປ຺ຜິກມ຺ມໍ ອກາສິ។ ກຣິຍາ ປນສ຺ສ "ເອວຣູປໍ ນາມ ທຸສ຺ສີລໍ ກຸຕ຺ຖໍ ຄງ຺ຄາຍ ອາວາເຫຕ຺ວາ ປຜິຊຄ຺ຄນ຺ໂຕ ວິຈຣຕີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ຕໍ ກຸຕ຺ຖໍ ຊິຄຸຈ຺ຆມານາ ນິຕ຺ຖຸກນ຺ຕີ ວິຈຣຕີ។ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ວເຓສຸ ສໍວິຣຸລ຺ເຫສຸ ກຣິຍາຍ ສທ຺ຜິ ຕໍ ອສ຺ສມປເທເຍວ ຖເປຕ຺ວາ ອຜວິໂຕ ຜລາຜລານິ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຕຄ຺ຈ ກຣິຍຄ຺ຈ ໂປເສສິ។ ເຕສຸ ເອວໍ ວສນ຺ເຕສຸ ສາ ອິຕ຺ຖີ ເອຕສ຺ມິ ກຸຕ຺ເຖ ປຜິພຑ຺ຜຈິຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ເຕນ ສທ຺ຜິ ອນາຈາຣໍ ຈຣິຕ຺ວາ ເອເກນຸປາເຍນ ໂພຣິສຕ຺ຕໍ ມາເຣຕຸກາມາ ຫຸຕ຺ວາ ເອວມາຫ – "ສາມິ, ອຫໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອໍເສ ນິສີທິຕ຺ວາ ກນ຺ຕາຣາ ນິກ຺ຂມມານາ ເອກໍ ປພ຺ພຕໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ອຍ຺ເຍ ປພ຺ພຕມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕເທວເຕ 'ສເຈ ອຫໍ ສາມິເກນ ສທ຺ຜິ ອໂຣຄາ ຊີວິຕໍ ລກິສ຺ສາມິ, ພລິກມ຺ມໍ ເຕ ກຣິສ຺ສາມີ'ຕິ ອາຍາຈິ, ສາ ມໍ ອິທານິ ອຸຕ຺ຕາເສຕິ, ກໂຣມສ຺ສາ ພລິກມ຺ມ"ນ຺ຕິ។ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ມາຍໍ ອຊານນ຺ໂຕ "ສາຆູ"ຕິ ສມ຺ປຜິຈ຺ຆິຕ຺ວາ ພລິກມ຺ມໍ ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ຕາຍ ພລິກາຊນໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ປພ຺ພຕມຕ຺ຖກໍ ອກິຣຸຫີ។ ອຖ ນໍ ສາ ເອວມາຫ – "ສາມິ, ເທວຕາຍປິ ຕ຺ວຄ຺ເຄວ ອຸຕ຺ຕມເທວຕາ, ປຖມໍ ຕາວ ຕໍ ວນປຸປ຺ເຜຫິ ປູເຊຕ຺ວາ ປທກ຺ຂິຕໍ ກຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປຈ຺ຆາ ເທວຕາຍ ພລິກມ຺ມໍ ກຣິສ຺ສາມີ"ຕີ។ ສາ ໂພຣິສຕ຺ຕໍ ປປາຕາກິມຸຂໍ ຖເປຕ຺ວາ ວນປຸປ຺ເຜຫິ ປູເຊຕ຺ວາ ປທກ຺ຂິຕໍ ກຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕຸກາມາ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ປິຜ຺ຖິປສ຺ເສ ຖຕ຺ວາ ປິຜ຺ຖິຍໍ ປຫຣິຕ຺ວາ ປປາເຕ ປາເຕຕ຺ວາ "ທິຜ຺ຖາ ເມ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ຕສ຺ສ ປິຜ຺ຖີ"ຕິ ຕຸຜ຺ຖມານສາ ປພ຺ພຕາ ໂອໂຣຫິຕ຺ວາ ກຸຕ຺ຖສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ອຄມາສິ។

ໂພຣິສຕ຺ໂຕປິ ປປາຕານຸສາເຣນ ປພ຺ພຕາ ປຕນ຺ໂຕ ອຸທຸມ຺ພຣຣຸກ຺ຂມຕ຺ຖເກ ເອກສ຺ມິ ອກຕ຺ຜເກ ປຕ຺ຕສຄ຺ຆນ຺ເນ ຄຸມ຺ເພ ລຄ຺ຄິ, ເຫຜ຺ຖາປພ຺ພຕໍ ປນ ໂອໂຣຫິຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ។ ໂສ ອຸທຸມ຺ພຣຜລານິ ຂາທິຕ຺ວາ ສາຂນ຺ຕເຣ ນິສີທີ។ ອເຖໂກ ມຫາສຣີໂຣ ໂຄຜຣາຊາ ເຫຜ຺ຖາປພ຺ພຕປາທໂຕ ອກິຣຸຫິຕ຺ວາ ຕສ຺ມິ ອຸທຸມ຺ພຣຜລານິ ຂາທຕີ។ ໂສ ຕໍ ທິວສໍ ໂພຣິສຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປລາຍິ, ປຸນທິວເສ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິ ປສ຺ເສ ຜລານິ ຂາທິຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ។ ໂສ ເອວໍ ປຸນປ຺ປຸນໍ ອາຄຈ຺ຆນ຺ໂຕ ໂພຣິສຕ຺ເຕນ ສທ຺ຜິ ວິສ຺ສາສໍ ອາປ຺ຊ຺ຊິຕ຺ວາ "ຕ຺ວໍ ອິມໍ ຖານໍ ເກນ ກາຣເຓນ ອາຄໂຕສີ"ຕິ ປຸຈ຺ຆິຕ຺ວາ "ອິມິນາ ນາມ ກາຣເຓນາ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ເຕນ ຫິ ມາ ກາຍິ"ຕິ ວຕ຺ວາ ໂພຣິສຕ຺ຕໍ ອຕ຺ຕໂນ ປິຜ຺ຖິຍໍ ນິປ຺ຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ໂອຕາເຣຕ຺ວາ ອຣຄ຺ຄໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ມຫາມຄ຺ເຄ ຖເປຕ຺ວາ "ຕ຺ວໍ ອິມິນາ ມຄ຺ເຄນ ຄຈ຺ຆາຫີ"ຕິ ອຸຍ຺ໂຍເຊຕ຺ວາ ອຣຄ຺ຄເມວ ປາວິສີ។ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ເອກໍ ຄາມກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ວສນ຺ໂຕ ປິຕຸ ກາລກຕກາວໍ ສຸຕ຺ວາ ພາຣາຓສີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຸລສນ຺ຕເກ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຜ຺ຖາຍ ປທຸມຣາຊາ ນາມ ຫຸຕ຺ວາ ທສ ຣາຊຜມ຺ເມ ອ ໂກເປຕ຺ວາ ຜມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ໂຕ ຈຕູສຸ ນຄຣທ຺ວາເຣສຸ ນຄຣມຊ຺ເຊ ນິເວສນທ຺ວາເຣຕິ ຉ ທານສາລາໂຍ ກາເຣຕ຺ວາ ເທວສິກໍ ຉ ສຕສຫສ຺ສານິ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ທານໍ ອທາສິ។

ສາປິ ໂຂ ອິຕ຺ຖີ ຕໍ ກຸຕ຺ຖໍ ຂນ຺ເຜ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ອຣຄ຺ຄາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ມນຸສ຺ສປເຖ ກິກ຺ຂໍ ຈຣມານາ ຍາຄຸກຕ຺ຕໍ ສໍຫຣິຕ຺ວາ ຕໍ ກຸຕ຺ຖໍ ໂປເສສິ។ ມນຸສ຺ສາ "ອຍໍ ເຕ ກິ ໂຫຕີ"ຕິ ປຸຈ຺ຆິຍມານາ "ອຫໍ ເອຕສ຺ສ ມາຕຸລທິຕາ, ປິຕຸຈ຺ຆາປຸຕ຺ໂຕ ເມ ເອໂສ, ເອຕສ຺ເສວ ມໍ ອທໍສຸ, ສາຫໍ ວຊ຺ຊປ຺ປຕ຺ຕມ຺ປິ ອຕ຺ຕໂນ ສາມິກໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ປຣິຫຣນ຺ຕີ ກິກ຺ຂໍ ຈຣິຕ຺ວາ ໂປເສມີ"ຕີ។ ມນຸສ຺ສາ "ອຍໍ ປຕິພ຺ພຕາ"ຕິ ຕໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ພຫຸຕຣໍ ຍາຄຸກຕ຺ຕໍ ອທໍສຸ។ ອປເຣ ປນ ຊນາ ເອວມາຫໍສຸ – "ຕ຺ວໍ ມາ ເອວໍ ວິຈຣິ, ປທຸມຣາຊາ ພາຣາຓສິຍໍ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕິ, ສກລຊມ຺ພຸທີປໍ ສງ຺ໂຂເກຕ຺ວາ ທານໍ ເທຕິ, ໂສ ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕຸສ຺ສິສ຺ສຕິ, ຕຸຜ຺ໂຖ ເຕ ພຫຸໍ ຜນໍ ທສ຺ສຕິ, ຕວ ສາມິກໍ ອິເຜວ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ຄຈ຺ຆາ"ຕິ ຖິຣໍ ກຕ຺ວາ ເວຕ຺ຕປຈ຺ຆີ ອທໍສຸ។ ສາ ອນາຈາຣາ ຕໍ ກຸຕ຺ຖໍ ເວຕ຺ຕປຈ຺ຆິຍໍ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ປຈ຺ຆີ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ພາຣາຓສີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ທານສາລາສຸ ກຸຄ຺ຊມານາ ວິຈຣຕີ។ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ອລງ຺ກຕຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ຜວຣຄໂຕ ທານຄ຺ຄໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຜ຺ຖນ຺ນໍ ວາ ທສນ຺ນໍ ວາ ສຫຕ຺ຖາ ທານໍ ທຕ຺ວາ ປຸນ ເຄຫໍ ຄຈ຺ຆຕິ ។ ສາ ອນາຈາຣາ ຕໍ ກຸຕ຺ຖໍ ປຈ຺ຆິຍໍ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ປຈ຺ຆີ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຄມນມຄ຺ເຄ ອຜ຺ຖາສິ។

ຣາຊາ ທິສ຺ວາ ‘‘ກິ ເອຕ’’ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ‘‘ເອກາ, ເທວ, ປ໌ຕິພ຺ພຕາ’’ຕິຯ ອຖ ນໍ ປ໌ກ຺ໂກສາເປ຺ຕ຺ວາ ສຍ຺ຊານິຕ຺ວາ ກຸຕ຺ກໍ ປ໌ຈ຺ຉິຍາ ນີຫຣາເປ຺ຕ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ເຕ ກິ ໂຫຕີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ສາ ‘‘ປິຕ຺ຈ຺ຉາປຸຕ຺ໂຕ ເມ, ເທວ, ກຸລທຕ຺ຕິໂກ ສາມິໂກ’’ຕິ ອາຫຯ ມນຸສ຺ສາ ຕໍ ອນ຺ຕຣໍ ອຊານນ຺ຕາ ‘‘ອໂຫ ປ໌ຕິພ຺ພຕາ’’ຕິອາທີນີ ວຕ຺ວາ ຕໍ ອນາຈາຣິຕ຺ຖີ ວຕ຺ຕາຍີສຸຯ ປຸນ ຣາຊາ ‘‘ອຍໍ ເຕ ກຸຕ຺ໂຕ ກຸລທຕ຺ຕິໂກ ສາມິໂກ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ສາ ຣາຊານໍ ອສຍ຺ຊານນ຺ຕີ ‘‘ອາມ, ເທວາ’’ຕິ ສູຣາ ຫຸຕ຺ວາ ກເຖສິຯ ອຖ ນໍ ຣາຊາ ‘‘ກີ ເອສ ພາ ຣາຓສິຣຍ຺ໂຍ ປຸຕ຺ໂຕ, ນນຸ ຕ຺ວໍ ປ໌ທຸມກຸມາຣສ຺ສ ກຣິຍາ ອສຸກຣຍ຺ໂຍ ຌີຕາ, ອສຸກາ ນາມ ມມ ຊາຕຸໂລຫິຕໍ ປິວິຕ຺ວາ ອິມສ຺ມິ ກຸຕ຺ເຖ ປ໌ຜິພຫຸຣຈິຕ຺ຕາ ມໍ ປ໌ປາເຕ ປາເຕສິຯ ສາ ອິທານິ ຕ຺ວໍ ນລາເຜນ ມຈ຺ຈຸໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມໍ ‘ມໂຕ’ຕິ ມຍ຺ຍມານາ ອິມໍ ຖານໍ ອາຄຕາ, ນນຸ ອຫໍ ຊີວາມີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອມຈ຺ເຈ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ໂກ, ອມຈ຺ຈາ ນນຸ ຈາຫໍ ຕຸມ຺ເຫຫິ ປຸຜ຺ໂຖ ເອວໍ ກເຖສີ ‘ມມ ກນິຍ຺ຖກາຕິກາ ຉ ອິຕ຺ຖີໂຍ ມາເຣຕ຺ວາ ມໍສໍ ຂາທີສຸ, ອຫໍ ປນ ມຍ຺ຫໍ ກຣິຍໍ ອໂຣຄໍ ກຕ຺ວາ ຄງຄາຕີຣໍ ເນຕ຺ວາ ອສ຺ສມປ໌ເທ ວສນ຺ໂຕ ເອກໍ ວຊ຺ຊປ຺ປ໌ຕ຺ຕໍ ກຸຕ຺ກໍ ອຸຕ຺ຕາເຣຕ຺ວາ ປ໌ຜິຊ຺ຄຶຯ ສາ ອິຕ຺ຖີ ເອຕສ຺ມິ ປ໌ຜິພຫຸຣຈິຕ຺ຕາ ມໍ ປ໌ພ຺ພຕປາເທ ປາເຕສິຯ ອຫໍ ອຕ຺ຕໂນ ເມຕ຺ຕຈິຕ຺ຕຕາຍ ຊີວິຕໍ ລກິ’ນ຺ຕິຯ ຍາຍ ອຫໍ ປ໌ພ຺ພຕາ ປາຕິໂຕ, ນ ສາ ອຍ຺ຍາ, ເອສາ ທຸສ຺ສີລາ, ໂສປິ ວຊ຺ຊປ຺ປ໌ຕ຺ໂຕ ກຸຕ຺ໂຖ ນ ອຍ຺ໂຍ, ອຍເມວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໗໘ຯ

‘‘ອຍເມວ ສາ ອຫມ຺ປິ ໂສ ອນຍ຺ໂຍ, ອຍເມວ ໂສ ຫຕ຺ຖຈ຺ຉິນ຺ໂນ ອນຍ຺ໂຍ;

ຍມາຫ ‘ໂກມາຣປ໌ຕີ ມມ’ນ຺ຕິ, ວຊ຺ຊິຕ຺ຖິໂຍ ນຕ຺ຖິ ອິຕ຺ຖີສຸ ສຈ຺ຈໍຯ

໗໙ຯ

‘‘ອິມຍ຺ຈ ຊມ຺ມໍ ມຸສເລນ ຫນ຺ຕ຺ວາ, ລຸທ຺ທໍ ຉວໍ ປ໌ຣທາຣູປ໌ເສວີ;

ອິມິສ຺ສາ ຈ ນໍ ປາປ໌ປ໌ຕິພ຺ພຕາຍ, ຊີວນ຺ຕິຍາ ຉິນ຺ທຖ ກຕ຺ຕນາສ’’ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ຍມາຫ ໂກມາຣປ໌ຕີ ມມນ຺ຕິ ຍໍ ເອສາ ‘‘ອຍໍ ເມ, ໂກມາຣປ໌ຕິ, ກຸລທຕ຺ຕິໂກ ສາມິໂກ’’ຕິ ອາຫ, ອຍເມວ ໂສ, ນ ອຍ຺ໂຍຯ ‘‘ຍມາຫຸ , ໂກມາຣປ໌ຕີ’’ຕິປິ ປາໂຖຯ ອຍເມວ ຫິ ໂປ໌ຕ຺ຖເກສຸ ລິຂິໂຕ, ຕສ຺ສາປິ ອຍເມວຕ຺ໂຖ, ວຈນວິປ໌ລ຺ລາໂສ ປ໌ເນຕ຺ຖ ເວທິຕພ຺ໂພຯ ຍຍ຺ຫິ ຣຍ຺ຍາ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕເທວ ອິຌ ອາຄຕໍຯ ວຊ຺ຊິຕ຺ຖິໂຍຕິ ອິຕ຺ຖິໂຍ ນາມ ວຊ຺ຊາ ວຌິຕພ຺ພາ ເອວຯ ນຕ຺ຖິ ອິຕ຺ຖີສຸ ສຈ຺ຈນ຺ຕິ ເອຕາສຸ ສກາໂວ ນາເມໂກ ນຕ຺ຖິຯ ‘‘ອິມຍ຺ຈ ຊມ຺ມ’’ນ຺ຕິອາທີ ທຸວິນ຺ນມ຺ປິ ເຕສໍ ທຕ຺ຫາຕາປ໌ນວເສນ ວຸຕ຺ຕໍຯ ຕຕ຺ຖ ຊມ຺ມນ຺ຕິ ລາມກໍຯ ມຸສເລນ ຫນ຺ຕ຺ວາຕິ ມຸສເລນ ຫນິຕ຺ວາ ໂປ໌ເຖຕ຺ວາ ອຜ຺ຖີນີ ກຍ຺ຊິຕ຺ວາ ຈຸຕ຺ຕວິຈຸຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາຯ ລຸທ຺ທນ຺ຕິ ທາຣຸຕໍຯ ຉວນ຺ຕິ ຄຸຕາກາເວນ ນິຊ຺ຊີວໍ ມຕສທິສໍຯ ອິມິສ຺ສາຈ ນນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖ ນນ຺ຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ, ອິມິສ຺ສາ ຈ ປາປ໌ປ໌ຕິພ຺ພຕາຍ ອ ນາຈາຣາຍ ທຸສ຺ສີລາຍ ຊີວນ຺ຕິຍາວ ກຕ຺ຕນາສໍ ຉິນ຺ທຖາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ໂພຌິສຕ຺ໂຕ ໂກຌໍ ອຌິວາເສຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ເອວໍ ເຕສໍ ທຕ຺ທໍ ອາຕາເປ຺ຕ຺ວາປິ ນ ຕຖາ ກາເຣສິ ຯ ໂກປ໌ ປນ ມນ຺ທໍ ກຕ຺ວາ ຍຖາ ສາ ປ໌ຈ຺ຉີ ສີສໂຕ ໂອໂຣເປ຺ຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕິ, ເອວໍ ຄາລ຺ຫຕຣໍ ພນ຺ຌາເປ຺ຕ຺ວາ ກຸຕ຺ກໍ ຕຕ຺ຖ ປ໌ກ຺ຂິປາເປ຺ຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວິຊິຕາ ນີຫຣາເປສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຌມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປ໌ກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຌາເນສິ – ສຈ຺ຈປ໌ຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິຕກິກ຺ຂຸ ໂສ ຕາປ໌ຕ຺ຕິຜເລ ປ໌ຕິຜ຺ຖຫີຯ ‘‘ຕທາ ຉ ກາຕໂຣ ອຍ຺ຍຕຣາ ເຖຣາ ອເຫສຸໍ, ກຣິຍາ ຈິຍ຺ຈມາຕວິກາ, ກຸຕ຺ໂຖ ເທວທຕ຺ໂຕ, ໂຄຌ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ, ປ໌ທຸມຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ຈູລ຺ລປ໌ທຸມຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຕຕິຍາຯ

[໑໙໘] ໔ຯ ມຕິໂຈຣຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ນ ສນ຺ຕິ ເທວາ ປ໌ວສນ຺ຕິ ນູນາຕີ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວລຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ວສາຍ ປ໌ຣິສກ຺ກນ຺ຕໍ ເທວທຕ຺ຕໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ຕທາ ປ໌ນ ສຕ຺ຖາ "ເທວທຕ຺ໂຕ ວສາຍ ປ໌ຣິສກ຺ກຕີ"ຕິ ສຸຕ຺ວາ "ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປີ ເທວທຕ຺ໂຕ ມຍ຺ຫໍ ວສາຍ ປ໌ຣິສກ຺ກຕິເຍວ, ປ໌ຣິສກ຺ກນ຺ໂຕປີ ປ໌ນ ມໍ ວສິຕຸ໌ ນາສກ຺ຂິ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພສິສຕ຺ໂຕ ພາຣາຓສິໂຕ ອວິທູເຣ ຄາມເກ ຄຫປ໌ຕິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ອຖສ຺ສ ວຍປ໌ປ໌ຕ຺ຕສ຺ສ ພາຣາຓສິໂຕ ກຸລສິຕຣໍ ອາເນສຸ໌, ສາ ສຸວຕ຺ຕາວຕ຺ຕາ ອໂຫສິ ອກິຣູປ໌າ ທສ຺ສນີຍາ ເທວຈ຺ສຣາ ວິຍ ປຸປ໌ຜລຕາ ວິຍ ລລຸອມານາ ມຕ຺ຕກິນ຺ນຣີ ວິຍ ຈ ສຸຊາຕາຕິ ນາເມນ ປ໌ຕິພ຺ພຕາ ສີລາຈາຣສມ຺ປ໌ນ຺ນາ ວຕ຺ຕສມ຺ປ໌ນ຺ນາ. ນິຈ຺ຈ ກາລມ຺ປີສ຺ສາ ປ໌ຕິວຕ຺ຕໍ ສສ຺ສຸວຕ຺ຕໍ ສສຸຣວຕ຺ຕຍ຺ຈ ກຕເມວ ໂຫຕິ, ສາ ໂພສິສຕ຺ຕສ຺ສ ປີຍາ ອໂຫສິ ມນາປ໌າ. ອິຕິ ອຸໂກປີ ເຕ ສມ຺ໂມທມານາ ເອກຈິຕ຺ຕາ ສມຄ຺ຄວາສໍ ວສິສຸ.

ອເຖກທິວສໍ ສຸຊາຕາ "ມາຕາປີຕໂຣ ທຍ຺ຖຸກາມາມ຺ຫີ"ຕິ ໂພສິສຕ຺ຕສ຺ສ ອາໂຣເຈສິ. "ສາຊຸ, ກທ຺ເທ, ມຄ຺ຄປ໌າເຖຍ຺ຍໍ ປ໌ໂຫນກໍ ປ໌ຜິຍາເທຫີ"ຕິ ຂຊ຺ຊວິກຕີ ປ໌ຈາເປ໌ຕ຺ວາ ຂຊ຺ຊກາທີນິ ຍານເກ ຖເປ໌ຕ຺ວາ ຍານກໍ ປ໌າເຊນ຺ໂຕ ຍານກສ຺ສ ປຸ໌ຣໂຕ ອໂຫສິ, ອິຕຣາ ປ໌ຈ຺ສໂຕ. ເຕ ນຄຣສມີປ໌ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຍານກໍ ໂມເຈຕ຺ວາ ນ຺ຫຕ຺ວາ ກຸຍ຺ຊິສຸ. ປຸ໌ນ ໂພສິສຕ຺ໂຕ ຍານກໍ ໂຍເຊຕ຺ວາ ປຸ໌ຣໂຕ ນິສີທິ, ສຸ ຊາຕາ ວຕ຺ຖານິ ປ໌ຣິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ປ໌ຈ຺ສໂຕ ນິສີທິ. ຍານກສ຺ສ ອນ຺ໂຕນຄຣໍ ປ໌ວິຍ຺ຖກາເລ ພາຣາຓສິຣາຊາ ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ສວຣຄໂຕ ນຄຣໍ ປ໌ທກ຺ຂິຕໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ຕໍ ປ໌ເທສໍ ອຄມາສິ. ສຸຊາຕາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຍານກສ຺ສ ປ໌ຈ຺ສໂຕ ປ໌ທສາ ປ໌າຍາ ສິ. ຣາຊາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕສ຺ສາ ຣູປ໌ສມ຺ປ໌ຕ຺ຕິຍາ ອາກຫ຺ຒິຍມານໂລຈໂນ ປ໌ຜິພທ຺ສຈິຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ເອກໍ ອມຈ຺ຈໍ ອາຕາເປ໌ສິ –
"ຄຈ຺ສ ຕ຺ວໍ ເອຕິສ຺ສາ ສສ຺ສາມິກກາວໍ ວາ ອສ຺ສາມິກກາວໍ ວາ ຊານາຫີ"ຕິ. ໂສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ສສ຺ສາມິກກາວໍ ຍຕ຺ວາ "ສສ຺ສາມິກາ ກິຣ, ເທວ, ຍານເກ ນິສິນ຺ໂນ ປຸ໌ຣິໂສ ເອຕິສ຺ສາ ສາມິໂກ"ຕິ ອາຫ.

ຣາຊາ ປ໌ຜິພທ຺ສຈິຕ຺ຕໍ ວິໂນເທຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ກິເລສາຕຸໂຣ ຫຸຕ຺ວາ "ເອເກນ ນໍ ອຸປ໌າເຍນ ມາຣາເປ໌ຕ຺ວາ ອິຕ຺ຖີ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມິ"ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ເອກໍ ປຸ໌ຣິສໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ "ຄຈ຺ສ, ໂກ, ອິມໍ ຈູລຸອາມຕີ ວີຖີ ຄຈ຺ສນ຺ໂຕ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ເອຕສ຺ສ ປຸ໌ຣິສສ຺ສ ຍານເກ ປ໌ກ຺ຂິປີຕ຺ວາ ເອຫີ"ຕິ ຈູລຸອາມຕີ ທຕ຺ວາ ອຸຍ຺ໂຍເຊສິ. ໂສ "ສາຊູ"ຕິ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຍານເກ ຖເປ໌ຕ຺ວາ "ຖປີໂຕ ເມ, ເທວາ"ຕິ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອາໂຣເຈສິ. ຣາຊາ "ຈູລຸອາມຕີ ເມ ນຍ຺ໂຖ"ຕິ ອາຫ, ມນຸສ຺ສາ ເອກໂກລາຫລໍ ອກໍສຸ. ຣາຊາ "ສພ຺ພທ຺ວາຣານິ ປີທຫິຕ຺ວາ ສຍ຺ຈາຣໍ ຊິນ຺ທິຕ຺ວາ ໂຈຣໍ ປ໌ຣິເຍສຖາ"ຕິ ອາຫ, ຣາຊປຸ໌ຣິສາ ຕຖາ ອກໍສຸ, ນຄຣໍ ເອກສງ຺ໂຂກໍ ອໂຫສິ. ອິຕໂຣ ປຸ໌ຣິໂສ ມນຸສ຺ເສ ຄເຫຕ຺ວາ ໂພສິສຕ຺ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ "ໂກ, ຍານກໍ ຖເປ໌ຫີ, ຣຍ຺ໂຍ ຈູລຸອາມຕີ ນຍ຺ໂຖ, ຍານກໍ ໂສເຊສ຺ສາມີ"ຕິ ຍານກໍ ໂສເຊນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕນາ ຖປີຕມຕີ ຄເຫຕ຺ວາ ໂພສິສຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ "ມຕີໂຈໂຣ"ຕິ ຫຕ຺ເຖຫີ ຈ ປ໌າ ເທຫີ ຈ ໂປ໌ເຖຕ຺ວາ ປ໌ຈ຺ສາພາຫໍ ພນ຺ສິຕ຺ວາ ເນຕ຺ວາ "ອຍໍ ມຕີໂຈໂຣ"ຕິ ຣຍ຺ໂຍ ທສ຺ເສສິ. ຣາຊາປີ "ສີສມສ຺ສ ຊິນ຺ທຖາ"ຕິ ອາຕາເປ໌ສິ.

ອຖ ນໍ ຣາຊປຸ໌ຣິສາ ຈຕຸກ຺ເກ ຈຕຸກ຺ເກ ກສາຫິ ຕາລຸເອນ຺ຕາ ທກ຺ຂິຓທ຺ວາເຣນ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມາເປ໌ສຸ໌. ສຸຊາຕາປີ ຍານກໍ ປ໌ຫາຍ ພາຫາ ປ໌ຄ຺ຄຍ຺ຫ ປ໌ຣິເທວມານາ "ສາມີ, ມໍ ນິສ຺ສາຍ ອິມໍ ທຸກ຺ຂໍ ປ໌ຕ຺ໂຕສີ"ຕິ ປ໌ຣິເທວມານາ ປ໌ຈ຺ສໂຕ ປ໌ຈ຺ສໂຕ ອຄມາສິ. ຣາຊປຸ໌ຣິສາ "ສີສມສ຺ສ ຊິນ຺ທິສ຺ສາມາ"ຕິ ໂພສິສຕ຺ຕໍ ອຸຕ຺ຕານໍ ນິປ໌ຊ຺ຊາເປ໌ສຸ໌. ຕໍ ທິສ຺ວາ ສຸຊາຕາ ອຕ຺ຕໂນ ສີລຄຸຕໍ ອາວຊ຺ ເຊຕ຺ວາ "ນຕ຺ຖິ ວຕ ມຍ຺ເຍ ອິມສ຺ມີ ໂລເກ ສີລວນ຺ຕານໍ ວິເຫຖເກ ປ໌າປ໌ສາຫສິກມນຸສ຺ເສ ນິເສເສຕຸໍ ສມຕ຺ຖາ ເທວຕາ ນາ ມາ"ຕິອາທີນິ ວຕ຺ວາ ປ໌ຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໗໗.

"ນ ສນ຺ຕິ ເທວາ ປ໌ວສນ຺ຕິ ນູນ, ນ ຫິ ນູນ ສນ຺ຕິ ອິສ ໂລກປ໌າລາ;

ສຫສາ ກໂຣນ຺ຕານມສຍ຺ຍຕານໍ, ນ ຫິ ນູນ ສນ຺ຕິ ປ໌ຜິເສສິຕາໂຣ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ນ ສນ຺ຕິ, ເທວາຕິ ອິມສ຺ມີ ໂລເກ ສີລວນ຺ຕານໍ ໂອໂລກນກາ ປ໌າປ໌ານຍ຺ຈ ນິເສສກາ ນ ສນ຺ຕິ ນູນ ເທວາ. ປ໌ວສນ຺ຕິ ນູນ

ໆຕິ ເອວຣູເປສု ວາ ກິຈ្ចេສុ ឧប្បន្នេສុ ນູນ ປວສນຸຕິ ປວາສំ ຄຈฉນຸຕິ។ ອິធ, ໂລກປາລາຕິ ອິມសຸມິ ໂລເກ ໂລກປាលសມຸមຕា

ໆຕິ ເອວຣູເປສຸ ວາ ກິຈເຈສຸ ອຸປຸປນຸເນສຸ ນູນ ປວສນຸຕິ ປວາສໍ ຄຈຉນຸຕິ។ ອິຘ, ໂລກປາລາຕິ ອິມສຸມີ ໂລເກ ໂລກປາລສມຸມຕາ ສມຕາພຸຣາຫຸມຕາປີ ສີລວນຸຕານໍ ອນຸຄຸຄາຫກາ ນ ຫິ ນູນ ສນຸຕີ។ ສຫສາ ກໂຣນຸຕານມສລຸລຕານນຸຕິ ສຫສາ ອວີມໍສີຕຸວາ ສາຫສິກໍ ທາຣຸຕໍ ກມຸມໍ ກໂຣນຸຕານໍ ທຸສຸສີລານໍ។ ປຕິເສຣິຕາໂຣຕິ ເອວຣູປໍ ກມຸມໍ ມາ ກຣິຕຸຖ, ນ ລພຸກາ ເອຕໍ ກາຕຸນຸຕິ ປຕິເສເຘນຸຕາ ນຕຸຖິຕິ ອຕຸໂຖ។

ເອວໍ ຕາຍ ສີລສມຸປນຸນາຍ ປຣິເທວມານາຍ ສກຸກສຸສ ເທວຣຸໂຍ ນິສີນຸນາສນໍ ອຸຕຸຫາກາຣໍ ທສຸເສສິ, ສກຸໂກ ''ໂກ ນຸ ໂຂ ມໍ ສກຸກຕຸຕໂຕ ຈາເວຕຸກາໂມ''ຕິ ອາວຊຸເຊນຸໂຕ ອິມໍ ກາຣຕໍ ຍຕຸວາ ''ພາຣາຕາສີຣາຊາ ອຕິຟຣຸສກມຸມໍ ກໂຣຕິ, ສີລສມຸປນຸນໍ ສຸຊາຕໍ ກິລເມຕິ, ຄນຸຕຸໍ ທານີ ເມ ວຸຍຕິ''ຕິ ເທວໂລກາ ໂອຣຸຍຸຫ ອຕຸຕໂນ ອານຸກາເວນ ຫຕຸຖິປິຍຸເຄ ນິສີນຸນໍ ຕໍ ປາປຣາຊານໍ ຫຕຸຖິກຸຂນຸໂຘ ໂອຕາເຣຕຸວາ ຌມຸມຄຕຸທີກາຍ ອຸຕຸຕານໍ ນິປຊຸຊາເປຕຸວາ ໂພຘິສຕຸຕໍ ອຸກຸຂິປີຕຸວາ ສພຸພາລງກາເຣຫິ ອລງກຣິຕຸວາ ຣາຊເວສໍ ຄາຫາເປຕຸວາ ຫຕຸຖິກຸຂນຸເຘ ນິສີທາເປສີ។ ຣາຊປຸຣິສາ ຟຣສໍ ອຸກຸຂິປີຕຸວາ ສີສໍ ຉິນຸທນຸຕາ ຣຸໂຍ ສີສໍ ຉິນຸທີສຸ, ຉິນຸນກາເລເຍວ ຈສຸສ ຣຸໂຍ ສີສກາວໍ ຊານິສຸ។ ສກຸໂກ ເທວຣາຊາ ທິສຸສມານກສຣີເຣເນວ ໂພຘິສຕຸຕສຸສ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ໂພຘິສຕຸຕສຸສ ຣາຊາກິເສກໍ ກຕຸວາ ສຸຊາຕາຍ ຈ ອຄຸຄມເຫສິຍຸຖານໍ ທາເປສີ។ ອມຈຸຈາ ເຈວ ພຸຣາຫຸມຕຄຫປຕິກາທໂຍ ຈ ສກຸກໍ ເທວຣາຊານໍ ທິສຸວາ ''ອຘມຸມິກຣາຊາ ມາຣິໂຕ, ອິທານີ ອມຸເຫທິ ສກຸກທຕຸຕິໂກ ຘມຸມິກຣາຊາ ລທຸໂຘ''ຕິ ໂສມນສຸສປຸປຕຸຕາ ອເຫສຸໍ។

ສກຸໂກປີ ອາກາເສ ຖຕຸວາ ''ອຍໍ ໂວ ສກຸກທຕຸຕິໂກ ຣາຊາ, ອິໂຕ ປຍຸຖາຍ ຘມຸເມນ ຣຊຊໍ ກາເຣສຸສຕິ។ ສເຈ ຫິ ຣາຊາ ອຘມຸມິໂກ ໂຫຕິ, ເທໂວ ອກາເລ ວສຸສຕິ, ກາເລ ນ ວສຸສຕິ, ຉາຕກາຍໍ ໂຣຄກາຍໍ ສຕຸຖກາຍນຸຕິ ອິມານິ ຕີຕິ ກຍານິ ອຸປຄຕາເນວ ໂຫນຸຕີ''ຕິ ໂອວທນຸໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໗໙។

''ອກາເລ ວສຸສຕີ ຕສຸສ, ກາເລ ຕສຸສ ນ ວສຸສຕິ;

ສຄຸຄາ ຈ ຈວຕິ ຖານາ, ນນຸ ໂສ ຕາວຕາ ຫໂຕ''ຕິ។

ຕຕຸຖ ອກາເລຕິ ອຘມຸມິກຣຸໂຍ ຣຊເຊ ອຍຸຕຸຕກາເລ ສສຸສານໍ ປກຸກກາເລ ວາ ລາຍນມທຸທນາທິກາເລ ວາ ເທໂວ ວສຸສຕິ។ ກາເລຕິ ຍຸຕຸຕປຍຸຕຸຕກາເລ ວປຸນກາເລ ຕຣຸຕສສຸສກາເລ ຄພຸກຄຸຄຫຕາກາເລ ຈ ນ ວສຸສຕິ។ ສຄຸຄາ ຈ ຈວຕິ ຖານາຕິ ສຄຸຄສງຂາຕາ ຖານາ ເທວໂລກາ ຈວຕີຕິ ອຕຸໂຖ។ ອຘມຸມິກຣາຊາ ຫິ ອປຸປຕິລາກວເສນ ເທວໂລກາ ຈວຕິ ນາມ, ສຄຸເຄປີ ວາ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸໂຕ ອຘມຸມິກຣາຊາ ຕໂຕ ຈວຕີຕິປີ ອຕຸໂຖ។ ນນຸ ໂສ ຕາວຕາ ຫໂຕຕິ ນນຸ ໂສ ອຘມຸມິໂກ ຣາຊາ ເອຕຸຕເກນ ຫໂຕ ໂຫຕີ។ ອຖ ວາ ເອກໍສວາຈີ ເອຕຸຖ ນຸ-ກາໂຣ, ເນໂສ ເອກໍເສນ ເອຕຸຕາວຕາ ຫໂຕ, ອຍຸຄສຸ ປນ ມຫານິຣເຍສຸ ໂສລຸອສສຸ ຈ ອຸສຸສທນິຣເຍສຸ ທີຟຣຕຸຕໍ ໂສ ຫລຸລິສຸສຕີຕິ ອຍເມຕຸຖ ອຕຸໂຖ។

ເອວໍ ສກຸໂກ ມຫາຊນສຸສ ໂອວາທໍ ທຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ເທວຍຸຖານເມວ ອຄມາສິ។ ໂພຘິສຕຸໂຕປີ ຘມຸເມນ ຣຊຊໍ ກາເຣຕຸວາ ສຄຸຄປຸຣໍ ປູເຣສີ។

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຘມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານີ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສີ – ''ຕທາ ອຘມຸມິກຣາຊາ ເທວທຕຸໂຕ ອໂຫສີ, ສກຸໂກ ອນຸຣຸທຸໂຘ, ສຸຊາຕາ ຣາຫຸລມາຕາ, ສກຸກທຕຸຕິຍຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ''ນຸຕິ។

ມຕີໂຈຣຊາຕກວຕຸຕນາ ຈຕຸຕຸຖາ។

[໑໙໘] ໕។ ປພຸພຕູປຕຸຖຣຊາຕກວຕຸຕນາ

ປພຸພຕູປຕຸຖເຣ ຣມຸເມຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ໂກສລຣາຊານໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ។ ໂກສລຣຸໂຍ ກິຣ ເອໂກ ອມຈຸໂຈ

ອນຸເຕປຸ໌ເຣ ປ໌ທຸສຸສີ។ ຣາຊາປິ ປຣິວິສ໌ສມາໂນ ຕໍ ຕຖໂຕ ສຕຸວາ ''ສຕຸຖຸ ອາໂຣເຈສຸສາມີ''ຕີ ເຊຕວນໍ ຄນຸຕວາ ສຕຖາຣໍ ວນຸທິຕວາ ''ກນຸເຕ, ອນຸຫາກໍ ອນຸເຕປຸ໌ເຣ ເອໂກ ອມຈຸໂຈ ປ໌ທຸສຸສີ, ຕສຸສ ກີ ກາຕຸ ວຍຸຍຕີ''ຕີ ປຸຈຸລິ។ ອຖ ນໍ ສຕຖາ ''ອຸປ໌ການ ໂກ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ໂສ ຈ ອມຈຸໂຈ ສາ ຈ ອິຕຸຖີ ປິຍາ''ຕີ ປຸຈຸລິຕວາ ''ອາມ, ກນຸເຕ, ອຕິວິຍ ອຸປ໌ການໂກ ສກລໍ ຣາຊກຸລໍ ສນຸຣາເຣຕີ, ສາປິ ເມ ອິຕຸຖີ ປິຍາ''ຕີ ວຸຕຸເຕ ''ມຫາຣາຊ, 'ອຕຸຕໂນ ອຸປ໌ການເກສຸ ເສວເກສຸ ປິຍາສຸ ຈ ອິຕຸຖີສຸ ທຸພຸກິຕຸໍ ນ ສກຸກາ'ຕີ ປຸພຸເພປິ ຣາຊາໂນ ປ໌ຕຸທິຕານໍ ກຖໍ ສຸຕວາ ມຊຊຸຕຸຕາວ ອເຫສຸ''ນຸຕີ ວຕຸວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕາສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຣິສຕຸໂຕ ອມຈຸຈກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕວາ ວຍປຸ໌ປຸ໌ໂຕ ຕສຸສ ອຕຸຖທມຸ ມານຸສາສໂກ ອໂຫສີ។ ອຖສຸສ ຣລຸໂຍ ເອໂກ ອມຈຸໂຈ ອນຸເຕປຸ໌ເຣ ປ໌ທຸສຸສີ។ ຣາຊາ ນໍ ຕຖໂຕ ສຕຸວາ ''ອມຈຸໂຈປິ ເມ ພຫູປ໌ການໂຣ, ອຍໍ ອິຕຸຖີປິ ເມ ປິຍາ, ທຸເວປິ ອິເມ ນາເສຕຸໍ ນ ສກຸກາ , ປ໌ຕຸທິຕາມຈຸຈໍ ປ໌ລຸຫໍ ປຸຈຸລິຕວາ ສເຈ ສຫິຕພຸພໍ ກວິສຸສຕີ, ສ ຫິສຸສາມີ, ໂນ ເຈ, ນ ສຫິສຸສາມີ''ຕີ ໂພຣິສຕຸຕໍ ປ໌ກຸໂກສາເປ໌ຕວາ ອາສນໍ ທຕຸວາ ''ປ໌ຕຸທິຕ, ປ໌ລຸຫໍ ປຸຈຸລິສຸສາມີ''ຕີ ວຕຸວາ ''ປຸຈຸລຖ, ມຫາຣາຊ, ວິສຸສຊຸເຊສຸສາມີ''ຕີ ວຸຕຸເຕ ປ໌ລຸຫໍ ປຸຈຸລນຸໂຕ ປ໌ຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໕໙។

''ປ໌ພຸພຕູປ໌ຕຸຖເຣ ຣມຸເມ, ຊາຕາ ໂປ໌ກຸຂຣຕີ ສິວາ;

ຕໍ ສິງຄາໂລ ອປ໌າປ໌າຍິ, ຊານໍ ສີເຫນ ຣກຸຂິຕ''ນຸຕີ។

ຕຕຸຖ ປ໌ພຸພຕູປ໌ຕຸຖເຣ ຣມຸເມຕີ ທິມວນຸຕປ໌ພຸພຕປ໌າເທ ປ໌ຕຸຖຣິຕວາ ຖິເຕ ອງຄຕຍຸຖາເນຕີ ອຕຸໂຖ។ ຊາຕາ ໂປ໌ກຸຂຣຕີ ສິວາຕີ ສິວາ ສີຕລາ ມຊຸໂຣທກາ ໂປ໌ກຸຂຣຕີ ນິພຸພຕຸຕາ, ອປິຈ ໂຂ ໂປ໌ກຸຂຣສລຸລນຸນາ ນທີປິ ໂປ໌ກຸຂຣຕີເຍວ។ ອປ໌າປ໌າຍິຕີ ອປ໌-ອິຕີ ອຸປ໌ສຄຸໂຄ, ອປ໌າຍິຕີ ອຕຸໂຖ។ ຊານໍ ສີເຫນ ຣກຸຂິຕນຸຕີ ສາ ໂປ໌ກຸຂຣຕີ ສີຫປ໌ຣິໂກຄາ ສີເຫນ ຣກຸຂິຕາ, ໂສປິ ນໍ ສິງຄາໂລ ''ສີເຫນ ຣກຸຂິຕາ ອຍ''ນຸຕີ ຊານນຸໂຕວ ອປ໌າຍິ។ ຕໍ ກີ ມລຸລຕີ, ພາໂລ ສິງຄາໂລ ສີຫສຸສ ອກາຍິຕວາ ປິເວຍຍ ເອວຣູປໍ ໂປ໌ກຸຂຣຕີນຸຕີ ອຍເມຕຸຖາສິປຸ໌ປ໌າໂຍ។

ໂພຣິສຕຸໂຕ ''ອທຸສາ ເອຕສຸສ ອນຸເຕປຸ໌ເຣ ເອໂກ ອມຈຸໂຈ ປ໌ທຸຍຸໂຖ ກວິສຸສຕີ''ຕີ ສຕຸວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໖໐។

''ປິວນຸຕີ ເຈ ມຫາຣາຊ, ສາປ໌ທານີ ມຫານທີ;

ນ ເຕນ ອນທີ ໂຫຕີ, ຂມສຸສຸ ຍທີ ເຕ ປິຍາ''ຕີ។

ຕຕຸຖ ສາປ໌ທານີຕີ ນ ເກວລໍ ສິງຄາໂລວ, ອວເສສານີ ສຸນຂປ໌ສທພິລຸອາຣນິຄາທີນິ ສພຸພສາປ໌ທານີ ຕໍ ໂປ໌ກຸຂຣສລຸລນຸນຕຕາ ''ໂປ໌ກຸຂຣຕີ''ຕີ ລທຸຊນາມໍ ນທີ ປິວນຸຕີ ເຈ។ ນ ເຕນ ອນທີ ໂຫຕີຕີ ນທີຍລຸທີ ທຸວິປ໌ທຈຕຸປຸ໌ປ໌ທາປິ ອຫິມຈຸລາປິ ສພຸເພ ປິປ໌າສິຕາ ປ໌ານີຍໍ ປິວນຸຕີ, ນ ສາ ເຕນ ກາຣເຕນ ອນທີ ນາມ ໂຫຕີ, ນາປິ ອຸຈຸລິຍຸຖນທີ។ ກສຸມາ? ສພຸເພສໍ ສາຊາຣຕຕຸຕາ។ ຍຖາ ນທີ ເຍນ ເກນຈິ ປີຕາ ນ ທຸສຸສຕີ, ເອວໍ ອິຕຸຖີປິ ກິເລສວເສນ ສາມິກໍ ອຕິກຸກມິຕວາ ອລຸເລນ ສທຸລີ ສໍວາສໍ ຄຕາ ເນວ ອນິຕຸຖີ ໂຫຕີ។ ກສຸມາ? ສພຸເພສໍ ສາຊາຣຕາກາເວນ។ ນາປິ ອຸຈຸລິຍຸກິຕຸຖີ។ ກສຸມາ? ໂອທກນຸຕິກຕາຍ ສຸທຸຊກາເວນ។ ຂມສຸສຸ ຍທີ ເຕ ປິຍາຕີ ຍທີ ປ໌ນ ເຕ ສາ ອິຕຸຖີ ປິຍາ, ໂສ ຈ ອມຈຸໂຈ ພຫູປ໌ການໂຣ, ເຕສໍ ອຸກິນຸນມຸປິ ຂມສຸສຸ ມຊຊຸຕຸຕກາເວນ ຕິຍຸຖາຫີຕີ។

ເອວໍ ມຫາສຕຸໂຕ ຣລຸໂລ ໂອວາທໍ ອທາສີ។ ຣາຊາ ຕສຸສ ໂອວາເທ ຖຕຸວາ ''ປຸນ ເອວຣູປໍ ປ໌າປ໌ກມຸມໍ ມາ ກຣິຕຸຖາ''ຕີ ວຕຸວາ ອຸກິນຸນມຸປິ ຂມິ។ ຕໂຕ ປ໌ຍຸຖາຍ ເຕ ໂອຣມິສຸ។ ຣາຊາປິ ທານາທີນິ ປຸລຸລານິ ກຕຸວາ ຊີວິຕປ໌ຣິໂຍສາເນ ສຄຸຄປຸ໌ຣໍ ປູເຣສີ។ ໂກສລຣາຊາປິ ອິມໍ ຊມຸມເທສນໍ ສຸຕວາ ເຕສໍ ອຸກິນຸນມຸປິ ຂມິຕວາ ມຊຊຸຕຸໂຕ ອໂຫສີ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ປຕ຺ທີຕາມຈ຺ໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ຺

ປພ຺ພຕູປຕ຺ຖຣຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຌ຺ຈມາ຺

[໑໖໖] ໖຺ ວລາຫກສ຺ສຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ເຍ ນ ກາຫນ຺ຕິ ໂອວາທນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ອຸກ຺ກຕ຺ຄິຕຘິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ຺ ໂສ ຫິ ຘິກ຺ຂຸ ສຕ຺ຖາຣາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ, ຘິກ຺ຂຸ, ອຸກ຺ກຕ຺ຄິໂຕສີ’’ຕິ ປ຺ຸຌ໌ໂຕ ‘‘ສຈ຺ຈ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ກີ ການຣາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ເອກໍ ອລງ຺ກຕໍ ມາຕຸຄາມໍ ທິສ຺ວາ ກິເລສວເສນາ’’ຕິ ອາຫ຺ ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ ‘‘ອິຕ຺ຖິໂຍ ນາເມຕາ ຘິກ຺ຂຸ ອຕ຺ຕໂນ ຣູປສທ຺ທຄນ຺ຘຣສໂຜຏ຺ຖພ຺ເພຫິ ເຈວ ອິຕ຺ຖິກຸຕ຺ຕວິລາເສຫິ ຈ ປຸຣິເສ ປໂລເກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວເສ ກຕ຺ວາ ວສໍ ອຸປຄຕກາວໍ ຌຕ຺ວາ ສີລວິນາສຌ຺ເຈວ ຘນວິນາສຌ຺ຈ ປາປນ຺ເຏນ຺ ‘ຍກ຺ຂິນິໂຍ’ຕິ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິ຺ ປຸພ຺ເພປີ ຫິ ຍກ຺ຂິນິໂຍ ອິຕ຺ຖິກຸຕ຺ເຕນ ເອກໍ ປຸຣິສສຕ຺ຖໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວາຕິເຊ ປໂລເກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວເສ ກຕ຺ວາ ປຸນ ອຌ຺ເຌ ປຸຣິເສ ທິສ຺ວາ ເຕ ສພ຺ເພປີ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຕ຺ວາ ອຸໂກຫິ ຫນຸກປ຺ສ຺ເສຫິ ໂລຫິເຕນ ປຄ຺ຘຣນ຺ເຕນ ມຸຂໍ ປູຣາເປຕ຺ວາ ຂາທິສູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຺

ອຕີເຕ ຕມ຺ພປຕ຺ຕິທີເປ ສິຣີສວຕ຺ຖຸ ນາມ ຍກ຺ຂນຄຣໍ ອໂຫສິ, ຕຕ຺ຖ ຍກ຺ຂິນິໂຍ ວສິສ຺຺ຸ ຕາ ກິນ຺ນນາວານໍ ວາຕິຊານໍ ອາຄຕກາເລ ອລງ຺ກຕປຏິຍຕ຺ຕາ ຂາທນິຍໂກຊນິຍໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ທາສີຄຓປຣິວຸຕາ ທາຣເກ ອງ຺ເກນາທາຍ ວາຕິເຊ ອຸປສງ຺ກມນ຺ຕິ຺ ເຕສໍ ‘‘ມນຸສ຺ສາວາສໍ ອາຄຕມ຺ຫາ’’ຕິ ສຌ຺ຊານນຕ຺ຖໍ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກສິໂຄຣກ຺ຂາທີນິ ກໂຣນ຺ເຕ ມນຸສ຺ເສ ໂຄຄເຓ ສຸນເຂຕິ ເອວມາທີນິ ທສ຺ເສນ຺ຕິ, ວາຕິຊານໍ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ອິມໍ ຍາຄຸໍ ປິວຖ, ກຕ຺ຕໍ ກຸຌ຺ຊຖ, ຂາທນິຍໍ ຂາທຖາ’’ຕິ ວທນ຺ຕິ຺ ວາຕິຊາ ອຊານນ຺ຕາ ຕາຫິ ທິນ຺ນໍ ປຣິກຸຌ຺ຊນ຺ຕິ຺ ອຖ ເຕສໍ ຂາທິຕ຺ວາ ກຸຌ຺ຊິຕ຺ວາ ປິວິຕ຺ວາ ວິສ຺ສມິຕກາເລ ປຏິສນ຺ຖາຣໍ ກໂຣນ຺ຕິ, ‘‘ຕຸມ຺ເຫ ກຕ຺ຖ ວາສິກາ, ກຸໂຕ ອາຄຕາ, ກຫໍ ຄຈ຺ຉິສ຺ສຖ, ເກນ ກມ຺ເມນ ອິຘາຄຕຕ຺ຖາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉນ຺ຕິ຺ ‘‘ກິນ຺ນນາວາ ຫຸຕ຺ວາ ອິຘາຄຕມ຺ຫາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ສາຘຸ, ອຍ຺ຍາ, ອມ຺ຫາກມ຺ປີ ສາມິການໍ ນາວໍ ອພິຣຸຫິຕ຺ວາ ຄຕານໍ ຕີຓິ ສໍວຈ຺ຉຣານິ ອຕິກ຺ກນ຺ຕານິ, ເຕ ມຕາ ກວິສ຺ສນ຺ຕິ; ຕຸມ຺ເຫປີ ວາຕິຊາເຍວ, ມຍໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ປາທປຣິຈາຣິກາ ກວິສ຺ສາມາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕ ວາຕິເຊ ອິຕ຺ຖິກຸຕ຺ຕຫາວກາວວິລາເສຫິ ປໂລເກຕ຺ວາ ຍກ຺ຂນຄຣໍ ເນຕ຺ວາ ສເຈ ປຖມຄຫິຕາ ມນຸສ຺ສາ ອຕ຺ຖິ, ເຕ ເທວສງ຺ຂລິກາຍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ກາຣຓຄເຣ ປກ຺ຂິປນ຺ຕິ , ອຕ຺ຕໂນ ວສນຏ຺ຖາເນ ກິນ຺ນນາເວ ມນຸສ຺ເສ ອລກນ຺ຕິໂຍ ປນ ປຣໂຕ ກລ຺ຍາຓີ ໂອຣໂຕ ນາຄທີປນ຺ຕິ ເອວໍ ສມຸທ຺ທຕີຣໍ ອນຸສຌ຺ຈຣນ຺ຕິ຺ ອຍໍ ຕາສໍ ຘມ຺ມຕາ຺

ອເຖກທິວສໍ ປຌ຺ຈສຕາ ກິນ຺ນນາວາ ວາຕິຊາ ຕາສໍ ນຄຣສມີເປ ອຸຕ຺ຕຣີສ຺ ຕາ ເຕສໍ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປໂລເກຕ຺ວາ ຍກ຺ຂນຄຣໍ ເນຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄຫິເຕ ມນຸສ຺ເສ ເທວສງ຺ຂລິກາຍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ກາຣຓຄເຣ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ເຊຏ຺ຊຍກ຺ຂິນີ ເຊຏ຺ຖວາຕິຊໍ, ເສສາ ເສເສຕິ ຕາ ປຌ຺ຈສຕາ ຍກ຺ຂິນິໂຍ ເຕ ປຌ຺ຈສເຕ ວາຕິເຊ ອຕ຺ຕໂນ ສາມິເກ ອກໍສ຺ ອຖ ສາ ເຊຏ຺ຊຍກ຺ຂິນີ ຣຕ຺ຕິກາເຄ ວາຕິເຊ ນິທ຺ທໍ ອຸປຄເຕ ອຸຏ຺ຖາຍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກາຣຓຄເຣ ມນຸສ຺ເສ ມາເຣຕ຺ວາ ມໍສໍ ຂາທິຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉຕິ, ເສສາປີ ຕເຖວ ກໂຣນ຺ຕິ຺ ເຊຏ຺ຊຍກ຺ຂິນິຍາ ມນຸສ຺ສມໍສໍ ຂາທິຕ຺ວາ ອາຄຕກາເລ ສຣີຣໍ ສີຕລໍ ໂຫຕິ຺ ເຊຏ຺ຖວາຕິໂຊ ປຣິຄ຺ຄຕ຺ຫນ຺ໂຕ ຕສ຺ສາ ຍກ຺ຂິນີກາວໍ ຌຕ຺ວາ ‘‘ອິມາ ປຌ຺ຈສຕາ ຍກ຺ຂິນິໂຍ ກວິສ຺ສນ຺ຕິ, ອມ຺ເຫຫີ ປລາຍິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ ປຸນທິວເສ ປາໂຕວ ມຸຂໂຘວນຕ຺ຖາຍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເສສວາຕິຊານໍ ອາໂຣເຈສິ – ‘‘ອິມາ ຍກ຺ຂິນິໂຍ, ນ ມນຸສ຺ສິຕ຺ຖິໂຍ, ອຌ຺ເຌສໍ ກິນ຺ນນາວານໍ ອາຄຕກາເລ ເຕ ສາມິເກ ກຕ຺ວາ ອມ຺ເຫປີ ຂາທິສ຺ສນ຺ຕິ, ເອຖ ອິໂຕ ປລາຍິສ຺ສາມາ’’ຕິ ເຕສຸ ປຌ຺ຈສເຕສຸ ອຑ຺ຒເຕຍ຺ຍສຕາ ‘‘ນ ມຍໍ ເອຕາ ວິຊທິຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສາມ, ຕຸມ຺ເຫ ຄຈ຺ຉຖ, ມຍໍ ນ ປລາຍິສ຺ສາມາ’’ຕິ ອາຫໍສ຺ ເຊຏ຺ຖວາຕິໂຊ ອຕ຺ຕໂນ ວຈນກາເຣ ອຑ຺ຒເຕຍ຺ຍສເຕ ຄເຫຕ຺ວາ ຕາສໍ ກີໂຕ ປລາຍິ຺

ຕສ຺ມີ ປນ ກາເລ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ວລາຫກສ຺ສໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ສພ຺ພເສໂຕ ກາລຸອສີໂສ ມຸຌ຺ຊເກໂສ ອິທ຺ຘິມາ ເວຫາສງ຺ຄໂມ ອໂຫສິ຺ ໂສ ຫິມວນ຺ຕໂຕ ອາກາເສ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ຕມ຺ພປຕ຺ຕິທີປໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຕມ຺ພປຕ຺ຕິສເຣ ປລ຺ລເລ ສຍໍຊາຕສາລີ ຂາທິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉຕິ຺ ເອວໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຈ ‘‘ຊນປທໍ ຄນ຺ຕຸກາມາ ອຕ຺ຖິ’’ຕິ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ກຣຸຓາປຣິກາວິຕໍ ມານຸສີ ວາຈໍ ກາສຕິ຺ ເຕ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ອຌ຺ຊລີ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ‘‘ສາມິ, ມຍໍ ຊນປທໍ ຄມິສ຺ສາມາ’’ຕິ ອາຫໍສ຺ ເຕນ ຫິ ມຍ຺ຫໍ

ປີຕຸ໌ຖີ ອກິຣຸຫຖາຕິ຿ ອປ຺ເປັກຈ຺ເຈ ອກິຣຸຫີສຸ, ເຕສຸ ເອກຈ຺ເຈ ວາລຂີ ຄຕ຺ຫີສຸ, ເອກຈ຺ເຈ ອລ຺ຸຊລີ ປັຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ອຕ຺ຸກໍສຸເຍວ຿ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ອນ຺ຕມໂສ ອລ຺ຸຊລີ ປັຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ກິເຕ ສພ຺ເພປີ ເຕ ອຫ຺ຌເຕຍ຺ຍສເຕ ວາຕິເຊ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸກາເວນ ຊນປທໍ ເນຕ຺ວາ ສກສກຕ຺ຸຖາເນສຸ ປັຕິຕ຺ຸຖເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຕ຺ຸຖານໍ ອາຄມາສິ຿ ຕາປີ ໂຂ ຍກ຺ຂິນິໂຍ ອລ຺ຸເລສໍ ອາຄຕກາເລ ຕຕ຺ຖ ໂອຫີນເກ ອຫ຺ຌເຕຍ຺ຍສເຕ ມນຸສ຺ເສ ວຂິຕ຺ວາ ຂາທີສຸ຿

ສຕ຺ຖາ ກິກ຺ຂູ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ກິກ຺ຂເວ, ຍຖາ ເຕ ຍກ຺ຂິນີນໍ ວສໍ ຄຕາ ວາຕິຊາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປັຕ຺ຕາ, ວລາຫກສ຺ສຣາຊສ຺ສ ວຈນກຣາ ວາຕິຊາ ສກສກຕ຺ຸຖາເນສຸ ປັຕິຕ຺ຸກິຕາ, ເອວເມວ ພຸທ຺ຂານໍ ໂອວາທໍ ອກໂຣນ຺ຕາ ກິກ຺ຂູປີ ກິກ຺ຂຸນິໂຍປີ ອຸປາສກາປີ ອຸ ປາສິກາໂຍປີ ຈຕູສຸ ອປາເຍສຸ ປັຌ຺ຈວິຂພນ຺ຂນກມ຺ມກຣຕຕ຺ຸຖານາທີສຸ ມຫາທຸກ຺ຂໍ ປາປຸຕນ຺ຕິ຿ ໂອວາທກຣາ ປັນ ຕິສ຺ໂສ ກຸລສມ຺ປັຕ຺ຕິໂຍ ຈ ຉ ກາມສຄ຺ເຄ ວິສຕິ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກຕິ ອິມານິ ຈ ຖານານິ ປັຕ຺ວາ ອມຕມຫານິພ຺ພານໍ ສຈ຺ຌິກຕ຺ວາ ມຫນ຺ຕໍ ສຸຂໍ ອນຸກວນ຺ຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອກິສມ຺ພຸທ຺ໂຂ ຫຸຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

ລ໑຿

‘‘ເຍ ນ ກາຫນ຺ຕິ ໂອວາທໍ, ນຣາ ພຸທ຺ເຂນ ເທສິຕໍ;

ພ຺ຍສນໍ ເຕ ຄມິສ຺ສນ຺ຕິ, ຣກ຺ຂສີຫິວ ວາຕິຊາ຿

ລ໘຿

‘‘ເຍ ຈ ກາຫນ຺ຕິ ໂອວາທໍ, ນຣາ ພຸທ຺ເຂນ ເທສິຕໍ;

ໂສຕ຺ຖີ ປາຣໍ ຄມິສ຺ສນ຺ຕິ, ວລາເຫເນວ ວາຕິຊາ’’ຕິ຿

ຕຕ຺ຖ ເຍ ນ ກາຫນ຺ຕິຕິ ເຍ ນ ກຣິສ຺ສນ຺ຕິ຿ ພ຺ຍສນໍ ເຕ ຄມິສ຺ສນ຺ຕິຕິ ເຕ ມຫາວິນາສໍ ປາປຸຕິສ຺ສນ຺ຕິ຿ ຣກ຺ຂສີຫິວ ວາຕິຊາຕິ ຣກ຺ຂສີຫິ ປໂລກິຕວາຕິຊາ ວິຍ຿ ໂສຕ຺ຖີ ປາຣໍ ຄມິສ຺ສນ຺ຕິຕິ ອນນ຺ຕຣາເຍນ ນິພ຺ພານໍ ປາປຸຕິສ຺ສນ຺ຕິ຿ ວລາເຫເນວ ວາຕິຊາຕິ ວລາເຫເນວ ‘‘ອາຄຈ຺ຉຖາ’’ຕິ ວຸຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ວຈນກຣາ ວາຕິຊາ ວິຍ຿ ຍຖາ ຫິ ເຕ ສມຸທ຺ທປາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສກສກຕ຺ຸຖານໍ ອຄມໍ ສຸ, ເອວໍ ພຸທ຺ຂານໍ ໂອວາທກຣາ ສໍສາຣປາຣໍ ນິພ຺ພານໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິຕິ ອມຕມຫານິພ຺ພາເນນ ຂມ຺ມເທສນາຍ ກູຕໍ ຄຕ຺ຫີ຿

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຂມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຂາເນສິ – ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຕ຺ກິຕກິກ຺ຂຸ ໂສ ຕາປັຕ຺ຕິຜເລ ປັຕິຕ຺ຸຖຫິ, ອລ຺ຸເລປີ ພຫູ ໂສຕາປັຕ຺ຕິຜລສກທາຄາມິຜລອນາຄາມິຜລອຣຫຕ຺ຕຜລານິ ປາປຸຕີສຸ຿ ‘‘ຕທາ ວ ລາຫກສ຺ສຣາຊສ຺ສ ວຈນກຣາ ອຫ຺ຌເຕຍ຺ຍສຕາ ວາຕິຊາ ພຸທ຺ຂປຣິສາ ອເຫສຸໍ, ວລາຫກສ຺ສຣາຊາ ປັນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ຿

ວລາຫກສ຺ສຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຉຕ຺ຸຖາ຿

[໑ລ໗] ໗຿ ມິຕ຺ຕາມິຕ຺ຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ນ ນໍ ອຸມ຺ຫຍເຕ ທິສ຺ວາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອລ຺ຸລຕຣໍ ກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ຿ ອລ຺ຸລຕໂຣ ກິກ຺ຂຸ ‘‘ມຍາ ຄຫິ ເຕ ມຍ຺ຫໍ ອຸປ຺ຊ຺ຊາໂຍ ນ ກຸຊ຺ຊິສ຺ສຕີ’’ຕິ ອຸປ຺ຊ຺ຊາເຍນ ຖປິຕໍ ວິສ຺ສາເສນ ເອກໍ ວຕ຺ຖຂຕ຺ຫໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸປາຫນຕ຺ຖວິກໍ ກຕ຺ວາ ປັຈ຺ຉາ ອຸປ຺ຊ຺ຊາຍໍ ອາປຸຈ຺ຉິ຿ ອຖ ຕໍ ອຸປ຺ຊ຺ຊາໂຍ ‘‘ກິກາຣຕາ ຄຕ຺ຫີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ມຍາ ຄຫິເຕ ນ ກຸຊ຺ຊິສ຺ສຕີຕິ ຕຸມ຺ຫາກໍ ວິສ຺ສາ ເສນາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ໂກ ມຍາ ສທ຺ຂີ ຕຸຍ຺ຫໍ ວິສ຺ສາໂສ ນາມາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ກຸທ຺ໂຂ ອຸຕ຺ຸຖຫິຕ຺ວາ ປັຫຣິ຿ ຕສ຺ສ ສາ ກິຣິຍາ ກິກ຺ຂູສຸ ປາກຍາ ຊາຕາ຿ ອເຖກທິວສໍ ກິກ຺ຂູ ຂມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຕ຺ຸຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ອສຸໂກ ກິຣ ທຫໂຣ ອຸປ຺ຊ຺ຊາຍສ຺ສ ວິສ຺ສາ ເສນ ວຕ຺ຖຂຕ຺ຫໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸປາຫນຕ຺ຖວິກໍ ອກາສິ຿ ອຖ ນໍ ອຸປ຺ຊ຺ຊາໂຍ ‘ໂກ ມຍາ ສທ຺ຂີ ຕຸຍ຺ຫໍ ວິສ຺ສາໂສ ນາມາ’ຕິ ວຕ຺ວາ ກຸທ຺ໂຂ ອຸຕ຺ຸຖຫິຕ຺ວາ ປັຫຣີ’’ຕິ຿ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິ

ມາຍ ນາມາ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ນ, ភິກ຺ຂເວ, ອິທາເນເວສ ភិກ຺ຂុ ອຕ຺ຕໂນ ສທ຺ធិວិហារិເກນ ສທ຺ធិ ອວិស຺សាសិໂກ, ປຸພ຺ເພປີ ອວិស຺សាសិໂກເຍວາ''ຕິ ວត຺វា ອតីតំ ອាហរិ។

ອតីເត พារាណសិយំ พ຺รห຺មទត຺ເត ຣឋ្ជំ ការេន຺ເຕ ໂພធិសត຺ໂຕ ກາສិຣដ຺ເຖ พ຺ราห຺มณกุเล นิพ຺พต຺ติต຺วา วยป຺ป຺ต຺โต อิสิป຺พพช຺ชํ ป຺พพชิต຺วา อภิญ຺ญา จ สมาปต຺ติโย จ นิพ຺พต຺เตต຺วา ฌานสุขេន វីតិនាមេន្តោ ហិមវន຺តប຺ปเทเส วาสํ กป຺เปสิ។ ตส຺มึ อิสิคเณ เอโก ตาปโส โพธิสต຺ตส຺ส วจนំ อกต຺วา เอกំ มตมាติกំ หត຺ถิโป຺តកំ ปฏិជត຺តិ។ អថ นំ โส วុឌ຺ឍិប຺ប຺ต຺โต มาเรต຺วา อรญ຺ญំ ปาวิสិ។ ตស຺ស សរីរកិច຺จំ កត຺វា อิសិគណោ โพธិសត຺ตំ ปริวาเรต຺วา – ''ภន຺เต, เกน นุ โข การเณน มิត຺តภាវោ វា អមិត຺តภាវោ វា សក຺កា ញាតុ''ន຺តិ ปุច຺ឆិ។ โพធិសត຺โต ''อิมินา จ อิมินา จ การเณนา''ติ อาจิក຺ខន຺โต อิมา คาถา อโวจ –

ລ໗។

''ນ ນំ ອុម຺ហយេ ທិស຺វា, ນ ຈ ນំ ປฏិនន຺ទតិ;

ຈក຺ខូនិ ຈស຺ស ນ ທទាតិ, ປฏិលោមញ຺ច វត຺តតិ។

ລ៨។

''ເອເຕ ភវន຺តិ អាការា, អមិត຺តស຺មឹ បតិដ຺ឋិតា;

ເຍហិ អមិត຺តំ ជានេយ຺យ, ទិស຺វា សុត຺វា ច បណ຺ឌិតោ''តិ។

ตត຺ថ ន នំ ឧម຺ហយេ ទិស຺វាតិ យោ ហិ យស຺ស អមិត຺តោ ហោតិ, សោ តំ បុគ຺គលំ ទិស຺វា ន ឧម຺ហយេ, ហសិតំ ន ករោតិ, បហដ຺ឋាការំ ន ទស຺សេតិ។ នច នំ បដិនន຺ទតីតិ តស຺ស វចនំ សុត຺វាបិ តំ បុគ຺គលំ ន បដិនន຺ទតិ, សាធុ សុភាសិតន຺តិ ន អនុមោទតិ។ ចក຺ខូនិ ចស຺ស ន ទទាតីតិ ចក຺ខុនា ចក຺ខុំ អាហច຺ច បដិមុខំ ហុត຺វា ន ឱលោកេតិ, អញ຺ញតោ ចក຺ខូនិ ហរតិ។ បដិលោមញ຺ច វត຺តតីតិ តស຺ស កាយកម຺មម຺បិ វចីកម຺មម຺បិ ន រោចេតិ, បដិលោមគាហំ គណ຺ហាតិ បច຺ចនីកគាហំ។ អាការាតិ ការណានិ។ យេហិ អមិត຺តន຺តិ យេហិ ការណេហិ តានិ ការណានិ ទិស຺វា សុត຺វា ច បណ຺ឌិតោ បុគ຺គលោ ''អយំ មេ អមិត຺តោ''តិ ជានេយ຺យ, តតោ វិបរីតេហិ បន មិត຺តភាវោ ជានិតព຺ពោតិ។

ເອວំ ໂພធិសត຺ໂຕ មិត຺តាមិត຺តភាវការណានិ អាចិក຺ខិត຺វា พ຺รห຺មវិហារេ ភាវេត຺វា พ຺รห຺មលោកូបគោ អហោសិ។

สត຺ថា อิมំ ធម຺មទេសនំ អាហរិត຺វា ជាតកំ សមោធានេសិ – ''តទា ហត຺ថិបោសកតាបសោ សទ຺ធិវិហារិកោ អហោសិ, ហត຺ថិ ឧប຺បជ຺ឈាយោ, ឥសិគណោ ពុទ຺ធបរិសា, គណសត຺ថា បន អហមេវ អហោសិ''ន຺តិ។

មិត຺តាមិត຺តជាតកវណ຺ណនា សត຺តមា។

[១៧៨] ៨។ រាធជាតកវណ຺ណនា

ປວាសា អាគតោ តាតាតិ អិទំ សត຺ថា ជេតវនេ វិហរន຺តោ ឯកំ ឧក຺កណ຺ឋិតភិក຺ខុំ អារព຺ភ កថេសិ។ សោ ហិ សត຺ថារា ''សច຺ចំ កិរ, ត຺វំ ភិក຺ខុ, ឧក຺កណ຺ឋិតោ''តិ បុដ຺ឋោ ''សច຺ចំ, ភន຺តេ''តិ វត຺វា ''កឹការណា''តិ វុត຺តេ ''ឯកំ អលង຺កតឥត຺ថឹ ទិស຺វា កិលេសវសេនា''តិ អាហ។ អថ នំ សត຺ថា ''មាតុគាមោ នាម ភិក຺ខុ ន សក຺កា រក຺ខិតុំ, បុព຺ពេបិ ទោវារិកេ ឋបេត຺វា រក຺ខន຺តាបិ រក຺ខិតុំ ន សក຺ខឹសុ, កឹ តេ ឥត຺ថិយា, លទ຺ធាបិ សា រក຺ខិតុំ ន សក຺កា''តិ វត຺វា អតីតំ អាហរិ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພທິສຕຸໂຕ ສຸວໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸຕິ, ‘‘ຣາໂຊ’’ຕິສຸສ ນາມໍ, ກນິຍຸຖກາຕາ ປນສຸສ ໂປ໌ຍຸຖປາໂທ ນາມ។ ເຕ ອຸໂກປິ ຕຣຸຓກາເລເຍວ ເອໂກ ລຸທຸທໂກ ຄເຫຕຸວາ ພາຣາຓສີຍໍ ອຄຸຄຕຣສຸສ ພຸຣາຫຸມຓສຸສ ອທາສິ, ພຸຣາຫຸມໂຓ ເຕ ປຸຕຸຕຍຸຖາເນ ຖເປຕຸວາ ປຜິຊຄຸຄິ។ ພຸຣາຫຸມຓສຸສ ປນ ພຸຣາຫຸມຓີ ອຣກຸຂິຕາ ທຸສຸສີລາ។ ໂສ ໂວ ຫາຣກຣຓຕຸຖາຍ ຄຈຸຉນຸໂຕ ເຕ ສຸວໂປຕເກ ອາມນຸເຕຕຸວາ ‘‘ຕາຕາ, ອຫໍ ໂວຫາຣກຣຓຕຸຖາຍ ຄຈຸຉາມິ, ກາເລ ວາ ວິກາເລ ວາ ຕຸມຸຫາກໍ ມາຕຸ ກຣຓກມຸມໍ ໂອໂລເກຍຸຍາຖ, ອຄຸຄສຸສ ປຸຣິສສຸສ ຄມນກາວໍ ວາ ອຄມນກາວໍ ວາ ຊາເນຍຸຍາຖາ’’ຕິ ພຸຣາຫຸມຓີ ສຸວໂປຕການໍ ປຜິຈຸຉາເປຕຸວາ ອຄມາສິ។ ສາ ຕສຸສ ນິກຸຂນຸຕກາລໂຕ ປຜຸຖາຍ ອນາຈາຣໍ ຈຣິ, ຣຕຸຕິມຸປິ ທິວາປິ ອາຄຈຸຉນຸຕານຄຸຈ ຄຈຸຉນຸຕານຄຸຈ ປມາຓໍ ນຕຸຖິ។

ຕໍ ທິສຸວາ ໂປ໌ຍຸຖປາໂທ ຣາຊໍ ປຸຈຸຉິ – ‘‘ພຸຣາຫຸມໂຓ ອິມໍ ພຸຣາຫຸມຓີ ອມຸຫາກໍ ນິຍຸຍາເທຕຸວາ ຄໂຕ, ອຍຄຸຈ ປາປກມຸມໍ ກໂຣ ຕິ, ວທາມິ ນ’’ນຸຕິ។ ຣາໂຊ ‘‘ມາ ວທາຫີ’’ຕິ ອາຫ។ ໂສ ຕສຸສ ວຈນໍ ອຄຸຄເຫຕຸວາ ‘‘ອມຸມ, ກີການຣຓາ ປາປກມຸມໍ ກໂຣສີ’’ຕິ ອາຫ។ ສາ ຕໍ ມາເຣຕຸກາມາ ຫຸຕຸວາ ‘‘ຕາຕ, ຕຸວໍ ນາມ ມຍຸຫໍ ປຸຕຸໂຕ, ອິໂຕ ປຜຸຖາຍ ນ ກຣິສຸສາມິ, ເອຫິ, ຕາຕ, ຕາວາ’’ຕິ ປີ ຍາຍມານາ ວິຍ ປກຸໂກສິຕຸວາ ອາຄຕໍ ຄເຫຕຸວາ ‘‘ຕຸວໍ ມໍ ໂອວທສິ, ອຕຸຕໂນ ປມາຓໍ ນ ຊານາສີ’’ຕິ ຄີວໍ ປຣິວຕຸເຕຕຸວາ ມາ ເຣຕຸວາ ອຸທຸທນນຸຕເຣສຸ ປກຸຂິປີ។ ພຸຣາຫຸມໂຓ ອາຄນຸຕຸວາ ວິສຸສມິຕຸວາ ໂພທິສຕຸຕໍ ‘‘ກີ, ຕາຕ ຣາຊ, ມາຕາ ເຕ ອນາຈາຣໍ ກໂຣຕິ, ນ ກໂຣຕີ’’ຕິ ປຸຈຸຉນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

ລ໘។

‘‘ປວາສາ ອາຄໂຕ ຕາຕ, ອິທານິ ນຈິຣາຄໂຕ;

ກຈຸຈິນຸນຸ ຕາຕ ເຕ ມາຕາ, ນ ອຄຸຄມຸປເສວຕີ’’ຕິ។

ຕສຸສຕຸໂຖ – ອຫໍ, ຕາຕ ຣາຊ, ປວາສາ ອາຄໂຕ, ໂສ ຈມຸຫິ ອິທາເນວ ອາຄໂຕ ນຈິຣາຄໂຕ, ເຕນ ປວຕຸຕິ ອຊານນຸໂຕ ຕໍ ປຸຈຸຉາມິ – ‘‘ກຈຸຈີ ນຸ ເຕ, ຕາຕ, ມາຕາ ອຄຸຄໍ ປຸຣິສໍ ນ ອຸປເສວຕີ’’ຕິ។

ຣາໂຊ ‘‘ຕາຕ, ປຓຸທິຕາ ນາມ ກູຕໍ ວາ ອກູຕໍ ວາ ອນິຍຸຍານິກໍ ນາມ ນ ກເຖສຸ’’ນຸຕິ ຌາເປນຸໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

ລ໙។

‘‘ນ ໂຂ ປເນຕໍ ສຸກຓໍ, ຄິຣໍ ສຈຸຈຸປສໍຫິຕໍ;

ສເຍຖ ໂປ໌ຍຸຖປາໂທວ, ມຸມຸມຸເຣ ອຸປກູຖິໂຕ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ຄິຣນຸຕິ ວຈນໍ។ ຕສຸຫິ ຍຖາ ອິທານິ ຄິຣາ, ເອວໍ ຕທາ ‘‘ຄິຣ’’ນຸຕິ ວຸຈຸຈຕິ, ໂສ ສຸວໂປຕໂກ ລິງຄໍ ອນາທິຍິຕຸວາ ເອວ ມາຫ។ ອຍໍ ປເນຕຸຖ ອຕຸໂຖ – ຕາຕ, ປຓຸທິເຕນ ນາມ ສຈຸຈຸປສໍຫິຕໍ ຍຖາກູຕໍ ອຕຸຖຍຸຕຸຕໍ ສກາວວຈນມຸປີ ອນິຍຸຍານິກໍ ນ ສຸກຓໍ។ ອນິຍຸຍານິກຄຸຈ ສຈຸຈໍ ກຓນຸໂຕ ສເຍຖ ໂປ໌ຍຸຖປາໂທວ, ມຸມຸມຸເຣ ອຸປກູຖິໂຕ, ຍຖາ ໂປ໌ຍຸຖປາໂທ ກຸກຸກຸລຸເອ ຊາໂມ ສຍ ຕິ, ເອວໍ ສເຍຍຸຍາຕິ។ ‘‘ອຸປກູສິໂຕ’’ຕິປິ ປາໂຖ, ອຍເມວຕຸໂຖ។

ເອວໍ ໂພທິສຕຸໂຕ ພຸຣາຫຸມຓສຸສ ຌມຸມໍ ເທເສຕຸວາ ‘‘ມຍາປິ ອິມສຸມີ ຖາເນ ວສິຕຸໍ ນ ສກຸກາ’’ຕິ ພຸຣາຫຸມຓໍ ອາປຸຈຸຉິຕຸວາ ອຣຄຸຄເມວ ປາວິສິ។

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຌມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຌາເນສິ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກຸກຓຸຖິຕກິກຸຂຸ ໂສ ຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຍຸຖຫີ។ ‘‘ຕທາ ໂປ໌ຍຸຖປາໂທ ອານນຸໂທ ອໂຫສິ, ຣາໂຊ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນຸຕິ។

ຣາຬຊາຕກວຓ຺ຓນາ ອຒ຺ຖມາ຺

[໑໙໙] ໙. ຄຫປຕິຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອຸກາຍໍເມ ນ ຂມຕິຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຸກ຺ກຓ຺ຖິຕເມວ ກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ຺ ກເຖນ຺ໂຕ ຈ “ນາຕ຺ຄາໂມ ນາມ ອຣກ຺ຂິໂຕ, ປາປກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ເຍນ ເກນຈິ ອຸປາເຍນ ສາມິກໍ ວຍ຺ເຈຕິເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຺

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ກາສິຣຒ຺ເຖ ຄຫປຕິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຆຣາວາສໍ ຄຕ຺ຫິ຺ ຕສ຺ສ ກຣິຍາ ທຸສ຺ສີລາ ຄາມໂກຊເກນ ສທ຺ຂຶ ອນາຈາຣໍ ຈຣຕິ຺ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ລຕ຺ວາ ປຣິຄ຺ຄຕ຺ຫນ຺ໂຕ ຈຣຕິ ຺ ຕທາ ປນ ອນ຺ໂຕວສ຺ເສ ພີເຊສຸ ນິຫເຍສຸ ຉາຕກໍ ອໂຫສິ, ສສ຺ສານໍ ຄພ຺ກຄຫຕກາໂລ ຊາໂຕ຺ ສກລຄາມວາສິໂນ “ອິໂຕ ມາສທ຺ວເຍນ ສສ຺ສານິ ອຸທ຺ຆຣິຕ຺ວາ ວີຫີ ທສ຺ສາມາ”ຕິ ເອກໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຄາມໂກຊກສ຺ສ ຫຕ຺ຖໂຕ ເອກໍ ຊຣໂຄຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມໍສໍ ຂາທິສ຺ຸ

ອເຖກທິວສໍ ຄາມກາຊໂກ ຂຕໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ພຫິຄຕເວລາຍໍ ເຄຫໍ ປາວິສິ຺ ເຕສໍ ສຸຂນິປນ຺ນກ຺ຂເຕເຍວ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຄາມທ຺ວາເຣນ ປວິສິຕ຺ວາ ເຄຫາກິມຸໂຂ ປາຍາສິ຺ ສາ ອິຕ຺ຖີ ຄາມທ຺ວາຣາກິມຸຂີ ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ໂກ ນຸ ໂຂ ເອໂສ’’ຕິ ອຸມ຺ມາເຣ ຖຕ຺ວາ ໂອໂລເກນ຺ຕີ “ໂສເຍວາ”ຕິ ລຕ຺ວາ ຄາມໂກຊກສ຺ສ ອາຈິກ຺ຂິ, ຄາມໂກຊໂກ ກີໂຕ ປກມ຺ປີ຺ ອຖ ນໍ ສາ “ມາ ກາຍິ, ອຕ຺ເຖໂກ ອຸປາໂຍ, ອມ຺ເຫຫິ ຕວ ຫຕ຺ຖໂຕ ໂຄຕມໍສໍ ຂາທິຕໍ, ຕ຺ວໍ ມໍສມູລໍ ໂສເຜນ຺ໂຕ ວິຍ ໂຫຫິ, ອຫໍ ໂກຜ຺ຖໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ໂກຜ຺ຖທ຺ວາເຣ ຖຕ຺ວາ ‘ວີຫີ ນຕ຺ຖີ’ຕິ ວກ຺ຂາມິ຺ ຕ຺ວໍ ເຄຫມຊ຺ເຊ ຖຕ຺ວາ ‘ອມ຺ຫາກໍ ຆເຣ ທາຣກາ ຉາຕາ, ມໍສມູລໍ ເມ ເທຫີ’ຕິ ປຸນປ຺ປຸນໍ ໂຈເທຍ຺ຍາສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ໂກຜ຺ຖໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ໂກຜ຺ຖທ຺ວາເຣ ນິສີທິ຺ ອິຕໂຣ ເຄຫມຊ຺ເຊ ຖຕ຺ວາ “ມໍສມູລໍ ເທຫີ”ຕິ ວທຕິ຺ ສາ ໂກຜ຺ຖທ຺ວາເຣ ນິສິນ຺ນາ “ໂກຜ຺ເຖ ວີຫີ ນຕ຺ຖີ, ສສ຺ເສ ອຸທ຺ຆຣນ຺ເຕ ທສ຺ສາມິ ຄຈ຺ຉາຫີ”ຕິ ອາຫ຺

ໂພທິສຕ຺ໂຕ ເຄຫໍ ປວິສິຕ຺ວາ ເຕສໍ ກິຣິຍໍ ທິສ຺ວາ “ອິມາຍ ປາປາຍ ກເຕາປາໂຍ ເອສ ກວິສ຺ສຕີ”ຕິ ລຕ຺ວາ ຄາມໂກຊກໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ “ໂສ ຄາມໂກຊກ ອມ຺ເຫ ຕວ ຊຣໂຄຕສ຺ສ ມໍສໍ ຂາທນ຺ຕາ ‘ອິໂຕ ມາສທ຺ວເຍນ ວີຫີ ທສ຺ສາມາ’ຕິ ຂາທິມ຺ຫ, ຕ຺ວໍ ອຑ຺ຒມາສມ຺ປີ ອນຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ອິທາເນວ ກສ຺ມາ ອາຫຣາເປສິ, ນ ຕ຺ວໍ ອິມິນາ ກາຣເຓນ ອາຄໂຕ, ອຍ຺ເຍນ ກາຣເຓນ ອາຄໂຕ ກວິສ຺ສສິ, ມຍ຺ຫໍ ຕວ ກິຣິຍາ ນ ຣຸຈ຺ຈຕິ, ອຍມ຺ປີ ອນາຈາຣາ ປາປຄມ຺ມາ ໂກຜ຺ເຖ ວີຫີນໍ ອກາວໍ ຊານາຕິ, ສາ ທານິ ໂກຜ຺ຖໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ‘ວີຫີ ນຕ຺ຖີ’ຕິ ວທຕິ, ຕ຺ວມ຺ປີ ‘ເທຫີ’ຕິ ວທຕິ, ອຸກິນ຺ນມ຺ປີ ໂວ ກຣຕໍ ມຍ຺ຫໍ ນ ຣຸຈ຺ຈຕີ”ຕິ ເອຕມຕ຺ຖໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໙໗຺

“ອຸກາຍໍ ເມ ນ ຂມຕິ, ອຸກາຍໍ ເມ ນ ຣຸຈ຺ຈຕິ;

ຍາຈາຍໍ ໂກຜ຺ຖໂມຕິຕ຺ຕາ, ນທສ຺ສໍ ອິຕິ ກາສຕິ຺

໙໘຺

“ຕໍ ຕໍ ຄາມປຕິ ພ຺ຣູມິ, ກທເຣ ອປ຺ປສ຺ມິ ຊີວິເຕ;

ທ຺ເວ ມາເສ ສງ຺ຄຣໍ ກຕ຺ວາ, ມໍສໍ ຊຣຄ຺ຄວໍ ກິສໍ;

ອປ຺ປຕ຺ຕກາເລ ໂຈເທສິ, ຕມ຺ປີ ມຍ຺ຫໍ ນ ຣຸຈ຺ຈຕີ”ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ຕໍ ຕໍ ຄາມປຕິ ພ຺ຣູມີຕິ, ອມ຺ໂກ ຄາມເຊຜ຺ຖກ, ເຕນ ກາຣເຓນ ຕໍ ວທາມິ຺ ກທເຣ ອປ຺ປສ຺ມິ ຊີວິເຕຕິ ອມ຺ຫາກໍ ຊີວິຕໍ

ນາມ ກາຫຣຄຸເຈວ ຖຸຫຸສໍ ລູຂໍ ກສີຣໍ ອປຸປລຸຈ ມນຸຫໍ ປຣີຕຸຕໍ, ຕສຸມີ ໂນ ເອວຣູເປ ຊີວິເຕ ວຕຸຕມາເນ។ ຫເວ ມາເສ ສາຽຄຣໍ ກຕຸວາ, ມໍສໍ ຂຣຄຸຄວໍ ກີສນຸຕີ ອມຸຫາກໍ ມໍສໍ ຄຕຸຫນຸຕານໍ ຂຣຄຸຄວໍ ກີສໍ ຫຸພຸພລໍ ຂຣໂຄຕໍ ທທມາໂນ ຕຸວໍ ''ຫຸວິທີ ມາເສທີ ມູລໍ ທາຕພຸພ''ນຸຕີ ເອວໍ ຫເວ ມາເສ ສາຽຄຣໍ ປຣິຈຸເຂທໍ ກຕຸວາ។ ອປຸປຕຸຕກາເລ ໂຈເທສີຕີ ຕສຸມີ ກາເລ ອສມຸປຕຸເຕ ອນຸຕຣາວ ໂຈເທສີ។ ຕມຸປີ ມຍຸທໍ ນ ຣຸຈຸຈຕີຕີ ຍາ ຈາຍໍ ປາປສມຸມາ ຫຸສຸສີລາ ອນຸໂຕໂກຍຸເຖ ວິທີນໍ ນຕຸຖິກາວໍ ຊານມານາວ ອຊານນຸຕີ ວິຍ ຫຸຕຸວາ ໂກຍຸຖໂມຕິຕຸຕາ ໂກຍຸຖຫຸວາເຣ ຄຕຸວາ ນ ທສຸສໍ ອິຕີ ກາສຕີ, ຍຄຸຈ ຕຸວໍ ອກາເລ ໂຈເທສີ, ຕມຸປີຕີ ອິທໍ ອຸກາຍມຸປີ ມມ ເນວ ຂມຕີ ນ ຣຸຈຸຈຕີຕີ។

ເອວໍ ໂສ ກເຖນຸໂຕວ ຄາມໂກຊກໍ ຈູລຸອາຍ ຄເຫຕຸວາ ກຫຸໝິຕຸວາ ເຄຫມຊເຊ ປາເຕຕຸວາ ''ຄາມໂກຊໂກມຸຫີຕີ ປຣສຸສ ຣກຸຂິຕໂຄປິຕກາຕຸເທ ອປຣຊຊສີ''ຕິອາທີທີ ປຣິການສີຕຸວາ ໂປເຖຕຸວາ ຫຸພຸພລໍ ກຕຸວາ ຄີວາຍ ຄເຫຕຸວາ ເຄຫາ ນິກຸກຫຸໝິຕຸວາ ຕມຸປີ ຫຸຍຸໄຖຕຸຖີ ເກເສສຸ ຄເຫຕຸວາ ໂກຍຸຖາ ໂອຕາເຣຕຸວາ ນິປຸໂປເຖຕຸວາ ''ສເຈ ປຸນ ເອວຣູປໍ ກໂຣສີ, ຊານິສຸສສີ''ຕີ ສນຸຕຊ ເຊສີ។ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ຄາມໂກຊໂກ ຕໍ ເຄທໍ ໂອໂລເກຕຸມຸປີ ນ ວິສຫີ, ສາປີ ປາປາ ປຸນ ມນສາປີ ອຕິຈຣິຕຸໍ ນາສກຸຂີ។

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຂມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານີ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຂາເນສີ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກຸກຕຸຖິຕກີກຸຂຸ ໂສ ຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຍຸຖຫີ។ ''ຕທາ ຄາມໂກຊໂກ ເທວທຕຸໂຕ, ນິຄຸຄຫກາຣໂກ ຄຫປຕີ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ''ນຸຕີ។

ຄຫປຕິຊາຕກວຕຸຕນາ ນວມາ។

[໔໐໐] ໑໐។ ສາຂຸສີລຊາຕກວຕຸຕນາ

ສຣີຣທພຸຍນຸຕີ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ອຄຸລຕຣໍ ພຸຣາຫຸມຄໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ។ ຕສຸສ ກີຣ ຈຕສຸໂສ ຂີຕໂຣ ອເຫສຸໍ។ ຕາ ຈຕຸຕາໂຣ ຊນາ ປຕຸເຖນຸຕີ, ເຕສຸ ເອໂກ ອກີຣູໂປ ສຣີຣສມຸປນຸໂນ, ເອໂກ ວຍປຸປຕຸໂຕ ມຫລຸລໂກ, ເອໂກ ຊາຕິສມຸປນຸໂນ, ເອໂກ ສີລວາ។ ພຸຣາຫຸມໂຕ ຈິນຸເຕສີ – ''ຂີຕໂຣ ນິເວເສນຸເຕນ ປຕິຍຸຖາເປນຸເຕນ ກສຸສ ນຸ ໂຂ ທາຕພຸພາ, ກີ ຣູປສມຸປນຸນສຸສ, ອຸທາຫຸ ວຍປຸປຕຸຕສຸສ, ຊາຕິສມຸປນຸນສີລວນຸຕານໍ ອຄຸລຕຣສຸສາ''ຕິ។ ໂສ ຈິນຸເຕນຸໂຕປີ ອຊານິຕຸວາ ''ອິມໍ ກາຣຕໍ ສມຸມາສມຸພຸຫຸໂສ ຊານິສຸສຕີ, ຕໍ ປຸຈຸຂິຕຸວາ ເອເຕສໍ ອນຸຕເຣ ອນຸຈຸຂວິກສຸສ ທສຸສາມີ''ຕິ ຄນຸຂມາລາທີນີ ຄາຫາເປຕຸວາ ວິຫາຣໍ ຄນຸຕຸວາ ສຕຸຖາຣໍ ວນຸທິຕຸວາ ເອກມນຸຕໍ ນິສິນຸໂນ ອາທິໂຕ ປຍຸຖາຍ ຕມຕຸຖໍ ອາໂຣເຈຕຸວາ ''ກນຸເຕ, ອິເມສຸ ຈຕູສຸ ຊເນສຸ ກສຸສ ທາຕຸໍ ວຍຸຜຕີ''ຕິ ປຸຈຸຂີ។ ສຕຸຖາ ''ປຸພຸເພປີ ປຕຸທິຕາ ເອຕໍ ປລຸທໍ ກຖຍິສຸ, ກວສງເຂປຄຕຕຸຕາ ປນ ສລຸລກຸເຂຕຸໍ ນ ສກຸໂກສີ''ຕິ ວຕຸວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຂີສຕຸໂຕ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ຕກຸກສີລາຍໍ ສິປຸປໍ ອຸຄຸຄຕຸທິຕຸວາ ອາຄນຸຕຸວາ ພາຣາຕສີຍໍ ທິສາປາໂມກຸໂຂ ອາຈຣິໂຍ ອໂຫສີ។ ອເຖກສຸສ ພຸຣາຫຸມຕສຸສ ຈຕສຸໂສ ຂີຕໂຣ ອເຫສຸໍ, ຕາ ເອວເມວ ຈຕຸຕາໂຣ ຊນາ ປຕຸຖຍີສຸ។ ພຸຣາຫຸມໂຕ ''ກສຸສ ນຸ ໂຂ ທາຕພຸພາ''ຕິ ອຊານນຸໂຕ ''ອາຈຣິຍໍ ປຸຈຸຂິຕຸວາ ທາຕພຸພຍຸຕຸຕກສຸສ ທສຸສາມີ''ຕິ ຕສຸສ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ຕມຕຸຖໍ ປຸຈຸຂນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

ລລ។

''ສຣີຣທພຸຍໍ ວຸຫຸໝພຸຍໍ, ໂສຊຈຸຈໍ ສາຂຸສີລິຍໍ;

ພຸຣາຫຸມຕໍ ເຕວ ປຸຈຸຂາມ, ກນຸນຸ ເຕສໍ ວນິມຸຫາເສ''ຕີ។

ຕຕຸຖ ''ສຣີຣທພຸຍ''ນຸຕິອາທີທີ ເຕສໍ ຈຕຸນຸນໍ ວິຊຊມາເນ ຄຸເຕ ປກາເສຕີ។ ອຍຄຸເຫຕຸຖ ອຂີປຸປາໂຍ – ຂີຕໂຣ ເມ ຈຕຸຕາໂຣ ຊນາ ປຕຸເຖນຸຕີ, ເຕສຸ ເອກສຸສ ສຣີຣທພຸຍມຕຸຖີ, ສຣີຣສມຸປທາ ອກີຣູປກາໂວ ສໍວິຊຊຕີ។ ເອກສຸສ ວຸຫຸໝພຸຍໍ ວຸຫຸໝິກາໂວ ມຫລຸລກຕາ ອຕຸຖີ។ ເອກສຸສ ໂສຊຈຸຈໍ ສຸຊາຕິຕາ ຊາຕິສມຸປທາ ອຕຸຖີ។ ''ສຸຊຈຸຈ''ນຸຕິປີ ປາໂຖ។ ເອກສຸສ ສາຂຸສີລິຍໍ ສຸນຸທຣ ສີລກາໂວ ສີລສມຸປທາ ອຕຸຖີ។ ພຸຣາຫຸມຕໍ ເຕວ ປຸຈຸຂາມາຕີ ເຕສຸ ອສຸກສຸສ ນາເມຕາ ທາຕພຸພາຕີ ອຊານນຸຕາ ມຍໍ ກວນຸຕໍ

ພฺຣາຫฺມຄລເວ ປຸຈฺຉາມ. ການฺນຸ ເຕສໍ ວນິມฺຫເສຕິ ເຕສໍ ຈຕຸນฺນໍ ຊນານໍ ກໍ ວນິມฺຫເສ, ກໍ ອິຈฺຉາມ, ກສฺສ ຕາ ກຸມາຣິກາ ທທາມາຕິ ປຸຈฺຉຕິ.

ຕໍ ສຸຕฺວາ ອາຈຣິໂຍ "ຣູປສມฺປທາທີສຸ ວິຊฺຊມານາສຸປິ ວິປນฺນສີໂລ ຄາຣຍฺໂຫ, ຕສฺມາ ຕໍ ນປฺປມາຓໍ, ອມฺຫາກໍ ສີລວນฺຕກາໂວ ຣຸຈฺຈຕີ"ຕິ ອິມມຕฺຖໍ ປກາເສນฺໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໐.

"ອຕฺໂຖ ອຕฺຖິ ສຣີຣສฺມິ, ວຸທฺຒພฺຍສฺສ ນໂມ ກເຣ;

ອຕฺໂຖ ອຕฺຖິ ສຸຊາຕສฺມິ, ສີລໍ ອສฺມາກ ຣຸຈฺຈຕີ"ຕິ.

ຕຕฺຖ ອຕฺໂຖ ອຕฺຖິ ສຣີຣສฺມິນฺຕິ ຣູປສມฺປນฺເນ ສຣີເຣປິ ອຕฺໂຖ ວິເສໂສ ວຸທฺທິ ອຕฺຖິເຍວ, "ນຕฺຖີ"ຕິ ນ ວທາມິ. ວຸທฺຒພฺຍສฺສ ນໂມ ກເຣຕິ ວຸທฺຒກາວສฺສ ປນ ນມກฺກາຣເມວ ກໂຣມິ. ວຸທฺຒກາໂວ ຫິ ວນฺທນມານນໍ ລກຕິ. ອຕฺໂຖ ອຕฺຖິ ສຸຊາຕສฺມິນฺຕິ ສຸຊາເຕປິ ປຸຣິເສ ວຸທฺຒິ ອຕฺຖິ, ຊາຕິສມฺປຕฺຕິປິ ອິຈฺຉິຕພฺພາເຍວ. ສີລໍ ອສฺມາກ ຣຸຈฺຈຕີຕິ ອມฺຫາກໍ ປນ ສີລເມວ ຣຸຈฺຈຕິ. ສີລວາ ຫິ ອາຈາຣສມฺປນฺໂນ ສຣີຣທພฺຍວິຣຫິໂຕປິ ປຸຊฺໂຊ ປາສໍໂສຕິ. ພฺຣາຫฺມໂຓ ຕສฺສ ວຈນໍ ສຸຕฺວາ ສີລວນฺຕສฺເສວ ຘີຕໂຣ ອທາສິ.

ສຕฺຖາ ອິມໍ ຘມฺມເທສນໍ ອາຫຣິຕฺວາ ສຈฺຈານິ ປກາເສຕฺວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ສຈฺຈປຣິໂຍສາເນ ພฺຣາຫฺມໂຓ ໂສຕາປຕฺຕິຜເລ ປຕິຕฺຖຫິ. "ຕທາ ພฺຣາຫฺມໂຓ ອຍເມວ ພฺຣາຫฺມໂຓ ອໂຫສິ, ທິສາປາໂມກฺໂຂ ອາຈຣິໂຍ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນฺຕິ.

ສາຘຸສີລຊາຕກວຓฺຓນາ ທສມາ.

ຣຸຫກວຄฺໂຄ ປຕຸຈໂມ.

ຕສฺສຸທฺທານໍ –

ຣຸຫກໍ ສິຣິກາລຸອກໍ, ປທຸມໍ ມຓິໂຈຣກໍ;

ປພฺພຕູປຕฺຖຣວລາຫໍ, ມິຕຕາມິຕຕລຸຈ ຣາຘລຸຈ;

ຄຫປຕິ ສາຘຸສີລໍ.

໖. ນຕໍທລຸຫວຄฺໂຄ

[໔໐໑] ໑. ພนฺຘນາຄາຣຊາຕກວຓฺຓນາ

ນຕໍ ທລຸຫໍ ພนฺຘນມາຫຸ ຘີຣາຕິ ອິທໍ ສຕฺຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣนฺໂຕ ພนฺຘນາຄາຣໍ ອາຣພฺກ ກເຖສິ. ຕສฺມິໍ ກິຣ ກາເລ ພຫູ ສนฺຘິຈฺເຉທກປนฺຖຘາຕກໂຈເຣ ອາເນຕฺວາ ໂກສລຣລฺໂລ ທສฺເສສຸໍ. ເຕ ຣາຊາ ອທฺທຸພนฺຘນຣຊฺຊຸພนฺຘນສງฺຂລິກພนฺຘເນຫິ ພนฺຘາເປສິ. ຕິໍສມຕฺຕາ ຊານປທາ ກິກฺຂູ ສຕฺຖາຣໍ ທຍฺຖุກາມາ ອາຄນฺຕฺວາ ທິສฺວາ ວนฺທິຕฺວາ ປຸນທິວເສ ປິຓฺຑາຍ ຈຣนฺຕາ ພนฺຘນາຄາຣໍ ຄนฺຕฺວາ ເຕ ໂຈເຣ ທິສฺວາ ປິຓฺຑປາຕປຜິກฺກนฺຕາ ສາຍนฺຫສມເຍ ຕຖາຄຕໍ ອຸປສງฺກມິຕฺວາ "ກนฺເຕ, ອຊฺຊ ອມฺເຫຫິ ປິຓฺຑາຍ ຈຣนฺເຕຫິ ພนฺຘນາຄາເຣ ພຫູ ໂຈຣາ ອທฺທຸພนฺຘນາທີຫິ ພທฺຘາ ມຫາທຸກฺຂໍ ອນຸກວนฺຕາ ທິຍฺຖາ, ເຕ ຕານິ ພนฺຘນານິ ຉິนฺທິຕฺວາ ປລາຍິຕຸໍ ນ ສກฺໂກนฺຕິ, ອຕฺຖິ ນຸ ໂຂ ເຕຫິ ພนฺຘເນຫິ ຖິຣຕຣໍ ນາມ ອລฺລໍ ພนฺຘນ"ນฺຕິ ປຸຈฺຉິໍ

ສຸ។ ສຕຸຖາ ''ກິກຸຂເວ, ກີ ພນຸຜນານິ ນາເມຕານິ, ຍໍ ປເນຕໍ ຂນຂລຸຜປຸຕຸຕຫາຣາທີສຸ ຕຖຫາສງຂາຕໍ ກິເລສພນຸຜນໍ, ເອຕໍ ເອເຕທິ ພນຸຜເນທິ ສຕຄຸເນາ ສຫສຸສຄຸເນາ ຖິຣຕຣໍ, ເອວໍ ມຫນຸຕມຸປິ ປເນຕໍ ທຸຈຸຈິນຸທນີຍໍ ພນຸຜນໍ ໂປຣາຕາກປຕຸທິຕາ ຈິນຸທິຕຸວາ ທິມວນຸຕໍ ປວິສິຕຸວາ ປພຸພຊີສູ''ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພທິສຕຸໂຕ ເອກສຸມິ ທຸຄຸຄຕຄຫປຕິກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິ, ຕສຸສ ວຍປຸປຕຸຕສຸສ ປີຕາ ກາລມກາສີ។ ໂສ ກຕີ ກຕຸວາ ມາຕຣໍ ໂປເສສິ, ອຖສຸສ ມາຕາ ອນິຈຸຉມານສຸເສວ ເອກໍ ກຸລທີຕຣໍ ເຄເທ ກຕຸວາ ອປຣກາເຄ ກາລມກາສີ។ ກຣິຍາຍປີສຸສ ກຸຈຸຈິຍໍ ຄພຸໂກ ປຕິຜຸຖາສີ។ ໂສ ຄພຸກສຸສ ປຕິຜຸຖິຕກາວໍ ອຊານນຸໂຕ ''ກທຸເທ, ຕຸວໍ ກຕີ ກຕຸວາ ຊີວາທິ, ອທໍ ປພຸພຊິສຸສາມີ''ຕິ ອາຫ ។ ສາປີ ''ຄພຸໂກ ເມ ປຕິຜຸຖິໂຕ, ມຍີ ວິຊາຕາຍ ທາຣກໍ ທີສຸວາ ປພຸພຊິສຸສສີ''ຕິ ອາຫ។ ໂສ ''ສາຮູ''ຕິ ສມຸປຜິຈຸຉິຕຸວາ ຕສຸສາ ວິຊາຕກາເລ ''ກທຸເທ, ຕຸວໍ ໂສຕຸຖິນາ ວິຊາຕາ, ອິທານາທໍ ປພຸພຊິສຸສາມີ''ຕິ ອາປຸຈຸຉິ។ ອຖ ນໍ ສາ ''ປຸຕຸຕກສຸສ ຕາວ ຖນປານໂຕ ອປຄມນກາລໍ ອາຄເມທີ''ຕິ ວຕຸວາ ປຸນ ຄພຸກໍ ຄຕຸທີ។

ໂສ ຈິນຸເຕສິ – ''ອິມໍ ສມຸປຜິຈຸຉາເປຕຸວາ ຄນຸຕຸໍ ນ ສກຸກາ, ອິມິສຸສາ ອນາຈິກຸຂິຕຸວາວ ປລາຍິຕຸວາ ປພຸພຊິສຸສາມີ''ຕິ។ ໂສ ຕສຸສາ ອນາຈິກຸຂິຕຸວາ ຣຕຸຖິກາເຄ ອຸຜຸຖາຍ ປລາຍິ។ ອຖ ນໍ ນຄຣຄຸຕຸຕິກາ ອຄຸຄເທສຸໍ។ ໂສ ''ອທໍ, ສາມິ, ມາຕຸໂປສໂກ ນາມ, ວິສຸສຊເຊຖ ມ''ນຸຕິ ເຕທິ ອຕຸຕານໍ ວິສຸສຊຊາເປຕຸວາ ເອກສຸມິ ຖາເນ ວສິຕຸວາ ອຄຸຄທຸວາເຣເນວ ນິກຸຂມິຕຸວາ ທິມວນຸຕໍ ປວິສິຕຸວາ ອິສິປພຸພຊຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ອກິຍຸຍາ ຈ ສມາປຕຸຕິໂຍ ຈ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ຊານກີລຸອໍ ກີລຸອນຸໂຕ ວິທາສີ។ ໂສ ຕຕຸຖ ວສນຸໂຕ ''ເອວຣູປມຸປິ ນາມ ເມ ທຸຈຸຈິນຸທນີຍໍ ປຸຕຸຕທາຣພນຸຜນໍ ກິເລສພນຸຜນໍ ຈິນຸທິຕ''ນຸຕິ ອຸທານໍ ອຸທາເນນຸໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໐໑។

''ນ ຕໍ ທລຸທໍ ພນຸຜນມາຫຸ ຮີຣາ, ຍທາຍສໍ ທາຣຸຊປພຸພຊຸຈ;

ສາຣຕຸຕຣຕຸຕາ ມຕິກຸຕຸທເລສຸ, ປຸຕຸເຕສຸ ທາເຣສຸ ຈ ຍາ ອເປກຸຂາ។

໑໐໔។

''ເອຕໍ ທລຸທໍ ພນຸຜນມາຫຸ ຮີຣາ, ໂອຫາຣີນໍ ສິຖິລໍ ທຸປຸປມຸຈຸຈໍ;

ເອຕມຸປິ ເຉຕຸວານ ວຊນຸຕິ ຮີຣາ, ອນເປກຸຂິໂນ ກາມສຸຂໍ ປຫາຍາ''ຕິ។

ຕຕຸຖ ຮີຣາຕິ ຮີຕິມນຸຕາ, ຮີກຸກຕປາປາຕິ ຮີຣາ។ ອຖ ວາ ຮີ ວຸຈຈຕິ ປຍຸຍາ, ຕາຍ ປຍຸຍາຍ ສມນຸນາຄຕາຕິ ຮີຣາ, ພຸທຸຜາ ປຈຸເຈກພຸທຸຜາ ພຸທຸຜສາວກາ ໂພທິສຕຸຕາ ຈ ອິເມ ຮີຣາ ນາມ។ ຍທາຍສນຸຕິອາທີສຸ ຍໍ ສງຂລິກສງຂາຕໍ ອຍສາ ນິພຸພຕຸຕໍ ອາຍສໍ, ຍໍ ອທຸທຸພນຸຜນສງຂາຕໍ ທາຣຸຊໍ, ຍລຸຈ ປພຸພຊຕິເນທີ ວາ ອຍຸເຍທີ ວາ ວາກາທີທີ ຣຊຸຊໍ ກຕຸວາ ກຕຣຊຊຸພນຸຜນໍ, ຕໍ ອາຍສາທີ ຈິນຸທິຕຸໍ ສກຸກຸເນຍຍກາເວນ ຮີຣາ ທລຸທໍ ຖິຣນຸຕິ ນາຫຸ ນ ກເຖນຸຕິ។ ສາຣຕຸຕຣຕຸຕາຕິ ສາຣຕຸຕາ ຫຸຕຸວາ ຣຕຸ ຕາ, ພລວຣາຄຣຕຸຕາຕິ ອຕຸໂຖ។ ມຕິກຸຕຸທເລສູຕິ ມຕີສຸ ຈ ກຸຕຸທເລສຸ ຈ, ມຕີຍຸຕຸເຕສຸ ວາ ກຸຕຸທເລສຸ។

ເອຕໍທລຸຫນຸຕິ ເຍ ມຕິກຸຕຸທເລສຸ ສາຣຕຸຕຣຕຸຕາ, ເຕສໍ ໂຍ ຈ ສາຣາໂຄ, ຍາ ຈ ເຕສໍ ປຸຕຸຕທາເຣສຸ ອເປກຸຂາ ຕຖຫາ, ເອຕໍ ກິເລສມຍໍ ພນຸຜນໍ ທລຸທໍ ຖິຣນຸຕິ ຮີຣາ ອາຫຸ។ ໂອຫາຣິນນຸຕິ ອາກຫຸຜິຕຸວາ ຈຕູສຸ ອປາເຍສຸ ປາຕນໂຕ ອວຫຣຕິ ເທຜຸຖາ ຫຣ ຕີຕິ ໂອຫາຣີນໍ។ ສິຖິລນຸຕິ ພນຸຜນຜຸຖາເນ ຉວິຈມຸມມໍສານິ ນ ຈິນຸທຕິ, ໂລທີຕໍ ນ ນີຫຣຕິ, ພນຸຜນກາວມຸປິ ນ ຊານາເປຕິ, ຖລປຖຊລປຖາທີສຸ ກມຸມານິ ກາຕຸໍ ເທຕີຕິ ສິຖິລໍ។ ທຸປຸປມຸຈຸຈນຸຕິ ຕຖຫາໂລກວເສນ ທິ ເອກວາຣມຸປິ ອຸປຸປນຸນໍ ກິເລສພນຸຜ ນໍ ທຜຸຜຸຖານໂຕ ກຈຸຉໂປ ວິຍ ທຸມຸໂມຈຍໍ ໂທຕີຕິ ທຸປຸປມຸຈຸຈໍ។ ເອຕມຸປິ ເຉຕຸວານາຕິ ເອຕໍ ເອວໍ ທລຸຫມຸປິ ກິເລສພນຸຜນໍ ຄາຕຂຄຸເຄນ ຈິນຸທິຕຸວາ ອຍທາມານີ ຈິນຸທິຕຸວາ ມຕຸຕວຣວາຣຕາ ວິຍ ປຍຸຊເຣ ຈິນຸທິຕຸວາ ສີຫໂປຕກາ ວິຍ ຈ ຮີຣາ ວຕຸຖຸ ກາມກິເລສກາເມ ອຸກຸກາຣກູມີ ວິຍ ຊີຄຸຈຸຉມານາ ອນເປກຸຂິໂນ ຫຸຕຸວາ ກາມສຸຂໍ ປຫາຍ ວຊນຸຕິ ປກຸກມນຸຕິ, ປກຸກມິຕຸວາ ຈ

ປນ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຊານສ຺ເຂນ ວິຕິນາເມນ຺ຕີຕິ.

ເອວໍ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອິມໍ ອຸທານໍ ອຸທາເນຕ຺ວາ ອປຣິຫີນຊ຺ຌາໂນ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍໂຓ ອໂຫສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ເກຈິ ໂສຕາປນ຺ນາ, ເກຈິ ສກທາຄາມິໂນ, ເກຈິ ອນາຄາມິໂນ, ເກຈິ ອຣຫນ຺ໂຕ ອເຫສຸໍ. "ຕທາ ມາຕາ ມຫາມາຍາ ອໂຫສິ, ປິຕາ ສຸທ຺ໂຘທນມຫາຣາຊາ, ຠຣິຍາ ຣາຫຸລມາຕາ, ປຸຕ຺ໂຕ ຣາຫຸໂລ, ປຸຕ຺ຕທາຣໍ ປຫາຍ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິໂຕ ປຸຣິໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິ.

ພນ຺ຘນາຄາຣຊາຕກວຓ຺ຓນາ ປຐມາ.

[໔໐໔] ໔. ເກຬິສີລຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຫໍສາໂກຎ຺ຈາ ມຍູຣາ ຈາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ລກຸຓ຺ຏກພທ຺ທິຍໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ໂສ ກິຣາຍສ຺ມາ ພຸທ຺ຘສາສເນ ປາກໂຏ ອໂຫສິ ປຎ຺ຎາໂຕ ມຘຸຣສ຺ສໂຣ ມຘຸຣຘມ຺ມກຖິໂກ ປຏິສມ຺ຠິທາປ຺ປຕ຺ໂຕ ມຫາຂີຓາສໂວ ອສີຕິຍາ ມຫາເຖຣານໍ ອນ຺ຕໂຣ ປມາເຓນ ໂອມໂກ ລກຸຓ຺ຏໂກ ສາມເຓໂຣ ວິຍ, ຂຸທ຺ທໂກ ກີຬນຕ຺ຖາຍ ກໂຕ ວິຍ. ຕສ຺ມິ ເອກທິວສໍ ຕຖາຄຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເຊຕວນໂກຏ຺ຐກໍ ຄເຕ ຊນປທາ ຕີສມຕ຺ຕາ ຠິກ຺ຂູ "ທສພລໍ ວນ຺ທິສ຺ສາມາ"ຕິ ເຊຕວນໍ ປວິສນ຺ຕາ ວິຫາຣໂກຏ຺ຐເກ ເຖຣໍ ທິສ຺ວາ "ສາມເຓໂຣ ເອໂສ"ຕິ ສຎ຺ຎາຍ ເຖຣໍ ຈີວຣກຓ຺ເຓ ຄຓ຺ຫນ຺ຕາ ຫຕ຺ເຖ ຄຓ຺ຫນ຺ຕາ ສີສໍ ຄຓ຺ຫນ຺ຕາ ນາສາຍ ປຣາມສນ຺ຕາ ກຓ຺ເຓສຸ ຄເຫຕ຺ວາ ຈາເລຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຈີວຣໍ ປຏິສາເມຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສີທິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣາ ມຘຸຣປຏິສນ຺ຖາເຣ ກເຕ ປຸຈ຺ຉິສຸ – "ຠນ຺ເຕ, ລກຸຓ຺ຏກພທ຺ທິຍຕ຺ເຖໂຣ ກິຣ ນາເມໂກ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສາວໂກ ມຘຸຣຘມ຺ມກຖິໂກ ອຕ຺ຖິ, ກຫໍ ໂສ ອິທານີ"ຕິ. "ກີ ປນ, ຠິກ຺ຂເວ, ທຏ຺ຐຸກາມຕ຺ຖາ"ຕິ? "ອາມ, ຠນ຺ເຕ"ຕິ. "ຍໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຕຸມ຺ເຫ ທ຺ວາຣໂກຏ຺ຐເກ ທິສ຺ວາ ຈີວຣກຓ຺ຓາທີສຸ ຄຓ຺ຫນ຺ຕາ ຫຕ຺ຖກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ອາຄຕາ, ເອສ ໂສ"ຕິ. "ຠນ຺ເຕ, ເອວຣູໂປ ປຕ຺ຖິຕປຕ຺ຖໂນ ອຠິນີຫາຣສມ຺ປນ຺ໂນ ສາວໂກ ກິການຓາ ອປ຺ເປສກ຺ໂຂ ຊາໂຕ"ຕິ? ສຕ຺ຖາ "ອຕ຺ຕໂນ ກຕປາປກມ຺ມໍ ນິສ຺ສາຍາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕຫິ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ອໂຫສິ. ຕທາ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ຕສ຺ສ ຊິຓ຺ຓໍ ຊຣາປ຺ປຕ຺ຕໍ ຫຕ຺ຖິໍ ວາ ອສ຺ສໍ ວາ ໂຄຓໍ ວາ ທສ຺ເສຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ, ເກຬິສີໂລ ຫຕ຺ວາ ຕຖາຣູປໍ ທິສ຺ວາວ ອນຸພນ຺ຘາເປຕິ, ຊິຓ຺ຓສກຏມ຺ປິ ທິສ຺ວາ ຠິນ຺ທາເປຕິ, ຊິຓ຺ຓມາຕຸຄາເມ ທິສ຺ວາ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ອຸທເຣ ປຫຣາເປຕ຺ວາ ປາຕາເປຕ຺ວາ ປຸນ ອຸຏ຺ຐາເປຕ຺ວາ ຠາຍາເປຕິ , ຊິຓ຺ຓປຸຣິເສ ທິສ຺ວາ ລງ຺ຆເກ ວິຍ ຠູມິຍໍ ສໍປຣິວຕ຺ຕກາທີກີຬໍ ກີຬາເປຕິ, ອປ຺ສ຺ສນ຺ໂຕ "ອສຸກ຺ ຆເຣ ກິຣ ມຫລ຺ລໂກ ອຕ຺ຖີ"ຕິ ສຸຕ຺ວາປິ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ກີຬຕິ. ມນຸສ຺ສາ ລຊ຺ຊນ຺ຕາ ອຕ຺ຕໂນ ມາຕາປິຕໂຣ ຕິໂຣຣຏ຺ຐານິ ເປເສນ຺ຕິ, ມາຕຸປຏ຺ຐານຘມ຺ໂມ ປິຕຸປຏ຺ຐານຘມ຺ໂມ ປຈ຺ຉິຊ຺ຊິ, ຣາຊເສວກາປິ ເກຬິສີລາວ ອເຫສຸໍ. ມຕມຕາ ຈຕ຺ຕາໂຣ ອປາເຍ ປູເຣນ຺ຕິ, ເທວປຣິສາ ປຣິຫາຍຕິ.

ສກ຺ໂກ ອຠິນເວ ເທວປຸຕ຺ເຕ ອປ຺ສ຺ສນ຺ໂຕ "ກີ ນຸ ໂຂ ການຓ"ນ຺ຕິ ອາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ຕໍ ການຓໍ ຎຕ຺ວາ "ທເມສ຺ສາມິ ນ"ນ຺ຕິ ມຫລ຺ລກວຓ຺ຓໍ ອຠິນິມ຺ມິນິຕ຺ວາ ຊິຓ຺ຓຍານເກ ທ຺ເວ ຕກ຺ກຈາຏິໂຍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ທ຺ເວ ຊຣໂຄເຓ ໂຍເຊຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິ ຉຓທິວເສ ອລງ຺ກຕຫຕ຺ຖິ ອຠິຣຸຫິຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ອລງ຺ກຕນຄຣໍ ປທກ຺ຂິຓໍ ກໂຣນ຺ເຕ ປີໂລຕິກນິວຕ຺ໂຖ ຕໍ ຍານກໍ ປາເຊນ຺ໂຕ ຣຎ຺ໂຎ ອຠິມຸໂຂ ອຄມາສິ. ຣາຊາ ຊິຓ຺ຓຍານກໍ ທິສ຺ວາ "ເອຕໍ ຍານກໍ ອປເນຖາ"ຕິ ວທຕິ. ມນຸສ຺ສາ "ກຫໍ, ເທວ, ນ ປສ຺ສາມາ"ຕິ ອາຫໍສຸ. ສກ຺ໂກ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸຠາເວນ ຣຎ຺ໂຎເຍວ ທສ຺ເສສິ. ອຖ ນໍ ພຫຸສມ຺ປຕ຺ເຕ ຕສ຺ມິ ຕສ຺ສ ອຸປຣິກາເຍນ ປາເຊນ຺ໂຕ ຣຎ຺ໂຎ ມຕ຺ຖເກ ເອກໍ ຈາຏິໍ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ນິວຕ຺ຕາເປນ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຠິນ຺ທິ. ອຖສ຺ສ ສີສໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ຕກ຺ກໍ ປຄ຺ຆຣຕິ, ໂສ ເຕນ ອຏ຺ຏີຍຕິ ຫຣາຍຕິ ຊິຄຸຈ຺ຉຕິ. ອຖສ຺ສ ຕໍ ອຸປທ຺ທຸຕກາວໍ ຎຕ຺ວາ ສກ຺ໂກ ຍານກໍ ອນ຺ຕຣຘາເປຕ຺ວາ ສກ຺ກຕ຺ຕຠາວໍ ມາເປຕ຺ວາ ວຊິຣຫຕ຺ໂຖ ອາກາເສ ຖຕ຺ວາ "ປາປ ອຘມ຺ມິກຣາຊ, ກີ ຕ຺ວໍ ມຫລ຺ລໂກ ນ ຠວິສ຺ສສິ, ຕວ ສຣີຣໍ ຊຣາ ນ ປຫຣິສ຺ສຕິ, ເກຬິສີໂລ ຫຕ຺ວາ ວຸຑ຺ເຒ ວິເຫຖນກມ຺ມໍ ກໂຣສິ, ເອກກໍ ຕໍ ນິສ຺ສາຍ ເອຕໍ ກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ມຕມຕາ ອປາເຍ ປຣິປູເຣນ຺ຕິ, ມນຸສ຺ສາ ມາຕາປິຕໂຣ ປຏິຊຄ຺ຄິຕຸໍ ນ ລຠນ຺ຕິ. ສເຈ ອິມມ຺ຫາ ກມ຺ມາ ນ ວິຣມິສ຺ສສິ, ວຊິເຣນ ເຕ ສີສໍ ປທາເລສ຺ສາມິ, ມາ ອິໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ເອຕໍ ກມ຺ມໍ ອກຕ຺ຖາ"ຕິ ສນ຺ຕຊ຺ເຊຕ຺ວາ ມາຕາປິຕູນໍ ຄຸຓໍ ກເຖຕ຺ວາ ວຸຑ຺ຒາປຈາຍິກກມ຺ມສ຺ສ

ອານີສີສໍ ປກາເສຕ຺ວາ ໂອວທິຕ຺ວາ ສກຍ຺ຖານເມວ ອຄມາສິ. ຣາຊາ ຕໂຕ ປຖ຺ຖາຍ ຕຖາຣູປໍ ກມ຺ມໍ ກາຕຸໍ ຈິຕ຺ຕມ຺ປິ ນ ອຸປ຺ປາເທສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອກິສມ຺ພຸທ຺ໂທ ຫຸຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໐໓.

‘‘ຫໍສາ ໂກຄ຺ຈາ ມຍູຣາ ຈ, ຫຕ຺ຖໂຍ ປສທາ ມິຄາ;

ສພ຺ເພ ສີຫສ຺ສ ກາຍນ຺ຕິ, ນຕ຺ຖິ ກາຍສ຺ມິ ຕຸລ຺ຍຕາ.

໑໐໔.

‘‘ເອວເມວ ມນຸສ຺ເສສຸ, ທຫໂຣ ເຈປິ ປຄ຺ຄວາ;

ໂສ ຫິ ຕຕ຺ຖ ມຫາ ໂຫຕິ, ເນວ ພາໂລ ສຣີຣວາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປສທາ ມິຄາຕິ ປສທສງ຺ຂາຕາ ມິຄາ, ປສທາ ມິຄາ ຈ ອວເສສາ ມິຄາ ຈາຕິປິ ອຕ຺ໂຖ. ‘‘ປສທມິຄາ’’ຕິປິ ປາໂຖ, ປສທາ ມິຄາຕິ ອຕ຺ໂຖ. ນຕ຺ຖິ ກາຍສ຺ມິ ຕຸລ຺ຍຕາຕິ ສຣີເຣ ປມາຕໍ ນາມ ນຕ຺ຖິ. ຍທິ ກເວຍ຺ຍ, ມຫາສຣີຣາ ຫຕ຺ຖິໂນ ເຈວ ປສທມິຄາ ຈ ສີຫໍ ມາເຣຍ຺ຍຸໍ, ສີໂຫ ຫໍສາທໂຍ ຂຸທ຺ທກສຣີເຣເຍວ ມາເຣຍ຺ຍ, ຂຸທ຺ທກາເຍວ ສີຫສ຺ສ ກາເຍຍ຺ຍຸໍ, ນ ມຫນ຺ຕາ. ຍສ຺ມາ ປເນຕໍ ນຕ຺ຖິ, ຕສ຺ມາ ສພ຺ເພປິ ເຕ ສີຫສ຺ສ ກາຍນ຺ຕິ. ສຣີຣວາຕິ ພາໂລ ມຫາສຣີໂຣປິ ມຫາ ນາມ ນ ໂຫຕິ, ຕສ຺ມາ ລກຸຕ຺ຫກກາທ຺ທິໂຍ ສຣີເຣນ ຂຸທ຺ທໂກປິ ມາ ຕໍ ລາເຕນປິ ຂຸທ຺ທໂກຕິ ມຄ຺ຄິຕ຺ຖາຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຂມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຂາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ເຕສຸ ກິກ຺ຂູສຸ ເກຈິ ໂສຕາປນ຺ນາ, ເກຈິ ສກທາຄາມິໂນ, ເກຈິ ອນາຄາມິໂນ, ເກຈິ ອຣຫນ຺ໂຕ ອເຫສຸໍ. ‘‘ຕທາ ຣາຊາ ລກຸຕ຺ຫກກາທ຺ທິໂຍ ອໂຫສິ, ໂສ ຕາຍ ເກລຸອິສີລຕາຍ ປເຣສໍ ເກລຸອິນິສ຺ສໂຍ ຊາໂຕ, ສກ຺ໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ເກລຸອິສີລຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທຸຕິຍາ.

[໔໐໓] ໓. ຂນ຺ຂຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ວິຣູປກ຺ເຂຫິ ເມ ເມຕ຺ຕນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຄ຺ຄຕຣໍ ກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ຕໍ ກິຣ ຊນ຺ຕາຆຣທ຺ວາເຣ ກຍ຺ຖານິ ຜາເລນ຺ຕໍ ປູຕິຣຸກ຺ຂນ຺ຕຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ເອໂກ ສປ຺ໂປ ປາທງ຺ຄຸລິຍໍ ທໍສິ, ໂສ ຕຕ຺ເຖວ ມໂຕ. ຕສ຺ສ ມຕກາໂວ ສກລວິຫາເຣ ປາກໂຜ ອໂຫສິ. ຂມ຺ມສກາຍໍ ກິກ຺ຂູ ກຖໍ ສມຸຍ຺ຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ອສຸໂກ ກິຣ ກິກ຺ຂຸ ຊນ຺ຕາຆຣທ຺ວາເຣ ກຍ຺ຖານິ ຜາເລນ຺ໂຕ ສປ຺ເປນ ທຍ຺ໂຖ ຕຕ຺ເຖວ ມໂຕ’’ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ສເຈ ໂສ, ກິກ຺ຂເວ, ກິກ຺ຂຸ ຈຕ຺ຕາຣິ ອຫິຣາຊກຸລານິ ອາຣພ຺ກ ເມຕ຺ຕໍ ອກາວຍິສ຺ສ, ນ ນໍ ສປ຺ໂປ ທໍເສຍ຺ຍ. ໂປຣາຕກຕາປສາປິ ອນຸປ຺ປນ຺ເນ ພຸທ຺ເຂ ຈຕູສຸ ອຫິຣາຊກຸເລສຸ ເມຕ຺ຕໍ ກາເວຕ຺ວາ ຕານິ ອຫິຣາຊກຸລານິ ນິສ຺ສາຍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນກກາຍໂຕ ມຸຈ຺ຈິສູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ກາສິຣຍ຺ເຖ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ກາເມ ປຫາຍ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອກິຄ຺ຄາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ເອກສ຺ມິ ຄງ຺ຄານິວຕ຺ຕເນ ອສ຺ສມປທໍ ມາເປຕ຺ວາ ຊານກີລໍ ກີລນ຺ໂຕ ອິສິຄຕປຣິວຸໂຕ ວິຫາສິ. ຕທາ ຄງ຺ຄາຕີເຣ ນານປ຺ປກາຣາ ທີຆຊາຕິກາ ອິສີນໍ ປຣິປນ຺ຖໍ ກໂຣນ຺ຕິ, ເຍກຸຍ຺ເຍນ ອິສໂຍ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາປຸຕນ຺ຕິ. ຕາປສາ ຕມຕ຺ຖໍ ໂພຂິສຕ຺ຕສ຺ສ ອາໂຣເຈສຸໍ. ໂພຂິສຕ຺ໂຕ

ສພ຺ເພ ຕາປເສ ສນ຺ນິປາຕາເປຕ຺ວາ ‘‘ສເຈ ຕຸມ຺ເຫ ຈຕູສຸ ອຫິຣາຊກຸເລສຸ ເມຕ຺ຕໍ ກາເວຍ຺ຍາຖ, ນ ໂວ ສປ຺ປາ ຫໍເສຍ຺ຍຸໍ, ຕສ຺ມາ ອິໂຕ ປຎ຺ຖາຍ ຈຕູສຸ ອຫິຣາຊກຸເລສຸ ເອວໍ ເມຕ຺ຕໍ ກາເວຖາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໕໚

‘‘ວິຣູປກ຺ເຂຫິ ເມ ເມຕ຺ຕໍ, ເມຕ຺ຕໍ ເອຣາປເຖຫິ ເມ;

ຉພ຺ຍາປຸຕ຺ເຕຫິ ເມ ເມຕ຺ຕໍ, ເມຕ຺ຕໍ ກຕ຺ຫາໂຄຕມເກຫິ ຈາ’’ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ວິຣູປກ຺ເຂຫິ ເມ ເມຕ຺ຕນ຺ຕິ ວິຣູປກ຺ຂນາຄຣາຊກຸເລຫິ ສທ຺ຊິ ມຍ຺ຫໍ ເມຕ຺ຕໍ໚ ເອຣາປຖາທີສຸປິ ເອເສວ ນໂຍ໚ ເອຕານິປິ ຫິ ເອຣາປຖນາຄຣາຊກຸລໍ ຉພ຺ຍາປຸຕ຺ຕນາຄຣາຊກຸລໍ ກຕ຺ຫາໂຄຕມກນາຄຣາຊກຸລນ຺ຕິ ນາຄຣາຊກຸລາເນວ໚

ເອວໍ ຈຕ຺ຕາຣິ ນາຄຣາຊກຸລານິ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ‘‘ສເຈ ຕຸມ຺ເຫ ເອເຕສຸ ເມຕ຺ຕໍ ກາເວຕ຺ຸ ສກ຺ຂິສ຺ສຖ, ທີຘຊາຕິກາ ໂວ ນ ຫໍສິສ຺ສນ຺ຕິ ນ ວິເຫເຖສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

‘‘ອປາທເກຫິ ເມ ເມຕ຺ຕໍ, ເມຕ຺ຕໍ ທຸວິປາທເກຫິ ເມ;

ຈຕຸປ຺ປເທຫິ ເມ ເມຕ຺ຕໍ, ເມຕ຺ຕໍ ພຫຸປ຺ປເທຫິ ເມ’’ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ປຖມປເທນ ໂອທິສ຺ສກໍ ກຕ຺ວາ ສພ຺ເພສຸ ອປາທເກສຸ ທີຘຊາຕິເກສຸ ເຈວ ມຈ຺ເຉສຸ ຈ ເມຕ຺ຕາກາວນາ ທສ຺ສິຕາ, ທຸຕິຍປ ເທນ ມນຸສ຺ເສສຸ ເຈວ ປກ຺ຂີຊາເຕສຸ ຈ, ຕຕິຍປເທນ ຫຕ຺ຖິອສ຺ສາທີສຸ ສພ຺ພຈຕຸປ຺ປເທສຸ, ຈຕຸຕ຺ຖປເທນ ວິຈ຺ຉິກສຕປ຺ທິອຸຈ຺ຈາ ລິງຄປາຕກມກ຺ກຎກາທີສຸ໚

ເອວໍ ສຣູເປນ ເມຕ຺ຕາກາວນໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ອິທານິ ອາຍາຈນວເສນ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

‘‘ມາ ມໍ ອປາທໂກ ຫິໍສິ, ມາ ມໍ ຫິໍສິ ທຸວິປາທໂກ;

ມາ ມໍ ຈຕຸປ຺ປໂທ ຫິໍສິ, ມາ ມໍ ຫິໍສິ ພຫຸປ຺ປໂທ’’ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ມາ ມນ຺ຕິ ເອເຕສຸ ອປາທກາທີສຸ ໂກຈິ ເອໂກປິ ມາ ມໍ ຫິໍສຕຸ, ມາ ວິເຫເຖຕູຕິ ເອວໍ ອາຍາຈນ຺ຕາ ເມຕ຺ຕໍ ກາເວຖາຕິ ອຕ຺ໂຖ໚

ອິທານິ ອໂນທິສ຺ສກວເສນ ເມຕ຺ຕາກາວນໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

‘‘ສພ຺ເພ ສຕ຺ຕາ ສພ຺ເພ ປາຕາ, ສພ຺ເພ ກູຕາ ຈ ເກວລາ;

ສພ຺ເພ ກທ຺ຣານິ ປສ຺ສນ຺ຕຸ, ມາ ກຍ຺ຈິ ປາປມາຄມາ’’ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຫາທິຎ຺ຖິວເສນ ວຎ຺ເຜ ປຍ຺ຈສຸ ຂນ຺ເຘສຸ ອາສຕ຺ຕາ ວິສຕ຺ຕາ ລຄ຺ຄາ ລຄ຺ຄິຕາຕິ ສຕ຺ຕາ, ອສ຺ສາສປສ຺ສາສປ຺ວຕ຺ຕນສງ຺ຂາເຕນ ປາຕນວເສນ ປາຕາ, ກູຕກາວິຕນິພ຺ພຕ຺ຕນວເສນ ກູຕາຕິ ເອວໍ ວຈນມຕ຺ຕວິເສໂສ ເວທິຕພ຺ໂພ໚ ອວິເສເສນ ປນ ສພ຺ພານິເປຕານິ ປທານິ ສພ຺ພສຕ຺ຕສງ຺ຄາຫກາເນວ໚ ເກວລາຕິ ສກລາ໚ ອິທໍ ສພ຺ພສທ຺ທສ຺ເສວ ຫິ ປຣິຍາຍ ວຈນໍ໚ ກທ຺ຣານິ ປສ຺ສນ຺ຕູຕິ ສພ຺ເພເປເຕ ສຕ຺ຕາ ກທ຺ຣານິ ສາຘູນິ ກລ຺ຍາຕາເນວ ປສ຺ສນ຺ຕຸ໚ ມາ ກຍ຺ຈິ ປາປມາຄມາຕິ ເອເຕ ສຸ ກຍ຺ຈິ ເອກໍ ສຕ຺ຕມ຺ປິ ປາປໍ ລາມກໍ ທຸກ຺ຂໍ ມາ ອາຄມາ, ມາ ອາຄຈ຺ຉຕຸ ມາ ປາປຸຕາຕຸ, ສພ຺ເພ ອເວຣາ ອພ຺ຍາປ຺ຊຊາ ສຸຂີ

ນິທ຺ທຸກ຺ຂາ ໂຫນ຺ຕູຕິ.

ເອວໍ “ສພ຺ພສຕ຺ເຕສຸ ອໂນທິສ຺ສກວເສນ ເມຕ຺ຕໍ ຠາເວຖາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ປຸນ ຕິຓ຺ຓໍ ຣຕນານໍ ຄຸເຓ ອນຸສ຺ສຣາເປຕຸໍ –

໑໐໖.

“ອປ຺ປມາໂຓ ພຸທ຺ໂຘ, ອປ຺ປມາໂຓ ຘມ຺ໂມ;

ອປ຺ປມາໂຓ ສງ຺ໂຆ”ຕິ ອາຫ.

ຕຕ຺ຖ ປມາຓກຣານໍ ກິເລສານໍ ອຠາເວນ ຄຸຓານຎ຺ຈ ປມາຓາຠາເວນ ພຸທ຺ຘຣຕນໍ ອປ຺ປມາຓໍ. ຘມ຺ໂມຕິ ນວວິໂຘ ໂລກຸຕ຺ຕຣຘມ຺ໂມ. ຕສ຺ສປິ ປມາຓໍ ກາຕຸໍ ນ ສກ຺ກາຕິ ອປ຺ປມາໂຓ. ເຕນ ອປ຺ປມາເຓນ ຘມ຺ເມນ ສມນ຺ນາຄຕຕ຺ຕາ ສງ຺ໂຆປິ ອປ຺ປມາໂຓ.

ອິຕິ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ “ອິເມສໍ ຕິຓ຺ຓໍ ຣຕນານໍ ຄຸເຓ ອນຸສ຺ສຣຖາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຕິຓ຺ຓໍ ຣຕນານໍ ອປ຺ປມາຓຄຸຓຕໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ສປ຺ປມາເຓ ສຕ຺ເຕ ທສ຺ເສຕຸໍ –

“ປມາຓວນ຺ຕານິ ສຣີສປານິ, ອຫີ ວິຈ຺ຉິກາ ສຕປທີ;

ອຸຓ຺ຓນາຠີ ສຣພູ ມູສິກາ”ຕິ ອາຫ.

ຕຕ຺ຖ ສຣີສປານີຕິ ສປ຺ປທີຆຊາຕິການໍ ນາມໍ. ເຕ ຫິ ສຣນ຺ຕາ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ, ສິເຣນ ວາ ສປ຺ປນ຺ຕີຕິ ສຣີສປາ. “ອຫີ”ຕິອາທິ ເຕສໍ ສຣູປໂຕ ນິທສ຺ສນໍ. ຕຕ຺ຖ ອຸຓ຺ຓນາຠີຕິ ມກ຺ກໂຏ. ຕສ຺ສ ຫິ ນາຠິໂຕ ອຸຓ຺ຓາສທິສໍ ສຸຕ຺ຕໍ ນິກ຺ຂມຕິ, ຕສ຺ມາ “ອຸຓ຺ຓນາຠີ”ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ສຣພູຕິ ຆຣໂຄລິກາ.

ອິຕິ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ “ຍສ຺ມາ ເອເຕສໍ ອນ຺ໂຕຣາຄາທໂຍ ປມາຓກຣາ ຘມ຺ມາ ອຕ຺ຖິ, ຕສ຺ມາ ຕານິ ສຣີສປາທີນິ ປມາຓວນ຺ຕານີ”ຕິ ທສ຺ເສຕ຺ວາ “ອປ຺ປມາຓານໍ ຕິຓ຺ຓໍ ຣຕນານໍ ອານຸຠາເວນ ອິເມ ປມາຓວນ຺ຕາ ສຕ຺ຕາ ຣຕ຺ຕິນ຺ທິວໍ ປຣິຕ຺ຕກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ຕູຕິ ເອວໍ ຕິຓ຺ຓໍ ຣຕນານໍ ຄຸເຓ ອນຸສ຺ສຣຖາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຕໂຕ ອຸຕ຺ຕຣິ ກຕ຺ຕພ຺ພໍ ທສ຺ເສຕຸໍ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

“ກຕາ ເມ ຣກ຺ຂາ ກຕາ ເມ ປຣິຕ຺ຕາ, ປຏິກ຺ກມນ຺ຕຸ ຠູຕານິ;

ໂສຫໍ ນໂມ ຠຄວໂຕ, ນໂມ ສຕ຺ຕນ຺ນໍ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘານ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກຕາ ເມ ຣກ຺ຂາຕິ ມຍາ ຣຕນຕ຺ຕຍຄຸເຓ ອນຸສ຺ສຣນ຺ເຕນ ອຕ຺ຕໂນ ຣກ຺ຂາ ຄຸຕ຺ຕິ ກຕາ. ກຕາ ເມ ປຣິຕ຺ຕາຕິ ປຣິຕ຺ຕາຓມ຺ປິ ເມ ອຕ຺ຕໂນ ກຕໍ. ປຏິກ຺ກມນ຺ຕຸ ຠູຕານີຕິ ມຍິ ອຫິຕຌ຺ຌາສຍານິ ຠູຕານິ ປຏິກ຺ກມນ຺ຕຸ ອປຄຈ຺ຉນ຺ຕຸ. ໂສຫໍ ນໂມ ຠຄວໂຕຕິ ໂສ ອຫໍ ເອວໍ ກຕປຣິຕ຺ໂຕ ອຕີຕສ຺ສ ປຣິນິພ຺ພຸຕສ຺ສ ສພ຺ພສ຺ສປິ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ຠຄວໂຕ ນໂມ ກໂຣມິ. ນໂມ ສຕ຺ຕນ຺ນໍ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘານນ຺ຕິ ວິເສເສນ ປນ ອຕີເຕ ປຏິປາຏິຍາ ປຣິນິພ຺ພຸຕານໍ ສຕ຺ຕນ຺ນໍ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘານໍ ນໂມ ກໂຣມີຕິ.

ເອວໍ “ນມກ຺ກາຣໍ ກໂຣນ຺ຕາປິ ສຕ຺ຕ ພຸທ຺ເຘ ອນຸສ຺ສຣຖາ”ຕິ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອິສິຄຓສ຺ສ ອິມໍ ປຣິຕ຺ຕໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ອທາສິ. ອາທິໂຕ ປນ ປຏ຺ຐາຍ ທ຺ວີຫິ ຄາຖາຫິ ຈຕູສຸ ອຫິຣາຊກຸເລສຸ ເມຕ຺ຕາຍ ທີປິຕຕ຺ຕາ ໂອທິສ຺ສກາໂນທິສ຺ສກວເສນ ວາ ທ຺ວິນ຺ນໍ ເມຕ຺ຕາຠາວນານໍ ທີປິຕຕ຺ຕາ ອິທໍ ປຣິຕ຺ຕໍ ອິຘ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ, ອຎ຺ຎໍ ວາ ກາຣຓໍ ປຣິເຍສິຕພ຺ພໍ. ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ອິສິຄໂຓ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ໂອວາເທ ຐຕ຺ວາ ເມຕ຺ຕໍ ຠາເວສິ, ພຸທ຺ຘຄຸເຓ ອນຸສ຺ສຣິ. ເອວເມເຕສຸ ພຸທ຺ຘຄຸເຓ ອນຸສ຺ສຣນ຺ເຕສຸເຍວ ສພ຺ເພ ທີຆຊາຕິກາ ປຏິກ຺ກມິໍສຸ. ໂພຘິສຕ຺ໂຕປິ ພ຺ຣຫ຺ມວິຫາເຣ ຠາເວຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍໂຓ ອໂຫສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘ ມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ອິສິຄໂຓ ພຸທ຺ຘປຣິສາ ອໂຫສິ, ຄຓສຕ຺ຖາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ຂນ຺ຘ ຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຕຕິຍາຯ

[໒໐໔] ໔ຯ ວີຣກຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອປີ ວີຣກ ປສ຺ເສສີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສຸຄຕາລຍໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິຯ ເທວທຕ຺ຕສ຺ສ ປຣິສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອາຄເຕສຸ ຫິ ເຖເຣສຸ ສຕ຺ຖາ ‘‘ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ເທວທຕ຺ໂຕ ຕຸມ຺ເຫ ທິສ຺ວາ ກິໍ ອກາສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ສຸຄຕາລຍໍ, ຠນ຺ເຕ, ທສ຺ເສສີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ ໂຂ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ອິທາເນວ ເທວທຕ຺ໂຕ ມມ ອນຸກິຣິຍໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ວິນາສໍ ປຕ຺ໂຕ, ປຸພ຺ເພປິ ວິນາສໍ ປາປຸຓີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເຖເຣນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ອຸທກກາກໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ເອກໍ ສຣໍ ອຸປນິສ຺ສາຍ ວສິ, ‘‘ວີຣໂກ’’ຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ຕທາ ກາສິຣຏ຺ເຐ ທຸພ຺ຠິກ຺ຂໍ ອໂຫສິ, ມນຸສ຺ສາ ກາກຠຕ຺ຕໍ ວາ ທາຕຸໍ ຍກ຺ຂນາຄພລິກມ຺ມໍ ວາ ກາຕຸໍ ນາສກ຺ຂິໍສຸຯ ຉາຕກຣຏ຺ຐໂຕ ກາກາ ເຍພຸຍ຺ເຍນ ອຣຍ຺ຍໍ ປວິສິໍສຸຯ ຕຕ຺ເຣໂກ ພາຣາຓສິວາສີ ສວິຏ຺ຐໂກ ນາມ ກາໂກ ກາກິໍ ອາທາຍ ວີຣກສ຺ສ ວສນຏ຺ຐານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ສຣໍ ນິສ຺ສາຍ ເອກມນ຺ເຕ ວາສໍ ກປ຺ເປສິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ຕສ຺ມິໍ ສເຣ ໂຄຈຣໍ ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ວີຣກໍ ສຣໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ມຈ຺ເຉ ຂາທິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈຸຕ຺ຕຣິຕ຺ວາ ສຣີຣໍ ສຸກ຺ຂາເປນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອິມໍ ກາກໍ ນິສ຺ສາຍ ສກ຺ກາ ພຫູ ມຈ຺ເຉ ລທ຺ຘຸໍ, ອິມໍ ອຸປຏ຺ຐຫິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ‘‘ກິໍ, ສມ຺ມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ອິຈ຺ຉາມິ ຕໍ ສາມິ ອຸປຏ຺ຐຫິຕຸ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ສາທູ’’ຕິ ເຕນ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິໂຕ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ອຸປຏ຺ຐາສິຯ ວີຣໂກປິ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ອຕ຺ຕໂນ ຍາປນມຕ຺ຕໍ ຂາທິຕ຺ວາ ມຈ຺ເຉ ອຸທ຺ຘຣິຕ຺ວາ ສວິຏ຺ຐກສ຺ສ ເທຕິຯ ໂສປິ ອຕ຺ຕໂນ ຍາປນມຕ຺ຕໍ ຂາທິຕ຺ວາ ເສສໍ ກາກິຍາ ເທຕິຯ

ຕສ຺ສ ອປຣພາເຄ ມາໂນ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ – ‘‘ອຍມ຺ປິ ອຸທກກາໂກ ກາຬໂກ, ອຫມ຺ປິ ກາຬໂກ, ອກ຺ຂິຕຸຓ຺ຑປາເທຫິປິ ເອຕສ຺ສ ຈ ມຍ຺ຫຍ຺ຈ ນານາກຣຓໍ ນຕ຺ຖິ, ອິໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ອິມິນາ ຄຫິຕມຈ຺ເຉຫິ ມຍ຺ຫໍ ກມ຺ມໍ ນຕ຺ຖິ, ອຫເມວ ຄຓ຺ຫິສ຺ສາມີ’’ຕິຯ ໂສ ວີຣກໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ‘‘ສມ຺ມ, ອິໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ອຫເມວ ສຣໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ມຈ຺ເຉ ຄຓ຺ຫິສ຺ສາມີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ນ ຕ຺ວໍ, ສມ຺ມ, ອຸທກໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ມຈ຺ເຉ ຄຓ຺ຫນກກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ, ມາ ນສ຺ສີ’’ຕິ ເຕນ ວາຣິຍມາໂນປິ ວຈນໍ ອນາທິຍິຕ຺ວາ ສຣໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ອຸທກໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອຸມ຺ມຸຊ຺ຊມາໂນ ເສວາລໍ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມິຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ, ເສວາລນ຺ຕເຣ ລຄ຺ຄິ, ອຄ຺ຄຕຸຓ຺ຑເມວ ປຍ຺ຍາຍິຯ ໂສ ນິຣສ຺ສາໂສ ອນ຺ໂຕອຸທເກເຍວ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາປຸຓິຯ ອຖສ຺ສ ຠ ຣິຍາ ອາຄມນໍ ອປສ຺ສມານາ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ຊານນຕ຺ຖໍ ວີຣກສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ສາມິ, ສວິຏ຺ຐໂກ ນ ປຍ຺ຍາຍຕິ, ກຫໍ ນຸ ໂຂ ໂສ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉມານາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໗ຯ

‘‘ອປີ ວີຣກ ປສ຺ເສສິ, ສກຸຓໍ ມຍ຺ຊຸຠາຓກໍ;

ມຍູຣຄີວສງ຺ກາສໍ, ປຕິໍ ມຍ຺ຫໍ ສວິຏ຺ຐກ’’ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ອປີ, ວີຣກ, ປສ຺ເສສີຕິ, ສາມິ ວີຣກ, ອປີ ປສ຺ສສິຯ ມຍ຺ຊຸຠາຓກນ຺ຕິ ມຍ຺ຊຸຠາຓິໍຯ ສາ ຫິ ຣາຄວເສນ ‘‘ມຘຸຣສ຺ສໂຣ ເມ ປຕີ’’ຕິ ມຍ຺ຍຕິ, ຕສ຺ມາ ເອວມາຫຯ ມຍູຣຄີວສງ຺ກາສນ຺ຕິ ໂມຣຄີວສມານວຓ຺ຓໍຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ວີຣໂກ ‘‘ອາມ, ຊານາມິ ເຕ ສາມິກສ຺ສ ຄຕິຏ຺ຐານ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໘ຯ

‘‘ອຸທກາຖລຈຣສ຺ສ ປກ຺ຂິໂນ, ນິຈ຺ຈໍ ອາມກມຈ຺ຉໂກຊິໂນ;

ຕສ຺ສານຸກຣໍ ສວິຒ຺ຄໂກ, ເສວາເລ ປລິຄ຺ຕຄ຺ຄິໂຕ ມໂຕ’’ຕິ຺ຯ

ຕຕ຺ຖ ອຸທກາຖລຈຣສ຺ສາຕິ ອຸທເກ ຈ ຖເລ ຈ ຈຣິຕຸໍ ສມຕ຺ຖສ຺ສ຺ຯ ປກ຺ຂິໂນຕິ ອຕ຺ຕາໂນ ສນ຺ຊາຍ ວທຕິ຺ຯ ຕສ຺ສານຸກຣນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ອນຸກໂຣນ຺ໂຕ຺ຯ ເສວາເລ ປລິຄ຺ຄຄ຺ຄິໂຕ ມໂຕຕິ ອຸທກໍ ປວິສິຕ຺ວາ ເສວາລໍ ຆິນ຺ທິຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ເສວາລປຣິໂຍນ຺ທ຺ໂຘ ອນ຺ໂຕອຸທເກເຍວ ມໂຕ, ປສ຺ສ, ເອຕສ຺ສ ຕຕ຺ຖໍ ທິສ຺ສຕິຕິ຺ຯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກາກີ ປຣິເທວິຕ຺ວາ ພາຣາຓສິເມວ ອຄມາສິ຺ຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ສວິຒ຺ຄໂກ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ວີຣໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ຺ຯ

ວີຣກຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຈຕຕ຺ຖາ຺ຯ

[໒໐໕] ໕຺ຯ ຄງ຺ເຄຍ຺ຍຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ໂສກຕິມຈ຺ໂຉ ຄງ຺ເຄຍ຺ໂຍຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ທ຺ເວ ທຫຣພິກ຺ຂູ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ຺ຯ ເຕ ກິຣ ສາວຕ຺ຖິວາສິໂນ ກຸລປຸຕ຺ຕາ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອສຸພພາວນໍ ອນນຸຍຸຍ຺ຊິຕ຺ວາ ຣູປປສໍສກາ ຫຸຕ຺ວາ ຣູປໍ ອຸປລາລຸເອນ຺ຕາ ວິຈຣືສ຺ຸຯ ເຕ ເອກ ທິວສໍ ‘‘ຕ຺ວໍ ນ ໂສກສິ, ອຫໍ ໂສການີ’’ຕິ ຣູປໍ ນິສ຺ສາຍ ອຸປ຺ປນ຺ນວິວາທາ ອວິທູເຣ ນິສິນ຺ນໍ ເອກໍ ມຫລ຺ລກຕ຺ເຖຣໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ເອໂສ ອມ຺ຫາກໍ ໂສການກາວໍ ວາ ອໂສການກາວໍ ວາ ຊານິສ຺ສຕີ’’ຕິ ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ‘‘ການ຺ເຕ, ໂກ ອມ຺ເຫສຸ ໂສກໂນ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິສ຺ຸຯ ໂສ ‘‘ອາວຸໂສ, ຕຸມ຺ເຫຫິ ອຫເມວ ໂສການຕໂຣ’’ຕິ ອາຫ຺ຯ ທຫຣາ ‘‘ອຍໍ ມຫລ຺ລໂກ ອມ຺ເຫຫິ ປຸຈ຺ຉິຕໍ ອກເຖຕ຺ວາ ອປຸຈ຺ຉິຕໍ ກເຖຕີ’’ຕິ ຕໍ ປຣິກາສິຕ຺ວາ ປກ຺ກມິສ຺ຸຯ ສາ ເຕສໍ ກິຣິຍາ ກິກ຺ຂຸສງ຺ເຜ ປາກຍາ ຊາຕາ຺ຯ ອເຖກທິວສໍ ຘມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຒຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ອສຸໂກ ມຫລ຺ລໂກ ເຖໂຣ ກິຣ ເຕ ຣູປນິສ຺ສິຕເກ ທຫເຣ ລຊ຺ຊາເປສີ’’ຕິ຺ຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫີ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິເມ ທ຺ເວ ທຫຣາ ອິທາເນວ ຣູປປສໍສກາ, ປຸພ຺ເພເປເຕ ຣູປເມວ ອຸປລາລຸເອນ຺ຕາ ວິຈຣີສູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຺ຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຄງ຺ຄາຕີເຣ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ອໂຫສິ຺ຯ ຕທາ ຄງ຺ຄາຍມຸນານໍ ສ ມາຄມຒ຺ຖາເນ ຄງ຺ເຄຍ຺ໂຍ ຈ ຍາມຸເນຍ຺ໂຍ ຈ ທ຺ເວ ມຈ຺ຉາ ‘‘ອຫໍ ໂສການີ, ຕ຺ວໍ ນ ໂສກສີ’’ຕິ ຣູປໍ ນິສ຺ສາຍ ວິວທມານາ ອວິທູເຣ ຄງ຺ຄາຕີເຣ ກຈ຺ຉປໍ ນິປນ຺ນໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ເອໂສ ອມ຺ຫາກໍ ໂສການກາວໍ ວາ ອໂສການກາວໍ ວາ ຊານິສ຺ສຕີ’’ຕິ ຕໍ ອຸປສງ຺ກ ມິຕ຺ວາ ‘‘ກີ ນຸ ໂຂ, ສມ຺ມ ກຈ຺ຉປ, ຄງ຺ເຄຍ຺ໂຍ ໂສກຕິ, ອຸທາຫຸ ຍາມຸເນຍ຺ໂຍ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິສ຺ຸຯ ກຈ຺ຉໂປ ‘‘ຄງ຺ເຄຍ຺ໂຍປີ ໂສກຕິ , ຍາມຸ ເນຍ຺ໂຍປີ ໂສກຕິ, ຕຸມ຺ເຫຫິ ປນ ທ຺ວີຫິ ອຫເມວ ອຕິເຣກຕຣໍ ໂສການີ’’ຕິ ອິມມຕ຺ຖໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໙຺ຯ

‘ໂສກຕິ ມຈ຺ໂຉ ຄງ຺ເຄຍ຺ໂຍ, ອໂຖ ໂສກຕິ ຍາມຸໂນ;

ຈຕຸປ຺ປໂທຍໍ ປຸຣິໂສ, ນິຄ຺ໂຣຘປຣິມຕ຺ຫໂລ;

ອີສກາຍຕຄີໂວ ຈ, ສພ຺ເພວ ອຕິໂຣຈຕີ’’ຕິ຺ຯ

ຕຕ຺ຖ ຈຕຸປ຺ປໂທຍນ຺ຕິ ຈຕຸປ຺ປໂທ ອຍໍ຺ຯ ປຸຣິໂສຕິ ອຕ຺ຕາໂນ ສນ຺ຊາຍ ວທຕິ຺ຯ ນິຄ຺ໂຣຘປຣິມຕ຺ຫໂລຕິ ສຸຊາໂຕ ນິຄ຺ໂຣໂຘ ວິຍ ປຣິມຕ຺ຫໂລ຺ຯ ອີສກາຍຕຄີໂວຕິ ຣຖີສາ ວິຍ ອາຍຕຄີໂວ ຺ຯ ສພ຺ເພວ ອຕິໂຣຈຕີຕິ ເອວໍ ສຕ຺ຖານສມ຺ປນ຺ໂນ ກຈ຺ຉໂປ ສພ຺ເພວ ອ ຕິໂຣຈຕິ, ອຫເມວ ສພ຺ເພ ຕຸມ຺ເຫ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ໂສການີຕິ ວທຕິ຺ຯ

ມຈฺฉา ຕสฺส กຄํ ຫຸຕฺວາ ‘‘ອมฺໂກ! ປາປກຈฺฉປ ອมฺເຫຫິ ປຸຈฺฉິຕํ ອກເຖຕฺວາ ອญฺญເມວ ກເຖສີ’’ຕິ ວຕฺວາ ທຸຕິຍํ ຄາຖມາຫ –

๑๑๐ฯ

‘‘ຍํ ປຸຈฺฉິໂຕ ນ ຕํ ອກฺขาສິ, ອญฺญํ ອກฺขาສິ ປຸຈฺฉິໂຕ;

ອຕฺຖปฺปสํสโก ໂປໂສ, ນາຍํ ອສฺมาກ ຣຸຈฺຈຕິ’’ຕິฯ

ຕຕฺຖ ອຕฺຕปฺปสํสโกຕິ ອຕฺຕານํ ປສํສນສີໂລ ອຕฺຕุກฺกํສໂກ ໂປໂສฯ ນາຍํ ອສฺมาກ ຣຸຈฺຈຕີຕິ ອຍํ ປາປກຈฺฉໂປ ອมฺหาກํ ນ ຣຸຈฺຈຕິ ນ ຂມຕີຕິ ກຈฺฉປສฺສ ອຸປຣິ ອຸທກํ ຂິປິຕฺວາ ສກฏฺฐານເມວ ຄມິສุฯ

ສຕฺຖາ ອິມํ ธมฺมເທສນํ ອາຫຣິຕฺວາ ຊາຕກํ ສโมธาເນສິ – ‘‘ຕທາ ທฺເວ ມຈฺฉา ທฺເວ ທหรภิกฺขู ອເຫສุํ, ກຈฺฉໂປ ມຫາລລໂກ, ອິມສฺສ ກາຣຕສฺສ ປຈฺຈกฺขการิกา ຣຸກฺขເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນฺຕິฯ

ຄຈເຕยฺยຊາຕກວณฺณนາ ປญฺจมาฯ

[๘๐๖] ๖ฯ ກຸຣຸງຄມິຄຊາຕກວณฺณนາ

ອິງຄ ວຸญฺญมຍํ ປາສนฺຕິ ອິທํ ສຕฺຖາ ເວລຸວເນ ວິຫຣນฺໂຕ ເທວທຕฺຕํ ອາຣพฺภ ກເຖສິฯ ຕທາ ຫິ ສຕฺຖາ ‘‘ເທວທຕฺໂຕ ວธาย ປຣິສกฺกຕີ’’ຕິ ສຸຕฺວາ ‘‘ນ, ກິກฺขເວ, ເທວທຕฺໂຕ ອິທາເນວ ມยฺหํ ວธาย ປຣິສกฺกຕິ, ປຸพฺເພປິ ປຣິສกฺกິເຍວາ’’ຕິ ວຕฺວາ ອຕີຕํ ອາຫຣິฯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍํ ພฺรหฺมทตฺเต ຣชฺชํ ກາເຣນฺເຕ ໂພธิสตฺໂຕ ກຸຣຸງຄມິໂຄ ຫຸຕฺວາ ອຣญฺเญ ເອກສฺສ ສຣສฺສ ອວິທູເຣ ເອກສฺມิํ ຄຸมฺເພ ວາສํ ກปฺເປສິฯ ຕสฺເສວ ສຣສฺສ ອວິທູເຣ ເອກສฺມิํ ຣຸກฺขคฺเค ສຕປຕฺໂຕ, ສຣສฺມิํ ປນ ກຈฺฉໂປ ວາສํ ກปฺເປສິฯ ເອວํ ເຕ ຕໂຍປິ ສหายກາ ອญฺญมญฺญํ ປິຍສํວາສํ ວສิํสุฯ ອເຖໂກ ມິຄລุทฺทโก ອຣญฺเญ ຈຣນฺໂຕ ປານິຍຕິตฺເຖ ໂພธิสตฺຕສฺສ ປທວລญฺชํ ທິສฺວາ ໂລຫນິຄລຸອສທິສํ ວทฺธมยํ ປາສํ ໂອฑฺเฑตฺວາ ອຄມາສິฯ ໂພธิสตฺໂຕ ປານິຍํ ປາຕุํ ອາຄໂຕ ປฐมยາເມເຍວ ປາເສ ພชฺฌิตฺວາ ພທฺธรวํ ຣວິฯ ຕສฺສ ເຕນ ສທฺເທນ ຣຸກฺขคฺคโต ສຕປຕฺໂຕ ອຸທກໂຕ ຈ ກຈฺฉໂປ ອາຄนฺตฺວາ ‘‘ກິ ນຸ ໂຂ ກາຕพฺພ’’ນฺຕິ ມนฺຕຍิํสุฯ ອຖ ສຕປຕฺໂຕ ກຈฺฉປํ ອາມนฺເຕຕฺວາ ‘‘ສมฺม, ຕວ ທนฺຕາ ອຕฺຖິ, ຕฺວํ ອິມํ ປາສํ ฉินฺທ, ອຫํ ຄนฺຕฺວາ ຍຖາ ໂສ ນາຄจฺฉຕິ, ຕຖາ ກຣິສฺສາມິ, ເອວํ ອมฺເຫຫິ ທฺວີຫິປິ ກຕປຣກฺกເມນ ສหาໂຍ ໂນ ຊີວິຕํ ລກິສฺສຕີ’’ຕິ ອິມມตฺຖํ ປກາເສນฺໂຕ ປฐมํ ຄາຖມາຫ –

๑๑๑ฯ

‘‘ອິງຄ ວຸญฺญมຍํ ປາສํ, ฉินฺທ ທนฺເຕຫິ ກຈฺฉປ;

ອຫํ ຕຖາ ກຣິສฺສາມິ, ຍຖາ ເນຫິຕິ ລุทฺทโก’’ຕິฯ

ອຖ ກຈฺฉໂປ ຈมฺมວຣຕฺຕํ ຂາທິຕุํ ອາຣກິ, ສຕປຕฺໂຕ ລุทฺทกสฺສ ວສນຄາມํ ຄໂຕ ອວິທູເຣ ຣຸກฺเข ນິສີທິฯ ລุทฺทโก ປຈฺຈູສກາເລເຍວ ສตฺติํ ຄເຫຕฺວາ ນິກฺขมิฯ ສกุໂຕ ຕສฺສ ນິກฺขมนกาລํ ญตฺวາ ວສฺສิตฺวາ ປกฺเข ປปฺโผเฏตฺວາ ຕํ ປຸຣິມທฺວາເຣນ ນິກฺขมนฺตํ ມຸເຂ ປหริฯ ລุทฺทโก ‘‘ກາລກณฺณินา ສกุເຕນมฺหิ ປหโฏ’’ຕິ ນິວຕฺຕິຕฺວາ ໂຖກํ ສยิตฺວາ ປຸນ ສตฺติํ ຄເຫຕฺວາ ອุฏฺฐาສິฯ ສกุໂຕ ‘‘ອຍํ ປฐมํ ປຸຣິມທฺວາເຣນ ນິກฺขนฺໂຕ ອິທານິ ປຈฺฉິມທฺວາເຣນ ນິກฺขมิสฺสຕີ’’ຕິ ญตฺวາ ຄนฺຕฺວາ ປຈฺฉิมເຄເຫ ນິສີທິฯ ລุทฺทໂກປິ ‘‘ປຸຣິມທฺວາເຣນ ເມ ນິກฺขนฺເຕນ ກາລກณฺณิ ສกุໂຕ ທิฏฺโฐ, ອິທານິ ປຈฺฉິມທฺວາເຣນ ນິກฺขमิสฺ

ສາມີ’’ຕິ ປຈ຺ຈິມທ຺ວາເຣນ ນິກ຺ຂມິ, ສກ຺ໂຓ ປຸນ ວສ຺ສິຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມຸເຂ ປ໌ຫຣິ. ລຸທ຺ໂທ ‘‘ປຸນປິ ກາລຸອກາຕ຺ກາີສກ຺ເຓນ ປ໌ຫໂຍ, ນ ທານິ ເມ ເອສ ນິກ຺ຂມິຕຸ ເທຕີ’’ຕິ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຍາວ ອຣຸຕ຺ຕຸຄມນາ ສຍິຕ຺ວາ ອຣຸຕ຺ຕຸຄມນເວລາຍ ສຕ຺ຕຶ ຄເຫຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມິ. ສກ຺ໂຓ ເວເຄນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ລຸທ຺ໂທ ອາຄຈ຺ຉຕີ’’ຕິ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ກເຖສິ.

ຕສ຺ມິ ຂເຓ ກຈ຺ຉເປນ ເອກເມວ ຈມ຺ມວທ຺ຘໍ ຖເປຕ຺ວາ ເສສວຣຕ຺ຕາ ຂາທິຕາ ໂຫນ຺ຕິ. ທນ຺ຕາ ປນສ຺ສ ປ໌ຕນາກາຣປ຺ປຕ຺ຕາ ຊາຕາ, ມຸຂໂຕ ໂລຫິຕໍ ປຄ຺ຆຣຕິ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ລຸທ຺ທປຸຕ຺ຕໍ ສຕ຺ຕຶ ຄເຫຕ຺ວາ ອສນິເວເຄນ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕໍ ວທ຺ຘໍ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ວນໍ ປາວິສິ, ສກ຺ໂຓ ຣຸກ຺ຂຄ຺ເຄ ນິສີທິ, ກຈ຺ຉໂປ ປນ ທຸພ຺ພລຕ຺ຕາ ຕຕ຺ເຖວ ນິປ໌ຊ຺ຊິ. ລຸທ຺ໂທ ກຈ຺ຉປໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປສິພ຺ພເກ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິ ຂາຕ຺ເກ ລຄ຺ເຄສິ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ກຈ຺ຉປສ຺ສ ຄຫິຕກາວໍ ຌຕ຺ວາ ‘‘ສ ຫາຍສ຺ສ ຊີວິຕທານໍ ທສ຺ສາມີ’’ຕິ ທຸພ຺ພໂລ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ລຸທ຺ທສ຺ສ ອຕ຺ຕານໍ ທສ຺ເສສິ. ໂສ ‘‘ທຸພ຺ພໂລ ເອສ ກວິສ຺ສຕິ, ມາເຣສ຺ສາມິ ນ’’ນ຺ຕິ ສຕ຺ຕຶ ອາທາຍ ອນຸພນ຺ຘິ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ນາຕິທູເຣ ນາຈ຺ຈາສນ຺ເນ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຕໍ ອາທາຍ ອຣຌ຺ຌໍ ປາວິສິ, ທູຣໍ ຄຕກາວໍ ຌຕ຺ວາ ປທໍ ວຌ຺ເຈຕ຺ວາ ອຌ຺ເຌນ ມຄ຺ເຄນ ວາຕເວເຄນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສິງ຺ເຄນ ປສິພ຺ພກໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ກູມິຍໍ ປາເຕຕ຺ວາ ຜາເລຕ຺ວາ ກຈ຺ຉປໍ ນີຫຣິ. ສຕປຕ຺ໂຕປິ ຣຸກ຺ຂາ ໂອຕຣິ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ທ຺ວິນ຺ນມ຺ປິ ໂອວາທໍ ທທມາໂນ ‘‘ອຫໍ ຕຸມ຺ເຫ ນິສ຺ສາຍ ຊີວິຕໍ ລກຶ, ຕຸມ຺ເຫຫິ ສຫາຍກສ຺ສ ກຕ຺ຕພ຺ພໍ ມຍ຺ຫໍ ກຕໍ, ອິທານິ ລຸທ຺ໂທ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຸມ຺ເຫ ຄຓ຺ເຫຍ຺ຍ, ຕສ຺ມາ, ສມ຺ມ ສຕປຕ຺ຕ, ຕ຺ວໍ ອຕ຺ຕໂນ ປຸຕ຺ຕເກ ຄເຫຕ຺ວາ ອຌ຺ຌຕ຺ຖ ຍາຫິ, ຕ຺ວມ຺ປິ, ສມ຺ມ ກຈ຺ຉປ, ອຸທກໍ ປ໌ວິສາຫີ’’ຕິ ອາຫ. ເຕ ຕຖາ ອກໍສຸ.

ສຕ຺ຖາ ອກິສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ຫຸຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໘.

‘‘ກຈ຺ຉໂປ ປາວິສີ ວາຣີ, ກຸຣຸງ຺ໂຄ ປາວິສີ ວນໍ;

ສຕປຕ຺ໂຕ ທຸມຄ຺ຄມ຺ຫາ, ທູເຣ ປຸຕ຺ເຕ ອປານຍີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອປານຍີຕິ ອານຍິ, ຄເຫຕ຺ວາ ອຄມາສີຕິ ອຕ຺ໂຖ;

ລຸທ຺ໂທປິ ຕໍ ຖານໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ກຌ຺ຈິ ອປສ຺ສິຕ຺ວາ ຉິນ຺ນປສິພ຺ພກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ໂທມນສ຺ສປ຺ປຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ເຄຫໍ ອຄມາສີ. ເຕ ຕໂຍປິ ສຫາຍາ ຍາວຊີວໍ ວິສ຺ສາສໍ ອຈ຺ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄຕາ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ລຸທ຺ທໂກ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ສຕປຕ຺ໂຕ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ, ກຈ຺ຉໂປ ໂມຄ຺ຄລ຺ລາໂນ, ກຸຣຸງ຺ຄມິໂຄ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ກຸຣຸງ຺ຄມິຄຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຉຕ຺ຖາ.

[໘໐໗] ໗. ອສ຺ສກຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອຍມສ຺ສກຣາເຊນາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ປຸຣາຓທຸຕິຍິກາປໂລກນໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ໂສ ຫິ ກິກ຺ຂຸ ສຕ຺ຖາຣາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ ກິຣ, ຕ຺ວໍ ກິກ຺ຂຸ, ອຸກ຺ກຓ຺ຖິໂຕສີ’’ຕິ ປຸຏ຺ໂຖ ‘‘ສຈ຺ຈ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ເກນ ອຸກ຺ກຓ຺ຖາປິໂຕສີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ປຸຣາຓທຸຕິຍິກາຍາ’’ຕິ ອາຫ. ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ ອິທາເນວ ຕສ຺ສາ ກິກ຺ຂຸ ອິຕ຺ຖິຍາ ຕຍິ ສິເນໂຫ ອຕ຺ຖິ, ປຸພ຺ເພປິ ຕ຺ວໍ ຕໍ ນິສ຺ສາຍ ມຫາທຸກ຺ຂໍ ປຕ຺ໂຕ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ກາສິຣຏ຺ເຖ ປາຍລິນຄເຣ ອສ຺ສໂກ ນາມ ຣາຊາ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ. ຕສ຺ສ ອຸປ໌ຣີ ນາມ ອຄ຺ຄມເຫສີ ປິຍາ ອໂຫສິ ມນາປາ ອກິຣູປາ ທສ຺ສນີຍາ ປາສາທິກາ ອຕິກ຺ກນ຺ຕາ ມານຸສວຓ຺ຓໍ, ອປ຺ປຕ຺ຕາ ທິພ຺ພວຓ຺ຓໍ. ສາ ກາລມກາສິ, ຕສ຺ສາ ກາລກິຣິຍາຍ

ຣາຊາ ໂສກາກິກູໂຕ ອໂຫສິ ທຸກ຺ຂີ ທຸມ຺ມໂນ. ໂສ ຕສ຺ສາ ສຣີຣໍ ໂທຕິຍໍ ນິປ຺ຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ເຕລກລໍລໍ ປກ຺ຂິປາເປຕ຺ວາ ເຫຍ຺ຖາມຍ຺ເຈ ຖປາເປຕ຺ວາ ນິຣາຫາໂຣ ໂຣທມາໂນ ປຣິເທວມາໂນ ນິປ຺ຊ຺ຊີ. ມາຕາປິຕໂຣ ອວເສສຍາຕກາ ມິຕ຺ຕາມ຺ຈຈພ຺ຣາຫ຺ມຕຄຫປຕິກາທໂຍປິ “ມາ ໂສຈິ, ມຫາຣາຊ, ອນິຈ຺ຈາ ສງ຺ຂາຣາ”ຕິອາທີນິ ວທນ຺ຕາ ສຍ຺ຍາເປຕຸໍ ນາສກ຺ຂິສຸ. ຕສ຺ສ ວິລປນ຺ຕສ຺ເສວ ສຕ຺ຕ ທິວສາ ອຕິກ຺ກນ຺ຕາ. ຕທາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ປຍ຺ຈາກິຍ຺ຍອຍ຺ຖສມາປຕ຺ຕິລາກີ ຕາປໂສ ຫຸຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕປ຺ເທເສ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອາໂລກໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ທິພ຺ເພນ ຈກ຺ຂຸນາ ຊມ຺ພຸທີປໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຕໍ ຣາຊານໍ ຕຖາ ປຣິເທວມານໍ ທິສ຺ວາ “ເອຕສ຺ສ ມຍາ ອວສ຺ສເຍນ ກວິຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ ອິທ຺ຘານຸກາເວນ ອາກາເສ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ຣຍ຺ໂຍ ອຸຍ຺ຍາເນ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ມງ຺ຄລສິລາປຍ຺ເຍ ກຍ຺ຈນປຝິມາ ວິຍ ນິສີທິ.

ອເຖໂກ ປາຍລິນຄຣວາສີ ພ຺ຣາຫ຺ມຕມາຕໂວ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄໂຕ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສີທິ. ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ເຕນ ສທ຺ຘິ ປຝິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ “ກິ, ມາຕວ, ຣາຊາ ຘມ຺ມິໂກ”ຕິ ປຸຈ຺ຆິ. “ອາມ, ກນ຺ເຕ, ຘມ຺ມິໂກ ຣາຊາ, ກຣິຍາ ປນສ຺ສ ກາລກຕາ, ໂສ ຕສ຺ສາ ສຣີຣໍ ໂທຕິຍໍ ປກ຺ຂິປາເປຕ຺ວາ ວິລປມາໂນ ນິປນ຺ໂນ, ອຊ຺ຊ ສຕ຺ຕໂມ ທິວໂສ, ກິສ຺ສ ຕຸມ຺ເຫ ຣາຊານໍ ເອວຣູປາ ທຸກ຺ຂາ ນ ໂມເຈຖ, ຍຸຕ຺ຕໍ ນຸ ໂຂ ຕຸມ຺ຫາທິເສສຸ ສີລວນ຺ເຕສຸ ສໍວິຊ຺ຊມາເນສຸ ຣຍ຺ໂຍ ເອວຣູປໍ ທຸກ຺ຂໍ ອນຸກວິຕຸ”ນ຺ຕິ. “ນ ໂຂ ອຫໍ , ມາຕວ, ຣາຊານໍ ຊານາມິ, ສເຈ ປນ ໂສ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ມໍ ປຸຈ຺ເຆຍ຺ຍ, ອຫເມວສ຺ສ ຕສ຺ສາ ນິພ຺ພຕ຺ຕຍ຺ຖານໍ ອາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາ ຣຍ຺ໂຍ ສນ຺ຕິເກເຍວ ຕໍ ກຖາເປຍ຺ຍ”ນ຺ຕິ. “ເຕນ ຫິ, ກນ຺ເຕ, ຍາວ ຣາຊານໍ ອາເນມິ, ຕາວ ອິເມວ ນິສີທຖາ”ຕິ ມາຕໂວ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ປຝິຍ຺ຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຣຍ຺ໂຍ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ “ຕສ຺ສ ທິພ຺ພຈກ຺ຂຸກສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕຸໍ ວຍ຺ຍຕິ”ຕິ ອາຫ.

ຣາຊາ “ອຸປ຺ປຣີ ກິຣ ທຍ຺ຖໍ ລກິສ຺ສາມີ”ຕິ ຕຸຍ຺ຖມານໂສ ຣຖໍ ອກິຣຸຫິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ – “ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕຸມ຺ເຫ ເທວິຍາ ນິພ຺ພຕ຺ຕຍ຺ຖານໍ ຊານາຖາ”ຕິ ປຸຈ຺ຆິ. “ອາມ, ມຫາຣາຊາ”ຕິ. “ກຕ຺ຖ ນິພ຺ພຕ຺ຕາ”ຕິ? “ສາ ໂຂ, ມຫາຣາຊ, ຣູປສ຺ມິເຍວ ມຕ຺ຕາ ປມາທມາຄມ຺ມ ກລ຺ຍາຕກມ຺ມໍ ອກຕ຺ວາ ອິມສ຺ມິເຍວ ອຸຍ຺ຍາເນ ໂຄມຍປາຕກໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕາ”ຕິ . “ນາຫໍ ສທ຺ທຫາມີ”ຕິ. “ເຕນ ຫິ ເຕ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ກຖາເປມີ”ຕິ. “ສາຘຸ ກຖາເປຖາ”ຕິ. ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸກາເວນ “ອຸໂກປິ ໂຄມຍປິຕ຺ຫໍ ວຍ຺ຍຍມານາ ຣຍ຺ໂຍ ປຸຣໂຕ ອາຄຈ຺ຆນ຺ຕູ”ຕິ ເຕສໍ ອາຄມນໍ ອກາສິ. ເຕ ຕເຖວ ອາຄມິສຸ. ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ “ອຍໍ ເຕ , ມຫາຣາຊ, ອຸປ຺ປຣິເທວີ, ຕໍ ຊຫິຕ຺ວາ ໂຄມຍປາຕກສ຺ສ ປຈ຺ຆໂຕ ປຈ຺ຆໂຕ ຄຈ຺ຆຕິ, ປສ຺ສຖ ນ”ນ຺ຕິ ອາຫ. ກນ຺ເຕ “‘ອຸປ຺ປຣີ ນາມ ໂຄມຍປາຕກໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິສ຺ສຕີ’ຕິ ນ ສທ຺ທຫາມຫ”ນ຺ຕິ. “ກຖາເປມິ ນໍ, ມຫາຣາຊາ”ຕິ. “ກຖາເປຖ, ກນ຺ເຕ”ຕິ.

ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸກາເວນ ຕໍ ກຖາເປນ຺ໂຕ “ອຸປ຺ປຣີ”ຕິ ອາຫ. ສາ ມນຸສ຺ສກາສາຍ “ກິ, ກນ຺ເຕ”ຕິ ອາຫ. “ຕ຺ວໍ ອຕີຕເວ ກາ ນາມ ອໂຫສີ”ຕິ? “ກນ຺ເຕ, ອສ຺ສກຣຍ຺ໂຍ ອຄ຺ຄມເຫສີ ອຸປ຺ປຣີ ນາມ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິ. “ກິ ປນ ເຕ ອິທານິ ອສ຺ສກຣາຊາ ປິໂຍ, ອຸທາຫຸ ໂຄມຍປາຕໂກ”ຕິ? “ກນ຺ເຕ, ໂສ ມຍ຺ຫໍ ປຸຣິມຊາຕິຍາ ສາມິໂກ, ຕທາ ອຫໍ ອິມສ຺ມິ ອຸຍ຺ຍາເນ ເຕນ ສທ຺ຘິ ຣູປສທ຺ທຄນ຺ຘຣສໂຝຍ຺ຖພ຺ເພ ອນຸກວມານາ ວິຈຣິ. ອິທານິ ປນ ເມ ກວສງ຺ເຂປຄຕກາລໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ໂສ ກິ ໂຫຕິ, ອຫຍ຺ຫິ ອິທານິ ອສ຺ສກຣາຊານໍ ມາເຣຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຄລໂລຫິເຕນ ມຍ຺ຫໍ ສາມິກສ຺ສ ໂຄມຍປາຕກສ຺ສ ປາເທ ມກ຺ເຂຍ຺ຍ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ປຣິສມຊ຺ເຊ ມນຸສ຺ສກາສາຍ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໑໓.

“ອຍມສ຺ສກຣາເຊນ , ເທໂສ ວິຈຣິໂຕ ມຍາ;

ອນຸກາມຍ ກາເມນ, ປິເຍນ ປຕິນາ ສຫ.

໑໑໔.

“ນເວນ ສຸຂທຸກ຺ເຂນ, ໂປຣາຕໍ ອປິຘີຍຕິ;

ຕສ຺ມາ ອສ຺ສກຣຄ຺ຄາວ, ກີໂຍ ປີຍຕໂຣ ມມາ’’ຕິ຿

ຕຕ຺ຖ ອຍມສ຺ສກຣາເຊນ, ເທໂສ ວິຈຣິໂຕ ມຍາຕິ ອຍໍ ຣມຕິໂຍ ອຍ຺ຍານປ຺ເທໂສ ປຸພ຺ເພ ມຍາ ອສ຺ສກຣາເຊນ ສທ຺ຮີ ວິຈຣິໂຕ຿ ອນຸກາມຍ ກາເມນາຕິ ອນູຕີ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ, ມຍາ ຕໍ ກາມຍມານາຍ ເຕນ ມໍ ກາມຍມາເນນ ສທາຕິ ອຕ຺ໂຖ຿ ປີເຍນາຕິ ຕສ຺ມີ ອຕ຺ຕກາເວ ປີເຍນ຿ ນເວນ ສຸຂທຸກ຺ເຂນ, ໂປຣາຕໍ ອປີສີຍຕິຕິ, ກນ຺ເຕ, ນເວນ ທີ ສຸເຂນ ໂປຣາຕໍ ສຸຂໍ, ນເວນ ຈ ທຸກ຺ເຂນ ໂປຣາຕໍ ທຸກ຺ຂໍ ປີສີຍຕິ ປະຕິຈ຺ຈາທິຍຕິ, ເອສາ ໂລກສ຺ສ ສມ຺ມຕາຕິ ທີເປຕິ຿ ຕສ຺ມາ ອສ຺ສກຣຄ຺ຄາວ, ກີໂຍ ປີຍຕໂຣ ມມາຕິ ຍສ຺ມາ ນເວນ ໂປຣາຕໍ ປີສີຍຕິ, ຕສ຺ມາ ມມ ອສ຺ສກຣາຊໂຕ ສຕຄ຺ເຕນ ສທສ຺ສຄ຺ເຕນ ກີໂຍວ ປີຍຕໂຣຕິ຿

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ອສ຺ສກຣາຊາ ວິປ຺ປະຕິສາຣີ ຫຸຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຖິໂຕວ ກຸຕປ຺ປີ ນິທຣາເປຕ຺ວາ ສີສໍ ນ຺ຫຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນຄຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອຄ຺ຄມເຫສີ ກຕ຺ວາ ສມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ຿ ໂພທິສຕ຺ໂຕປີ ຣາຊານໍ ໂອວທິຕ຺ວາ ນິສ຺ໂສກໍ ກຕ຺ວາ ທິມວນ຺ຕ ເມວ ອຄມາສິ຿

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ສມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຮາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິຕກີກ຺ຂຸ ໂສ ຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປະຕິຕ຺ຖຫີ຿ ‘‘ຕທາ ອຸປຣີ ປຸຣາຕທຸຕິຍິກາ ອໂຫສິ, ອສ຺ສກຣາຊາ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິໂຕ ກີກ຺ຂຸ, ມາຕໂວ ສາຣີປຸຕ຺ໂຕ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ຿

ອສ຺ສກຊາຕກວຕ຺ຕນາ ສຕ຺ຕມາ຿

[໔໐໗] ໗຿ ສຸສຸມາຣຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ອລໍເມເຕຫີ ອມ຺ເພຫີຕີ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເທວທຕ຺ຕສ຺ສ ວຮາຍ ປຣິສກ຺ກນໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ຿ ຕທາ ທີ ສຕ຺ຖາ ‘‘ເທວທຕ຺ໂຕ ວຮາຍ ປຣິສກ຺ກຕີ’’ຕິ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ນ, ກີກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ ເທວທຕ຺ໂຕ ມຍ຺ຫໍ ວຮາຍ ປຣິສກ຺ກຕິ, ປຸພ຺ເພປີ ປຣິສກ຺ກິເຍວ, ສນ຺ຕາສມຕ຺ຕມ຺ປີ ປນ ກາຕຸໍ ນ ສກ຺ຂີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຿

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ທີມວນ຺ຕປ຺ເທເສ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ກປີໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ນາຄພໂລ ຖາມ ສມ຺ປນ຺ໂນ ມຫາສຣີໂຣ ໂສກຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຄງຄານິວຕ຺ຕເນ ອຣຄ຺ຄາຍຕເນ ວາສໍ ກປ຺ເປສິ຿ ຕທາ ຄງຄາຍ ເອໂກ ສຸສຸມາໂຣ ວສິ຿ ອຖສ຺ສ ກຣິຍາ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ສຣີຣໍ ທີສ຺ວາ ຕສ຺ສ ທທຍມໍເສ ໂທຫລໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ສຸສຸມາຣໍ ອາຫ – ‘‘ອຫໍ ສາມີ, ເອຕສ຺ສ ກປີຣາຊສ຺ສ ທທຍມໍສໍ ຂາທິຕຸກາມາ’’ຕິ຿ ‘‘ກທ຺ເທ, ມຍໍ ຊລໂຄຈຣາ, ເອໂສ ຖລໂຄຈໂຣ, ກິນ຺ຕິ ນໍ ຄຕ຺ຫິຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສາມາ’’ຕິ຿ ‘‘ເຍນ ເກນຈິ ອຸປາເຍນ ຄຕ຺ຫ, ສເຈ ນ ລກິສ຺ສາມິ, ມຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ຿ ‘‘ເຕນ ທີ ມາ ໂສຈີ, ອຕ຺ເຖໂກ ອຸປາໂຍ, ຂາທາເປສ຺ສາມິ ຕໍ ຕສ຺ສ ທທຍມໍສ’’ນ຺ຕິ ສຸສຸມາຣີ ສມສ຺ສາເສຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ຄງຄາຍ ປານີຍໍ ປີວິຕ຺ວາ ຄງຄາຕີເຣ ນິສີນ຺ນກາເລ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອວມາຫ – ‘‘ວານຣິນ຺ທ, ອິມສ຺ມີ ປະເທເສ ກສາຍຜລານິ ຂາທນ຺ໂຕ ກີ ຕ຺ວໍ ນິວິຕ຺ຖຄ຺ຄາເນເຍວ ຈຣສິ, ປາຣຄງຄາຍ ອມ຺ພລພຸຊາທີນໍ ມທຸຣຜລານໍ ອນ຺ໂຕ ນຕ຺ຖິ, ກີ ເຕ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຜລາຜລໍ ຂາທິຕຸໍ ນ ວຍ຺ຍຕີ’’ຕິ? ‘‘ກຸມ຺ກີລຣາຊ, ຄງຄາ ມໂຫທກາ ວິຕ຺ຖິຕ຺ຕາ, ກຖໍ ຕຕ຺ຖ ຄມິສ຺ສາມີ’’ຕິ? ‘‘ສເຈ ອິຈ຺ຈສິ, ອຫໍ ຕໍ ມມ ປີຕ຺ຖີ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ເນສ຺ສາມີ’’ຕິ຿ ໂສ ສທ຺ທຫິຕ຺ວາ ‘‘ສາຮູ’’ຕິ ສມ຺ປະຕິຈ຺ຈິ຿ ‘‘ເຕນ ທີ ເອທີ ປີຕ຺ຖີ ເມ ອກິຣູທາ’’ຕິ ຈ ວຸຕ຺ເຕ ຕໍ ອກິຣຸທີ຿ ສຸສຸມາໂຣ ໂຖກໍ ເນຕ຺ວາ ອຸທເກ ໂອສີທາເປສິ຿

ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ສມ຺ມ, ອຸທເກ ມໍ ໂອສີທາເປສິ, ກີ ນຸ ໂຂ ເອຕ’’ນ຺ຕິ ອາຫ຿ ‘‘ນາຫໍ ຕໍ ສມ຺ມສຸສມ຺ມຕາຍ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉາມິ, ກຣິຍາຍ ປນ ເມ ຕວ ທທຍມໍເສ ໂທຫໂລ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ, ຕມຫໍ ຕວ ທທຍໍ ຂາທາເປຕຸກາໂມ’’ຕິ຿ ‘‘ສມ຺ມ, ກເຖນ຺ເຕນ ເຕ ສຸນ຺ທຣໍ ກຕໍ຿ ສເຈ ທີ ອມ຺ຫາກໍ ອຸທເຣ ທທຍໍ ກເວຍ຺ຍ, ສາຂຄ຺ເຄສຸ ຈຣນ຺ຕານໍ ຈຸຕ຺ຕວິຈຸຕ຺ຕໍ ກເວຍ຺ຍາ’’ຕິ຿ ‘‘ກຫໍ ປນ ຕຸມ຺ເຫ ຄ ເປຖາ’’ຕິ? ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອວິທູເຣ ເອກໍ ອຸທຸມ຺ພຣໍ ປກ຺ກຜລປີຕ຺ທີສຄ຺ຄນ຺ນໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ‘‘ປສ຺ເສຕານິ ອມ຺ຫາກໍ ທທຍານິ ເອຕສ຺ມີ ອຸທຸມ຺ພເຣ ໂອລມ຺ພນ຺ຕີ’’ຕິ ອາຫ຿ ‘‘ສເຈ ເມ ທທຍໍ ທສ຺ສສິ, ອຫໍ ຕໍ ນ ມາເຣສ຺ສາມີ’’ຕິ຿ ‘‘ເຕນ ທີ ມໍ ເອຕ຺ຖ ເນຫີ, ອຫໍ ເຕ ຣຸກ຺ເຂ ໂອລມ຺ພນ຺ຕໍ ທສ຺ສາມີ’’ຕິ຿ ໂສ ຕໍ ອາທາຍ ຕຕ຺ຖ ອຄມາສິ຿ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ປີຕ຺ຖິໂຕ ອຸປ຺ປະຕິຕ຺ວາ ອຸທຸມ຺ພຣຣຸກ຺ເຂ ນິສີທິຕ຺ວາ ‘‘ສມ຺ມ, ພາລ ສຸສຸມາຣ, ‘ອິເມສໍ ສຕ຺ຕານໍ ທທຍໍ ນາມ ຣຸກ຺ຂຄ຺ເຄ ໂຫຕີ’ຕິ ສຄ຺ສີ ອໂຫສິ, ພາໂລສິ, ອຫໍ ຕໍ

ວຍ໌ເຈສີ, ຕວ ຜລາຜລံ ຕເວວ ໂຫຕຸ, ສຣີຣເມວ ປນ ເຕ ມຫນ໌ຕໍ ປຍ໌ຍາ ປນ ນຕ຺ຖີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມມຕ຺ຖໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໑໔຿

‘‘ອລໍ ເມເຕຫິ ອມ຺ເພຫິ, ຊມ຺ພູຫິ ປນເສຫິ ຈ;

ຍານິ ປາຣໍ ສມຸທ຺ທສ຺ສ, ວຣໍ ມຍ຺ຫໍ ອຸທຸມ຺ພໂຣ຿

໑໑໕຿

‘‘ມຫຕີ ວຕ ເຕ ໂພນ຺ທິ, ນ ຈ ປຍ຺ຍາ ຕທູປິກາ;

ສຸສຸມາຣ ວຍ຺ຈິໂຕ ເມສີ, ຄຈ຺ຉ ທານິ ຍຖາສຸຂ’’ນ຺ຕິ຿

ຕຕ຺ຖ ອລໍ ເມເຕຫີຕິ ຍານິ ຕຍາ ທີປເກ ນິທ຺ທິຖ຺ຖານິ, ເອເຕຫິ ມຍ຺ຫໍ ອລໍ຿ ວຣໍ ມຍ຺ຫໍ ອຸທຸມ຺ພໂຣຕິ ມຍ຺ຫໍ ອຍເມວ ອຸທຸມ຺ພຣ ຣຸກ຺ໂຂ ວຣໍ຿ ໂພນ຺ທີຕິ ສຣີຣໍ຿ ຕທູປິກາຕິ ປຍ຺ຍາ ປນ ເຕ ຕທູປິກາ ຕສ຺ສ ສຣີຣສ຺ສ ອນຸຈ຺ຉວິກາ ນຕ຺ຖິ຿ ຄຈ຺ຉ ທານິ ຍຖາສຸຂນ຺ຕິ ອິທານິ ຍຖາສຸຂໍ ຄຈ຺ຉ, ນຕ຺ຖິ ເຕ ຫທຍມໍສຄຫຓູປາໂຍຕິ ອຕ຺ໂຖ຿ ສຸສຸມາໂຣ ສຫສ຺ສໍ ປຣາຊິໂຕ ວິຍ ທຸກ຺ຂີ ທຸມ຺ມໂນ ປຊ຺ຊາຍນ຺ໂຕວ ອຕ຺ຕໂນ ນິວາສຖ຺ຖານເມວ ຄໂຕ຿

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ສຸສຸມາໂຣ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ສຸສຸມາຣີ ຈິຍ຺ຈມາຓວິກາ, ກປິຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ຿

ສຸສຸມາຣຊາຕກວຓ຺ຓນາ ອຕ຺ຖມາ຿

[໒໐໙] ໙຿ ກຸກ຺ກຸຜຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ທິຖ຺ຖາມຍາ ວເນ ຣຸກ຺ຂາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຘມ຺ມເສນາປຕິສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ສທ຺ທິວິຫາຣິກໍ ທຫຣພິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ຿ ໂສ ກິຣ ອຕ຺ຕໂນ ສຣີຣສ຺ສ ຄຸຕ຺ຕິກມ຺ເມ ເຉໂກ ອໂຫສິ຿ ‘‘ສຣີຣສ຺ສ ເມ ນ ສຸຂໍ ກເວຍ຺ຍາ’’ຕິ ກເຍນ ອຕິສີຕໍ ອຈ຺ຈຸຓ຺ຫໍ ປຣິໂຄຄໍ ນ ກໂຣຕິ, ‘‘ສີຕຓ຺ເຫຫິ ສຣີຣໍ ກິລເມຍ຺ຍາ’’ຕິ ກເຍນ ພຫິ ນ ນິກ຺ຂມຕິ, ອຕິກິລິນ຺ເນົາຕ຺ຕຕ຺ຫຸລາທີນິ ນ ກຸຍ຺ຊຕິ຿ ຕສ຺ສ ສາ ສຣີຣຄຸຕ຺ຕິກຸສລຕາ ສງ຺ຊມຊ຺ເຊ ປາກຍາ ຊາຕາ຿ ກິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຖ຺ຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ອສຸໂກ ທຫໂຣ ກິຣ ກິກ຺ຂຸ ສຣີຣຄຸຕ຺ຕິກມ຺ເມ ເຉໂກ’’ຕິ຿ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອຍໍ ທຫໂຣ ອິທາເນວ ສຣີຣຄຸຕ຺ຕິກມ຺ເມ ເຉໂກ, ປຸພ຺ເພປີ ເຉໂກວ ອໂຫສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຿

ອຕີເຕ ພາຣາຓສີຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອຣຍ຺ຍາຍຕເນ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ອໂຫສີ຿ ອເຖໂກ ສກຸຓລຸທ຺ທໂກ ເອກໍ ທີປກກຸກ຺ກຸຜມາທາຍ ວາລຣຊ຺ຊຸຍ຺ຈ ຍຜ຺ຖິຍ຺ຈ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣຍ຺ເຍ ກຸກ຺ກຸເຜ ພນ຺ຘນ຺ໂຕ ເອກໍ ປລາຍິຕ຺ວາ ອຣຍ຺ຍໍ ປວິຖ຺ຖໍ ໂປຣາຓກຸກ຺ກຸຜໍ ພນ຺ຘິຕຸໍ ອາຣກິ຿ ໂສ ວາລປາເສ ກຸສລຕາຍ ອຕ຺ຕານໍ ພນ຺ຘິຕຸໍ ນ ເທຕິ, ອຸຜ຺ຖາຍຸຜ຺ຖາຍ ນິລີຍຕິ຿ ລຸທ຺ທໂກ ອຕ຺ຕານໍ ສາຂາປລ຺ລເວຫິ ປຜິຈ຺ຉາເທຕ຺ວາ ປຸນປ຺ປຸນໍ ຍຜ຺ຖິຍ຺ຈ ປາສຍ຺ຈ ໂອຫ຺ເທຕິ຿ ກຸກ຺ກຸໂຜ ຕໍ ລຊ຺ຊາເປຕຸກາໂມ ມານຸສີ ວາຈໍ ນິຈ຺ຉາເຣຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໖຿

‘‘ທິຍຸຖາ ມຍາ ວເນ ຣຸກຸຂາ, ອສຸສກຸຓາ ວິກິຍກາ;

ນ ຕານີ ເອວໍ ສກຸກນຸຕິ, ຍຖາ ຕຸວໍ ຣຸກຸຂ ສກຸກສີ’’ຕີ.

ຕສຸສຕຸໂຖ – ສມຸມ ລຸທຸທກ, ມຍາ ອິມສຸມີ ວເນ ຊາຕາ ພຫູ ອສຸສກຸຓາ ຈ ວິກິຍກາ ຈ ຣຸກຸຂາ ທິຍຸຖປຸພຸພາ, ຕານີ ປນ ຣຸກຸຂານີ ຍຖາ ຕຸວໍ ສກຸກສີ ສຽກມສີ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ວິຈຣສີ, ເອວໍ ນ ສກຸກນຸຕິ ນ ສຽກມນຸຕິ ນ ວິຈຣນຸຕີຕິ.

ເອວໍ ວຕຸວາ ຈ ປນ ໂສ ກຸກຸກຸໂຜ ປລາຍິຕຸວາ ອຄຸຄຕຸຖ ອຄມາສີ. ຕສຸສ ປລາຍິຕຸວາ ຄຕກາເລ ລຸທຸທໂກ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໗.

‘‘ໂປຣາຕກຸກຸກຸໂຜ ອຍໍ, ເກຕຸວາ ປຄຸຊຣມາຄໂຕ;

ກຸສໂລ ວາລປາສານໍ, ອປກຸກມຕີ ກາສຕີ’’ຕີ.

ຕຕຸຖ ກຸສໂລ ວາລປາສານນຸຕິ ວາລມເຍສຸ ປາເສສຸ ກຸສໂລ ອຕຸຕານໍ ພນຸທິຕຸໍ ອທຕຸວາ ອປກຸກມຕິ ເຈວ ກາສຕິ ຈ, ກາສິຕຸວາ ຈ ປນ ປລາໂຕຕິ ເອວໍ ວຕຸວາ ລຸທຸທໂກ ອຣຸເຍ ຈຣິຕຸວາ ຍຖາລທຸຂມາທາຍ ເຄຫເມວ ຄໂຕ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຂມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຂາເນສີ – ‘‘ຕທາ ລຸທຸທໂກ ເທວທຕຸໂຕ ອໂຫສິ, ກຸກຸກຸໂຜ ກາຍຄຸຕຕິກຸສໂລ ທຫຣກິກຸຂຸ, ຕສຸສ ປນ ກາຣຕສຸສ ປຈຸຈກຸຂການິກາ ຣຸກຸຂເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນຸຕີ.

ກຸກຸກຸຍຊາຕກວຕຸຕນາ ນວມາ.

[໔໑໐] ໑໐. ກນຸທຄລກຊາຕກວຕຸຕນາ

ອມຸໂກ ໂກ ນາມຍໍ ຣຸກຸໂຂຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເວລຸວຸວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ສຸຄຕາລຍໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ. ຕທາ ທິ ສຕຸຖາ ‘‘ເທວທຕຸໂຕ ສຸຄຕາລຍໍ ອກາສີ’’ຕິ ສຸຕຸວາ ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ ເທວທຕຸໂຕ ມຍຸທໍ ອນຸກິຣິຍໍ ກໂຣນຸໂຕ ວິນາສໍ ປຕຸໂຕ, ປຸພຸເພປີ ປາປຸຕິເຍວາ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຂິສຕຸໂຕ ຫິມວນຸຕປເທເສ ຣຸກຸຂໂກຍຸຍກສກຸຕໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸຕິ, ‘‘ຂທິຣວນິໂຍ’’ຕິສຸສ ນາມໍ ອໂຫສີ. ໂສ ຂທິຣວເນເຍວ ໂຄຈຣໍ ຄຕຸທີ, ຕສຸເສໂກ ກນຸທຄລໂກ ນາມ ສຫາໂຍ ອໂຫສີ, ໂສ ສິມຸພລິປາລິກທຸທກວເນ ໂຄຈຣໍ ຄຕຸຫາຕີ. ໂສ ເອກທິວສໍ ຂທິຣວນິຍສຸສ ສນຸຕິກໍ ອຄມາສີ. ຂທິຣວນິໂຍ ‘‘ສຫາໂຍ ເມ ອາຄໂຕ’’ຕິ ກນຸທຄລກໍ ຄເຫຕຸວາ ຂທິຣວນໍ ປວິສິຕຸວາ ຂທິຣຂນຸຂໍ ຕຸຕຸເຫນ ປຫຣິຕຸວາ ຣຸກຸຂໂຕ ປາຕເກ ນິຫຣິຕຸວາ ອທາສີ. ກນຸທຄລໂກ ທິນຸເນ ທິນຸເນ ມຂຸຣປູເວ ວິຍ ຂິນຸທິຕຸວາ ຂິນຸທິຕຸວາ ຂາທີ. ຕສຸສ ຂາທນຸຕສຸເສວ ມາໂນ ອຸປຸປຊຸຊິ – ‘‘ອຍມຸປີ ຣຸກຸຂໂກຍຸຍກໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸໂຕ, ອຫມຸປີ, ກີ ເມ ເອເຕນ ທິນຸນໂຄຈເຣນ, ສຍເມວ ຂທິຣວເນ ໂຄຈຣໍ ຄຕຸທິສຸສາມີ’’ຕີ. ໂສ ຂທິຣວນິຍໍ ອາຫ – ‘‘ສມຸມ, ມາ ຕຸວໍ ທຸກຸຂໍ ອນຸກວິ, ອຫເມວ ຂທິຣວເນ ໂຄຈຣໍ ຄຕຸທິສຸສາມີ’’ຕີ.

ອຖ ນໍ ໂສ ‘‘ຫນຸທ ຕຸວໍ ສມຸມ, ສິມຸພລິປາລິກທຸທກາທິວເນ ນິສຸສາເຣ ໂຄຈຣຄຸຄຫຕກຸເລ ຊາໂຕ, ຂທິຣາ ນາມ ຊາຕສາຣາ ຖທຸຂາ, ມາ ເຕ ເອຕໍ ຣຸຈຸຈີ’’ຕິ ອາຫ. ກນຸທຄລໂກ ‘‘ກີ ທານາຫໍ ນ ຣຸກຸຂໂກຍຸຍກໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸໂຕ’’ຕິ ຕສຸສ ວຈນໍ ອນາທິຍິຕຸວາ ເວເຄນ ຄນຸຕຸວາ ຂທິຣຣຸກຸຂໍ ຕຸຕຸເຫນ ປຫຣີ. ຕາວເທວສຸສ ຕຸຕຸທໍ ກິຊຸຊິ, ອກຸຂີນີ ນິກຸຂມນາການິປປຕຸຕານີ ຊາຕານີ, ສີສໍ ຜລິຕໍ. ໂສ ຂນຸເຂ ປຕິຍຸຖາຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ກູມິຍໍ ປຕິຕຸວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໘.

‘‘ອມຸໂກ ໂກ ນາມຍໍ ຣຸກຸໂຂ, ສີນຸນປຕຸໂຕ ສກຕຸຜໂກ;

ຍຕຸຖ ເອກປຸປຫາເຣນ, ອຸຕຸຕມງຄໍ ວິກິຊຊິຕ’’ນຸຕິ។

ຕຕຸຖ ອມຸໂກ ໂກ ນາມຍໍ ຣຸກຸໂຂຕິ, ໂກ ຂທິຣວນິຍ, ໂກ ນາມ ອຍໍ ຣຸກຸໂຂ។ ‘‘ໂກ ນາມ ໂສ’’ຕິປິ ປາໂດ។ ສີນຸນປຕຸໂຕຕິ ສຸຂຸມປຕຸໂຕ។ ຍຕຸຖ ເອກປຸປຫາເຣນາຕິ ຍສຸມີ ຣຸກຸເຂ ເອເກເນວ ປຫາເຣນ។ ອຸຕຸຕມງຄໍ ວິກິຊຊິຕນຸຕິ ສີສໍ ກິນຸນໍ, ນ ເກວລຸຈ ສີສໍ, ຕຸຕຸໝມຸປີ ກິນຸນໍ។ ໂສ ເວທນາປຸປຕຸຕຕາຍ ຂທິຣຣຸກຸຂໍ ‘‘ກີ ຣຸກຸໂຂ ນາເມໂສ’’ຕິ ຊານິຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ເວທນາປຸປຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ອີມາຍ ຄາຖາຍ ວິປຸປລປີ។

ຕໍ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ຂທິຣວນິໂຍ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໐។

‘‘ອຈາຣີ ວຕາຍໍ ວິຕຸທໍ ວນານີ, ກຜຸຖງຄຣຸກຸເຂສຸ ອສາຣເກສຸ;

ອຖາສທາ ຂທິຣໍ ຊາຕສາຣໍ, ຍຕຸຖພຸກິທາ ຄຣຸລໂອ ອຸຕຸຕມງຄ’’ນຸຕິ។

ຕຕຸຖ ອຈາຣີ ວຕາຍນຸຕິ ອຈຣີ ວຕ ອຍໍ។ ວິຕຸທໍ ວນານີຕິ ນິສຸສາຣສິມຸພລິປາລິກາທຸທກວນານິ ວິຕຸທນຸໂຕ ວິຊຊຸນຸໂຕ។ ກຜຸຖງຄຣຸກຸເຂສູຕິ ວນກຜຸໂກຜຸຖາເສສຸ ຣຸກຸເຂສຸ។ ອສາຣເກສູຕິ ນິສຸສາເຣສຸ ປາລິກາທຸທກສິມຸພລິອາທີສຸ។ ອຖາສທາ ຂທິຣໍ ຊາຕສາຣນຸຕິ ອຖ ໂປຕກກາລໂຕ ປຜຸຖາຍ ຊາຕສາຣໍ ຂທິຣໍ ສມຸປາປຸຕິ។ ຍຕຸຖພຸກິທາ ຄຣຸລໂອ ອຸຕຸຕມງຄນຸຕິ ຍຕຸຖພຸກິທາຕິ ຍສຸມີ ຂທິເຣ ອກິນຸທິ ປທາລຍິ។ ຄຣຸລໂອຕິ ສກຸໂຕ។ ສພຸພສກຸຕານຜຸເຫຕໍ ສຄາຣວສປຸປຕິສຸສ ວຈນໍ។

ອິຕິ ນໍ ຂທິຣວນິໂຍ ວຕຸວາ ‘‘ໂກ ກນຸທຄລກ, ຍຕຸຖ ຕວໍ ອຸຕຸຕມງຄໍ ອກິນຸທິ, ຂທິໂຣ ນາເມໂສ ສາຣຣຸກຸໂຂ’’ຕິ ອາຫ។ ໂສ ຕຕຸເຖວ ຊີວິຕກຸຂຍໍ ປາປຸຕິ។

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຜມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສິ – ‘‘ຕທາ ກນຸທຄລໂກ ເທວທຕຸໂຕ ອໂຫສິ, ຂທິຣວນິໂຍ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນຸຕິ។

ກນຸທຄລກຊາຕກວຕຸຕນາ ທສມາ។

ນຕໍທລຸຫວຄຸໂຄ ຜຜຸໂດ។

ຕສຸສຸທຸທານໍ –

ພນຸຜນາຄາຣໍ ເກລຸອິສີລໍ, ຂຕຸຫໍ ວິຣກຄງເຄຍຸຍໍ;

ກຸຣຸງຄມສຸສກຜຸເຈວ, ສຸສຸມາຣຜຸຈ ກຸກຸກຸຜໍ;

ກນຸທຄລກນຸຕີ ເຕ ທສ។

ກ។ ພີຣຕາຖມຸກວຄຸໂຄ

[໔໑໑] ໑ຯ ໂສມທຕ຺ຕຊາຕກວຕ຺ຓນາ

ອກາສິໂຍຄ຺ຄນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ລາລຸທາຍິຕ຺ເຖຣໍ ອາຣຠ຺ຠ ກເຖສິຯ ໂສ ຫິ ທ຺ວິນ຺ນໍ ຕິຓ຺ຓໍ ຊນານໍ ອນ຺ຕເຣ ເອກວຈນມ຺ປິ ສມ຺ປາເທຕ຺ວາ ກເຖຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕິ, ສາຣຊ຺ຊພຫຸໂລ “ອຎ຺ຎໍ ກເຖສ຺ສາມີ”ຕິ ອຎ຺ຎເມວ ກເຖສິຯ ຕສ຺ສ ຕໍ ປ຺ວຕ຺ຕິໍ ຠິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສຠາຍໍ ກເຖນ຺ຕາ ນິສີທິໍສຸຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ “ກາຍ ນຸຕ຺ຖ , ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອິມາຍ ນາມາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ລາລຸທາຍີ ອິທາເນວ ສາຣຊ຺ຊພຫຸໂລ, ປຸພ຺ເພປິ ສາຣຊ຺ຊພຫຸໂລເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ກາສິຣຏ຺ເຐ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ມິໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສິປ຺ປໍ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ປຸນ ເຄຫໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ມາຕາປິຕູນໍ ທຸຄ຺ຄຕຠາວໍ ຎຕ຺ວາ “ປຣິຫີນກຸລໂຕ ເສຏ຺ຐິກຸລໍ ປຕິຏ຺ຐເປສ຺ສາມີ”ຕິ ມາຕາປິຕໂຣ ອາປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ພາຣາຓສິໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ອຸປຏ຺ຐາສິຯ ໂສ ຣຎ຺ໂຎ ປິໂຍ ອໂຫສິ ມນາໂປຯ ອຖ຺ສ຺ສ ປິຕຸໂນ “ທ຺ວີຫິເຍວ ໂຄເຓຫິ ກສີ ກຕ຺ວາ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປນ຺ຕສ຺ສ ເອໂກ ໂຄໂຓ ມໂຕຯ ໂສ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ “ຕາຕ, ເອໂກ ໂຄໂຓ ມໂຕ, ກສິກມ຺ມໍ ນ ປ຺ວຕ຺ຕຕິ, ຣາຊານໍ ເອກໍ ໂຄຓໍ ຍາຈາຫີ”ຕິ ອາຫຯ “ຕາຕ, ນຈິຣສ຺ເສວ ເມ ຣາຊາ ທິຏ຺ໂຐ, ອິທາເນວ ໂຄຓໍ ຍາຈິຕຸໍ ນ ຍຸຕ຺ຕໍ, ຕຸມ຺ເຫ ຍາຈຖາ”ຕິຯ “ຕາຕ, ຕ຺ວໍ ມຍ຺ຫໍ ສາຣຊ຺ຊພຫຸລຠາວໍ ນ ຊານາສິ, ອຫຎ຺ຫິ ທ຺ວິນ຺ນໍ ຕິຓ຺ຓໍ ສມ຺ມຸເຂ ກຖໍ ສມ຺ປາເທຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມິຯ ສເຈ ອຫໍ ຣຎ຺ໂຎ ສນ຺ຕິກໍ ໂຄຓໍ ຍາຈິຕຸໍ ຄມິສ຺ສາມິ, ອິມມ຺ປິ ທຕ຺ວາ ອາຄມິສ຺ສາມີ”ຕິຯ “ຕາຕ, ຍໍ ໂຫຕິ, ຕໍ ໂຫຕຸ, ນ ສກ຺ກາ ມຍາ ຣາຊານໍ ຍາຈິຕຸໍ, ອປິຈ ໂຂ ປນາຫໍ ຕຸມ຺ເຫ ໂຍຄ຺ຄໍ ກາເຣສ຺ສາມີ”ຕິຯ “ເຕນ ຫິ ສາທຸ ມໍ ໂຍຄ຺ຄໍ ກາເຣຫີ”ຕິຯ

ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ປິຕຣໍ ອາທາຍ ພີຣຓຕ຺ຖມ຺ພກສ຺ສຸສານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຕິຓກລາເປ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ “ອຍໍ ຣາຊາ, ອຍໍ ອຸປຣາຊາ, ອຍໍ ເສນາປຕີ”ຕິ ນາມານິ ກຕ຺ວາ ປຏິປາຏິຍາ ປິຕຸ ທສ຺ເສຕ຺ວາ “ຕາຕ, ຕ຺ວໍ ຣຎ຺ໂຎ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘ຊຍຕຸ, ມຫາຣາຊາ’ຕິ ເອວໍ ອິມໍ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ ໂຄຓໍ ຍາເຈຍ຺ຍາສີ”ຕິ ຄາຖໍ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫາເປສິ –

“ທ຺ເວ ເມ ໂຄຓາ ມຫາຣາຊ, ເຍຫິ ເຂຕ຺ຕໍ ກສາມເສ;

ເຕສຸ ເອໂກ ມໂຕ ເທວ, ທຸຕິຍໍ ເທຫິ ຂຕ຺ຕິຍາ”ຕິຯ

ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ເອເກນ ສໍວຈ຺ຉເຣນ ອິມໍ ຄາຖໍ ປຄຸຓໍ ກຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ອາຫ – “ຕາຕ, ໂສມທຕ຺ຕ, ຄາຖາ ເມ ປຄຸຓາ ຊາຕາ, ອິທານິ ອຫໍ ຍສ຺ສ ກສ຺ສຈິ ສນ຺ຕິເກ ວຕ຺ຕຸໍ ສກ຺ໂກມິ, ມໍ ຣຎ຺ໂຎ ສນ຺ຕິກໍ ເນຫີ”ຕິຯ ໂສ “ສາທຸ, ຕາຕາ”ຕິ ຕຖາຣູປໍ ປຓ຺ຓາກາຣໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ປິຕຣໍ ຣຎ຺ໂຎ ສນ຺ຕິກໍ ເນສິຯ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ “ຊຍຕຸ, ມຫາຣາຊາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ປຓ຺ຓາກາຣໍ ອທາສິຯ ຣາຊາ “ອຍໍ ເຕ ໂສມທຕ຺ຕ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ກີ ໂຫຕີ”ຕິ ອາຫຯ “ປິຕາ ເມ, ມຫາຣາຊາ”ຕິຯ “ເກນຏ຺ເຐນາຄໂຕ”ຕິ? ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ໂຄຓຍາຈນຕ຺ຖາຍ ຄາຖໍ ວທນ຺ໂຕ –

“ທ຺ເວ ເມ ໂຄຓາ ມຫາຣາຊ, ເຍຫິ ເຂຕ຺ຕໍ ກສາມເສ;

ເຕສຸ ເອໂກ ມໂຕ ເທວ, ທຸຕິຍໍ ຄຓ຺ຫ ຂຕ຺ຕິຍາ”ຕິຯ – ອາຫ;

ຣາຊາ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓນ ວິຣຊ຺ຌິຕ຺ວາ ກຖິຕຠາວໍ ຎຕ຺ວາ ສິຕໍ ກຕ຺ວາ “ໂສມທຕ຺ຕ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ເຄເຫ ພຫູ ມຎ຺ເຎ ໂຄຓາ”ຕິ ອາຫຯ “ຕຸມ຺ເຫຫິ ທິນ຺ນາ ຠວິສ຺ສນ຺ຕິ, ມຫາຣາຊາ”ຕິຯ ຣາຊາ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ຕຸສ຺ສິຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ໂສລສ ໂຄເຓ ອລງ຺ກາຣຠຓ຺ຒເກ ນິວາສນຄາມຎ຺ຈສ຺ສ ພ຺ຣຫ຺ມເທຍ຺ຍໍ ທຕ຺ວາ ມຫນ຺ເຕນ ຍເສນ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ອຸຍ຺ໂຍເຊສິຯ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ສພ຺ພເສຕ ສິນ຺ຘວຍຸຕ຺ຕໍ ຣຖໍ ອຠິຣຸຍ຺ຫ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ຄາມໍ ອຄມາສິຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ປິຕຣາ ສທ຺ຘິໍ ຣເຖ ນິສີທິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ “ຕາຕ, ອຫໍ ຕຸມ຺ເຫ ສກລສໍວຈ຺ຉຣໍ ໂຍຄ຺ຄໍ ກາເຣສິໍ, ສນ຺ນິຏ຺ຐານກາເລ ປນ ຕຸມ຺ຫາກໍ ໂຄຓໍ ຣຎ຺ໂຎ ອທຕ຺ຖາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໑။

‘‘ອກາສີ ໂຍຄຸຄໍ ຊວມປ຺ປ໌ມຕ຺ໂຕ, ສໍວຈ຺ຉຣໍ ພີຣຓາຖມ຺ກາສ຺ມີ;

ພ຺ຍາກາສີ ສລ຺ລໍ ປ໌ຣີສໍ ວີຄຍ຺ຫ, ນ ນິຍ຺ຍໂມ ຕາຍຕີ ອປ຺ປ໌ປລ຺ລ’’ນ຺ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ອກາສີ ໂຍຄຸຄໍ ຊວມປ຺ປ໌ມຕ຺ໂຕ, ສໍວຈ຺ຉຣໍ ພີຣຓາຖມ຺ກາສ຺ມິນ຺ຕິ, ຕາຕ, ຕ຺ວໍ ນິຈ຺ຈໍ ອປ຺ປ໌ມຕ຺ໂຕ ພີຣຓຕ຺ຖມ຺ການເຍ ສ຺ສາເນ ໂຍຄຸຄໍ ອກາສີ ။ ພ຺ຍາກາສີ ສລ຺ລໍ ປ໌ຣີສໍ ວີຄຍ຺ຫາຕີ ອຖ ຈ ປ໌ນ ປ໌ຣີສໍ ວີຄາຫິຕ຺ວາ ຕໍ ສລ຺ລໍ ວີອກາສີ ວີກາຣໍ ອາປ໌າເທສີ, ປ໌ຣີວຕ຺ເຕສີຕີ ອຕ຺ໂຖ။ ນ ນິຍ຺ຍໂມ ຕາຍຕີ ອປ຺ປ໌ປລ຺ລນ຺ຕິ ອປ຺ປ໌ຫລ຺ລໍ ນາມ ປ຺ຄຸຄລໍ ນິຍ຺ຍໂມ ໂຍຄຸຄາຈິຕ຺ຕໍ ຈຣຕໍ ນ ຕາຍຕີ ນ ຣກ຺ຂຕີຕິ။

ອຖສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໘။

‘‘ທ຺ວຍໍ ຍາຈນໂກ ຕາຕ, ໂສມທຕ຺ຕ ນິຄຈ຺ຉຕີ;

ອລາກໍ ຊນລາກໍ ວາ, ເອວໍຊມ຺ມາ ຫີ ຍາຈນາ’’ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ເອວໍຊມ຺ມາ ຫີ ຍາຈນາຕີ ຍາຈນາ ຫີ ເອວໍສກາວາຕິ။

ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ລາລຸອຸທາຍີ ອິທາເນວ ສາຣຊ຺ຊພຫ຺ໂລ, ປ຺ພ຺ເພປີ ສາຣຊ຺ຊພຫ຺ໂລເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຊມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສິ – ‘‘ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ, ໂສມທຕ຺ຕສ຺ສ ປີຕາ ລາລຸອຸທາຍີ ອໂຫສີ, ໂສມທຕ຺ໂຕ ປ໌ນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕິ။

ໂສມທຕ຺ຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປ໌ຖມາ။

[໔໑໘] ໘။ ອຸຈ຺ຉິຍ຺ຖກຕ຺ຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ອຍ຺ໂຍອຸປ໌ຣິໂມ ວຕ຺ໂຕຕີ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ປ຺ຣາຓທຸຕິຍິກາປໍໂລກນໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີ။ ໂສ ຫີ ກິກ຺ຂ ສຕ຺ຖາຣາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ ກິຣ, ຕ຺ວໍ ກິກ຺ຂ, ອຸກ຺ກຕ຺ຄິໂຕສີ’’ຕີ ປ຺ຝ຺ໂຖ ‘‘ສຈ຺ຈ’’ນ຺ຕີ ວຕ຺ວາ ‘‘ໂກ ຕໍ ອຸກ຺ກຕ຺ຖາເປສີ’’ຕີ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ປ຺ຣາຓທຸຕິຍິກາ’’ຕີ ອາຫ။ ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ ‘‘ກິກ຺ຂ ອຍໍ ເຕ ອິຕ຺ຖີ ອນຕ຺ຖກາຣິກາ, ປ຺ພ຺ເພປີ ອຕ຺ຕໂນ ຊາຣສ຺ສ ອຸຈ຺ຉິຍ຺ຖກໍ ໂກເຊສີ’’ຕີ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ။

ອຕີເຕ ພາຣາຓສີຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຊີສຕ຺ໂຕ ເອກສ຺ມີ ຄາເມ ກິກ຺ຂໍ ຈຣິຕ຺ວາ ຊີວີກກປ຺ປ໌ເກ ກປ໌ເຕ ນຍກກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປ໌ຕ຺ໂຕ ທຸຄຸຄໂຕ ທຸຣູປ໌ໂກ ຫຸຕ຺ວາ ກິກ຺ຂໍ ຈຣິຕ຺ວາ ຊີວີກໍ ກປ຺ເປ໌ສີ။ ຕທາ ກາສີຣຍ຺ເຖ ເອກສ຺ມີ ຄາມເກ ເອກສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓີ ທຸສ຺ສີລາ ປ໌າປ໌ຊມ຺ມາ ອຕີຈາຣໍ ຈຣຕິ။ ອເຖກທິວສໍ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ເກນຈິເທວ ກຣຓີເຍນ ພຫີ ຄເຕ ຕສ຺ສາ ຊາໂຣ ຕໍ ຂຓໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ຕໍ ເຄຫໍ ປ໌າວິສີ။ ສາ ເຕນ ສທ຺ຊີ ອຕີຈຣິຕ຺ວາ ‘‘ມຸຫຸຕ຺ຕໍ ອຈ຺ຉ, ກຸລ຺ຊິຕ຺ວາວ ຄມິສ຺ສສີ’’ຕີ ກຕ຺ຕໍ ສມ຺ປ໌າເທຕ຺ວາ ສູປ໌ພ຺ຍລ຺ຊນສມ຺ປ໌ນ຺ນໍ ອຸຕ຺ຫາກຕ຺ຕໍ ວ຺ຫເຓຕ຺ວາ ‘‘ຕ຺ວໍ ກຸລ຺ຊາ’’ຕີ ຕສ຺ສ ທຕ຺ວາ ສຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ອາຄມນໍ ໂອໂລກຍມານາ ທ຺ວາເຣ ອຝ຺ຖາສີ။ ໂພຊີສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓີຍາ ຊາຣສ຺ສ ກຸລ຺ຊນຝ຺ຖາເນ ປີຕ຺ທໍ ປ໌ຈ຺ຈາສີສນ຺ໂຕ ອຝ຺ຖາສີ။

ຕສ຺ມີ ຂເຓ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ເຄຫາກິມ຺ໂຂ ອາຄຈ຺ຉຕີ။ ພ຺ຣາຫ຺ມຓີ ຕໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ເວເຄນ ປ໌ວີສິຕ຺ວາ ‘‘ອຸຝ຺ເຖຫີ,

ພຸຣາຫຸມໂຕ ອາຄຈຸຉຕີ''ຕິ ຊາຣໍ ໂກຍຸເຖ ໂອຕາເຣຕຸວາ ພຸຣາຫຸມຓສຸສ ປວິສິຕຸວາ ນິສີນຸນກາເລ ຟລກໍ ອຸປເນຕຸວາ ຫຕຸຖໂສວ ນໍ ທຕຸວາ ອິຕເຣນ ກຸຕຸຕາວສິຍຸຖສຸສ ສີຕກາຕຸຕສຸສ ອຸປຣີ ອຸຕຸທາກາຕຸຕໍ ວທຸເຌຕຸວາ ພຸຣາຫຸມຓສຸສ ອທາສີ. ໂສ ກຕຸເຕ ທຕຸຖໍ ໂອຕາເຣຕຸວາ ອຸປຣີ ອຸຕຸທໍ ເທຍຸຖາ ຈ ກຕຸຕໍ ສີຕລໍ ທິສຸວາ ຈິນຸເຕສິ – ''ອິມິນາ ອລຸຓສຸສ ກຸຕຸຕານິເກນ ອຸຈຸຉິຍຸຖກຕຸ ເຕນ ກວິຕພຸພ''ນຸຕິ. ໂສ ພຸຣາຫຸມຓໍ ປຸຈຸຉນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໓.

''ອຸຍຸໂຍ ອຸປຣີໂມ ວຕຸໂຕ, ອຸຍຸໂຍ ວຕຸໂຕ ຈ ເທຍຸຖິໂມ;

ພຸຣາຫຸມຓິ ຕຸເວວ ປຸຈຸຉາມິ, ກິໍ ເທຍຸຖາ ກິລຸຈ ອຸປຸປຣີ''ຕິ.

ຕຕຸຖ ວຕຸໂຕຕິ ອາກາໂຣ. ອຍຸຫິ ອຸປຣິມສຸສ ອຸຕຸທາກາວໍ ເທຍຸຖິມສຸສ ຈ ສີຕກາວໍ ປຸຈຸຉນຸໂຕ ເອວມາຫ. ກິໍ ເທຍຸຖາ ກິລຸຈ ອຸປຸປຣີຕິ ວຸຫຸຓິຕກຕຸເຕນ ນາມ ອຸປຣີ ສີຕເລນ, ເທຍຸຖາ ອຸຕຸເທນ ກວິຕພຸພໍ, ອິທລຸຈ ປນ ນ ຕາທິສໍ, ເຕນ ຕໍ ປຸຈຸຉາມິ – ''ເກນ ກາຣເຕນ ອຸປຣີ ກຕຸຕໍ ອຸຕຸທໍ, ເທຍຸຖິມໍ ສີຕລ''ນຸຕິ.

ພຸຣາຫຸມຓີ ອຕຸຕນາ ກຕກມຸມສຸສ ອຸຕຸຕານກາວກເຍນ ພຸຣາຫຸມເຕ ປຸນປຸປຸນໍ ກເຖນຸເຕປິ ຕຸຕຸທີເຍວ ອໂຫສີ. ຕສຸມີ ຂເຕ ນຍປຸຕຸຕສຸສ ເອຕທໂຫສິ – 'ໂກຍຸເຖ ນິສີທາປີຕປາປປຸຣິເສນ ຊາເຣນ ກວິຕພຸພໍ, ອິມິນາ ເຄທສຸສາມິເກນ, ພຸຣາຫຸມຓີ ປນ ອຕຸຕນາ ກຕກມຸມສຸສ ປາກຍກາວກເຍນ ກິລຸຈິ ນ ກເຖຕິ, ທນຸທາທໍ ອິມິສຸສາ ກຕກມຸມໍ ປກາເສຕຸວາ ຊາຣສຸສ ໂກຍຸຖເກ ນິ ສີທາປີຕກາວໍ ພຸຣາຫຸມຓສຸສ ກເຖມີ''ຕິ. ໂສ ພຸຣາຫຸມຓສຸສ ເຄທາ ນິກຸຂນຸຕກາລໂຕ ປຍຸຖາຍ ອິຕຣສຸສ ເຄທປເວສນໍ ອ ຕິຈຣຕໍ ອຄຸຄາຕຸຕກຸລຸຊນໍ ພຸຣາຫຸມຓີຍາ ທຸວາເຣ ຖຕຸວາ ມຄຸຄໍ ໂອໂລກນໍ ອິຕຣສຸສ ໂກຍຸເຖ ໂອຕາຣິຕກາວນຸຕິ ສພຸພໍ ຕໍ ປວຕຸຕິ ອາຈິກຸຂິຕຸວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໔.

''ອທໍ ນໂຍສຸມິ ກທຸທນຸເຕ, ກິກຸຂໂກສຸມິ ອິຂາຄໂຕ;

ອຍຸຫິ ໂກຍຸຖໂມຕິຕຸໂຕ, ອຍໍ ໂສ ຍໍ ຄເວສສີ''ຕິ.

ຕຕຸຖ ອທໍ ນໂຍສຸມິ, ກທຸທນຸເຕຕິ, ສາມິ, ອທໍ ນຍຊາຕິໂກ. ກິກຸຂໂກສຸມິ ອິຂາຄໂຕຕິ ສຸວາທໍ ອິມໍ ຖານໍ ກິກຸຂໂກ ກິກຸຂໍ ປຣິເຍສມາໂນ ອາຄໂຕສຸມິ. ອຍຸຫິ ໂກຍຸຖໂມຕິຕຸໂຕຕິ ອຍໍ ປນ ເອຕິສຸສາ ຊາໂຣ ອິມໍ ກຕຸຕໍ ກຸລຸຊນຸໂຕ ຕວ ກເຍນ ໂກຍຸຖໍ ໂອຕິຕຸໂຕ. ອຍໍ ໂສ ຍໍ ຄເວສສີຕິ ຍໍ ຕຸວໍ ກສຸສ ນຸ ໂຂ ອິມິນາ ອຸຈຸຉິຍຸຖເກນ ກວິຕພຸພນຸຕິ ຄເວສສິ, ອຍໍ ໂສ. ຈູລຸອາຍ ນໍ ຄເທຕຸວາ ໂກຍຸຖາ ນິທຣິຕຸວາ ຍຖາ ນ ປຸເນວຣູປໍ ປາປໍ ກໂຣຕິ, ຕຖາ ອສຸສ ສຕິ ຊເນທີຕິ ວຕຸວາ ປກຸກາມິ. ພຸຣາຫຸມໂຓ ອຸໂກປິ ເຕ ຍຖາ ນໍ ນ ປຸເນວຣູປໍ ປາປໍ ກໂຣນຸຕິ, ຕຊຸຊນໂປຖເຍທິ ຕຖາ ສິກຸຂາເປຕຸວາ ຍຖາກມຸມໍ ຄໂຕ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຘມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກຸກຕຸຖິໂຕ ກິກຸຂຸ ໂສ ຕາປຕຸຕິຟເລ ປຕິຍຸຖທີ. ''ຕທາ ພຸຣາຫຸມຓີ ປຸຣາຓທຸຕິຍິກາ ອໂທສິ, ພຸຣາຫຸມໂຓ ອຸກຸກຕຸຖິໂຕ ກິກຸຂຸ, ນຍປຸຕຸໂຕ ປນ ອທ ເມວ ອໂທສີ''ນຸຕິ.

ອຸຈຸຉິຍຸຖກຕຸຕຊາຕກວຕຸຓນາ ທຸຕິຍາ.

[໒໑໓] ໓. ກຣຸຊາຕກວຕຸຓນາ

ອິສີນມນຸຕຣໍກຕຸວາຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ໂກສລຣາຊານໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ. ກຄວໂຕ ທີ ກິກຸຂຸສງຫສຸສ ຈ

ລາກສກ຺ກາໂຣ ມຫາ ອໂຫສິ. ຍຖາຫ –

“ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ກຄວາ ສກ຺ກໂຕ ໂຫຕິ ຄຣຸກໂຕ ມານິໂຕ ປູຊິໂຕ ອປຈິໂຕ ລາກີ ຈີວຣປິຕ຺ຫປາຕເສນາສນຄິລານປຈ຺ຈຍເກສຊ຺ຊປຣິກ຺ຂາຣານໍ. ກິກ຺ຂຸສງ຺ໂຆປິ ໂຂ ສກ຺ກໂຕ ໂຫຕິ…ເປ… ປຣິກ຺ຂາຣານໍ. ອຍ຺ຍຕິຕ຺ຖິຍາ ປນ ປຣິພ຺ພາຊກາ ອສກ຺ກຕາ ໂຫນ຺ຕິ…ເປ… ປຣິກ຺ຂາຣານ”ນ຺ຕິ (ອຸທາ. ໑໘).

ເຕ ເອວໍ ປຣິຫີນລາກສກ຺ກາຣາ ອໂຫຣຕ຺ຕໍ ຄຸລຸຫສນ຺ນິປາຕໍ ກຕ຺ວາ ມນ຺ຕຍນ຺ຕິ “ສມຕສ຺ສ ໂຄຕມສ຺ສ ອຸປ຺ປນ຺ນກາລໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ມຍໍ ຫຕລາກສກ຺ກາຣາ ຊາຕາ , ສມໂຕ ໂຄຕໂມ ລາກຄ຺ຄຍສຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ໂຕ ຊາໂຕ, ເກນ ນຸ ໂຂ ກາຣເຕນສ຺ສ ເອສາ ສມ຺ປຕ຺ຕິ”ຕິ. ຕຕ຺ເຣເກ ເອວມາຫໍສຸ – “ສມໂຕ ໂຄຕໂມ ສກລຊມ຺ພຸທີປສ຺ສ ອຸຕ຺ຕມຍ຺ຖາເນ ກູມິສີເສ ວສຕິ. ເຕນສ຺ສ ລາກສກ຺ກາໂຣ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ”ຕິ, ເສສາ “ອຕ຺ເຖຕໍ ກາຣຕໍ, ມຍມ຺ປີ ເຊຕວນປິຍ຺ເຖ ຕິຕ຺ຖິຍາຣາມໍ ກາເຣມ, ເອວໍ ລາກິໂນ ກວິສ຺ສາມາ”ຕິ ອາຫໍສຸ. ເຕ ສພ຺ເພປີ “ເອວເມຕ”ນ຺ຕິ ສນ຺ນິຍ຺ຖານໍ ກຕ຺ວາ “ສເຈປີ ມຍໍ ຣຍ຺ໂຍ ອນາໂຣເຈຕ຺ວາ ອາຣາມໍ ກາເຣສ຺ສາມ, ກິກ຺ຂູ ວາເຣສ຺ສນ຺ຕິ, ລຍ຺ຊໍ ລກິຕ຺ວາ ອກິຊ຺ຊນໂກ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ຕສ຺ມາ ຣຍ຺ໂຍ ລຍ຺ຊໍ ທຕ຺ວາ ອາຣາມຍ຺ຖານໍ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມາ”ຕິ ສມ຺ມນ຺ເຕຕ຺ວາ ອຸປຍ຺ຖາເກ ຍາຈິຕ຺ວາ ຣຍ຺ໂຍ ສຕສຫສ຺ສໍ ທຕ຺ວາ “ມຫາຣາຊ, ມຍໍ ເຊຕວນປິຍ຺ກິຍໍ ຕິຕ຺ຖິຍາຣາມໍ ກຣິສ຺ສາມ, ສເຈ ກິກ຺ຂູ ‘ກາຕຸໍ ນ ທສ຺ສາມາ’ຕິ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອາໂຣເຈນ຺ຕິ, ເນສໍ ປຍິວຈນໍ ນ ທາຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ ອາຫໍສຸ. ຣາຊາ ລຍ຺ຊໂລເກນ “ສາຊູ”ຕິ ສມ຺ປຍິຈ຺ຊິ.

ຕິຕ຺ຖິຍາ ຣາຊານໍ ສງ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ວຫ຺ຒກີ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ກມ຺ມໍ ປຍ຺ຖເປສຸໍ, ມຫາສທ຺ໂທ ອໂຫສິ. ສຕ຺ຖາ “ເກ ປເນເຕ, ອານນ຺ທ, ອຸຈ຺ຈາສທ຺ທມຫາສທ຺ທາ”ຕິ ປຸຈ຺ຊິ. “ອຍ຺ຍຕິຕ຺ຖິຍາ, ກນ຺ເຕ, ເຊຕວນປິຍ຺ກິຍໍ ຕິຕ຺ຖິຍາຣາມໍ ກາເຣນ຺ຕິ, ຕຕ຺ເຖໂສ ສທ຺ໂທ”ຕິ. “ອານນ຺ທ, ເນຕໍ ຖານໍ ຕິຕ຺ຖິຍາຣາມສ຺ສ ອນຸຈ຺ຊວິກໍ, ຕິຕ຺ຖິຍາ ອຸຈ຺ຈາສທ຺ທກາມາ, ນ ສກ຺ກາ ເຕຫິ ສທ຺ຊິ ວສິຕຸ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ກິກ຺ຂຸສງ຺ຆໍ ສນ຺ນິປາເຕຕ຺ວາ “ຄຈ຺ຊຖ, ກິກ຺ຂເວ, ຣຍ຺ໂຍ ອາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາ ຕິຕ຺ຖິຍາຣາມກຣຕໍ ນິວາເຣຖາ”ຕິ ອາຫ. ກິກ຺ຂຸສງ຺ໂຆ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຍ຺ໂຍ ນິເວສນທ຺ວາເຣ ອຍ຺ຖາສິ. ຣາຊາ ສງ຺ຆສ຺ສ ອາຄຕກາວໍ ສຸຕ຺ວາປີ “ຕິຕ຺ຖິຍາຣາມໍ ນິສ຺ສາຍ ອາຄຕາ ກວິສ຺ສນ຺ຕິ”ຕິ ລຍ຺ຊສ຺ສ ຄຫິຕຕ຺ຕາ “ຣາຊາ ເຄເຫ ນຕ຺ຖິ”ຕິ ວທາເປສິ. ກິກ຺ຂູ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ອາໂຣເຈສຸໍ. ສຕ຺ຖາ “ລຍ຺ຊໍ ນິສ຺ສາຍ ເອວໍ ກໂຣຕິ”ຕິ ທ຺ເວ ອຄ຺ຄສາວເກ ເປເສສິ. ຣາຊາ ເຕສມ຺ປີ ອາຄຕກາວໍ ສຸຕ຺ວາ ຕເຖວ ວທາເປສິ. ເຕປີ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ອາຣາເຈສຸໍ. ສຕ຺ຖາ “ນ ອິທານິ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຣາຊາ ເຄເຫ ນິສີທິຕຸໍ ລກິສ຺ສຕິ, ພຫິ ນິກ຺ຂມິສ຺ສຕິ”ຕິ ປຸນທິວເສ ປຸພ຺ພຕ຺ຫສມຍໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຈີວຣມາທາຍ ປຍ຺ຈຫິ ກິກ຺ຂຸສເຕຫິ ສທ຺ຊິ ຣຍ຺ໂຍ ນິເວສນທ຺ວາຣໍ ອຄມາສິ. ຣາຊາ ສຸຕ຺ວາ ປາສາທາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ປຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ປເວເສຕ຺ວາ ພຸທ຺ທປ຺ປມຸຂສ຺ສ ສງ຺ຆສ຺ສ ຍາຄຸຂຊ຺ຊກໍ ທຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ. ສຕ຺ຖາ ຣຍ຺ໂຍ ເອກໍ ປຣິຍາຍຊມ຺ມເທສນໍ ອາຣກນ຺ໂຕ “ມຫາຣາຊ, ໂປຣາຕກຣາຊາ ໂນ ລຍ຺ຊໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສີລວນ຺ເຕ ອຍ຺ຍມຍ຺ຍໍ ກລຫໍ ກາເຣຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຣຍ຺ຖສ຺ສ ອສ຺ສາມິໂນ ຫຸຕ຺ວາ ມຫາວິນາສໍ ປາປຸຕືສູ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ກຣຸຣຍ຺ເຖ ກຣຸຣາຊາ ນາມ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ. ຕທາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປຍ຺ຈາກິຍ຺ໂຍ ອຍ຺ຖສມາປຕ຺ຕິລາກີ ຄຕສຕ຺ຖາ ຕາປໂສ ຫຸຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ຈີຣໍ ວສິຕ຺ວາ ໂລຕມ຺ພິລເສວນຕ຺ຖາຍ ປຍ຺ຈສຕຕາປສປຣິວຸໂຕ ຫິມວນ຺ຕາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ອນຸປຸພ຺ເພນ ກຣຸນຄຣໍ ປຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ປິຕ຺ຫາຍ ຈຣິຕ຺ວາ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣທ຺ວາເຣ ສາຂາວິຍປສມ຺ປນ຺ນສ຺ສ ວຍຣຸກ຺ຂສ຺ສ ມູເລ ນິສີທິຕ຺ວາ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ຣຸກ຺ຂມູເລ ວາສໍ ກປ຺ເປສິ. ເອວໍ ຕສ຺ມີ ອິສີຄເຕ ຕຕ຺ຖ ວສນ຺ເຕ ອຫ຺ຒມາສຈ຺ຈເຍນ ອຍ຺ໂຍ ຄຕສຕ຺ຖາ ປຍ຺ຈສຕປຣິວາໂຣ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ນຄເຣ ກິກ຺ຂາຍ ຈຣິຕ຺ວາ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ທກ຺ຂິຕທ຺ວາເຣ ຕາທິສ຺ເສວ ວຍຣຸກ຺ຂສ຺ສ ມູເລ ນິສີທິຕ຺ວາ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຣຸກ຺ຂມູເລ ວາສໍ ກປ຺ເປສິ. ອິຕິ ເຕ ທ຺ເວປີ ອິສີຄຕາ ຕຕ຺ຖ ຍຖາກິຣນ຺ຕໍ ວິຫຣິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕເມວ ອຄມໍສຸ.

ເຕສໍ ຄຕກາເລ ທກ຺ຂິຕທ຺ວາເຣ ວຍຣຸກ຺ໂຂ ສຸກ຺ໂຂ. ປຸນວາເຣ ເຕສຸ ອາຄຈ຺ຊນ຺ເຕສຸ ທກ຺ຂິຕທ຺ວາເຣ ວຍຣຸກ຺ຂວາສີໂນ ປຖມຕຣໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວຍຣຸກ຺ຂສ຺ສ ສຸກ຺ຂກາວໍ ຍຕ຺ວາ ກິກ຺ຂາຍ ຈຣິຕ຺ວາ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣທ຺ວາເຣ ວຍຣຸກ຺ຂມູລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ວາສໍ ກປ຺ເປສຸໍ. ອິຕເຣ ປນ ອິສໂຍ ປຈ຺ຊາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ນຄເຣ ກິກ຺ຂາຍ ຈຣິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຣຸກ຺ຂມູລເມວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ວາສໍ ກປ຺ເປສຸໍ. ເຕ “ນ ໂສ ຕຸມ຺ຫາກໍ ຣຸກ຺ໂຂ, ອມ຺ຫາກໍ ຣຸກ຺ໂຂ”ຕິ ຣຸກ຺ຂໍ ນິສ຺ສາຍ ອຍ຺ຍມຍ຺ຍໍ ກລຫໍ ກຣີສຸ, ກລໂຫ ມຫາ ອໂຫສິ. ເອເກ “ອມ຺ຫາກໍ ປຖມໍ ວສິຕຍ຺ຖານໍ ຕຸມ຺ເຫ ນ ລກິສ຺ສຖາ”ຕິ ວທນ຺

ຕິ. ເອເກ ‘‘ມຍໍ ອິມສ຺ມິ ວາເຣ ປຖມຕຣໍ ອິສາຄຕາ, ຕຸມ຺ເຫ ນ ລກິສ຺ສຖາ’’ຕິ ວທນ຺ຕິ. ອິຕິ ເຕ ‘‘ມຍໍ ສາມິໂນ, ມຍໍ ສາມິໂນ’’ຕິ ກລຫໍ ກໂຣນ຺ຕາ ຣຸກ຺ຂມູລສ຺ສຕ຺ຖາຍ ຣາຊກຸລໍ ອຄມໍສຸ. ຣາຊາ ປຖມໍ ວຸຕ຺ໄຖສິຄາລເລວ ສາມິກໍ ອກາສິ . ອິຕເຣ ‘‘ນ ທານິ ມຍໍ ອິເມຫິ ປຣາຊິຕາຕິ ອຕ຺ຕາໂນ ວທາເປສ຺ສາມາ’’ຕິ ທິພ຺ພຈກ຺ຂຸນາ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ເອກໍ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິປ຺ຣິໂກຄໍ ຣາຊປັລ຺ລ຺ຊຣໍ ທິສ຺ວາ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຣລ຺ໂລ ລລ຺ຊໍ ທຕ຺ວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ອມ຺ເຫປິ ສາມິເກ ກໂຣຫີ’’ຕິ ອາຫໍສຸ.

ຣາຊາ ລລ຺ຊໍ ຄເຫຕ຺ວາ ‘‘ທ຺ເວປິ ຄຕາ ວສນ຺ຕູ’’ຕິ ທ຺ເວປິ ສາມິເກ ອກາສິ. ອິຕເຣ ອິສໂຍ ຕສ຺ສ ຣາຊປັລ຺ລ຺ຊຣສ຺ສ ຣາຊຈກ຺ການິ ນິຫຣິຕ຺ວາ ລລ຺ຊໍ ທຕ຺ວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ອມ຺ເຫເຍວ ສາມິເກ ກໂຣຫີ’’ຕິ ອາຫໍສຸ. ຣາຊາ ຕຖາ ອກາສິ. ອິສິຄຕາ ‘‘ອມ຺ເຫຫິ ວຕ຺ຖຸກາເມ ຈ ກິເລສກາເມ ຈ ປຫາຍ ປພ຺ພຊິເຕຫິ ຣຸກ຺ຂມູລສ຺ສ ກາຣຕາ ກລຫໍ ກໂຣນ຺ເຕຫິ ລລ຺ຊໍ ທທນ຺ເຕຫິ ອຍຸຕ຺ຕໍ ກຕ’’ນ຺ຕິ ວິປ຺ປຕິສາຣິໂນ ຫຸຕ຺ວາ ເວເຄນ ປລາຍິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕເມວ ອຄມໍສຸ. ສກລກຣຸຣຕ຺ຖວາສິໂນ ເທວຕາ ເອກໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ‘‘ສີລວນ຺ເຕ ກລຫໍ ກໂຣນ຺ເຕນ ຣລ຺ລາ ອຍຸຕ຺ຕໍ ກຕ’’ນ຺ຕິ ກຣຸຣລ຺ໂລ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຕິໂຍຊນສຕິກໍ ກຣຸຣຕ຺ຖໍ ສມຸທ຺ທໍ ອຸພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ອຣຕ຺ຖມກໍສຸ. ອິຕິ ເອກໍ ກຣຸຣາຊານໍ ນິສ຺ສາຍ ສກລຣຕ຺ຖວາສິໂນປິ ວິນາສໍ ປຕ຺ຕາຕິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ອຕິຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອກິສມ຺ພຸທ຺ໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໘໕.

‘‘ອິສີນມນ຺ຕຣໍ ກຕ຺ວາ, ກຣຸຣາຊາຕິ ເມ ສຸຕໍ;

ອຸຈ຺ຈິນ຺ໂນ ສຫ ຣຕ຺ເຖຫິ, ສ ຣາຊາ ວິກວງຄໂຕ.

໑໘໖.

‘‘ຕສ຺ມາ ຫິ ຉນ຺ທາຄມນໍ, ນປ຺ປສໍສນ຺ຕິ ປຕ຺ຫິຕາ;

ອທຸຕ຺ຖຈິຕ຺ໂຕ ກາເສຍ຺ຍ, ຄິຣໍ ສຈ຺ຈຸປ຺ສໍຫິຕ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອນ຺ຕຣໍ ກຕ຺ວາຕິ ຉນ຺ທາຄຕິວເສນ ວິວຣໍ ກຕ຺ວາ. ກຣຸຣາຊາຕິ ກຣຸຣຕ຺ເຖ ຣາຊາ. ອິຕິ ເມ ສຸຕນ຺ຕິ ອິຕິ ມຍາ ປຸພ຺ເພ ເອຕໍ ສຸຕໍ. ຕສ຺ມາ ຫິ ຉນ຺ທາຄມນນ຺ຕິ ຍສ຺ມາ ຫິ ຉນ຺ທາຄມນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຣຸຣາຊາ ສຫ ຣຕ຺ເຖນ ອຸຈ຺ຈິນ຺ໂນ, ຕສ຺ມາ ຉນ຺ທາຄມນໍ ປຕ຺ຫິຕາ ນປ຺ປສໍສນ຺ຕິ. ອທຸຕ຺ຖຈິຕ຺ໂຕຕິ ກິເລເສຫິ ອທູສິຕຈິຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ. ກາເສຍ຺ຍ ຄິຣໍ ສຈ຺ຈຸປ຺ສໍຫິຕນ຺ຕິ ສກາວນິສ຺ສິຕໍ ອຕ຺ຖນິສ຺ສິຕໍ ກາຣຕນິສ຺ສິຕເມວ ຄິຣໍ ກາເສຍ຺ຍ. ເຍ ຫິ ຕຕ຺ຖ ກຣຸຣລ຺ໂລ ລລ຺ຊໍ ຄຕ຺ຫນ຺ຕສ຺ສ ອຍຸຕ຺ຕໍ ເອຕນ຺ຕິ ປຝິກ຺ໂກສນ຺ຕາ ສຈ຺ຈຸປ຺ສໍຫິຕໍ ຄິຣໍ ກາສິສຸ, ເຕສໍ ຄິຕຕ຺ຖານໍ ນາລຸອິເກຣທິເປ ອຊ຺ຊາປິ ທິປ຺ກສຫສ຺ສໍ ປລ຺ລາຍຕິຕິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ຉນ຺ທວສິເກນ ນາມ ນ ກວິຕພ຺ພໍ, ທ຺ເວ ປພ຺ພຊິຕເຄ ກລຫໍ ກາເຣຕ຺ຸ ນ ວຝ຺ຝຕິ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຮາເນສິ – ‘‘ອຫໍ ເຕນ ສມເຍນ ເຊຕ຺ຖໄກສິ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕິ, ຣາຊາ ຕຖາຄຕສ຺ສ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ຄຕກາເລ ມນຸສ຺ເສ ເປເສຕ຺ວາ ຕິຕ຺ຖິຍາຣາມໍ ວິທ຺ຂໍສາເປສິ, ຕິຕ຺ຖິຍາ ອປ຺ປຕິຕ຺ຖາ ອເຫສຸໍ.

ກຣຸຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຕຕິຍາ.

[໑໘໘] ໔. ປຸຕ຺ຕານທິຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ປຸຕ຺ຕໍ ນທິນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ປລ຺ລາປາຣມີ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ເອກສ຺ມິລ຺ຫິ ທິວເສ ທມ຺ມສກາຍໍ ກິກ຺ຂູ ຕຖາຄຕສ຺ສ ປລ຺ລໍ ອາຣພ຺ກ ກທໍ ສມຸຕ຺ຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂຣ ມຫາປລ຺ໂລ ປຸຖຸປລ຺ໂລ ຫາສປລ຺ໂລ ຊວນປລ຺ໂລ ຕິກ຺ຂປລ຺ໂລ ຄມ຺ກິຣປລ຺ໂລ ນິພ຺ເພຮິກປລ຺ໂລ ອຸປາຍປລ຺ລາຍ ສມນ຺ນາຄໂຕ’’ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ,

ภิกฺขเว, เอตรหิ ภาตาย สนฺนิสินฺนา''ติ ปุจฺฉิตฺวา ''อิมาย นามา''ติ วุตฺเต ''น, ภิกฺขเว, อิทาเนว, ปุพฺเพปิ ตถาคโต ปญฺญวา อุปายกุสโลเยวา''ติ วตฺวา อตีตํ อาหริฯ

อตีเต พาราณสิยํ พฺรหฺมทตฺเต รชฺชํ กาเรนฺเต โพธิสตฺโต ปุโรหิตกุเล นิพฺพตฺติตฺวา วยปฺปตฺโต ตกฺกสิลายํ สพฺพสิปฺปานิ อุคฺคณฺหิตฺวา ปิตุ อจฺจเยน ปุโรหิตฏฺฐานํ ลภิตฺวา พาราณสิรญฺโญ อตฺถธมฺมานุสาสโก อโหสิฯ อปรภาเค ราชา ปริเวทกานํ กถํ คเหตฺวา โพธิสตฺตสฺส กุทฺโธ ''มา มม สนฺติเก วสี''ติ โพธิสตฺตํ พาราณสิโต ปพฺพาเชสิฯ โพธิสตฺโต ปุตฺตทารํ คเหตฺวา เอกสฺมึ กาสิกคามเก วาสํ กปฺเปสิฯ อปรภาเค ราชา ตสฺส คุณํ สริตฺวา ''มยฺหํ กญฺจิ เปเสตฺวา อาจริยํ ปกฺโกสิตุํ น ยุตฺตํ, เอกํ ปน คาถํ พนฺธิตฺวา ปณฺณํ ลิขิตฺวา กากมํสํ ปจาเปตฺวา ปณฺณญฺจ มํสญฺจ เสตวตฺเถน ปลิเวเฐตฺวา ราชมุทฺทิกาย ลญฺเฉตฺวา เปเสสฺสามิฯ ยทิ ปณฺฑิโต ภวิสฺสติ, ปณฺณํ วาเจตฺวา กากมํสภาวํ ญตฺวา อาคมิสฺสติ, โน เจ, นาคมิสฺสตี''ติ ''ปุณฺณํ นทิ''นฺติ อิมํ คาถํ ปณฺเณ ลิขิ –

๑๘๗ฯ

''ปุณฺณํ นทึ เยน จ เปยฺยมาหุ, ชาตํ ยวํ เยน จ คุยฺหมาหุ;

ทูรํ คตํ เยน จ อวฺหยนฺติ, โส ตฺยาคโต หนฺท จ ภุญฺช พฺราหฺมณา''ติฯ

ตตฺถ ปุณฺณํ นทึ เยน จ เปยฺยมาหูติ กากเปยฺยา นทีติ วทนฺตา เยน ปุณฺณํ นทึ กากเปยฺยมาหุ, น หิ อปุณฺณา นที ''กากเปยฺยา''ติ วุจฺจติฯ ยทาปิ นทีตีเร ฐตฺวา คีวํ ปสาเรตฺวา กาเกน ปาตุํ สกฺกา โหติ, ตทา นํ ''กากเปยฺยา''ติ วทนฺติฯ ชาตํ ยวํ เยน จ คุยฺหมาหูติ ยวนฺติ เทสนาสีสมตฺตํ, อิธ ปน สพฺพมฺปิ ชาตํ อุคฺคตํ สมฺปนฺนตรุณสสฺสํ อธิปฺเปตํฯ ตญฺหิ ยทา อนฺโต ปวิฏฺฐกากํ ปฏิจฺฉาเทตุํ สกฺโกติ, ตทา คุยฺหตีติ คุยฺหํฯ กึ คุยฺหติ? กากํฯ อิติ กากสฺส คุยฺหํ กากคุยฺหนฺติ ตํ วทมานา กาเกน คุยฺหวจนสฺส การณภูเตน ''คุยฺห''นฺติ วทนฺติฯ เตน วุตฺตํ ''เยน จ คุยฺหมาหู''ติฯ ทูรํ คตํ เยน จ อวฺหยนฺตีติ ทูรํ คตํ วิปฺปวุตฺถํ ปิยปุคฺคลํ ยํ อาคมฺม ตฺวา นิสินฺนํ ทิสฺวา สเจ อิตฺถนฺนาโม อาคจฺฉติ, วสฺส กากาติ วา วสฺสนฺตญฺเญว วา สุตฺวา ''ยถา กาโก วสฺสติ, อิตฺถนฺนาโม อาคมิสฺสตี''ติ เอวํ วทนฺตา เยน จ อวฺหยนฺติ กเถนฺติ มนฺเตนฺติ, อุทาหรนฺตีติ อตฺโถฯ โส ตฺยาคโตติ โส เต อานีโตฯ หนฺท จ ภุญฺช, พฺราหฺมณาติ คณฺห, พฺราหฺมณ, ภุญฺชสฺสุ นํ, ขาท อิทํ กากมํสนฺติ อตฺโถฯ

อิติ ราชา อิมํ คาถํ ปณฺเณ ลิขิตฺวา โพธิสตฺตสฺส เปเสสิฯ โส ปณฺณํ วาเจตฺวา ''ราชา มํ ทฏฺฐุกาโม''ติ ญตฺวา ทุติยํ คาถมาห –

๑๘๘ฯ

''ยโต มํ สรตี ราชา, วายสมฺปิ ปเหตเว;

หํสา โกญฺจา มยูรา จ, อสตีเยว ปาปิยา''ติฯ

ตตฺถ ยโต มํ สรตี ราชา, วายสมฺปิ ปเหตเวติ ยทา ราชา วายสมํสํ ลภิตฺวา ตมฺปิ ปเหตุํ มํ สรติฯ หํสา โกญฺจา มยูรา จาติ ยทา ปนสฺส เอเต หํสาทโย อุปนีตา ภวิสฺสนฺติ, เอกานิ หํสมํสาทีนิ ลจฺฉติ, ตทา มํ กสฺมา น สริสฺส ตีติ อตฺโถ? อฏฺฐกถายํ ปน ''หํสโกญฺจมยูราน''นฺติ ปาโฐฯ โส สุนฺทรตรา, อิเมสํ หํสาทีนํ มํสํ ลภิตฺวา กสฺมา มํ น สริสฺสติ, สริสฺสติเยวาติ อตฺโถฯ อสตีเยว ปาปิยาติ ยํ วา ตํ วา ลภิตฺวา สรณํ นาม สุนฺทรํ, โลกสฺมึ ปน อสติเยว ปาปิยา, อสติกรณํเยว หีนํ ลามกํ, ตญฺจ อมฺหากํ รญฺโญ นตฺถีฯ สรติ มํ ราชา, อาคมนํ เม ปจฺจาสีสติ, ตสฺมา คมิสฺสามีติ ยานํ โยชาเปตฺวา คนฺตฺวา ราชานํ ปสฺสิ, ราชา ตุสฺสิตฺวา ปุโรหิตฏฺฐาเนเยว ปติฏฺฐาเปสิฯ

ສຕ຺ຖາ ອິມំ ສມຸມເທສំ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກំ ສໂມធາເນສិ – ‘‘ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສិ, ປុໂຣຫិໂຕ ປន ອຫເມວ ອໂຫສិ’’ន຺ຕិ។

ປຸຕ຺ຕານທិຊາຕກວណ຺ណນາ ຈຕុຕ຺ຖា។

[៤១៥] ៥។ ກຈ຺ឆប៍ຊາຕກវណ຺ណនា

ອວនិ ວຕ ອຕ຺តານន຺តិ ອិທំ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວិຫຣន຺ໂຕ ໂກກាលិກំ ອາຣព຺ភ ກເຖសិ។ ວត຺ຖុ មហាតក຺ការិຊាតເກ (ຊາ។ ១។១៣។១០៤ ອាທໂយ) ອាវិ-ភវិស຺សតិ។ ຕທາ ປន ສຕ຺ຖາ ‘‘ន, ភិក຺ខເວ, ໂກកាលិໂក ອិທាເນវ វាចាយ ហໂຕ, ປុព຺ເພປិ វា ຈາຍ ហໂຕເຍវា’’ຕិ វត຺វា ອតີតំ ອາហរិ។

ອតីເຕ ພາຣាណសិຍំ ພ຺រហ຺មទត຺ເຕ រជ຺ជំ ការេន຺ເຕ ໂພធិសត຺ໂຕ ອមច຺ចກុເລ និព຺ពត຺តិត຺វា ວយប຺បត຺ໂຕ ຕស຺ស ອត຺ຖធម຺មានុសាសໂກ ອໂຫສិ។ ໂສ ປន ຣាຊາ ພហុភាណີ ອໂຫສិ, ຕສ຺មិ ກເຖន຺ເຕ ອញ຺ເញສំ វចនស຺ស ໂອກាໂສ នាម នត຺ຖិ។ ໂພធិសត຺ໂຕ ຕស຺ស ຕំ ພហុភាណិຕំ វាຣេត຺ກាໂມ ເອກំ ອុប៉ាយំ ອុបធាຣេន຺ໂຕ វិຈរតិ។ ຕស຺មិញ຺ຈ ກាເລ ហិមវន຺តបເທເສ ເອກស຺មិ សເຣ ກច຺ឆໂປ វសតិ, ທ຺វេ ហំសໂປតកា ໂគຈរាយ ຈរន຺ຕា ເຕន សទ຺ធិំ វិស຺សាសំ ອកំសុ។ ເຕ ທល຺ហវិស຺សាសិកា ហុត຺វា ເອកទិវសំ ກច຺ឆបំ ອាហំសុ – ‘‘សម຺ម ກច຺ឆប, ອម຺ហាកំ ហិមវន຺ເຕ ຈិត຺តកូដប຺ពត຺តເລ ກញ຺ຈនគុហាយំ វសនដ຺ຖានំ រមណីໂយ ປເທໂស, គច຺ឆសិ ອម຺ហេហិ សទ຺ធិ’’ន຺តិ។ ‘‘ອហំ ກិន຺តិ ກត຺វា គមិស຺សាមិ’’ຕិ? ‘‘មយំ ຕំ គហេត຺វា គមិស຺សាម, សເຈ ຕ຺វំ មុខំ រក຺ខិតុំ សក຺ខិស຺សសិ, កស຺សຈិ ກិញ຺ຈិ ន កເຖស຺សសិ’’ຕិ។ ‘‘រក຺ខិស຺សាមិ, សាមិ, គហេត຺វា មំ គច຺ឆថា’’ຕិ។ ເຕ ‘‘សាធូ’’ຕិ វត຺វា ເອកំ ທណ຺ឌកំ ກច຺ឆបេន ឌំសាបេត຺វា សយំ ຕស຺ស ອុໂភ ໂកដិໂຍ ឌំសិត຺វា ອាកាសំ បក຺ខន຺ທិំសុ។ ຕំ ຕຖា ហំសេហិ និយមានំ គាម ທារកា ທិស຺វា ‘‘ທ຺វេ ហំសា ກច຺ឆបំ ທណ຺ឌເកន ហរន຺តិ’’ຕិ ອាហំសុ។

ກច຺ឆໂປ ‘‘យທិ មំ សហាយកា ເນន຺តិ, ຕុម຺ហាកំ ເອត຺ຖ កិំ ທុដ຺ឋເចដកា’’ຕិ វត຺តុកាໂມ ហំសានំ សីឃវេគតាយ ພាຣาណសិນគເຣ ຣាຊនិເវសនស຺ស ອុបរិភាគំ សម຺បត຺តកាເລ ທដ຺ឋដ຺ឋានໂຕ ທណ຺ឌកំ វិស຺សជ຺ເຊត຺វា ອាកាសង຺គເណ បតិត຺វា ທ຺វេធាໂຕ ອໂຫសិ, ‘‘ກច຺ឆໂປ ອាកាសໂຕ បតិត຺វា ທ຺វេធា ກិន຺ໂນ’’ຕិ ເອកໂកលាហលំ ອໂຫສិ។ ຣាຊា ໂພធិសត຺តំ ອាທាយ ອមច຺ចគណបរិវុໂຕ ຕំ ຖានំ គន຺ត຺វា ກច຺ឆបំ ທិស຺វា ໂພធិសត຺តំ ປុច຺ឆិ – ‘‘បណ຺ឌិត, ກិន຺តិ ກត຺វា ເອស បតិໂຕ’’ຕិ? ໂພធិសត຺ໂຕ ‘‘ຈិរប៉ដិກង຺ខិໂຕ ຣាຊានំ ໂອវទិតុកាໂມ ອុប៉ាយំ ອុបធាຣេន຺ໂຕ ຈរាមិ, ອិមិនា ກច຺ឆເປន ហំសេហិ សទ຺ធិ វិស຺សាໂស ກໂຕ ភវិស຺សតិ, ເຕហិ ອិមំ ‘ហិមវន຺តំ ເនស຺សាមា’ຕិ ທណ຺ឌកំ ឌំសាເປត຺វា ອាកាសំ បក຺ខន຺ເຕហិ ភវិតព຺ពំ, ອຖ ອិមិនា កស຺សຈិ វចនំ សុត຺វា ອរក຺ខិតមុខតាយ ກិញ຺ຈិ វត຺តុកាເមន ທណ຺ឌកោ វិស຺សដ຺ໂຖ ភវិស຺សតិ, ເອវំ ອាកាសໂຕ បតិត຺វា ជីវិតក຺ខយំ បត຺ເຕເນវ ភវិតព຺ព’’ន຺តិ ຈិន຺ເຕត຺វា ‘‘ອាម មហាຣាຊ, ອតិមុខរា នាម ອបរិយន຺តវចនា ເອវរូបំ ທុក຺ខំ ປាប៉ុណន຺តិເຍ វា’’ຕិ វត຺វា ອិមា គាຖា ອໂវຈ –

១៨៣។

‘‘ອវធិ វត ອត຺តានំ, ກច຺ឆໂປ ព຺យាហរំ គិរំ;

សុគ຺គហិតស຺មិ កដ຺ឋស຺មិ, វាចាយ សកិយាវធិ។

១៨៤។

‘‘ເອតម຺បិ ທិស຺វា នរវីរិយសេដ຺ឋ, វាຈំ បមុញ຺ເຈ កុសលំ នាតិវេលំ;

បស຺សសិ ພហុភាណេន, ກច຺ឆបំ ព຺យសនំ គត’’ន຺តិ។

ຕຕ຺ຖ ອວສິ ວຕາຕິ ຆາເຕສິ ວຕຯ ພ຺ຍາຫຣນ຺ຕິ ພ຺ຍາຫຣນ຺ໂຕຯ ສຸຄ຺ຄຫີຕສ຺ມິໍ ກຍ຺ຫ຺ສ຺ມິນ຺ຕິ ມຸເຂນ ສຸຏ຺ຐຸ ຑໍສິຕ຺ວາ ຄຫິເຕ ຫຕ຺ຖເກຯ ວາຈາຍ ສກິຍາວສິຕິ ອຕິມຸຂຣຕາຍ ອກາເລ ວາຈໍ ນິຈ຺ຉາເຣນ຺ໂຕ ຫຍ຺ຄຍ຺ຄານໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ຕາຍ ສກາຍ ວາຈາຍ ອຕ຺ຕານໍ ອວສິ ຆາເຕສິຯ ເອວເມສ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ໂຕ, ນ ອຎ຺ຎຖາຕິຯ ເອຕມ຺ປິ ທິສ຺ວາຕິ ເອຕມ຺ປິ ກາຣຓໍ ທິສ຺ວາຯ ນຣວິຣິຍເສຏ຺ຐາຕິ ນເຣສຸ ວິຣິເຍນ ເສຏ຺ຐ ອຸຕ຺ຕມວິຣິຍ ຣາຊວຣຯ ວາຈໍ ປມຸຎ຺ເຈ ກຸສລໍ ນາຕິເວລນ຺ຕິ ສຈ຺ຈາທິປຏິສໍຍຸຕ຺ຕໍ ກຸສລເມວ ປຓ຺ຑິໂຕ ປຸຣິໂສ ມຸຎ຺ເຈຍ຺ຍ ນິຈ຺ຉາເຣຍ຺ຍ, ຕມ຺ປິ ຫິຕໍ ກາລຍຸຕ຺ຕໍ, ນ ອຕິເວລໍ, ອຕິກ຺ກນ຺ຕກາລໍ ອປ຺ປຣິຍນ຺ຕວາຈໍ ນ ຠາເສຍ຺ຍຯ ປສ຺ສສີຕິ ນນຸ ປຈ຺ຈກ຺ຂໂຕ ປສ຺ສສິຯ ພຫຸຠາເຓນາຕິ ພຫຸຠຓເນນຯ ກຈ຺ຉປໍ ພ຺ຍສນໍ ຄຕນ຺ຕິ ເອຕໍ ກຈ຺ຉປໍ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ຕນ຺ຕິຯ

ຣາຊາ “ມໍ ສນ຺ຘາຍ ຠາສຕີ”ຕິ ຎຕ຺ວາ “ອມ຺ເຫ ສນ຺ຘາຍ ກເຖສິ, ປຓ຺ຑິຕາ”ຕິ ອາຫຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ “ມຫາຣາຊ, ຕ຺ວໍ ວາ ໂຫຫິ ອຎ຺ໂຎ ວາ, ໂຍ ໂກຈິ ປມາຓາຕິກ຺ກນ຺ຕໍ ຠາສນ຺ໂຕ ເອວຣູປໍ ພ຺ຍສນໍ ປາປຸຓາຕີ”ຕິ ປາກຏໍ ກຕ຺ວາ ກເຖສິຯ ຣາຊາ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ວິຣມິຕ຺ວາ ມນ຺ທຠາຓີ ອໂຫສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – “ຕທາ ກຈ຺ຉໂປ ໂກກາລິໂກ ອໂຫສິ, ທ຺ເວ ຫໍສໂປຕກາ ທ຺ເວ ມຫາເຖຣາ, ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ, ອມຈ຺ຈປຓ຺ຑິໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິຯ

ກຈ຺ຉປຊາຕກວຓ຺ຓນາ ປຎ຺ຈມາຯ

[໒໑໖] ໖ຯ ມຈ຺ຉຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ນ ມາຍມຄ຺ຄີ ຕປຕີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ປຸຣາຓທຸຕິຍິກາປໂລຠນໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ຕຎ຺ຫິ ຠິກ຺ຂຸໍ ສຕ຺ຖາ “ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ, ຠິກ຺ຂຸ, ອຸກ຺ກຓ຺ຐິໂຕສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ “ສຈ຺ຈໍ, ຠນ຺ເຕ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ເກນ ອຸກ຺ກຓ຺ຐາປິໂຕສີ”ຕິ ປຸຏ຺ໂຐ “ປຸຣາຓທຸຕິຍິກາຍາ”ຕິ ອາຫຯ ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ “ອຍໍ ເຕ ຠິກ຺ຂຸ ອິຕ຺ຖີ ອນຕ຺ຖກາຣິກາ, ປຸພ຺ເພປິ ຕ຺ວໍ ເອຕໍ ນິສ຺ສາຍ ສູເລນ ວິຊ຺ຌິຕ຺ວາ ອງ຺ຄາເຣສຸ ປຈິຕ຺ວາ ຂາທິຕພ຺ພຕໍ ປຕ຺ໂຕ ປຓ຺ຑິເຕ ນິສ຺ສາຍ ຊີວິຕໍ ອລຕ຺ຖາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ປຸໂຣຫິໂຕ ອໂຫສິຯ ອເຖກທິວສໍ ເກວຏ຺ຏາ ຊາເລ ລຄ຺ຄໍ ມຈ຺ຉໍ ອຸທ຺ຘຣິຕ຺ວາ ອຸຓ຺ຫວາລຸກາປິຏ຺ເຐ ຐເປຕ຺ວາ “ອງ຺ຄາເຣສຸ ນໍ ປຈິຕ຺ວາ ຂາທິສ຺ສາມາ”ຕິ ສູລໍ ຕຈ຺ຉິໍສຸຯ ມຈ຺ໂຉ ມຈ຺ຉິໍ ອາຣພ຺ຠ ປຣິເທວມາໂນ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໖໑ຯ

“ນ ມາຍມຄ຺ຄີ ຕປຕີ, ນ ສູໂລ ສາທຸຕຈ຺ຉິໂຕ;

ຍຎ຺ຈ ມໍ ມຎ຺ຎເຕ ມຈ຺ຉີ, ອຎ຺ຎໍ ໂສ ຣຕິຍາ ຄໂຕຯ

໑໖໒ຯ

“ໂສ ມໍ ທຫຕີ ຣາຄຄ຺ຄີ, ຈິຕ຺ຕໍ ຈູປຕເປຕີ ມໍ;

ຊາລິໂນ ມຸຎ຺ຈຖາຍິຣາ ມໍ, ນ ກາເມ ຫຎ຺ຎເຕ ກ຺ວຈີ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ນ ມາຍມຄ຺ຄີ ຕປຕີຕິ ນ ມໍ ອຍໍ ອຄ຺ຄີ ຕປຕີ, ນ ຕາປໍ ຊເນຕີ, ນ ໂສຈຍຕີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ນ ສູໂລຕິ ອຍໍ ສູໂລປິ ສາທຸຕຈ຺ຉິໂຕ ມໍ ນ ຕປຕີ, ນ ເມ ໂສກໍ ອຸປ຺ປາເທຕີຯ ຍຎ຺ຈ ມໍ ມຎ຺ຎເຕຕີ ຍໍ ປນ ມໍ ມຈ຺ຉີ ເອວໍ ມຎ຺ຎຕີ “ອຎ຺ຎໍ ມຈ຺ຉີ ໂສ ປຎ຺ຈກາມຄຸຓຣຕິຍາ ຄໂຕ”ຕິ, ຕເທວ ມໍ ຕປຕີ ໂສຈຍຕີຯ ໂສ ມໍ ທຫຕີຕິ ໂຍ ປເນສ ຣາຄຄ຺ຄີ, ໂສ ມໍ ທຫຕີ ຌາເປຕີຯ ຈິຕ຺ຕໍ ຈູປຕເປຕີ

ມນ຺ຕິ ຣາຄສມ຺ປ຺ຍຸຕ຺ຕກໍ ມມ ຈິຕ຺ຕເມວ ຈ ນໍ ອຸປ຺ຕາເປ຺ຕິ ກິລເມຕິ ວິເຫເຖຕີ. ຊາລິໂນຕິ ເກວຜຸເຍ ອາລປ຺ຕີ. ເຕ ຫິ ຊາລສ຺ສ ອຕ຺ຖິຕາຍ ''ຊາລິໂນ''ຕິ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕີ. ມຸລ຺ຈຖາຍິຣາ ມນ຺ຕິ ມຸລ຺ຈຖ ນໍ ສາມິໂນຕິ ຍາຈຕີ. ນ ກາເມ ຫລ຺ລເຕ ກ຺ວຈິຕິ ກາເມ ປ຺ ຕິຜຸກິໂຕ ກາເມນ ນິຍມາໂນ ສຕ຺ໂຕ ນ ກ຺ວຈິ ຫລ຺ລຕີ. ນ ຫິ ຕໍ ຕຸມ຺ຫາທິສາ ຫນິຕຸໍ ອນຸຈ຺ຉວິກາຕິ ປຣິເທວຕີ. ອຖ ວາ ກາເມ ຕິ ເຫຕຸວຈເນ ກຸມຸນໍ, ກາມເຫຕຸ ມຈ຺ຈຶ ອນຸພນ຺ຘມາໂນ ນາມ ນ ກ຺ວຈິ ຕຸມ຺ຫາທິເສຫິ ຫລ຺ລຕີຕິ ປຣິເທວຕີ. ຕສ຺ມຶ ຂເຓ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ນທິຕີຣໍ ຄໂຕ ຕສ຺ສ ມຈ຺ຉສ຺ສ ປຣິເທວິຕສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ເກວຜຸເຍ ອຸປສ຺ງກມິຕ຺ວາ ຕໍ ມຈ຺ຉໍ ໂມເຈສີ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປ຺ກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິຕກິກ຺ຂຸ ໂສ ຕາປ຺ຕິຜເລ ປ຺ຕິຜຸຖິ ฯ ''ຕທາ ມຈ຺ຈິ ປ຺ຣາຕາທຸຕິຍິກາ ອໂຫສິ, ມຈ຺ໂຉ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິຕກິກ຺ຂຸ, ປຸ໌ຣິຫິໂຕ ປ຺ນ ອຫເມວ ອໂຫສີ''ນ຺ ຕີ.

ມຈ຺ຉຊາຕກວຕ຺ຓນາ ຉຜ຺ຖາ.

[໔໑໗] ກ. ເສຄ຺ຄຸຊາຕກວຕ຺ຓນາ

ສພ຺ໂພ ໂລໂກຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ປ຺ຕ຺ຕເກົາປາສກໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີ. ວຕ຺ຖຸ ເອກກນິປາເຕ ວິຕ຺ຖາຣິຕ ເມວ. ອິຘາປິ ສຕ຺ຖາ ຕໍ ''ກຶ, ອຸປາສກ, ຈິຣສ຺ສໍ ອາຄໂຕສີ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ປ຺ຕ຺ຕເກົາປາສໂກ ''ຘີຕາ ເມ, ກນ຺ເຕ, ນິຈ຺ຈໍ ປ຺ຫໍສິຕມຸຂີ, ຕມຫໍ ວີມໍສິຕ຺ວາ ເອກສ຺ສ ກຸລທາຣກສ຺ສ ອທາສຶ, ຕຕ຺ຖ ອິຕິກຕ຺ຕພ຺ພຕາຍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ທສ຺ສນາຍ ອາຄນ຺ຕຸໍ ໂອກາສໍ ນ ລກິ''ນ຺ ຕິ ອາຫ. ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ ''ນ ໂຂ, ອຸປາສກ, ອິທາເນເວສາ ສີລວຕີ, ປຸພ຺ເພປິ ສີລວຕີ, ຕ຺ວລ຺ຈ ນ ອິທາເນເວຕໍ ວີມໍສສິ, ປຸພ຺ເພປິ ວີມໍສິເຍວາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ອໂຫສີ. ຕທາ ອຍເມວ ປ຺ຕ຺ຕເກົາປາສໂກ ''ຘີຕຣໍ ວີມໍສິສ຺ສາມີ''ຕິ ອຣລ຺ລໍ ເນຕ຺ວາ ກິເລສວເສນ ອິຈ຺ຉນ຺ໂຕ ວິຍ ຫຕ຺ເຖ ຄຕ຺ຫີ. ອຖ ນໍ ປຣິເທວມານໍ ປ຺ຖມຄາຖາຍ ອຊ຺ຊຸກາສິ –

໑໓໓.

''ສພ຺ໂພ ໂລໂກ ອຕ຺ຕມໂນ ອໂຫສີ, ອໂກວິທາ ຄາມຘມ຺ມສ຺ສ ເສຄ຺ຄຸ;

ໂກມາຣີ ໂກ ນາມ ຕວຊ຺ຊ ຘມ຺ໂມ, ຍໍ ຕ຺ວໍ ຄຫີຕາ ປ຺ວເນ ປ຺ໂຣທສີ''ຕີ.

ຕຕ຺ຖ ສພ຺ໂພ ໂລໂກ ອຕ຺ຕມໂນ ອໂຫສີຕິ, ອມ຺ມ, ສກໂລປິ ສຕ຺ຕໂລໂກ ເອຕິສ຺ສາ ກາມເສວນາຍ ອຕ຺ຕມໂນ ຊາໂຕ. ອໂກວິທາ ຄາມຘມ຺ມສ຺ສ ເສຄ຺ຄູຕິ ເສຄ຺ຄູຕິ ຕສ຺ສາ ນາມໍ. ເຕນ ຕ຺ວໍ ປ຺ນ, ອມ຺ມ, ເສຄ຺ຄຸ ອໂກວິທາ ຄາມຘມ຺ມສ຺ສ, ອິມສ຺ມຶ ຄາມຘມ຺ເມ ວສລຘມ຺ເມ ອກຸສລາສີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕີ. ໂກມາຣີ ໂກ ນາມ ຕວຊ຺ຊ ຘມ຺ໂມຕິ, ອມ຺ມ, ກຸມາຣີ ໂກ ນາເມສ ຕວ ອຊ຺ຊ ສກາໂວ. ຍໍ ຕ຺ວໍ ຄຫີຕາ ປ຺ວເນ ປ຺ໂຣທສີຕິ ຕ຺ວໍ ມຍາ ອິມສ຺ມຶ ປ຺ວເນ ສນ຺ຖວວເສນ ຫຕ຺ເຖ ຄຫີຕາ ປ຺ໂຣທສິ ນ ສມ຺ປຜິຈ຺ຉສິ, ໂກ ເອສ ຕວ ສກາໂວ, ກຶ ກຸມາຣິກາເຍວ ຕ຺ວນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉຕີ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກຸມາຣິກາ ''ອາມ, ຕາຕ, ກຸມາຣິກາເຍວາຫໍ, ນາຫໍ ເມຖຸນຘມ຺ມໍ ນາມ ຊານາມີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ປຣິເທວມານາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໔.

''ໂຍ ທຸກ຺ຂຜຸຜ຺ຖາຍ ກເວຍ຺ຍ ຕາຕໍ, ໂສ ເມ ປິຕາ ທຸພ຺ກິ ວເນ ກໂຣຕິ;

ສາ ກສ຺ສ ກນ຺ທານິ ວນສ຺ສ ມຊ຺ເຊ, ໂຍ ຕາຍິຕາ ໂສ ສຫສໍ ກໂຣຕີ''ຕິ ຯ

ສາ ເຫຍ຺ຍາ ກຖິຕາເຍວ ຯ ອິຕິ ໂສ ປຕ຺ຕິໂກ ຕຫາ ສິຕຣໍ ວິນ໌ສິຕ຺ວາ ເຄຫໍ ເນຕ຺ວາ ກຸລທາຣກສ຺ສ ທຕ຺ວາ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄໂຕ ຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ປຕ຺ຕິເກິກປາສໂກ ໂສ ຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຍ຺ຖິ ຯ ''ຕທາ ສິຕາ ສິຕາເຍວ, ປີຕາ ປີຕາເຍວ ອໂຫສີ, ຕສ຺ສ ກາຣຕາສ຺ສ ປຈ຺ຈກ຺ຂກາຣິກາ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ''ນ຺ຕິ ຯ

ເສຄ຺ຄຸຊາຕກວຕ຺ຕນາ ສຕ຺ຕມາ ຯ

[໔໑໘] ໘ ຯ ກູຜວາຕິຊຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ສດ຺ສ຺ສສາເຖຍ຺ຍນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ກູຜວາຕິຊໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ ຯ ສາວຕ຺ຖິວາສີໂນ ຫິ ກູຜວາຕິໂຊ ຈ ປຕ຺ຫິຕວາຕິໂຊ ຈ ທ຺ເວ ວາຕິຊາ ມິຕ຺ຕິກາ ຫຸຕ຺ວາ ປຍ຺ຈ ສກຍສຕານິ ກຕ຺ຫສ຺ສ ປູຣາເປຕ຺ວາ ປຸພ຺ພນ຺ຕໂຕ ອປຣນ຺ຕໍ ວິຈຣມານາ ໂວຫາຣໍ ກຕ຺ວາ ພຫຸໍ ລາກໍ ລກິຕ຺ວາ ສາວຕ຺ຖີ ປຈ຺ຈາຄມິສ຺ ຯ ປຕ຺ຫິຕວາຕິໂຊ ກູຜວາຕິຊໍ ອາຫ – ''ສມ຺ມ, ກຕ຺ຫໍ ກາເຊມາ''ຕິ ຯ ກູຜວາຕິໂຊ ''ອຍໍ ທີຜຣຕ຺ຕໍ ທຸກ຺ຂເສຍ຺ຍາຍ ທຸພ຺ໂກຊເນນ ກິລນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ພເຣ ນານຄ຺ຄຣສໍ ກຕ຺ຕໍ ກຸຍ຺ຊິຕ຺ວາ ອຊີຣເກນ ມຣິສ຺ສຕິ, ອຖ ສພ຺ພມ຺ເປຕໍ ກຕ຺ຫໍ ມຍ຺ຫເມວ ກວິສ຺ສຕີ''ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ''ນກ຺ຂຕ຺ຕໍ ນ ມນາປໍ, ທີວໂສ ນ ມນາໂປ, ສ຺ເວ ຊານິສ຺ສາມິ , ປຸນທິວເສ ຊານິສ຺ສາມີ''ຕິ ກາລໍ ເຂເປຕິ ຯ ອຖ ນໍ ປຕ຺ຫິຕວາຕິໂຊ ນິປ຺ປີລຸເອຕ຺ວາ ກາຊາເປຕ຺ວາ ຄນ຺ທມາລໍ ອາທາຍ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ປູເຊຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ ຯ ສຕ຺ຖາ ''ກທາ ອາຄໂຕສີ''ຕິ ປ຺ຸຈຊິຕ຺ວາ ''ອທ຺ຍມາສມຕ຺ໂຕ ເມ, ກນ຺ເຕ, ອາຄຕສ຺ສາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ''ອຖ ກສ຺ມາ ເອວໍ ປປຍ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ພຸທ຺ຮຸປຍ຺ຖານໍ ອາຄໂຕສີ''ຕິ ປຸຍ຺ໂຖ ຕໍ ປວຕ຺ຕີ ອາໂຣເຈສິ ຯ ສຕ຺ຖາ ''ນ ໂຂ, ອຸປາສກ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພເປສ ກູຜວາຕິໂຊເຍວາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ ຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ອມຈ຺ຈກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ວິນິຈ຺ຉຍາມ຺ຈ຺ໂຈ ອໂຫສິ ຯ ຕທາ ຄາມວາສີ ຈ ນຄຣວາສີ ຈ ທ຺ເວ ວາຕິຊາ ມິຕ຺ຕາ ອເຫສ຺ສຸ ຯ ຄາມວາສີ ນຄຣວາສີສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປຍ຺ຈ ຜາລສຕານິ ຖເປສີ ຯ ໂສ ເຕ ຜາເລ ວິກ຺ກິຕ຺ວາ ມູລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຜາລານໍ ຖປິຕຍ຺ຖາເນ ມູສິກວຈ຺ຈໍ ອາກິຣິຕ຺ວາ ຖເປສີ ຯ ອປຣກາເຄ ຄາມວາສີ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ''ຜາເລ ເມ ເທທີ''ຕິ ອາຫ ຯ ກູຜວາຕິໂຊ ''ຜາລາ ເຕ ມູສິກາຫິ ຂາທິຕາ''ຕິ ມູສິກວຈ຺ຈໍ ທສ຺ເສສີ ຯ ອິຕໂຣ ''ຂາທິຕາວ ໂຫນ຺ຕຸ, ມູສິກາຫິ ຂາທິເຕ ກິ ສກ຺ກາ ກາຕຸ''ນ຺ຕິ ນ຺ຫານຕ຺ຖາຍ ຕສ຺ສ ປຸຕ຺ຕໍ ອາທາຍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ເອກສ຺ສ ສຫາຍກສ຺ສ ເຄເຫ ''ອິມສ຺ສ ກຕ຺ຖຈິ ຄນ຺ຕຸໍ ມາ ອທຕ຺ຖາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕຄພ຺ເກ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ສຍໍ ນ຺ຫາຍິຕ຺ວາ ກູຜວາຕິຊສ຺ສ ເຄຫໍ ອຄມາສິ ຯ ໂສ ''ປຸຕ຺ໂຕ ເມ ກຫ''ນ຺ຕິ ອາຫ ຯ ''ສມ຺ມ, ຕວ ປຸຕ຺ຕໍ ຕີເຣ ຖເປຕ຺ວາ ມມ ອຸທເກ ນິມຸຄ຺ຄກາເລ ເອໂກ ກຸລໂລ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕວ ປຸຕ຺ຕໍ ນຂປຍ຺ຊເຣນ ຄເຫຕ຺ວາ ອາກາສໍ ປກ຺ຂນ຺ໂຕ, ອຫໍ ປາຕີ ປຫຣິຕ຺ວາ ວິຣວິຕ຺ວາ ວາຍມນ຺ໂຕປີ ໂມເຈຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ''ນ຺ຕິ ຯ ''ຕ຺ວໍ ມຸສາ ກຕາສິ, ກຸລລາ ທາຣເກ ຄເຫຕ຺ວາ ຄນ຺ຕຸໍ ສມຕ຺ຖາ ນາມ ນຕ຺ຖີ''ຕິ ຯ ''ສມ຺ມ, ໂຫຕຸ, ອຍຸຕ຺ເຕປີ ໂຫນ຺ເຕ ອຫໍ ກີ ກໂຣມິ, ກຸລເລເນວ ເຕ ປຸຕ຺ໂຕ ນີໂຕ''ຕິ ຯ ໂສ ຕໍ ສນ຺ຕຊ຺ເຊຕ຺ວາ ''ອເຣ ທຸຍ຺ໂຈຣ ມນຸສ຺ສມາຣກ , ອິທານິ ຕໍ ວິນິຈ຺ຉຍໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກທ຺ຍາເປສ຺ສາມີ''ຕິ ນິກ຺ຂມິ ຯ ໂສ ''ມມ ຣຸຈ຺ຈນກເມວ ກໂຣສີ''ຕິ ເຕເນວ ສທ຺ຜີ ວິນິຈ຺ຉຍຍ຺ຖານໍ ອຄມາສິ ຯ

ກູຜວາຕິໂຊ ໂພຣິສຕ຺ຕໍ ອາຫ – ''ອຍໍ, ສາມິ, ມມ ປຸຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ນ຺ຫາຍິຕຸໍ ຄໂຕ, 'ກຫໍ ເມ ປຸຕ຺ໂຕ'ຕິ ວຸຕ຺ເຕ 'ກຸລເລນ ຫໂຕ'ຕິ ອາຫ, ວິນິຈ຺ຊິນຖ ເມ ອທ຺ທ''ນ຺ຕິ ຯ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ''ສຈ຺ຈໍ ກເຕ''ຕິ ອິຕຣໍ ປຸຈ຺ຊິ ຯ ໂສ ອາຫ – ''ອາມ, ສາມິ, ອຫໍ ຕໍ ອາທາຍ ຄໂຕ, ເສເນນ ປຫຍກາໂວ ສຈ຺ຈເມວ, ສາມີ''ຕິ ຯ ''ກີ ປນ ໂລເກ ກຸລລາ ນາມ ທາຣເກ ຫຣນ຺ຕີ''ຕີ? ''ສາມິ, ອຫມ຺ປີ ຕຸມ຺ເຫ ປຸຈ຺ຉາມິ – ''ກຸລລາ ທາຣເກ ຄເຫຕ຺ວາ ອາກາເສ ຄນ຺ຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກນ຺ຕິ, ມູສິກາ ປນ ອຍຜາເລ ຂາທນ຺ຕີ''ຕິ ຯ ''ອິທໍ ກີ ນາມາ''ຕີ? ''ສາມິ, ມຍາ ເອຕສ຺ສ ພເຣ ປຍ຺ຈ ຜາລສຕານິ ຖປິຕານິ, ສ຺ວາຍໍ 'ຜາລາ ເຕ ມູສິກາຫິ ຂາທິຕາ'ຕິ ວຕ຺ວາ 'ອິທໍ ເຕ ຜາເລ ຂາທິຕມູສິການໍ ວຈ຺ຈ'ນ຺ຕິ ວຈ຺ຈໍ ທສ຺ເສຕິ, ສາມິ, ມູສິກາ ເຈ ຜາເລ ຂາທນ຺ຕິ, ກຸລລາປີ ທາຣເກ ຫຣິສ຺ສນ຺ຕິ ຯ ສເຈ ນ ຂາທນ຺ຕິ, ເສນາປີ ຕໍ ນ ຫຣິສ຺ສນ຺ຕິ ຯ ເອໂສ ປນ 'ຜາລາ ເຕ ມູສິກາຫິ ຂາທິຕາ'ຕິ ວທຕິ, ເຕສໍ ຂາທິຕກາວໍ ວາ ອຂາທິຕກາວໍ

ວາ ຊານາຖ, ອຫຼຫັ ເມ ວິນິຈຸອິນຖາ''ຕິ. ໂພລິສຕຸໂຕ ''ສຄຸສຸສ ປໍຜິສາເຕຸຍໍ ກຕຸວາ ຊິນິສຸສາມິຕິ ອິນິນາ ຈິນຸຕິຕໍ ກວິສຸສ ຕີ''ຕິ ລຕຸວາ ''ສຸຜຸຄຸ ເຕ ຈິນຸຕິຕ''ນຸຕິ ວຕຸວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໓໘.

''ສຄຸສຸສ ສາເຕຸຍຍມິທ ສຸຈິນຸຕິຕໍ, ປຈຸໂຈຫຸທິຕໍ ປໍຜິກູຜສຸສ ກູຜໍ;

ຍາລໍ ເຈ ຂາເທຍຸຍຸ ມູສິກາ, ກສຸມາ ກຸມາຣໍ ກຸລລາ ນ ຫເຣຍຸຍຸໍ.

໑໓໙.

''ກູຜສຸສ ຫິ ສນຸຕິ ກູຜກູຜາ, ກວຕິ ຈາປິ ນິກຕິໂນ ນິກຕຸຍາ;

ເທຫິ ປຸຕຸຕນຜຸຖ ຍາລນຜຸຖສຸສ ຍາລໍ, ມາ ເຕ ປຸຕຸຕມຫາສິ ຍາລນຜຸໂຖ''ຕິ.

ຕຕຸຖ ສຄຸສຸສາຕິ ສຄຸກາເວນ ເກຣາຜິເກນ ''ເອກໍ ອຸປາຍໍ ກຕຸວາ ປຣສນຸຕກໍ ຂາທິຕຸໍ ວຜຸຜຕິ''ຕິ ສຄຸສຸສ. ສາເຕຸຍຍມິທໍ ສຸຈິນຸ ຕິຕນຸຕິ ອິທໍ ປໍຜິສາເຕຸຍໍ ຈິນຸເຕນຸເຕນ ຕຍາ ສຸຜຸຄຸ ຈິນຸຕິຕໍ. ປຈຸໂຈຫຸທິຕໍ ປໍຜິກູຜສຸສ ກູຜນຸຕິ ກູຜສຸສ ປຸຄຸຄລສຸສ ຕຍາ ປໍຜິກູຜໍ ສຸຜຸຄຸ ປຈຸໂຈຫຸທິຕໍ, ປໍຜິກາຕໍ ກຕຸວາ ໂອຫຸທິຕສທິສເມວ ກຕນຸຕິ ອຕຸໂຖ. ຍາລໍ ເຈ ຂາເທຍຸຍຸ ມູສິກາຕິ ຍທິ ມູສິກາ ຍາລໍ ຂາເທຍຸຍຸໍ. ກສຸມາ ກຸມາຣໍ ກຸລລາ ນ ຫເຣຍຸຍຸນຸຕິ ມູສິກາສຸ ຍາເລ ຂາທນຸຕີສຸ ກຸລລາ ກີ ການຕາ ກຸມາຣໍ ໂນ ຫເຣຍຸຍຸໍ.

ກູຜສຸສຫິ ສນຸຕິ ກູຜກູຜາຕິ ຕຸວໍ ''ອຫເມວ ມູສິກາຫິ ຍາເລ ຂາທາປີຕປຸຣິໂສ ກູໂຜ''ຕິ ມຜຸຜສິ, ຕາທິສສຸສ ປນ ກູຜສຸສ ອິມສຸ ມິ ໂລເກ ພຫູ ກູຜາ ສນຸຕິ, ກູຜສຸສ ກູຜາຕິ ກູຜປໍຜິກູຜານໍ ເອຕໍ ນາມໍ, ກູຜສຸສ ປໍຜິກູຜາ ນາມ ສນຸຕີຕິ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ. ກວຕິ ຈາປິ ນິກຕິໂນ ນິກຕຸຍາຕິ ນິກຕິໂນ ເນກຕິກສຸສ ວຜຸຈນກປຸຄຸຄລສຸສ ນິກຕຸຍາ ອປໂຣ ນິກຕິການໂກ ວຜຸຈນກປຸຣິໂສ ກວຕິ ເຍວ. ເທຫິ ປຸຕຸຕນຜຸຖ ຍາລນຜຸຖສຸສ ຍາລນຸຕິ ອມຸໂກ ນຜຸຖປຸຕຸຕ ປຸຣິສ, ເອຕສຸສ ນຜຸຖຍາລສຸສ ຍາລໍ ເທຫີ. ມາ ເຕ ປຸຕຸຕມຫາສິ ຍາລນຜຸໂຖຕິ ສເຈ ຫີສຸສ ຍາລໍ ນ ທສຸສສິ, ປຸຕຸຕໍ ເຕ ຫຣິສຸສຕິ, ຕໍ ເຕ ເອສ ມາ ຫຣຕຸ, ຍາລມສຸສ ເທຫີຕິ. ''ເທມິ, ສາມິ, ສເຈ ເມ ປຸຕຸຕໍ ເທຕີ''ຕິ. ''ເທມິ, ສາມິ, ສເຈ ເມ ຍາເລ ເທຕີ''ຕິ. ເອວໍ ນຜຸຖປຸຕຸໂຕ ປຸຕຸຕໍ, ນຜຸຖຍາໂລ ຈ ຍາ ລໍ ປໍຜິລກິຕຸວາ ອຸໂກປີ ຍຖາກມຸມໍ ຄຕາ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຜມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສິ – ''ຕທາ ກູຜວາຕິໂຊ ອິທານິ ກູຜວາຕິໂຊວ, ປຕຸທິຕວາຕິໂຊ ປຕຸທິຕວາຕິໂຊເຍວ, ວິນິຈຸອຍາມຈຸໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ''ນຸຕິ.

ກູຜວາຕິຊຊາຕກວຕຸຕນາ ອຜຸຖມາ.

[໘໑໙] ໙. ຄຣຫິຕຊາຕກວຕຸຕນາ

ຫີຣລຸຄໍ ເມ ສຸວຕຸຕໍ ເມຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເອກໍ ອນກິຣຕິຍາ ອຸກຸກຕຸຖິຕກິກຸຂຸໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ. ເອຕສຸສ ຫິ ປຈຸເຈກໍ ຄຫິຕໍ ອາຣມຸມຕໍ ນາມ ນຕຸຖິ, ອນກິຣຕິວາສໍ ວສນຸຕໍ ປນ ຕໍ ສຕຸຖຸ ສນຸຕິກໍ ອາເນສຸໍ. ໂສ ສຕຸຖາຣາ ''ສຈຸຈໍ ກິຣ ຕຸວໍ, ກິກຸຂຸ, ອຸກຸກຕຸຖິໂຕສີ''ຕິ ປຸຜຸໂຖ ''ສຈຸຈ''ນຸຕິ ວຕຸວາ ''ກີການຕາ''ຕິ ວຸຕຸເຕ ''ກິເລສວເສນາ''ຕິ ອາຫ. ອຖ ນໍ ສຕຸຖາ ''ອຍໍ, ກິກຸຂຸ, ກິເລໂສ ນາມ ປຸພຸເພ ຕິຣຈຸອາເນຫິປິ ຄຣຫິໂຕ, ຕຸວໍ ເອວຣູເປ ສາສເນ ປພຸພຊິໂຕ ກສຸມາ ຕິຣຈຸອາເນຫິປິ ຄຣ ຫິຕກິເລສວເສນ ອຸກຸກຕຸຖິໂຕ''ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພລິສຕຸໂຕ ຫິມວນຸຕປເທເສ ວານຣໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸຕິ. ຕເມນໍ ເອໂກ ວນຈຣໂກ ຄເຫຕຸວາ ອາເນຕຸວາ ຣຜຸໂຜ ອທາສີ. ໂສ ຈິຣໍ ຣາຊເຄເຫ ວສມາໂນ ວຕຸຕສມຸປນຸໂນ ອໂຫສີ, ມນຸສຸສໂລເກ ວຕຸຕ

ມານໍ ກິຣິຍໍ ເຍກຸຍ຺ເຍນ ອຌ຺ຌາສິ។ ຣາຊາ ຕສ຺ສ ວຕ຺ເຕ ປສີທິຕ຺ວາ ວນຈຣກໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ‘‘ອິມໍ ວານຣໍ ຄຫິຕຍ຺ຄາເນ ເຍວ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຫີ’’ຕິ ອາຓາເປສີ , ໂສ ຕຖາ ອກາສິ។ ວານຣຄໂຕ ໂພສິສຕ຺ຕສ຺ສ ອາຄຕກາວໍ ລຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ທສ຺ສນຕ຺ຖາຍ ມຫນ຺ເຕ ປາສາຓປິຍ຺ເຄ ສນ຺ນິປ຺ຕິຕ຺ວາ ໂພສິສຕ຺ເຕນ ສທ຺ຘິ ສມ຺ໂມທນີຍໍ ກຖໍ ກຕ຺ວາ ‘‘ສມ຺ມ, ກຫໍ ເອຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ວຸຕ຺ໂຖສີ’’ຕິ ອາຫ។ ‘‘ພາຣາຓສີຍໍ ຣາຊນິເວສເນ’’ຕິ។ ‘‘ອຖ ກຖໍ ມຸຕ຺ໂຕສີ’’ຕິ? ‘‘ຣາຊາ ມໍ ເກລຸອິມກ຺ກຜໍ ກຕ຺ວາ ມມ ວຕ຺ເຕ ປສນ຺ໂນ ມໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສີ’’ຕິ។

ອຖ ນໍ ເຕ ວານຣາ ‘‘ມນຸສ຺ສໂລເກ ວຕ຺ຕມານກິຣິຍໍ ນາມ ຕຸມ຺ເຫ ຊານິສ຺ສຖ , ອມ຺ຫາກມ຺ປິ ຕາວ ກເຖຖ, ໂສຕຸກາມມ຺ຫາ’’ຕິ ອາຫໍສຸ។ ‘‘ມາ ມໍ ມນຸສ຺ສານໍ ກິຣິຍໍ ປຸຈ຺ຉຖາ’’ຕິ។ ‘‘ກເຖຖ ໂສຕຸກາມມ຺ຫາ’’ຕິ។ ໂພສິສຕ຺ໂຕປິ ‘‘ມນຸສ຺ສາ ນາມ ຂຕ຺ຕິຍາປິ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາປິ ‘ມຍ຺ຫໍ ມຍ຺ຫ’ນ຺ຕິ ວທນ຺ຕິ, ຫຸຕ຺ວາ ອກາວຍ຺ເຄນ ອນິຈ຺ຈຕໍ ນ ຊານນ຺ຕິ, ສຸຓາຖ ທານິ ເຕສໍ ອນ຺ຘພາລານໍ ກາຣຓ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໒໗។

‘‘ຫິຣລ຺ຌໍ ເມ ສຸວຕ຺ຓໍ ເມ, ເອສາ ຣຕ຺ຕິ ທິວາ ກຖາ;

ທຸມ຺ເມຘານໍ ມນຸສ຺ສານໍ, ອຣິຍຘມ຺ມໍ ອປ຺ສ຺ສຕໍ។

໑໒໘។

‘‘ທ຺ເວ ທ຺ເວ ຄຫປ຺ຕໂຍ ເຄເຫ, ເອໂກ ຕຕ຺ຖ ອມສ຺ສຸໂກ;

ລມ຺ພຕ຺ຖໂນ ເວຓິກໂຕ, ອໂຖ ອງ຺ກິຕກຕ຺ຓໂກ;

ກີໂຕ ຘເນນ ພຫຸນາ, ໂສ ຕໍ ວິຕ຺ທເຕ ຊນ’’ນ຺ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ຫິຣລ຺ຌໍ ເມ ສຸວຕ຺ຓໍ ເມຕິ ເທສນາສີສມຕ຺ຕເມຕໍ, ອິມິນາ ປນ ປທທ຺ວເຍນ ທສວິຘມ຺ປິ ຣຕນໍ ສພ຺ພໍ, ປຸພ຺ພຕ຺ຓາປຣຕ຺ຓໍ ເຂຕ຺ຕວຕ຺ຖຸໍ ທ຺ວິປທຈຕຸປ຺ປທລ຺ຈ ສພ຺ພໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ‘‘ອິທໍ ເມ ອິທໍ ເມ’’ຕິ ອາຫ។ ເອສາ ຣຕ຺ຕິ ທິວາ ກຖາຕິ ເອສາ ມນຸສ຺ສານໍ ຣຕ຺ຕິລ຺ຈ ທິວາ ຈ ນິຈ຺ຈກາລໍ ກຖາ។ ອລ຺ຌໍ ປນ ເຕ ‘‘ປລ຺ຈກ຺ຂນ຺ຘາ ອນິຈ຺ຈາ’’ຕິ ວາ ‘‘ຫຸຕ຺ວາ ນ ກວນ຺ຕີ’’ຕິ ວາ ນ ຊານນ຺ຕິ, ເອວເມວ ປຣິເທວນ຺ຕາ ວິຈຣນ຺ຕິ។ ທຸມ຺ເມຘານນ຺ຕິ ອປ຺ປປລ຺ຌານໍ។ ອຣິຍຘມ຺ມໍ ອປ຺ສ຺ສຕນ຺ຕິ ອຣິຍານໍ ພຸທ຺ຘາທີນໍ ຘມ຺ມໍ, ອຣິຍໍ ວາ ນິທ຺ໂທສໍ ນວວິຘໍ ໂລກຸຕ຺ຕຣຘມ຺ມໍ ອປ຺ສ຺ສນ຺ຕານໍ ເອສາວ ກຖາ។ ອລ຺ຌາ ປນ ‘‘ອນິຈ຺ຈໍ ວາ ທຸກ຺ຂໍ ວາ’’ຕິ ເຕສໍ ກຖາ ນາມ ນຕ຺ຖິ។

ຄຫປ຺ຕໂຍຕິ ເຄເຫ ອຘິປ຺ຕິກູຕາ។ ເອໂກ ຕຕ຺ຖາຕິ ເຕສຸ ທ຺ວີສຸ ຆຣສາມິເກສຸ ‘‘ເອໂກ’’ຕິ ມາຕຸຄາມໍ ສນ຺ຘາຍ ວທຕິ។ ຕຕ຺ຖ ເວຓິກໂຕຕິ ກຕເວຓີ, ນານປ຺ປກາເຣນ ສຕ຺ຄາປິຕເກສກລາໂປຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ອໂຖ ອງ຺ກິຕກຕ຺ຓໂກຕິ ອຖ ສ຺ເວວ ວິທ຺ຘກຕ຺ໂຓ ຆິທ຺ທກຕ຺ໂຓຕິ ລມ຺ພກຕ຺ຓຕໍ ສນ຺ຘາຍາຫ។ ກີໂຕ ຘເນນ ພຫຸນາຕິ ໂສ ປເນສ ອມສ຺ສຸໂກ ລມ຺ພຕ຺ຖໂນ ເວຓິກໂຕ ອງ຺ກິຕກຕ຺ໂຓ ມາຕາປິຕູນໍ ພຫຸໍ ຘນໍ ທຕ຺ວາ ກີໂຕ, ມຕ຺ເຫຕ຺ວາ ປສາເຘຕ຺ວາ ຍານໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ຆຣໍ ອານີໂຕ។ ໂສ ຕໍ ວິຕ຺ທເຕ ຊນນ຺ຕິ ໂສ ຄຫປ຺ຕິ ອາຄຕກາລໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ຕສ຺ມີ ເຄເຫ ທາສກມ຺ມກຣາທິເກທໍ ຊນໍ ‘‘ອເຣ ທຸຍ຺ຖ ທາສ ທຸຍ຺ຖທາສີ, ອິມໍ ນ ກໂຣສີ’’ຕິ ມຸຂສຕ຺ຕີຫິ ວິຕ຺ທຕິ, ສາມິໂກ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ມຫາຊນໍ ວິຈາເຣຕິ។ ເອວໍ ຕາວ ‘‘ມນຸສ຺ສໂລເກ ອຕິວິຍ ອຍຸຕ຺ຕ’’ນ຺ຕິ ມນຸສ຺ສໂລກໍ ຄຣຫິ។

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສພ຺ເພ ວານຣາ ‘‘ມາ ກເຖຖ, ມາ ກເຖຖ, ອໂສຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກໍ ອສ຺ສຸມ຺ຫາ’’ຕິ ອຸໂກຫິ ຫຕ຺ເຖຫິ ກຕ຺ເຓ ທລ຺ຫໍ ປິທຫິສຸ។ ‘‘ອິມສ຺ມີ ຖາເນ ອມ຺ເຫຫິ ອິທໍ ອຍຸຕ຺ຕໍ ສຸຕ’’ນ຺ຕິ ຕໍ ຖານມ຺ປິ ຄຣຫິຕ຺ວາ ອລ຺ລຕ຺ຖ ອຄມໍສຸ។ ໂສ ປິຍ຺ຄິປາສາໂຓ ຄຣຫິຕປິຍ຺ຄິປາສາໂຓເຍວ ກິຣ ນາມ ຊາໂຕ។

ສຕຖາ ອິມໍ ສມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕວາ ສຈຈານິ ປກາເສຕວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ, ສຈຈປຣິໂຍສາເນ ໂສ ກິກຂຸ ໂສຕາປຕຕິຟເລ ປຕິຬຖທີ່ຯ "ຕທາ ວານຣຄໂຕ ພຸທຸສປຣິສາ ອໂຫສິ, ວານຣິນຸໂທ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນຸຕິຯ

ຄຣທິຕຊາຕກວຕຕນາ ນວມາຯ

[໔໔໐] ໑໐ຯ ສມຸມສຊຊາຕກວຕຕນາ

ສຸຂໍ ຊີວິຕຣູໂປສີຕິ ອິທໍ ສຕຖາ ເວລຸອຸວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເທວທຕຕສຸສ ວທາຍ ປຣິສກຸກນໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີຯ ຕທາ ທິ ສຕຖາ "ນ, ກິກຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພຸເພປີ ເທວທຕໂຕ ມຍຸຫໍ ວທາຍ ປຣິສກຸກິເຍວ, ສນຸຕາສມຕຕມຸປີ ປນ ກາຕຸໍ ນາສກຸຂີ"ຕິ ວຕວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ຍສປາຕິ ນາມ ຣາຊາ ຣຊຊໍ ກາເຣສິ, ກາລຸອໂກ ນາມສຸສ ເສນາປຕິ ອໂຫສິຯ ຕທາ ໂພຣິສຕຕໂຕ ຕສຸເສວ ປຸໂຣທິໂຕ ອໂຫສິ ນາເມນ ສມຸມສໂຊ ນາມ, ຣຄໂຍ ປນ ສີສປຸປສາສນກປຸປໂກ ລຕຕປາຕິ ນາມຯ ຣາຊາ ສມຸເມນ ຣຊຊໍ ກາເຣຕິ, ເສນາປຕິ ປນສຸສ ວິນິຈຈຍໍ ກໂຣນຸໂຕ ລຄຸຊໍ ຂາທຕິ ປຣປິຍຸຄຸຶມີສິໂກ, ລຄຸຊໍ ຄເທຕວາ ອສຸສາມິເກ ສາມິເກ ກໂຣຕິຯ ອເຖກທິວສໍ ວິນິຈຈເຍ ປຣາຊິໂຕ ມນຸສຸໂສ ພາຫາ ປຄຄຍຫ ກນຸທນຸໂຕ ວິນິຈຈຍາ ນິກຂມນຸໂຕ ຣາຊປຍຸຖານໍ ຄຈຈນຸຕໍ ໂພຣິສຕຕໍ ທິສຸວາ ຕສຸສ ປາເທສຸ ປຕິຕວາ "ຕຸມຫາທິເສສຸ ນາມ, ສາມິ, ຣຄໂຍ ອຕຖຸຈ ສມຸມຄຸຈ ອນຸສາສນຸເຕສຸ ກາລຸອກເສນາປຕິ ລຄຸຊໍ ຄເທຕວາ ອສຸສາມິເກ ສາມິເກ ກໂຣຕີ"ຕິ ອຕຕໂນ ປຣາຊິຕກາວໍ ໂພຣິສຕຕສຸສ ກເຖສິຯ ໂພຣິສຕໂຕ ການຸຣຸຄຸຄໍ ອຸປຸປາເທຕວາ "ເອທິ ກເຕ, ອທຸທໍ ເຕ ວິນິຈຈິນິສຸສາມີ"ຕິ ຕໍ ຄເທຕວາ ວິນິຈຈຍຍຸຖານໍ ອຄມາສິຯ ມຫາຊໂນ ສນຸນິປຕິ, ໂພຣິສຕໂຕ ຕໍ ອທຸທໍ ປຜິວິນິຈຈິນິຕວາ ສາມິກຄຸເລວ ສາມິກໍ ອກາສິຯ

ມຫາຊໂນ ສາຣຸກາຣໍ ອທາສິ, ໂສ ສທຸໂທ ມທາ ອໂຫສິຯ ຣາຊາ ຕໍ ສຸຕວາ "ກີ ສທຸໂທ ນາເມໂສ"ຕິ ປຸຈຈິຯ "ເທວ, ສມຸມສຊປຕທິເຕນ ທຸພຸພິນິຈຈິໂຕ ອທຸໂທ ສຸວິນິຈຈິໂຕ, ຕຕເຣສ ສາຣຸກາຣສທຸໂທ"ຕິຯ ຣາຊາ ຕຸຍໂຖ ໂພຣິສຕຕໍ ປກຸໂກສາເປຕວາ "ອທຸໂທ ກີຣ ເຕ ອາຈຣິຍ ວິນິຈຈິໂຕ"ຕິ ປຸຈຈິຯ "ອາມ, ມຫາຣາຊ, ກາລຸອເກນ ທຸພຸພິນິຈຈິຕໍ ອທຸທໍ ວິນິຈຈິນິ"ນຸຕິ ວຸຕເຕ "ອິໂຕ ທານິ ປຍຸຖາຍ ຕຸມເທວ ອທຸທໍ ວິນິຈຈິນຖ, ມຍຸຫຄຸຈ ກຕຕາສຸຂໍ ກວິສຸສຕິ ໂລກສຸສ ຈ ວຸທຸທີ"ຕິ ວຕວາ ອນິຈຈມນຸຕມຸປີ ຕໍ "ສຕຕານຸກຸທຍາຍ ວິນິຈຈເຍ ນິສີທຖາ"ຕິ ຍາຈິຕວາ ສມຸປຜິຈຈາເປສິຯ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ໂພຣິສຕໂຕ ວິນິຈຈເຍ ນິສີທຕິ, ສາມິເກເຍວ ສາມິເກ ກໂຣຕິຯ

ກາລຸອໂກ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ລຄຸຊໍ ອລກນຸໂຕ ລາກໂຕ ປຣິຫາຍິຕວາ ໂພຣິສຕຕສຸສ ອາພາຕໍ ພນຸຣິຕວາ "ມຫາຣາຊ, ສມຸມສຊປຕທິໂຕ ຕວ ຣຊຊໍ ປຕຸເຖຕີ"ຕິ ໂພຣິສຕຕໍ ຣຄໂຍ ອນຸຕເຣ ປຣິກິນຸທິຯ ຣາຊາ ອສທຸທຫນຸໂຕ "ມາ ເອວໍ ອວຈາ"ຕິ ປຜິກຸຂິປິຕວາ ປຸນ ເຕນ "ສເຈ ເມ ນ ສທຸທຫຖ, ຕສຸສາຄມນກາເລ ວາຕປາເນນ ໂອໂລເກຖ. ອຖາເນນ ສກລນຄຣສຸສ ອຕຕໂນ ຫຕເຖ ກຕກາວໍ ປສຸສິສຸສຖາ"ຕິ ວຸຕເຕ ຣາຊາ ຕສຸສ ອທຸທກາຣປຣິສໍ ທິສຸວາ "ເອຕສຸເສວ ປຣິສາ"ຕິ ສຄຸລາຍ ກິຊຊິຕວາ "ກີ ກໂຣມ ເສນາປຕີ"ຕິ ປຸຈຈິຯ "ເທວ, ເອຕໍ ມາເຣຕຸໍ ວຜຸຜຕີ"ຕິ ຯ 'ໂອລຸອາຣິກໂທສໍ ອປສຸສນຸຕາ ກຖໍ ມາເຣສຸສາມາ"ຕິ? "ອຕຖິໂກ ອຸປາໂຍ"ຕິຯ "ກຕຣູປາໂຍ"ຕິຯ "ອສຍຸທມສຸສ ກມຸມໍ ອາໂຣເປຕວາ ຕໍ ກາຕຸໍ ອສກຸໂກນຸຕໍ ຕໍ ເຕນ ໂທເສນ ມາເຣສຸສາມາ"ຕິຯ "ກີ ປນ ອສຍຸທກມຸມ"ນຸຕິ? "ມຫາຣາຊ, ອຸຍຸຍານໍ ນາມ ສາຣກູມິຍໍ ໂຣປິຕໍ ປຜິຊຄຄິຍມານໍ ຕີທີ ຈຕູທີ ສໍວຈຈເຣທີ ຜລໍ ເທຕິຯ ຕຸມເຫ ຕໍ ປກຸໂກສາເປຕວາ 'ສຸເວ ອຸຍຸຍານໍ ກີລຸອິສຸສາມ, ອຸຍຸຍານໍ ເມ ມາເປທີ'ຕິ ວທຖ, ໂສ ມາເປຕຸໍ ນ ສກຸຂິສຸສຕິຯ ອຖ ນໍ ຕສຸມີ ໂທເສ ມາເຣສຸສາມາ"ຕິຯ

ຣາຊາ ໂພຣິສຕຕໍ ອາມນຸເຕຕວາ "ປຕທິຕ, ມຍຸທໍ ປຸຣາເຄົາຍຸຍາເນ ຈິຣໍ ກີລຸອິມຸທ, ອິທານິ ນເວົາຍຸຍາເນ ກີລຸອິຕຸກາມມຸທ, ສຸເວ ກີລຸອິສຸສາມ, ອຸຍຸຍານໍ ໂນ ມາເປທີ, ສເຈ ມາເປຕຸໍ ນ ສກຸຂິສຸສສິ, ຊີວິຕໍ ເຕ ນຕຖີ"ຕິຯ ໂພຣິສຕໂຕ "ກາລຸອເກນ ລຄຸຊໍ ອລກມາເນນ ຣາຊາ ອນຸຕເຣ ປຣິກິນຸໂນ ກວິສຸສຕີ"ຕິ ຍຕວາ "ສກຸໂກນຸໂຕ ຊານິສຸສາມີ, ມຫາຣາຊາ"ຕິ ວຕວາ ເຄຫໍ ຄນຸຕວາ ສຸໂກຊນໍ ກຸຄຸຊິຕວາ ຈິນຸຕຍມາໂນ ສຍເນ ນິປຊຊິ, ສກຸກສຸສ ກວນໍ ອຸຕຫາກາຣໍ ທສຸເສສິຯ ສກຸໂກ ອາວຊເຊນຸໂຕ ໂພຣິສຕຕສຸສ ຈິຕຕໍ ຍຕວາ ເວເຄນາຄນຸຕວາ ສິຣິຄພຸກໍ ປວິສິຕວາ ອາກາເສ ຖຕວາ "ກີ ຈິນຸເຕສິ ປຕທິຕາ"ຕິ ປຸຈຈິຯ 'ໂກສີ

ຕຸວາ''ນຸຕີ? ''ສກຸໂກຫມສຸມີ''ຕີ. ''ຣາຊາ ມໍ 'ອຸຍຸຍານໍ ມາເປຫີ'ຕີ ອາຫ, ຕໍ ຈິນຸເຕມີ''ຕີ. ''ປຕຸທີຕ, ມາ ຈິນຸຕຍີ, ອຫໍ ເຕ ນນຸທ ນວນຈິຕຸຕລຕາວນສທີສໍ ອຸຍຸຍານໍ ມາເປສຸສາມີ, ກຕຣສຸມື ຖາເນ ມາເປມີ''ຕີ? ''ອສຸກຍຸຖາເນ ມາເປຫີ''ຕີ. ສກຸໂກ ມາເປຕຸວາ ເທວປຸຣເມວ ຄໂຕ.

ປຸນທິວເສ ໂພທິສຕຸໂຕ ອຸຍຸຍານໍ ປຈຸຈກຸຂໂຕ ທິສຸວາ ຄນຸຕຸວາ ຣຸໂຍ ອາໂຣເຈສິ – ''ນິຍຸຖິຕໍ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ອຸຍຸຍານໍ, ກິ ລຸອສຸສູ''ຕີ. ຣາຊາ ຄນຸຕຸວາ ອຍຸຖາຣສຫຕຸເຖນ ມໂນສິລາວຕຸເຕນ ປາກາເຣນ ປຣິກຸຂິຕຸຕໍ ທຸວາຣຍຸຜາລກສມຸປນຸນໍ ປຸປຸຜຜລກາຣກຣິຕນານາຣຸກຸຂປຜິມຕຸທິຕໍ ອຸຍຸຍານໍ ທິສຸວາ ກາລຸອກໍ ປຸຈຸສິ – ''ປຕຸທິເຕນ ອມຸຫາກໍ ວຈນໍ ກຕໍ, ອິທານິ ກີ ກໂຣມາ''ຕີ. ''ມຫາຣາຊ, ເອກຣຕຸເຕນ ອຸຍຸຍານໍ ມາເປຕຸ ສກຸໂກນຸໂຕ ຣຊຸຊໍ ຄເຫຕຸ ກີ ນ ສກຸໂກຕີ''ຕີ? ''ອິທານິ ກີ ກໂຣມ າ''ຕີ? ''ອປຣມຸປີ ນໍ ອສຍຸຫກມຸມໍ ກາເຣມາ''ຕີ. ''ກີ ກມຸມໍ ນາມາ''ຕີ? ''ສຕຸຕຣຕນມຍໍ ໂປກຸຂຣຕຶ ມາເປມາ''ຕີ. ຣາຊາ ''ສາຮູ''ຕີ ໂພທິສຕຸຕໍ ອາມນຸເຕຕຸວາ ''ອາຈຣິຍ, ອຸຍຸຍານໍ ຕາວ ເຕ ມາປີຕໍ , ເອຕສຸສ ປນ ອນຸຈຸຉວິກໍ ສຕຸຕຣຕນມຍໍ ໂປກຸຂຣຕຶ ມາເປຫີ. ສເຈ ມາເປຕຸ ນ ສກຸຂິສຸສສີ, ຊີວິຕໍ ເຕ ນຕຸຖີ''ຕີ ອາຫ. ໂພທິສຕຸໂຕ ''ສາຮຸ, ມຫາຣາຊ, ສກຸໂກນຸໂຕ ມາ ເປສຸສາມີ''ຕີ ອາຫ. ອຖສຸສ ສກຸໂກ ໂປກຸຂຣຕຶ ມາເປສິ ໂສກຄຸຄປຸປຕຸຕໍ ສຕຕິຕຸຖໍ ສຫສຸສວງກໍ ປຍຸຈວຕຸຕປທຸມສຍຸລນຸນໍ ນນຸທນໂປກຸຂຣຕິສທິສໍ.

ປຸນທິວເສ ໂພທິສຕຸໂຕ ຕມຸປີ ປຈຸຈກຸຂໍ ກຕຸວາ ຣຸໂຍ ອາໂຣເຈສິ – ''ມາປີຕາ, ເທວ, ໂປກຸຂຣຕີ''ຕີ. ຣາຊາ ຕມຸປີ ທິສຸວາ ''ອິ ທານິ ກີ ກໂຣມາ''ຕີ ກາລຸອກໍ ປຸຈຸສິ. ''ອຸຍຸຍານສຸສ ອນຸຈຸຉວິກໍ ເຄຫໍ ມາເປຕຸ ອາຕາເປຫີ, ເທວາ''ຕີ. ຣາຊາ ໂພທິສຕຸຕໍ ອາມນຸເຕຕຸວາ ''ອິທານິ, ອາຈຣິຍ, ອິມສຸສ ອຸຍຸຍານສຸສ ເຈວ ໂປກຸຂຣຕິຍາ ຈ ອນຸຈຸຉວິກໍ ສພຸພທນຸຕມຍໍ ເຄຫໍ ມາເປຫີ, ໂນ ເຈ ມາເປສຸສສີ, ຊີວິຕໍ ເຕ ນຕຸຖີ''ຕີ ອາຫ. ອຖສຸສ ສກຸໂກ ເຄຫມຸປີ ມາເປສິ. ໂພທິສຕຸໂຕ ປຸນທິວເສ ຕມຸປີ ປຈຸຈກຸຂໍ ກຕຸວາ ຣຸໂຍ ອາໂຣເຈສິ. ຣາຊາ ຕມຸປີ ທິສຸວາ ''ອິທານິ ກີ ກໂຣມາ''ຕີ ກາລຸອກໍ ປຸຈຸສິ. ''ເຄຫສຸສ ອນຸຈຸຉວິກໍ ມຕຶ ມາເປຕຸ ອາຕາ ເປຫີ, ມຫາຣາຊາ''ຕີ ອາຫ. ຣາຊາ ໂພທິສຕຸຕໍ ອາມນຸເຕຕຸວາ ''ປຕຸທິຕ, ອິມສຸສ ທນຸຕມຍເຄຫສຸສ ອນຸຈຸຉວິກໍ ມຕຶ ມາເປຫີ, ມຕິອາໂລເກນ ວິຈຣິສຸສາມ. ສເຈ ມາເປຕຸ ນ ສກຸໂກສີ, ຊີວິຕໍ ເຕ ນຕຸຖີ''ຕີ ອາຫ. ອຖສຸສ ສກຸໂກ ມຕິມຸປີ ມາເປສິ.

ໂພທິສຕຸໂຕ ປຸນທິວເສ ຕໍ ປຈຸຈກຸຂໍ ກຕຸວາ ຣຸໂຍ ອາໂຣເຈສິ . ຣາຊາ ຕມຸປີ ທິສຸວາ ''ອິທານິ ກີ ກຣິສຸສາມາ''ຕີ ກາລຸອກໍ ປຸຈຸສິ. ''ມຫາຣາຊ, ສມຸມຊຸຊພຸຣາຫຸມຕສຸສ ອິຈຸສີຕິຈຸສິຕຫາຍິກາ ເທວຕາ ອຕຸຖີ ມຸຍຸເຍ, ອິທານິ ຍໍ ເທວຕາປີ ມາເປຕຸ ນ ສກຸໂກຕີ, ຕໍ ອາຕາເປຫີ. ຈຕຸຣງຄສມນຸນາຄຕໍ ນາມ ມນຸສຸສໍ ເທວຕາປີ ມາເປຕຸ ນ ສກຸໂກຕີ, ຕສຸມາ 'ຈຕຸຣງຄສມນຸນາຄຕໍ ເມ ອຸຍຸຍານປາລໍ ມາເປຫີ'ຕີ ຕໍ ວທາຫີ''ຕີ. ຣາຊາ ໂພທິສຕຸຕໍ ອາມນຸເຕຕຸວາ ''ອາຈຣິຍ, ຕຍາ ອມຸຫາກໍ ອຸຍຸຍານໍ, ໂປກຸຂຣຕີ, ທນຸຕມຍປາສາໂທ, ຕສຸສ ອາໂລກກຣຕຸຖາຍ ມຕິຣຕນຸຈ ມາປີຕໍ, ອິທານິ ເມ ອຸຍຸຍານຣກຸຂກໍ ຈຕຸຣງຄສມນຸນາຄຕໍ ອຸຍຸ ຍານປາລໍ ມາເປຫີ, ໂນ ເຈ ມາເປສຸສສີ, ຊີວິຕໍ ເຕ ນຕຸຖີ''ຕີ ອາຫ. ໂພທິສຕຸໂຕ ''ໂຫຕຸ, ລາພມາໂນ ຊານິສຸສາມີ''ຕີ ເຄຫໍ ຄນຸຕຸ ວາ ສຸໂກຊນໍ ກຸຍຸຊິຕຸວາ ນິປນຸໂນ ປຈຸຈູສກາເລ ປພຸຊິຕຸວາ ສຍນປີເຖ ນິສິນຸໂນ ຈິນຸເຕສິ – ''ສກຸໂກ ເທວຣາຊາ ຍໍ ອຕຸຕນາ ສກຸກາ ມາເປຕຸ, ຕໍ ມາເປສິ, ຈຕຸຣງຄສມນຸນາຄຕໍ ປນ ອຸຍຸຍານປາລໍ ນ ສກຸກາ ມາເປຕຸ, ເອວໍ ສນຸເຕ ປເຣສໍ ຫຕຸເຖ ມຣຕາໂຕ ອຣຸຍເຍ ອນາຖມຣຕເມວ ວຣຕຣ''ນຸຕີ. ໂສ ກສຸສຈິ ອນາໂຣເຈຕຸວາ ປາສາທາ ໂອຕຣິຕຸວາ ອຄຸຄທຸວາເຣເນວ ນຄຣາ ນິກຸຂ ມິຕຸວາ ອຣຸຍໍ ປວິສິຕຸວາ ອຍຸຍຕຣສຸມື ຣຸກຸຂມູເລ ສຕໍ ຊມຸມໍ ອາວຊຸຊມາໂນ ນິສີທີ.

ສກຸໂກ ຕໍ ກາຣຕໍ ຍຕຸວາ ວນຈຣໂກ ວິຍ ຫຸຕຸວາ ໂພທິສຕຸຕໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ''ພຸຣາຫຸມຕ, ຕຸວໍ ສຸຂຸມາໂລ, ອທິຍຸຖປຸພຸພທຸກຸ ຂຣູໂປ ວິຍ ອິມໍ ອຣຸຍໍ ປວິສິຕຸວາ ກີ ກໂຣນຸໂຕ ນິສິນຸໂນສີ''ຕີ ອິມມຕຸຖໍ ປຸຈຸລນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໖໔.

''ສຸຂໍ ຊີວິຕຣູໂປສິ, ຣຍຸຖາ ວິວນມາຄໂຕ;

ໂສ ເອກໂກ ຣຸກຸຂມູເລ, ກປໂຕ ວິຍ ຊາຍສີ''ຕີ.

ຕຕຸຖ ສຸຂໍ ຊີວິຕຣູໂປສີຕີ ຕຸວໍ ສຸເຂນ ຊີວິຕສທິໂສ ສຸເຂທິໂຕ ສຸຂປຣິຫໂຕ ວິຍ. ຣຍຸຖາຕີ ອາກິຕຸຕມນຸສຸສຍຸຖານາ. ວິວນມາຄ

ໂຕຕິ ນິຣຸທກຍຸຄານໍ ອຣຸໂຍ ປວິຍໂຖ. ຣຸກຸຂມູເລຕິ ຣຸກຸຂສມີເປ. ກປໂຕ ວິຍຊາຍສີຕິ ກປໂຕ ວິຍ ເອກໂກ ນິສິນຸໂນ ຊາຍສີ ປຊ຺ຊາຍສີ, ກີ ນາເມຕໍ ຈິນຸເຕສີຕິ ປຸຈຸສິ.

ຕໍ ສຸຕຸວາ ໂພພິສຕຸໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໔໐.

''ສຸຂໍ ຊີວິຕຣູໂປ໌ສຸມິ, ຣຍຸຖາ ວິວນມາຄໂຕ;

ໂສ ເອກໂກ ຣຸກຸຂມູເລ, ກປໂຕ ວິຍ ຊາຍາມິ;

ສຕໍ ຂມຸມໍ ອນຸສຸສຣ''ນຸຕິ.

ຕຕຸຖ ສຕໍ ຂມຸມໍ ອນຸສຸສຣນຸຕິ, ສມຸມ, ສຈຸຈເມຕໍ, ອຫໍ ສຸຂໍ ຊີວິຕຣູໂປ໌ ຣຍຸຖາ ຈ ວິວນມາຄໂຕ, ໂສຫໍ ເອກໂກວ ອິມສຸມິ ຣຸກຸຂມູເລ ນິສີທິຕຸວາ ກປໂຕ ວິຍ ຊາຍາມິ. ຍໍ ປນ ວເທສີ ''ກີ ນາເມຕໍ ຈິນຸເຕສີ''ຕິ, ຕໍ ເຕ ປເວເທມິ ''ສຕໍ ຂມຸມ''ນຸຕິ. ອຫລຸຫິ ສຕໍ ຂມຸມໍ ອນຸສຸສຣນຸໂຕ ອິທ ນິສິນຸໂນ. ສຕໍ ຂມຸມນຸຕິ ພຸທຸຂປຈຸເຈກພຸທຸຂພຸທຸຂສາວການໍ ສຕໍ ສປຸປຸຣິສານໍ ປຕຸທິຕານໍ ຂມຸມໍ. ລາໂກ ອລາໂກ ຍໂສ ອຍໂສ ນິນຸທາ ປສໍສາ ສຸຂໍ ທຸກຸຂນຸຕິ ອຍລຸຫິ ອຍຸຖວິໂຣ ໂລກຂມຸໂມ. ອິມິນາ ປນ ອພຸກາຫຕາ ສນຸໂຕ ນ ກມຸປນຸຕິ ນ ປເວເຂນຸຕິ, ອຍເມຕຸຖ ອກມຸປນສງຂາໂຕ ສຕໍ ຂມຸໂມ ອິມໍ ອນຸສຸສຣນຸໂຕ ນິສິນຸໂນມຸຫີຕິ ທີເປຕິ.

ອຖ ນໍ ສກຸໂກ ''ເອວໍ ສນຸເຕ, ພຸຣາຫຸມຕ, ອິມສຸມິ ຖາເນ ກສຸມາ ນິສິນຸໂນສີ''ຕິ. ''ຣາຊາ ຈຕຸຣງຄສມນຸນາຄຕໍ ອຸຍຸຍານປາລໍ ອາຫຣາເປຕິ, ຕາທິສໍ ນ ສກຸໂກມິ ລທຸຂໍ, ໂສຫໍ 'ກີ ເມ ປຣສຸສ ຫຕຸເຖ ມຣເຕນ, ອຣລຸໍ ປວິສິຕຸວາ ອນາຖມຣຕໍ ມຣິສຸສາມີ'ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ອິສາຄນຸຕຸວາ ນິສິນຸໂນ''ຕິ. ''ພຸຣາຫຸມຕ, ອຫໍ ສກຸໂກ ເທວຣາຊາ, ມຍາ ເຕ ອຸຍຸຍານາທີນິ ມາປີຕານີ, ຈຕຸຣງຄສມນຸນາຄຕໍ ອຸຍຸຍານປາລໍ ມາເປຕຸໍ ນ ສກຸກາ, ຕຸມຸຫາກໍ ຣລຸໂລ ສີສປຸປສາຂນກປຸປໂກ ຉຕຸຕປາຄີ ນາມ, ໂສ ຈຕຸຣງຄສມນຸນາຄໂຕ, ຈຕຸຣງຄສມນຸນາຄເຕນ ອຸຍຸຍານປາເລນ ອຕຸເຖ ສຕິ ເອຕໍ ກປຸປກໍ ອຸຍຸຍານປາລໍ ກາຕຸໍ ວເທທີ''ຕິ. ອີຕິ ສກຸໂກ ໂພພິສຕຸຕສຸສ ໂອວາທໍ ທຕຸວາ ''ມາ ກາຍີ''ຕິ ສມສຸສາເສຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ເທວປຸຣເມວ ຄໂຕ.

ໂພພິສຕຸໂຕ ເຄຫໍ ຄນຸຕຸວາ ກຸຕຸຕປາຕຣາໂສ ຣາຊທຸວາຣໍ ຄນຸຕຸວາ ຉຕຸຕປາຄີມຸປີ ຕຕຸເຖວ ທີສຸວາ ຫຕຸເຖ ຄເຫຕຸວາ ''ຕຸວໍ ກີຣ, ສມຸມ ຉຕຸຕປາຄີ, ຈຕຸຣງຄສມນຸນາຄໂຕສີ''ຕິ ປຸຈຸສິຕຸວາ ''ໂກ ເຕ ມຍຸຫໍ ຈຕຸຣງຄສມນຸນາຄຕກາວໍ ອາຈິກຸຂີ''ຕິ ວຸຕຸເຕ ''ສກຸໂກ, ເທວຣາຊາ''ຕິ ວຕຸວາ ''ກີກາຣຕາ ອາຈິກຸຂີ''ຕິ ປຸຍຸໂຖ ''ອິມິນາ ນາມ ກາຣເຕນາ''ຕິ ສພຸພໍ ອາຈິກຸຂີ. ໂສ ''ອາມ, ອຫໍ ຈຕຸຣງຄສມນຸນາຄໂຕ''ຕິ ອາຫ. ອຖ ນໍ ໂພພິສຕຸໂຕ ຫຕຸເຖ ຄເຫຕຸວາວ ຣລຸໂລ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ''ອຍໍ, ມຫາຣາຊ, ຉຕຸຕປາຄີ, ຈຕຸຣງຄສມນຸນາຄໂຕ, ຈຕຸຣງຄສມນຸນາຄເຕນ ອຸຍຸຍານປາເລນ ອຕຸເຖ ສຕິ ອິມໍ ອຸຍຸຍານປາລໍ ກໂຣຖາ''ຕິ ອາຫ. ອຖ ນໍ ຣາຊາ ''ຕຸວໍ ກີຣ ຈຕຸຣງຄສມນຸນາຄໂຕສີ''ຕິ ປຸຈຸສິ. ''ອາມ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ. ''ກຕເມຫິ ຈຕຸຣງເຄຫິ ສມນຸນາຄໂຕສີ''ຕິ?

''ອນຸສູຍໂກ ອຫໍ ເທວ, ອມຊຸຊປາຍໂກ ອຫໍ;

ນິສຸເນຫໂກ ອຫໍ ເທວ, ອກຸໂກຂນໍ ອຂິຍຸຖິໂຕ''ຕິ.

''ມຍຸຫລຸຫິ, ມຫາຣາຊ, ອຸສູຍາ ນາມ ນຕຸຖິ, ມຊຸຊໍ ເມ ນ ປີວິຕປຸພຸພໍ, ປເຣສຸ ເມ ສຸເນໂຫ ວາ ໂກໂຂ ວາ ນ ກູຕປຸພຸໂພ. ອິເມຫິ ຈຕູຫິ ອງເຄຫິ ສມນຸນາຄໂຕມຸຫີ''ຕິ.

ອຖ ນໍ ຣາຊາ, ໂກ ຉຕຸຕປາຄີ, ''ອນຸສູຍໂກສຸມີ''ຕິ ວທສີຕິ. ''ອາມ, ເທວ, ອນຸສູຍໂກມຸຫີ''ຕິ. ''ກີ ອາຣມຸມຕໍ ທີສຸວາ ອນຸສູຍໂກ ຊາໂຕສີ''ຕິ? ''ສຸຕາຫີ ເທວາ''ຕິ ອຕຸຕໂນ ອນຸສູຍກກາຣຕໍ ກເຖນຸໂຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

‘‘ອິຕຸຖິຍາ ກາຣຕາ ຣາຊ, ພນ຺ຮາເປສີ ປຸໂຣຫິຕໍ;

ໂສ ມໍ ອຕ຺ເຖ ນິເວເຫສິ, ຕສ຺ມາຫໍ ອນຸສູຍໂກ’’ຕິ຺.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ອຫໍ, ເທວ, ປຸພ຺ເພ ອິມສ຺ມິເຍວ ພາຣາຕສິນຄເຣ ຕາທິໂສວ ຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ອິຕຸຖິຍາ ກາຣຕາ ປຸໂຣຫິຕໍ ພນ຺ຮາເປສີ຺.

‘‘ອພຫຸຮາ ຕຕ຺ຖ ພຊ຺ຊນ຺ຕິ, ຍຕ຺ຖ ພາລາ ປກາສເຣ;

ພຫຸຮາປີ ຕຕ຺ຖ ມຸຈ຺ຈນ຺ຕິ, ຍຕ຺ຖ ຮີຣາ ປກາສເຣ’’ຕິ຺. (ຊາ຺ ໑຺໑຺໑໘໐) –

ອິມສ຺ມິຍຸຫີ ຊາຕເກ ອາຄຕນເຍເນວ ເອກສ຺ມີ ກາເລ ອຍໍ ລຕ຺ຕປາຕິ ຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ຈຕຸສຍ຺ຖິຍາ ປາທມູລິເກຫີ ສຫ຺ຮີ ສມ຺ປຫຸສ຺ສິຕ຺ວາ ໂພຮິສຕ຺ຕໍ ອຕ຺ຕໂນ ມໂນຣຖໍ ອປູເຣນ຺ຕໍ ນາເສຕຸກາມາຍ ເທວິຍາ ປຣິກິນ຺ໂນ ພນ຺ຮາເປສີ຺. ຕທາ ນໍ ພນ຺ຮິຕ຺ວາ ອານີໂຕ ໂພຮິສຕ຺ໂຕ ຍຖາກູຕໍ ເທວິຍາ ໂທສໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ສຍໍ ມຸຕ຺ໂຕ ຣລ຺ຸລາ ພນ຺ຮາປີເຕ ສພ຺ເພປີ ເຕ ປາທມູລິເກ ໂມເຈຕ຺ວາ ‘‘ເອເຕສຍ຺ຈ ເທວິຍາ ຈ ອປຣາຮໍ ຂມຖ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິ ໂອວທິ຺. ສພ຺ພໍ ເຫຍ຺ຖາ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ວິຕ຺ຖາຣໂຕ ເວທິຕພ຺ພໍ຺. ຕໍ ສນ຺ຮາຍາຫ –

‘‘ອິຕຸຖິຍາ ກາຣຕາ ຣາຊ, ພນ຺ຮາເປສີ ປຸໂຣຫິຕໍ;

ໂສ ມໍ ອຕ຺ເຖ ນິເວເຫສິ, ຕສ຺ມາຫໍ ອນຸສູຍໂກ’’ຕິ຺.

ຕທາ ປນ ໂສຫໍ ຈິນ຺ເຕສີ – ‘‘ອຫໍ ໂສລຸອສ ສຫສ຺ໂສຕຸຖິໂຍ ປຫາຍ ເອຕໍ ເອກເມວ ກິເລສວເສນ ສງ຺ຄຕ຺ໜນ຺ໂຕປີ ສນ຺ຕປ຺ເປຕຸ໌ ນາສກ຺ຂິ, ເອວໍ ທຸປ຺ປູຣຕ຺ຍານໍ ອິຕຸຖິນໍ ກຸຊ຺ຊນໍ ນາມ ນິວຕ຺ຖວຕ຺ເຖ ກິລິສ຺ສນ຺ເຕ ‘ກສ຺ມາ ກິລິສ຺ສສີ’ຕິ ກຸຊ຺ຊນສທິສໍ ໂຫຕິ, ກຕ຺ຕກຕ຺ເຕ ຄູຖກາວໍ ອາປຊ຺ຊນ຺ເຕ ‘ກສ຺ມາ ເອຕໍ ສກາວໍ ອາປຊ຺ຊສີ’ຕິ ກຸຊ຺ຊນສທິສໍ ໂຫຕິ຺. ‘ອິໂຕ ທານິ ປຍ຺ຖາຍ ຍາວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ນ ປາປຸຕາມິ, ຕາວ ກິເລສໍ ນິສ຺ສາຍ ມຍິ ອຸສູຍາ ມາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕູ’’’ຕິ ອຮິຍ຺ຖຫີ຺. ຕໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ອນຸສູຍໂກ ຊາໂຕ຺. ອິທໍ ສນ຺ຮາຍ – ‘‘ຕສ຺ມາຫໍ ອນຸສູຍໂກ’’ຕິ ອາຫ຺.

ອຖ ນໍ ຣາຊາ ‘‘ສມ຺ມ ລຕ຺ຕປາຕິ, ກີ ອາຣມ຺ມຕໍ ທິສ຺ວາ ອມຊ຺ຊໂປ ຊາໂຕສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ລິ຺. ໂສ ຕໍ ການຕໍ ອາຈິກ຺ຂນ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖ ມາຫ –

‘‘ມຕ຺ໂຕ ອຫໍ ມຫາຣາຊ, ປຸຕ຺ຕມໍສານິ ຂາທຍີ;

ຕສ຺ສ ໂສເກນຫໍ ຜຸຍ຺ໂຖ, ມຊ຺ຊປານໍ ວິວຊ຺ຊຍິ’’ນ຺ຕິ຺.

ອຫໍ, ມຫາຣາຊ, ປຸພ຺ເພ ຕາທິໂສ ພາຣາຕສີຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ມຊເຊນ ວິນາ ວຕ຺ຕິຕຸ໌ ນາສກ຺ຂີ, ອມໍສກາຕ຺ຕມ຺ປີ ກຸລ຺ຊິຕຸ໌ ນາສກ຺ຂີ຺. ນຄເຣ ອຸໂປສຖທິວເສສຸ ມາໝາໂຕ ໂຫຕິ, ກຕ຺ຕກາຣໂກ ປກ຺ຂສ຺ສ ເຕຣສີຍຸ໌ເລວ ມໍສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຖເປສີ, ຕໍ ທຸນ຺ນິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ ສຸນຂາ ຂາທິສ຺ຸ. ກຕ຺ຕກາຣໂກ ອຸໂປສຖທິວເສ ມໍສໍ ອລກິຕ຺ວາ ຣລ຺ຸໂຍ ນານຄຸຣສໂກຊນໍ ປຈິຕ຺ວາ ປາສາທໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ອຸປນາເມຕຸ໌ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ເທວີ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ‘‘ເທວິ, ອຊ຺ຊ ເມ ມໍສໍ ນ ລທ຺ຮໍ, ອມໍສກໂກຊນໍ ນາມ ອຸປນາເມຕຸ໌ ນ ສກ຺ໂກມິ, ກິນ຺ຕິ ກໂຣມີ’’ຕິ ອາຫ຺. ‘‘ຕາຕ, ມຍ຺ຫໍ ປຸຕ຺ໂຕ ຣລ຺ຸລາ ປີໂຍ ມນາໂປ, ປຸຕ຺ຕໍ ເມ ທິສ຺ວາ ຣາຊາ ຕເມວ ຈຸມ຺ພນ຺ໂຕ ປຣິສ຺ສຊນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຖິກາວມ຺ປີ ນ ຊານາຕິ, ອຫໍ ປຸຕ຺ຕໍ ມຕ຺ເຫຕ຺ວາ ຣລ຺ຸໂຍ ອູຣຸມ຺ຫິ ນິສີທາເປຍ຺ຍໍ, ຣລ຺ຸໂຍ ປຸຕ຺ເຕນ ສຫ຺ຮີ ກີລຸອນກາເລ ຕ຺ວໍ ກຕ຺ຕໍ ອຸປເນຍ຺ຍາສີ’’ຕິ຺. ສາ ເອວໍ ວຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຸຕ຺ຕໍ ອລງ຺ກຕາກາຣຕໍ ມຕ຺ເຫຕ຺ວາ ຣລ຺ຸໂຍ ອູຣຸມ຺ຫິ ນິສີທາເປສີ຺. ຣລ຺ຸໂຍ ປຸຕ຺ເຕນ ສຫ຺ຮີ ກີລຸອນກາເລ ກຕ຺ຕກາຣໂກ ກຕ຺ຕໍ ອຸປນາເມສີ຺. ຣາຊາ ສຸຣາມທມຕ຺ໂຕ ປາຕິຍໍ

ມໍສໍ ອທິສ຺ວາ ‘‘ມໍສໍ ກຫ’’ນ຺ຕິ ປ຺ຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອຊ຺ຊ, ເທວ, ອ຺ໂປ໌ສຖທິວສໍ ມາຆາຕຕາຍ ມໍສໍ ນ ລທ຺ຘ’’ນ຺ຕິ ວ຺ຕ຺ເຕ ‘‘ມຍ຺ຫໍ ມໍສໍ ນາມ ທ຺ລ຺ລກ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ອູຣຸມ຺ຫິ ນິສິນ຺ນສ຺ສ ປິຍປ຺ຕ຺ຕສ຺ສ ຄີວໍ ວຍ຺ເຍຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຕ຺ວາ ກ຺ຕກາຣກສ຺ສ ປ຺ຣໂຕ ຊິປ຺ຕ຺ວາ ‘‘ເວເຄນ ສມ຺ປາເທຕ຺ວາ ອາຫຣາ’’ຕິ ອາຫ຺ ກ຺ຕກາຣໂກ ຕຖາ ອກາສິ, ຣາຊາ ປ຺ຕ຺ຕມໍເສນ ກ຺ຕ຺ຕໍ ກຸຌ຺ຊິ຺ ຣຌ຺ໂຌ ກເຍນ ເອໂກປິ ກນ຺ທິຕ຺ວ ວາ ໂຣທິຕ຺ວ ວາ ກເຖຕ຺ວ ວາ ສມຕ຺ໂຖ ນາມ ນາໂຫສິ຺

ຣາຊາ ກຸຌ຺ຊິຕ຺ວາ ສຍນປິຏ຺ເຐ ນິທ຺ທໍ ອຸປຄນ຺ຕ຺ວາ ປຈ຺ຈູສກາເລ ປຑຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ວິຄຕມໂທ ‘‘ປ຺ຕ຺ຕໍ ເມ ອາເນຖາ’’ຕິ ອາຫ຺ ຕສ຺ມິ ກາເລ ເທວີ ກນ຺ທມານາ ປາທມູເລ ປຕິ຺ ‘‘ກິ, ກທ຺ເທ’’ຕິ ຈ ວ຺ຕ຺ເຕ , ‘‘ເທວ, ຫິຍ຺ໂຍ ເຕ ປ຺ຕ຺ຕໍ ມາເຣຕ຺ວາ ປ຺ຕ຺ຕມໍເສນ ກ຺ຕ຺ຕໍ ກ຺ຕ຺ຕ’’ນ຺ຕິ ອາຫ຺ ຣາຊາ ປ຺ຕ຺ຕໂສເກນ ໂຣທິຕ຺ວາ ກນ຺ທິຕ຺ວາ ‘‘ອິທໍ ເມ ທ຺ກ຺ຂໍ ສຸຣາປານໍ ນິສ຺ສາຍ ອຸປ຺ປນ຺ນ’’ນ຺ຕິ ສຸຣາປາເນ ໂທສໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອິໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຍາວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ນ ປາປ຺ຕາມິ, ຕາວ ເອວຣູປໍ ວິນາສກາຣກໍ ສຸຣໍ ນາມ ນ ປິວິສ຺ສາມິ’’ຕິ ປໍສຸໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມຸຂໍ ປ຺ຌ຺ຉິຕ຺ວາ ອຘິຏ຺ຐາສິ຺ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ມຊ຺ຊໍ ນາມ ນ ປິວິ຺ ອິມມຕ຺ຖໍ ສນ຺ຘາຍ – ‘‘ມຕ຺ໂຕ ອຫໍ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິ ອິມໍ ຄາຖມາຫ຺

ອຖ ນໍ ຣາຊາ ‘‘ກິ ປນ, ສມ຺ມ ຌຕ຺ຕປາຕິ, ອາຣມ຺ມຕໍ ທິສ຺ວາ ນິສ຺ເນໂຫ ຊາໂຕສີ’’ຕິ ປ຺ຈ຺ຉິ຺ ໂສ ຕໍ ກາຣຕໍ ອາຈິກ຺ຂນ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

‘‘ກິຕວາໂສ ນາມຫໍ ຣາຊ, ປ຺ຕ຺ໂຕ ປຈ຺ເຈກໂພຘິ ເມ;

ປຕ຺ຕໍ ກິນ຺ທິຕ຺ວາ ຈວິໂຕ, ນິສ຺ເນໂຫ ຕສ຺ສ ກາຣຕາ’’ຕິ຺

ມຫາຣາຊ, ປ຺ພ຺ເພ ອຫໍ ພາຣາຕສີຍໍເຍວ ກິຕວາໂສ ນາມ ຣາຊາ຺ ຕສ຺ສ ເມ ປ຺ຕ຺ໂຕ ວິຊາຍິ຺ ລກ຺ຂຓປາຄກາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ອຍໍ ກ຺ມາໂຣ ປານີຍໍ ອລກິຕ຺ວາ ມຣິສ຺ສຕີ’’ຕິ ອາຫໍສ຺຺ ‘‘ທ຺ຏ຺ຐກ຺ມາໂຣ’’ຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ຺ ໂສ ວິຌ຺ຌ຺ຕໍ ປຕ຺ໂຕ ໂອປຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ, ຣາຊາ ກ຺ມາຣໍ ປ຺ຣໂຕ ວາ ປຈ຺ຉໂຕ ວາ ກຕ຺ວາ ວິຈຣິ, ປານີຍໍ ອລກິຕ຺ວາ ມຣຕາເຍນ ຈສ຺ສ ຈຕູສ຺ ທ຺ວາເຣສ຺ ອນ຺ໂຕນຄເຣສ຺ ຈ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ໂປກ຺ຂຣຕິໂຍ ກາເຣສິ, ຈຕ຺ກ຺ກາທີສ຺ ມຕ຺ຑເປ ກາເຣຕ຺ວາ ປານີຍຈາຏິໂຍ ຖປາເປສິ຺ ໂສ ເອກທິວເສ ອລງ຺ກຕປຏິຍຕ຺ໂຕ ປາໂຕວ ອ຺ຍ຺ຍານໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ທໍ ປສ຺ສິ຺ ມຫາຊໂນປິ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ທໍ ທິສ຺ວາ ຕເມວ ວນ຺ທຕິ ປສໍສຕິ, ອຌ຺ຊລິກ຺ຈສ຺ສ ປຄ຺ຄຕ຺ຫາຕິ຺

ກ຺ມາໂຣ ຈິນ຺ເຕສິ – ‘‘ມາທິເສນ ສທ຺ຘິ ຄຈ຺ຉນ຺ຕາ ອິມໍ ມ຺ຕ຺ຑກໍ ວນ຺ທນ຺ຕິ ປໍສສນ຺ຕິ, ອຌ຺ຊລິກ຺ຈສ຺ສ ປຄ຺ຄຕ຺ຫນ຺ຕີ’’ຕິ຺ ໂສ ກ຺ປິໂຕ ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ຘໂຕ ໂອຣຸຍ຺ຫ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ທໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ‘‘ລທ຺ຘໍ ເຕ, ສມຓ, ກ຺ຕ຺ຕ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ອາມ, ກ຺ມາຣາ’’ຕິ ວ຺ຕ຺ເຕ ຕສ຺ສ ຫຕ຺ຖໂຕ ປຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ກູມິຍໍ ປາເຕຕ຺ວາ ສທ຺ຘິ ກ຺ຕ຺ເຕນ ມທ຺ທິຕ຺ວາ ປາທປ຺ປຫາເຣນ ຈ຺ຕ຺ຓວິຈ຺ຓ຺ຕໍ ອກາສິ຺ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຘ ‘‘ນຏ຺ໂຐ ວຕາຍໍ ສຕ຺ໂຕ’’ຕິ ຕສ຺ສ ມຸຂໍ ໂອໂລເກສິ຺ ກ຺ມາໂຣ ‘‘ອຫໍ, ສມຓ, ກິຕວາສຣຌ຺ໂຌ ປ຺ຕ຺ໂຕ, ນາເມນ ທ຺ຏ຺ຐກ຺ມາໂຣ ນາມ, ຕ຺ວໍ ເມ ກ຺ທ຺ໂຘ ອກ຺ຂີນິ ອ຺ມ຺ມີເລຕ຺ວາ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ກິ ກຣິສ຺ສສີ’’ຕິ ອາຫ຺

ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຘ ຆິນ຺ນກຕ຺ໂຕ ຫ຺ຕ຺ວາ ເວຫາສໍ ອພ຺ກ຺ຄຄນ຺ຕ຺ວາ ອ຺ຕ຺ຕຣຫິມວນ຺ເຕ ນນ຺ທນມູລປພ຺ກາຣເມວ ຄໂຕ຺ ກ຺ມາຣສ຺ສາປິ ຕງ຺ຂຓຌ຺ເຌວ ປາປກມ຺ມໍ ປຣິປຈ຺ຈິ຺ ໂສ ‘‘ຑຍ຺ຫາມິ ຑຍ຺ຫາມີ’’ຕິ ສມ຺ຄ຺ຄຕສຣີຣຑາໂຫ ຕຕ຺ເຖວ ປຕິ຺ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ເຖວ ຍຕ຺ຕກໍ ປານີຍໍ, ຕຕ຺ຕກໍ ປານີຍໍ ສພ຺ພໍ ຆິຊ຺ຊິ, ມາຕິກາ ສ຺ສ຺ສີສ຺, ຕຕ຺ເຖວ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ວາ ອວີຈິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ຺ ຣາຊາ ຕໍ ປວຕ຺ຕິ ສ຺ຕ຺ວາ ປ຺ຕ຺ຕໂສເກນ ອກິກູໂຕ ຈິນ຺ເຕສິ – ‘‘ອຍໍ ເມ ໂສໂກ ປິຍວຕ຺ຖ຺ໂຕ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ, ສເຈ ເມ ສ຺ເນໂຫ ນາກວິສ຺ສ, ໂສໂກ ນ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິສ຺ສ, ອິໂຕ ທານິ ເມ ປຏ຺ຐາຍ ສວິຌ຺ຌາຕເກ ວາ ອວິຌ຺ຌາຕເກ ວາ ກິສ຺ມິຌ຺ຈິ ວຕ຺ຖ຺ສ຺ມິ ສ຺ເນໂຫ ນາມ ມາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕູ’’ຕິ ອຘິຏ຺ຐາສິ, ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ສ຺ເນໂຫ ນາມ ນຕ຺ຖິ຺ ຕໍ ສນ຺ຘາຍ ‘‘ກິຕວາໂສ ນາມາຫ’’ນ຺ຕິ ຄາຖມາຫ຺

ຕຕ຺ຖ ປ຺ຕ຺ໂຕ ປຈ຺ເຈກໂພຘິ ເມ຺ ປຕ຺ຕໍ ກິນ຺ທິຕ຺ວາ ຈວິໂຕຕິ ມມ ປ຺ຕ຺ໂຕ ປຈ຺ເຈກໂພຘິປຕ຺ຕໍ ກິນ຺ທິຕ຺ວາ ຈວິໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ຺ ນິສ຺ເນໂຫ ຕສ຺ສ ກາຣຕາຕິ ຕທາ ອຸປ຺ປນ຺ນສ຺ເນຫວຕ຺ຖ຺ສ຺ສ ກາຣຕາ ອຫໍ ນິສ຺ເນໂຫ ຊາໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ຺

ອຖ ນໍ ຣາຊາ ‘‘ກິ ປນ, ສມ຺ມ, ອາຣມ຺ມຕໍ ທິສ຺ວາ ນິກ຺ໂກໂຘ ຊາໂຕສີ’’ຕິ ປ຺ຈ຺ຉິ຺ ໂສ ຕໍ ກາຣຕໍ ອາຈິກ຺ຂນ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

‘‘ອຣໂກ ທຸຕ຺ວາ ເມຕ຺ຕຈິຕ຺ຕໍ, ສຕ຺ຕ ວສ຺ສານິ ກາວຍຶ;

ສຕ຺ຕ ກປ຺ເປ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ, ຕສ຺ມາ ອກ຺ໂກສໂນ ອຫ’’ນ຺ຕິ຺.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ອຫໍ, ມຫາຣາຊ, ອຣໂກ ນາມ ຕາປໂສ ຫຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຕ ວສ຺ສານິ ເມຕ຺ຕຈິຕ຺ຕໍ ກາເວຕ຺ວາ ສຕ຺ຕ ສໍວດ຺ຝວິວດ຺ຝກປ຺ເປ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ວສິໍ, ຕສ຺ມາ ອຫໍ ທີ໌ຄຣຕ຺ຕໍ ເມຕ຺ຕາກາວນາຍ ອາຈິຕ຺ຕປ຺ຣິຈິຕ຺ຕຕ຺ຕາ ອກ຺ໂກສໂນ ຊາໂຕຕິ຺.

ເອວໍ ລຕ຺ຕປາຕິນາ ອຕ຺ຕໂນ ຈຕູສ຺ ອງເຄສ຺ ກຖິເຕສ຺ ຣາຊາ ປ຺ຣິສາຍ ອິງຄິຕສລ຺ລໍ ອທາສິ. ຕງຂຕ຺ເລວ ອມຈ຺ຈາ ຈ ພ຺ຣາຫ຺ມຕຄຫປຕິກາທໂຍ ຈ ອຸດ຺ຖຫິຕ຺ວາ ‘‘ອເຣ ລຸດ຺ຊຂາທກ ທຸດ຺ຖໂຈຣ, ຕ຺ວໍ ລຸດ຺ຊໍ ອລກິຕ຺ວາ ປ຺ຕ຺ຫິຕໍ ອຸປ຺ວທິຕ຺ວາ ມາເຣຕ຺ກາໂມ ຊາໂຕ’’ຕິ ກາລຸອກໍ ເສນາປຕິ ຫຕ຺ຖປາເທສຸ ຄເທຕ຺ວາ ຣາຊນິເວສນາ ໂອຕາເຣຕ຺ວາ ຄທິຕຄທິເຕເທວ ປາສາຕມຸຄຸຄເຣຫິ ສີສໍ ກິນ຺ທິຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຕ຺ວາ ປາເທສຸ ຄເທຕ຺ວາ ກຫ຺ຍນ຺ຕາ ສງກາຣດ຺ຖາເນ ລຫ຺ເທສຸໍ. ຕໂຕ ປດ຺ຖາຍ ຣາຊາ ສມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ໂຕ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄໂຕ.

ສຕ຺ຖາ ອີມໍ ສມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຣາເນສິ – ‘‘ຕທາ ກາລຸອກເສນາປຕິ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ລຕ຺ຕປາຕິກປ຺ໂກ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ, ສກ຺ໂກ ອນຸຣຸທ຺ໂຣ, ສມ຺ມສໂຊ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ຺.

ສມ຺ມສຊຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທສມາ.

ພິຣຕາຖມ຺ກວຄ຺ໂຄ ສຕ຺ຕໂມ.

ຕສ຺ສຸທ຺ທານໍ –

ໂສມທຕ຺ຕລ຺ຈ ອຸຈ຺ຊິດ຺ຖໍ, ກຸຣຸ ປຸຕ຺ຕານທີປິ ຈ;

ກຈ຺ລປມຈ຺ລເສຄ຺ຄຸ ຈ, ກູຍວາຕິຊຄຣຫີ;

ສມ຺ມສຊນ຺ຕິ ເຕ ທສ.

໘. ກາສາວວຄ຺ໂຄ

[໔໘໑] ໑. ກາສາວຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ອນິກ຺ກສາໂວກາສາວນ຺ຕິ ອີທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເທວທຕ຺ຕໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ປນ ຣາຊຄເຫ ສມຸດ຺ຖິຕໍ. ເອກສ຺ມີ ສມເຍ ສມ຺ມເສນາປຕິ ປລ຺ຈຫີ ກິກ຺ຂຸສເຕຫີ ສທ຺ທິ ເວລຸວເນ ວິຫຣຕິ. ເທວທຕ຺ໂຕປີ ອຕ຺ຕໂນ ອນຸຣູປາຍ ທຸສ຺ສິລປຣິສາຍ ປຣິວຸໂຕ ຄຍາສີເສ ວິຫຣຕິ. ຕສ຺ມີ ສມເຍ ຣາຊຄຫວາສິໂນ ລນ຺ທກໍ ສງຄຣິຕ຺ວາ ທານໍ ສຊ຺ຊຍີສຸ. ອເຖໂກ ໂວຫາຣຕ຺ຖາຍ ອາຄຕວາຕິໂຊ ອີມໍ ສາຍກໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ‘‘ມມ຺ປີ ປຕ຺ຕິກໍ ກໂຣຖາ’’ຕິ ມຫຄ຺ຟໍ ຄນ຺ສກາສາວໍ ອທາສິ. ນາຄຣາ ມຫາທານໍ ປວຕ຺ຕຍີສຸ, ສພ຺ພໍ ລນ຺ທເກນ ສງກຫ຺ຍິຕໍ ກຫາປເຕເທວ ນິດ຺ຖາສິ. ໂສ ສາຍໂກ ອຕິເຣໂກ ອໂຫສິ. ມຫາຊໂນ ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ຄນ຺ສກາສາວສາຍໂກ ອຕິເຣໂກ. ກສ຺ສ ນໍ ເທມ, ກີ ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ, ອຸທາຫຸ ເທວທຕ຺ຕສ຺ສາ’’ຕິ ມນ຺ຕຍີສຸ.

ຕຕ຺ເຖເກ ‘‘ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣສ຺ສາ’’ຕິ ອາຫົສຸ. ອປເຣ ‘‘ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖໂຣ ກຕິປາຫໍ ວສິຕ຺ວາ ຍຖາຣຸຈິ ປກ຺ກມິສ຺ສຕິ , ເທວທຕ຺ຕຕ຺ເຖໂຣ ປນ ນິພທ຺ຣໍ ອມ຺ຫາກໍ ນຄເຣເມວ ອຸປນິສ຺ສາຍ ວິຫຣຕິ, ມງຄລາມງຄເລສຸ ອຍເມວ ອມ຺ຫາກໍ ອວສ຺ສໂຍ,

ເທວທຕ຺ຕສ຺ສ ທສ຺ສາມາ''ຕິ ອາຫໍສ຺ຯ ສມ຺ພຫ຺ລິກໍ ກໂຣນ຺ເຕສ຺ປິ ''ເທວທຕ຺ຕສ຺ສ ທສ຺ສາມາ''ຕິ ວຕ຺ວາໂຣ ພຫ຺ຕຣາ ອເຫສ຺ໍ, ອຖ ນໍ ເທວທຕ຺ຕສ຺ສ ອທໍສ຺ຯ ເທວທຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ທສາ ລິນ຺ທາເປຕ຺ວາ ໂອວຍ຺ຍິກໍ ສິພ຺ພາເປຕ຺ວາ ຣຊາເປຕ຺ວາ ສຸວຕ຺ຕປຍ຺ຍວຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ປາຣຸປິຯ ຕສ຺ມິ ກາເລ ຕີສມຕ຺ຕາ ກິກ຺ຂູ ຣາຊຄຫາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ສາວຕ຺ຖິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ກຕປຏິສນ຺ຖາຣາ ຕໍ ປວຕ຺ຕິ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ''ເອວໍ, ກນ຺ເຕ, ອຕ຺ຕໂນ ອນນ຺ຈ຺ຈວິກໍ ອຣຫທ຺ຘຊໍ ປາຣຸປີ''ຕິ ອາໂຣເຈສ຺ໍຯ ສຕ຺ຖາ ''ນ, ກິກ຺ຂເວ, ເທວທຕ຺ໂຕ ອິທາເນວ ອຕ຺ຕໂນ ອນນ຺ຣູປໍ ອຣຫທ຺ຘຊໍ ປຣິທຫຕິ, ປຸພ຺ເພປິ ປຣິທຫິເຍວາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຫິມວນ຺ຕປ຺ເທເສ ຫຕ຺ຖິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ອສີຕິສຫສ຺ສມຕ຺ຕວາຣຓປຣິວາໂຣ ຍູຖປຕິ ຫຸຕ຺ວາ ອຣຍ຺ຍາຍຕເນ ວສຕິຯ ອເຖໂກ ທຸຄ຺ຄຕມນຸສ຺ໂສ ພາຣາຓສິຍໍ ວິຫຣນ຺ໂຕ ທນ຺ຕກາຣວີຖິຍໍ ທນ຺ຕກາເຣ ທນ຺ຕວລຍາທີນິ ກໂຣນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ''ຫຕ຺ຖິທນ຺ເຕ ລກິຕ຺ວາ ຄຕ຺ຫິສ຺ສຖາ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ເຕ ''ອາມ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມາ''ຕິ ອາຫໍສ຺ຯ ໂສ ອາວຸທໍ ອາທາຍ ກາສາວວຕ຺ຖວສໂນ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘເວສໍ ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ປຏິສີສກໍ ປຏິມຸຍ຺ຈິຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖິວີຖິຍໍ ຖຕ຺ວາ ອາວຸເຘນ ຫຕ຺ຖີ ມາເຣຕ຺ວາ ທນ຺ເຕ ອາທາຍ ພາຣາຓສິຍໍ ວິກ຺ກິຓນ຺ໂຕ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປສິຯ ໂສ ອປຣກາເຄ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ປຣິວາຣຫຕ຺ຖີນໍ ສພ຺ພປຈ຺ຉິມໍ ຫຕ຺ຖີ ມາເຣຕ຺ຸ ອາຣກິຯ ຫຕ຺ຖີໂນ ເທວສິກໍ ຫຕ຺ຖີສຸ ປຣິຫາຍນ຺ເຕສຸ ''ເກນ ນຸ ໂຂ ກາຣເຓນ ຫຕ຺ຖີໂນ ປຣິຫາຍນ຺ຕີ''ຕິ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ອາໂຣເຈສ຺ໍຯ

ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ປຣິຄ຺ຄຕ຺ຫນ຺ໂຕ ''ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘເວສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖິວີຖິປຣິຍນ຺ເຕ ເອໂກ ປຸຣິໂສ ຕິຍ຺ຖຕິ, ກຈ຺ຈິ ນຸ ໂຂ ໂສ ມາເຣຕິ, ປຣິຄ຺ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມິ ນ''ນ຺ຕິ ເອກທິວໍ ຫຕ຺ຖີ ປຸຣໂຕ ກຕ຺ວາ ສຍໍ ປຈ຺ຉໂຕ ອໂຫສິຯ ໂສ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ອາວຸທໍ ອາທາຍ ປກ຺ຂນ຺ທິຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຄິໂຕ ''ກູມິຍໍ ໂປ໌ເຖຕ຺ວາ ມາເຣສ຺ສາມິ ນ''ນ຺ຕິ ໂສຓ຺ຫໍ ປສາເຣຕ຺ວາ ເຕນ ປຣິທຫິຕານິ ກາສາວານິ ທິສ຺ວາ ''ອິມໍ ອຣຫທ຺ຘຊໍ ມຍາ ຄຣຸໍ ກາຕຸໍ ວຍ຺ຍຕີ''ຕິ ໂສຓ຺ຫໍ ປຏິສໍຫຣິຕ຺ວາ ''ອມ຺ໂກ ປຸຣິສ, ນນຸ ເອສ ອຣຫທ຺ຘໂຊ ອນນ຺ຈ຺ຈວິໂກ ຕຍ຺ຫໍ, ກສ຺ມາ ເອຕໍ ປຣິທຫສີ''ຕິ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໔໑ຯ

''ອນິກ຺ກສາໂວ ກາສາວໍ, ໂຍ ວຕ຺ຖໍ ປຣິທຫິສ຺ສຕິ;

ອເປໂຕ ທມສຈ຺ເຈນ, ນ ໂສ ກາສາວມຣຫຕິຯ

໑໔໘ຯ

''ໂຍ ຈ ວນ຺ຕກສາວສ຺ສ, ສີເລສຸ ສຸສມາຫິໂຕ;

ອຸເປໂຕ ທມສຈ຺ເຈນ, ສ ເວ ກາສາວມຣຫຕີ''ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ອນິກ຺ກສາໂວຕິ ກສາໂວ ວຸຈ຺ຈຕິ ຣາໂຄ ໂທໂສ ໂມໂຫ ມກ຺ໂຂ ປລາໂສ ອິສ຺ສາ ມຈ຺ຉຣິຍໍ ມາຍາ ສາເຖຍ຺ຍໍ ຖມ຺ໂກ ສາຣມ຺ໂກ ມາໂນ ອຕິມາໂນ ມໂທ ປມາໂທ, ສພ຺ເພ ອກຸສລາ ຘມ຺ມາ ສພ຺ເພ ທຸຈ຺ຈຣິຕາ ສພ຺ພໍ ກວຄາມິກມ຺ມໍ ທີຍທ຺ຌກິເລສສຫສ຺ສໍ, ເອໂສ ກສາໂວ ນາມຯ ໂສ ຍສ຺ສ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ອປ຺ປຫີໂນ ສນ຺ຕານໂຕ ອນິສ຺ສຍ຺ໂຕ ອນິກ຺ຂນ຺ໂຕ, ໂສ ອນິກ຺ກສາໂວ ນາມຯ ກາສາວນ຺ຕີ ກສາຍຣສປີຕໍ ອຣຫທ຺ຘຊກູຕໍຯ ໂຍ ວຕ຺ຖໍ ປຣິທຫິສ຺ສຕີຕິ ໂຍ ເອວຣູໂປ ຫຸຕ຺ວາ ເອວຣູປໍ ວຕ຺ຖໍ ປຣິທຫິສ຺ສຕິ ນິວາເສຕິ ເຈວ ປາຣຸປຕິ ຈຯ ອເປໂຕ ທມສຈ຺ເຈນາຕິ ອິນ຺ທ຺ຣິຍທມສງ຺ຂາເຕນ ທເມນ ຈ ນິພ຺ພານສງ຺ຂາເຕນ ຈ ປຣມຕ຺ຖສຈ຺ເຈນ ອເປໂຕ ປຣິວຊ຺ຊິໂຕຯ ນິສ຺ສກ຺ກຕ຺ເຖ ວາ ກຣຓວຈນໍ, ເອຕສ຺ມາ ທມສຈ຺ຈາ ອເປໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ''ສຈ຺ຈ''ນ຺ຕິ ເຈຕ຺ຖ ວຈີສຈ຺ຈໍ ຈຕຸສຈ຺ຈມ຺ປິ ວຍ຺ຍຕິເຍວຯ ນ ໂສ ກາສາວມຣຫຕີຕິ ໂສ ປຸຄ຺ຄໂລ ອນິກ຺ກສາວຕ຺ຕາ ອຣຫທ຺ຘຊໍ ກາສາວໍ ນ ອຣຫຕິ ອນນ຺ຈ຺ຈວິໂກ ເອຕສ຺ສຯ

ໂຍ ຈ ວນ຺ຕກສາວສ຺ສາຕິ ໂຍ ປນ ປຸຄ຺ຄໂລ ຍຖາວຸຕ຺ຕສ຺ເສວ ກສາວສ຺ສ ວນ຺ຕຕ຺ຕາ ວນ຺ຕກສາໂວ ອສ຺ສຯ ສີເລສຸ ສຸສມາຫິໂຕ

ຕິ ມຄຸຄສີເລສຸ ເຈວ ຜລສີເລສຸ ຈ ສມຸມາ ອາຫິໂຕ, ອາເນຕຸວາ ຄຸປິໂຕ ວິຍ ເຕສຸ ປຕິຍຸຄິໂຕ។ ເຕຫິ ສີເລຫິ ສມງຄີກູຕສຸເສຕໍ ອຊິວຈນໍ។ ອຸເປົໂຕຕິ ສມນຸນາຄໂຕ។ ທມສຈຸເຈນາຕິ ວຸຕຸຕປຸປກາເຣນ ທເມນ ຈ ສຈຸເຈນ ຈ។ ສ ເວ ກາສາວມຣຫຕີຕິ ໂສ ເອວຣູໂປ ປຸຄຸຄໂລ ອີມໍ ອຣຫທຸຣຊໍ ກາສາວໍ ອຣຫຕີ។

ເອວໍ ໂພຊິສຕຸໂຕ ຕສຸສ ປຸຣິສສຸສ ອີມໍ ກາຣຕໍ ກເຖຕຸວາ "ອີໂຕ ປຕຸຖາຍ ມາ ອີຜ ອາຄມີ, ອາຄຈຸຉສີ ເຈ, ຊີວິຕໍ ເຕ ນຕຸຖີ"ຕິ ຕຊຸເຊຕຸວາ ປລາເປສີ។

ສຕຸຖາ ອີມໍ ຜມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສີ – "ຕທາ ຫຕຸຖີມາຣກປຸຣິໂສ ເທວທຕຸໂຕ ອໂຫສີ, ຍູຖປຕີ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ"ນຸຕີ។

ກາສາວຊາຕກວຕຸຕນາ ປຕມາ។

[໒໒໒] ໒។ ຈູລຸອນນຸທິຍຊາຕກວຕຸຕນາ

ອີທໍຕທາຈຣິຍວໂຈຕິ ອີທໍ ສຕຸຖາ ເວລຸວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເທວທຕຸຕໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ។ ເອກທິວສຸຫິ ກິກຸຂູ ຜມຸມສກາຍໍ ກຕຸຖໍ ສມຸຍຸຖາເປສຸໍ – "ອາວຸໂສ, ເທວທຕຸໂຕ ນາມ ກກຸຂລຸໂຂ ຜຣຸໂສ ສາຫສິໂກ ສມຸມາສມຸພຸທຸເຜ ອກິມາເຣ ປໂຍເຊສີ, ສີລໍ ປວິຊຸຊີ, ນາລຸອາຄີຣີ ປໂຍເຊສີ, ຂນຸຕິເມຕຸຕານຸທຸທຍມຕຸຕມຸປີສຸສ ຕຖາຄເຕ ນຕຸຖີ"ຕິ។ ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸວາ "ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ"ຕິ ປຸຈຸຉິຕຸວາ "ອີມາຍ ນາມາ"ຕິ ວຸຕຸເຕ "ນ, ກິກຸຂເວ, ອີທາເນວ, ປຸພຸເພປີ ເທວທຕຸໂຕ ກກຸຂລຸໂຂ ຜຣຸໂສ ນິກຸກາຣຸຕິໂກເຍວາ"ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຊິສຕຸໂຕ ຫິມວນຸຕປເທເສ ມຫານນຸທິໂຍ ນາມ ວານໂຣ ອໂຫສີ, ກນິຍຸຖາຕິໂກ ປນສຸສ ຈູລຸອນນຸທິໂຍ ນາມ។ ເຕ ອຸໂກປີ ອສີຕິສຫສຸສວານຣປຣິວາຣາ ຫິມວນຸຕປເທເສ ອນຸຜມາຕຣໍ ປຕິຊຄຸຄນຸຕາ ວາສໍ ກປຸເປສຸໍ។ ເຕ ມາຕຣໍ ສຍນຄຸມຸເພ ຖເປຕຸວາ ອຣຸຍໍ ປວິສິຕຸວາ ມຊຸຣານີ ຜລາຜລານີ ມາຕຸຍາ ເປເສນຸຕີ។ ອາຫຣກາວານຣາ ຕສຸສາ ນ ເທນຸຕິ, ສາ ຂຸທາປີລຸອິຕາ ອຕຸຖິຈມຸມາວເສສາ ກິສາ ອໂຫສີ។ ອຖ ນໍ ໂພຊິສຕຸໂຕ ອາຫ – "ມຍໍ, ອມຸມ, ຕຸມຸຫາກໍ ມຊຸຣຜລາຜລານີ ເປເສມ, ຕຸມຸເຫ ກສຸມາ ມິລາຍຖາ"ຕິ។ "ຕາຕ, ນາຫໍ ລກາມີ"ຕິ។ ໂພຊິສຕຸໂຕ ຈິນຸເຕສີ – "ມຍິ ຍູຖໍ ປຣິຫຣນຸເຕ ມາຕາ ເມ ນສຸສິສຸສຕິ, ຍູຖໍ ປຫາຍ ມາຕຣໍເຍວ ປຕິຊຄຸຄິສຸສາມີ"ຕິ។ ໂສ ຈູລຸອນນຸທິຍໍ ປກຸໂກສິຕຸວາ "ຕາຕ, ຕຸວໍ ຍູຖໍ ປຣິຫຣ, ອຫໍ ມາຕຣໍ ປຕິຊຄຸຄິສຸສາມີ"ຕິ ອາຫ។ ໂສປີ ນໍ "ກາຕິກ, ມຍຸຫໍ ຍູຖປຣິຫຣເຕນ ກມຸມໍ ນຕຸຖີ, ອຫມຸປີ ມາຕຣເມວ ປຕິຊຄຸຄິສຸສາມີ"ຕິ ອາຫ។ ອີຕິ ເຕ ອຸໂກປີ ເອກຈຸຉນຸທາ ຫຸຕຸວາ ຍູຖໍ ປຫາຍ ມາຕຣໍ ຄເຫຕຸວາ ຫິມວນຸຕາ ໂອຣຸຍຸຫ ປຈຸຈນຸເຕ ນິຄຸໂຣຊຣຸກຸເຂ ວາສໍ ກປຸເປຕຸວາ ມາຕຣໍ ປຕິຊຄຸຄິສຸ។

ອເຖໂກ ພາຣາຕສີວາສີ ພຸຣາຫຸມຕມາຕໂວ ຕກຸກສິລາຍໍ ທິສາປາໂມກຸຂສຸສ ອາຈຣິຍສຸສ ສນຸຕິເກ ສພຸພສິປຸປານີ ອຸຄຸຄຫິຕຸວາ "ຄມິສຸສາມີ"ຕິ ອາຈຣິຍໍ ອາປຸຈຸຉິ។ ອາຈຣິໂຍ ອງຄວິຊຸຊານຸກາເວນ ຕສຸສ ກກຸຂລຸອຜຣຸສສາຫສິກກາວໍ ລຕຸວາ "ຕາຕ, ຕຸວໍ ກກຸຂລຸໂຂ ຜຣຸໂສ ສາຫສິໂກ, ເອວຣູປານໍ ນ ສພຸພກາລໍ ເອກສທິສເມວ ອິຊຸຊຕິ, ມຫາວິນາສໍ ມຫາທຸກຸຂໍ ປາປຸຕິສຸສສີ, ມາ ຕຸວໍ ກກຸຂລຸໂຂ ໂຫຫີ, ປຈຸຉານຸຕາປນກາຣຕໍ ກມຸມໍ ມາ ກຣີ"ຕິ ໂອວທິຕຸວາ ອຸຍໂຍເຊສີ។ ໂສ ອາຈຣິຍໍ ວນຸທິຕຸວາ ພາຣາຕສີ ຄນຸຕຸວາ ຜຣາວາສໍ ຄເຫຕຸວາ ອຍຸເລຫິ ສິປຸເປຫິ ຊີວິກໍ ກປຸເປຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ "ຜນຸໂກຍິ ນິສຸສາຍ ຊີວິສຸສາມີ, ລຸທຸທກມຸມໍ ກຕຸວາ ຊີວິກໍ ກປຸເປສຸສາມີ"ຕິ ພາຣາຕສີໂຕ ນິກຸຂມິຕຸວາ ປຈຸຈນຸຕຄາມເກ ວສນຸໂຕ ຜນຸກລາປສນຸນທຸໂຜ ອຣຸຍໍ ປວິສິຕຸວາ ນານາມິເຄ ມາເຣຕຸວາ ມໍສວິກຸກເຍນ ຊີວິກໍ ກປຸເປສີ។ ໂສ ເອກທິວສໍ ອຣຸເລ ກິລຸຈິ ອລກິຕຸວາ ອາຄຈຸຉນຸໂຕ ອງຄຕປຣິຍນຸເຕ ຖິຕໍ ນິຄຸໂຣຊຣຸກຸຂໍ ທິສຸວາ "ອປີ ນາເມຕຸຖ ກິລຸຈິ ກເວຍຸຍາ"ຕິ ນິຄຸໂຣຊຣຸກຸຂາກິມຸໂຂ ປາຍາສີ។

ຕສຸມີ ຂເຕ ອຸໂກປີ ເຕ ກາຕໂຣ ມາຕຣໍ ຜລານີ ຂາທາເປຕຸວາ ປຸຣໂຕ ກຕຸວາ ວິຕປພຸການຸຕເຣ ນິສິນຸນາ ຕໍ ອາຄຈຸຉນຸຕໍ ທິສຸວາ "ກີ ໂນ ມາຕຣໍ ກຣິສຸສຕີ"ຕິ ສາຂນຸຕເຣ ນິລີຍິສຸ។ ໂສປີ ໂຂ ສາຫສິກປຸຣິໂສ ຣຸກຸຂມູລໍ ອາຄນຸຕຸວາ ຕໍ ເຕສໍ ມາຕຣໍ ຊຣາທຸພຸພລໍ ອນຸຜໍ ທິສຸວາ ຈິນຸເຕສີ – "ກີ ເມ ຕຸຈຸຉຫຕຸຖຄມເນນ ອີມໍ ມກຸກຕິ ວິຊຸຊິຕຸວາ ຄເຫຕຸວາ ຄມິສຸສາມີ"ຕິ។ ໂສ ຕສຸ

ສາ ວິຊ຺ຊນຕ຺ຖາຍ ຌປໍ ຄຕ຺ຫີ. ຕໍ ທິສ຺ວາ ໂພຌິສຕ຺ໂຕ ‘‘ຕາຕ ຈູລຸອນ຺ທິຍ, ເອໂສ ເມ ປຸຣິໂສ ມາຕຣໍ ວິຊ຺ຊິຕ຺ກາໂມ, ອຫມສ຺ສາ ຊີວິຕທານໍ ທສ຺ສາມິ, ຕ຺ວໍ ມມຈ຺ຈເຍນ ມາຕຣໍ ປຜິຊ຺ຄ຺ເຄຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ສາຂນ຺ຕຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ‘‘ໂກ ປຸຣິສ, ມາ ເມ ມາຕຣໍ ວິຊ຺ຊີ, ເອສາ ອນ຺ຌາ ຊຣາທຸພ຺ພລາ, ອຫມສ຺ສາ ຊີວິຕທານໍ ເທມິ, ຕ຺ວໍ ເອຕໍ ອມາເຣຕ຺ວາ ມໍ ມາເຣຫີ’’ຕິ ຕສ຺ສ ປຜິລ຺ລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສຣສ຺ສ ອາສນ຺ນຜ຺ຖາເນ ນິສີທິ. ໂສ ນິກ຺ກຣຸໂຌ ໂພຌິສຕ຺ຕໍ ວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປາເຕຕ຺ວາ ມາຕຣມ຺ປິສ຺ສ ວິຊ຺ຊິຕຸໍ ປຸນ ຌປໍ ສນ຺ນຍ຺ຫີ. ຕໍ ທິສ຺ວາ ຈູລຸອນ຺ທິໂຍ ‘‘ອຍໍ ເມ ມາຕຣໍ ວິຊ຺ຊິຕ຺ກາໂມ, ເອກທິວສມ຺ປິ ໄຂ ເມ ມາຕາ ຊີວມານາ ລທ຺ຌຊີວິຕາເຍວ ນາມ ໂຫຕິ, ຊີວິຕທານມສ຺ສາ ທສ຺ສາມີ’’ຕິ ສາຂນ຺ຕຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ‘‘ໂກ ປຸຣິສ, ມາ ເມ ມາຕຣໍ ວິຊ຺ຊີ, ອຫມສ຺ສາ ຊີວິຕທານໍ ທມ຺ມິ, ຕ຺ວໍ ມໍ ວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອມ຺ເຫ ທ຺ເວ ກາຕິເກ ຄເຫຕ຺ວາ ອມ຺ຫາກໍ ມາຕຸ ຊີວິຕທານໍ ເທຫີ’’ຕິ ຕສ຺ສ ປຜິລ຺ລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສຣສ຺ສ ອາສນ຺ນຜ຺ຖາເນ ນິສີທິ. ໂສ ຕມ຺ປິ ວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປາເຕຕ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ມກ຺ກຜີ ຌເຣ ທາຣການໍ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ມາຕຣມ຺ປິ ເຕສໍ ວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປາເຕຕ຺ວາ ຕໂຍປິ ກາເຊນາທາຍ ເຄຫາກິມຸໄຂ ປາຍາສິ.

ອຖສ຺ສ ປາປປຸຣິສສ຺ສ ເຄເຫ ອສນິ ປຕິຕ຺ວາ ກຣິຍຜ຺ຈ ທ຺ເວ ທາຣເກ ຈ ເຄເຫເນວ ສທ຺ຌິ ຌາເປສິ, ປິຜ຺ຖິວໍສຖູຕມຕ຺ຕໍ ອວສິສ຺ສີ. ອຖສ຺ສ ນໍ ຄາມທ຺ວາເຣເຍວ ເອໂກ ປຸຣິໂສ ທິສ຺ວາ ຕໍ ປວຕ຺ຕິ ອາໂຣເຈສິ. ໂສ ປຸຕ຺ຕທາຣໂສເກນ ອກິພູໂຕ ຕສ຺ມິເຍວ ຜ຺ຖາເນ ມໍສກາຊຜ຺ຊ ຌນຸຜ຺ຈ ຌຫ຺ເຫຕ຺ວາ ວຕ຺ຖໍ ປຫາຍ ນຄ຺ໂຄ ພາຫາ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ປຣິເທວມາໂນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຌຣໍ ປາວິສີ. ອຖສ຺ສ ສາ ຖູຕາ ກິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ສີເສ ປຕິຕ຺ວາ ສີສໍ ກິນ຺ທິ, ປຖວີ ວິວຣໍ ອທາສິ, ອວີຈິໂຕ ຊາລາ ອຸຜ຺ຖຫີ. ໂສ ປຖວິຍາ ຄິລິຍມາໂນ ອາຈຣິຍສ຺ສ ໂອວາທໍ ສຣິຕ຺ວາ ‘‘ອິມໍ ວຕ ກາຣຕໍ ທິສ຺ວາ ປາຣາສຣິຍພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ມຍ຺ຫໍ ໂອວາທມທາສີ’’ຕິ ປຣິເທວມາໂນ ອິມໍ ຄາຖາທ຺ວຍມາຫ –

໑໘໓.

‘‘ອິທໍ ຕທາຈຣິຍວໂຈ, ປາຣາສຣິໂຍ ຍທພ຺ຣວິ;

ມາສ຺ສຸ ຕ຺ວໍ ອກຣິ ປາປໍ, ຍໍ ຕ຺ວໍ ປຈ຺ຉາ ກຕໍ ຕເປ.

໑໘໔.

‘‘ຍານິ ກໂຣຕິ ປຸຣິໂສ, ຕານິ ອຕ຺ຕນິ ປສ຺ສຕິ;

ກລ຺ຍາຕກາຣີ ກລ຺ຍາຕໍ, ປາປກາຣີ ຈ ປາປກໍ;

ຍາທິສໍ ວປເຕ ພີຊໍ, ຕາທິສໍ ຫຣເຕ ຜລ’’ນ຺ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຍໍ ປາຣາສຣິໂຍ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ອພ຺ຣວິ – ‘‘ມາສ຺ສຸ ຕ຺ວໍ ປາປໍ ອກຣິ, ຍໍ ກຕໍ ປຈ຺ຉາ ຕ຺ວຜ຺ເຜວ ຕເປຍ຺ຍາ’’ຕິ, ອິທໍ ຕໍ ອາຈຣິຍສ຺ສ ວຈນໍ. ຍານິ ກາຍວຈີມໂນທ຺ວາເຣຫິ ກມ຺ມານິ ປຸຣິໂສ ກໂຣຕິ, ເຕສໍ ວິປາກໍ ປຜິລການ຺ໂຕ ຕານິເຍວ ອຕ຺ຕນິ ປສ຺ສຕິ. ກລ຺ຍາຕກມ຺ມກາຣີ ກລ຺ຍາຕໍ ຜລມນຸໂກຕິ, ປາປກາຣີ ຈ ປາປກເມວ ຫີນໍ ລາມກໍ ອນິຜ຺ຖຜລໍ ອນຸໂກຕິ. ໂລເກສ຺ມິມ຺ປິ ຫິ ຍາທິສໍ ວປເຕ ພີຊໍ, ຕາທິສໍ ຫຣເຕ ຜລໍ, ພີຊານຸຣູປໍ ພີຊານຸຈ຺ຉວິກເມວ ຜລໍ ຫຣຕິ ຄຕ຺ຫາຕິ ອນຸກວຕີຕິ. ອິຕິ ໂສ ປຣິເທວນ຺ໂຕ ປຖວີ ປວິສິຕ຺ວາ ອວີຈິມຫານິຣເຍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ.

ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ເທວທຕ຺ໂຕ ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິ ກກ຺ຂລຸໂອ ຜຣຸໂສ ນິກ຺ກາຣຸຕິໂກເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຌມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຌາເນສິ – ‘‘ຕທາ ລຸທ຺ທກປຸຣິໂສ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ທິສາປາໂມກ຺ໄຂ ອາຈຣິໂຍ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ, ຈູລຸອນ຺ທິໂຍ ອານນ຺ໂທ, ມາຕາ ມຫາປຊາປຕີໂຄຕມີ, ມຫານນ຺ທິໂຍ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕິ.

ຈູລຸອນ຺ທິຍຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທຸຕິຍາ.

[໔໘໑] ໑໑. ປຸຍກຕຸຕຊາຕກວຕຸຕນາ

ນເມນມນຸຕສຸສ ກເຊ ກຊນຸຕນຸຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເອກໍ ກຸຝຸມຸພິກໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ។ ສາວຕຸຖິນຄຣວາສີ ກິເຣໂກ ກຸຝຸມຸພິໂກ ເອເກນ ຊນປທກຸຝຸມຸພິເກນ ສທຸຂີ ໂວຫາຣໍ ອກາສິ។ ໂສ ອຕຸຕໂນ ກຣິຍໍ ອາທາຍ ຕສຸສ ຂາຣຕາກສຸສ ສນຸຕິກໍ ອຄມາສິ។ ຂາຣຕາໂກ "ທາຕຸໍ ນ ສກຸໂກມີ"ຕິ ນ ກິຝຸຈິ ອທາສິ, ອິຕໂຣ ກຸຊຸຊິຕຸວາ ກຕຸຕໍ ອກຸຝຸຊິຕຸວາວ ນິກຸຂມິ។ ອຖ ນໍ ອນຸຕ ຣາມຄຸເຄ ຂາຕຊຸຊຕຸຕໍ ທິສຸວາ ມຄຸຄປຝິປນຸນາ ປຸຣິສາ "ກຣິຍາຍປີ ທຕຸວາ ກຸຝຸຊາທີ"ຕິ ກຕຸຕປຸຝໍ ອທໍສຸ។ ໂສ ຕໍ ຄເຫຕຸວາ ຕສຸສາ ອທາຕຸກາໂມ ຫຸຕຸວາ "ກທຸເທ, ອິທໍ ໂຈຣານໍ ຕິຝຸຖນຝຸຖານໍ, ຕຸວໍ ປຸຣໂຕ ຍາທີ"ຕິ ອຸຍຸໂຍເຊຕຸວາ ສພຸພໍ ກຕຸຕໍ ກຸຝຸຊິຕຸວາ ຕຸຈຸຉປຸຝໍ ທສຸເສຕຸວາ "ກທຸເທ, ອກຕຸຕກໍ ຕຸຈຸຉປຸຝເມວ ອທໍສູ"ຕິ ອາຫ។ ສາ ເຕນ ເອກເກເນວ ກຸຕຸຕກາວໍ ຌຕຸວາ ໂທມນສຸສປຸປຕຸຕາ ອໂຫສິ។ ເຕ ອຸໂກປີ ເຊຕວນປີຝຸຖິວິຫາເຣນ ຄຈຸຉນຸຕາ "ປານີຍໍ ປີວິສຸສາມາ"ຕິ ເຊຕວນໍ ປວິສິສຸ។

ສຕຸຖາປີ ເຕສຌຸເຌວ ອາຄມນໍ ໂອໂລເກນຸໂຕ ມຄຸຄໍ ຄເຫຕຸວາ ກິຕລຸທຸທໂກ ວິຍ ຄນຸຂກຸຝິຉາຍາຍ ນິສີທິ, ເຕ ສຕຸຖາຣໍ ທິສຸວາ ອຸປສງກມິຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ນິສີທິສຸ។ ສຕຸຖາ ເຕທິ ສທຸຂີ ປຝິສນຸຖາຣໍ ກຕຸວາ "ກີ, ອຸປາສິເກ, ອຍໍ ເຕ ກຕຸຕາ ທິຕກາໂມ ສສຸເນໂຫ"ຕິ ປຸຈຸຉິ។ "ກນຸເຕ, ອຫໍ ເອຕສຸສ ສສຸເນຫາ, ອຍໍ ປນ ມຍຸທໍ ນິສຸເນໂຫ, ຕິຝຸຖນຸຕຸ ອຌຸເຌປີ ທິວສາ, ອຊຸເຊເວສ ອນຸຕ ຣາມຄຸເຄ ປຸຍກຕຸຕໍ ລກິຕຸວາ ມຍຸທໍ ອທຕຸວາ ອຕຸຕນາວ ກຸຝຸຊີ"ຕິ។ "ອຸປາສິເກ, ນິຈຸຈກາລມຸປີ ຕຸວໍ ເອຕສຸສ ທິຕກາມາ ສສຸເນຫາ, ອຍໍ ປນ ນິສຸເນໂຫວ។ ຍທາ ປນ ປຕຸໝິເຕ ນິສຸສາຍ ຕວ ຄຸເຕ ຊານາຕິ, ຕທາ ເຕ ສພຸພິສຸສຣິຍໍ ນິຍຸຍາເທຕີ"ຕິ ວຕຸວາ ຕາຍ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕາສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພທິສຕຸໂຕ ອມຈຸຈກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ຕສຸສ ອຕຸຖຂມຸມານຸສາສໂກ ອໂຫສິ។ ອຖ ຣາຊາ "ປທຸພຸເກຍຸຍາປີ ເມ ອຍ"ນຸຕິ ອຕຸຕໂນ ປຸຕຸຕໍ ອາສງກນຸໂຕ ນິຫຣິ។ ໂສ ອຕຸຕໂນ ກຣິຍໍ ຄເຫຕຸວາ ນຄຣາ ນິກຸຂມຸມ ເອກສຸມີ ກາສິກຄາມເກ ວາສໍ ກປຸເປສິ។ ໂສ ອປຣກາເຄ ປີຕຸ ກາລກຕກາວໍ ສຸຕຸວາ "ກຸລສນຸຕກໍ ຣຊຸຊໍ ຄຕຸທິສຸສາມີ"ຕິ ພາຣາຕສີ ປຈຸຈາຄຈຸຉນຸໂຕ ອນຸຕຣາມຄຸເຄ "ກຣິຍາຍປີ ທຕຸວາ ກຸຝຸຊາທີ"ຕິ ກຕຸຕປຸຝໍ ລກິຕຸວາ ຕສຸສາ ອທຕຸວາ ສຍເມວ ຕໍ ກຸຝຸຊິ។ ສາ "ກກຸຂລຸໂອ ວຕາຍໍ ປຸຣິໂສ"ຕິ ໂທມນສຸສປຸປຕຸຕາ ອໂຫສິ។ ໂສ ພາຣາຕສີຍໍ ຣຊຸຊໍ ຄເຫຕຸວາ ຕໍ ອຄຸຄມເຫສິຝຸຖາເນ ຖເປຕຸວາ "ເອຕຸຕກເມວ ເອຕິສຸສາ ອລ"ນຸຕິ ນ ອຌຸຌໍ ສກຸກາຣໍ ວາ ສມຸມານໍ ວາ ກໂຣຕິ, "ກຖໍ ຍາເປສີ"ຕິປີ ນໍ ນ ປຸຈຸຉຕິ។

ໂພທິສຕຸໂຕ ຈິນຸເຕສິ – "ອຍໍ ເທວີ ຣຌຸໂຌ ພຫູປກາຣາ ສສຸເນຫາ, ຣາຊາ ປເນຕໍ ກິສຸມິຌຸຈິ ນ ມຌຸຌຕິ, ສກຸກາຣສມຸມານມສຸສາ ກາເຣສຸສາມີ"ຕິ ຕໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ອຸປຈາຣໍ ກຕຸວາ ເອກມນຸຕໍ ຖຕຸວາ "ກີ, ຕາຕາ"ຕິ ວຸຕຸເຕ "ກຖໍ ສມຸຝຸຖາເປຕຸໍ ມຍໍ, ເທວິ, ຕຸມຸເຫ ອຸປຝຸຖຫາມ, ກີ ນາມ ມຫລຸລການໍ ປີຕູນໍ ວຕຸຖຂຕຸໝໍ ວາ ກຕຸຕປີຕຸໝໍ ວາ ທາຕຸໍ ນ ວຝຸຝຕີ"ຕິ ອາຫ។ "ຕາຕ, ອຫໍ ອຕຸຕນາວ ກິຌຸຈິ ນ ລກາມີ, ຕຸມຸຫາກໍ ກີ ທສຸສາມີ, ນນຸ ລກນກາເລ ອທາສີ, ອິທານິ ປນ ເມ ຣາຊາ ນ ກິຌຸຈິ ເທຕີ។ ຕິຝຸຖຕຸ ອຌຸຌໍ ທານໍ, ຣຊຸຊໍ ຄຕຸທິຕຸໍ ອາຄຈຸຉນຸໂຕ ອນຸຕຣາມຄຸເຄ ກຕຸຕປຸຝໍ ລກິຕຸວາ ກຕຸຕມຕຸຕມຸປີ ເມ ອທຕຸວາ ອຕຸຕ ນາວ ກຸຝຸຊີ"ຕິ។ "ກີ ປນ, ອມຸມ, ຣຌຸໂຌ ສນຸຕິເກ ເອວໍ ກເຖຕຸໍ ສກຸຂິສຸສຖາ"ຕິ? "ສກຸຂິສຸສາມີ, ຕາຕາ"ຕິ។ "ເຕນ ທິ ອຊຸເຊວ ມມ ຣຌຸໂຌ ສນຸຕິເກ ຖິຕກາເລ ມຍິ ປຸຈຸຉນຸເຕ ເອວໍ ກເຖຖ ອຊຸເຊວ ໂວ ຄຸຕໍ ຊານາເປສຸສາມີ"ຕິ ເອວໍ ວຕຸວາ ໂພທິສຕຸໂຕ ປຸຣິມຕຣໍ ຄນຸຕຸວາ ຣຌຸໂຌ ສນຸຕິເກ ອຝຸຖາສິ។ ສາປີ ຄນຸຕຸວາ ຣຌຸໂຌ ສມີເປ ອຝຸຖາສິ។

ອຖ ນໍ ໂພທິສຕຸໂຕ "ອມຸມ, ຕຸມຸເຫ ອຕິວິຍ ກກຸຂລຸອາ, ກີ ນາມ ປີຕູນໍ ວຕຸຖຂຕຸໝໍ ວາ ກຕຸຕປີຕຸໝມຕຸຕໍ ວາ ທາຕຸໍ ນ ວຝຸຝຕີ"ຕິ ອາຫ។ "ຕາຕ, ອຫເມວ ຣຌຸໂຌ ສນຸຕິກາ ກິຌຸຈິ ນ ລກາມີ, ຕຸມຸຫາກໍ ກີ ທສຸສາມີ"ຕິ? "ນນຸ ອຄຸຄມເຫສິຝຸຖານໍ ເຕ ລທຸຂ"ນຸຕິ? "ຕາຕ, ກິສຸມິຌຸຈິ ສມຸມາເນ ອສຕິ ອຄຸຄມເຫສິຝຸຖານໍ ກີ ກຣິສຸສຕິ, ອິທານິ ເມ ຕຸມຸຫາກໍ ຣາຊາ ກີ ທສຸສຕິ, ໂສ ອນຸຕຣາມຄຸເຄ ກຕຸຕປຸຝໍ ລກິຕຸວາ ຕໂຕ ກິຌຸຈິ ອທຕຸວາ ສຍເມວ ກຸຝຸຊີ"ຕິ។ ໂພທິສຕຸໂຕ "ເອວໍ ກິຣ, ມຫາຣາຊາ"ຕິ ປຸຈຸຉິ។ ຣາຊາ ອທິວາເສສິ។ ໂພທິສຕຸໂຕ ຕສຸສ ອທິວາສນໍ ວິທິຕຸວາ "ເຕນ ທິ, ອມຸມ, ຣຌຸໂຌ ອປຸປິຍກາລໂຕ ປຝຸຖາຍ ກີ ຕຸມຸຫາກໍ ອິທ ວາເສນ។ ໂລກສຸມິຌຸທິ ອປຸປິຍສມຸປໂຍໂຄ ຈ ທຸກຸໂຂ, ຕຸມຸຫາກໍ ອິທ ວາເສ ສຕິ ຣຌຸໂຌ ອປຸປິຍສມຸປໂຍໂຄວ ທຸກຸຂໍ ກວິສຸສຕິ, ອິເມ ສຕຸຕາ ນາມ ກຊນຸເຕ ກຊນຸຕິ, ອກຊນກາວໍ ຌຕຸວາ ອຌຸຌຕຸຖ ຄນຸຕພຸພໍ, ມຫນຸໂຕ ໂລກສນຸນິວາໂສ"ຕິ ວຕຸວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໘໔။

‘‘ນເມ ນມນ຺ຕສ຺ສ ກເຊ ກຊນ຺ຕໍ, ກິຈ຺ຈານຸກຸພ຺ພສ຺ສ ກເຣຍ຺ຍ ກິຈ຺ຈໍ;

ນານຕ຺ຖກາມສ຺ສ ກເຣຍ຺ຍ ອຕ຺ຖໍ, ອສມ຺ກຊນ຺ຕມ຺ປິ ນ ສມ຺ກເຊຍ຺ຍ။

໑໘໕။

‘‘ຈເຊ ຈຊນ຺ຕໍ ວນຖໍ ນ ກຍິຣາ, ອເປຕຈິຕ຺ເຕນ ນ ສມ຺ກເຊຍ຺ຍ;

ທິໂຊ ທຸມໍ ຂີຓຜລນ຺ຕິ ຍຕ຺ວາ, ອລ຺ຸລໍ ສເມກ຺ເຂຍ຺ຍ ມຫາ ຫິ ໂລໂກ’’ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ນເມ ນມນ຺ຕສ຺ສ ກເຊ ກຊນ຺ຕນ຺ຕິ ໂຍ ອຕ຺ຕໂນ ນມຕິ, ຕສ຺ເສວ ປຜິນເມຍ຺ຍ။ ໂຍ ຈ ກຊຕິ, ຕເມວ ກເຊຍ຺ຍ။ ກິຈ຺ຈານຸກຸພ຺ພສ຺ສ ກເຣຍ຺ຍ ກິຈ຺ຈນ຺ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ອຸປ຺ປນ຺ນກິຈ຺ຈໍ ອນຸກຸພ຺ພນ຺ຕສ຺ເສວ ຕສ຺ສປິ ອຸປ຺ປນ຺ນກິຈ຺ຈໍ ປຜິກເຣຍ຺ຍ။ ຈເຊ ຈຊນ຺ຕໍ ວນຖໍ ນ ກຍິຣາຕິ ອຕ຺ຕານໍ ຊຫນ຺ຕໍ ຊເຫຍ຺ເຍວ, ຕສ຺ມິ ຕຕ຺ຫາສງ຺ຂາຕໍ ວນຖໍ ນ ກເຣຍ຺ຍ။ ອເປຕຈິຕ຺ເຕນາຕິ ວິຄຕຈິຕ຺ເຕນ ວິປ຺ລຸລຕ຺ຖຈິຕ຺ເຕນ။ ນ ສມ຺ກເຊຍ຺ຍາຕິ ຕຖາຣູເປນ ສຫ຺ສີ ນ ສມາຄຈ຺ເຊຍ຺ຍ။ ທິໂຊ ທຸມນ຺ຕິ ຍຖາ ສກຸໂຄ ປຸພ຺ເພ ຜລິຕມ຺ປິ ຣຸກ຺ຂໍ ຜເລ ຂີເຓ ‘‘ຂີຓຜໂລ ອຍ’’ນ຺ຕິ ຍຕ຺ວາ ຕໍ ລຫ຺ເທຕ຺ວາ ອລ຺ຸລໍ ສເມກ຺ຂຕິ ປຣິເຢສຕິ, ເອວໍ ອລ຺ຸລໍ ສເມກ຺ເຂຍ຺ຍ။ ມຫາ ຫິ ເອສ ໂລໂກ, ອຖ ຕຸມ຺ເຫ ສສ຺ເນຫໍ ເອກໍ ປຸຣິສໍ ລກິສ຺ສຖາຕິ။

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ພາຣາຓສີຣາຊາ ເທວິຍາ ສພ຺ພິສ຺ສຣິຍໍ ອທາສິ။ ຕໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ສມຄ຺ຄາ ສມ຺ໂມທມານາ ວສີສ຺ຸ။

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ທ຺ເວ ຊຍມ຺ປຕິກາ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຜ຺ຖຫີສ຺ຸ။ ‘‘ຕທາ ຊຍມ຺ປຕິກາ ອິເມ ທ຺ເວ ຊຍມ຺ປຕິກາ ອເຫສຸໍ, ປຕ຺ທິຕາມຈ຺ໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ။

ປຸຜກຕ຺ຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຕຕິຍາ။

[໘໘໔] ໔။ ກຸມ຺ກິລຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ຍສ຺ເສເຕຈຕ຺ໂຣ ຘມ຺ມາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວລຸວ຺ເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເທວທຕ຺ຕໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ။

໑໘໖။

‘‘ຍສ຺ເສເຕ ຈຕ຺ໂຣ ຘມ຺ມາ, ວານຣິນ຺ທ ຍຖາ ຕວ;

ສຈ຺ຈໍ ຘມ຺ໂມ ຘິຕິ ຈາໂຄ, ທິຜ຺ຖໍ ໂສ ອຕິວຕ຺ຕຕິ။

໑໘໗။

‘‘ຍສ຺ສ ເຈເຕ ນ ວິຊ຺ຊນ຺ຕິ, ຄຸຓາ ປຣມກທ຺ທກາ;

ສຈ຺ຈໍ ຘມ຺ໂມ ຘິຕິ ຈາໂຄ, ທິຜ຺ຖໍ ໂສ ນາຕິວຕ຺ຕຕີ’’ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ຄຸຓາ ປຣມກທ຺ທກາຕິ ຍສ຺ສ ເອເຕ ປຣມກທ຺ທກາ ຈຕ຺ຕາໂຣ ຣາສຍ຺ເຖນ ປິຕ຺ຫຍ຺ເຖນ ຄຸຓາ ນ ວິຊ຺ຊນ຺ຕິ, ໂສ ປຈ຺ຈາ

ນິຕຸຕံ ອຕິກຸກມິຕຸ່ ນ ສກຸໂກຕີຕິ။ ເສສເມຕຸຖ ສພຸພံ ເຫຍຸຖາ ກຸມຸກິລຊາຕເກ ວຸຕຸຕນຍເມວ ສທຸຝີ ສໂມຮາເນນາຕິ။

ກຸມຸກິລຊາຕກວຕຸຕນາ ຈຕຸຕຸຖາ။

[໔໘໕] ໕။ ຂນຸຕິວຕຸຕຊາຕກວຕຸຕນາ

ອຕຸຖິ ເມ ປຸຣິໂສ, ເທວາຕິ ອິທံ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ໂກສລຣາຊານံ ອາຣພຸກ ກເຖສິ။ ຕສຸສ ກິເຣໂກ ພຫູປກາໂຣ ອມຈຸໂຈ ອນຸເຕປຸເຣ ປທຸສຸສິ။ ຣາຊາ "ອຸປກາຣໂກ ເມ"ຕິ ຍຕຸວາປິ ອຂິວາເສຕຸວາ ສຕຸຖຸ ອາໂຣເຈສິ။ ສຕຸຖາ "ໂປຣາຕກຣາຊາ ໂນປິ, ມຫາຣາຊ, ເອວံ ອຂິວາເສສຸ່ເຍວາ"ຕິ ວຕຸວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕံ ອາຫຣິ။

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍံ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊံ ກາເຣນຸເຕ ເອໂກ ອມຈຸໂຈ ຕສຸສ ອນຸເຕປຸເຣ ປທຸສຸສີ, ອມຈຸຈສຸສາປິ ເສວໂກ ຕສຸສ ເຄເຫ ປທຸສຸສີ။ ໂສ ຕສຸສ ອປຣາຂံ ອຂິວາເສຕຸ່ ອສກຸໂກນຸໂຕ ຕံ ອາທາຍ ຣຍຸໂຍ ສນຸຕິກံ ຄນຸຕຸວາ "ເທວ, ເອໂກ ເມ ອຸປຍຸຖາໂກ ສພຸພກິຈຸຈກາຣໂກ , ໂສ ມຍຸທံ ເຄເຫ ປທຸສຸສີ, ຕສຸສ ກີ ກາຕຸ່ ວຍຸຍຕີ"ຕິ ປຸຈຸຊນຸໂຕ ປຖມံ ຄາຖມາຫ –

໑໔໙။

"ອຕຸຖິ ເມ ປຸຣິໂສ ເທວ, ສພຸພກິຈຸເຈສຸ ພຸຍາວໂຍ;

ຕສຸສ ເຈໂກປຣາຂຕຸຖິ, ຕຕຸຖ ຕຸວံ ກິນຸຕິ ມຍຸຍສີ"ຕິ။

ຕຕຸຖ ຕສຸສ ເຈໂກປຣາຂຕຸຖີຕິ ຕສຸສ ຈ ປຸຣິສສຸສ ເອໂກ ອປຣາໂຂ ອຕຸຖີ။ ຕຕຸຖ ຕຸວံ ກິນຸຕິ ມຍຸຍສີຕິ ຕຕຸຖ ຕສຸສ ປຸຣິສສຸສ ອປຣາເຂ ຕຸວံ "ກີ ກາຕພຸພ"ນຸຕິ ມຍຸຍສີ, ຍຖາ ເຕ ຈິຕຸຕံ ອຸປຸປຊຸຊຕິ, ຕຫນຸຣູປມສຸສ ທຕຸທံ ປເຕຫີຕິ ທີເປຕິ။

ຕံ ສຸຕຸວາ ຣາຊາ ທຸຕິຍံ ຄາຖມາຫ –

໑໕໐။

"ອມຸຫາກມຸປຕຸຖິ ປຸຣິໂສ, ເອທິໂສ ອິຂ ວິຊຸຊຕິ;

ທຸລຸລໂກ ອງຄສມຸປນຸໂນ, ຂນຸຕິຣສຸມາກ ຣຸຈຸຈຕີ"ຕິ။

ຕສຸສຕຸໂຖ – ອມຸຫາກມຸປີ ຣາຊູນံ ສຕံ ເອທິໂສ ພຫູປກາໂຣ ອຄາເຣ ທຸສຸສນກປຸຣິໂສ ອຕຸຖິ, ໂສ ຈ ໂຂ ອິຂ ວິຊຸຊຕິ, ອິທານິປິ ອິເຂວ ສံວິຊຸຊຕິ, ມຍံ ຣາຊາໂນປິ ສມານາ ຕສຸສ ພຫູປກາຣຕံ ສນຸຂາຍ ອຂິວາເສມ, ຕຸຍຸທံ ປນ ອຣຍຸໂຍປິ ສໂຕ ອຂິວາສນກາໂຣ ຊາໂຕ။ ອງຄສມຸປນຸໂນ ທິ ສພຸເພຫິ ຄຸຕໂກຍຸຖາເສຫິ ສມນຸນາຄໂຕ ປຸຣິໂສ ນາມ ທຸລຸລໂກ, ເຕນ ກາຣເຕນ ອສຸມາກံ ເອວຣູເປສຸ ຖາເນສຸ ອຂິວາສນຂນຸຕິເຍວ ຣຸຈຸຈຕີຕິ။

ອມຈຸໂຈ ອຕຸຕານံ ສນຸຂາຍ ຣຍຸໂຍ ວຸຕຸຕກາວံ ຍຕຸວາ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ອນຸເຕປຸເຣ ປທຸສຸສິຕຸ່ ນ ວິສທິ, ໂສປີສຸສ ເສວໂກ ຣຍຸໂຍ ອາໂຣຈິຕກາວံ ຍຕຸວາ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ຕံ ກມຸມံ ກາຕຸ່ ນ ວິສທີ။

ສຕຸຖາ ອິມံ ຂມຸມເທສນံ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກံ ສໂມຮາເນສິ – "ຕທາ ອຫເມວ ພາຣາຕສີຣາຊາ ອໂຫສີ"ນຸຕິ။ ໂສປີ ອມຈຸໂຈ ຣຍຸໂຍ ສຕຸຖຸ ກຖິຕກາວံ ຍຕຸວາ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ຕံ ກມຸມံ ກາຕຸ່ ນາສກຸຂີຕິ။

ຂນຸຕິວຕຸຕຊາຕກວຕຸຕນາ ປຍຸຈມາ။

[໔໔໖] ໖. ໂກສິຍຊາຕກວຓຓນາ

ກາເລນິກ຺ຂມນາ ສາຣູຕິ ອິທັ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂກສລຣາຊານັ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ໂກສລຣາຊາ ປຈ຺ຈນ຺ຕວູປສມນຕ຺ຖາຍ ອກາເລ ນິກ຺ຂມິ. ວຕ຺ຖຸ ເຫຕ຺ຖາ ວຸຕ຺ຕນຍເມວ.

ສຕ຺ຖາ ປນ ອຕີຕັ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອາຫ – ‘‘ມຫາຣາຊ, ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຣາຊາ ອກາເລ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນ ຂນ຺ຮາວາຣັ ນິເວສຍິ. ຕສ຺ມິ ກາເລ ເອໂກ ອຸລູກສກຸໂຓ ເວລຸອຸຄຸມ຺ພັ ປວິສິຕ຺ວາ ນິລີຍິ. ກາກເສນາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘ນິກ຺ຂນ຺ຕເມວ ຕັ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມາ’’’ຕິ ປຣິວາເຣສິ. ໂສ ສູຣິຍຕ຺ຖງຄມນັ ອໂນໂລເກຕ຺ວາ ອກາເລເຍວ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປລາຍິຕຸັ ອາຣພິ. ອຖ ນັ ກາກາ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ຕຸຓ຺ເຫຫິ ໂກຍ຺ເຍນ຺ຕາ ປຣິປາເຕສຸັ. ຣາຊາ ໂພຣິສຕ຺ຕັ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ກິ ນຸ ໂຂ, ປຓ຺ຑິຕ, ອິເມ ກາກາ ໂກສິຍັ ປຣິປາເຕນ຺ຕີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ‘‘ອກາເລ, ມຫາຣາຊ, ອຕ຺ຕໂນ ວສນຖ຺ຖານາ ນິກ຺ຂມນ຺ຕາ ເອວຣູປັ ທຸກ຺ຂັ ປຝິລການ຺ຕິເຍວ, ຕສ຺ມາ ອກາເລ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຖ຺ຖານາ ນິກ຺ຂມິຕຸັ ນ ວຝ຺ຝຕີ’’ຕິ ອິມມຕ຺ຖັ ປກາເສນ຺ໂຕ ອິມັ ຄາຖາທ຺ວຍມາຫ –

໑໔໑.

‘‘ກາເລ ນິກ຺ຂມນາ ສາຣຸ, ນາກາເລ ສາຣຸ ນິກ຺ຂໂມ;

ອກາເລນ ຫິ ນິກ຺ຂມ຺ມ, ເອກກມ຺ປິ ພຫຸຊ຺ຊໂນ;

ນ ກິຍ຺ຈິ ອຕ຺ຖັ ໂຊເຕຕິ, ຮງ຺ກເສນາວ ໂກສິຍັ.

໑໔໔.

‘‘ຮີໂຣ ຈ ວິຮິວິຮານຍ຺ຍູ, ປເຣສັ ວິວຣານຸຄູ;

ສພ຺ພາມິຕ຺ເຕ ວສີກຕ຺ວາ, ໂກສິໂຍວ ສຸຂີ ສິຍາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກາເລ ນິກ຺ຂມນາ ສາຣູຕິ, ມຫາຣາຊ, ນິກ຺ຂມນາ ນາມ ນິກ຺ຂມນັ ວາ ປຣກ຺ກມນັ ວາ ຍຸຕ຺ຕປຍຸຕ຺ຕກາເລ ສາຣຸ. ນາກາເລ ສາຣຸ ນິກ຺ຂໂມຕິ ອກາເລ ປນ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຖ຺ຖານໂຕ ອຍ຺ຍຕ຺ຖ ຄນ຺ຕຸັ ນິກ຺ຂໂມ ນາມ ນິກ຺ຂມນັ ວາ ປຣກ຺ກມນັ ວາ ນ ສາຣຸ. ‘‘ອກາເລນ ຫີ’’ຕິອາທີສຸ ຈຕູສຸ ປເທສຸ ປຖເມນ ສທ຺ຮິ ຕຕິຍັ, ທຸຕິເຍນ ຈຕຸຕ຺ຖັ ໂຍເຊຕ຺ວາ ເອວັ ອຕ຺ໂຖ ເວທິຕພ຺ໂພ. ອຕ຺ຕໂນ ວສນຖ຺ຖານໂຕ ຫິ ໂກຈິ ປຸຣິໂສ ອກາເລນ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ວາ ປຣກ຺ກມິຕ຺ວາ ວາ ນ ກິຍ຺ຈິອຕ຺ຖັ ໂຊເຕຕິ, ອຕ຺ຕໂນ ອປ຺ປມຕ຺ຕກມ຺ປິ ວຸຑ຺ຒິ ອຸປ຺ປາເທຕຸັ ນ ສກ຺ໂກຕິ, ອຖ ໂຂ ເອກກມ຺ປິ ພຫຸຊ຺ຊໂນ ພຫຸປິ ໂສ ປຈ຺ຈຕ຺ຖິກຊໂນ ເອຕັ ອກາເລ ນິກ຺ຂມນ຺ຕັ ວາ ປຣກ຺ກມນ຺ຕັ ວາ ເອກກັ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ມຫາວິນາສັ ປາເປຕິ. ຕຕ຺ຣາຍັ ອຸປມາ – ຮງ຺ກເສນາວ ໂກສິຍັ, ຍຖາ ອຍັ ຮງ຺ກເສນາ ອິມັ ອກາເລ ນິກ຺ຂມນ຺ຕຍ຺ຈ ປຣກ຺ກມນ຺ຕຍ຺ຈ ໂກສິຍັ ຕຸຓ຺ເຫຫິ ວິຕ຺ທນ຺ຕິ ມຫາວິນາສັ ປາເປນ຺ຕິ, ຕຖາ ຕສ຺ມາ ຕິຣຈ຺ຉານຄເຕ ອາທິ ກຕ຺ວາ ເກນຈິ ອກາເລ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຖ຺ຖານໂຕ ນ ນິກ຺ຂມິຕພ຺ພັ ນ ປຣກ຺ກມິຕພ຺ພນ຺ຕິ.

ທຸຕິຍຄາຖາຍ ຮີໂຣຕິ ປຓ຺ຑິໂຕ. ວິຮີຕິ ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິເຕຫິ ຖປິຕປເວຓີ. ວິຮານນ຺ຕິ ໂກຍ຺ຖາໂສ ວາ ສັວິທຫນັ ວາ. ວິວຣານຸຄູຕິ ວິວຣັ ອນຸຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຊານນ຺ໂຕ. ສພ຺ພາມິຕ຺ເຕຕິ ສພ຺ເພ ອມິຕ຺ເຕ. ວສີກຕ຺ວາຕິ ອຕ຺ຕໂນ ວເສ ກຕ຺ວາ. ໂກສິໂຍວາຕິ ອິມມ຺ຫາ ພາລໂກສິຍາ ອຍ຺ໂຍ ປຓ຺ຑິຕໂກສິໂຍ ວິຍ. ອິທັ ວຸຕ຺ຕັ ໂຫຕິ – ໂຍ ຈ ໂຂ ປຓ຺ຑິໂຕ ‘‘ອິມສ຺ມິ ກາເລ ນິກ຺ຂມິຕພ຺ພັ ປຣກ຺ກມິຕພ຺ພັ, ອິມສ຺ມິ ນ ນິກ຺ຂມິຕພ຺ພັ ນ ປຣກ຺ກມິຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິເຕຫິ ຖປິຕສ຺ສ ປເວຓີສງ຺ຂາຕສ຺ສ ວິຮິໂນ ໂກຍ຺ຖາສສງ຺ຂາຕັ ວິຮານັ ວາ ຕສ຺ສ ວາ ວິຮິໂນ ວິຮານັ ສັວິທຫນັ ອນຸຍ຺ຖານັ ຊານາຕິ, ໂສ ວິຮິວິຮານຍ຺ຍູ ປເຣສັ ອຕ຺ຕໂນ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ຕານັ ວິວຣັ ລຕ຺ວາ ຍຖາ ນາມ ປຓ຺ຑິໂຕ ໂກສິໂຍ ຣຕ຺ຕິສງ຺ຂາເຕ ອຕ຺ຕໂນ ກາເລ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຈ ປຣກ຺ກມິຕ຺ວາ ຈ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ສຍິຕານຍ຺ເຍວ ກາການັ ສີສານິ ຊິນ຺ທມາໂນ ເຕ ສພ຺ເພ ອມິຕ຺ເຕ ວສີກຕ຺ວາ ສຸຂີ ສິຍາ, ເອວັ ຮີໂຣປິ ກາເລ ນິກ຺ຂ

ນິຕ຺ວາ ປຣກ຺ກມິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ເຕ ວສີກຕ຺ວາ ສຸຂີ ນິທ຺ທຸກ຺ໂຂ ຠເວຍ຺ຍາຕິ. ຣາຊາ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ນິວຕ຺ຕິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ປຓ຺ຑິຕາມຈ຺ໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ໂກສິຍຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຉຏ຺ຐາ.

[໒໒໗] ໗. ຄູຖປາຓຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ສູໂຣ ສູເຣນ ສງ຺ຄມ຺ມາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຎ຺ຎຕຣໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ຕສ຺ມິໍ ກິຣ ກາເລ ເຊຕວນໂຕ ຕິຄາວຸຕຑ຺ຒໂຍຊນມຕ຺ເຕ ເອໂກ ນິຄມຄາໂມ, ຕຕ຺ຖ ພຫູນິ ສລາກຠຕ຺ຕປກ຺ຂິກຠຕ຺ຕານິ ອຕ຺ຖິ. ຕຕ຺ເຣໂກ ປຎ຺ຫປຸຈ຺ຉໂກ ໂກຓ຺ໂຑ ວສຕິ. ໂສ ສລາກຠຕ຺ຕປກ຺ຂິກຠຕ຺ຕານໍ ອຕ຺ຖາຍ ອາຄເຕ ທຫເຣ ຈ ສາມເຓເຣ ຈ ‘‘ເກ ຂາທນ຺ຕິ, ເກ ປິວນ຺ຕິ, ເກ ຠຸຎ຺ຊນ຺ຕີ’’ຕິ ປຎ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ກເຖຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ເຕ ລຊ຺ຊາເປສິ. ເຕ ຕສ຺ສ ຠເຍນ ສລາກຠຕ຺ຕປກ຺ຂິກຠຕ຺ຕຕ຺ຖາຍ ຕໍ ຄາມໍ ນ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ. ອເຖກທິວສໍ ເອໂກ ຠິກ຺ຂຸ ສລາກຄ຺ຄໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ຠນ຺ເຕ, ອສຸກຄາເມ ສລາກຠຕ຺ຕໍ ວາ ປກ຺ຂິກຠຕ຺ຕໍ ວາ ອຕ຺ຖີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອຕ຺ຖາວຸໂສ, ຕຕ຺ຖ ປເນໂກ ໂກຓ຺ໂຑ ປຎ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉຕິ, ຕໍ ກເຖຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ເຕ ອກ຺ໂກສຕິ ປຣິຠາສຕິ, ຕສ຺ສ ຠເຍນ ໂກຈິ ຄນ຺ຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ຠນ຺ເຕ, ຕຕ຺ຖ ຠຕ຺ຕານິ ມຍ຺ຫໍ ປາເປຖ, ອຫໍ ຕໍ ທເມຕ຺ວາ ນິພ຺ພິເສວນໍ ກຕ຺ວາ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຕຸມ຺ເຫ ທິສ຺ວາ ປລາຍນກໍ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອາຫ. ຠິກ຺ຂູ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຕຕ຺ຖ ຠຕ຺ຕານິ ປາເປສຸໍ.

ໂສ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຄາມທ຺ວາເຣ ຈີວຣໍ ປາຣຸປິ. ຕໍ ທິສ຺ວາ ໂກຓ຺ໂຑ ຈຓ຺ຑເມຓ຺ຑໂກ ວິຍ ເວເຄນ ອຸປຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ປຎ຺ຫໍ ເມ, ສມຓ, ກເຖຫີ’’ຕິ ອາຫ. ‘‘ອຸປາສກ, ຄາເມ ຈຣິຕ຺ວາ ຍາຄຸໍ ອາທາຍ ອາສນສາລໍ ຕາວ ເມ ອາຄນ຺ຕຸໍ ເທຫີ’’ຕິ. ໂສ ຍາຄຸໍ ອາທາຍ ອາສນສາລໍ ອາຄເຕປິ ຕສ຺ມິໍ ຕເຖວ ອາຫ. ໂສປິ ນໍ ຠິກ຺ຂຸ ‘‘ຍາຄຸໍ ຕາວ ເມ ປາຕຸໍ ເທຫິ, ອາສນສາລໍ ຕາວ ສມ຺ມຊ຺ຊິຕຸໍ ເທຫິ, ສລາກຠຕ຺ຕໍ ຕາວ ເມ ອາຫຣິຕຸໍ ເທຫີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ສລາກຠຕ຺ຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຕເມວ ປຕ຺ຕໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ‘‘ເອຫິ, ປຎ຺ຫໍ ເຕ ກເຖສ຺ສາມີ’’ຕິ ພຫິຄາມໍ ເນຕ຺ວາ ຈີວຣໍ ສໍຫຣິຕ຺ວາ ອໍເສ ຐເປຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຫຕ຺ຖໂຕ ປຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຏ຺ຐາສິ. ຕຕ຺ຣາປິ ນໍ ໂສ ‘‘ສມຓ, ປຎ຺ຫໍ ເມ ກເຖຫີ’’ຕິ ອາຫ. ອຖ ນໍ ‘‘ກເຖມິ ເຕ ປຎ຺ຫ’’ນ຺ຕິ ເອກປ຺ປຫາເຣເນວ ປາເຕຕ຺ວາ ອຏ຺ຐີນິ ສໍຈຸຓ຺ເຓນ຺ໂຕ ວິຍ ໂປເຖຕ຺ວາ ຄູຖໍ ມຸເຂ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ‘‘ອິໂຕ ທານິ ປຏ຺ຐາຍ ອິມໍ ຄາມໍ ອາຄຕໍ ກຎ຺ຈິ ຠິກ຺ຂຸໍ ປຎ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉິຕກາເລ ຊານິສ຺ສາມີ’’ຕິ ສນ຺ຕຊ຺ເຊຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ. ໂສ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຠິກ຺ຂູ ທິສ຺ວາວ ປລາຍຕິ. ອປຣຠາເຄ ຕສ຺ສ ຠິກ຺ຂຸໂນ ສາ ກິຣິຍາ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ປາກຏາ ຊາຕາ. ອເຖກທິວສໍ ຘມ຺ມສຠາຍໍ ຠິກ຺ຂູ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ອສຸກຠິກ຺ຂຸ ກິຣ ໂກຓ຺ຑສ຺ສ ມຸເຂ ຄູຖໍ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຄໂຕ’’ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ໂສ ຠິກ຺ຂຸ ອິທາເນວ ຕໍ ມີຬ຺ເຫນ ອາສາເທຕິ, ປຸພ຺ເພປິ ອາສາເທສິເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ອງ຺ຄມຄຘວາສິໂນ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎສ຺ສ ຣຏ຺ຐໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕາ ເອກທິວສໍ ທ຺ວິນ຺ນໍ ຣຏ຺ຐານໍ ສີມນ຺ຕເຣ ເອກໍ ສຣໍ ນິສ຺ສາຍ ວສິຕ຺ວາ ສຸຣໍ ປິວິຕ຺ວາ ມຈ຺ຉມໍສໍ ຂາທິຕ຺ວາ ປາໂຕວ ຍານານິ ໂຍເຊຕ຺ວາ ປກ຺ກມິໍສຸ. ເຕສໍ ຄຕກາເລ ເອໂກ ຄູຖຂາທໂກ ປາຓໂກ ຄູຖຄນ຺ເຘນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ເຕສໍ ປີຕຏ຺ຐາເນ ຉຑ຺ຑິຕໍ ສຸຣໍ ທິສ຺ວາ ປິປາສາຍ ປິວິຕ຺ວາ ມຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຄູຖປຸຎ຺ຊໍ ອຠິຣຸຫິ, ອລ຺ລ ຄູຖໍ ຕສ຺ມິໍ ອາຣຸຬ຺ເຫ ໂຖກໍ ໂອນມິ. ໂສ ‘‘ປຖວີ ມໍ ຘາເຣຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕີ’’ຕິ ວິຣວິ. ຕສ຺ມິໍເຍວ ຂເຓ ເອໂກ ມຕ຺ຕວຣວາຣໂຓ ຕໍ ປເທສໍ ປຕ຺ວາ ຄູຖຄນ຺ຘ໌ ຆາຍິຕ຺ວາ ຊິຄຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຏິກ຺ກມິ. ໂສ ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ເອສ ມມ ຠເຍນ ປລາຍຕີ’’ຕິ ສຎ຺ຎີ ຫຸຕ຺ວາ ‘‘ອິມິນາ ເມ ສທ຺ຘິໍ ສງ຺ຄາມໍ ກາຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ ຕໍ ອວ຺ຫຍນ຺ໂຕ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໕໓.

‘‘ສູໂຣ ສູເຣນ ສງ຺ຄມ຺ມ, ວິກ຺ກນ຺ເຕນ ປຫາຣິນາ;

ເອຫິ ນາຄ ນິວຕ຺ຕສ຺ສຸ, ກີ ນຸ ກີເຕ ປລາຍສິ;

ປສ຺ສນ຺ຕຸ ອຽຄມຄຊາ, ມມ ຕຸຍ຺ຫຍ຺ຈ ວິກ຺ກມ’’ນ຺ຕິ။

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຕ຺ວໍ ສູໂຣ ມຍາ ສູເຣນ ສທ຺ຊີ ສມາຄນ຺ຕ຺ວາ ວີຣິຍວິກ຺ກເມນ ວິກ຺ກນ຺ເຕນ ປຫາຣທານສມຕ຺ຖຕາຍ ປຫາຣີນາ ກີ ກາຣຕາ ອສ຺ງຄາເມຕ຺ວາວ ຄຈ຺ຉສິ, ນນຸ ນາມ ເອກສມ຺ປຫາໂຣປີ ທາຕພ຺ໂພ ສິຍາ, ຕສ຺ມາ ເອຫິ ນາຄ ນິວຕ຺ຕສ຺ສຸ, ເອຕ຺ຕເກ ເນວ ມຣຕາກຍຕຊ຺ຊິໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ກີ ນຸ ກີເຕ ປລາຍສິ, ອິເມ ອິມໍ ສີມໍ ອນ຺ຕຣໍ ກຕ຺ວາ ວສນ຺ຕາ ປສ຺ສນ຺ຕຸ, ອຽຄມຄຊາ ມມ ຕຸຍ຺ຫຍ຺ຈ ວິກ຺ກມໍ ອຸກິນ຺ນມ຺ປີ ອມ຺ຫາກໍ ປຣກ຺ກມໍ ປສ຺ສນ຺ຕູຕິ။

ໂສ ຫຕ຺ຖີ ກຕ຺ຕໍ ທຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ອປສາເທນ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໔။

‘‘ນ ຕໍ ປາທາ ວທິສ຺ສາມິ, ນ ທນ຺ເຕຫິ ນ ໂສຕ຺ທິຍາ;

ມີລ຺ເຫນ ຕໍ ວທິສ຺ສາມິ, ປູຕິ ຫຍ຺ຍຕ຺ ປູຕິນາ’’ຕິ။

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ນ ຕໍ ປາທາທີຫິ ວທິສ຺ສາມິ, ຕຸຍ຺ຫໍ ປນ ອນ຺ຈ຺ຉວິເກນ ມີລ຺ເຫນ ຕໍ ວທິສ຺ສາມີຕິ။

ເອວຍ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ‘‘ປູຕິຄູຖປາຕໂກ ປູຕິນາວ ຫຍ຺ຍຕູ’’ຕິ ຕສ຺ສ ມຕ຺ຖເກ ມຫນ຺ຕໍ ລຕ຺ຑໍ ປາເຕຕ຺ວາ ອຸທກໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ຕໍ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຕ຺ວາ ໂກລ຺ຈນາທໍ ນທນ຺ໂຕ ອຣຍ຺ຍເມວ ປາວິສິ။

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ຄູຖປາຕໂກ ໂກຕ຺ໂຖ ອໂຫສິ, ວາຣໂຓ ໂສ ກິກ຺ຂຸ, ຕໍ ການຓໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂໂຕ ທິສ຺ວາ ຕສ຺ມີ ວນສຕ຺ເທ ນິວຸຕ຺ຖເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ။

ຄູຖປາຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ ສຕ຺ຕມາ။

[໘໘] ໘။ ກາມນີຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ຕໂຍຄິຣິນ຺ຕີ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ກາມນີຕພ຺ຣາຫ຺ມຕໍ ນາມ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ။ ວຕ຺ຖຸ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນຍ຺ຈ ອຕີຕຍ຺ຈ ທ຺ວາທສກນິປາເຕ ກາມຊາຕເກ (ຊາ။ ໑။໑໘။ມັຖ ອາທໂຍ) ອາວິກວິສ຺ສຕິ။ ເຕສຸ ປນ ທ຺ວີສຸ ຣາຊປຸຕ຺ເຕສຸ ເຊຍ຺ຖໂກ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ພາຣາຓສີຍໍ ຣາຊາ ອໂຫສິ, ກນິຍ຺ໂຖ ອຸປຣາຊາ။ ເຕສຸ ຣາຊາ ວຕ຺ຖຸກາມກິເລສກາເມສຸ ອຕິຕ຺ໂຕ ຌນໂລໂລ ອໂຫສິ။ ຕທາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ຊມ຺ພຸທີປໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ຣຍ຺ໂຍ ທ຺ວີສຸປີ ກາເມສຸ ອຕິຕ຺ຕກາວໍ ຌຕ຺ວາ ‘‘ອິມໍ ຣາຊານໍ ນິຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ລຊ຺ຊາເປສ຺ສາມີ’’ຕິ ພ຺ຣາຫ຺ມຕມາຕວຕ຺ເຕນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ປສ຺ສິ, ຣຍ຺ຍາ ຈ ‘‘ເກນຕ຺ເຖນ ອາຄໂຕສິ ມາຕວາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ອຫໍ, ມຫາຣາຊ, ຕີຓິ ນຄຣານິ ປສ຺ສາມິ ເຂມານິ ສຸກິກ຺ຂານິ ປ ຫູຕຫຕ຺ຖິອສ຺ສຣຖປຕ຺ຕີນິ ຫິຣຍ຺ຍສຸວຕ຺ຕາລງ຺ກາຣກາຣິຕານິ, ສກ຺ກາ ຈ ປນ ຕານິ ອປ຺ປເກເນວ ພເລນ ຄຕ຺ຫິຕຸໍ, ອຫໍ ເຕ ຕານິ ຄເຫຕ຺ວາ ທາຕຸໍ ອາຄໂຕ’’ຕິ ອາຫ။ ‘‘ກທາ ຄຈ຺ຉາມ, ມາຕວາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ສ຺ເວ ມຫາຣາຊາ’’ຕິ။ ‘‘ເຕນ ຫິ ຄຈ຺ຉ, ປາໂຕວ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາສີ’’ຕິ။ ‘‘ສາຘຸ, ມຫາຣາຊ, ເວເຄນ ພລໍ ສຊ຺ເຊຫີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ສກ຺ໂກ ສກຍ຺ຖານເມວ ຄໂຕ။

ຣາຊາ ປຸນທິວເສ ເກຣີ ຈຣາເປຕ຺ວາ ພລສຊ຺ຊໍ ກາເຣຕ຺ວາ ອມຈ຺ເຈ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ຫີຍ຺ໂຍ ເອໂກ ພ຺ຣາຫ຺ມຕມາຕໂວ ‘‘ອຸຕ຺ຕຣປຍ຺ຈາເລ ອິນ຺ທປຕ຺ເຕ ເກກເກຕິ ອິເມສຸ ຕີສຸ ນຄເຣສຸ ຣຊ຺ຊໍ ຄເຫຕ຺ວາ ທສ຺ສາມີ’’ຕິ ອາຫ, ຕໍ ມາຕວໍ ອາທາຍ ຕີສຸ ນຄເຣສຸ ຣຊ຺ຊໍ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມ, ເວເຄນ ນໍ ປກ຺ໂກສຖາຕິ။ ‘‘ກຕ຺ຖສ຺ສ, ເທວ, ນິວາໂສ ທາປິໂຕ’’ຕິ? ‘‘ນ ເມ ຕສ຺ສ ນິວາສເຄຫໍ ທາປິຕ’’ນ຺ຕິ။ ‘‘ນິວາສປ຺ປິພ຺ພໂຍ ປນ ທິນ຺ໂນ’’ຕິ? ‘‘ໂສປີ ນ ທິນ຺ໂນ’’ຕິ။ ອຖ ‘‘ກຫໍ ນໍ ປສ຺ສິສ຺ສາມາ’’ຕິ? ‘‘ນຄຣວີຖີສຸ ໂອໂລ

ເກຖາ''ຕິ. ເຕ ໂອໂລເກນຸຕາ ອທິສຸວາ ''ນ ປສຸສາມ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ ອາຫံສຸ. ຣລຸໂລ ມາຕາວံ ອປສຸສນຸຕສຸສ ''ເອວံ ມຫນຸຕາ ນາມ ອິສຸສຣິຍາ ປຣິຫີໂນມຸຫີ''ຕິ ມຫາໂສໂກ ອຸທປາທິ, ຫທຍວຕຸຖຸ ອຸຕຸຫံ ອໂຫສິ, ວຕຸຖຸໂລຫິຕံ ກຸປຸປິ, ໂລຫິຕປກຸຂນຸທິກາ ອຸທປາທິ, ເວຊຊາ ຕິກິຈຸລິຕຸံ ນາສກຸຂີສຸ.

ຕໂຕ ຕິຫາຈຕູຫາຈຸຈເຍນ ສກຸໂກ ອາວຊຊມາໂນ ຕສຸສ ຕំ ອາພາຣំ ລຕຸວາ ''ຕິກິຈຸລິສຸສາມິ ນ''ນຸຕິ ພຸຣາຫຸມຕາວຕຸເຕນ ອາຄນຸຕຸວາ ທຸວາເຣ ຖຕຸວາ ''ເວຊຊພຸຣາຫຸມໂຕ ຕຸມຸຫາກំ ຕິກິຈຸລນຕຸຖາຍ ອາຄໂຕ''ຕິ ອາໂຣຈາເປສິ. ຣາຊາ ຕំ ສຸຕຸວາ ''ມຫນຸຕມຫນຸຕາ ຣາຊເວຊຊາ ມំ ຕິກິຈຸລິຕຸံ ນາສກຸຂີສຸ, ປຣິພຸພຍມສຸສ ທາເປຕຸວາ ອຸຍຸໂຍເຊຖາ''ຕິ ອາຫ. ສກຸໂກ ຕំ ສຸຕຸວາ ''ມຍຸຫំ ເນວ ນິວາສປຣິພຸພເຍນ ອຕຸໂຖ, ເວຊຊລາກມຸປິ ນ ຄຕຸຫິສຸສາມິ, ຕິກິຈຸລິສຸສາມິ ນំ, ປຸນ ຣາຊາ ມំ ປສຸສຕູ''ຕິ ອາຫ. ຣາຊາ ຕំ ສຸຕຸວາ ''ເຕນ ຫິ ອາຄຈຸລຕູ''ຕິ ອາຫ. ສກຸໂກ ປວິສິຕຸວາ ຊຍາເປຕຸວາ ເອກມນຸຕំ ອຕຸຖາສິ, ຣາຊາ ''ຕຸວំ ມំ ຕິກິຈຸລສີ''ຕິ ອາຫ. ''ອາມ, ເທວາ''ຕິ. ''ເຕນ ຫິ ຕິກິຈຸລສຸສູ''ຕິ. ''ສາຣຸ, ມຫາຣາຊ, ພຸຍາຣິໂນ ເມ ລກຸຂຕំ ກເຖຖ, ເກນ ກາຣເຕນ ອຸປຸປນຸໂນ, ກឹ ຂາທິຕំ ວາ ປີຕំ ວາ ນິສຸສາຍ, ອຸທາຫຸ ທິຍຸຖំ ວາ ສຸຕំ ວາ''ຕິ? ''ຕາຕ, ມຍຸຫំ ພຸຍາຣິ ສຸຕំ ນິສຸສາຍ ອຸປຸປນຸໂນ''ຕິ. ''ກឹ ເຕ ສຸຕ''ນຸຕິ. ''ຕາຕ ເອໂກ ມາຕໂວ ອາຄນຸຕຸວາ ມຍຸຫំ 'ຕິສຸ ນຄເຣສຸ ຣຊຊំ ຄຕຸຫິຕຸວາ ທສຸສາມິ'ຕິ ອາຫ, ອຫំ ຕສຸສ ນິວາສຍຸຖານំ ວາ ນິວາສປຣິພຸພຍំ ວາ ນ ທາເປສឹ, ໂສ ມຍຸຫំ ກຸຊຊິຕຸວາ ອລຸລສຸສ ຣລຸໂລ ສນຸຕិກំ ຄໂຕ ກວິສຸສຕີ. ອຖ ເມ 'ເອວំ ມຫນຸຕາ ນາມ ອິສຸສຣິຍາ ປຣິຫີໂນມຸຫີ'ຕິ ຈິນຸເຕນຸຕສຸສ ອຍំ ພຸຍາຣິ ອຸປຸປນຸໂນ. ສເຈ ສກຸໂກສິ ຕຸວំ ເມ ກາມ ຈິຕຸຕំ ນິສຸສາຍ ອຸປຸປນຸນំ ພຸຍາຣឹ ຕິກິຈຸລິຕຸံ, ຕິກິຈຸລາຫີ''ຕິ ເອຕມຕຸຖំ ປກາເສນຸໂຕ ປຖມំ ຄາຖມາຫ –

໑໘໔.

''ຕໂຍ ຄິຣີ ອນຸຕຣំ ກາມຍາມິ, ປລຸຈາລາ ກຸຣຸໂຍ ເກກເກ ຈ;

ຕຕຸຕຕຣີ ພຸຣາຫຸມຕາ ກາມຍາມິ, ຕິກິຈຸລ ມំ ພຸຣາຫຸມຕາ ກາມນີຕ''ນຸຕິ.

ຕຕຸຖ ຕໂຍ ຄິຣິນຸຕິ ຕໂຍ ຄິຣີ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ. ຍຖາ ''ສຸທສຸສນສຸສ ຄິຣິໂນ, ທຸວາຣລຸເຫຕំ ປກາສຕີ''ຕິ ເອຕຸຖ ສຸທສຸສນំ ເທວນຄຣំ ຍຸຊຊິຕຸວາ ທຸຄຸຄຕຸຫຕາຍ ທຸຈຸຈລນຕາຍ ''ສຸທສຸສນຄິຣີ''ຕິ ວຸຕຸຕំ, ເອວມິຣາປີ ຕີຕີ ນຄຣານິ ''ຕໂຍ ຄິຣີ''ນຸຕິ ອຣິປຸເປຕານິ. ຕສຸມາ ອຍເມຕຸຖ ອຕຸໂຖ – ຕີຕີ ຈ ນຄຣານິ ເຕສລຸຈ ອນຸຕຣំ ຕິວິຣມຸປິ ຣຍຸຖំ ກາມຍາມິ. ''ປລຸຈາລາ ກຸຣຸໂຍ ເກກເກ ຈາ''ຕິ ອິມານິ ເຕສំ ຣຍຸຖານំ ນາມານិ. ເຕສຸ ປລຸຈາລາຕិ ອຸຕຸຕຣປລຸຈາລາ, ຕຕຸຖ ກປິລំ ນາມ ນຄຣំ. ກຸຣຸໂຍຕິ ກຸຣຸຣຍຸຖំ, ຕຕຸຖ ອິນຸທປຕຸຕំ ນາມ ນຄຣំ. ເກກເກ ຈາຕິ ປຈຸຈຕຸເຕ ອຸປໂຍຄວຈນំ, ເຕນ ເກກກຣຍຸຖំ ທສຸເສຕິ. ຕຕຸຖ ເກກ ກຣາຊຮານີເຍວ ນຄຣំ. ຕຕຸຕຕຣິນຸຕິ ຕំ ອຫំ ອິໂຕ ປຜິລທຸຂາ ພາຣາຕາສີຣຊຊາ ຕຕຸຕຕຣີ ຕິວິຣំ ຣຊຊំ ກາມຍາມິ. ຕິກິຈຸລ ມំ, ພຸຣາຫຸມຕ, ກາມນີຕນຸຕິ ອິເມຫີ ວຕຸຖຸກາເມຫິ ຈ ກິເລສກາເມຫິ ຈ ນີຕំ ຫຕំ ປຫຕំ ສເຈ ສກຸໂກສິ, ຕິກິຈຸລ ມំ ພຸຣາຫຸມຕາ ຕິ.

ອຖ ນំ ສກຸໂກ ''ມຫາຣາຊ, ຕຸວំ ມູໂລສຣາທີຫີ ອເຕກິຈຸໂລ. ລາໂຕສເຣເນວ ຕິກິຈຸລິຕພຸໂພ''ຕິ ວຕຸວາ ທຸຕິຍំ ຄາຖມາຫ –

໑໘໕.

''ກຕຸຫາທິທຍຸຖສຸສ ກໂຣນຸຕິ ເຫເກ, ອມນຸສຸສປວິຍຸຖສຸສ ກໂຣນຸຕິ ປຕຸທິຕາ;

ນ ກາມນີຕສຸສ ກໂຣຕິ ໂກຈິ, ໂອກຸກນຸຕສຸກຸກສຸສ ຫິ ກາ ຕິກິຈຸລາ''ຕິ.

ຕຕຸຖ ກຕຸຫາທິທຍຸຖສຸສ ກໂຣນຸຕິ ເຫເກຕິ ເອກຈຸເຈ ຫິ ຕິກິຈຸລກາ ໂພຣວິເສນ ກາລຸອສປຸເປນ ທຍຸຖສຸສ ມນຸເຕຫິ ເຈວ ໂອສເສຫິ ຈ ຕິກິຈຸລំ ກໂຣນຸຕິ. ອມນຸສຸສປວິຍຸຖສຸສ ກໂຣນຸຕິ ປຕຸທິຕາຕິ ອປເຣ ປຕຸທິຕາ ກູຕເວຊຊາ ກູຕຍກຸຂາທີຫິ ອມນຸສຸເສຫິ ປວິຍຸຖສຸສ ອກິກູຕສຸສ ຄຫິຕສຸສ ພລິກມຸມປຣິຕຸຕກຣຕາໂອສຣປຣິກາວິຕາທີຫິ ຕິກິຈຸລំ ກໂຣນຸຕິ. ນ ກາມນີຕສຸສ ກໂຣຕິ ໂກຈີຕິ ກາເມຫິ ປນ ນີຕສຸສ ກາມວສິກສຸສ ປຸຄຸຄລສຸສ ອລຸລຕຣ ປຕຸທິເຕຫິ ອລຸໂລ ໂກຈິ ຕິກິຈຸລំ ນ ກໂຣຕິ, ກໂຣນຸ

ໂຕປີ ກາຕຸံ ສມຕຸໂຖ ນາມ ນຕຸຖິ໌ ກີການຕາ? ໂອກຸການຸຕສຸກຸກສຸສ ຫິ ກາ ຕິກິຈຸສາຕິ, ໂອກຸການຸຕສຸກຸກສຸສ ອວກຸການຸຕສຸສ
ກຸສລຂມຸມມນິຍາຫံ ອຕິກຸການຸຕສຸສ ອກຸສລຂມຸເມ ປຕິຍຸຖິຕສຸສ ປຸຄຸຄລສຸສ ມນຸໂຕສຂາຫິຫິ ກາ ນາມ ຕິກິຈຸສາ, ນ ສກຸກາ
ໂອສເຂຫິ ຕິກິຈຸສິຕຸນຸຕິ໌

ອິຕິສຸສ ມຫາສຕຸໂຕ ອິມံ ການຕံ ທສຸເສຕຸວາ ອຸຕຸຕຣີ ເອວມາຫ – ‘‘ມຫາຣາຊ, ສເຈ ຕຸວံ ຕານິ ຕິຕິ ຣຊຊານິ ລຈຸສສິ, ອປີ ນຸ
ໂຂ ອິເມສຸ ຈຕູສຸ ນຄເຣສຸ ຣຊຊံ ກໂຣນຸໂຕ ເອກປຸປຫາເຣເນວ ຈຕຸຕາຣີ ສາຍກຍຸຄານີ ປຣິທເຫຍຸຍາສິ, ຈຕູສຸ ວາ ສຸວຕຸຕປາຕິ
ສຸ ກຸຄຸເຊຍຸຍາສິ, ຈຕູສຸ ວາ ສຍເນສຸ ສເຍຍຸຍາສິ, ມຫາຣາຊ, ຕຕຸຫາວສິເກນ ນາມ ກວິຕຸံ ນ ວຍຸຍຕິ, ຕຕຸຫາ ຫິ ນາເມສາ
ວິປຕຸຕິມູລາ໌ ສາ ວຑຸຒມານາ ໂຍ ຕံ ວຑຸເຒຕິ, ຕံ ປຸຄຸຄລံ ອຍຸຖສຸ ມຫານິຣເຍສຸ ໂສລຸອສສຸ ອຸສຸສທນິຣເຍສຸ ນານປຸປການເກ
ເທສຸ ຈ ອວເສເສສຸ ອປາເຍສຸ ຂິປຕີ’’ຕິ໌ ເອວံ ຣາຊານံ ນິຣຍາທິກເຍນ ຕຊເຊຕຸວາ ມຫາສຕຸໂຕ ຂມຸມံ ເທເສສິ໌ ຣາຊາປີສຸສ
ຂມຸມံ ສຸຕຸວາ ວິຄຕໂສໂກ ຫຸຕຸວາ ຕາວເທວ ນິພຸຍາຂິຕံ ປາປຸຕິ ໌ ສກຸໂກປີສຸສ ໂອວາທံ ທຕຸວາ ສີເລສຸ ປຕິຍຸຖາເປຕຸວາ ເທວ
ໂລກເມວ ຄໂຕ໌ ໂສປີ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ທານາທີນິ ປຸຄຸຍານິ ກຕຸວາ ຍຖາກມຸມံ ຄໂຕ໌

ສຕຸຖາ ອິມံ ຂມຸມເທສນံ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກံ ສໂມຂາເນສິ – ‘‘ຕທາ ຣາຊາ ການນິຕພຸຣາຫຸມໂຕ
ອໂຫສິ, ສກຸໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນຸຕິ໌

ການນິຕຊາຕກວຕຸຕນາ ອຍຸຖມາ໌

[໔໔໙] ໙໌ ປລາຍິຕຊາຕກວຕຸຕນາ

ຄຊຄຸຄເມເຜຫີຕິ ອິທံ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ປລາຍິຕປຣິພຸພາຊກံ ອາຣພຸກ ກເຖສິ໌ ໂສ ກິຣ ວາທຕຸຖາຍ ສກລຊມຸພຸທີ
ປໍ ວິຈຣິຕຸວາ ກຄຸຈິ ປຕິວາທີ ອລກິຕຸວາ ອນຸປຸພຸເພນ ສາວຕຸຖິ ຄນຸຕຸວາ ‘‘ອຕຸຖິ ນຸ ໂຂ ໂກຈິ ມຍາ ສທຸຂີ ວາທံ ກາຕຸံ ສມຕຸ
ໂຖ’’ຕິ ມນຸສຸເສ ປຸຈຸສິ໌ ມນຸສຸສາ ‘‘ຕາທິສານံ ສຫສຸເສນປີ ສທຸຂີ ວາທံ ກາຕຸံ ສມຕຸໂຖ ສພຸພຄຸຄູ ທຸວິປທານံ ອຄຸໂຄ ມຫາໂຄຕ
ໂມ ຂມຸມິສຸສໂຣ ປຣປຸປວາທມທຸທໂນ, ສກເລປີ ຊມຸພຸທີເປ ອຸປຸປນຸໂນ ປຣປຸປວາໂທ ຕံ ກຄວນຸຕံ ອຕິກຸກມິຕຸံ ສມຕຸໂຖ ນາມ
ນຕຸຖິ໌ ເວລນຸຕံ ປຕຸວາ ສມຸທຸທອູມິໂຍ ວິຍ ຫິ ສພຸພວາທາ ຕສຸສ ປາທມູລံ ປຕຸວາ ຈຸຕຸຕວິຈຸຕຸຕາ ໂຫນຸຕີ’’ຕິ ພຸທຸຂຄຸເຕ ກ
ເຖສຸံ໌ ປຣິພຸພາຊໂກ ‘‘ກຫံ ປນ ໂສ ເອຕຣຫີ’’ຕິ ປຸຈຸສິຕຸວາ ‘‘ເຊຕວເນ’’ຕິ ສຸຕຸວາ ‘‘ອິທານິສຸສ ວາທံ ອາໂຣເປສຸສາມີ’’ຕິ ມ
ຫາຊນປຣິວຸໂຕ ເຊຕວນံ ຄຈຸສນຸໂຕ ເຊເຕນ ຣາຊກຸມາເຣນ ນວໂກຍິຂນံ ວິສຸສຊເຊຕຸວາ ກາຣິຕံ ເຊຕວນທຸວາຣໂກຍຸຖກံ ທິສຸ
ວາ ‘‘ອຍံ ສມຕສຸສ ໂຄຕມສຸສ ວສນປາສາໂທ’’ຕິ ປຸຈຸສິຕຸວາ ‘‘ທຸວາຣໂກຍຸຖໂກ ອຍ’’ນຸຕິ ສຸຕຸວາ ‘‘ທຸວາຣໂກຍຸຖໂກ ຕາວ
ເອວຣູໂປ, ວສນເຄຫံ ກີທິສံ ກວິສຸສຕີ’’ຕິ ວຕຸວາ ‘‘ຄນຸຂກຸຍິ ນາມ ອປຸປເມຍຸຍາ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ເອວຣູເປນ ສມເຄນ ສທຸຂີ ໂກ
ວາທံ ກຣິສຸສຕີ’’ຕິ ຕໂຕວ ປລາຍິ໌ ມນຸສຸສາ ອຸນຸນາທິໂນ ຫຸຕຸວາ ເຊຕວນံ ປວິສິຕຸວາ ສຕຸຖາຣາ ‘‘ກີ ອກາເລ ອາຄຕຕຸຖາ’’ຕິ
ວຸຕຸຕາ ຕံ ປວຕຸຕີ ກຖຍີສຸ໌ ສຕຸຖາ ‘‘ນ ໂຂ ອຸປາສກາ ອິທາເນວ, ປຸພຸເພປເສ ມມ ວສນຍຸຖານສຸສ ທຸວາຣໂກຍຸຖກံ ທິສຸວາ ປ
ລາຍເຕວາ’’ຕິ ວຕຸວາ ເຕຫິ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕံ ອາຫຣິ໌

ອຕີເຕ ຄນຸຂາຣຣຍຸເຖ ຕກຸກສິລາຍံ ໂພຂິສຕຸໂຕ ຣຊຊံ ກາເຣສິ, ພາຣາຕສີຍံ ພຸຣຫຸມທຕຸໂຕ໌ ໂສ ‘‘ຕກຸກສິລံ ຄຕຸຫິສຸສາມີ’’ຕິ
ມຫນຸເຕນ ພລກາເຍນ ຄນຸຕຸວາ ນຄຣໂຕ ອວິທູເຣ ຖຕຸວາ ‘‘ອິມິນາ ນິຍາເມນ ຫຕຸຖີ ເປເສຖ, ອິມິນາ ອສຸເສ, ອິມິນາ ຣເຖ, ອິ
ມິນາ ປຕຸຕີ, ເອວံ ຂາວິຕຸວາ ອາວຸເຂຫິ ປຫຣຖ, ເອວံ ຒນວສຸສວລາຫກາ ວິຍ ສຣວສຸສံ ວສຸສຖາ’’ຕິ ເຕນံ ວິຈາເຣນຸໂຕ ອິມံ
ຄາຖາທຸວຍມາຫ –

໑໕໗໌

‘‘ຄຊຄຸຄເມເຜຫີ ຫຍຄຸຄມາລິກິ, ຣຖູມິຊາເຕຫີ ສຣາກິວສຸເສກິ;

ຖຣຸຄຸຄຫາວຍຸຍທລຸຫປຸປຫາຣິກິ, ປຣິວາຣິຕາ ຕກຸກສິລາ ສມນຸຕໂຕ໌

‘‘ອກິສາວຖ ຈູປ຺ສາວຖ ຈ, ວິວິສາ ວິນາທິຕາ ວທນ຺ຕິກິ;

ວຕ຺ຕຕຊ຺ຊ ຕຸມ຺ໂລ ໂພໂສ ຍຖາ, ວິຊ຺ຊຸລຕາ ຊລສ຺ຣສ຺ສ ຄຊ຺ຊໂຕ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ຄຊ຺ຄ຺ຄເມເພທີຕິ ອຄ຺ຄຄ຺ຊເມເພທີ, ໂກລ຺ຈນາທໍ ຄຊ຺ຊນ຺ເຕທີ ມຕ຺ຕວຣວາຣຕາວລາໜເກທີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ໜຍຄ຺ຄມາລິກິຕິ ອຄ຺ຄໜຍມາລີທີ, ວຣສີນ຺ສວວລາໜກາກຸເລທີ ອສ຺ສານິເກທີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ຣຖູມິຊາເຕທີຕິ ສລ຺ຊາຕອູມິເວເຄທີ ສາຄຣສລິເລທີ ວິຍ ສລ຺ຊາຕຣຖູມິທີ, ຣຖານິເກທີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ສຣາກິວສ຺ເສກິຕິ ເຕທິເຍວ ຣຖານິເກທີ ພນວສ຺ສເມໂພ ວິຍ ສຣວສ຺ສໍ ວສ຺ສນ຺ເຕທີ ຯ ຖຣຸຄ຺ຄຫາວຜ຺ຜທລຸຫປ຺ປຫາຣີກິຕິ ຖຣຸຄ຺ຄເຫທີ ອາວຜ຺ຜທລຸຫປ຺ປຫາຣີທີ, ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ອາວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ປຣິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ທລຸທໍ ປຫຣນ຺ເຕທີ ຄທີຕຂຄ຺ຄຣຕນຖຣຸທຕ຺ເຫທີ ປຕ຺ຕິໂຍເສທີ ຈາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ປຣິວາຣິຕາ ຕກ຺ກສິລາ ສມນ຺ຕໂຕຕິ ຍຖາ ອຍໍ ຕກ຺ກ ສິລາ ປຣິວາຣິຕາ ໂຫຕິ, ສີພໍ ຕຖາ ກໂຣຖາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ອກິສາວຖຈູປ຺ສາວຖ ຈາຕິ ເວເຄນ ສາວຖ ເຈວ ອຸປ຺ສາວຖ ຈຯ ວິວິສາ ວິນາທິຕາ ວທນ຺ຕິກິຕິ ວຣວາຣເຕທີ ສທ຺ສີ ວິວິສາ ວິນ ທິຕາ ກວຖ, ເສລິຕຄຊ຺ຊິຕວາທິເຕທີ ນານາວິຣວາ ໂຫຖາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ວຕ຺ຕຕຊ຺ຊ ຕຸມ຺ໂລ ໂພໂສຕິ ວຕ຺ຕຕຸ ອຊ຺ຊ ຕຸມ຺ໂລ ມໜນ຺ ໂຕ ອສນິສທ຺ທສທິໂສ ໂພໂສຯ ຍຖາ ວິຊ຺ຊຸລຕາ ຊລສ຺ຣສ຺ສ ຄຊ຺ຊໂຕຕິ ຍຖາ ຄຊ຺ຊນ຺ຕສ຺ສ ຊລສ຺ຣສ຺ສ ມຸຂໂຕ ນິຄ຺ຄຕາ ວິຊ຺ຊຸລຕາ ຈຣນ຺ຕິ, ເອວໍ ວິຈຣນ຺ຕາ ນຄຣໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊໍ ຄຕ຺ໜຖາຕິ ວທຕິຯ

ອິຕິ ໂສ ຣາຊາ ຄຊ຺ຊິຕ຺ວາ ເສນໍ ວິຈາເຣຕ຺ວາ ນຄຣທ຺ວາຣສມີປໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ທ຺ວາຣໂກຜ຺ຖກໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອິທໍ ຣລ຺ໂລ ວສນເຄຫ’’ນ຺ ຕິ ປຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ນຄຣທ຺ວາຣໂກຜ຺ຖໂກ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນຄຣທ຺ວາຣໂກຜ຺ຖໂກ ຕາວ ເອວຣູໂປ, ຣລ຺ໂລ ນິເວສນໍ ກີທິສໍ ກວິສ຺ສ ຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ເວຊຍນ຺ຕປາສາທສທິສ’’ນ຺ຕິ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ເອວໍ ຍສສມ຺ປນ຺ເນນ ຣລ຺ລາ ສທ຺ສີ ຍຸຊ຺ຊິຕຸໍ ນ ສກ຺ຂິສ຺ສາມາ’’ຕິ ທ຺ວາຣ ໂກຜ຺ຖກໍ ທິສ຺ວາວ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ປລາຍິຕ຺ວາ ພາຣາຕສີເມວ ອຄມາສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ສມ຺ມເທສນໍ ອາໜຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມສາເນສິ – ‘‘ຕທາ ພາຣາຕສີຣາຊາ ປລາຍິຕປຣິພ຺ພາຊໂກ ອໂຫສິ, ຕກ຺ກສິລຣາຊາ ປນ ອໜເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ປລາຍິຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ ນວມາຯ

[໔໖໐] ໑໐ຯ ທຸຕິຍປລາຍິຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ສຊມປຣິມິຕນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ປລາຍິຕປຣິພ຺ພາຊກເມວ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິຯ ອິມສ຺ມີ ປນ ວຕ຺ຖຸສ຺ມີ ໂສ ປຣິພ຺ພາຊໂກ ເຊຕວນໍ ປາວິສິຯ ຕສ຺ມີ ຂເຕ ສຕ຺ຖາ ມຫາຊນປຣິວຸໂຕ ອລງກຕສມ຺ມາສເນ ນິສິນ຺ໂນ ມໂນສິລາຕເລ ສີໜນາທໍ ນທນ຺ໂຕ ສີໜໂປ຺ຕໂກ ວິຍ ສມ຺ມໍ ເທເສຕິຯ ປຣິພ຺ພາຊໂກ ທສພລສ຺ສ ພ຺ຣຫ຺ມສຣີຣປ຺ຜິກາຄໍ ຣູປໍ ປຸຕ຺ຕຈນ຺ທສສ຺ສິຣິກໍ ມຸຂໍ ສຸວຕ຺ຕປຜ຺ຜສທິສໍ ນລາຜລ຺ຈ ທິສ຺ວາ ‘‘ໂກ ເອວຣູປໍ ປຸຣິສຸຕ຺ຕມໍ ຊິນິຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສຕີ’’ຕິ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ປຣິສນ຺ຕຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ປ ລາຍິຯ ມຫາຊໂນ ຕໍ ອນຸພນ຺ສິຕ຺ວາ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸສ຺ສ ຕໍ ປວຕ຺ຕິ ອາໂຣເຈສິຯ ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ ໂສ ປຣິພ຺ພາຊໂກ ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິ ມມ ສຸວຕ຺ຕວຕ຺ຕໍ ມຸຂໍ ທິສ຺ວາ ປລາໂຕເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາໜຣິຯ

ອຕີເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ພາຣາຕສິຍໍ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ, ຕກ຺ກສິລາຍໍ ເອໂກ ຄນ຺ສາຣຣາຊາຯ ໂສ ‘‘ພາຣາຕສີ ຄເຫສ຺ສາມິ’’ຕິ ຈຕຸຣງຄິນິຍາ ເສນາຍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ນຄຣໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ນຄຣທ຺ວາເຣ ຖິໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ພລວາໜນໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ‘‘ໂກ ເອຕ຺ຕກໍ ພລວາໜນໍ ຊິນິຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສຕີ’’ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ເສນໍ ສໍວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາໜ –

‘‘ສຊຸມປຣິມິຕໍ ອນນຸຕປາຣໍ, ທຸປ຺ປ຺ສຫໍ ສຽເກຫິ ສາຄຣໍວ;

ຄິຣິມິວ ອນິເລນ ທຸປ຺ປ຺ສຍຸໂຫ, ທຸປ຺ປ຺ສໂຫ ອຫມຊ຺ຊ ຕາທິເສນາ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ສຊຸມປຣິມິຕນ຺ຕິ ອິທໍ ຕາວ ເມ ຣເຖສຸ ໂມຣວເທ ຄເປຕ຺ວາ ອຸສ຺ສາປິຕສຊຸເມວ ອປຣິມິຕໍ ພຫຸໍ ອເນກສຕສຽຂຍໍ. ອນນຸຕປາຣນ຺ຕິ ພລວາຫນມ຺ປິ ເມ ‘‘ເອຕ຺ຕກາ ຫຕ຺ຖີ ເອຕ຺ຕກາ ອສ຺ສາ ເອຕ຺ຕກາ ຣຖາ ເອຕ຺ຕກາ ປຕ຺ຕີ’’ຕິ ຄຓນປຣິຈ຺ເຈທຣຫິຕໍ ອນນຸຕປາຣໍ. ທຸປ຺ປ຺ສຫນ຺ຕິ ນ ສກ຺ກາ ປຟິສຕ຺ຕູຫິ ສຫິຕຸໍ ອພິພວິຕຸໍ . ຍຖາ ກິໍ? ສຽເກຫິ ສາຄຣໍວ, ຍຖາ ສາຄໂຣ ພຫູຫິ ກາເກຫິ ເວຄວິກ຺ຂມ຺ກາມວເສນ ວາ ອຕິກ຺ກມນວເສນ ວາ ທຸປ຺ປ຺ສໂຫ, ເອວໍ ທຸປ຺ປ຺ສຫໍ. ຄິຣິມິວ ອນິເລນ ທຸປ຺ປ຺ສຍຸໂຫຕິ ອປິຈ ເມ ອຍໍ ພລກາໂຍ ຍຖາ ປພ຺ພໂຕ ວາເຕນ ອກມ຺ປນີຍໂຕ ທຸປ຺ປ຺ສໂຫ, ຕຖາ ອຍ຺ເລນ ພລກາເຍນ ທຸປ຺ປ຺ສໂຫ. ທຸປ຺ປ຺ສໂຫ ອຫມຊ຺ຊ ຕາທິເສນາຕິ ສ຺ວາຫໍ ອິມິນາ ພເລນ ສມນ຺ນາຄໂຕ ອຊ຺ຊ ຕາທິເສນ ທຸປ຺ປ຺ສໂຫຕິ ອພ຺ຍາລເກ ກິຕ຺ ໂພນິສຕ຺ຕໍ ສນ຺ສາຍ ວທຕິ.

ອຖສ຺ສ ໂສ ປຸຕ຺ຕາຈນ຺ທສສ຺ສີຣິກໍ ອຕ຺ຕໂນ ມຸຂໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ‘‘ພາລ, ມາ ວິປ຺ປ຺ລປສິ, ອິທານິ ເຕ ພລວາຫນໍ ມຕ຺ຕວາຣໂຕ ວິຍ ນລຸອວນໍ ວິທຸສໍເສ຺ສສາມີ’’ຕິ ສນ຺ຕຊ຺ເຊຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໒໐.

‘‘ມາ ພາລິຍໍ ວິລປິ ນ ຫິສ຺ສ ຕາທິສໍ, ວິຫຍ຺ຫເສ ນ ຫິ ລກເສ ນິເສສກໍ;

ອາສຊ຺ຊສິ ຄຊມິວ ເອກຈາຣິນໍ, ໂຍ ຕໍ ປທາ ນລຸອມິວ ໂປຖຍິສ຺ສຕີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ມາ ພາລິຍໍ ວິລປີຕິ ມາ ອຕ຺ຕໂນ ພາລກາວໍ ວິປ຺ປ຺ລປສິ. ນ ຫິສ຺ສ ຕາທິສນ຺ຕິ ນ ຫິ ອສ຺ສ ຕາທິໂສ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ. ຕາທິໂສ ‘‘ອນນຸຕປາຣໍ ເມ ພລວາຫນ’’ນ຺ຕິ ເອວຣູປໍ ຕກ຺ເກນ຺ໂຕ ຣຊ຺ຊຍ຺ຈ ຄເຫຕຸໍ ສມຕ຺ໂຖ ນາມ ນ ຫິ ອສ຺ສ, ນ ໂຫຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ວິຫຍ຺ຫເສຕິ ຕ຺ວໍ ພາລ, ເກວລໍ ຣາຄໂທສໂມຫມານປຣິລຸອາເຫນ ວິຫຍ຺ຫສິເຍວ. ນ ຫິ ລກເສ ນິເສສກນ຺ຕິ ມາທິສໍ ປນ ປສຍ຺ຫ ອພິກວິຕ຺ວາ ນິເສສກໍ ນ ຕາວ ລກສິ, ອຊ຺ຊ ຕໍ ອາຄຕມຄ຺ເຄເນວ ປລາເປສ຺ສາມີ. ອາສຊ຺ຊສີຕິ ອຸປຄຈ຺ຈສິ. ຄຊມິວ ເອກຈາຣິນນ຺ຕິ ເອກຈາຣິນໍ ມຕ຺ຕວຣວາຣຄໍ ວິຍ. ໂຍ ຕໍ ປທາ ນລຸອມິວ ໂປຖຍິສ຺ສຕີຕິ ໂຍ ຕໍ ຍຖາ ນາມ ມຕ຺ຕວຣວາຣໂຕ ປາທາ ນລຸອໍ ໂປເຖຕິ ສໍຈຸຕ຺ເຕາຕິ, ເອວໍ ໂປຖຍິສ຺ສຕິ, ຕໍ ຕ຺ວໍ ອາສຊ຺ຊສີຕິ ອຕ຺ຕານໍ ສນ຺ສາຍາຫ.

ເອວໍ ຕຊ຺ເຊນ຺ຕສ຺ສ ປນ຺ສ຺ສ ກຖໍ ສ຺ຕ຺ວາ ຄນ຺ສາຣຣາຊາ ອຸລຸໂລເກນ຺ໂຕ ກລ຺ຈນປຟ຺ຟສທິສໍ ມຫານລາຍໍ ທິສ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຄຫຕາກີໂຕ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ປລາຍນ຺ໂຕ ສກນຄຣເມວ ອຄມາສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ສມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມສາເນສິ – ‘‘ຕທາ ຄນ຺ສາຣຣາຊາ ປລາຍິຕປຣິພ຺ພາຊໂກ ອໂຫສິ, ພາຣາຓສີຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕິ.

ທຸຕິຍປລາຍິຕຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທສມາ.

ກາສາວວຄ຺ໂຄ ອພ຺ຖໂມ.

ຕສ຺ສຸທ຺ທານໍ –

ກາສາວໍ ຈູລຸອນນ຺ທິຍໍ, ປຸຜກຕ຺ຕລ຺ຈ ກຸມ຺ກີລໍ;

ຂນ຺ຕີວຕ຺ຕໍ ໂກສິຍລ຺ຈ, ຄູຖປາຕໍ ກາມນີຕໍ;

ປລາຍິຕທ຺ວຍມ຺ປີ ຈຯ

ຩຯ ອຸປາຫນວຄ຺ໂຄ

[໒໓໑] ໑ຯ ອຸປາຫນຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຍຖາປີຠິຕາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເທວທຕ຺ຕໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ຘມ຺ມສຠາຍຎ຺ຫິ ຠິກ຺ຂູ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ – “ອາວຸໂສ, ເທວທຕ຺ໂຕ ອາຈຣິຍໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂາຍ ຕຖາຄຕສ຺ສ ປຏິປກ຺ໂຂ ປຏິສຕ຺ຕຸ ຫຸຕ຺ວາ ມຫາວິນາສໍ ປາປຸຓີ”ຕິຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ “ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອິມາຍ ນາມາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ເທວທຕ຺ໂຕ ອິທາເນວ ອາຈຣິຍໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂາຍ ມມ ປຏິປກ຺ໂຂ ຫຸຕ຺ວາ ມຫາວິນາສໍ ປຕ຺ໂຕ, ປຸພ຺ເພປິ ປຕ຺ໂຕເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຫຕ຺ຖາຈຣິຍກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຫຕ຺ຖິສິປ຺ເປ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິໍ ປາປຸຓີຯ ເອເກໂກ ກາສິຄາມໂກ ມາຓວໂກ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ສິປ຺ປໍ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຯ ໂພຘິສຕ຺ຕາ ນາມ ສິປ຺ປໍ ວາເຈນ຺ຕາ ອາຈຣິຍມຸຏ຺ຐິໍ ນ ກໂຣນ຺ຕິ, ອຕ຺ຕໂນ ຊານນນິຍາເມນ ນິຣວເສສໍ ສິກ຺ຂາເປນ຺ຕິຯ ຕສ຺ມາ ໂສ ມາຓໂວ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ຊານນສິປ຺ປໍ ນິຣວເສສມຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ອາຫ – “ອາຈຣິຍ , ອຫໍ ຣາຊານໍ ອຸປຏ຺ຐຫິສ຺ສາມີ”ຕິຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ “ສາຘຸ, ຕາຕາ”ຕິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຎ຺ໂຎ ອາໂຣເຈສິ – “ມຫາຣາຊ, ມມ ອນ຺ເຕວາສິໂກ ຕຸມ຺ເຫ ອຸປຏ຺ຐາຕຸໍ ອິຈ຺ຉຕີ”ຕິຯ “ສາຘຸ, ອຸປຏ຺ຐາຕູ”ຕິຯ “ເຕນ ຫິສ຺ສ ປຣິພ຺ພຍໍ ຊານາຖາ”ຕິ? “ຕຸມ຺ຫາກໍ ອນ຺ເຕວາສິໂກ ຕຸມ຺ເຫຫິ ສມກໍ ນ ລຈ຺ຉຕິ, ຕຸມ຺ເຫສຸ ສຕໍ ລຠນ຺ເຕສຸ ປຎ຺ຎາສໍ ລຈ຺ຉຕິ, ທ຺ເວ ລຠນ຺ເຕສຸ ເອກໍ ລຈ຺ຉຕີ”ຕິຯ ໂສ ເຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ອນ຺ເຕວາສິກສ຺ສ ອາໂຣເຈສິຯ ອນ຺ເຕວາສິໂກ “ອຫໍ, ອາຈຣິຍ, ຕຸມ຺ເຫຫິ ສມໍ ສິປ຺ປໍ ຊານາມິຯ ສເຈ ສມກຎ຺ເຎວ ປຣິພ຺ພຍໍ ລຠິສ຺ສາມິ, ອຸປຏ຺ຐຫິສ຺ສາມິຯ ໂນ ເຈ, ນ ອຸປຏ຺ຐຫິສ຺ສາມີ”ຕິ ອາຫຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ຣຎ຺ໂຎ ອາໂຣເຈສິຯ ຣາຊາ “ສເຈ ໂສ ຕຸມ຺ເຫຫິ ສມປ຺ປກາໂຣ, ຕຸມ຺ເຫຫິ ສມກຎ຺ເຎວ ສິປ຺ປໍ ທສ຺ເສຕຸໍ ສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ສມກໍ ລຠິສ຺ສຕີ”ຕິ ອາຫຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ຕສ຺ສ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ເຕນ “ສາຘຸ ທສ຺ເສສ຺ສາມີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຣຎ຺ໂຎ ອາໂຣເຈສິຯ ຣາຊາ “ເຕນ ຫິ ສ຺ເວ ສິປ຺ປໍ ທສ຺ເສຖາ”ຕິຯ “ສາຘຸ, ທສ຺ເສສ຺ສາມ, ນຄເຣ ເຠຣິໍ ຈຣາເປຖາ”ຕິຯ ຣາຊາ “ສ຺ເວ ກິຣ ອາຈຣິໂຍ ຈ ອນ຺ເຕວາສິໂກ ຈ ອຸໂຠ ຫຕ຺ຖິສິປ຺ປໍ ທສ຺ເສສ຺ສນ຺ຕິ, ຣາຊງ຺ຄເຓ ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວາ ທຏ຺ຐຸກາມາ ປສ຺ສນ຺ຕູ”ຕິ ເຠຣິໍ ຈຣາເປສິຯ

ອາຈຣິໂຍ “ນ ເມ ອນ຺ເຕວາສິໂກ ອຸປາຍໂກສລ຺ລໍ ຊານາຕີ”ຕິ ເອກໍ ຫຕ຺ຖິໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເອກຣຕ຺ເຕເນວ ວິໂລມໍ ສິກ຺ຂາເປສິຯ ໂສ ຕໍ “ຄຈ຺ຉາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ໂອສກ຺ກິຕຸໍ, “ໂອສກ຺ກາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຄນ຺ຕຸໍ, “ຕິຏ຺ຐາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ນິປ຺ຊ຺ຊິຕຸໍ, “ນິປ຺ຊ຺ຊາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຐາຕຸໍ, “ຄຓ຺ຫາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຐເປຕຸໍ, “ຐເປຫີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຄຓ຺ຫິຕຸໍ ສິກ຺ຂາເປຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ຕໍ ຫຕ຺ຖິໍ ອຠິຣຸຫິຕ຺ວາ ຣາຊງ຺ຄຓໍ ອຄມາສິຯ ອນ຺ເຕວາສິໂກປິ ເອກໍ ມນາປໍ ຫຕ຺ຖິໍ ອຠິຣຸຫິຯ ມຫາຊໂນ ສນ຺ນິປຕິຯ ອຸໂຠປິ ສມກໍ ສິປ຺ປໍ ທສ຺ເສສຸໍຯ ປຸນ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ຫຕ຺ຖິໍ ວິໂລມໍ ກາເຣສິ, ໂສ “ຄຈ຺ຉາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ໂອສກ຺ກິ, “ໂອສກ຺ກາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ປຸຣໂຕ ຘາວິ, “ຕິຏ຺ຐາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ນິປ຺ຊ຺ຊິ, “ນິປ຺ຊ຺ຊາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ອຏ຺ຐາສິ, “ຄຓ຺ຫາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ນິກ຺ຂິປິ, “ນິກ຺ຂິປາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຄຓ຺ຫິຯ ມຫາຊໂນ “ອເຣ ທຸຏ຺ຐອນ຺ເຕວາສິກ, ຕ຺ວໍ ອາຈຣິເຍນ ສທ຺ຘິໍ ສາຣມ຺ຠໍ ກໂຣສິ, ອຕ຺ຕໂນ ປມາຓໍ ນ ຊານາສິ, ‘ອາຈຣິເຍນ ສມກໍ ຊານາມີ’ຕິ ເອວໍສຎ຺ຎີ ໂຫສີ”ຕິ ເລຑ຺ຑຸທຓ຺ຑາທີຫິ ປຫຣິຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປສິຯ

ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຫຕ຺ຖິມ຺ຫາ ໂອຣຸຍ຺ຫ ຣາຊານໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ “ມຫາຣາຊ, ສິປ຺ປໍ ນາມ ອຕ຺ຕໂນ ສຸຂຕ຺ຖາຍ ຄຓ຺ຫນ຺ຕິ, ເອກຈ຺ຈສ຺ສ ປນ ຄຫິຕສິປ຺ປໍ ທຸກ຺ກຏູປາຫນາ ວິຍ ວິນາສເມວ ອາວຫຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖາທ຺ວຍມາຫ –

໑໖໑ຯ

“ຍຖາປີ ກີຕາ ປຸຣິສສ຺ສຸປາຫນາ, ສຸຂສ຺ສ ອຕ຺ຖາຍ ທຸຂໍ ອຸທພ຺ພເຫ;

ຆມ຺ມາຠິຕຕ຺ຕາ ຕລສາ ປປີຬິຕາ, ຕສ຺ເສວ ປາເທ ປຸຣິສສ຺ສ ຂາທເຣຯ

໑໒໘ຯ

‘‘ເອວເມວ ໂຍ ທຸກ຺ກຸລີໂນ ອນຣິໂຍ, ຕມ຺ມາກ ວິຊ຺ຊຍ຺ຈ ສຸຕຍ຺ຈ ອາທິຍ;

ຕເມວ ໂສ ຕຕ຺ຖ ສຸເຕນ ຂາທຕິ, ອນຣິໂຍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປານທູປໂມ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ອຸທພ຺ພເຫຕິ ອຸທພ຺ພເຫຍ຺ຍຯ ຆມ຺ມາກິຕຕ຺ຕາ ຕລສາ ປປີລຸອິຕາຕິ ຆມ຺ເມນ ອກິຕຕ຺ຕາ ປາທຕເລນ ຈ ປີລຸອິຕາຯ ຕສ຺ເສວາຕິ ເຍນ ຕາ ສຸຂຕ຺ຖາຍ ກິຕິຕ຺ວາ ປາເທສຸ ປຜິມຸກ຺ກາ ທຸກ຺ກຍູປາຫນາ, ຕສ຺ເສວຯ ຂາທເຣຕິ ວຕ຺ຕໍ ກໂຣນ຺ຕາ ປາເທ ຂາທນ຺ຕິຯ

ທຸກ຺ກຸລີໂນຕິ ທຸຊ຺ຊາຕິໂກ ອກຸລປຸຕ຺ໂຕຯ ອນຣິໂຍຕິ ຫິໂຣຕ຺ຕປ຺ປວຊ຺ຊິໂຕ ອສປ຺ປຸຣິໂສຯ ຕມ຺ມາກ ວິຊ຺ຊຍ຺ຈ ສຸຕຍ຺ຈ ອາທິຍາຕິ ເອຕ຺ຖ ຕໍ ຕໍ ມນຕິຕິ ‘‘ຕມ຺ໂມ’’ຕິ ວຕ຺ຕພ຺ເພ ຕມ຺ມາໂກ, ຕໍ ຕໍ ສິປ຺ປໍ ອາເສວຕິ ປຣິວຕ຺ເຕຕິຕິ ອຕ຺ໂຖ, ອາຈຣິຍສ຺ເສຕໍ ນາມໍຯ ຕສ຺ມາ ຕມ຺ມາກາ, ຄາຖາພນ຺ຘສຸຂຕ຺ຖໍ ປນສ຺ສ ຣສ຺ສກາໂວ ກໂຕຯ ວິຊ຺ຊນ຺ຕິ ອຜ຺ຖາຣສສຸ ວິຊ຺ຊາຜ຺ຖາເນສຸ ຍໍກິຍ຺ຈິຯ ສຸຕນ຺ຕິ ຍໍກິຍ຺ຈິ ສຸຕປຣິຍຕ຺ຕິຯ ອາທິຍາຕິອາທິຍິຕ຺ວາຯ ຕເມວ ໂສ ຕຕ຺ຖ ສຸເຕນ ຂາທຕິຕິ ຕເມວາຕິ ອຕ຺ຕານເມວຯ ໂສຕິ ໂຍ ທຸກ຺ກຸລີໂນ ອນຣິໂຍ ອາຈຣິຍມ຺ຫາ ວິຊ຺ຊຍ຺ຈ ສຸຕຍ຺ຈ ອາທິຍຕິ, ໂສຯ ຕຕ຺ຖ ສຸເຕນ ຂາທຕິຕິ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ສຸເຕນ ໂສ ອຕ຺ຕານເມວ ຂາທຕິຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອຜ຺ຖກຖາຍໍ ປນ ‘‘ເຕເນວ ໂສ ຕຕ຺ຖ ສຸເຕນ ຂາທຕິ’’ຕິປີ ປາໂຖຯ ຕສ຺ສາປີ ໂສ ເຕນ ຕຕ຺ຖ ສຸເຕນ ອຕ຺ຕານ ເມວ ຂາທຕິຕິ ອຍເມວ ອຕ຺ໂຖຯ ອນຣິໂຍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປານທູປໂມຕິ ອິຕິ ອນຣິໂຍ ທຸປາຫນູປໂມ ທຸກ຺ກຍູປາຫນູປໂມ ວຸຈ຺ຈຕິຯ ຍຖາ ຫິ ທຸກ຺ກຍູປາຫນາ ປຸຣິສໍ ຂາທນ຺ຕິ, ເອວເມສ ສຸເຕນ ຂາທນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕນາວ ອຕ຺ຕານໍ ຂາທຕິຯ ອຖ ວາ ປານາຍ ທຸໂຕຕິ ປານ ທຸ, ອຸປາຫນູປຕາປີຕສ຺ສ ອຸປາຫນາຍ ຂາທິຕປາທສ຺ເສຕໍ ນາມໍຯ ຕສ຺ມາ ໂຍ ໂສ ອຕ຺ຕານໍ ສຸເຕນ ຂາທຕິ, ໂສ ເຕນ ສຸເຕນ ຂາທິຕຕ຺ຕາ ‘‘ອນຣິໂຍ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ ປານທູປໂມ, ອຸປາຫນູປຕາປີຕປາທສທິໂສຕິ ວຸຈ຺ຈຕິຕິ ອຍເມຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖຯ ຣາຊາ ຕຸຜ຺ໂຖ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ມຫນ຺ຕໍ ຍສໍ ອທາສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ອນ຺ເຕວາສິໂກ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ອາຈຣິໂຍ ປນ ອຫ ເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ອຸປາຫນຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຖມາຯ

[໔໓໘] ໔ຯ ວີຕາຫູຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ເອກຈິນ຺ຕິໂຕຍມຕ຺ໂຖຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຍ຺ຍຕຣໍ ກຸມາຣິກໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິຯ ສາ ກິເຣກາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ເສຜ຺ຖິນີຕາ ອຕ຺ຕໂນ ເຄເຫ ອຸສກຣາຊສ຺ສ ສກ຺ກາຣໍ ກຍິຣມານໍ ທິສ຺ວາ ຘາຕິໍ ປຸຈ຺ຉິ – ‘‘ອມ຺ມ, ໂກ ນາເມສ ເອວໍ ສກ຺ກາຣໍ ລກ ຕິ’’ຕິຯ ‘‘ອຸສກຣາຊາ ນາມ, ອມ຺ມາ’’ຕິຯ ປຸນ ສາ ເອກທິວສໍ ປາສາເທ ຖຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣວີຖິໍ ໂອໂລເກນ຺ຕີ ເອກໍ ຂຊ຺ຊໍ ທິສ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ – ‘‘ຄຸນ຺ນໍ ອນ຺ຕເຣ ເຊຜ຺ຖກສ຺ສ ປີຜ຺ຖິຍໍ ກກຸຘໍ ໂຫຕິ, ມນຸສ຺ສເຊຜ຺ຖກສ຺ສປີ ເຕນ ກວິຕພ຺ພໍ, ອຍໍ ມນຸສ຺ເສສຸ ປຸຣິສູສໂກ ກວິສ຺ສຕິ, ເອຕສ຺ສ ມຍາ ປາທປຣິຈາຣິກາຍ ກວິຕຸໍ ວຜ຺ຜຕິ’’ຕິຯ ສາ ທາສີ ເປເສຕ຺ວາ ‘‘ເສຜ຺ຖິນີຕາ ຕຍາ ສທ຺ຘິ ຄນ຺ຕຸກາມາ, ອສຸກຜ຺ຖານໍ ກິຣ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕິຜ຺ຖາ’’ຕິ ຕສ຺ສ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ສາຣກຕ຺ຫກໍ ອາທາຍ ອຍ຺ຍາຕກເວເສນ ປາສາທາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ເຕນ ສທ຺ຘິ ປລາຍິຯ ອປຣກາເຄ ຕໍ ກມ຺ມໍ ນຄເຣ ຈ ກິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ຈ ປາກຜໍ ຊາຕໍຯ ຘມ຺ມສກາຍໍ ກິກ຺ຂູ ກຖໍ ສມຸຜ຺ຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ອສຸກາ ກິຣ ເສຜ຺ຖິນີຕາ ຂຊ຺ເຊນ ສທ຺ຘິ ປລາຕາ’’ຕິຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນເວສາ ຂຊ຺ຊໍ ກາເມຕິ, ປຸພ຺ເພປີ ກາເມສິເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕາສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ເອກສ຺ມິໍ ນິຄມຄາເມ ເສຜ຺ຖິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຆຣາວາສໍ ວສນ຺ໂຕ ປຸຕ຺ຕສີຕາຫິ ວທ຺ຜມາໂນ ອຕ຺ຕໂນ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ພາຣາຕາສິເສຜ຺ຖິສ຺ສ ຘີຕຣໍ ວາເຣຕ຺ວາ ທິວສໍ ຖເປສິຯ

ເສຍ຺ກິີນີຕາ ອຕ຺ຕໂນ ເຄເຫ ອຸສກາສ຺ສ ສກ຺ກາຣສມ຺ມານໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ໂກ ນາເມໂສ’’ຕິ ຊາຕື ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອຸສໂກ’’ຕິ ສຸຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣ
ວີຖິຍາ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ເອກໍ ຊຊ຺ຊໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ປຸຣິສູສໂກ ກວິສ຺ສຕິ’’ຕິ ສາຣາກຕ຺ຫກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເຕນ ສທ຺ຘິ ປລາຍິ។ ໂພຘິສຕ຺ໂຕປີ
ໄຂ ‘‘ເສຍ຺ກິນີຕຣໍ ເຄຫໍ ອາເນສ຺ສາມີ’’ຕິ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ພາຣາຕາສີ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຕເມວ ມຄ຺ຄໍ ປຝິປ຺ຊຊີ។ ເຕ ອຸໂກປີ
ສພ຺ພຣຕ຺ຕີ ມຄ຺ຄໍ ອຄມໍສຸ។ ອຖ ຊຊ຺ຊສ຺ສ ສພ຺ພຣຕ຺ຕີ ສີຕາສິຫຕສ຺ສ ອຣຸໂຄທເຍ ສຣີເຣ ວາໂຕ ກຸປ຺ປີ, ມຫນ຺ຕາ ເວທນາ
ວຕ຺ຕນ຺ຕິ។ ໂສ ມຄ຺ຄາ ໂອກ຺ກມ຺ມ ເວທນາປ຺ປຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ວິຕາທຕ຺ຫໂກ ວິຍ ສໍກຸຝິໂຕ ນິປ຺ຊຊີ, ເສຍ຺ກິນີຕາປີສ຺ສ ປາທມູເລ
ນິສີທີ។ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ເສຍ຺ກິນີຕຣໍ ຊຊ຺ຊສ຺ສ ປາທມູເລ ນິສິນ຺ນໍ ທິສ຺ວາ ສຍ຺ຊານິຕ຺ວາ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເສຍ຺ກິນີຕາຍ ສທ຺ຘິ
ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໒໓។

‘‘ເອກຈິນ຺ຕິໂຕຍມຕ຺ໂຖ , ພາໂລ ອປຣິຕາຍໂກ;

ນ ຫິ ຊຊ຺ເຊນ ວາເມນ, ໂກຕິ ສງ຺ຄນ຺ຕຸມຣຫສີ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ເອກຈິນ຺ຕິໂຕຍມຕ຺ໂຖຕິ ອມ຺ມ, ຍໍ ຕ຺ວໍ ອຕ຺ຖໍ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ອິມິນາ ຊຊ຺ເຊນ ສທ຺ຘິ ປລາຕາ, ອຍໍ ຕຍາ ເອກີກາຍ ເອວ ຈິນ຺
ຕິໂຕ ກວິສ຺ສຕິ។ ພາໂລ ອປຣິຕາຍໂກຕິ ອຍໍ ຊຊ຺ໂຊ ພາໂລ, ທຸປ຺ປລ຺ລກາເວນ ມຫລ຺ລໂກປີ ພາໂລວ, ອລ຺ລສ຺ມີ ຄເຫຕ຺ວາ
ຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ອສຕິ ຄນ຺ຕຸໍ ອສມຕ຺ຖຕາຍ ອປຣິຕາຍໂກ។ ນ ຫິ ຊຊ຺ເຊນ ວາເມນ, ໂກຕິ ສງ຺ຄນ຺ຕຸມຣຫສີຕິ ອິມິນາ ຫິ ຊຊ຺ເຊນ
ວາມນຕ຺ຕາ ວາເມນ ໂກຕິ ຕ຺ວໍ ມຫາກຸເລ ຊາຕາ ອກິຣູປາ ທສ຺ສນີຍາ ສງ຺ຄນ຺ຕຸໍ ສຫ ຄນ຺ຕຸໍ ນາຣຫສີຕິ។

ອຖສ຺ສ ຕໍ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ເສຍ຺ກິນີຕາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໒໔។

‘‘ປຸຣິສູສກໍ ມລ຺ລມານາ, ອຫໍ ຊຊ຺ຊມການຍື;

ໂສຍໍ ສໍກຸຝິໂຕ ເສຕິ, ຉິນ຺ນຕນ຺ຕິ ຍຖາ ຖຸຕາ’’ຕິ។

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ອຫໍ, ອຍ຺ຍ, ເອກໍ ອຸສກໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ຄຸນ຺ນໍ ເຊຍ຺ຖກາສ຺ສ ປີຍ຺ກິຍໍ ກກຸຊໍ ໂຫຕິ, ອິມສ຺ສປີ ຕໍ ອຕ຺ຖິ, ອິມິນາປີ ປຸຣິ
ສູສເກນ ກວິຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ເອວມຫໍ ຊຊ຺ຊໍ ປຸຣິສູສກໍ ມລ຺ລມານາ ອການຍິ។ ໂສຍໍ ຍຖາ ນາມ ຉິນ຺ນຕນ຺ຕິ ສໂທຕິໂກ
ວິຕາທຕ຺ຫໂກ, ເອວໍ ສໍກຸຝິໂຕ ເສຕິຕິ។

ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສາ ອລ຺ລາຕກເວເສນ ນິກ຺ຂນ຺ຕກາວເມວ ລຕ຺ວາ ຕໍ ນ຺ຫາເປຕ຺ວາ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ຣຖໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ເຄຫເມວ
ອຄມາສິ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ອຍເມວ ເສຍ຺ກິນີຕາ ອໂຫສິ, ພາຣາຕາສີເສຍ຺ກິ ປນ ອຫ
ເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ។

ວິຕາທຖູຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທຸຕິຍາ។

[໘໓໓] ໓។ ວິກຕ຺ຕກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ການໍຍທີ ອິຈ຺ຉສິ ເຕນ ຄຈ຺ຉາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ອຸກ຺ກຕ຺ກິຕກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ។ ໂສ ຫິ ຘມ຺ມສກໍ
ອານີໂຕ ‘‘ສຈ຺ຈໍ ກິຣ, ຕ຺ວໍ ກິກ຺ຂຸ, ອຸກ຺ກຕ຺ກິໂຕ’’ຕິ ສຕ຺ຖາຣາ ປຸຍ຺ໂຖ ‘‘ສຈ຺ຈ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ກສ຺ມາ ອຸກ຺ກຕ຺ກິໂຕສີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ

‘‘ກາມຄຸຕາການຕາ’’ຕິ ອາຫ. ອຖ ນໍ ສຕຖາ ‘‘ກາມຄຸຕາ ນາເມເຕ ກິກຂຸ ວິກຕຕາກສລລສທິສາ, ສກີ ທຫເຍ ປຕິພຸກໍ ລກ ມານາ ວິກຕຕາກໍ ວິຍ ວິທນໍ ສໍສຸມາຣໍ ມຣຕເມວ ປາເປັນຕີ’’ຕິ ວຕວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ໂພຣີສຕໂຕ ພາຣາຕາສິຍໍ ສມເມນ ຣຊຊໍ ກາເຣນໂຕ ເອກທິວສໍ ອຸຍຍານໍ ຄນຕວາ ໂປກຂຣຕີຕີຣໍ ສມປາປຸຕີ. ນຈຈຄີ ຕາສຸ ກຸສລາ ນຈຈຄີຕານີ ປໂຍເຊສຸໍ, ໂປກຂຣຕີຍໍ ມຈຈກາຈຈປາ ຄີຕສທທໂລລຕາຍ ສນນິປຕິຕວາ ຣຄຸໂລວ ສທນີ ຄຈຈນ ຕິ. ຣາຊາ ຕາລກຂນຮປປມາຕໍ ມຈຈພຍໍ ທິສວາ ‘‘ກື ນຸ ໂຂ ອິເມ ມຈຈາ ມຍາ ສທນີເຍວ ຈຣນຕີ’’ຕິ ອມຈເຈ ປຸຈຊິ. ອມຈ ຈາ ‘‘ເອເຕ, ເທວ, ອຸປຕຸຖຫນຕີ’’ຕິ ອາທໍສຸ. ຣາຊາ ‘‘ເອເຕ ກິຣ ມໍ ອຸປຕຸຖຫນຕີ’’ຕິ ຕຸສສິຕວາ ເຕສໍ ນິຈຈກຕຕໍ ປຕຸເປສິ. ເທວສີກໍ ຕຕຸຫລມພຕໍ ປາເຈສີ. ມຈຈາ ກຕຕເວລາຍ ເອກຈເຈ ອາຄຈຈນຕິ, ເອກຈເຈ ນາຄຈຈນຕິ, ກຕຕໍ ນສສຕີ. ຣຄຸໂລ ຕມຕຖໍ ອາໂຣເຈສຸໍ. ຣາຊາ ‘‘ອິໂຕ ປຕຸກາຍ ສຕຕເວລາຍ ເກຣີ ປຫຣິຕວາ ເກຣີສຄຸລາຍ ມຈເຈສຸ ສນນິປຕິເຕສຸ ກຕ ຕໍ ເທຖາ’’ຕິ ອາຫ. ຕໂຕ ປຕຸກາຍ ກຕຕກມມິໂກ ເກຣີ ປຫຣາເປຕວາ ສນນິປຕິຕານໍ ມຈຈານໍ ກຕຕໍ ເທຕິ. ເຕປີ ເກຣີສຄຸລາຍ ສນນິປຕິຕວາ ກຸຄຸຊນຕີ.

ເຕສຸ ເອວໍ ສນນິປຕິຕວາ ກຸຄຸຊນເຕສຸ ເອໂກ ສໍສຸມາໂຣ ອາຄນຕວາ ມຈເຈ ຂາທິ. ກຕຕກມມິໂກ ຣຄຸໂລ ອາໂຣເຈສີ. ຣາຊາ ຕໍ ສຸຕວາ ‘‘ສໍສຸມາຣໍ ມຈຈານໍ ຂາທນກາເລ ວິກຕຕເກນ ວິຊຊິຕວາ ຄຕຫາ’’ຕິ ອາຫ ຯ ໂສ ‘‘ສາຊູ’’ຕິ ຄນຕວາ ນາວາຍ ຖຕ ວາ ມຈເຈ ຂາທິຕຸໍ ອາຄຕໍ ສໍສຸມາຣໍ ວິກຕຕເກນ ປຫຣິ, ຕໍ ຕສສ ອນໂຕປິພຸຖື ປາວິສີ. ໂສ ເວທນາປປຕໂຕ ທຸຕວາ ຕໍ ຄເທຕ ວາວ ປລາຍິ. ກຕຕກມມິໂກ ຕສສ ວິທຸຮການໍ ຍຕວາ ຕໍ ອາລປນໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໖໔.

‘‘ການໍ ຍທື ອິຈຈສີ ເຕນ ຄຈຈ, ວິທໂຮສີ ມມມມທີ ວິກຕຕເກນ;

ຫໂຕສີ ກຕເຕນ ສຸວາທີເຕນ, ໂລໂລ ຈ ມຈເຈ ອນຸພນຮມາໂນ’’ຕິ.

ຕຕຖ ການນຕິ ເອກໍເສນ. ຍທື ອິຈຈສີ ເຕນ ຄຈຈາຕິ ຍສມື ອິຈຈສີ, ຕສມື ຄຈຈ. ມມມມທີຕິ ມມມຍຖາເນ. ວິກຕຕເກນາ ຕິ ວິກຕຕກສລເລນ. ຫໂຕສີ ກຕເຕນ ສຸວາທີເຕນ, ໂລໂລ ຈ ມຈເຈ ອນຸພນຮມາໂນຕິ ຕວໍ ເກຣີວາທິຕສຄຸລາຍ ກຕເຕ ທີຍ ມາເນ ໂລໂລ ຫຸຕວາ ຂາທນຕຖາຍ ມຈເຈ ອນຸພນຮມາໂນ ເຕນ ສວາທີເຕນ ກຕເຕນ ຫໂຕ, ຄຕຍຖາເນປີ ເຕ ຊີວິຕໍ ນຕຖີຕິ ອຕໂຖ. ໂສ ອຕຕໂນ ວສນຍຖານໍ ຄນຕວາ ຊີວິຕກຂຍໍ ປຕໂຕ.

ສຕຖາ ອິມໍ ການຕໍ ທສເສຕວາ ອກິສມພຸທໂຮ ຫຸຕວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໖໖.

‘‘ເອວມປີ ໂລກາມິສໍ ໂອປຕນໂຕ, ວິຫຄຸລຕີ ຈິຕຕວສານຸວຕຕີ;

ໂສ ຫຄຸລຕີ ຍາຕິສຂານ ມຊເຊ, ມຈຈານຸໂຄ ໂສຣິວ ສໍສຸມາໂຣ’’ຕິ.

ຕຕຖ ໂລກາມິສນຕິ ປຄຸຈ ການຄຸຕາ. ເຕ ຫິ ໂລໂກ ອິຖຸກໂຕ ການຕໂຕ ມນາປໂຕ ຄຕຫາຕິ, ຕສມາ ‘‘ໂລກາມິສ’’ນຕິ ວຸຈຈ ຕິ. ໂອປຕນໂຕຕິ ຕໍ ໂລກາມິສໍ ອນຸປຕນໂຕ ກິເລສວເສນ ຈິຕຕວສານຸວຕຕີ ປຸຄຄໂລ ວິຫຄຸລຕີ ກິລມຕິ, ໂສ ຫຄຸລຕີຕິ ໂສ ເອວຣູໂປ ປຸຄຄໂລ ຍາຕີນຄຸຈ ສຂານຄຸຈ ມຊເຊ ໂສ ວິກຕຕເກນ ວິທໂຮ ມຈຈານຸໂຄ ສໍສຸມາໂຣ ວິຍ ປຄຸຈ ການຄຸເຕ ມນາ ປາຕິ ຄເທຕວາ ຫຄຸລຕີ ກິລມຕິ ມຫາວິນາສໍ ປາປຸຕາຕິເຍວາຕິ.

ເອວໍ ສຕຖາ ອິມໍ ສມມເທສນໍ ອາຫຣິຕວາ ສຈຈານີ ປກາເສຕວາ ຊາຕກໍ ສໂມຮາເນສີ, ສຈຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກກຕຖິຕກິກຂຸ ໂສຕາປຕຕິຜເລ ປຕິຖຸຖຫີ. ‘‘ຕທາ ສໍສຸມາໂຣ ເທວທຕໂຕ, ມຈຈາ ພຸທຮປຣິສາ, ພາຣາຕາສິຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນຕິ.

ວິກຕຸຕກຊາຕກວຕຸຕນາ ຕຕິຍາ຺

[໒໓໔] ໔຺ ອສິຕາກູຊາຕກວຕຸຕນາ

ຕຸວເມວ ທານິມກຣາຕິ ອິທັ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ອຍຸຍຕຣັ ກຸມາຣິກັ ອາຣພຸກ ກເຖສິ຺ ສາວຕຸຖິຍັ ກິເຣາກສຸມິ ທຸວິນຸນັ ອຄຸຄສາວການັ ອຸປຖຸຖາກກຸເລ ເອກາ ກຸມາຣິກາ ອກິຣູປາ ໂສກຄຸຄປຸປຕຸຕາ, ສາ ວຍປຸປຕຸຕາ ສມານຊາຕິກັ ກຸລັ ອຄມາສິ຺ ສາມິໂກ ຕັ ກິສຸມິຍຸຈິ ອມຍຸຍມາໂນ ອຍຸຍຕຸຖ ຈິຕຸຕວເສນ ຈຣຕິ຺ ສາ ຕສຸສ ຕັ ອຕຸຕນິ ອນາທຣຕັ ອຄເຕຕຸວາ ທຸເວ ອຄຸຄສາວເກ ນິມນຸເຕຕຸວາ ທານັ ທຕຸວາ ຝມຸມັ ສຸຕນຸຕິ ໂສຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຍຸຖຫິ຺ ສາ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ມຄຸຄຜລສຸເຂນ ວີຕິນາມ ຍມານາ "ສາມິໂກປິ ມັ ນ ອິຈຸຉຕິ, ຄຣາວາເສນ ເມ ກມຸມັ ນຕຸຖິ, ປພຸພຊິສຸສາມິ"ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ມາຕາປິຕູນັ ອາຈິກຸຂິຕຸວາ ປພຸພຊິຕຸວາ ອຣຫຕຸຕັ ປາປຸຕິ຺ ຕສຸສາ ສາ ກິຣິຍາ ກິກຸຂູສຸ ປາກຍາ ຊາຕາ຺ ອເຖກທິວສັ ກິກຸຂູ ຝມຸມສກາຍັ ກຖັ ສມຸຍຸຖາເປສຸັ – "ອາວຸໂສ, ອສຸກກຸລສຸສ ຝິຕາ ອຕຸຖຄເວສິກາ ສາມິກສຸສ ອນິຈຸຉກາວັ ຍຕຸວາ ອຄຸຄສາວການັ ຝມຸມັ ສຸຕຸວາ ໂສຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຍຸຖາຍ ປຸນ ມາຕາປິຕໂຣ ອາປຸຈຸຉິຕຸວາ ປພຸພຊິຕຸວາ ອຣຫຕຸຕັ ປຕຸຕາ, ເອວັ ອຕຸຖຄເວສິກາ, ອາວຸໂສ ສາ ກຸມາຣິກາ"ຕິ຺ ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸວາ "ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ"ຕິ ປຸຈຸຉິຕຸວາ "ອິມາຍ ນາມາ"ຕິ ວຸຕຸເຕ "ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນເວສາ ກຸລຝິຕາ ອຕຸຖຄເວສິກາ, ປຸພຸເພປິ ອຕຸຖຄເວສິກາເຍວາ"ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕັ ອາຫຣິ຺

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍັ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊັ ກາເຣນຸເຕ ໂພຝິສຕຸໂຕ ອິສິປພຸພຊຸຊັ ປພຸພຊິຕຸວາ ອກິຍຸຍາ ຈ ສມາປຕຸຕິໂຍ ຈ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ຫິມວນຸຕປເທເສ ວາສັ ກປຸເປສິ຺ ຕທາ ພາຣາຕສິຣາຊາ ອຕຸຕໂນ ປຸຕຸຕສຸສ ພຸຣຫຸມທຕຸຕກຸມາຣສຸສ ປຣິວາຣສມຸປຕຸຕິ ທິສຸວາ ອຸປຸປນຸນາສງໂກ ປຸຕຸຕັ ຣຍຸຖາ ປພຸພາເຊສິ຺ ໂສ ອສິຕາກຸັ ນາມ ອຕຸຕໂນ ເທວິ ອາທາຍ ຫິມວນຸຕັ ປວິສິຕຸວາ ມຈຸຉມັສຜລາຜລານິ ຂາທນຸໂຕ ປຕຸຕສາລາຍ ນິວາສັ ກປຸເປສິ຺ ໂສ ເອກັ ກິນຸນຣິ ທິສຸວາ ປຝິພທຸຝຈິຕຸໂຕ "ອິມັ ປຊາປຕິ ກຣິສຸສາມິ"ຕິ ອສິຕາກຸັ ອຄເຕຕຸວາ ຕສຸສາ ອນຸປທັ ອຄມາສິ຺ ສາ ຕັ ກິນຸນຣິ ອນຸພນຸຝມານັ ທິສຸວາ "ອຍັ ມັ ອຄເຕຕຸວາ ກິນຸນຣິ ອນຸພນຸຝຕິ, ກິ ເມ ອິມິນາ"ຕິ ວິຣຕຸຕຈິຕຸຕາ ຫຸຕຸວາ ໂພຝິສຕຸຕັ ອຸປສງກມິຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ກສິຕປຣິກມຸມັ ກຖາເປຕຸວາ ກສິຕັ ໂອໂລເກນຸຕີ ອກິຍຸຍາ ຈ ສມາປຕຸຕິໂຍ ຈ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ໂພຝິສຕຸຕັ ວນຸທິຕຸວາ ອາຄນຸຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ປຕຸຕສາລາຍ ທຸວາເຣ ອຍຸຖາສິ຺ ພຸຣຫຸມທຕຸໂຕປິ ກິນຸນຣິ ອນຸພນຸຝນຸໂຕ ວິຈຣິຕຸວາ ຕສຸສາ ຄຕມຄຸຄມຸປິ ອທິສຸວາ ຊິນຸນາໂສ ຫຸຕຸວາ ປຕຸຕສາລາກິມຸໂຂວ ອາຄໂຕ຺ ອສິຕາກູ ຕັ ອາຄຈຸຉນຸຕັ ທິສຸວາ ເວຫາສັ ອພຸກຸຄຄນຸຕຸວາ ມຕິວຕຸເຕ ຄຄນຕເລ ຖິຕາ "ອຍຸຍປຸຕຸຕ, ຕັ ນິສຸສາຍ ມຍາ ອິທັ ຊານສຸຂັ ລທຸຝ"ນຸຕິ ວຕຸວາ ອິມັ ຄາຖມາຫ –

໑໖໗຺

"ຕຸວເມວ ທານິມກຣ, ຍັ ກາໂມ ພຸຍຄມາ ຕຍິ;

ໂສຍັ ອປຸປຝິສນຸຝິໂກ, ຂຣຝິນຸນັວ ເຣນຸກ"ນຸຕິ຺

ຕຕຸຖ ຕຸວເມວ ທານິມກຣາຕິ, ອຍຸຍປຸຕຸຕ, ມັ ປຫາຍ ກິນຸນຣິ ອນຸພນຸຝນຸໂຕ ຕຸວຍຸເຍວ ອິທານິ ອິທັ ອກຣ຺ ຍັ ກາໂມ ພຸຍຄມາ ຕຍິຕິ ຍັ ມມ ຕຍິ ກາໂມ ວິຄໂຕ ວິກຸຂມຸກນປຸປຫາເນນ ປຫີໂນ, ຍສຸສ ປຫີນຕຸຕາ ອຫັ ອິມັ ວິເສສັ ປຕຸຕາຕິ ທີເປຕິ຺ ໂສຍັ ອປຸປຝິສນຸຝິໂກຕິ ໂສ ປນ ກາໂມ ອິທານິ ອປຸປຝິສນຸຝິໂກ ຊາໂຕ, ນ ສກຸກາ ປຝິສນຸຝິຕຸັ຺ ຂຣຝິນຸນັວ ເຣນຸກນຸຕິ ຂໂຣ ວຸຈຸຈຕິ ກກໂຈ, ເຣນຸກັ ວຸຈຸຈຕິ ຫຕຸຖິທນຸໂຕ຺ ຍຖາ ກກເຈນ ຝິນຸໂນ ຫຕຸຖິທນຸໂຕ ອປຸປຝິສນຸຝິໂກ ໂຫຕິ, ນ ປຸນ ປຸຣິມນເຍນ ອລຸລີຍຕິ, ເອວັ ປຸນ ມຍຸຫັ ຕຍາ ສທຸຝິ ຈິຕຸຕສຸສ ຄຜນັ ນາມ ນຕຸຖີຕິ ວຕຸວາ ຕສຸສ ປສຸສນຸຕສຸເສວ ອຸປຸປຕິຕຸວາ ອຍຸຍຕຸຖ ອຄມາສິ຺

ໂສ ຕສຸສາ ຄຕກາເລ ປຣິເທວມາໂນ ທຸຕິຍັ ຄາຖມາຫ –

໑໖໘຺

“ອຕ຺ຣິຈ຺ຈໍ ອຕິໂລເຠນ , ອຕິໂລຠມເທນ ຈ;

ເອວໍ ຫາຍຕິ ອຕ຺ຖມ຺ຫາ, ອຫໍວ ອສິຕາຠຸຍາ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ອຕ຺ຣິຈ຺ຈໍ ອຕິໂລເຠນາຕິ ອຕ຺ຣິຈ຺ຉາ ວຸຈ຺ຈຕິ ອຕ຺ຣ ອຕ຺ຣ ອິຈ຺ຉາສງ຺ຂາຕາ ອປ຺ຣິຍນ຺ຕຕຓ຺ຫາ, ອຕິໂລໂຠ ວຸຈ຺ຈຕິ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ປວຕ຺ຕໂລໂຠຯ ອຕິໂລຠມເທນ ຈາຕິ ປຸຣິສມທໍ ອຸປ຺ປາທນໂຕ ອຕິໂລຠມໂທ ນາມ ຊາຍຕິຯ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ອຕ຺ຣິຈ຺ຉາວເສນ ອຕ຺ຣິຈ຺ຉມາໂນ ປຸຄ຺ຄໂລ ອຕິໂລເຠນ ຈ ອຕິໂລຠມເທນ ຈ ຍຖາ ອຫໍ ອສິຕາຠຸຍາ ຣາຊຘີຕາຍ ປຣິຫີໂນ, ເອວໍ ອຕ຺ຖາ ຫາຍຕີຕິຯ

ອິຕິ ໂສ ອິມາຍ ຄາຖາຍ ປຣິເທວິຕ຺ວາ ອຣຎ຺ເຎ ເອກໂກວ ວສິຕ຺ວາ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊໍ ຄຓ຺ຫີຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘ຺ມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – “ຕທາ ຣາຊປຸຕ຺ໂຕ ຈ ຣາຊຘີຕາ ຈ ອິເມ ທ຺ເວ ຊນາ ອເຫສຸໍ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິຯ

ອສິຕາຠູຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຈຕຸຕ຺ຖາຯ

[໒໓໕] ໕ຯ ວຈ຺ຉນຂຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ສຸຂາຆຣາ ວຈ຺ຉນຂາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂຣຊມລ຺ລໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ໂສ ກິຣາຍສ຺ມໂຕ ອານນ຺ທສ຺ສ ຄິຫີສຫາໂຍຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ອາຄມນຕ຺ຖາຍ ເຖຣສ຺ສ ສາສນໍ ປາເຫສິ, ເຖໂຣ ສຕ຺ຖາຣໍ ອາປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ອຄມາສິຯ ໂສ ເຖຣໍ ນານ຺ຄຣສໂຠຊນໍ ໂຠເຊຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ ເຖເຣນ ສທ຺ຘິໍ ປຏິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ ເຖຣໍ ຄິຫິໂຠເຄຫິ ປຎ຺ຈຫິ ກາມຄຸເຓຫິ ນິມນ຺ເຕນ຺ໂຕ “ຠນ຺ເຕ ອານນ຺ທ, ມມ ເຄເຫ ປຫູຕໍ ສວິຎ຺ຎາຓກອວິຎ຺ຎາຓກຣຕນໍ, ອິທໍ ມຊ຺ເຌ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ທມ຺ມິ, ເອຫິ ອຸໂຠ ອຄາຣໍ ອຊ຺ຌາວສາມາ”ຕິຯ ເຖໂຣ ຕສ຺ສ ກາມຄຸເຓສຸ ອາທີນວໍ ກເຖຕ຺ວາ ອຸຏ຺ຐາຍາສນາ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ “ທິຏ຺ໂຐ ເຕ, ອານນ຺ທ, ໂຣໂຊ”ຕິ ສຕ຺ຖາຣາ ປຸຈ຺ຉິໂຕ “ອາມ, ຠນ຺ເຕ”ຕິ ວຕ຺ວາ “ກິມສ຺ສ ກເຖສີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ຠນ຺ເຕ, ມໍ ໂຣໂຊ ຆຣາວາເສນ ນິມນ຺ເຕສິ, ອຖສ຺ສາຫໍ ຆຣາວາເສ ເຈວ ກາມຄຸເຓສຸ ຈ ອາທີນວໍ ກເຖສິ”ນ຺ຕິຯ ສຕ຺ຖາ “ນ ໂຂ, ອານນ຺ທ, ໂຣໂຊ ມລ຺ໂລ ອິທາເນວ ປພ຺ພຊິເຕ ຆຣາວາເສນ ນິມນ຺ເຕສິ, ປຸພ຺ເພປິ ນິມນ຺ເຕສິເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ມິໍ ນິຄມຄາເມ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ຈິຣໍ ວສິຕ຺ວາ ໂລຓມ຺ພິລເສວນຕ຺ຖາຍ ພາຣາຓສິໍ ປຕ຺ວາ ຣາຊຸຍ຺ຍາເນ ວສິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ພາຣາຓສິໍ ປາວິສິຯ ອຖສ຺ສ ພາຣາຓສິເສຏ຺ຐິ ອາຈາຣວິຫາເຣ ປສີທິຕ຺ວາ ເຄຫໍ ເນຕ຺ວາ ໂຠເຊຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນ ວສນຕ຺ຖາຍ ປຏິຎ຺ຎໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕໍ ປຏິຊຄ຺ຄນ຺ໂຕ ອຸຍ຺ຍາເນ ວສາເປສິຯ ເຕ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ອຸປ຺ປນ຺ນສິເນຫາ ອເຫສຸໍຯ

ອເຖກທິວສໍ ພາຣາຓສິເສຏ຺ຐິ ໂພທິສຕ຺ເຕ ເປມວິສ຺ສາສວເສນ ເອວໍ ຈິນ຺ເຕສິ – “ປພ຺ພຊ຺ຊາ ນາມ ທຸກ຺ຂາ, ມມ ສຫາຍໍ ວຈ຺ຉນຂປຣິພ຺ພາຊກໍ ອຸປ຺ປພ຺ພາເຊຕ຺ວາ ສພ຺ພໍ ວິຠວໍ ມຊ຺ເຌ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ທຕ຺ວາ ທ຺ເວປິ ສມຄ຺ຄວາສໍ ວສິສ຺ສາມາ”ຕິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ຠຕ຺ຕກິຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ມຘຸຣປຏິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ “ຠນ຺ເຕ ວຈ຺ຉນຂ, ປພ຺ພຊ຺ຊາ ນາມ ທຸກ຺ຂາ, ສຸໂຂ ຆຣາວາໂສ, ເອຫິ ອຸໂຠ ສມຄ຺ຄາ ກາເມ ປຣິຠຸຎ຺ຊນ຺ຕາ ວສາມາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໐ຯ

“ສຸຂາ ຆຣາ ວຈ຺ຉນຂ, ສຫິຣຎ຺ຎາ ສໂຠຊນາ;

ຍຕ຺ຖ ຠຸຕ຺ວາ ປິວິຕ຺ວາ ຈ, ສເຍຍ຺ຍາຖ ອນຸສ຺ສຸໂກ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ສຫິຣຄຸຌາຕິ ສຕຕຣຕນສມ຺ປນ຺ນາ. ສໂກຊນາຕິ ພຫຸຂາທນິຍໂກຊນີຍາ. ຍຕ຺ຖ ກຸຕ຺ວາ ປີວິຕ຺ວາ ຈາຕິ ເຍສຸ ສ
ຫິຣຄຸຌໂກຊເນສຸ ພເຣສຸ ນານຄຸຣສານິ ໂກຊນານິ ປຣິກຸຄຸຊິຕ຺ວາ ນານາປານານິ ຈ ປີວິຕ຺ວາ. ສເຍຍ຺ຍາຖ ອນຸສຸສໂກຕິ ເຍສຸ
ອລງກຕສິຣິສຍນປິຄຸເຖ ອນຸສຸສໂກ ຫຸຕ຺ວາ ສເຍຍ຺ຍາສິ, ເຕ ພຣາ ນາມ ອຕິວິຍ ສຸຂາຕິ.

ອຖສ຺ສ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ''ມຫາເສຄຸຖິ, ຕ຺ວໍ ອຄຸຌາຕຕາຍ ການຄິຫູໂສ ຫຸຕ຺ວາ ພຣາວາສສ຺ສ ຄຸຕໍ, ປພ຺ພຊ຺ຊາຍ ຈ ອ
ຄຸຕໍ ກເຖສິ, ພຣາວາສສ຺ສ ເຕ ອຄຸຕໍ ກເຖສ຺ສາມິ, ສຸຕາທິ ທານີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໐.

''ພຣາ ນານິຫມານສ຺ສ, ພຣາ ນາກຕໂຕ ມຸສາ;

ພຣາ ນາທິນ຺ນທຕ຺ຫສ຺ສ, ປເຣສໍ ອນິກຸພ຺ພໂຕ;

ເອວໍ ລິທຸທໍ ທຸຣກິສມ຺ກວໍ, ໂກ ພຣໍ ປຝິປ຺ຊ຺ຊຕີ''ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ພຣາ ນານິຫມານສ຺ສາຕິ ນິຈ຺ຈກາລໍ ກສິໂຄຣກ຺ຂາທິກຣເຕານ ອນິຫມານສ຺ສ ອວາຍມນ຺ຕສ຺ສ ພຣາ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ພຣາ
ວາໂສ ນ ປຕິຄຸຖາຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ພຣາ ນາກຕໂຕ ມຸສາຕິ ເຂຕ຺ຕວຕ຺ຖຸຫິຣຄຸຌສຸວຕ຺ຕາທີນໍ ອຕ຺ຖາຍ ອມຸສາກຕໂຕປີ ພຣາ
ນາມ ນຕ຺ຖິ. ພຣາ ນາທິນ຺ນທຕ຺ຫສ຺ສ, ປເຣສໍ ອນິກຸພ຺ພໂຕຕິ ນາທິນ຺ນທຕ຺ຫສ຺ສາຕິ ອຄຸຄທີຕທຕ຺ຫສ຺ສ, ນິກ຺
ຂິຕ຺ຕທຕ຺ຫສ຺ສ ປເຣສໍ ອນິກຸພ຺ພໂຕ ພຣາ ນາມ ນຕ຺ຖິ. ໂຍ ປນ ອາທິນ຺ນທຕ຺ໂຫ ຫຸຕ຺ວາ ປເຣສໍ ທາສກມ຺ມກຣາທີນໍ ຕສ຺ມີ
ຕສ຺ມີ ອປຣາເຂ ອປຣາຂານຸຣູປໍ ວຂພນ຺ຂນເວທນຕາລອນາທີເວສນ ກໂຣຕິ, ຕສ຺ເສວ ພຣາວາໂສ ສຕ຺ຄຫຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ເອວໍ
ລິທຸທໍ ທຸຣກິສມ຺ກວໍ, ໂກ ພຣໍ ປຝິປ຺ຊ຺ຊຕີຕິ ຕໍ ທານິ ເອວໍ ເອເຕສໍ ອິຫນາທີນໍ ອກຣເຕາ ສຕິ ຕາຍ ຕາຍ ປຣິຫານິຍາ ລິທຸທໍ
ກຣເຕາປິ ສຕິ ນິຈ຺ຈເມວ ກາຕພ຺ພໂຕ ທຸຣກິສມ຺ກວໍ ທຸຣາຣາຂນິຍໍ, ນິຈ຺ຈໍ ກໂຣນ຺ຕສ຺ສປິ ວາ ທຸຣກິສມ຺ກວເມວ ທຸປ຺ປູຣໍ ພຣາ
ວາສໍ ''ອຫໍ ນິປ຺ປຣິຕສ຺ໂສ ຫຸຕ຺ວາ ອຊ຺ຊາວສິສ຺ສາມີ''ຕິ ໂກ ປຝິປ຺ຊ຺ຊຕີຕີ.

ເອວໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ ພຣາວາສສ຺ສ ໂທສໍ ກເຖຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍານເມວ ອຄມາສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຂມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຂາເນສິ – ''ຕທາ ພາຣາຕສີເສຄຸຖິ ໂຣໂຊ ມລ຺ໂລ ອໂຫສິ, ວຈ຺ຉນຂປຣິພ຺
ພາຊໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ''ນ຺ຕິ.

ວຈ຺ຉນຂຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຄຸຈມາ.

[໔໖໖] ໖. ພກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ກທຸທໂກວຕຍໍ ປກ຺ຂີຕີ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ກຸຫກພິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ຕຄຸຫິ ສຕ຺ຖາ ອາເນຕ຺ວາ ທສ຺ສິ
ຕໍ ທິສ຺ວາ ''ນ, ພິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປ຺ເສ ກຸຫໂກເຍວາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ເອກສ຺ມີ ສເຣ ມຈ຺ໂຉ ຫຸຕ຺ວາ ມຫາປຣິ
ວາໂຣ ວສິ. ອເຖໂກ ພໂກ ''ມຈ຺ເຉ ຂາທິສ຺ສາມີ''ຕິ ສຣສ຺ສ ອາສນ຺ນຄຸຖາເນ ສີສໍ ປາເຕຕ຺ວາ ປກ຺ເຂ ປສາເຣຕ຺ວາ ມນ຺ທມນ຺ໂທ
ມຈ຺ເຉ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ອຄຸຖາສິ ເຕສໍ ປມາທໍ ອາຄມຍມາໂນ. ຕສ຺ມີ ຂເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ມຈ຺ຉຄຕປຣິວຸໂຕ ໂຄຈຣໍ ຄຕ຺ຫນ຺ໂຕ ຕໍ
ຄານໍ ປາປຸຕີ. ມຈ຺ຉຄໂຕ ຕໍ ພກໍ ປສ຺ສິຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໑.

‘‘ກຫຸຫໂກ ວຕຍໍ ປກຸຂີ, ທີໂຊ ກຸມຸຫສນຸນິໂກ;

ວູປສນຸເຕທີ ປກຸເຂທີ, ມນຸທມນຸໂທວ ຊາຍຕີ’’ຕິ.

ຕຕຸຖ ມນຸທມນຸໂທວ ຊາຍຕີຕິ ອພລພໂລ ວິຍ ຫຸຕຸວາ ກິລຸຈິ ອຊານນຸໂຕ ວິຍ ເອກໂກວ ຊາຍຕີຕິ.

ອຖ ນໍ ໂພຣີສຕຸໂຕ ໂອໂລເກຕຸວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໔.

‘‘ນາສຸສ ສີລໍ ວິຊານາຖ, ອນລຸລາຍ ປສໍສຖ;

ອມຸເຫ ທີໂຊ ນ ປາເລຕິ, ເຕນ ປກຸຂີ ນ ຜນຸທຕີ’’ຕິ.

ຕຕຸຖ ອນລຸລາຍາຕິ ອຊານິຕຸວາ. ອມຸເຫ ທີໂຊ ນ ປາເລຕີຕິ ເອສ ທີໂຊ ອມຸເຫ ນ ຣກຸຂຕິ ນ ໂຄປາຍຕິ, ‘‘ກຕຣໍ ນຸ ໂຂ ເອເຕສຸ ກພລຸອໍ ກຣິສຸສາມີ’’ຕິ ອຸປທາເຣຕີ. ເຕນ ປກຸຂີ ນ ຜນຸທຕີຕິ ເຕນາຍໍ ສກຸໂຕ ນ ຜນຸທຕິ ນ ຈລຕີຕິ. ເອວໍ ວຸຕຸເຕ ມຈຸອຄໂຕ ອຸທກໍ ໂຂເກຕຸວາ ພກໍ ປລາເປສີ.

ສຕຸຖາ ອີມໍ ທມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສີ – ‘‘ຕທາ ພໂກ ກຸຫໂກ ກິກຸຂຸ ອໂຫສິ, ມຈຸອຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນຸຕິ.

ພກຊາຕກວຕຸຕນາ ລຕຸຖາ.

[໔໓໗] ໗. ສາເກຕຊາຕກວຕຸຕນາ

ໂກນຸ ໂຂ ກຄວາ ເຫຕູຕິ ອີທໍ ສຕຸຖາ ສາເກຕໍ ອຸປນິສຸສາຍ ວິຫຣນຸໂຕ ສາເກຕໍ ພຸຣາຫຸມຕໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ. ວຕຸຖຸ ປເນຕຸຖ ອ ຕີຕມຸປີ ປຈຸຈຸປຸປນຸນມຸປີ ເຫຍຸຖາ ເອກກນິປາເຕ (ຊາ. ອຍຸຖ. ໑.໑.ສາເກຕຊາຕກວຕຸຕນາ) ກຖິຕເມວ. ຕຖາຄຕສຸສ ປນ ວິຫາຣໍ ຄຕກາເລ ກິກຸຂູ ‘‘ສິເນໂຫ ນາເມສ, ກນຸເຕ, ກຖໍ ປຕິຍຸຖາຕີ’’ຕິ ປຸຈຸລນຸຕາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫໍສຸ –

໑໗໓.

‘ໂກ ນຸ ໂຂ ກຄວາ ເຫຕຸ, ເອກຈຸເຈ ອີຮ ປຸຄຸຄເລ;

ອຕີວ ຫທຍໍ ນິພຸພາຕິ, ຈິຕຸຕລຸຈາປີ ປສີທຕີ’’ຕິ.

ຕສຸສຕຸໂຖ – ໂກ ນຸ ໂຂ ເຫຕຸ, ເຍນ ອີເຮກຈຸເຈ ປຸຄຸຄເລ ທີຍຸຖມຕຸເຕເຍວ ຫທຍໍ ອຕີວິຍ ນິພຸພາຕິ, ສຸວາສິຕສຸສ ສີຕສຸສ ອຸທກສຸສ ພຍສທສຸເສນ ປຣິສິຕຸຕໍ ວິຍ ສີຕລໍ ໂຫຕິ, ເອກຈຸເຈ ນ ນິພຸພາຕີ. ເອກຈຸເຈ ທີຍຸຖມຕຸເຕເຍວ ຈິຕຸຕໍ ປສີທຕິ, ມຸທຸ ໂຫຕິ, ເປມວເສນ ອລຸລີຍຕິ, ເອກຈຸເຈ ນ ອລຸລີຍຕີຕິ.

ອຖ ເນສໍ ສຕຸຖາ ເປມກາຣຕໍ ທສຸເສນຸໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໔.

‘‘ປຸພ຺ເພວ ສນ຺ນິວາເສນ, ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນຫິເຕນ ວາ;

ເອວໍ ຕໍ ຊາຍເຕ ເປມໍ, ອຸປ຺ປລໍວ ຍໂຖທເກ’’ຕິ។

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ກິກ຺ຂເວ, ເປມໍ ນາເມຕໍ ທ຺ວີຫິ ການເຣຫິ ຊາຍຕິ, ປຸຣິມກເວ ມາຕາ ວາ ປີຕາ ວາ ປຸຕ຺ໂຕ ວາ ຣີຕາ ວາ ກາຕາ ວາ ກຄິນີ ວາ ປຕິ ວາ ກຣິຍາ ວາ ສຫາໂຍ ວາ ມິຕ຺ໂຕ ວາ ຫຸຕ຺ວາ ໂຍ ເຍນ ສຫ຺ຣີ ເອກຝ຺ຖາເນ ວຸຕ຺ຖປຸພ຺ໂພ, ຕສ຺ສ ອິມິນາ ປຸພ຺ເພວ ສນ຺ນິວາເສນ ກວນ຺ຕເຣປີ ອນຸພນ຺ຮນ຺ໂຕ ໂສ ສິເນໂຫ ນ ວິຊຫຕິ។ ອິມສ຺ມິ ອຕ຺ຕກາເວ ກເຕນ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນຫິເຕນ ວາ ເອວໍ ຕໍ ຊາຍເຕ ເປມໍ, ອິເມຫິ ທ຺ວີຫິ ການເຣຫິ ເປມໍ ນາມ ຊາຍຕິ។ ຍຖາ ກິໍ? ອຸປ຺ປລໍວ ຍໂຖທເກຕິ។ ວາ-ການສ຺ສ ຣສ຺ສຕ຺ຕໍ ກຕໍ។ ສມຸຈ຺ຈຍຕ຺ເຖ ເຈສ ວຸຕ຺ໂຕ, ຕສ຺ມາ ອຸປ຺ປລຍ຺ຈ ເສສໍ ຊລຊປຸປ຺ຜຍ຺ຈ ຍຖາ ອຸທເກ ຊາຍມານໍ ທ຺ເວ ການຕານິ ນິສ຺ສາຍ ຊາຍຕິ ອຸທກຍ຺ເຈວ ກລລຍ຺ຈ, ຕຖາ ເອເຕຫິ ທ຺ວີຫິ ການເຣຫິ ເປມໍ ຊາຍຕີຕິ ເອວເມຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖ ທຝ຺ຖພ຺ໂພ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຮມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຮາເນສີ – ‘‘ຕທາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ຈ ພ຺ຣາຫ຺ມຓີ ຈ ອິເມ ທ຺ເວ ຊນາ ອເຫສຸໍ, ປຸຕ຺ໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ។

ສາເກຕຊາຕກວຓ຺ຓນາ ສຕ຺ຕມາ។

[໔໖໑] ໑។ ເອກປທຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອິງ຺ຄເອກປທໍ, ຕາຕາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ກຸຝຸມ຺ພິກໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ។ ສາວຕ຺ຖິວາສີ ກິເຣສ ກຸຝຸມ຺ພິໂກ, ອຖສ຺ສ ເອກທິວສໍ ອງ຺ເກ ນິສິນ຺ໂນ ປຸຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຖສ຺ສ ທ຺ວາຣໍ ນາມ ປຍ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉິ។ ໂສ ‘‘ພຸທ຺ຮວິສໂຍ ເອສ ປຍ຺ໂຫ, ນ ຕໍ ອຍ຺ໂຍ ກເຖຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສຕີ’’ຕິ ປຸຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເຊຕວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ‘‘ກນ຺ເຕ, ອຍໍ ເມ ທາຣໂກ ອູຣຸມ຺ຫິ ນິສິນ຺ໂນ ອຕ຺ຖສ຺ສ ທ຺ວາຣໍ ນາມ ປຍ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉີ, ອຫໍ ຕໍ ອຊານນ຺ໂຕ ອິຮາຄໂຕ, ກເຖຖ, ກນ຺ເຕ, ອິມໍ ປຍ຺ຫ’’ນ຺ຕິ។ ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ ໂຂ, ອຸປາສກ, ອຍໍ ທາຣໂກ ອິທາເນວ ອຕ຺ຖຄເວສໂກ, ປຸພ຺ເພປີ ອຕ຺ຖຄເວສໂກວ ຫຸຕ຺ວາ ອິມໍ ປຍ຺ຫໍ ປຓ຺ຑິເຕ ປຸຈ຺ຉິ, ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິຕາປີສ຺ສ ກເຖສຸໍ, ກວສງ຺ເຂປຄຕຕ຺ຕາ ປນ ນ ສລ຺ລກ຺ເຂສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຮິສຕ຺ໂຕ ເສຝ຺ຖິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ປີຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ເສຝ຺ຖິຝ຺ຖານໍ ລກິ។ ອຖສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ທຫໂຣ ກຸມາໂຣ ອູຣຸມ຺ຫິ ນິສີທິຕ຺ວາ ‘‘ຕາຕ, ມຍ຺ຫໍ ເອກປທໍ ອເນກຕ຺ຖນິສ຺ສິຕໍ ເອກໍ ການຓໍ ກເຖຖາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໔។

‘‘ອິງ຺ຄ ເອກປທໍ ຕາຕ, ອເນກຕ຺ຖປທສ຺ສິຕໍ;

ກິຍ຺ຈິ ສງ຺ຄາຫິກໍ ພ຺ຣູສິ, ເຍນຕ຺ເຖ ສາຮເຍມເສ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ອິງ຺ຄາຕິ ຍາຈນຕ຺ເຖ ໂຈທນຕ຺ເຖ ວາ ນິປາໂຕ។ ເອກປທນ຺ຕິ ເອກໍ ການຓປທໍ, ເອກໍ ການຓູປສຍ຺ຫິຕໍ ວາ ພ຺ຍຍ຺ຊນປທໍ។ ອເນກຕ຺ຖປທສ຺ສິຕນ຺ຕິ ອເນການິ ອຕ຺ຖປທານິ ການຓປທານິ ນິສ຺ສິຕໍ។ ກິຍ຺ຈິ ສງ຺ຄາຫິກໍ ພ຺ຣູສີຕິ ກິຍ຺ຈິ ເອກປທໍ ພຫູນໍ ປທານໍ ສງ຺ຄາຫິກໍ ພ຺ຣູຫິ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ។ ເຍນຕ຺ເຖ ສາຮເຍມເສຕິ ເຍນ ເອເກນ ປເທນ ອເນກຕ຺ຖນິສ຺ສິເຕນ ມຍໍ ອຕ຺ຕ ໂນ ວຸຑ຺ຒິ ສາເຮຍ຺ຍາມ, ຕໍ ເມ ກເຖຫີຕິ ປຸຈ຺ຉິ។

ອຖສ຺ສ ປີຕາ ກເຖນ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໖໚

‘‘ຫກ຺ເຂຍ຺ເຍກປ຺ຫໍ ຕາຕ, ອເນກຕ຺ຖປ຺ຫສຸສິຕໍ;

ຕລ຺ຈ ສິເລນ ສລ຺ລຸຕ຺ຕໍ, ຂນ຺ຕິຍາ ອຸປ຺ປາທິຕໍ;

ອລໍ ມິຕ຺ເຕ ສຸຂາເປ຺ຕຸໍ, ອມິຕ຺ຕານໍ ທຸຂາຍ ຈາ’’ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ຫກ຺ເຂຍ຺ເຍກປ຺ຫນ຺ຕິ ຫກ຺ເຂຍ຺ຍໍ ເອກປ຺ຫໍ໚ ຫກ຺ເຂຍ຺ຍໍ ນາມ ລາກຸປ຺ປາຫກສຸສ ເລກສຸສ ກຸສລສຸສ ຌາຕສມ຺ປ຺ຍຸຕ຺ຕໍ ວິຣິຍໍ໚ ອເນກຕ຺ຖປ຺ຫສຸສິຕນ຺ຕິ ເອວໍ ວຸຕ຺ຕປ຺ປ຺ກາຣໍ ວິຣິຍໍ ອເນເກຫິ ອຕ຺ຖປ຺ເທຫິ ນິສຸສິຕໍ໚ ກຕເຣຫິຕິ? ສິລາທິຫິ໚ ເຕເນວ ‘‘ຕລ຺ຈ ສິເລນ ສລ຺ລຸຕ຺ຕ’’ນ຺ຕິອາທິມາຫ໚ ຕສຸສຕ຺ໂຖ – ຕລ຺ຈ ປ຺ເນຕໍ ວິຣິຍໍ ອາຈາຣສີລສມ຺ປ຺ຍຸຕ຺ຕໍ ອຂີວາສນຂນ຺ຕິຍາ ອຸເປ຺ຕໍ ມິຕ຺ເຕ ສຸຂາເປ຺ຕຸໍ ອມິຕ຺ຕານລ຺ຈ ທຸກ຺ຂາຍ ອລໍ ສມຕ຺ຖໍ໚ ໂກ ຫິ ນາມ ລາກຸປ຺ປາຫກຌາຕສມ຺ປ຺ຍຸຕ຺ຕກຸສລວິຣິຍສມນ຺ນາຄໂຕ ອາຈາຣຂນ຺ຕິສມ຺ປນ຺ໂນ ມິຕ຺ເຕ ສຸຂາເປ຺ຕຸໍ, ອມິຕ຺ເຕ ວາ ທຸກ຺ຂາເປ຺ຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕີຕິ໚

ເອວໍ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ປຸຕ຺ຕສຸສ ປລ຺ຫໍ ກເຖສີ໚ ໂສປິ ປິຕຸ ກຖິຕນເຍເນວ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຖໍ ສາເຂຕ຺ວາ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄໂຕ໚

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຂມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປ຺ກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຂາເນສີ, ສຈ຺ຈປ຺ຣິໂຍສາເນ ປິຕາປຸຕ຺ຕາ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປ຺ຕິຍ຺ຖິຕາ໚ ‘‘ຕທາ ປຸຕ຺ໂຕ ອຍເມວ ປຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ພາຣາຕສີເສຍ຺ຖິ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕິ໚

ເອກປ຺ທຊາຕກວຕ຺ຕນາ ອຍ຺ຖມາ໚

[໔໖໙] ໙໚ ຫຣິຕມຕ຺ຫູກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ອາສີວິສມ຺ປີມໍ ສນ຺ຕນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວລຸວຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຊາຕສຕ຺ຕຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີ໚ ໂກສລຣາຊສຸສ ຫິ ປິຕາ ມຫາໂກສໂລ ພິມ຺ພິສາຣຣລ຺ໂລ ຂີຕຣໍ ທທມາໂນ ຂີຕຸ ນ຺ຫານມູລໍ ກາສິຄາມກໍ ນາມ ອທາສິ໚ ສາ ອຊາຕສຕ຺ຕຸນາ ປິຕຸຂາຕກາມ຺ເມ ກເຕ ຣລ຺ໂລ ສິເນເຫນ ນຈິຣສຸເສວ ກາລມກາສີ໚ ອຊາຕສຕ຺ຕຸ ມາຕຣິ ກາລກຕາຍປິ ຕໍ ຄາມໍ ກຸລ຺ຊເຕວ໚ ໂກສລຣາຊາ ‘‘ປິຕຸຂາຕກສຸສ ໂຈຣສຸສ ມມ ກຸລສນ຺ຕກໍ ຄາມໍ ນ ທສຸສາມີ’’ຕິ ເຕນ ສທ຺ຂີ ຍຸຊ຺ຊຕິ໚ ກທາຈິ ມາຕຸລສຸສ ຊໂຍ ໂຫຕິ, ກທາຈິ ກາຄິເນຍ຺ຍສຸສ໚ ຍທາ ປນ ອຊາຕສຕ຺ຕຸ ຊິນາຕິ, ຕທາ ໂສມນສຸສປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ຣເຖ ຂຊໍ ອຸສຸສາເປຕ຺ວາ ມຫນ຺ເຕນ ຍເສນ ນຄຣໍ ປ຺ວິສຕິ໚ ຍທາ ປນ ປ຺ຣາຊຍຕິ, ຕທາ ໂທມນສຸສປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ກລ຺ຈິ ອຊານາເປຕ຺ວາວ ປ຺ວິສຕິ໚ ອເຖກທິວສໍ ຂມ຺ມສກາຍໍ ກິກ຺ຂູກຖໍ ສມຸຍ຺ຖາເປສຸໍ ‘‘ອາວຸໂສ, ອຊາຕສຕ຺ຕຸ ມາຕຸລໍ ຊິນິຕ຺ວາ ຕຸສຸສຕິ, ປ຺ຣາຊິໂຕ ໂທມນສຸສປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ໂຫຕີ’’ຕິ໚ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພເປສ ຊິນິຕ຺ວາ ຕຸສຸສຕິ, ປ຺ຣາຊິໂຕ ໂທມນສຸສປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ໂຫຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ໚

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ນີລມຕ຺ຫູກໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ໚ ຕທາ ມນຸສຸສາ ນທີກນ຺ທຣາທີສຸ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ມຈ຺ເຂ ຄຫຕຕ຺ຖາຍ ກຸມີນານິ ໂອຫ຺ເຫສຸໍ໚ ເອກສ຺ມີ ກຸມີເນ ພຫູ ມຈ຺ຊາ ປ຺ວິສີສຸ໚ ອເຖໂກ ອຸທກາສີວິໂສ ມຈ຺ເຂ ຂາທນ຺ໂຕ ຕໍ ກຸມີນໍ ປາວິສິ, ພຫູ ມຈ຺ຊາ ເອກໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຕໍ ຂາທນ຺ຕາ ເອກໂລຫິຕໍ ອກໍສຸ໚ ໂສ ປ຺ຍິສຣຕໍ ອປ຺ສຸສນ຺ໂຕ ມຣຕກຍຕຊ຺ຊິໂຕ ກຸມີນມຸເຂນ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ເວທນາປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ອຸທກປ຺ຣິຍນ຺ເຕ ນິປ຺ຊ຺ຊິ໚ ນີລມຕ຺ຫູໂກປິ ຕສ຺ມີ ຂເຕ ອຸປ຺ປ຺ຕິຕ຺ວາ ກຸມີນສູລມຕ຺ຖເກ ນິປນ຺ໂນ ໂຫຕິ໚ ອາສີວິໂສ ວິນິຈ຺ຊຍຍ຺ຖານໍ ອລກນ຺ໂຕ ຕຕ຺ຖ ນິປນ຺ນໍ ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ສມ຺ມ ນີລມຕ຺ຫູກ, ອິເມສໍ ມຈ຺ຊານໍ ກິຣິຍາ ຣຈ຺ຈຕິ ຕຸຍ຺ຫ’’ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຊນ຺ໂຕ ປ຺ຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໗໚

‘‘ອາສີວິສມ຺ປີ ມໍ ສນ຺ຕໍ, ປ຺ວິຍ຺ຖໍ ກຸມີນາມຸຂໍ;

ຣຸຈ຺ຈເຕ ຫຣິຕາມາຕາ, ຍໍ ມໍ ຂາທນ຺ຕິ ມຈ຺ຉກາ''ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ອາສີວິສມ຺ປິ ນໍ ສນ຺ຕນ຺ຕິ ນໍ ອາຕຕວິສໍ ສມານໍ။ ຣຸຈ຺ຈເຕ ຫຣິຕາມາຕາ, ຍໍ ມໍ ຂາທນ຺ຕິ ມຈ຺ຉກາຕິ ເອຕໍ ຕວ ຣຸຈ຺ຈຕິ ຫຣິຕມຓ຺ຑູກປຸຕ຺ຕາຕິ ວທຕິ။

ອຖ ນໍ ຫຣິຕມຓ຺ຑູໂກ ''ອາມ, ສມ຺ມ, ຣຸຈ຺ຈຕີ''ຕິ။ ''ກິໍກາຣຓາ''ຕິ? ''ສເຈ ຕ຺ວມ຺ປິ ຕວ ປເທສໍ ອາຄເຕ ມຈ຺ເຉ ຂາທສິ, ມຈ຺ຉາປິ ອຕ຺ຕໂນ ປເທສໍ ອາຄຕໍ ຕໍ ຂາທນ຺ຕິ, ອຕ຺ຕໂນ ວິສເຍ ປເທເສ ໂຄຈຣຠູມິຍໍ ອພລວາ ນາມ ນຕ຺ຖີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໙။

''ວິລຸມ຺ປເຕວ ປຸຣິໂສ, ຍາວສ຺ສ ອຸປກປ຺ປຕິ;

ຍທາ ຈຎ຺ເຎ ວິລຸມ຺ປນ຺ຕິ, ໂສ ວິລຸຕ຺ໂຕ ວິລຸມ຺ປຕີ''ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ວິລຸມ຺ປເຕວ ປຸຣິໂສ, ຍາວສ຺ສ ອຸປກປ຺ປຕີຕິ ຍາວ ອສ຺ສ ປຸຣິສສ຺ສ ອິສ຺ສຣິຍໍ ອຸປກປ຺ປຕິ ອິຌ຺ຌຕິ ປວຕ຺ຕຕິ, ຕາວ ໂສ ອຎ຺ຎໍ ວິລຸມ຺ປຕິເຍວ။ ''ຍາວ ໂສ ອຸປກປ຺ປຕີ''ຕິປິ ປາໂຐ , ຍຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ໂສ ປຸຣິໂສ ສກ຺ໂກຕິ ວິລຸມ຺ປິຕຸນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ။ ຍທາ ຈຎ຺ເຎ ວິລຸມ຺ປນ຺ຕີຕິ ຍທາ ຈ ອຎ຺ເຎ ອິສ຺ສຣາ ຫຸຕ຺ວາ ວິລຸມ຺ປນ຺ຕິ။ ໂສ ວິລຸຕ຺ໂຕ ວິລຸມ຺ປຕີຕິ ອຖ ໂສ ວິລຸມ຺ປໂກ ອຎ຺ເຎຫິ ວິລຸມ຺ປຕິ။ ''ວິລຸມ຺ປເຕ''ຕິປິ ປາໂຐ, ອຍເມວຕ຺ໂຖ။ ''ວິລຸມ຺ປນ''ນ຺ຕິປິ ປຐນ຺ຕິ, ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ ນ ສເມຕິ။ ເອວໍ ''ວິລຸມ຺ປໂກ ປຸນ ວິລຸມ຺ປໍ ປາປຸຓາຕີ''ຕິ ໂພຘິສຕ຺ເຕນ ອຕ຺ເຖ ວິນິຈ຺ຉິເຕ ອຸທກາສີວິສສ຺ສ ທຸພ຺ພລຠາວໍ ຎຕ຺ວາ ''ປຈ຺ຈາມິຕ຺ຕໍ ຄຓ຺ຫິສ຺ສາມາ''ຕິ ມຈ຺ຉຄຓາ ກຸມິນມຸຂາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ນໍ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຕ຺ວາ ປກ຺ກມິໍສຸ။

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ''ຕທາ ອຸທກາສີວິໂສ ອຊາຕສຕ຺ຕຸ ອໂຫສິ, ຫຣິຕມຓ຺ຑູໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ''ນ຺ຕິ။

ຫຣິຕມຓ຺ຑູກຊາຕກວຓ຺ຓນາ ນວມາ။

[໔໘໐] ໑໐။ ມຫາປິງ຺ຄລຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ສພ຺ໂພ ຊໂນຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເທວທຕ຺ຕໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ။ ເທວທຕ຺ເຕ ສຕ຺ຖຣິ ອາຆາຕໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ນວມາສຈ຺ຈເຍນ ເຊຕວນທ຺ວາຣໂກຏ຺ຐເກ ປຖວິຍໍ ນິມຸຄ຺ເຄ ເຊຕວນວາສິໂນ ຈ ສກລຣຏ຺ຐວາສິໂນ ຈ ''ພຸທ຺ຘປຏິກຓ຺ຏໂກ ເທວທຕ຺ໂຕ ປຖວິຍາ ຄິລິໂຕ, ນິຫຕປຈ຺ຈາມິຕ຺ໂຕ ທານິ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ຊາໂຕ''ຕິ ຕຸຏ຺ຐຫຏ຺ຐາ ອເຫສຸໍ။ ເຕສໍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ປຣມ຺ປຣໂຆເສນ ສກລຊມ຺ພຸທີປວາສິໂນ ຍກ຺ຂຠູຕເທວຕາ ຈ ຕຸຏ຺ຐຫຏ຺ຐາ ເອວ ອເຫສຸໍ။ ອເຖກທິວສໍ ຠິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສຠາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ – ''ອາວຸໂສ, ເທວທຕ຺ເຕ ປຖວິຍໍ ນິມຸຄ຺ເຄ 'ພຸທ຺ຘປຏິກຓ຺ຏໂກ ເທວທຕ຺ໂຕ ປຖວິຍາ ຄິລິໂຕ'ຕິ ມຫາຊໂນ ອຕ຺ຕມໂນ ຊາໂຕ''ຕິ။ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ''ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ''ອິມາຍ ນາມາ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ ເທວທຕ຺ເຕ ມເຕ ມຫາຊໂນ ຕຸສ຺ສຕິ ເຈວ ຫສຕິ ຈ, ປຸພ຺ເພປິ ຕຸສ຺ສິ ເຈວ ຫສິ ຈາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ။

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ມຫາປິງ຺ຄໂລ ນາມ ຣາຊາ ອຘມ຺ເມນ ວິສເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ, ຉນ຺ທາທິວເສນ ປາປກມ຺ມານິ ກໂຣນ຺ໂຕ ທຓ຺ຑພລິຊງ຺ຆກຫາປຓາທິຄ຺ຄຫເຓນ ອຸຈ຺ຉຸຍນ຺ເຕ ອຸຈ຺ຉຸໍ ວິຍ ມຫາຊນໍ ປີເຬສິ ກກ຺ຂໂຬ ຜຣຸໂສ ສາຫສິໂກ, ປເຣສຸ ອນຸທ຺ທຍາມຕ຺ຕມ຺ປິ ນາມສ຺ສ ນຕ຺ຖິ, ເຄເຫ ອິຕ຺ຖີນມ຺ປິ ປຸຕ຺ຕຘີຕານມ຺ປິ ອມຈ຺ຈພ຺ຣາຫ຺ມຓຄຫປຕິກາທີນມ຺ປິ ອປ຺ປິໂຍ ອມນາໂປ, ອກ຺ຂິມ຺ຫິ ປຕິຕຣໂຊ ວິຍ, ຠຕ຺ຕປິຓ຺ເຑ ສກ຺ຂຣາ ວິຍ, ປຓ຺ຫິໍ ວິຊ຺ຌິຕ຺ວາ ປວິຏ຺ຐກຓ຺ຏໂກ ວິຍ ຈ ອໂຫສິ ။ ຕທາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ມ

ຫາປິງ຺ຄລສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ។ ມຫາປິງ຺ຄໂລ ທິພ຺ຣຕ຺ຕໍ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕ຺ວາ ກາລມກາສິ។ ຕສ຺ມິ ກາລກເຕ ສກລພາ ຣາຕາສີວາສີໂນ ໜຍ຺ຄຕ຺ຍຄ຺ຄາ ມຫາຫສິຕໍ ຫສິຕ຺ວາ ທາຣູນໍ ສກຍສຫສ຺ເສນ ມຫາປິງ຺ຄລໍ ຊາເປຕ຺ວາ ອເນເກຫິ ພຍສຫສ຺ເສຫິ ອາລຸອາຫນໍ ນິພ຺ພາເປຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ຣຊ຺ເຊ ອກິສິຍ຺ຈິຕ຺ວາ ''ອມ຺ຫິໂກ ໂນ ຣາຊາ ລທ຺ໂຜ''ຕິ ໜຍ຺ຄຕ຺ຍຄ຺ຄາ ນຄເຣ ອຸສ຺ສວເກຣີ ຈຣາເປຕ຺ວາ ສມຸສ຺ສິຕຜຊປຜາກໍ ນຄຣໍ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ທ຺ວາເຣ ທ຺ວາເຣ ມຕ຺ຫປໍ ກາເຣຕ຺ວາ ວິປ຺ປກິຕ຺ຕລາຊກຸສຸມມຕ຺ທິຕຕເລສຸ ອລງ຺ກຕມຕ຺ຫເປສຸ ນິສີທິຕ຺ວາ ຂາທີສຸ ເຈວ ປິວິສຸ ຈ។

ໂພທິສຕ຺ໂຕປິ ອລງ຺ກເຕ ມຫາຕເລ ສມຸສ຺ສິຕເສຕຈ຺ຉຕ຺ຕສ຺ສ ປລ຺ລງ຺ກວຣສ຺ສ ມຊ຺ເຊ ມຫາຍສໍ ອນຸກວນ຺ໂຕ ນິສີທິ។ ອມຈ຺ຈາ ຈ ພ຺ຣາຫ຺ມຕຄຫປຕິຣຍ຺ຄິກໂທວາຣິກາທໂຍ ຈ ຣາຊານໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ອຍ຺ຄໍສ຺ສ຺។ ອເຖໂກ ໂທວາຣິໂກ ນາຕິທູເຣ ຄຕ຺ວາ ອສ຺ສສນ຺ໂຕ ປສ຺ສສນ຺ໂຕ ປໂຣທິ។ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ທິສ຺ວາ ''ສມ຺ມ ໂທວາຣິກ, ມມ ປິຕຣິ ກາລກເຕ ສພ຺ເພ ຕຸຍ຺ຄປ຺ໜຍ຺ຄາ ອຸສ຺ສວໍ ກີລຸອນ຺ຕາ ວິຈຣນ຺ຕິ, ຕ຺ວໍ ປນ ໂຣທມາໂນ ຄິໂຕ , ກີ ນຸ ໂຂ ມມ ປິຕາ ຕເວວ ປິໂຍ ອໂຫສີ ມນາໂປ''ຕິ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຄມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໙។

''ສພ຺ໂພ ຊໂນ ທີສິໂຕ ປິງ຺ຄເລນ, ຕສ຺ມິ ມເຕ ປຈ຺ຈຍາ ເວທຍນ຺ຕິ;

ປິໂຍ ນຸ ເຕ ອາສິ ອກຕ຺ຫເນຕ຺ໂຕ, ກສ຺ມາ ນຸ ຕ຺ວໍ ໂຣທສິ ທ຺ວາຣປາລາ''ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ທີສິໂຕຕິ ນານປ຺ປກາເຣຫິ ທຕ຺ຫພລິອາທີຫິ ປີລຸອິໂຕ។ ປິງ຺ຄເລນາຕິ ປິງ຺ຄລກ຺ເຂນ។ ຕສ຺ສ ກິຣ ທ຺ເວປິ ອກ຺ຂີນິ ນິພ຺ພິທ຺ຜປິງ຺ຄລານິ ພິລຸອາຣກ຺ຂິວຕ຺ຕານິ ອເຫສຸໍ, ເຕເນວສ຺ສ ''ປິງ຺ຄໂລ''ຕິ ນາມໍ ອກໍສ຺຺។ ປຈ຺ຈຍາ ເວທຍນ຺ຕິຕິ ປີຕິໂຍ ປເວທຍນ຺ຕິ។ ອກຕ຺ຫເນຕ຺ໂຕຕິ ປິງ຺ຄລເນຕ຺ໂຕ។ ກສ຺ມາ ນຸ ຕ຺ວນ຺ຕິ ເກນ ນຸ ກາຣເຕນ ຕ຺ວໍ ໂຣທສີ។ ອຍ຺ຄກຖາຍໍ ປນ ''ກສ຺ມາ ຕ຺ວ''ນ຺ຕິ ປາໂຖ។

ໂສ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ''ນາຫໍ, ມຫາຣາຊ, 'ມຫາປິງ຺ຄໂລ ມໂຕ'ຕິ ໂສເກນ ໂຣທາມິ, ສີສສ຺ສ ເມ ສຸຂໍ ຊາຕໍ។ ປິງ຺ຄລຣາຊາ ຫິ ປາສາທາ ໂອຕຣນ຺ໂຕ ຈ ອາໂຣຫນ຺ໂຕ ຈ ກມ຺ມາຣມຸຍ຺ຄິກາຍ ປຫຣນ຺ໂຕ ວິຍ ມຍ຺ຫໍ ສີເສ ອຍ຺ຄຍ຺ຄ ຂຜເກ ເທຕິ, ໂສ ປຣໂລກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາປິ ມມ ສີເສ ທທມາໂນ ວິຍ ນິຣຍປາລານມ຺ປິ ຍມສ຺ສປິ ສີເລ ຂຜເກ ທສ຺ສຕິ, ອຖ ນໍ ເຕ 'ອຕິວິຍ ອຍໍ ອມ຺ເຫ ພາຜຕີ'ຕິ ປຸນ ອິເຜວ ອາເນຕ຺ວາ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຍ຺ຍຸໍ, ອຖ ເມ ໂສ ປຸນປິ ສີເສ ຂຜເກ ທເທຍ຺ຍາຕິ ກເຍນາຫໍ ໂຣທາມີ''ຕິ ອິມມຕ຺ຖໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໐។

''ນ ເມ ປິໂຍ ອາສິ ອກຕ຺ຫເນຕ຺ໂຕ, ກາຍາມິ ປຈ຺ຈາຄມນາຍ ຕສ຺ສ;

ອິໂຕ ຄໂຕ ຫິເສຍ຺ຍ ມຈ຺ຈຸຣາຊໍ, ໂສ ທີສິໂຕ ອາເນຍ຺ຍ ປຸນ ອິຜາ''ຕິ។

ອຖ ນໍ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ''ໂສ ຣາຊາ ທາຣູນໍ ວາຫສຫສ຺ເສນ ທທ຺ໂຜ ອຸທກພຍສເຕຫິ ສິຕ຺ໂຕ, ສາປິສ຺ສ ອາລຸອາຫນກູມິ ສມນ຺ຕໂຕ ຂຕາ, ປກຕິຍາປິ ຈ ປຣໂລກໍ ຄຕາ ນາມ ອລຸລຕ຺ຖ ຄຕິວສາ ປຸນ ເຕເນວ ສຣີເຣນ ນາຄຈ຺ຉນ຺ຕິ, ມາ ຕ຺ວໍ ກາຍີ''ຕິ ຕໍ ສມສ຺ສາເສນ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໑។

''ທທ຺ໂຜ ວາຫສຫສ຺ເສຫິ, ສິຕ຺ໂຕ ພຍສເຕຫິ ໂສ;

ປ໌ຣິກ຺ຂຕາ ຈ ສາ ກູມິ, ມາ ກາຍິ ນາຄມິສ຺ສຕີ’’ຕິ។

ຕໂຕ ປ໌ຏ຺ຐາຍ ໂທວາຣິໂກ ອສ຺ສາສໍ ປ໌ຜິລກິ។ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຘມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕ຺ວາ ທານາທີນິ ປ໌ຸໝ຺ໝານິ ກຕ຺ວາ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄໂຕ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ມຫາປິງຄໂລ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ປ໌ຸຕ຺ໂຕ ປ໌ນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ។

ມຫາປິງຄລຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທສມາ។

ອຸປ໌າຫນວຄ຺ໂຄ ນວໂມ។

ຕສ຺ສຸທ຺ທານໍ –

ອຸປ໌າຫນໍ ວີຕາຘູຕໍ, ວີກຕ຺ຕກໍ ອສີຕາກ຺;

ວຈ຺ຉນຂໍ ພກລ຺ເຈວ, ສາເກຕລ຺ຈ ເອກປ໌ທໍ;

ຫຣິຕມາຕ຺ ປິງຄລໍ។

໑໐។ ສິງຄາລວຄ຺ໂຄ

[໔໔໑] ໑។ ສພ຺ພທາຐຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ສິງຄາໂລມານຕ຺ຖທ຺ໂຘຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວລຸວຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເທວທຕ຺ຕໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ។ ເທວທຕ຺ໂຕ ອຊາຕສຕ຺ຕຸໍ ປ໌ສາເທຕ຺ວາ ອຸປ໌ປ໌າທິຕໍ ລາກສກ຺ກາຣໍ ຈິຣຏ຺ຐິຕິກໍ ກາຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ, ນາລຸອາຄິຣິປໂຍຊເນ ປາຜິຫາຣິຍສ຺ສ ທິຏ຺ຐກາລໂຕ ປ໌ຏ຺ຐາຍ ຕສ຺ສ ໂສ ລາກສກ຺ກາໂຣ ອນ຺ຕຣຘາຍິ។ ອເຖກທິວສໍ ກິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປ໌ສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ເທວທຕ຺ໂຕ ລາກສກ຺ກາຣໍ ອຸປ໌ປ໌າເທຕ຺ວາ ຈິຣຏ຺ຐິຕິກໍ ກາຕຸໍ ນາສກ຺ຂີ’’ຕິ។ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປ໌ຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ເທວທຕ຺ໂຕ ອິທາເນວ ອຕ຺ຕໂນ ອຸປ໌ປ໌ນ຺ນໍ ລາກສກ຺ກາຣໍ ອນ຺ຕຣຘາເປ໌ຕິ, ປ໌ຸພ຺ເພປິ ອນ຺ຕຣຘາເປ໌ສິເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕາສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ປ໌ໂຣຫິໂຕ ອໂຫສິ ຕິຕ຺ຕໍ ເວທານໍ ອຏ຺ຐາຣສນ຺ນລ຺ຈ ສິປ໌ປ໌ານໍ ປາຣໍ ຄໂຕ។ ໂສ ປ໌ຖວິຊຍມນ຺ຕໍ ນາມ ຊານາຕິ។ ປ໌ຖວິຊຍມນ຺ໂຕຕິ ອາວຜ຺ຜນມນ຺ໂຕ ວຸຈ຺ຈຕິ។ ອເຖກທິວສໍ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ຕໍ ມນ຺ຕໍ ສຊ຺ຊາຍິສ຺ສາມີ’’ຕິ ເອກສ຺ມີ ອງ຺ຄຕຏ຺ຐາເນ ປິຏ຺ຐິປາສາເຕ ນິສີທິຕ຺ວາ ສຊ຺ຊາຍມກາສີ។ ຕໍ ກິຣ ມນ຺ຕໍ ອລ຺ລວິຫິຕໍ ຘິຕິວິຣຫິຕໍ ສາເວຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ, ຕສ຺ມາ ນໍ ໂສ ຕຖາຣູເປ໌ ຐາເນ ສຊ຺ຊາຍຕິ។ ອຖສ຺ສ ສຊ຺ຊາຍນກາເລ ເອໂກ ສິງຄາໂລ ເອກສ຺ມີ ພິເລ ນິປ໌ນ຺ໂນ ຕໍ ມນ຺ຕໍ ສຸຕ຺ວາວ ປ໌ຄຸຕມກາສີ។ ໂສ ກິຣ ອນນ຺ຕຣາຕີເຕ ອຕ຺ຕກາເວ ປ໌ຄຸຕປ໌ຖວິຊຍມນ຺ໂຕ ເອໂກ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ອໂຫສິ។ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ສຊ຺ຊາຍໍ ກຕ຺ວາ ອຸຏ຺ຐາຍ ‘‘ປ໌ຄຸໂຕ ວຕ ເມ ອຍໍ ມນ຺ໂຕ’’ຕິ ອາຫ។ ສິງຄາໂລ ພິລາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ‘‘ອມ຺ໂກ ພ຺ຣາຫ຺ມຕ, ອຍໍ ມນ຺ໂຕ ຕຍາປິ ມເມວ ປ໌ຄຸຕຕໂຣ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ປ໌ລາຍິ។ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ອຍໍ ສິງຄາໂລ ມຫນ຺ຕໍ ອກຸສລໍ ກຣິສ຺ສຕີ’’ຕິ ‘‘ຄຕ຺ຫຖ ຄຕ຺ຫຖາ’’ຕິ ໂຖກໍ ອນຸພນ຺ຘິ។ ສິງຄາໂລ ປ໌ລາຍິຕ຺ວາ ອຣລ຺ລໍ ປາວິສິ។

ໂສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກໍ ສິງຄາລີ ໂຖກໍ ສຣີເຣ ທໍສິ, ‘‘ກິໍ, ສາມີ’’ຕິ ຈ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ມຍ຺ທໍ ຊານາສິ ນ ຊານາສີ’’ຕິ ອາຫ។ ສາ ‘‘ອາມ, ຊານາມີ’’ຕິ ສມ຺ປ໌ຜິຈ຺ຉິ។ ໂສ ປ໌ຖວິຊຍມນ຺ຕໍ ປ໌ຣິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ອເນການິ ສິງຄາລສຕານິ ອາຕາເປ໌ຕ຺ວາ ສພ຺ເພປິ ຫຕ຺ຖີອສ຺ສສີຫພ຺ຍຄ຺ຊສູກຣມິຄາທໂຍ ຈຕຸປ໌ປ໌ເທ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕິເກ ອກາສີ។ ກຕ຺ວາ ຈ ປ໌ນ ສພ຺ພທາໂຐ ນາມ ຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ເອກໍ ສິງຄາ

ສີ ອຄຸຄມເຫສີ ອກາສີ ທຸວິນ໌ນໍ ຫຕຸຖີນໍ ປີຝຸເດ ສີໂຫ ຕິຝຸດຕິ, ສີຫປີຝຸເດ ສພຸພທາໂດ ສີງຄາໂລ ຣາຊາ ສີງຄາລີຍາ ອຄຸຄມເຫສີຍາ ສທຸສີ ນິສີທຕິ, ມຫນຸໂຕ ຍໂສ ອໂຫສີ ໂສ ຍສມຫນຸເຕນ ປມຊຊິຕຸວາ ມານໍ ອຸປຸປາເທຕຸວາ "ພາຣາຓສີຣຊຊໍ ຄຕຸຫິສຸສາມີ"ຕິ ສພຸພຈຕຸປຸປທປຣິວຸໂຕ ພາຣາຓສີຍາ ອວິທູຣຝຸຖານໍ ສມຸປາປຸຕິ, ປຣິສາ ທຸວາທສໂຍຊນາ ອໂຫສີ ໂສ ອວິທູເຣ ຖິໂຕເຍວ "ຣຊຊໍ ວາ ເທຕຸ, ຍຸທຸສໍ ວາ"ຕິ ຣສຸໂຍ ສາສນໍ ເປເສສີ ພາຣາຓສີວາສີໂນ ກີຕຕສີຕາ ນຄຣທຸວາຣານິ ປີທທິຕຸວາ ອຝຸຖໍສຸ.

ໂພຣີສຕຸໂຕ ຣາຊານໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ "ມາ ກາຍິ, ມຫາຣາຊ, ສພຸພທາຄສີງຄາເລນ ສທຸສີ ຍຸທຸສໍ ມມ ກາໂຣ, ຖເປຕຸວາ ມໍ ອຄຸໂຍ ເຕນ ສທຸສີ ຍຸຊຊິຕຸໍ ສມຕຸໂຖ ນາມ ນຕຸຖີ"ຕິ ຣາຊານສຸຈ ນາຄເຣ ຈ ສມສຸສາເສຕຸວາ "ກິນຸຕິ ກຕຸວາ ນຸ ໂຂ ສພຸພ ທາໂດ ຣຊຊໍ ຄເຫສຸສຕິ, ປຸຈຸຊິສຸສາມິ ຕາວ ນ"ນຸຕິ ທຸວາຣຝຸຝາລກໍ ອກິຣຸຫິຕຸວາ "ສມຸມ ສພຸພທາຄ, ກິນຸຕິ ກຕຸວາ ອີມໍ ຣຊຊໍ ຄຕຸຫິສຸສສີ"ຕິ ປຸຈຸຊິ "ສີຫນາທໍ ນທາເປຕຸວາ ມຫາຊນໍ ສທຸເທນ ສນຸຕາເສຕຸວາ ຄຕຸຫິສຸສາມີ"ຕີ ໂພຣີສຕຸໂຕ "ອຕຸເຖຕ"ນຸຕິ ລຕຸວາ ອຝຸຝາລກາ ໂອຣຸຍຸຫ "ສກລທຸວາທສໂຍຊນິກພາຣາຓສີນຄຣວາສີໂນ ກຕຸຕາຈຸຊິທຸທານີ ມາສປີຝຸເຄນ ລສຸຊນຸ ຕູ"ຕິ ເກຣີ ຈຣາເປສີ ມຫາຊໂນ ເກຣິຍາ ອາຕໍ ສຸຕຸວາ ອນຸຕມໂສ ພີລຸອາເລ ອຸປາທາຍ ສພຸພຈຕຸປຸປທານສຸເຈວ ອຕຸຕໂນ ຈ ກຕຸຕາຈຸຊິທຸທານີ ຍຖາ ປຣສຸສ ສທຸທໍ ໂສຕຸໍ ນ ສກຸກາ, ເອວໍ ມາສປີຝຸເຄນ ລສຸຊີ

ອຖ ໂພຣີສຕຸໂຕ ປຸນ ອຝຸຝາລກໍ ອກິຣຸຫິຕຸວາ "ສພຸພທາຄາ"ຕິ ອາຫ "ກີ, ພຸຣາຫຸມຕາ"ຕິ? "ອີມໍ ຣຊຊໍ ກິນຸຕິ ກຕຸວາ ຄຕຸ ຫິສຸສສີ"ຕິ? "ສີຫນາທໍ ນທາເປຕຸວາ ມນຸສຸເສ ຕາເສຕຸວາ ຊີວິຕກຸຂຍໍ ປາເປຕຸວາ ຄຕຸຫິສຸສາມີ"ຕີ "ສີຫນາທໍ ນທາເປຕຸໍ ນ ສກຸຂິສຸສສີ ຊາຕິສມຸປນຸນາ ຫິ ສຸຣຕຸຕຫຕຸຖປາທາ ເກສຣສີຫຣາຊາໂນ ຕາທີສສຸສ ຊຣສີງຄາລສຸສ ອາຕໍ ນ ກຣີສຸສນຸຕີ"ຕີ ສີງຄາໂລ ມານຕຸຖທຸໂຮ ຫຸຕຸວາ "ອຄຸເຍ ຕາວ ສີຫາ ຕິຝຸດນຸຕຸ, ຍສຸສາຫໍ ປີຝຸເດ ນິສີນຸໂນ, ຕສຸເສວ ນທາເປສຸສາມີ"ຕິ ອາຫ "ເຕນ ຫິ ນທາເປຫິ, ຍທິ ສກຸໂກສີ"ຕີ ໂສ ຍສຸມີ ສີເຫ ນິສີນຸໂນ, ຕສຸສ "ນທາຫີ"ຕິ ປາເທນ ສສຸຄໍ ອທາສີ ສີໂຫ ຫຕຸຖີກຸມຸເກ ມຸຂໍ ອຸປຸປີລຸເຂຕຸວາ ຕິກຸຂຕຸຕຸໍ ອປຸປຝິວຕຸຕິຍໍ ສີຫນາທໍ ນທີ ຫຕຸຖີ ສນຸຕາສປຸປຕຸຕາ ຫຸຕຸວາ ສີງຄາລໍ ປາທມູເລ ປາເຕຕຸ ວາ ປາເທນສຸສ ສີສໍ ອກຸກມິຕຸວາ ຈຸຕຸຕວິຈຸຕຸຕໍ ອກໍສຸ, ສພຸພທາໂດ ຕຕຸເຖວ ຊີວິຕກຸຂຍໍ ປຕຸໂຕ ເຕປີ ຫຕຸຖີ ສີຫນາທໍ ສຸຕຸ ວາ ມຣຕກາຍຕຊຊິຕາ ອຄຸຍມຄຸຍໍ ໂອວິຊຊິຕຸວາ ຕຕຸເຖວ ຊີວິຕກຸຂຍໍ ປາປຸຕີສຸ, ຖເປຕຸວາ ສີເຫ ເສສາປີ ມິຄສູກຣາທໂຍ ສສ ພີລຸອາຣປຣິໂຍສານາ ສພຸເພ ຈຕຸປຸປາທາ ຕຕຸເຖວ ຊີວິຕກຸຂຍໍ ປາປຸຕີສຸ ສີຫາ ປລາຍິຕຸວາ ອຣສຸຄໍ ປວິສີສຸ, ທຸວາທສໂຍຊນິ ໂກ ມໍສຣາສີ ອໂຫສີ ໂພຣີສຕຸໂຕ ອຝຸຝາລກາ ໂອຕຣິຕຸວາ ນຄຣທຸວາຣານິ ວິວຣາເປຕຸວາ "ສພຸເພ ອຕຸຕໂນ ກຕຸເຕສຸ ມາສປີຝຸດໍ ອປເນຕຸວາ ມໍສຕຸຖິກາ ມໍສໍ ອາຫຣນຸຕູ"ຕິ ນຄເຣ ເກຣີ ຈຣາເປສີ ມນຸສຸສາ ອລຸລມໍສໍ ຂາທິຕຸວາ ເສສໍ ສຸກຸຂາເປຕຸ ວາ ວລຸລູຣມກໍສຸ ຕສຸມີ ກີຣ ກາເລ ວລຸລູຣກຣຕໍ ອຸທປາທີຕິ ວທນຸຕີ

ສຕຸຖາ ອີມໍ ຆມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ອີມາ ອກິສມຸພຸທຸຆຄາຖາ ວຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຮາເນສີ –

໑໗໘

"ສີງຄາໂລ ມານຕຸຖທຸໂຮ ຈ, ປຣິວາເຣນ ອຕຸຖິໂກ;

ປາປຸຕີ ມຫຕີ ກູມີ, ຣາຊາສີ ສພຸພທາຄິນໍ

໑໗໙

"ເອວເມວ ມນຸສຸເສສຸ, ໂຍ ໂຫຕິ ປຣິວາຣວາ;

ໂສ ຫິ ຕຕຸຖ ມຫາ ໂຫຕິ, ສີງຄາໂລ ວິຍ ທາຄິນ"ນຸຕີ

ຕຕຸຖ ມານຕຸຖທຸໂຮຕິ ປຣິວາຣໍ ນິສຸສາຍ ອຸປຸປນຸເນນ ມາເນນ ຖທຸໂຮ ປຣິວາເຣນ ອຕຸຖິໂກຕິ ອຸຕຕຣິມຸປີ ປຣິວາເຣນ ອຕຸຖິ ໂກ ຫຸຕຸວາ ມຫຕີ ກູມິນຸຕິ ມຫນຸຕໍ ສມຸປຕຸຕີ ຣາຊາສີ ສພຸພທາຄິນນຸຕິ ສພຸເພສໍ ທາຄິນໍ ຣາຊາ ອາສີ ໂສ ຫິ ຕຕຸຖ ມຫາ

โหติติ โส ปริวารสมฺปนฺโน ปุริโส เตสุ ปริวาเรสุ มหา นาม โหติฯ สิงฺคาโล วิย หาถินฺนฺติ ยถา สิงฺคาโล หาถินํ มหา อโหสิ, เอวํ มหา โหติ, อถ โส สิงฺคาโล วิย ปมาทํ อาปชฺชิตฺวา ตํ ปริวารํ นิสฺสาย วินาสํ ปาปุณาตีติฯ

''ตทา สิงฺคาโล เทวทตฺโต อโหสิ, ราชา สาริปุตฺโต, ปุโรหิโต ปน อหเมว อโหสิ''นฺติฯ

สพฺพทาฐชาตกวณฺณนา ปฐมาฯ

[๒๔๒] ๒ฯ สุนขชาตกวณฺณนา

พาโล วตายํ สุนโขติ อิทํ สตฺถา เชตวเน วิหรนฺโต อมฺพฏฺโกฏฺฐเก อาสนสาลาย ภตฺตกุจฺฉิสุนขํ อารพฺภ กเถสิฯ ตํ กิร ชาตกาลโต ปฏฺฐาย ปานียหารกา คเหตฺวา ตตฺถ โปเสสุํฯ โส อปรภาเค ตตฺถ ภตฺตํ ภุญฺชนฺโต ถูลสรีโร อโหสิฯ อเถกทิวสํ เอโก คามวาสี ปุริโส ตํ ฐานํ ปตฺโต สุนขํ ทิสฺวา ปานียหารกานํ อุตฺตริสาฏกญฺจ กหาปณญฺจ ทตฺวา คทฺทูเลน พนฺธิตฺวา ตํ อาทาย ปกฺกามิฯ โส คเหตฺวา นิยมาโน น วสฺสิ, ทินฺนํ ทินฺนํ ขาทนฺโต ปจฺฉโต ปจฺฉโต อคมาสิฯ อถ โส ปุริโส ''อยํ อิทานิ มํ ปิยายตี''ติ คทฺทูลํ โมเจสิ, โส วิสฺสฏฺฐมตฺโต เอกเวเคน อาสนสาลเมว คโตฯ ภิกฺขู ตํ ทิสฺวา เตน คตการณํ ชานิตฺวา สายนฺหสมเย ธมฺมสภายํ กถํ สมุฏฺฐาเปสุํ – ''อาวุโส, อาสนสาลาย สุนโข พนฺธนโมกฺขกุสโล วิสฺสฏฺฐมตฺโตว ปุน อาคโต''ติฯ สตฺถา อาคนฺตฺวา ''กาย นุตฺถ, ภิกฺขเว, เอตรหิ กถาย สนฺนิสินฺนา''ติ ปุจฺฉิตฺวา ''อิมาย นามา''ติ วุตฺเต ''น, ภิกฺขเว, โส สุนโข อิทาเนว พนฺธน โมกฺขกุสโล, ปุพฺเพปิ กุสโลเยวา''ติ วตฺวา อตีตํ อาหริฯ

อตีเต พาราณสิยํ พฺรหฺมทตฺเต รชฺชํ กาเรนฺเต โพธิสตฺโต กาสิรฏฺเฐ เอกสฺมึ มหาโภคกุเล นิพฺพตฺติตฺวา วยปฺปตฺโต ฆราวาสํ อชฺฌาวสิฯ ตทา พาราณสิยํ เอกสฺส มนุสฺสสฺส สุนโข อโหสิ, โส ปิณฺฑิภตฺตํ ลภนฺโต ถูลสรีโร ชาโตฯ อเถโก คามวาสี พาราณสึ อาคโต ตํ สุนขํ ทิสฺวา ตสฺส มนุสฺสสฺส อุตฺตริสาฏกญฺจ กหาปณญฺจ ทตฺวา สุนขํ คเหตฺวา จมฺมโยตฺเตน พนฺธิตฺวา โยตฺตโกฏิยํ คเหตฺวา คจฺฉนฺโต อฏวิมุเข เอกํ สาลํ ปวิสิตฺวา สุนขํ พนฺธิตฺวา ผลเก นิปชฺชิตฺวา นิทฺทํ โอกฺกมิฯ ตสฺมึ กาเล โพธิสตฺโต เกนจิเทว กรณีเยน อฏวึ ปฏิปนฺโน ตํ สุนขํ โยตฺเตน พนฺธิตฺวา ฐปิตํ ทิสฺวา ปฐมํ คาถมาห –

๑๗๔ฯ

''พาโล วตายํ สุนโข, โย วรตฺตํ น ขาทติ;

พนฺธนา จ ปมุญฺเจยฺย, อสิโต จ ฆรํ วเช''ติฯ

ตตฺถ ปมุญฺเจยฺยาติ ปโมเจยฺย, อยเมว วา ปาโฐฯ อสิโต จ ฆรํ วเชติ อสิโต สุหิโต หุตฺวา อตฺตโน วสนฏฺฐานํ คจฺเฉยฺยฯ

ตํ สุตฺวา สุนโข ทุติยํ คาถมาห –

๑๗๔ฯ

''อฏฺฐิตํ เม มนสฺมึ เม, อโถ เม หทเย กตํ;

กาลญฺจ ปฏิกงฺขามิ, ยาว ปสฺสุปตู ชโน''ติฯ

ຕຕ຺ຖ ອຜ຺ກິຕໍ ເມ ມນສ຺ມີ ເມຕີ ຍໍ ຕຸມ຺ເຫ ກເຖຖ, ຕໍ ມຍາ ອຊິຜ຺ກິຕເມວ, ມນສ຺ມີເຍວ ເມ ເອຕໍຯ ອໂຖ ເມ ຫທເຍ ກຕນ຺ຕິ ອຖ ຈ ປນ ເມ ຕຸມ຺ຫາກໍ ວຈນໍ ຫທເຍ ກຕເມວຯ ກາລຍ຺ຈ ປຜິກ຺ງຂາມິຕິ ກາລໍ ປຜິມາເນມິຯ ຍາວ ປສ຺ສຸປ຺ຕູ ຊເນຕິ ຍາວາຍໍ ມຫາຊໂນ ປສ຺ປ຺ຕຸ ນິທ຺ທໍ ໂອກ຺ກມຕຸ, ຕາວາຫໍ ກາລໍ ປຜິມາເນມິ ຯ ອິຕຣຖາ ຫິ ''ອຍໍ ສຸນເຂ ປລາຍຕີ''ຕິ ຣໂວ ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ເຊຍ຺ຍ, ຕສ຺ມາ ຣຕ຺ຕິກາເຄ ສພ຺ເພສໍ ສຸຕ຺ຕກາເລ ຈມ຺ມໂຍຕ຺ຕໍ ຂາທິຕ຺ວາ ປລາຍິສ຺ສາມິຕີຯ ໂສ ເອວໍ ວຕ຺ວາ ມຫາຊເນ ນິທ຺ທໍ ໂອກ຺ກນ຺ເຕ ໂຍຕ຺ຕໍ ຂາທິຕ຺ວາ ສຸທິໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ປລາຍິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ສາມິການໍ ຊຣເມວ ຄໂຕຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຊມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສິ – ''ຕທາ ສຸນໂຂວ ເອຕຣຫິ ສຸນໂຂ, ປຕ຺ຫິຕປ຺ຣິໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ''ນ຺ຕິຯ

ສຸນຂຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທຸຕິຍາຯ

[໔໔໓] ໓ຯ ຄຸຕ຺ຕິລຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ສຕ຺ຕຕນ຺ຕີ ສຸມຊຸຣນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວລຸວຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເທວທຕ຺ຕໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິຯ ຕສ຺ມິຍ຺ຫິ ກາເລ ກິກ຺ຂູ ເທວທຕ຺ຕໍ ອາຫໍສຸ – ''ອາວຸໂສ ເທວທຕ຺ຕ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂຊ ຕຸຍ຺ຫໍ ອາຈຣິໂຍ, ຕ຺ວໍ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຊໍ ນິສ຺ສາຍ ຕີຕິ ປີຜການິ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫີ, ຈຕ຺ຕາຣິ ຊານານິ ອຸປ຺ປາເທສິ, ອາຈຣິຍສ຺ສ ນາມ ປຜິສຕ຺ຕຸນາ ກວິຕຸໍ ນ ຍຸຕ຺ຕ''ນ຺ຕິຯ ເທວທຕ຺ໂຕ ''ກີ ປນ ເມ, ອາວຸໂສ, ສມໂຕ ໂຄຕໂມ ອາຈຣິໂຍ, ນນຸ ມຍາ ອຕ຺ຕໂນ ພເລເນວ ຕີຕີ ປີຜການິ ອຸຄ຺ຄຫິຕານິ, ຈຕ຺ຕາຣິ ຊານານິ ອຸປ຺ປາທິຕານິ''ຕິ ອາຈຣິຍໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂາສິຯ ກິກ຺ຂູ ຊມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຜ຺ຖາເປສຸໍ ''ອາວຸໂສ, ເທວທຕ຺ໂຕ ອາຈຣິຍໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂາຍ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຊສ຺ສ ປຜິສຕ຺ຕຸ ຫຸຕ຺ວາ ມຫາວິນາສໍ ປຕ຺ໂຕ''ຕິຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ''ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ''ຕິ ປຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ''ອິມາຍ ນາມາ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ນ, ກິກ຺ຂເວ, ເທວທຕ຺ໂຕ ອິທາເນວ ອາຈຣິຍໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂາຍ ມມ ປຜິສຕ຺ຕຸ ຫຸຕ຺ວາ ວິນາສໍ ປາປຸຕາຕິ, ປຸພ຺ເພປີ ປຕ຺ໂຕເຍວາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ຄນ຺ຊພ຺ພກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ''ຄຸຕ຺ຕິລກຸມາໂຣ''ຕິສ຺ສ ນາມໍ ອກໍສຸຯ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຄນ຺ຊພ຺ພສິປ຺ເປ ນິປ຺ຜຕ຺ຕີ ປຕ຺ວາ ຄຸຕ຺ຕິລຄນ຺ຊພ຺ໂພ ນາມ ສກລຊມ຺ພຸທີເປ ອຄ຺ຄຄນ຺ຊພ຺ໂພ ອໂຫສິຯ ໂສ ທາຣາກຣຕໍ ອກຕ຺ວາ ອນ຺ເຊ ມາຕາປິຕໂຣ ໂປເສສິຯ ຕທາ ພາຣາຕສິວາສິໂນ ວາຕິຊາ ວຕິຊ຺ຊາຍ ອຸຊ຺ເຊນິນຄຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຸສ຺ສເວ ຊຸຜ຺ເຖ ຜນ຺ທກໍ ສໍຫຣິຕ຺ວາ ພຫຸໍ ມາລາຄນ຺ຊວິເລປນຍ຺ຈ ຂຊ຺ຊໂກຊ຺ຊາທີນິ ຈ ອາທາຍ ກີລຸອນຜ຺ຖາເນ ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວາ ''ເວຕນໍ ທຕ຺ວາ ເອກໍ ຄນ຺ຊພ຺ພໍ ອາເນຖາ''ຕິ ອາຫໍສຸຯ ເຕນ ຈ ສມເຍນ ອຸຊ຺ເຊນິຍໍ ມູສິໂລ ນາມ ເຊຜ຺ຖຄນ຺ຊພ຺ໂພ ໂຫຕິ, ເຕ ຕໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຄນ຺ຊພ຺ພໍ ກາເຣສຸໍຯ

ມູສິໂລ ວີຕໍ ວາທນ຺ໂຕ ວີຕໍ ອຸຕ຺ຕມມຸຈ຺ຜນາຍ ມຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ວາເທສິຯ ເຕສໍ ຄຸຕ຺ຕິລຄນ຺ຊພ຺ພສ຺ສ ຄນ຺ຊພ຺ເພ ຊາຕປ຺ຣິຈຍານໍ ຕສ຺ສ ຄນ຺ຊພ຺ພໍ ກິລຍ຺ຊກຕ຺ຫູວນໍ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ອຸປ຺ຜ຺ຖາສິ, ເອໂກປີ ປຫຜ຺ຖາກາຣໍ ນ ທສ຺ເສສິຯ ມູສິໂລ ເຕສຸ ຕຸຜ຺ຖາກາຣໍ ອທສ຺ເສນ຺ເຕສຸ ''ອຕິຂຣໍ ກຕ຺ວາ ວາເທມິ ມຍ຺ເຍ''ຕິ ມຊ຺ຊິມມຸຈ຺ຜນາຍ ມຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ມຊ຺ຊິມສເຣນ ວາເທສິ, ເຕ ຕຕ຺ຖປີ ມຊ຺ຊຕ຺ຕາວ ອເຫສຸໍຯ ອຖ ໂສ ''ອິເມ ນ ກິຍ຺ຈິ ຊານນ຺ຕິ ມຍ຺ເຍ''ຕິ ສຍມ຺ປີ ອຊານນໂກ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ຕນ຺ຕິໂຍ ສິຖິເລ ວາເທສິ, ເຕ ຕຕ຺ຖປີ ນ ກິຍ຺ຈິ ອາຫໍສຸຯ ອຖ ເນ ມູສິໂລ ''ອມ຺ໂກ ວາຕິຊາ, ກີ ນຸ ໂຂ ມຍິ ວີຕໍ ວາເທນ຺ເຕ ຕຸມ຺ເຫ ນ ຕຸສ຺ສຖາ''ຕິຯ ''ກີ ປນ ຕ຺ວໍ ວີຕໍ ວາເທສິ, ມຍຍ຺ຫິ 'ອຍໍ ວີຕໍ ມຸຈ຺ເຊຕີ'ຕິ ສຍ຺ຍໍ ອກຣິມ຺ຫາ''ຕິຯ ''ກີ ປນ ຕຸມ຺ເຫ ມຍາ ອຸຕ຺ຕຣິຕຣໍ ອາຈຣິຍໍ ຊານາຖ, ອຸທາຫຸ ອຕ຺ຕໂນ ອຊານນກາເວນ ນ ຕຸສ຺ສຖາ''ຕິຯ ວາຕິຊາ ''ພາຣາຕສິຍໍ ຄຸຕ຺ຕິລຄນ຺ຊພ຺ພສ຺ສ ວີຕາສທ຺ທໍ ສຸຕປຸພ຺ພານໍ ຕວ ວີຕາສທ຺ໂທ ອິຕ຺ຖີນໍ ທາຣເກ ໂຕສາປນສທ຺ໂທ ວິຍ ໂຫຕີ''ຕິ ອາຫໍສຸຯ ''ເຕນ ຫີ, ທນ຺ທ, ຕຸມ຺ເຫຫີ ທິນ຺ນປ຺ຣິພ຺ພຍໍ ປຜິຄ຺ຄຕ຺ຫຖ, ນ ມຍ຺ຫໍ ເອເຕນຕ຺ໂຖ, ອປີຈ ໂຂ ປນ ພາຣາຕສີ ຄຈ຺ຜນ຺ຕາ ມໍ ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ຄຈ຺ເຜຍ຺ຍາຖາ''ຕິຯ ເຕ ''ສາຊູ''ຕິ ສມ຺ປຜິຈ຺ຊິຕ຺ວາ ຄມນກາເລ ຕໍ ອາທາຍ ພາຣາຕສີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ''ເອຕໍ ຄຸຕ຺ຕິລສ຺ສ ວສນຜ຺ຖານ''ນ຺ຕິ ອາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາ ສກສກນິເວສນໍ ອຄມິສຸໍຯ

ມູສິໂລ ໂພຊິສຕ຺ຕສ຺ສ ເຄຫໍ ປວິສິຕ຺ວາ ລຄ຺ເຄຕ຺ວາ ຖປິຕໍ ໂພຊິສຕ຺ຕສ຺ສ ຊາຕິວີຕໍ ທິສ຺ວາ ຄເຫຕ຺ວາ ວາເທສິ, ອຖ ໂພຊິສຕ຺ຕສ຺ສ ມາຕາປິຕໂຣ ອນ຺ຊກາເວນ ຕໍ ອປສ຺ສນ຺ຕາ ''ມູສິກາ ມຍ຺ເຍ ວີຕໍ ຂາທນ຺ຕີ''ຕິ ສຍ຺ຍາຍ ''ສຸສູ''ຕິ ອາຫໍສຸຯ ຕສ຺

ນີ ກາເລ ມູສີໂລ ວິຕໍ ຄເປຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ມາຕາປີຕໂຣ ວນ຺ທິຕ຺ວາ “ກຸໂຕ ອາຄໂຕສີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ອາຈຣິຍສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ສິປ຺ປໍ ອຸຄ຺ຄຫິຕຸໍ ອຸຊ຺ເຊນິໂຕ ອາຄໂຕມ຺ຫີ”ຕິ ອາຫ. ໂສ “ສາທູ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ກຫໍ ອາຈຣິໂຍ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ວິປ຺ປວຸຕ຺ໂຖ, ຕາຕ, ອຊ຺ຊ ອາຄມິສ຺ສຕີ”ຕິ ສຸຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ນິສີທິຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ອາຄຕໍ ທິສ຺ວາ ເຕນ ກຕປ຺ຜິສນ຺ຖາໂຣ ອຕ຺ຕໂນ ອາຄຕກາຣຕໍ ອາໂຣເຈສີ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອຽຄວິຊ຺ຊາປາຄໂກ, ໂສ ຕສ຺ສ ອສປ຺ປຸຣິສກາວໍ ລຕ຺ວາ “ຄຈ຺ຉ ຕາຕ, ນຕ຺ຖິ ຕວ ສິປ຺ປ”ນ຺ຕິ ປຜິກ຺ຂິປີ. ໂສ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ມາຕາປີຕູນໍ ປາເທ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸປກາຣໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ເຕ ອາຣາເຣຕ຺ວາ “ສິປ຺ປໍ ເມ ທາເປຖາ”ຕິ ຍາຈີ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ມາຕາປີຕູຫິ ປຸນປ຺ປຸນໍ ວຸຈ຺ຈມາໂນ ເຕ ອຕິກ຺ກມິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ສິປ຺ປໍ ອຫາສີ. ໂສ ໂພທິສຕ຺ເຕເນວ ສທ຺ທິ ຣາຊນິເວສນໍ ຄຈ຺ຉຕິ. ຣາຊາ ຕໍ ທິສ຺ວາ “ໂກ ເອສ, ອາຈຣິຍາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. “ມຍ຺ຫໍ ອນ຺ເຕວາສິໂກ, ມຫາຣາຊາ”ຕິ. ໂສ ອນ຺ກ຺ກເມນ ຣຍ຺ໂຍ ວິສ຺ສາສິໂກ ອໂຫສີ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອາຈຣິຍມຸຍ຺ຖິ ອກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຊານນນິຍາເມນ ສພ຺ພໍ ສິປ຺ປໍ ສິກ຺ຂາເປຕ຺ວາ “ນິຍ຺ຖິຕໍ ເຕ, ຕາຕ, ສິປ຺ປ”ນ຺ຕິ ອາຫ.

ໂສ ຈິນ຺ເຕສິ – “ມຍ຺ຫໍ ສິປ຺ປໍ ປຄຸຕໍ, ອິທຍ຺ຈ ພາຣາຕສີນຄຣໍ ສກລຊມ຺ພຸທີເປ ອຄ຺ຄນຄຣໍ, ອາຈຣິໂຍປີ ມຫລຸລໂກ, ອິເຣວ ມຍາ ວສິຕຸໍ ວຍ຺ຜຕີ”ຕິ. ໂສ ອາຈຣິຍໍ ອາຫ – “ອາຈຣິຍ ອຫໍ ຣາຊານໍ ອຸປ຺ຜຄ຺ຫິສ຺ສາມີ”ຕິ. ອາຈຣິໂຍ “ສາທຸ, ຕາຕ, ຣຍ຺ໂຍ ອາໂຣເຈສ຺ສາມີ”ຕິ ຄນ຺ຕ຺ວາ “ອມ຺ຫາກໍ ອນ຺ເຕວາສິໂກ ເທວໍ ອຸປ຺ຜຄາຕຸໍ ອິຈ຺ຉຕິ, ເທຍ຺ຍທມ຺ມມສ຺ສ ຊານາຖາ”ຕິ ຣຍ຺ໂຍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ຣຍ຺ຍາ “ຕຸມ຺ຫາກໍ ເທຍ຺ຍທມ຺ມໂຕ ອຸປ຺ຫຸຕໍ ລກິສ຺ສຕີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຕໍ ປວຕ຺ຕິ ມູສິລສ຺ສ ອາໂຣເຈສີ. ມູສິໂລ “ອຫໍ ຕຸມ຺ເຫຫິ ສມກລຸເຍວ ລການ຺ໂຕ ອຸປ຺ຜຄ຺ຫິສ຺ສາມິ, ນ ອລການ຺ໂຕ”ຕິ ອາຫ. “ກິກາຣຕາ”ຕິ? “ນນຸ ອຫໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ຊານນສິປ຺ປໍ ສພ຺ພໍ ຊານາມີ”ຕິ? “ອາມ, ຊານາສີ”ຕິ. “ເອວໍ ສນ຺ເຕ ກສ຺ມາ ມຍ຺ຫໍ ອຸປ຺ຫຸຕໍ ເທຕີ”ຕິ? ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຣຍ຺ໂຍ ອາໂຣເຈສີ. ຣາຊາ “ຍທິ ເອວໍ ຕຸມ຺ເຫຫິ ສມກໍ ສິປ຺ປໍ ທສ຺ເສຕຸໍ ສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ສມກໍ ລກິສ຺ສຕີ”ຕິ ອາຫ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຣຍ຺ໂຍ ວຈນໍ ຕສ຺ສ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ເຕນ “ສາທຸ ທສ຺ເສສ຺ສາມີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຣຍ຺ໂຍ ຕໍ ປວຕ຺ຕິ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ “ສາທຸ ທສ຺ເສຕຸ, ກຕຣທິວສໍ ສາກຈ຺ຉາ ໂຫຕູ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ອິໂຕ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ໂຫຕຸ, ມຫາຣາຊາ”ຕິ ອາຫ.

ຣາຊາ ມູສິລໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ “ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ອາຈຣິເຍນ ສທ຺ທິ ສາກຈ຺ຉໍ ກຣິສ຺ສສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ສຈ຺ຈໍ, ເທວາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ອາຈຣິເຍນ ສທ຺ທິ ວິຄ຺ຄໂຫ ນາມ ນ ວຍ຺ຜຕິ, ມາ ກຣີ”ຕິ ວາຣິຍມາໂນປີ “ອລໍ, ມຫາຣາຊ, ໂຫຕ຺ເຍວ ເມ ອາຈຣິເຍນ ສທ຺ທິ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ສາກຈ຺ຉາ, ກຕຣສ຺ສ ຊານິກາວໍ ຊານິສ຺ສາມາ”ຕິ ອາຫ. ຣາຊາ “ສາທູ”ຕິ ສມ຺ປຜິຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອິໂຕ ກິຣ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ອາຈຣິຍຄ຺ຄຕ຺ຕິໂລ ຈ ອນ຺ເຕວາສິກມູສິໂລ ຈ ຣາຊທ຺ວາເຣ ອຍ຺ຍມຍ຺ຍໍ ສາກຈ຺ຉໍ ກຕ຺ວາ ສິປ຺ປໍ ທສ຺ເສສ຺ສນ຺ຕິ, ນາຄຣາ ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວາ ສິປ຺ປໍ ປສ຺ສນ຺ຕູ”ຕິ ເກຣີ ຈຣາເປສີ.

ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຈິນ຺ເຕສິ – “ອຍໍ ມູສິໂລ ທຫໂຣ ຕຣຸໂຕ, ອຫໍ ມຫລຸລໂກ ປຣິຫີນຖາໂມ, ມຫລຸລກສ຺ສ ກິຣິຍາ ນາມ ນ ສມ຺ປຊ຺ຊຕີ. ອນ຺ເຕວາສິເກ ນາມ ປຣາຊິເຕປີ ວິເສໂສ ນຕ຺ຖິ, ອນ຺ເຕວາສິກສ຺ສ ປນ ຊເຍ ສຕິ ປຕ຺ຕພ຺ພລຊ຺ຊໂຕ ອຣຍ຺ຍໍ ປວິສິຕ຺ວາ ມຣຕໍ ວຣຕຣ”ນ຺ຕິ. ໂສ ອຣຍ຺ຍໍ ປວິສິຕ຺ວາ ມຣຕາເຍນ ນິວຕ຺ຕຕິ, ລຊ຺ຊາເຍນ ຄຈ຺ຉຕິ. ເອວມສ຺ສ ຄມນາຄມນໍ ກໂຣນ຺ຕສ຺ເສວ ຉ ທິວສາ ອຕິກ຺ກນ຺ຕາ, ຕິຕານິ ມຕານິ, ຊຽພມຄ຺ໂຄ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ຕສ຺ມີ ຂເຕ ສກ຺ກສ຺ສ ກວນໍ ອຸຕ຺ຫາກາຣໍ ທສ຺ເສສີ. ສກ຺ໂກ ອາວຊ຺ຊມາໂນ ຕໍ ກາຣຕໍ ລຕ຺ວາ “ຄ຺ຄຕ຺ຕິລຄນ຺ທພ຺ໂພ ອນ຺ເຕວາສິກສ຺ສ ກເຍນ ອຣຍ຺ເຍ ມຫາທຸກ຺ຂໍ ອນ຺ໂກຕີ , ເອຕສ຺ສ ມຍາ ອວສ຺ສເຍນ ກວິຕຸໍ ວຍ຺ຜຕີ”ຕິ ເວເຄນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ປຸຣໂຕ ຖຕ຺ວາ “ອາຈຣິຍ, ກສ຺ມາ ອຣຍ຺ຍໍ ປວິຍ຺ໂຖສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ໂກສີ ຕ຺ວ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ສກ຺ໂກຫມສ຺ມີ”ຕິ ອາຫ. ອຖ ນໍ ໂພທິສຕ຺ໂຕ “ອຫໍ ໂຂ, ເທວຣາຊ, ອນ຺ເຕວາສິກໂຕ ປຣາຊຍກເຍນ ອຣຍ຺ຍໍ ປວິຍ຺ໂຖ”ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໖.

“ສຕ຺ຕຕນ຺ຕຶ ສຸມທຸຣໍ, ຣາມເຕຍ຺ຍໍ ອວາຈຍິ;

ໂສ ມໍ ຣງ຺ຄມ຺ຫິ ອວ຺ເຫຕິ, ສຣຕໍ ເມ ໂຫຕິ ໂກສິຍາ”ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ອຫໍ, ເທວຣາຊ, ມູສິລໍ ນາມ ອນ຺ເຕວາສິກໍ ສຕ຺ຕຕນ຺ຕຶ ສຸມທຸຣໍ ຣາມເຕຍ຺ຍໍ ວີຕໍ ອຕ຺ຕໂນ ຊານນນິຍາເມນ ສິກ຺ຂາເປສຶ, ໂສ ມໍ ອິທານິ ຣງ຺ຄມຕ຺ຫເລ ປກ຺ໂກສຕິ, ຕສ຺ສ ເມ ຕ຺ວໍ, ໂກສິຍໂຄຕ຺ຕ, ສຣຕໍ ໂຫຫີຕິ.

ສກ຺ໂກ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ມາ ກາຍິ, ອຫໍ ເຕ ຕາຕລ຺ຈ ເລຕລ຺ຈາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໗໚

‘‘ອຫໍ ຕໍ ສຣຕໍ ສມ຺ມ, ອຫມາຈຣິຍປ຺ູຊໂກ;

ນ ຕໍ ຊຍິສ຺ສຕິ ສິສ຺ໂສ, ສິສ຺ສມາຈຣິຍ ເຊສ຺ສສີ’’ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ອຫໍ ຕໍ ສຣຕາມ຺ຕິ ອຫໍ ສຣຕໍ ອວສ຺ສໂຍ ປ຺ຕິຍ຺ຖາ ຫຸຕ຺ວາ ຕໍ ຕາຍິສ຺ສາມິ໚ ສມ຺ມາຕິ ປິຍວຈນເມຕໍ໚ ສິສ຺ສມາຈຣິຍ, ເຊສ຺ສສີຕິ, ອາຈຣິຍ, ຕ຺ວໍ ວິຕໍ ວາຫຍມາໂນ ສິສ຺ສໍ ຊິນິສ຺ສສິ໚ ອປິຈ ຕ຺ວໍ ວິຕໍ ວາເຫນ຺ໂຕ ເອກໍ ຕນ຺ຕຶ ລິນ຺ທິຕ຺ວາ ລ ວາເຫຍ຺ຍາສິ, ວິຕາຍ ເຕ ປ຺ກຕິສທ຺ໂທ ກວິສ຺ສຕິ໚ ມູສິໂລປິ ຕນ຺ຕຶ ລິນ຺ທິສ຺ສຕິ, ອຖ຺ສ ວິຕາຍ ສທ຺ໂທ ນ ກວິສ຺ສຕິ໚ ຕສ຺ມິ ຂເຕ ໂສ ປ຺ຣາຊຍໍ ປາປ຺ຸຕິສ຺ສຕິ໚ ອຖ຺ສ ປ຺ຣາຊຍກາວໍ ລຕ຺ວາ ທຸຕິຍມ຺ປິ ຕຕິຍມ຺ປິ ຈຕຸຕ຺ຖມ຺ປິ ປ຺ລ຺ຈມມ຺ປິ ສຕ຺ຕມມ຺ປິ ຕນ຺ຕຶ ລິນ຺ທິຕ຺ວາ ສຸທ຺ສທຕ຺ຫກເມວ ວາເຫຍ຺ຍາສິ, ລິນ຺ນຕນ຺ຕິໂກຍິທິ ສໂຣ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ສກລໍ ທ຺ວາທສໂຍຊນິກໍ ພາຣາຕາສິນຄຣໍ ລາເທຕ຺ວາ ຄສ຺ສຕີຕິ໚

ເອວໍ ວຕ຺ວາ ສກ຺ໂກ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ຕີສ຺ໂສ ປາສກຆຍິກາ ທຕ຺ວາ ເອວມາຫ – ‘‘ວິຕາສທ຺ເທເນວ ປນ ສກລນຄເຣ ລາທິເຕ ອິໂຕ ເອກໍ ປາສກຆຍິກໍ ອາກາເສ ຊິເປ຺ຍ຺ຍາສິ, ອຖ ເຕ ປ຺ຸຣໂຕ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຕີຕີ ອຈ຺ລຣາສຕານິ ນຈ຺ຈິສ຺ສນ຺ຕິ໚ ຕາສໍ ນຈ຺ຈນກາເລ ຈ ທຸຕິຍໍ ຊິເປ຺ຍ຺ຍາສິ, ອຖາປ຺ຣານິປິ ຕີຕີ ສຕານິ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຕວ ວິຕາຂຸເຣ ນຈ຺ຈິສ຺ສນ຺ຕິ໚ ຕໂຕ ຕຕິຍໍ ຊິເປ຺ຍ຺ຍາສິ, ອຖາປ຺ຣານິ ຕີຕີ ສຕານິ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຣງຄມຕ຺ຫເລ ນຈ຺ຈິສ຺ສນ຺ຕິ໚ ອຫມ຺ປິ ເຕ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄມິສ຺ສາມິ, ຄຈ຺ລ ມາ ກາຍີ’’ຕິ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ອສ຺ສາເສສິ໚ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ປ຺ຸພພຕ຺ຫສມເຍ ເຄຫໍ ອຄມາສິ໚ ນາຄຣາ ຣາຊທ຺ວາຣສມີເປ ມຕ຺ຫປໍ ກຕ຺ວາ ຣລ຺ໂລ ອາສນໍ ປ຺ລ຺ລເປສຸໍ໚ ຣາຊາ ປາສາທາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ອລງກຕມຕ຺ຫເປ ປ຺ລ຺ລງກມຊ຺ເຊ ນິສີທິ, ທ຺ວາທສສຫສ຺ສາ ອລງກຕິຕ຺ຖິໂຍ ອມຈ຺ຈພ຺ຣາຫ຺ມຕຄຫປຕິກາທໂຍ ຈ ຣາຊານໍ ປຣິວາຣຍີສຸ, ສພ຺ເພ ນາຄຣາ ສນ຺ນິປຕີສຸ, ຣາຊງຄເຕ ຈກ຺ກາຕິຈກ຺ເກ ມລ຺ຈາ ຕິມລ຺ເຈ ພນ຺ຘີສຸ໚

ໂພຘິສຕ຺ໂຕປິ ນ຺ຫາຕານຸລິຕ຺ໂຕ ນານຄຣສໂກຊນໍ ກຸລ຺ຊິຕ຺ວາ ວິຕໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປ຺ລ຺ລຕ຺ຕາສເນ ນິສີທິ໚ ສກ຺ໂກ ອທິສ຺ສມານກາເຍນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອາກາເສ ອຍ຺ຖາສິ, ໂພຘິສຕ຺ໂຕເຍວ ນໍ ປສ຺ສຕິ໚ ມູສິໂລປິ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອາສເນ ນິສີທິ໚ ມຫາຊໂນ ປຣິວາເຣສິ, ອາທິໂຕວ ທ຺ເວປິ ສມສມໍ ວາຫຍີສຸ໚ ມຫາຊໂນ ທ຺ວິນ຺ນມ຺ປິ ວາທິເຕນ ຕຸຍ຺ໂຖ ອຸກ຺ກຸຍ຺ຖິສຫສ຺ສານິ ປ໌ວຕ຺ເຕສິ໚ ສກ຺ໂກ ອາກາເສ ຄຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕລ຺ເລວ ສາເວນ຺ໂຕ ‘‘ເອກໍ ຕນ຺ຕຶ ລິນ຺ທາ’’ຕິ ອາຫ໚ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕນ຺ຕຶ ລິນ຺ທິ, ສາ ລິນ຺ນາປິ ລິນ຺ນໂກຍິຍາ ສຣໍ ມຸລ຺ຈເຕວ, ເທວຄນ຺ຆພ຺ພໍ ວິຍ ວຕ຺ຕຕິ໚ ມູສິໂລປິ ຕນ຺ຕຶ ລິນ຺ທິ, ຕໂຕ ສທ຺ໂທ ນ ນິກ຺ຂມິ໚ ອາຈຣິໂຍ ທຸຕິຍມ຺ປິ ລິນ຺ທິ ...ເປ... ສຕ຺ຕມມ຺ປິ ລິນ຺ທິ໚ ສຸທ຺ສທຕ຺ຫກໍ ວາເທນ຺ຕສ຺ສ ສທ຺ໂທ ນຄຣໍ ລາເທຕ຺ວາ ອຍ຺ຖາສິ໚ ເຈລຸກ຺ເຂປສຫສ຺ສານິ ເຈວ ອຸກ຺ກຸຍ຺ຖິສຫສ຺ສານິ ຈ ປ໌ວຕ຺ຕຍີສຸ໚ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ເອກໍ ປາສກໍ ອາກາເສ ຊິປິ, ຕີຕີ ອຈ຺ລຣາສຕານິ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ນຈ຺ຈີສຸ໚ ເອວໍ ທຸຕິເຍ ຈ ຕຕິເຍ ຈ ຊິຕ຺ເຕ ຕີຕີ ຕີຕີ ອຈ຺ລຣາສຕານິ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ນຈ຺ຈີສຸ໚

ຕສ຺ມິ ຂເຕ ຣາຊາ ມຫາຊນສ຺ສ ອິງຄິຕສລ຺ລໍ ອທາສິ, ມຫາຊໂນ ອຸຍ຺ຖາຍ ‘‘ຕ຺ວໍ ອາຈຣິເຍນ ສທ຺ຘິ ວິຣຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ‘ສມກາຣໍ ກໂຣມີ’ຕິ ວາຍມສິ, ອຕ຺ຕໂນ ປ໌ມາຕໍ ນ ຊານາສີ’’ຕິ ມູສິລໍ ຕຊ຺ເຊຕ຺ວາ ຄທິຕຄທິເຕເຫວ ປາສາຕທຕ຺ຫາທີທີ ສໍຈຸຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຕ຺ວາ ປາເທ ຄເຫຕ຺ວາ ສງກາຣຍ຺ຖາເນ ລຫ຺ເຫສິ໚ ຣາຊາ ຕຸຍ຺ຖຈິຕ຺ໂຕ ຆນວສ຺ສໍ ວສ຺ສາເປນ຺ໂຕ ວິຍ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ພຫຸໍ ຆນໍ ອທາສິ, ຕຖາ ນາຄຣາ໚ ສກ຺ໂກ ໂພຘິສຕ຺ເຕນ ສທ຺ຘິ ປ໌ຍິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ ‘‘ອຫໍ ເຕ, ປ໌ຕ຺ທິຕ, ສຫສ຺ສຍຸຕ຺ຕໍ ອາຊລ຺ລຣຖໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ປ໌ຈ຺ລາ ມາຕລີ ເປເສສ຺ສາມິ, ຕ຺ວໍ ສຫສ຺ສຍຸຕ຺ຕໍ ເວຊຍນ຺ຕຣຖວຣໍ ອກິຣຸຍ຺ຫ ເທວໂລກໍ ອາຄຈ຺ເລຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ປ໌ກ຺ກາມິ໚

ອຖ ນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປ໌ຕ຺ທຸກມ຺ພລສິລາຍໍ ນິສິນ຺ນໍ ‘‘ກຫໍ ຄຕາຕ຺ຖ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິ ເທວທິຕໂຣ ປ຺ຸຈ຺ລີສຸ໚ ສກ຺ໂກ ຕາສໍ ຕໍ ກາຣຕໍ ວິຕ຺ຖາເຣນ ກເຖຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ສີລລ຺ຈ ຄຸຕລ຺ຈ ວຕ຺ເຕສິ໚ ເທວທິຕໂຣ ‘‘ມຫາຣາຊ, ມຍມ຺ປິ ອາຈຣິຍໍ ທຍ຺ຖຸກາມາ, ອິຘ

ນំ ອາເນຫີ''ຕິ ອາຫំສុ។ ສກ្កោ ມາຕລឹ ອານបុເຕ្វາ ''ຕាຕ, ເທວច្ឆរា ឥត្ថិលគនុឆព្ឫំ ທេ្តុកាមា, ຄຈ្ឆ ນំ ເວຊយន្តប្យ និសីທາເປ្ຕາ ອາເນហិ''ຕិ។ ໂສ ''ສາធូ''ຕិ ຄនុត្វា ໂພនិសត្តំ ອາເນសិ។ ສក្កោ ໂພនិសត្តេន ສທ្ឋឹ ສມ្មោທិត្វា ''ເທວកញ្ញា ກិរ ເຕ, ອາຈរិយ, ຄនុឆព្ឫំ ໂສត្តកាមា''ຕិ ອາហ។ ''ມយំ ມហារាឆ, ຄនុឆព្ឫា ນາម សិប្បំ និស្សាយ ຊີວាម, ມູលំ លភន្តា វាເທយ្យាមា''ຕិ។ ''វាເທហិ, ອហំ ເຕ ມູລំ ທស្សាមិ''ຕិ។ ''ນ ມយ្ហំ ອញ្ញេន ມូເລនត្ថោ, ឥមា បន ເທວធីតរោ ອត្តនោ ອត្តនោ ກល្យាណកម្មំ ກថេន្តុ, ເອវាហំ វាເທស្សាមិ''ຕិ ។ ອថ ນំ ເທວធីតរោ ອាហំສុ – ''ອម្ហេហិ ກតំ ກល្យាណកម្មំ ປច្ឆា ຕុម្ហាកំ ກេធេស្សាម, ຄនុឆព្ឫំ ກរោហិ ອາຈរិយា''ຕិ។ ໂພនិសត្តោ សត្តាហំ ເທວតានំ ຄនុឆព្ឫំ ອកាសិ, ຕំ ທិព្ឫគនុឆព្ឫំ ອភិភវិត្វា ປវត្តិ។ ສត្តេមេ ທិវសេ ອាທិໂຕ ປឋ្ឋាយ ເທវធីតានំ ກល្យាណកម្មំ ປុច្ឆិ។ ເອກំ ກស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាເລ ເອកស្ស ភិក្ខុໂນ ឧត្តមវត្ថំ ທត្វា ສក្កស្ស ປរិចារិកា ຫុត្វា និព្ឫត្តំ ອច្ឆរាសហស្សបរិវារំ ឧត្តមវត្ថេທវធីតំ ''ຕ្វំ ປុរិមភវេ ກឹ ກម្មំ ກត្វា និព្ឫត្តា''ຕិ ປុច្ឆិ។ ຕស្ស ປុច្ឆນາກາໂຣ ຈ វិស្សជ្ជនា ຈ វិមានវត្ថុម្ហិ ອາຄតមេវ។ ວុត្តញ្ហិ ຕត្ថ –

''ອភិក្កន្តេន វណ្ណេន, ຍາ ຕ្វំ ຕិដ្ឋសិ ເທវເຕ;

ໂອភាសេន្តិ ທិសា ສព្ឫា, ໂອសធី វិយ ຕារកា។

''ເកន ເຕຕາទិໂສ វណ្ណោ, ເកន ເຕ ឥធ មិជ្ឈតិ;

ឧប្បជ្ជន្តិ ຈ ເຕ ໂភគា, ເຍ ເກចិ មនសោ ປិយា។

''ປុច្ឆាមិ ຕំ ເທវិ មហានុភាវេ, មនុស្សភូតា ກិមកាសិ ປុញ្ញំ;

ເកនាសិ ເອវំ ឆលិតានុភាវា, វណ្ណោ ຈ ເຕ ສព្ឫទិសា ປភាសតី''ຕិ។

''វត្ថុត្តមទាយិកា ນາរី, ປវរា ໂហតិ នរេសុ នារីសុ;

ເອវំ ປិយរូបទាយិកា មនាបំ, ທិព្ឫំ សា លភតេ ឧបេច្ច ឋានំ។

''ຕស្សា មេ ປស្ស វិមានំ, ອច្ឆរា កាមវណ្ណិនិហមស្មិ;

ອច្ឆរាសហស្សស្សាហំ, ປវរា ປស្ស ປុញ្ញានំ វិបាកំ។

''ເຕន មេតាទិໂສ វណ្ណោ, ເຕន មេ ឥធ មិជ្ឈតិ;

ឧប្បជ្ជន្តិ ຈ មេ ໂភគា, ເຍ ເກចិ មនសោ ປិយា។

''ເຕនម្ហិ ເອវំ ឆលិតានុភាវា;

វណ្ណោ ຈ មេ ສព្ឫទិសា ປភាសតី''ຕិ។ (វិ។ វ។ ៦៤៧-៦៥១, ៦៥៦-៦៥៨);

ອປរា ປិណ្ឌាយ ຈរមានស្ស ភិក្ខុໂນ ປូជនត្ថាយ ປុប្ផានិ ອທាសិ, ອປរា ''ເຈតិយេ ຄនុឆបញ្ចង្គុលិកំ ເທថា''ຕិ ຄនុធេ ອທាសិ, ອປរា មធុរានិ ផលាផលានិ ອທាសិ, ອປរា ឧច្ឆុរសំ ອທាសិ, ອປរា ກស្សបទសពលស្ស ເຈតិយេ ຄនុឆបញ្ចង្គុលិកំ ອທាសិ, ອປរា មគ្គបដិបន្នានំ ភិក្ខូនំ ភិក្ខុនីនញ្ច ກុលគេហេ វាសំ ឧបគតានំ ສន្តិកេ ធម្មំ ອស្សោសិ, ອປរា នាវាយ ឧបកដ្ឋាយ វេលាយ ກត្តស្ស ភិក្ខុໂນ ឧទកេ ឋត្វា ឧទកំ ອທាសិ, ອປរា ອគារមជ្ឈេ វសមានា ອក្កោធនា ຫុត្វា

ສສຸສຸສສຸຣວຕຸຕໍ ອກາສິ, ອປ໌ຣາ ອຕຸຕໂນ ລຫຸສໂກຍຸຄາສໂຕປິ ສໍວິກາຄໍ ກຕຸວາວ ປຣິກຸລຸອິ, ສີລວຕີ ຈ ອໂຫສີ, ອປ໌ຣາ ປຣ ເຄເຫ ທາສີ ຫຸຕຸວາ ນິກຸໂກສບາ ນິມຸມານາ ອຕຸຕໂນ ລຫຸສໂກຍຸຄາສໂຕ ສໍວິກາຄໍ ກຕຸວາ ເທວຣລຸໂລ ປຣິຈາຣິກາ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕາ (ວິ໋ ວ໋ ອຜຸຖ໋ ໓໔໗-໓໕໖)໋ ເອວໍ ສພຸພາປີ ຄຸຕຸຕິລວິມານວຕຸຖຸສຸມີ ອາຄຕາ ຉຕຸຕີສ ເທວທີດາ ຍໍ ຍໍ ກມຸມໍ ກຕຸວາ ຕຕຸຖ ນິພຸພຕຸຕາ, ສພຸພໍ ໂພທິສຕຸໂຕ ປຸຈຸຉິ໋ ຕາປີສຸສ ອຕຸຕໂນ ກຕກມຸມໍ ຄາຖາຫິເຍວ ກເຖສຸໍ໋ ຕໍ ສຸຕຸວາ ໂພທິສຕຸໂຕ "ລາກາ ວຕ ເມ, ສຸລຫຸໍ ວຕ ເມ, ສຸວາຫໍ ອິທາຄນຸຕຸວາ ອປຸປມຕຸຕເກນປີ ກມຸເມນ ປຕິລທຸສທິພຸພສມຸປຕຸຕີໂຍ ອສຸໂສສີ໋ ອິໂຕ ທານີ ປຕຸຖາຍ ມນຸສຸສໂລກໍ ຄນຸຕຸວາ ທານາທີນິ ກຸສລກມຸມານິເຍວ ກຣິສຸສາມີ"ຕິ ວຕຸວາ ອິມໍ ອຸທານໍ ອຸທາເນສີ –

"ສຸວາຄຕໍ ວຕ ເມ ອຊຸຊ, ສຸປ໌ປພາຕໍ ສຸຫຸຍຸຖິຕໍ;

ຍໍ ອທຸທສາມິ ເທວຕາໂຍ, ອຈຸຉຣາກາມວຕຸຕິໂຍ໋

"ອິມາສາຫໍ ຘມຸມໍ ສຸຕຸວາ, ກາຫາມິ ກຸສລໍ ພຫຸໍ;

ທາເນນ ສມຈຣິຍາຍ, ສໍຍເມນ ທເມນ ຈ;

ສຸວາຫໍ ຕຕຸຖ ຄມິສຸສາມິ, ຍຕຸຖ ຄນຸຕຸວາ ນ ໂສຈເຣ"ຕິ໋ (ວິ໋ ວ໋ ໖໑໗-໖໑໗);

ອຖ ນໍ ສຕຸຕາຫຈຸເຍນ ເທວຣາຊາ ມາຕລີສງຄາຫກໍ ອາຕາເປຕຸວາ ຣເຖ ນິສີທາເປຕຸວາ ພາຣາຕາສີເມວ ເປເສສີ໋ ໂສ ພາຣາຕສີ ຄນຸຕຸວາ ເທວໂລເກ ອຕຸຕນາ ທິຍຸຖການຕໍ ມນຸສຸສານໍ ອາຈິກຸອິ໋ ຕໂຕ ປຕຸຖາຍ ມນຸສຸສາ ເສາສຸສາຫາ ປຸລຸລານິ ກາຕຸໍ ມລຸລີສຸ໋

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຘມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຫາເນສີ – "ຕທາ ມູສິໂລ ເທວທຕຸໂຕ ອໂຫສີ, ສກຸໂກ ອນຸຣຸທຸໂຣ, ຣາຊາ ອານນຸໂທ, ຄຸຕຸຕິລຄນຸຘພຸໂພ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ"ນຸຕິ໋

ຄຸຕຸຕິລຊາຕກວຕຸຕນາ ຕຕິຍາ໋

[໔໔໔] ໔໋ ວິຄຕິຈຸລຊາຕກວຕຸຕນາ

ຍໍປສຸສຕິ ນ ຕໍ ອິຈຸລຕີຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເອກໍ ປລາຍິກໍ ປຣິພຸພາຊກໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ໋ ໂສ ກີຣ ສກລຊມຸພຸທີເປ ປຕິວາທໍ ອລກິຕຸວາ ສາວຕຸຖີ ອາຄນຸຕຸວາ "ໂກ ມຍາ ສທຸສີ ວາທໍ ກາຕຸໍ ສມຕຸໂຖ"ຕິ ປຸຈຸຉິຕຸວາ "ສມຸມາສມຸພຸທຸໂທ"ຕິ ສຸຕຸວາ ມຫາຊນປຣິວຸໂຕ ເຊຕວນໍ ຄນຸຕຸວາ ກຄວນຸຕໍ ຈຕຸປຣິສມຊຸເຊ ຘມຸມໍ ເທເສນຸຕໍ ປລຸຫໍ ປຸຈຸຉິ໋ ອຖສຸສ ສຕຸຖາ ຕໍ ວິສຸສຊຸເຊຕຸວາ "ເອກໍ ນາມ ກິ"ນຸຕິ ປລຸຫໍ ປຸຈຸຉິ, ໂສ ຕໍ ກເຖຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ອຸຍຸຖາຍ ປລາຍິ໋ ນິສິນຸນປຣິສາ "ເອກປເທເນວ ໂວ, ກນຸເຕ, ປຣິພຸພາຊໂກ ນິຄຸຄຫິໂຕ"ຕິ ອາຫໍສຸ໋ ສຕຸຖາ "ນາຫໍ, ອຸປາສກາ, ອິທາເນເວຕໍ ເອກປເທເນວ ນິຄຸຄຕຸຫາມິ, ປຸພຸເພປີ ນິຄຸຄຕຸຫີເຍວາ"ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ໋

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພທິສຕຸໂຕ ກາສິຣຍຸເຖ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ກາເມ ປຫາຍ ອິສິປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ທີຘຣຕຸຕໍ ຫິມວນຸເຕ ວສີ໋ ໂສ ປພຸພຕາ ໂອຣຸຍຸຫ ເອກໍ ນິຄມຄາມໍ ນິສຸສາຍ ຄງຄານິວຕຸຕເນ ປຕຸຕສາລາຍໍ ວາສໍ ກປຸເປສີ໋ ອເຖໂກ ປຣິພຸພາຊໂກ ສກລຊມຸພຸທີເປ ປຕິວາທໍ ອລກິຕຸວາ ຕໍ ນິຄມໍ ປຕຸວາ "ອຕຸຖີ ນຸ ໂຂ ໂກຈິ ມຍາ ສທຸສີ ວາທໍ ກາຕຸໍ ສມຕຸໂຖ"ຕິ ປຸຈຸຉິຕຸວາ "ອຕຸຖີ"ຕິ ໂພທິສຕຸຕສຸສ ອານຸກາວໍ ສຸຕຸວາ ມຫາຊນປຣິວຸໂຕ ຕສຸສ ວສນຍຸຖານໍ ຄນຸຕຸວາ ປຕິສນຸຖາຣໍ ກຕຸວາ ນິສີທິ໋ ອຖ ນໍ ໂພທິສຕຸໂຕ "ວຕຸຕຄນຸຘປຣິກາວິຕໍ ຄງຄາປານີຍໍ ປີວິສຸສຕີ"ຕິ ປຸຈຸຉິ໋ ປຣິພຸພາຊໂກ ວາເທນ ໂອຕຸຖຣນຸໂຕ "ກາ ຄງຄາ, ວາລຸກາ ຄງຄາ, ອຸທກໍ ຄງຄາ, ໂອຣິມຕີຣໍ ຄງຄາ, ປາຣິມຕີຣໍ ຄງຄາ"ຕິ ອາຫ໋ ໂພທິສຕຸໂຕ "ຕຸວໍ ປນ, ປຣິພຸພາຊກ, ຖເປຕຸວາ ອຸທກໍ ວາລຸກໍ ໂອຣິມຕີຣໍ ປາຣິມຕີຣຍຸຈ ກຫໍ ຄງຄໍ ລກິສຸສສີ"ຕິ ອາຫ໋ ປຣິພຸພາຊໂກ ອປຸປຕິກາໂນ ຫຸຕຸວາ ອຸຍຸຖາຍ ປລາຍິ໋ ຕສຸມີ ປລາເຕ ໂພທິສຕຸໂຕ ນິສິນຸນປຣິສາຍ ຘມຸມໍ ເທເສນຸ

ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໗໗။

‘‘ຍໍ ປສ຺ສຕິ ນ ຕໍ ອິຈ຺ຉຕິ, ຍຍ຺ຈ ນ ປສ຺ສຕິ ຕໍ ກິຣິຈ຺ຉຕິ;

ມຍ຺ຍາມິ ຈິຣໍ ຈຣິສ຺ສຕິ, ນ ຫິ ຕໍ ລຈ຺ຉຕິ ຍໍ ສ ອິຈ຺ຉຕິ။

໑໗໘။

‘‘ຍໍ ລກຕິ ນ ເຕນ ຕຸສ຺ສຕິ, ຍຍ຺ຈ ປຕ຺ເຖຕິ ລທ຺ຘໍ ຫີລຸເຂຕິ;

ອິຈ຺ຉາ ຫິ ອນນ຺ຕໂຄຈຣາ, ວິຄຕິຈ຺ຉານ ນໂມ ກໂຣມເສ’’ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ຍໍ ປສ຺ສຕີຕິ ຍໍ ອຸທກາທິໍ ປສ຺ສຕິ, ຕໍ ຄຽຄາຕິ ນ ອິຈ຺ຉຕິ။ ຍຍ຺ຈ ນ ປສ຺ສຕີຕິ ຍຍ຺ຈ ອຸທກາທິວິນິມຸຕ຺ຕໍ ຄຽຄໍ ນ ປສ຺ສຕິ, ຕໍ ກິຣິຈ຺ຉຕິ။ ມຍ຺ຍາມິ ຈິຣໍ ຈຣິສ຺ສຕີຕິ ອຫໍ ເອວໍ ມຍ຺ຍາມິ – ອຍໍ ປຣິພ຺ພາຊໂກ ເອວຣູປໍ ຄຽຄໍ ປຣິເຍສນ຺ໂຕ ຈິຣໍ ຈຣິສ຺ສຕິ။ ຍຖາ ວາ ອຸທກາທິວິນິມຸຕ຺ຕໍ ຄຽຄໍ, ເອວໍ ຣູປາທິວິນິມຸຕ຺ຕໍ ອຕ຺ຕານມ຺ປິ ປຣິເຍສນ຺ໂຕ ສໍສາເຣ ຈິຣໍ ຈຣິສ຺ສຕິ။ ນ ຫິ ຕໍ ລຈ຺ຉຕີຕິ ຈິຣໍ ຈຣນ຺ໂຕປິ ຍໍ ຕໍ ເອວຣູປໍ ຄຽຄໍ ວາ ອຕ຺ຕານໍ ວາ ອິຈ຺ຉຕິ, ຕໍ ນ ລຈ຺ຉຕິ။ ຍໍ ລກຕີຕິ ຍໍ ອຸທກໍ ວາ ຣູປາທິໍ ວາ ລກຕິ, ເຕນ ນ ຕຸສ຺ສຕິ။ ຍຍ຺ຈ ປຕ຺ເຖຕິ ລທ຺ຘໍ ຫີລຸເຂຕີຕິ ເອວໍ ລທ຺ເຘນ ອຕຸສ຺ສນ຺ໂຕ ຍໍ ຍໍ ສມ຺ປຕ຺ຕີ ປຕ຺ເຖຕິ, ຕໍ ຕໍ ລກິຕ຺ວາ ‘‘ກິໍ ເອຕາຍາ’’ຕິ ຫີລຸເຂຕິ ອວມຍ຺ຍຕິ။ ອິຈ຺ຉາ ຫິ ອນນ຺ຕໂຄຈຣາຕິ ລທ຺ຘໍ ຫີລຸເຂຕ຺ວາ ອຍ຺ຍມຍ຺ຍໍ ອາຣມ຺ມຕໍ ອິຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອຍໍ ອິຈ຺ຉາ ນາມ ຕຕ຺ຫາ ອນນ຺ຕໂຄຈຣາ။ ວິຄຕິຈ຺ຉານ ນໂມ ກໂຣມເສຕິ ຕສ຺ມາ ເຍ ວິຄຕິຈ຺ຉາ ພຸທ຺ຘາທໂຍ, ເຕສໍ ມຍໍ ນມກ຺ກາຣໍ ກໂຣມາຕິ။

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ປຣິພ຺ພາຊໂກ ເອຕຣຫິ ປຣິພ຺ພາຊໂກ ອໂຫສິ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ။

ວິຄຕິຈ຺ຉຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຈຕຸຕ຺ຖາ။

[໔໔໕] ໕။ ມູລປຣິຍາຍຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ກາໂລ ຆສຕິ ກູຕານີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ອຸກ຺ກຏ຺ຐໍ ນິສ຺ສາຍ ສຸກຄວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ມູລປຣິຍາຍສຸຕ຺ຕນ຺ຕໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ။ ຕທາ ກິຣ ປຍ຺ຈສຕາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ຕິຕ຺ຖໍ ເວທານໍ ປາຣຄູ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຕີຕິ ປິຏການິ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ມານມທມຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ‘‘ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂຘປິ ຕີເຓວ ປິຏການິ ຊານາຕິ, ມຍມ຺ປິ ຕານິ ຊານາມ, ເອວໍ ສນ຺ເຕ ກິໍ ຕສ຺ສ ອມ຺ເຫຫິ ນານາກຣຓ’’ນ຺ຕິ ພຸທ຺ຘຸປຏ຺ຐານໍ ນ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ, ປຏິປກ຺ຂາ ຫຸຕ຺ວາ ຈຣນ຺ຕິ။

ອເຖກທິວສໍ ສຕ຺ຖາ ເຕສຸ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕິເກ ນິສິນ຺ເນສຸ ອຏ຺ຐຫິ ກູມີຫິ ປຏິມຓ຺ເຑຕ຺ວາ ມູລປຣິຍາຍສຸຕ຺ຕນ຺ຕໍ ກເຖສິ, ເຕ ນ ກິຍ຺ຈິ ສລ຺ລກ຺ເຂສຸໍ။ ອຖ ເນສໍ ເອຕທໂຫສິ – ‘‘ມຍໍ ອມ຺ເຫຫິ ສທິສາ ປຓ຺ຑິຕາ ນຕ຺ຖີ’ຕິ ມານໍ ກໂຣມ, ອິທານິ ປນ ນ ກິຍ຺ຈິ ຊານາມ, ພຸທ຺ເຘຫິ ສທິໂສ ປຓ຺ຑິໂຕ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ອໂຫ ພຸທ຺ຘຄຸຓາ ນາມາ’’ຕິ။ ເຕ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ນິຫຕມານາ ຫຸຕ຺ວາ ອຸທ຺ຘຏທາຄາ ວິຍ ສປ຺ປາ ນິພ຺ພິເສວນາ ຊາຕາ။ ສຕ຺ຖາ ອຸກ຺ກຏ຺ຐາຍໍ ຍຖາກິຣນ຺ຕໍ ວິຫຣິຕ຺ວາ ເວສາລິໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂຄຕມກເຈຕິເຍ ໂຄຕມກສຸຕ຺ຕນ຺ຕໍ ນາມ ກເຖສິ, ທສສຫສ຺ສິໂລກຘາຕຸ ກມ຺ປິ, ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເຕ ກິກ຺ຂູ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິໍສຸ။ ມູລປຣິຍາຍສຸຕ຺ຕນ຺ຕປຣິໂຍສາເນ ປນ ສຕ຺ຖຣິ ອຸກ຺ກຏ຺ຐາຍໍ ວິຫຣນ຺ເຕເຍວ ກິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ອໂຫ ພຸທ຺ຘານໍ ອານຸກາໂວ, ເຕ ນາມ ພ຺ຣາຫ຺ມຓປພ຺ພຊິຕາ ຕຖາ ມານມທມຕ຺ຕາ ກຄວຕາ ມູລປຣິຍາຍເທສນາຍ ນິຫຕມານາ ກຕາ’’ຕິ။ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ

ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປາຫໍ ອິເມ ເອວໍ ມານປຄຸຄຫີຕສິເຣ ວິຈຣນ຺ເຕ ນິຫຕມາເນ ອກາສີເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອ ຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຸຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຕາກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕິຕ຺ຕໍ ເວທານໍ ປາຣຄູ ທິສາປາໂມກ຺ໂຂ ອາຈຣິໂຍ ຫຸຕ຺ວາ ປຄ຺ຈ ມາຕວກສຕານິ ມນ຺ເຕ ວາເຈສິ. ເຕ ປຄ຺ຈສຕາປິ ນິຍຸກິຕສິປ຺ປາ ສິປ຺ເປ ອນ຺ໂຍຄໍ ທຕ຺ວາ ‘‘ຍຕ຺ຕກໍ ມຍໍ ຊານາມ, ອາຈຣິໂຍປິ ຕຕ຺ຕກເມວ, ວິເສໂສ ນຕ຺ຖິ’’ຕິ ມານຕ຺ຖທ຺ທາ ຫຸຕ຺ວາ ອາຈຣິຍສ຺ສ ສນ຺ຕິ ກໍ ນ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ, ວຕ຺ຕປຜິວຕ຺ຕໍ ນ ກໂຣນ຺ຕິ. ເຕ ເອກທິວສໍ ອາຈຣິເຍ ພທຣິຣຸກ຺ຂມູເລ ນິສິນ຺ເນ ຕໍ ວມ຺ເກຕ຺ກາມາ ພທຣິຣຸກ຺ຂໍ ນເຂນ ອາໂກເຜຕ຺ວາ ‘‘ນິສ຺ສາໂຣວາຍໍ ຣຸກ຺ໂຂ’’ຕິ ອາຫໍສ຺. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ວມ຺ກນກາວໍ ຄຕ຺ວາ ອນ຺ເຕວາສິເກ ‘‘ເອກໍ ໂວ ປຄ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມິ’’ຕິ ອາຫ. ເຕ ຫຍຸຄຕ຺ຍຸຄາ ‘‘ວເທຖ, ກເຖສ຺ສາມາ’’ຕິ. ອາຈຣິໂຍ ປຄ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໙໐.

‘‘ກາໂລ ຆສຕິ ກູຕານິ, ສພ຺ພາເນວ ສຫຕ຺ຕນາ;

ໂຍ ຈ ກາລຆໂສ ກູໂຕ, ສ ກູຕປຈນິ ປຈີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກາໂລຕິ ປຸເຣກຕ຺ຕກາໂລປິ ປຈ຺ຉາກຕ຺ຕກາໂລປີຕິ ເອວມາທິ. ກູຕານີຕິ ສຕ຺ຕານິວຈນເມຕໍ, ນ ກາໂລ ກູຕານໍ ຈມ຺ມມໍ ສາທີນິ ລຸຄ຺ຈິຕ຺ວາ ຂາທຕິ, ອປິຈ ໂຂ ເນສໍ ອາຍຸວຕ຺ຕພລານິ ເຂເປນ຺ໂຕ ໂຍພ຺ພຄ຺ຍໍ ມທ຺ທນ຺ໂຕ ອາໂຣຄ຺ຍໍ ວິນາເສນ຺ໂຕ ຆສຕິ ຂາທຕີຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ເອວໍ ຆສນ຺ໂຕ ຈ ນ ກິຄ຺ຈິ ວຊ຺ເຊຕິ, ສພ຺ພາເນວ ຆສຕິ. ນ ເກວລຄ຺ຈ ກູຕາເນວ, ອປິຈ ໂຂ ສຫຕ຺ຕນາ ອຕ຺ຕານມ຺ປີ ຆສຕິ, ປຸເຣກຕ຺ຕກາໂລ ປຈ຺ຉາກຕ຺ຕກາລໍ ນ ປາປຸຕາຕິ. ເອສ ນໂຍ ປຈ຺ຉາກຕ຺ຕກາລາທີສ຺. ໂຍ ຈ ກາລຆໂສ ກູ ໂຕຕິ ຂີຕາສວສ຺ເສຕໍ ອທິວຈນໍ ຯ ໂສ ຫິ ອຣິຍມຄ຺ເຄນ ອາຍຕິໍ ປຜິສນ຺ທິກາລໍ ເຂເປຕ຺ວາ ຂາທິຕ຺ວາ ກິຕ຺ຕາ ‘‘ກາລຆໂສ ກູ ໂຕ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ ຯ ສ ກູຕປຈນີ ປຈີຕິ ໂສ ຍາຍໍ ຕຕ຺ຫາ ອປາເຍສຸ ກູເຕ ປຈຕິ, ຕໍ ຄາຓຄ຺ຄິນາ ປຈີ ທທີ ກສ຺ມມກາສິ, ເຕນ ‘‘ກູຕປຈນີ ປຈີ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ‘‘ປຊິນີ’’ນ຺ຕິປິ ປາໂຄ, ຊນິກໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕກິນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ອິມໍ ປຄ຺ຫໍ ສຸຕ຺ວາ ມາຕເວສຸ ເອໂກປິ ຊານິຕຸໍ ສມຕ຺ໂຖ ນາມ ນາໂຫສິ. ອຖ ເນ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ມາ ໂຂ ຕຸມ຺ເຫ ‘ອຍໍ ປຄ຺ໂຫ ຕີສຸ ເວເທສຸ ອຕ຺ຖີ’ຕິ ສຄ຺ຍໍ ອກຕ຺ຖ, ຕຸມ຺ເຫ ‘ຍມຫໍ ຊານາມິ, ຕໍ ສພ຺ພໍ ຊານາມາ’ຕິ ມຄ຺ຍມານາ ມໍ ພທຣິຣຸກ຺ຂສທິສໍ ກໂຣຖ, ມມ ຕຸມ຺ເຫຫິ ອຄ຺ຄາຕສ຺ສ ພຫຸໂນ ຊານນກາວໍ ນ ຊານາຖ, ຄຈ຺ຉຖ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ກາລໍ ທມ຺ມິ, ເອຕ຺ຕເກນ ກາເລນ ອິມໍ ປຄ຺ຫໍ ຈິນ຺ເຕຖາ’’ຕິ. ເຕ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຍຸຄານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຕາຫໍ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາປິ ປຄ຺ຫສ຺ສ ເນວ ອນ຺ຕໍ, ນ ໂກຍິ ປສ຺ສິສ຺. ເຕ ສຕ຺ຕມທິວເສ ອາຈຣິຍສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສີທິຕ຺ວາ ‘‘ກີ, ກທ຺ຣມ຺ຂາ, ຊານິຕ຺ຖ ປຄ຺ຫ’’ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ ຊານາມາ’’ຕິ ວທີສ຺. ອຖ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ເຕ ຄຣຫນ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໙໑.

‘‘ພຫູນິ ນຣສີສານິ, ໂລມສານິ ພຸຣຫານິ ຈ;

ຄີວາສຸ ປຜິມຸກ຺ການິ, ໂກຈິເທເວຕ຺ຖ ກຕ຺ຕວາ’’ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ພຫູນິ ນຣານໍ ສີສານິ ທິສ຺ສນ຺ຕິ, ສພ຺ພານິ ຈ ຕານິ ໂລມສານິ, ສພ຺ພານິ ມຫນ຺ຕານິ ຄີວາສຸເຍວ ຄປີຕານິ, ນ ຕາລຜລໍ ວິຍ ຫຕ຺ເຖນ ຄຫີຕານິ, ນຕ຺ຖິ ເຕສໍ ອິເມຫິ ຂມ຺ເມຫິ ນານາກຣຕໍ. ເອຕ຺ຖ ປນ ໂກຈິເທວ ກຕ຺ຕວາຕິ ອຕ຺ຕານໍ ສນ຺ຂາຍາຫ. ກຕ຺ຕວາຕິ ປຄ຺ຄວາ, ກຕ຺ຕຂິທ຺ທໍ ປນ ນ ກສ຺ສຈິ ນຕ຺ຖິ. ອິຕິ ເຕ ມາຕເວ ‘‘ກຕ຺ຕຂິທ຺ທມຕ຺ຕເມວ ຕຸມ຺ຫາ ກໍ ພາລານໍ ອຕ຺ຖິ, ນ ປຄ຺ຄາ’’ຕິ ຄຣຫິຕ຺ວາ ປຄ຺ຫໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສິ. ເຕ ສຸຕ຺ວາ – ‘‘ອໂຫ ອາຈຣິຍາ ນາມ ມຫນ຺ຕາ’’ຕິ ຂມາເປຕ຺ວາ ນິຫຕມານາ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ອຸປຍຸຄຫີສ຺.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ປຌ຺ຈສຕາ ມາຓວກາ ອິເມ ພິກ຺ຂູ ອເຫສຸໍ, ອາຈຣິໂຍ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ມູລປຣິຍາຍຊາຕກວຓ຺ຓນາ ປຌ຺ຈມາ.

[໘໔໖] ໖. ພາໂລວາທຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຫນ຺ຕ຺ວາເຆຕ຺ວາ ວຘິຕ຺ວາ ຈາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວສາລີ ອຸປນິສ຺ສາຍ ກູຏາຄາຣສາລາຍໍ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສີຫເສນາປຕິໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ໂສ ຫິ ກຕສຣຓໍ ສຕຣຓໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ສມໍສກພຕ຺ຕໍ ອທາສິ. ນິຄຓ຺ຖາ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກຸປິຕາ ອນຕ຺ຕມນາ ຕຖາຄຕໍ ວິເຫເຖຕຸກາມາ ‘‘ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ຊານໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສກຕໍ ມໍສໍ ກຸຌ຺ຊຕີ’’ຕິ ອກ຺ໂກສິສຸ. ພິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສພາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ນິຄຓ຺ໂຖ ນາຏປຸຕ຺ໂຕ ‘ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ຊານໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສກຕໍ ມໍສໍ ກຸຌ຺ຊຕີ’ຕິ ສທ຺ຘິ ປຣິສາຍ ອກ຺ໂກສນ຺ໂຕ ອາຫິຓ຺ຑຕີ’’ຕິ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ, ພິກ຺ຂເວ, ນິຄຓ຺ໂຖ ນາຏປຸຕ຺ໂຕ ອິທາເນວ ມໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສກຕມໍສຂາທເນນ ຄຣຫຕິ, ປຸພ຺ເພປິ ຄຣຫິເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ໂລຓມ຺ພິລເສວນຕ຺ຖາຍ ຫິມວນ຺ຕໂຕ ພາຣາຓສີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ນຄຣໍ ພິກ຺ຂາຍ ປາວິສິ. ອເຖໂກ ກຸຏມ຺ພິໂກ ‘‘ຕາປສໍ ວິເຫເຖສ຺ສາມີ’’ຕິ ຆຣໍ ປເວເສຕ຺ວາ ປຌ຺ຌຕ຺ຕາສເນ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ມຈ຺ຉມໍເສນ ປຣິວິສິຕ຺ວາ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈາວສາເນ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຕ຺ວາ ‘‘ອິມໍ ມໍສໍ ຕຸມ຺ເຫເຍວ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ປາເຓ ມາເຣຕ຺ວາ ກຕໍ, ອິທໍ ອກຸສລໍ ມາ ອມ຺ຫາກເມວ, ຕຸມ຺ຫາກມ຺ປິ ໂຫຕູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໔໘.

‘‘ຫນ຺ຕ຺ວາ ເຆຕ຺ວາ ວຘິຕ຺ວາ ຈ, ເທຕິ ທານໍ ອສຌ຺ຌໂຕ;

ເອທິສໍ ກຕ຺ຕໍ ກຸຌ຺ຊມາໂນ, ສ ປາເປນ ອຸປລິປ຺ປຕີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຫນ຺ຕ຺ວາຕິ ປຫຣິຕ຺ວາ. ເຆຕ຺ວາຕິ ກິລເມຕ຺ວາ. ວຘິຕ຺ວາຕິ ມາເຣຕ຺ວາ. ເທຕິ ທານໍ ອສຌ຺ຌໂຕຕິ ອສຌ຺ຌໂຕ ທຸສ຺ສີໂລ ເອວໍ ກຕ຺ວາ ທານໍ ເທຕິ. ເອທິສໍ ກຕ຺ຕໍ ກຸຌ຺ຊມາໂນ, ສ ປາເປນ ອຸປລິປ຺ປຕີຕິ ເອທິສໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສກຕກຕ຺ຕໍ ກຸຌ຺ຊມາໂນ ໂສ ສມໂຓປິ ປາເປນ ອຸປລິປ຺ປຕິ ສໍຍຸຊ຺ຊຕິເຍວາຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໔໙.

‘‘ປຸຕ຺ຕທາຣມ຺ປິ ເຈ ຫນ຺ຕ຺ວາ, ເທຕິ ທານໍ ອສຌ຺ຌໂຕ;

ກຸຌ຺ຊມາໂນປິ ສປ຺ປຌ຺ໂຌ, ນ ປາເປນ ອຸປລິປ຺ປຕີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກຸຌ຺ຊມາໂນປິ ສປ຺ປຌ຺ໂຌຕິ ຕິຏ຺ຖຕຸ ອຌ຺ຌໍ ມໍສໍ, ປຸຕ຺ຕທາຣໍ ວຘິຕ຺ວາປິ ທຸສ຺ສີເລນ ທິນ຺ນໍ ສປ຺ປຌ຺ໂຌ ຂນ຺ຕິເມຕ຺ຕາທິຄຸຓສມ຺ປນ຺ໂນ ຕໍ ກຸຌ຺ຊມາໂນປິ ປາເປນ ນ ອຸປລິປ຺ປຕີຕິ. ເອວມ຺ສ຺ສ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຘມ຺ມໍ ກເຖຕ຺ວາ ອຸຏ຺ຓາຍາສນາ ປກ຺ກາມິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ກຸຏມ຺ພິໂກ ນິຄຓ຺ໂຖ ນາຏປຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ພາໂລວາທຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຉຏ຺ຐາ.

[໒໔໗] ໗. ປາທຎ຺ຊລິຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອທ຺ຘາ ປາທຎ຺ຊລີ ສພ຺ເພຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ລາຬຸທາຍິເຖຣໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ເອກສ຺ມິຎ຺ຫິ ທິວເສ ທ຺ເວ ອຄ຺ຄສາວກາ ປຎ຺ຫໍ ວິນິຈ຺ຉິນນ຺ຕິ, ຠິກ຺ຂູ ປຎ຺ຫໍ ສຸຓນ຺ຕາ ເຖເຣ ປສໍສນ຺ຕິ. ລາຬຸທາຍິເຖໂຣ ປນ ປຣິສນ຺ຕເຣ ນິສິນ຺ໂນ "ເອເຕ ອມ຺ເຫຫິ ສມໍ ກິໍ ຊານນ຺ຕີ"ຕິ ໂອຏ຺ຐໍ ຠຎ຺ຊິ. ຕໍ ທິສ຺ວາ ເຖຣາ ອຸຏ຺ຐາຍ ປກ຺ກມິໍສຸ, ປຣິສາ ຠິຊ຺ຊິ. ຘມ຺ມສຠາຍໍ ຠິກ຺ຂູ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ – "ອາວຸໂສ ລາຬຸທາຍີ, ທ຺ເວ ອຄ຺ຄສາວເກ ຄຣຫິຕ຺ວາ ໂອຏ຺ຐໍ ຠຎ຺ຊີ"ຕິ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາ "ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິ ລາຬຸທາຍີ ຐເປຕ຺ວາ ໂອຏ຺ຐຠຎ຺ຊນໍ ຕໂຕ ອຸຕ຺ຕຣິ ອຎ຺ຎໍ ນ ຊານາຕີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຕ຺ຖຘມ຺ມານຸສາສໂກ ອມຈ຺ໂຈ ອໂຫສິ. ຣຎ຺ໂຎ ປນ ປາທຎ຺ຊລີ ນາມ ປຸຕ຺ໂຕ ລາໂລ ຫນ຺ຘປຣິສກ຺ໂກ ອໂຫສິ. ອປຣຠາເຄ ຣາຊາ ກາລມກາສິ. ອມຈ຺ຈາ ຣຎ຺ໂຎ ມຕກິຈ຺ຈານິ ກຕ຺ວາ "ຕໍ ຣຊ຺ເຊ ອຠິສິຎ຺ຈິສ຺ສາມາ"ຕິ ມນ຺ຕຍມານາ ຣາຊປຸຕ຺ຕໍ ປາທຎ຺ຊລິໍ ອາຫໍສຸ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປນ "ອຍໍ ກຸມາໂຣ ລາໂລ ຫນ຺ຘປຣິສກ຺ໂກ, ປຣິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ນໍ ອຠິສິຎ຺ຈິສ຺ສາມາ"ຕິ ອາຫ. ອມຈ຺ຈາ ວິນິຈ຺ຉຍໍ ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ກຸມາຣໍ ສມີເປ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ອຑ຺ຑໍ ວິນິຈ຺ຉິນນ຺ຕາ ນ ສມ຺ມາ ວິນິຈ຺ຉິນິໍສຸ. ເຕ ອສ຺ສາມິກໍ ສາມິກໍ ກຕ຺ວາ ກຸມາຣໍ ປຸຈ຺ຉິໍສຸ – "ກິໍ, ກຸມາຣ, ສຸຏ຺ຐຸ ອຑ຺ຑໍ ວິນິຈ຺ຉິນິມ຺ຫາ"ຕິ. ໂສ ໂອຏ຺ຐໍ ຠຎ຺ຊິ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ "ປຓ຺ຑິໂຕ ວຕ ມຎ຺ເຎ ກຸມາໂຣ, ອສມ຺ມາວິນິຈ຺ຉິຕຠາໂວ ເຕນ ຎາໂຕ ຠວິສ຺ສຕີ"ຕິ ມຎ຺ຎມາໂນ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໔.

"ອທ຺ຘາ ປາທຎ຺ຊລີ ສພ຺ເພ, ປຎ຺ຎາຍ ອຕິໂຣຈຕິ;

ຕຖາ ຫິ ໂອຏ຺ຐໍ ຠຎ຺ຊຕິ, ອຸຕ຺ຕຣິໍ ນູນ ປສ຺ສຕີ"ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ເອກໍເສນ ປາທຎ຺ຊລິກຸມາໂຣ ສພ຺ເພ ອມ຺ເຫ ປຎ຺ຎາຍ ອຕິໂຣຈຕິ. ຕຖາ ຫິ ໂອຏ຺ຐໍ ຠຎ຺ຊຕິ, ນູນ ອຸຕ຺ຕຣິໍ ອຎ຺ຎໍ ກາຣຓໍ ປສ຺ສຕີຕິ.

ເຕ ອປຣສ຺ມິມ຺ປິ ທິວເສ ວິນິຈ຺ຉຍໍ ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ອຑ຺ຑໍ ສຸຏ຺ຐຸ ວິນິຈ຺ຉິນິຕ຺ວາ "ກິໍ, ເທວ, ສຸຏ຺ຐຸ ວິນິຈ຺ຉິນິຕ"ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິໍສຸ. ໂສ ປຸນປິ ໂອຏ຺ຐເມວ ຠຎ຺ຊິ. ອຖສ຺ສ ອນ຺ຘພາລຠາວໍ ຎຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໕.

"ນາຍໍ ຘມ຺ມໍ ອຘມ຺ມໍ ວາ, ອຕ຺ຖານຕ຺ຖຎ຺ຈ ພຸຊ຺ຌຕິ;

ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ໂອຏ຺ຐນິພ຺ໂພຄາ, ນາຍໍ ຊານາຕິ ກິຎ຺ຈນ"ນ຺ຕິ.

ອມຈ຺ຈາ ປາທຎ຺ຊລິກຸມາຣສ຺ສ ລາລຠາວໍ ຎຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ຣຊ຺ເຊ ອຠິສິຎ຺ຈິໍສຸ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – "ຕທາ ປາທຎ຺ຊລີ ລາຬຸທາຍີ ອໂຫສິ, ປຓ຺ຑິຕາມຈ຺ໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິ.

ປາທຎ຺ຊລິຊາຕກວຓ຺ຓນາ ສຕ຺ຕມາ.

[໔໘໗] ໗. ກິສຸໂກປມຊາຕກວຕຸຕນາ

ສພ໌ເພຫິກິສຸໂກ ທິຍ໌ໂຖຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ກິສຸໂກປມສຸຕຸຕນ຺ຕໍ ອາຣພ໌ພ ກເຖສິ. ຈຕຸຕາໂຣ ຫິ ກິກຸຂູ ຕຖາຄຕໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ກມຸມຍຸຖານໍ ຍາຈິສຸ, ສຕຸຖາ ເຕສໍ ກມຸມຍຸຖານໍ ກເຖສິ. ເຕ ກມຸມຍຸຖານໍ ຄເຫຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ຣຕຸຕິຍຸຖານ ທິວາຍຸຖານານິ ອຄມິສຸ. ເຕສຸ ເອໂກ ຉ ຜສຸສາຍຕນານິ ປຣິຄຸຄຫິຕຸວາ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕິ, ເອໂກ ປຍຸຈກຸຂນ຺ເຜ, ເອໂກ ຈຕຸ ຕາໂຣ ມຫາກູເຕ, ເອໂກ ອຍຸຖາຣສ ຊາຕຸໂຍ. ເຕ ອຕຸຕໂນ ອຕຸຕໂນ ອຜິຄຕວິເສສໍ ສຕຸຖຸ ອາໂຣເຈສຸໍ. ອເຖກສຸສ ກິກຸຂຸໂນ ປຣິວິຕກຸໂກ ອຸທປາທິ – ‘‘ອິເມສໍ ກມຸມຍຸຖານານິ ນານາ, ນິພຸພານໍ ເອກໍ, ກຖໍ ສພ຺ເພຫິ ອຣຫຕຸຕໍ ປຕຸຕ’’ນ຺ຕິ. ໂສ ສຕຸຖາຣໍ ປຸຈຸຉິ. ສຕຸຖາ ‘‘ກິ ເຕ, ກິກຸຂຸ, ກິສຸກທິຍຸຖກາຕິເກຫິ ນານຕຸຕ’’ນ຺ຕິ ວຕຸວາ ‘‘ອິທໍ ໂນ, ກນ຺ເຕ, ກາຣຕໍ ກເຖຖາ’’ຕິ ກິກຸຂູຫິ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ຕສຸສ ຈຕຸຕາໂຣ ປຸຕຸຕາ ອເຫສຸໍ. ເຕ ເອກທິວສໍ ສາຣຖິ ປກຸໂກເສຕຸວາ ‘‘ມຍໍ, ສມຸມ, ກິສຸກໍ ທຍຸຖກາມາ, ກິສຸກຣຸກຸຂໍ ໂນ ທສຸເສຫີ’’ຕິ ອາຫໍສຸ. ສາຣຖີ ‘‘ສາຊຸ, ທສຸເສສຸສາມີ’’ຕິ ວຕຸວາ ຈຕຸນ຺ນມຸປິ ເອກໂຕ ອທສຸເສຕຸວາ ເຊຍຸຖຣາຊປຸຕຸຕໍ ຕາວ ຣເຖ ນິສີທາເປຕຸວາ ອຣຍຸຍໍ ເນຕຸວາ ‘‘ອຍໍ ກິສຸໂກ’’ຕິ ຂາຕຸກກາເລ ກິສຸກໍ ທສຸເສສິ. ອປຣສຸສ ພຫລປລາສກາເລ, ອປຣສຸສ ປຸປຸຜິຕກາເລ, ອປຣສຸສ ຜລິຕກາເລ. ອປຣກາເຄ ຈຕຸຕາໂຣປິ ກາຕໂຣ ເອກ ໂຕ ນິສິນ຺ນາ ‘‘ກິສຸໂກ ນາມ ກີທິໂສ’’ຕິ ກຖໍ ສມຸຍຸຖາເປສຸໍ. ຕໂຕ ເອໂກ ‘‘ເສຍຸຍຖາປີ ຊາມຖູໂຕ’’ຕິ ອາຫ. ທຸຕິໂຍ ‘‘ເສຍຸ ຍຖາປີ ນິຄຸໂຣຊຣຸກຸໂຂ’’ຕິ, ຕຕິໂຍ ‘‘ເສຍຸຍຖາປີ ມໍສເປສີ’’ຕິ, ຈຕຸຕຸໂຖ ‘‘ເສຍຸຍຖາປີ ສີຣີໂສ’’ຕິ. ເຕ ອຍຸຍມຍຸຍສຸສ ກຖາຍ ອປຣິຕຸຍຸຖາ ປີຕຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕຸວາ ‘‘ເທວ, ກິສຸໂກ ນາມ ກີທິໂສ’’ຕິ ປຸຈຸຉິຕຸວາ ‘‘ຕຸມຸເຫຫິ ກິ ກຖິຕ’’ນ຺ຕິ ວຸຕຸເຕ ອຕຸຕນາ ກຖິຕນິຫາຣໍ ຣຍຸໂຍ ກເຖສຸໍ. ຣາຊາ ‘‘ຈຕູຫິປີ ຕຸມຸເຫຫິ ກິສຸໂກ ທິຍຸໂຖ, ເກວລໍ ໂວ ກິສຸກສຸສ ທສຸເສນ຺ໂຕ ສາຣຖີ ‘ອິມສຸມິ ກາ ເລ ກິສຸໂກ ກີທິໂສ , ອິມສຸມິ ກີທິໂສ’ຕິ ວິກຊິຕຸວາ ນ ປຸຈຸຉິໂຕ, ເຕນ ໂວ ກງຂາ ອຸປຸປນ຺ນາ’’ຕິ ວຕຸວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໙໖.

‘‘ສພ຺ເພຫິ ກິສຸໂກ ທິຍຸໂຖ, ກິ ນ຺ເວຕຸຖ ວິຈິກິຈຸຉຖ;

ນ ຫີ ສພ຺ເພສຸ ຖາເນສຸ, ສາຣຖີ ປຣິປຸຈຸຉິໂຕ’’ຕິ.

ຕຕຸຖ ນ ຫີ ສພ຺ເພສຸ ຖາເນສຸ, ສາຣຖີ ປຣິປຸຈຸຉິໂຕຕິ ສພ຺ເພຫີ ໂວ ກິສຸໂກ ທິຍຸໂຖ, ກີ ນຸ ຕຸມຸເຫ ເອຕຸຖ ວິຈິກິຈຸຉຖ, ສພ຺ເພສຸ ຖາ ເນສຸ ກິສຸໂກເວໂສ, ຕຸມຸເຫຫິ ປນ ນ ຫີ ສພ຺ເພສຸ ຖາເນສຸ ສາຣຖີ ປຣິປຸຈຸຉິໂຕ, ເຕນ ໂວ ກງຂາ ອຸປຸປນ຺ນາຕິ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ກາຣຕໍ ທສຸເສຕຸວາ ‘‘ຍຖາ, ກິກຸຂຸ, ເຕ ຈຕຸຕາໂຣ ກາຕິກາ ວິກາຄໍ ກຕຸວາ ອປຸຈຸຉິຕຕຸຕາ ກິສຸເກ ກງຂໍ ອຸປຸປາເທ ສຸໍ, ເອວໍ ຕຸວມຸປີ ອິມສຸມິ ຊມຸເມ ກງຂໍ ອຸປຸປາເທສີ’’ຕິ ວຕຸວາ ອກິສມຸພຸທຸໂຊ ຫຸຕຸວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໙໗.

‘‘ເອວໍ ສພ຺ເພຫິ ຌາເຕຫີ, ເຍສໍ ຊມຸມາ ອຊານິຕາ;

ເຕ ເວ ຊມຸເມສຸ ກງຂນ຺ຕິ, ກິສຸກສຸມິວ ກາຕໂຣ’’ຕິ.

ຕສຸສຕຸໂຖ – ຍຖາ ເຕ ກາຕໂຣ ສພ຺ເພສຸ ຖາເນສຸ ກິສຸກສຸສ ອທິຍຸຖຕຸຕາ ກງຂີສຸ, ເອວໍ ສພ຺ເພຫີ ວິປສຸສນາຌາເຕຫີ ເຍສໍ ສພ຺ ເພ ຉຜສຸສາຍຕນຂນ຺ຊກູຕຊາຕຸເກທາ ຊມຸມາ ອຊານິຕາ, ໂສຕາປຕຸຕິມຄຸຄສຸສ ອນຊິຄຕຕຸຕາ ອປຸປຜິວິທຸຊາ, ເຕ ເວ ເຕສຸ ຜສຸສາຍຕນາທິຊມຸເມສຸ ກງຂນ຺ຕິ ຍຖາ ເອກສຸມິເຍວ ກິສຸກສຸມິ ຈຕຸຕາໂຣ ກາຕໂຣຕິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ພາຣາຓສິຣາຊາ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ຿

ກີສໂກປມຊາຕກວຓ຺ຓນາ ອຘ຺ຌມາ຿

[໔໔໙] ໙຿ ສາລກຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ເອກປ຺ຕ຺ຕໂກ ກວິສ຺ສສີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອລ຺ຍຕຣໍ ມຫາເຖຣໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ຿ ໂສ ກິເຣກໍ ກຸມາຣກໍ ປພ຺ພາເຊຕ຺ວາ ປີລຸເອນ຺ໂຕ ຕຕ຺ຖ ວິຫຣຕິ຿ ສາມເຓໂຣ ປີລຸອໍ ສຫິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ອຸປ຺ປພ຺ພຊິ຿ ເຖໂຣ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ອຸປລາເປຕິ ‘‘ກຸມາຣ, ຕວ ຈີວຣໍ ຕເວວ ກວິສ຺ສຕິ ປຕ຺ໂຕປີ, ມມ ສນ຺ຕກໍ ປຕ຺ຕຈີວຣມ຺ປີ ຕເວວ ກວິສ຺ສຕິ, ເອຫິ ປພ຺ພຊາຫີ’’ຕິ຿ ໂສ ‘‘ນາຫໍ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ’’ຕິ ວຕ຺ວາປີ ປຸນປ຺ປຸນໍ ວຸຈ຺ຈມາໂນ ປພ຺ພຊິ ຿ ອຖ ນໍ ປພ຺ພຊິຕທິວສໂຕ ປຘ຺ຌາຍ ປຸນ ເຖໂຣ ວິເຫເຌສິ຿ ໂສ ປີລຸອໍ ອສຫນ຺ໂຕ ປຸນ ອຸປ຺ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອເນກວາຣໍ ຍາຈນ຺ເຕປິ ຕສ຺ມີ ‘‘ຕ຺ວໍ ເນວ ມໍ ສຫສິ, ນ ວິນາ ວຕ຺ຕິຕຸໍ ສກ຺ໂກສິ, ຄຈ຺ຉ ນ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ’’ຕິ ນ ປພ຺ພຊິ຿ ກິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຌາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ສຸຫທໂຍ ວຕ ໂສ ທາຣໂກ ມຫາເຖຣສ຺ສ ອາສຍໍ ລຕ຺ວາ ນ ປພ຺ພຊີ’’ຕິ຿ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນເວສ ສຸຫທໂຍ, ປຸພ຺ເພປິ ສຸຫທໂຍວ, ເອກວາຣໍ ເອຕສ຺ສ ໂທສໍ ທິສ຺ວາ ນ ປຸນ ອຸປຄຈ຺ຉີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຿

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ກຸຏຸມ຺ພິກກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຘລ຺ລວິກ຺ກເຍນ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປສິ຿ ອລ຺ລຕໂຣປິ ອຫິຕຸຓ຺ທິໂກ ເອກໍ ມກ຺ກຏໍ ສິກ຺ຂາເປຕ຺ວາ ໂອສຘໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ເຕນ ສປ຺ປໍ ກີລາເປນ຺ໂຕ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປສິ຿ ໂສ ພາຣາຓສິຍໍ ອຸສ຺ສເວ ຆຸຏ຺ເຈ ອຸສ຺ສວໍ ກີລິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຕໍ ມກ຺ກຏໍ ຕສ຺ສ ຘລ຺ລວາຓິຊສ຺ສ ຫຕ຺ເຖ ຌເປຕ຺ວາ ອຸສ຺ສວໍ ກີລິຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກຫໍ ມກ຺ກໂຏ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ຿ ມກ຺ກໂຏ ສາມິກສ຺ສ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາວ ຘລ຺ລາປຓໂຕ ເວເຄນ ນິກ຺ຂມິ຿ ອຖ ນໍ ໂສ ເວລຸຂຸເປສິກາຍ ປີຏ຺ຌິຍໍ ໂປ຺ເຖຕ຺ວາ ອາທາຍ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກມນ຺ເຕ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ນິທ຺ທໍ ໂອກ຺ກມິ຿ ມກ຺ກໂຏ ຕສ຺ສ ນິທ຺ທາຍນກາວໍ ລຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ພນ຺ຘນໍ ໂມເຈຕ຺ວາ ປລາຍິຕ຺ວາ ອມ຺ພຣກ຺ຂໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ອມ຺ພປກ຺ກໍ ຂາທິຕ຺ວາ ອຘຸຌິ ອຫິຕຸຓ຺ທິກສ຺ສ ສຣີເຣ ປາເຕສິ຿ ໂສ ປພ຺ພຊຊິຕ຺ວາ ອຸລ຺ໂລເກນ຺ໂຕ ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ມຘຸຣວຈເນນ ນໍ ວລ຺ເຈຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂາ ໂອຕາເຣຕ຺ວາ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຕໍ ອຸປລາເປນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໙໗຿

‘‘ເອກປ຺ຕ຺ຕໂກ ກວິສ຺ສສີ, ຕ຺ວລ຺ຈ ເມ ເຊຕ຺ຖສ຺ສສີ ອິສ຺ສໂຣ ກຸເລ;

ໂອໂຣຫ ທຸມສ຺ມາ ສາລກ, ເອຫີ ທານິ ຆຣກໍ ວເຊມເສ’’ຕິ຿

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຕ຺ວໍ ມຍ຺ຫໍ ເອກປ຺ຕ຺ຕໂກ ກວິສ຺ສສິ, ກຸເລ ຈ ເມ ໂກຄານໍ ອິສ຺ສໂຣ, ເອຕມ຺ຫາ ຣຸກ຺ຂາ ໂອຕຣ, ເອຫິ ອມ຺ຫາກໍ ຆຣໍ ຄມິສ຺ສາມ຿ ສາລກາຕິ ນາເມນ ອາລປນ຺ໂຕ ອາຫ຿

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ມກ຺ກໂຏ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໙໙຿

‘‘ນນຸ ມໍ ສຸຫທໂຍຕິ ມລ຺ລສິ, ຍລ຺ຈ ມໍ ຫນສິ ເວລຸຂຸຍຘ຺ຌິຍາ;

ປກ຺ກມ຺ພວເນ ຣມາມເສ, ຄຈ຺ຉ ຕ຺ວໍ ຆຣກໍ ຍຖາສຸຂ’’ນ຺ຕິ຿

ຕຕ຺ຖ ນນຸ ມໍ ສຸຫທໂຍຕິ ມລ຺ລສີຕິ ນນຸ ຕ຺ວໍ ມໍ ‘‘ສຸຫທໂຍ’’ຕິ ມລ຺ລສິ, ‘‘ສຸຫທໂຍ ອຍ’’ນ຺ຕິ ມລ຺ລສີຕິ ອຕ຺ໂຖ຿ ຍລ຺ຈ ມໍ

ໜນສິ ເວລຸຂຸຍຸຍຸກິຍາຕິ ຍໍ ມໍ ເອວໍ ອຕິມຸລຸລສິ, ຍລຸຈ ເວລຸຂຸເປສິກາຍ ໜນສິ, ເຕນາໜໍ ນາຄຈຸລາມີຕິ ທີເປົຕິ. ອຖ ນໍ "ນຍໍ ອິມສຸມິ ປກຸກມຸພວເນ ຣມາມເສ, ຄຈຸລ ຕຸວໍ ໜຣກໍ ຍຖາສຸຂ"ນຸຕິ ວຕຸວາ ອຸປຸປຕິຕຸວາ ວນໍ ປາວິສິ. ອທິຕຸຕຸໜິໂກປີ ອນຕຸຕມ ໂນ ອຕຸຕໂນ ເຄໜໍ ອຄມາສິ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຂມຸມເທສນໍ ອາໜຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຂາເນສິ – "ຕທາ ມກຸກໂຜ ສາມເຕໂຣ ອໂຫສິ, ອທິຕຸຕຸໜິໂກ ມຫາເຖໂຣ, ຂລຸລວາຕິໂຊ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ"ນຸຕິ.

ສາລກຊາຕກວຕຸຕນາ ນວມາ.

[໔໕໐] ໑໐. ກປິຊາຕກວຕຸຕນາ

ອຍໍ ອິສີ ອຸປສມສໍຍເມ ຣໂຕຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເອກໍ ກຸໜກໍ ກິກຸຂຸໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ. ຕສຸສ ຫິ ກຸໜກກາໂວ ກິກຸຂູສຸ ປາກໂຜ ຊາໂຕ. ກິກຸຂູ ຂມຸມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຜຸຖາເປສຸໍ – "ອາວຸໂສ, ອສຸໂກ ກິກຸຂຸ ນິຍຍານິເກ ພຸທຸຂສາສເນ ປພຸພຊິຕຸວາ ກຸໜກວຕຸຕໍ ປູເຣຕີ"ຕິ. ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸວາ "ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ , ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ"ຕິ ປຸຈຸລິຕຸວາ "ອິມາຍ ນາມາ"ຕິ ວຸຕຸເຕ "ນ, ກິກຸຂເວ, ເອສ ກິກຸຂຸ ອິທາເນວ, ປຸພຸເພປີ ກຸໜໂກເຍວ, ອຄຸຄິມຕຸຕສຸສ ກາຣຕາ ມກຸກໂຜ ຫຸຕຸວາ ໂກຫລຸລມກາສີ"ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາໜຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຂິສຕຸໂຕ ກາສິຣຸຍຸເຖ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ປຸຕຸຕສຸສ ອາຂາວິຕຸວາ ປຣິຂາວິຕຸວາ ວິຈຣຕກາເລ ພຸຣາຫຸມຕິຍາ ມຕາຍ ປຸຕຸຕໍ ອງເກນາທາຍ ຫິມວນຸຕໍ ປວິສິຕຸວາ ອິສິປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ຕມຸປີ ປຸຕຸຕໍ ຕາປສກຸມາຣກໍ ກຕຸວາ ປຕຸຕສາລາຍ ວາສໍ ກປຸເປສີ. ວສຸສາຣຕຸຕສມເຍ ອຈຸລິນຸນຂາເຣ ເທເວ ວສຸສນຸເຕ ເອໂກ ມກຸກໂຜ ສີຕປີລຸອິໂຕ ທນຸເຕ ຂາທນຸໂຕ ກມຸປນຸໂຕ ວິຈຣຕິ. ໂພຂິສຕຸໂຕ ມໜນຸເຕ ທາ ຣຸກຸຂນຸເຂ ອາໜຣິຕຸວາ ອຄຸຄຶ ກຕຸວາ ມລຸຈເກ ນິປຊຸຊິ, ປຸຕຸຕໂກປິສຸສ ປາເທ ປຣິມຊຸຊມາໂນ ນິສີທິ. ໂສ ມກຸກໂຜ ເອກສຸສ ມຕຕາປສສຸສ ສນຸຕການິ ວກຸກລານິ ນິວາເສຕຸວາ ຈ ປາຣຸປິຕຸວາ ຈ ອຊິນຈມຸມໍ ອໍເສ ກຕຸວາ ກາຊກມຕຸໜລໍ ອາທາຍ ອິສິເວເສນາຄນຸຕຸວາ ປຕຸຕສາລທຸວາເຣ ອຄຸຄິສຸສ ກາຣຕາ ກຸໜກກມຸມໍ ກຕຸວາ ອຜຸຖາສີ. ຕາປສກຸມາຣໂກ ຕໍ ທິສຸວາ "ຕາຕ, ຕາປໂສ ເອໂກ ສີຕປີລຸອິໂຕ ກມຸປມາໂນ ຕິຜຸຖຕິ, ອິຂ ນໍ ປກຸໂກສຖ, ວິສິພຸເພສຸສຕີ"ຕິ ປີຕຣໍ ອາຍາຈນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາໜ –

໔໐໐.

"ອຍໍ ອິສີ ອຸປສມສໍຍເມ ຣໂຕ, ສ ຕິຜຸຖຕິ ສີສິຣາເຍນ ອຜຸຜິໂຕ;

ໜນຸທ ອຍໍ ປວິສຕຸມໍ ອຄາຣກໍ, ວິເນຕຸ ສີຕໍ ທຣຖລຸຈ ເກວລ"ນຸຕີ.

ຕຕຸຖ ອຸປສມສໍຍເມ ຣໂຕຕິ ຣາຄາທິກິເລເສາປສເມ ຈ ສີລສໍຍເມ ຈ ຣໂຕ. ສ ຕິຜຸຖຕີຕິ ໂສ ຕິຜຸຖຕິ. ສີສິຣາເຍນາຕິ ວາ ຕວຸຍຸກິຊນິຕສຸສ ສີສິຣສຸສ ກເຍນ. ອຜຸຜິໂຕຕິ ປີລຸອິໂຕ. ປວິສຕຸມນຸຕິ ປວິສຕຸ ອິມໍ. ເກວລນຸຕິ ສກລໍ ອນວເສສໍ.

ໂພຂິສຕຸໂຕ ປຸຕຸຕສຸສ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ອຸຜຸຖາຍ ໂອໂລເກນຸໂຕ ມກຸກຜກາວໍ ລຕຸວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາໜ –

໔໐໑.

"ນາຍໍ ອິສີ ອຸປສມສໍຍເມ ຣໂຕ, ກປີ ອຍໍ ທຸມວຣສາຂໂຄຈໂຣ;

ໂສ ທູສໂກ ໂຣສໂກ ຈາປີ ຊມຸໂມ, ສເຈ ວເຊມມຸປີ ທູເສຍຍຄາຣ"ນຸຕີ.

ຕຕ຺ຖ ທຸມວຣສາຂໂຄຈໂຣຕິ ທຸມວຣານໍ ສາຂໂຄຈໂຣ໚ ໂສ ທູສໂກ ໂຣສໂກ ຈາປີ ຊມ຺ໂມຕິ ໂສ ເອວໍ ຄຕຄຕຏ຺ຐານສ຺ສ ທູສນໂຕ ທູສໂກ, ຆຏ຺ຏນຕາຍ ໂຣສໂກ, ລາມກຠາເວນ ຊມ຺ໂມ໚ ສເຈ ວເຊຕິ ຍທິ ອິມໍ ປຓ຺ຓສາລໍ ວເຊ ປວິເສຍ຺ຍ, ສພ຺ພໍ ອຸຈ຺ຈາຣປສ຺ສາວກຣເຓນ ຈ ອຄ຺ຄິທາເນນ ຈ ທູເສຍ຺ຍາຕິ໚

ເອວຎ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອຸມ຺ມຸກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕໍ ສນ຺ຕາເສຕ຺ວາ ປລາເປສິ໚ ໂສ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ວນໍ ປກ຺ຂນ຺ໂຕ ຕຖາ ປກ຺ຂນ຺ໂຕວ ອໂຫສິ, ນ ປຸນ ຕໍ ຐານໍ ອຄມາສິ໚ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອຠິຎ຺ຎາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຕາປສກຸມາຣສ຺ສ ກສິຓປຣິກມ຺ມໍ ອາຈິກ຺ຂິ, ໂສປິ ອຠິຎ຺ຎາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ອຸປ຺ປາເທສິ໚ ເຕ ອຸໂຠປິ ອປຣິຫີນຊ຺ຌານາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍຓາ ອເຫສຸໍ໚

ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ໂປຣາຓໂຕ ປຏ຺ຐາຍເປສ ກຸຫໂກເຍວາ’’ຕິ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ໚ ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ເກຈິ ໂສຕາປນ຺ນາ, ເກຈິ ສກທາຄາມິໂນ, ເກຈິ ອນາຄາມິໂນ ເກຈິ ອຣຫນ຺ໂຕ ອເຫສຸໍ໚ ‘‘ຕທາ ມກ຺ກໂຏ ກຸຫກຠິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ປຸຕ຺ໂຕ ຣາຫຸໂລ, ປິຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕິ໚

ກປິຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທສມາ໚

ສິງຄາລວຄ຺ໂຄ ທສໂມ໚

ຕສ຺ສຸທ຺ທານໍ –

ສພ຺ພທາຐີ ຈ ສຸນໂຂ, ຄຸຕ຺ຕິໂລ ວິຄຕິຈ຺ຉາ ຈ;

ມູລປຣິຍາຍໍ ພາໂລວາທໍ, ປາທຎ຺ຊລີ ກີ ສຸໂກປມໍ;

ສາລກໍ ກປີ ເຕ ທສ໚

ອຖ ວຄ຺ຄຸທ຺ທານໍ –

ທຬ຺ຫວຄ຺ໂຄ ຈ ສນ຺ຖໂວ, ກລ຺ຍາຓຘມ຺ມາສທິໂສ;

ຣູຫໂກ ທຬ຺ຫວຄ຺ໂຄ ຈ, ພີຣຓຖມ຺ຠກາສາໂວ;

ອຸປາຫໂນ ສິງຄາໂລ ຈ, ທສວຄ຺ຄາ ທຸເກ ສິຍຸໍ໚

ທຸກນິປາຕວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ໚

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

໓. ຕິກນິປາໂຕ

໑. ສງ຺ກປ຺ປວຄ຺ໂຄ

[໒໕໑] ໑. ສງ຺ກປ຺ປຣາຄຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ສງ຺ກປ຺ປຣາຄໂຘເຕນາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິຕຠິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ສາວຕ຺ຖິວາສີ ກິເຣໂກ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ສາສເນ ອຸຣໍ ທຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ເອກທິວສໍ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ອລງ຺ກຕປຏິຍຕ຺ຕໍ ອິຕ຺ຖິໍ ທິສ຺ວາ ອຸປ຺ປນ຺ນກາມຣາໂຄ ອນຠິຣໂຕ ວິຈຣິ. ຕເມນໍ ອາຈຣິຍຸປຊ຺ຌາຍາທໂຍ ທິສ຺ວາ ອນຠິຣຕິກາຣຓໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ວິພ຺ຠມິຕຸກາມຠາວມສ຺ສ ຎຕ຺ວາ "ອາວຸໂສ, ສຕ຺ຖາ ນາມ ກາມຣາຄາທິກິເລສປີລິຕານໍ ກິເລເສ ຫາເຣຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ເທຕິ, ເອຫິ ຕໍ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ເນສ຺ສາມາ"ຕິ ອາທາຍ ອຄມໍສຸ. ສຕ຺ຖາຣາ ຈ "ກິໍ ນຸ ໂຂ, ຠິກ຺ຂເວ, ອນິຈ຺ຉມານກຎ຺ເຎວ ຠິກ຺ຂຸໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອາຄຕຕ຺ຖາ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສຸໍ. ສຕ຺ຖາ "ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ, ຠິກ຺ຂຸ, ອຸກ຺ກຓ຺ຐິໂຕ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ "ສຈ຺ຈໍ, ຠນ຺ເຕ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ກິໍກາຣຓາ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ໂສ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສິ. ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ "ອິຕ຺ຖິໂຍ ນາເມຕາ, ຠິກ຺ຂຸ, ປຸພ຺ເພ ຌານພເລນ ວິກ຺ຂມ຺ຠິຕກິເລສານໍ ວິສຸທ຺ຘສຕ຺ຕານມ຺ປິ ສໍກິເລສໍ ອຸປ຺ປາເທສຸໍ, ຕາທິສໍ ຕຸຈ຺ຉປຸຄ຺ຄລໍ ກິໍກາຣຓາ ນ ສໍກິເລສິສ຺ສນ຺ຕິ, ວິສຸທ຺ຘາປິ ສຕ຺ຕາ ສໍກິລິສ຺ສນ຺ຕິ, ອຸຕ຺ຕມຍສສມ຺ງ຺ຄິໂນປິ ອາຍສກ຺ຍໍ ປາປຸຓນ຺ຕິ, ປເຄວ ອປຣິສຸທ຺ຘາ. ສິເນຣຸກມ຺ປນກວາໂຕ ປຸຣາຓປຓ຺ຓກາສຏໍ ກິໍ ນ ກມ຺ເປສ຺ສຕິ, ໂພຘິຕເລ ນິສີທິຕ຺ວາ ອຠິສມ຺ພຸຊ຺ຌນກສຕ຺ຕໍ ອຍໍ ກິເລໂສ ອາໂລລຸເອສິ, ຕາທິສໍ ກິໍ ນ ອາໂລລຸເອສ຺ສຕີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕຫິ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອສີຕິໂກຏິວິຠເວ ພ຺ຣາຫ຺ມຓມຫາສາລກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ພາຣາຓສິໍ ປຈ຺ຈາຄນ຺ຕ຺ວາ ກຕທາຣປຣິຄ຺ຄໂຫ ມາຕາປິຕູນໍ ອຈ຺ຈເຍນ ເຕສໍ ມຕກິຈ຺ຈານິ ກຕ຺ວາ ຫິຣຎ຺ໂຎໂລກນກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ "ອິທໍ ຘນໍ ປຎ຺ຎາຍຕິ, ເຍຫິ ປເນຕໍ ສມ຺ຄຕໍ, ເຕ ນ ປຎ຺ຎາຍນ຺ຕີ"ຕິ ອາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ສໍເວຄປ຺ປຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ສຣີຣາ ເສທາ ມຸຈ຺ຈິໍສຸ. ໂສ ຆຣາວາເສ ຈິຣໍ ວສນ຺ໂຕ ມຫາທານໍ ທຕ຺ວາ ກາເມ ປຫາຍ ອສ຺ສຸມຸຂໍ ຎາຕິສງ຺ຆໍ ປຣິຈ຺ຈຊິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຣມຓີເຍ ປເທເສ ປຓ຺ຓສາລໍ ມາເປຕ຺ວາ ອຸຎ຺ຉາຈຣິຍາຍ ວນມູລຜລາທີຫິ ຍາເປນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຠິຎ຺ຎາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ຌານກີລໍ ກີລນ຺ໂຕ ຈິຣໍ ວສິຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ – "ມນຸສ຺ສປຖໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂລຓມ຺ພິລໍ ອຸປເສວິສ຺ສາມິ, ເອວໍ ເມ ສຣີຣຎ຺ເຈວ ຖິຣໍ ຠວິສ຺ສຕິ, ຊງ຺ຆວິຫາໂຣ ຈ ກໂຕ ຠວິສ຺ສຕິ, ເຍ ຈ ມາທິສສ຺ສ ສີລສມ຺ປນ຺ນສ຺ສ ຠິກ຺ຂໍ ວາ ທສ຺ສນ຺ຕິ, ອຠິວາທນາທີນິ ວາ ກຣິສ຺ສນ຺ຕິ, ເຕ ສຄ຺ຄປຸຣໍ ປູເຣສ຺ສນ຺ຕີ"ຕິ.

ໂສ ຫິມວນ຺ຕາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ອນຸປຸພ຺ເພນ ຈາຣິກໍ ຈຣມາໂນ ພາຣາຓສິໍ ປຕ຺ວາ ສູຣິຍຕ຺ຖງ຺ຄມນເວລາຍ ວສນຏ຺ຐານໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຣາຊຸຍ຺ຍານໍ ທິສ຺ວາ "ອິທໍ ປຏິສລ຺ລານສາຣຸປ຺ປໍ, ເອຕ຺ຖ ວສິສ຺ສາມີ"ຕິ ອຸຍ຺ຍານໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ມິໍ ຣຸກ຺ຂມູເລ ນິສິນ຺ໂນ ຌານສຸເຂນ ຣຕ຺ຕິໍ ເຂເປຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ກຕສຣີຣປຏິຊຄ຺ຄໂນ ປຸພ຺ພຓ຺ຫສມເຍ ຊຏາຊິນວກ຺ກລານິ ສຓ຺ຐເປຕ຺ວາ ຠິກ຺ຂາຠາຊນໍ ອາທາຍ ສນ຺ຕິນ຺ທ຺ຣິໂຍ ສນ຺ຕມານໂສ ອິຣິຍາປຖສມ຺ປນ຺ໂນ ຍຸຄມຕ຺ຕທສ຺ສໂນ ຫຸຕ຺ວາ ສພ຺ພາກາຣສມ຺ປນ຺ນາຍ ອຕ຺ຕໂນ ຣູປສິຣິຍາ ໂລກສ຺ສ ໂລຈນານິ ອາກຑ຺ເຒນ຺ໂຕ ນຄຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ຠິກ຺ຂາຍ ຈຣນ຺ໂຕ ຣຎ຺ໂຎ ນິເວສນທ຺ວາຣໍ ປາປຸຓິ. ຣາຊາ ມຫາຕເລ ຈງ຺ກມນ຺ໂຕ ວາຕປານນ຺ຕເຣນ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ອິຣິຍາປເຖສ຺ເວວ ປສີທິຕ຺ວາ "ສເຈ ສນ຺ຕທມ຺ໂມ ນາມ ອຕ຺ຖິ, ອິມສ຺ສ ເຕນ ອພ຺ຠນ຺ຕເຣ ຠວິຕພ຺ພ"ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ "ຄຈ຺ຉ, ຕໍ ຕາປສໍ ອາເນຫີ"ຕິ ເອກໍ ອມຈ຺ຈໍ ອາຓາເປສິ. ໂສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຠິກ຺ຂາຠາຊນໍ ຄເຫຕ຺ວາ "ຣາຊາ, ຠນ຺ເຕ, ຕໍ ປກ຺ໂກສຕີ"ຕິ ອາຫ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ "ມຫາປຸຎ຺ຎ, ອມ຺ເຫ ຣາຊາ ນ ຊານາຕີ"ຕິ ອາຫ. "ເຕນ ຫິ, ຠນ຺ເຕ, ຍາວາຫໍ ອາຄຈ຺ຉາມິ, ຕາວ ອິເຘວ ໂຫຖາ"ຕິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຎ຺ໂຎ ອາໂຣເຈສິ. ຣາຊາ "ອມ຺ຫາກໍ ກຸລູປກຕາປໂສ ນຕ຺ຖິ, ຄຈ຺ຉ, ນໍ ອາເນຫີ"ຕິ ສຍມ຺ປິ ວາຕປາເນນ ຫຕ຺ຖໍ ປສາເຣຕ຺ວາ ວນ຺ທນ຺ໂຕ "ອິໂຕ ເອຖ, ຠນ຺ເຕ"ຕິ ອາຫ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອມຈ຺ຈສ຺ສ ຫຕ຺ເຖ ຠິກ຺ຂາຠາຊນໍ ທຕ຺ວາ ມຫາຕລໍ ອຠິຣຸຫິ.

ອຖ ນໍ ຣາຊາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຣາຊປລ຺ລງ຺ເກ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ສມ຺ປາທິເຕຫິ ຍາຄຸຂຊ຺ຊກຠຕ຺ເຕຫິ ປຣິວິສິຕ຺ວາ

ກຕາກຸຕກິຈຸຈໍ ປໍລຸທໍ ປຸຈຸຊິ។ ປໍລຸທພຸຍາກຣເຕນ ກິຍຸໂຍໂສມຕຸຕາຍ ປສີທິຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ''ກນຸເຕ, ຕຸມຸເທ ກຕຸຖຸວາສິກາ , ກຸໂຕ ອາຄຕຕຸຖາ''ຕິ ປຸຈຸຊິຕຸວາ ''ທິມວນຸຕວາສິກາ ມຍໍ, ມຫາຣາຊ, ທິມວນຸຕໂຕ ອາຄຕາ''ຕິ ວຸຕຸເຕ ປຸນ ''ກິການຕາ''ຕິ ປຸຈຸຊິຕຸວາ ''ວສຸສາຣຕຸຕກາເລ, ມຫາຣາຊ, ນິພທຸຮວາໂສ ນາມ ລທຸຊໍ ວຜຸຜຕີ''ຕິ ວຸຕຸເຕ ''ເຕນ ທິ, ກນຸເຕ, ຣາຊຸຍຸຍາເນ ວສຖ, ຕຸມຸເທ ຈ ຈຕູທິ ປຈຸຈເຍທິ ນ ກິລມິສຸສຖ, ອທຸຈຸ ສຄຸຄສົວຕຸຕນິກໍ ປຸລຸລໍ ປາປຸຕິສຸສາມີ''ຕິ ປຕິຄຸລໍ ຄເຫຕຸວາ ກຸຕຸຕ ປາຕຣາໂສ ໂພຣິສຕຸເຕນ ສທຸຣີ ອຸຍຸຍານໍ ຄນຸຕຸວາ ປຕຸຕສາລໍ ກາເຣຕຸວາ ຈງກມໍ ມາເປຕຸວາ ເສສານິປີ ຣຕຸຕິຜຸຖານທິວ າຜຸຖານາທີນີ ສມຸປາເທຕຸວາ ປພຸພຊິຕປຣິກຸຂາເຣ ປຕິຍາເທຕຸວາ ''ສຸເຂນ ວສຖ, ກນຸເຕ''ຕິ ອຸຍຸຍານປາລໍ ສມຸປຕິຈຸຊາເປສີ។ ໂພຣິສຕຸໂຕ ຕໂຕ ປຜຸຖາຍ ທຸວາທສ ສົວຈຸຊຣານີ ຕຕຸເຖວ ວສີ។

ອເຖກທິວສໍ ຣລຸໂລ ປຈຸຈນຸໂຕ ກຸປີໂຕ។ ໂສ ຕສຸສ ວູປສມນຕຸຖາຍ ຄນຸຕຸກາໂມ ເທວີ ອາມນຸເຕຕຸວາ ''ກທຸເທ, ຕຍາ ນຄເຣ ໂອທິຍິຕຸ ວຜຸຜຕີ''ຕິ ອາຫ។ ''ກິ ນິສຸສາຍ ກເຖຖ, ເທວາ''ຕິ។ ''ສີລວນຸຕໍ ຕາປສໍ, ກທຸເທ''ຕິ។ ''ເທວ, ນາທໍ ຕສຸມີ ປມຊຸຊິສຸສາ ມິ, ອມຸຫາກໍ ອຍຸຍສຸສ ປຕິຊຄຸຄນໍ ມມ ກາໂຣ, ຕຸມຸເທ ນິຣາສງກາ ຄຈຸຊຖາ''ຕິ។ ຣາຊາ ນິກຸຂມິຕຸວາ ຄໂຕ, ເທວີປິ ໂພຣິສຕຸຕໍ ຕເຖວ ສກຸກຈຸຈໍ ອຸປຜຸຖາຕິ។ ໂພຣິສຕຸໂຕ ປນ ຣລຸໂລ ຄຕກາເລ ນິພທຸຮເວລາຍໍ ອາຄນຸຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ຣຸຈິຕາຍ ເວລາຍ ຣາຊນິເວສນໍ ຄນຸຕຸວາ ກຕຸຕກິຈຸຈໍ ກໂຣຕີ។

ອເຖກທິວສໍ ໂພຣິສຕຸເຕ ອຕິຈິຣາຍນຸເຕ ເທວີ ສພຸພໍ ຂາທນີຍໂກຊນີຍໍ ປຕິຍາເທຕຸວາ ນຸຫຕຸວາ ອລງກຣິຕຸວາ ນີຈມລຸຈກໍ ປລຸລາເປຕຸວາ ໂພຣິສຕຸຕສຸສ ອາຄມນໍ ໂອໂລກຍມານາ ມຜຸຖສາຜກໍ ສິຖິລໍ ກຕຸວາ ນິວາເສຕຸວາ ນິປຊຸຊິ។ ໂພຣິສຕຸໂຕປີ ເວລໍ ສລຸລກຸເຂຕຸວາ ກິກຸຂາກາຊນໍ ອາທາຍ ອາກາເສນາຄນຸຕຸວາ ມຫາວາຕປານທຸວາຣໍ ປາປຸຕິ។ ຕສຸສ ວກຸກລສທຸທໍ ສຸຕຸວາ ສທ ສາ ອຸຜຸຖຫມານາຍ ເທວິຍາ ສຣີຣາ ມຜຸຖສາຜໂກ ກສຸສິຕຸຖ, ໂພຣິສຕຸໂຕ ວິສກາຄາຣມຸມຄໍ ທິສຸວາ ອິນຸທຸຣິຍານີ ກິນຸທິຕຸວາ ສຸກາວເສນ ໂອໂລເກສີ។ ອຖສຸສ ຊານພເລນ ສນຸນິສິນຸໂນປີ ກິເລໂສ ກຣຕຸຫເກ ປກຸຂິຕຸຕອາສີວິໂສ ວິຍ ຜຕໍ ກຕຸວາ ອຸຜຸຖທີ, ຂີຣຣຸກຸຂສຸສ ວາສີຍາ ອາໂກຜິຕກາໂລ ວິຍ ອໂຫສີ។ ກິເລສຸປຸປາທເນນ ສເທວ ຊານງຄານີ ປຣິຫາຍີສຸ, ອິນຸທຸຣິຍານີ ອປຣິປຸຕຸຕານີ ອເຫສຸໍ, ສຍໍ ປກຸຂຈຸຊິນຸນກາໂກ ວິຍ ອໂຫສີ។ ໂສ ປຸພຸເພ ວິຍ ນິສີທິຕຸວາ ກຕຸຕກິຈຸຈໍ ກາຕຸໍ ນາສກຸຂີ , ນິສີທາ ປີຍມາໂນປີ ນ ນິສີທິ។ ອຖສຸສ ເທວີ ສພຸພໍ ຂາທນີຍໂກຊນີຍໍ ກິກຸຂາກາຊເນເຍວ ປກຸຂິປີ។ ຍຖາ ຈ ປຸພຸເພ ກຕຸຕກິຈຸຈໍ ກຕຸວາ ສີຫປລຸຊເຣນ ນິກຸຂມິຕຸວາ ອາກາເສເນວ ຄຈຸຊຕິ, ເອວໍ ຕໍ ທິວສໍ ຄນຸຕຸໍ ນາສກຸຂີ។ ກຕຸຕໍ ປນ ຄເຫຕຸວາ ມຫານິສຸເສຕິຍາ ໂອ ຕຣິຕຸວາ ອຸຍຸຍານໍ ອຄມາສີ។ ເທວີປີ ອສຸສ ອຕຸຕນິ ປຕິພທຸຮຈິຕຸຕຕໍ ອລຸລາສີ។ ໂສ ອຸຍຸຍານໍ ຄນຸຕຸວາ ກຕຸຕໍ ອກຸລຸຊິຕຸວາວ ເທຜຸຖາມລຸຈເກ ນິກຸຊິປີຕຸວາ ''ເທວິຍາ ເອວຣູປາ ທຕຸຖໂສກາ ປາທໂສກາ, ເອວຣູປໍ ກຜິປຣິໂຍສານໍ, ເອວຣູປໍ ອູຣຸລກຸຂຕ''ນຸຕິ ອາທີນີ ວິປຸປລປນຸໂຕ ສຕຸຕາທໍ ນິປຊຸຊິ, ກຕຸຕໍ ປູຕິກໍ ອໂຫສີ ນີລມກຸຂິກາປຣິປຸຕຸຕໍ។

ອຖ ຣາຊາ ປຈຸຈນຸຕໍ ວູປສເມຕຸວາ ປຈຸຈາຄໂຕ ອລງກຕປຕິຍຕຸຕໍ ນຄຣໍ ປທກຸຂິຄໍ ກຕຸວາ ຣາຊນິເວສນໍ ອຄນຸຕຸວາວ ''ໂພຣິສຕຸຕໍ ປສຸສິສຸສາມີ''ຕິ ອຸຍຸຍານໍ ຄນຸຕຸວາ ອຸກຸລາປີ ອສຸສມປທໍ ທິສຸວາ ''ປກຸກນຸໂຕ ກວິສຸສຕີ''ຕິ ປຕຸຕສາລາຍ ທຸວາຣໍ ວິວຣິຕຸວາ ອນຸໂຕປວິຜຸໂຖ ຕໍ ນິປນຸນກໍ ທິສຸວາ ''ເກນຈິ ອຜາສຸເກນ ກວິຕພຸພ''ນຸຕິ ປູຕິກຕຸຕໍ ຊທຸທາເປຕຸວາ ປຕຸຕສາລໍ ປຕິຊຄຸຄາເປຕຸວາ ''ກນຸເຕ, ກິ ເຕ ອຜາສຸກ''ນຸຕິ ປຸຈຸຊິ។ ''ວິທຸໂຣສຸມິ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ។ ຣາຊາ ''ມມ ປຈຸຈາມິຕຸເຕຫິ ມຍີ ໂອກາ ສໍ ອລກນຸເຕຫີ 'ມມາຍນຜຸຖານມສຸສ ທຸພຸພລໍ ກຣິສຸສາມາ'ຕິ ອາຄນຸຕຸວາ ເອສ ວິທຸໂຣ ກວິສຸສຕີ ມລຸເລ''ຕິ ສຣີຣໍ ປຣິວຕຸ ເຕຕຸວາ ວິທຸຮຜຸຖານໍ ໂອໂລເກນຸໂຕ ວິທຸຮຜຸຖານໍ ອທິສຸວາ ''ກຕຸຖ ວິທຸໂຮສີ, ກນຸເຕ''ຕິ ປຸຈຸຊິ។ ໂພຣິສຕຸໂຕ ''ນາທໍ, ມຫາ ຣາຊ, ອລຸເລນ ວິທຸໂຮ, ອທໍ ປນ ອຕຸຕນາວ ອຕຸຕານໍ ຫທເຍ ວິຊຸຊີ''ນຸຕີ ວຕຸວາ ອຸຜຸຖາຍ ນິສີທິຕຸວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑។

''ສງກປຸປຣາຄໂຣເຕນ, ວິຕກຸກນິສິເຕນ ຈ;

ນາລງກເຕນ ກທຸເຣນ, ອຸສຸການາກເຕນ ຈ។

໔។

‘‘ນ ກຕຸຕາຍຕມຸຕຸເຕນ, ນາປິ ໂມຣູປເສວີນາ;

ເຕນມຸຫີ ຫທເຍ ວິທຸໂຣ, ສພຸພງຄປຣິທາຫິນາ។

ຌ។

‘‘ອາເວຣຓຸຈ ນ ປສຸສາມິ, ຍໂຕ ຣຸທິຣມສຸສເວ;

ຍາວ ອໂຍນິໂສ ຈິຕຸຕໍ, ສຍໍ ເມ ທຸກຸຂມາກຕ’’ນຸຕິ។

ຕຕຸຖ ສງກປຸປຣາຄໂຣເຕນາຕິ ກາມວິຕກຸກສມຸປຍຸຕຸຕຣາຄໂຣເຕນ។ ວິຕກຸກນິສິເຕນ ຈາຕິ ເຕເນວ ຣາໂຄທເກນ ວິຕກຸກປາສາເຕາ ນິສິເຕນ។ ນາລງກເຕນ ກທຸເຣນາຕິ ເນວ ອລງກເຕນ ກທຸເຣນ, ອນລງກເຕນ ພິກຈຸເຌນາຕິ ອຕຸໂຖ។ ອຸສຸກາຣາກເຕນ ຈາຕິ ອຸສຸກາເຣຫິປິ ອກເຕນ។ ນ ກຕຸຕາຍຕມຸຕຸເຕນາຕິ ຍາວ ທກຸຂິຕາກຕຸຕຈູລຸອກໍ ອາກຫຸຌິຕຸວາ ອມຸຕຸຕເກນ។ ນາປິ ໂມຣູປເສວີນາຕິ ໂມຣປຕຸຕຄິຊຊປຕຸຕາທີຫິ ອກຕູປເສວເນນ។ ເຕນມຸຫີ ຫທເຍ ວິທຸໂຣຕິ ເຕນ ກິເລສກຕຸເທນາຫໍ ຫທເຍ ວິທຸໂຣ ອມຸຫີ។ ສພຸພງຄປຣິທາຫິນາຕິ ສພຸພານິ ອງຄານິ ປຣິທຫນສມຕຸເຖນ។ ມຫາຣາຊ, ເຕນ ຫິ ກິເລສກຕຸເທນ ຫທເຍ ວິທຸຣກາລໂຕ ປຍຸຖາຍ ມມ ອຄຸຄິ ປຫິຕຸຕານິວ ສພຸພານິ ອງຄານິ ຫຍຸຫນຸຕີຕິ ທສຸເສຕິ។

ອາເວຣຓຸຈ ນ ປສຸສາມີຕິ ວິທຸຣຍຸຖາເນ ວຓາຓຸຈ ນ ປສຸສາມິ។ ຍໂຕ ຣຸທິຣມສຸສເວຕິ ຍໂຕ ເມ ອາເວຣໂຕ ໂລຫິຕໍ ປຄຸຌເຣຍຸຍ, ຕໍ ນ ປສຸສາມີຕິ ອຕຸໂຖ។ ຍາວ ອໂຍນິໂສ ຈິຕຸຕນຸຕີ ເອຕຸຖ ຍາວາຕິ ທລຸຫຕຸເຖ ນິປາໂຕ, ອຕິວິຍ ທລຸຫໍ ກຕຸວາ ອໂຍນິໂສ ຈິຕຸຕໍ ວຫຸຌິຕນຸຕິ ອຕຸໂຖ។ ສຍໍ ເມ ທຸກຸຂມາກຕນຸຕິ ອຕຸຕນາວ ມຍາ ອຕຸຕໂນ ທຸກຸຂໍ ອານີຕນຸຕິ។

ເອວໍ ໂພຣິສຕຸໂຕ ອິມາຫິ ຕີຫິ ຄາຖາຫິ ຣຓຸໂຌ ຣມຸມໍ ເທເສຕຸວາ ຣາຊານໍ ປຕຸຕາສາລໂຕ ພຫິ ກຕຸວາ ກສິຕປຣິກມຸມໍ ກຕຸວາ ນຍຸຖໍ ຊານໍ ອຸປຸປາເທຕຸວາ ປຕຸຕາສາລາຍ ນິກຸຂມິຕຸວາ ອາກາເສ ນິສີນຸໂນ ຣາຊານໍ ໂອວທິຕຸວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ອຫໍ ຫິມວນຸຕເມວ ຄມິສຸສາມີ’’ຕິ ວຕຸວາ ‘‘ນ ສກຸກາ, ກນຸເຕ, ຄນຸຕຸ’’ນຸຕິ ວຸຈຸຈມາໂນປິ ‘‘ມຫາຣາຊ, ມຍາ ອິຣ ວສນຸເຕນ ເອວຣູໂປ ວິປຸປກາໂຣ ປຕຸໂຕ, ອິທານິ ນ ສກຸກາ ອິຣ ວສິຕຸ’’ນຸຕິ ຣຓຸໂຌ ຍາຈນຸຕສຸເສວ ອາກາເສ ອຸປຸປຕິຕຸວາ ຫິມວນຸຕໍ ຄນຸຕຸວາ ຕຕຸຖ ຍາວຕາຍຸກໍ ຖຕຸວາ ພຸຣຫຸມໂລກູປໂຄ ອໂຫສິ។

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຣມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຣາເນສິ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກຸກຕຸຖິຕກິກຸຂຸ ອຣຫຕຸເຕ ປຕິຍຸຖຫິ។ ເກຈິ ໂສຕາປນຸນາ, ເກຈິ ສກທາຄາມິໂນ, ເກຈິ ອນາຄາມິໂນ, ເກຈິ ອຣຫນຸໂຕ ອເຫສຸໍ។ ‘‘ຕທາ ຣາຊາ ອານນຸໂທ ອໂຫສິ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນຸຕິ។

ສງກປຸປຣາຄຊາຕກວຕຸຕນາ ປຖມາ។

[໔໘໘] ໒។ ຕິລມຸຍຸຖິຊາຕກວຕຸຕນາ

ອຊຊາປິເມ ຕໍ ມນສີຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ອຓຸຓຕຣໍ ໂກຣນໍ ກິກຸຂຸໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ។ ອຓຸຓຕໂຣ ກິຣ, ກິກຸຂຸ, ໂກຣໂນ ອໂຫສິ ອຸປາຍາສພຫຸໂລ, ອປຸປມຸປິ ວຸຕຸໂຕ ສມາໂນ ກຸປຸປິ ອກິສຊຊິ, ໂກປຓຸຈ ໂທສຓຸຈ ອປຸປຈຸຈຍຓຸຈ ປາຕຸວາກາສິ។ ອເຖກທິວສໍ ກິກຸຂູ ຣມຸມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຍຸຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ອສຸໂກ ນາມ ກິກຸຂຸ ໂກຣໂນ ອຸປາຍາສພຫຸໂລ ອຸທຸຣເນ ປກຸຂິຕຸຕໂລຕໍ ວິຍ ຕຌຕຌາຍນຸໂຕ ວິຈຣຕິ, ເອວຣູເປ ນິກຸໂກຣເນ ພຸທຸຣສາສເນ ປພຸພຊິໂຕ ສມາໂນ ໂກຣມຕຸຕມຸປິ ນິຄຸຄເຫຫຸໍ ນ ສກຸໂກຕີ’’ຕິ។ ສຕຸຖາ ເຕສໍ ກຖໍ ສຸຕຸວາ ເອກໍ ກິກຸຂຸໍ ເປເສຕຸວາ ຕໍ ກິກຸຂຸໍ ປກຸໂກສາເປຕຸວາ ‘‘ສຈຸຈໍ ກິຣ ຕຸວໍ, ກິກຸຂຸ, ໂກຣໂນ’’ຕິ ປຸຈຸຌິຕຸວາ ‘‘ສຈຸຈໍ, ກນຸເຕ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພຸເພປິ ອຍໍ ໂກຣໂນ ອໂຫສີ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕາສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ຕສຸສ ປຸຕຸໂຕ ພຸຣຫຸມທຕຸຕກຸມາໂຣ ນາມ ອໂຫສິ។ ໂປຣາຕກຣາຊາໂນ ຈ

ອຕ຺ຕໂນ ປຸຕ຺ເຕ ‘‘ເອວໍ ເອເຕ ນິຫຕມານທປ຺ປາ ສີຕຸຕ຺ຫກ຺ຂມາ ໂລກຈາຣິຕ຺ຕຄ຺ຄູ ຈ ກວິສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ນຄເຣ ທິສາປາໂມກ຺ຂອາຈຣິເຍ ວິຊ຺ຊມາເນປີ ສິປ຺ປຸຄ຺ຄຫຕຕ຺ຖາຍ ທູເຣ ຕິໂຣຣຖ຺ຖໍ ເປເສນ຺ຕີ, ຕສ຺ມາ ໂສປີ ຣາຊາ ໂສລຸອສວສ຺ສຸທ຺ເທສິກໍ ປຸຕ຺ຕໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ເອກປຜລິເກົາປາຫນາ ຈ ປຕ຺ຕາຈ຺ຈຕ຺ຕຄ຺ຈ ກຫາປຕສຫສ຺ສຄ຺ຈ ທຕ຺ວາ ‘‘ຕາຕ, ຕກ຺ກສິລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສິປ຺ປໍ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫາ’’ຕິ ເປເສສິ຺ ໂສ ‘‘ສາຣູ’’ຕິ ມາຕາປີຕໂຣ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອນຸປຸພ຺ເພນ ຕກ຺ກສິລໍ ປຕ຺ວາ ອາຈຣິຍສ຺ສ ເຄຫໍ ປຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ ອາຈຣິເຍ ມາຕວການໍ ສິປ຺ປໍ ວາເຈຕ຺ວາ ອຸຜ຺ຖາຍ ຆຣທ຺ວາເຣ ຈງກມນ຺ເຕ ເຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຍສ຺ມີ ຖາເນ ຖິໂຕ ອາຈຣິຍໍ ອທ຺ທສ, ຕຕ຺ເຖວ ອຸປາຫນາ ໂອມຸຄ຺ຈິຕ຺ວາ ຉຕ຺ຕຄ຺ຈ ອປເນຕ຺ວາ ອາຈຣິຍໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອຜ຺ຖາສິ຺ ໂສ ຕສ຺ສ ກິລນ຺ຕກາວໍ ລຕ຺ວາ ອາຄນ຺ຕຸກສງຄຫໍ ກາເຣສິ຺ ກຸມາໂຣ ກຸຕ຺ຕໂກຊໂນ ໂຖກໍ ວິສ຺ສມິຕ຺ວາ ອາຈຣິຍໍ ອຸປສງກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອຜ຺ຖາສິ, ‘‘ກຸໂຕ ອາຄໂຕສີ, ຕາຕາ’’ຕິ ຈ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ພາຣາຕສີໂຕ’’ຕິ ອາຫ຺ ‘‘ກສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕສີ’’ຕິ? ‘‘ພາຣາຕສີຣຄ຺ໂຄ’’ຕິ຺ ‘‘ເກນຕ຺ເຖນາຄໂຕສີ’’ຕິ? ‘‘ສິປ຺ປໍ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫຕ຺ຖາຍາ’’ຕິ຺ ‘‘ກິ ເຕ ອາຈຣິຍກາໂຄ ອາກໂຕ, ອຸທາຫຸ ຆມ຺ມນ຺ເຕວາສິໂກ ໂຫຕ຺ກາໂມສີ’’ຕິ? ໂສ ‘‘ອາຈຣິຍກາໂຄ ເມ ອາກໂຕ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອາຈຣິຍສ຺ສ ປາທມູເລ ສຫສ຺ສຕ຺ຖວິກໍ ຖເປຕ຺ວາ ວນ຺ທິ຺

ຆມ຺ມນ຺ເຕວາສິກາ ທິວາ ອາຈຣິຍສ຺ສ ກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ຣຕ຺ຕິ ສິປ຺ປໍ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫນ຺ຕິ, ອາຈຣິຍກາຄທາຍກາ ເຄເຫ ເຊຜ຺ຖປຸຕ຺ຕາ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ສິປ຺ປເມວ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫນ຺ຕິ຺ ຕສ຺ມາ ໂສປີ ອາຈຣິໂຍ ສລຸລຫຸເກນ ສຸກນກ຺ຂຕ຺ເຕນ ກຸມາຣສ຺ສ ສິປ຺ປໍ ປຜ຺ຖເປສີ຺ ກຸມາໂຣປີ ສິປ຺ປໍ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ອາຈຣິເຍນ ສທ຺ຆິ ນ຺ຫາຍິຕຸໍ ອຄມາສິ຺ ອເຖກາ ມຫລ຺ລິກາ ອິຕ຺ຖີ ຕິລານີ ເສເຕ ກຕ຺ວາ ປຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ຣກ຺ຂມານາ ນິສີທີ຺ ກຸມາໂຣ ເສຕຕິເລ ທິສ຺ວາ ຂາທິຕຸກາໂມ ຫຸຕ຺ວາ ເອກໍ ຕິລມຸຜ຺ຖິ ຄເຫຕ຺ວາ ຂາທີ, ມຫລ຺ລິກາ ‘‘ຕຕ຺ຫາລຸໂກ ເອໂສ’’ຕິ ກິຄ຺ຈິ ອວຕ຺ວາ ຕຸຕ຺ຫີ ອໂຫສີ຺ ໂສ ປຸນທິວເສປີ ຕາຍ ເວລາຍ ຕເຖວ ອກາສີ, ສາປີ ນໍ ນ ກິຄ຺ຈີ ອາຫ຺ ອິຕໂຣ ຕຕິຍທິວເສປີ ຕເຖວາກາສີ, ຕທາ ມຫລ຺ລິກາ ‘‘ທິສາປາໂມກ຺ໂຂ ອາຈຣິໂຍ ອຕ຺ຕໂນ ອນ຺ເຕວາສິເກຫິ ມໍ ວິລຸມ຺ປາເປຕີ’’ຕິ ພາຫາ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ກນ຺ທີ຺ ອາຈຣິໂຍ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ‘‘ກິ ເອຕໍ , ອມ຺ມາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຈີ຺ ‘‘ສາມິ, ອນ຺ເຕວາສິໂກ ເຕ ມຍາ ກຕານໍ ເສຕຕິລານໍ ອຊ຺ເຊກໍ ມຸຜ຺ຖີ ຂາທີ, ຫິຍ຺ໂຍ ເອກໍ, ປເຣ ເອກໍ, ນນຸ ເອວໍ ຂາທນ຺ໂຕ ມມ ສນ຺ຕກໍ ສພ຺ພໍ ນາເສສ຺ສຕີ’’ຕິ຺ ‘‘ອມ຺ມ, ມາ ໂຣທີ, ມູລໍ ເຕ ທາເປສ຺ສາມີ’’ຕິ຺ ‘‘ນ ເມ, ສາມິ, ມູເລນຕ຺ໂຖ, ຍຖາ ປເນສ ກຸມາໂຣ ປຸນ ເອວໍ ນ ກໂຣຕິ, ຕຖາ ຕໍ ສິກ຺ຂາເປຫີ’’ຕິ຺ ອາຈຣິໂຍ ‘‘ເຕນ ຫີ ປສ຺ສ, ອມ຺ມາ’’ຕິ ທ຺ວີຫິ ມາຕເວຫີ ຕໍ ກຸມາຣໍ ທ຺ວີສຸ ຫຕ຺ເຖສຸ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ເວລຸອຸເປສິກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ‘‘ປຸນ ເອວຣູປໍ ມາ ອກາສີ’’ຕິ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ປີຜ຺ຖິຍໍ ປຫາຣີ຺ ກຸມາໂຣ ອາຈຣິຍສ຺ສ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຣຕ຺ຕານິ ອກ຺ຂີນິ ກຕ຺ວາ ປາທປີຜ຺ຖິໂຕ ຍາວ ເກສມຕ຺ຖກາ ໂອໂລເກສີ຺ ໂສປີສ຺ສ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ໂອໂລກິຕກາວໍ ອຄ຺ຄາສີ຺ ກຸມາໂຣ ສິປ຺ປໍ ນິຜ຺ຖາເປຕ຺ວາ ‘‘ອນຸໂຍຄໍ ທຕ຺ວາ ມາຣາເປຕພ຺ໂພ ເອສ ມຍາ’’ຕິ ເຕນ ກຕໂທສໍ ຫທເຍ ຖເປຕ຺ວາ ຄມນກາເລ ອາຈຣິຍໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ‘‘ຍທາຫໍ, ອາຈຣິຍ, ພາຣາຕສີຣຊ຺ຊໍ ປຕ຺ວາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສນ຺ຕິກໍ ເປເສສ຺ສາມີ, ຕທາ ຕຸມ຺ເຫ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາຖາ’’ຕິ ສສິເນໂຫ ວິຍ ປຜິຄ຺ຄໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປກ຺ກາມີ຺

ໂສ ພາຣາຕສີ ປຕ຺ວາ ມາຕາປີຕໂຣ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ສິປ຺ປໍ ທສ຺ເສສີ຺ ຣາຊາ ‘‘ຊີວມາເນນ ເມ ປຸຕ຺ໂຕ ທິຜ຺ໂຖ, ຊີວມາໂນວສ຺ສ ຣຊ຺ຊສິຣີ ປສ຺ສາມີ’’ຕິ ປຸຕ຺ຕໍ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຜ຺ຖາເປສີ຺ ໂສ ຣຊ຺ຊສິຣີ ອນຸກວມາໂນ ອາຈຣິເຍນ ກຕໂທສໍ ສຣິຕ຺ວາ ອຸປ຺ປນ຺ນໂກໂຜ ‘‘ມາຣາເປສ຺ສາມິ ນ’’ນ຺ຕິ ປກ຺ໂກສນຕ຺ຖາຍ ອາຈຣິຍສ຺ສ ທູຕໍ ປາເຫສີ຺ ອາຈຣິໂຍ ‘‘ຕຣຸຕກາເລ ນໍ ສຄ຺ຄາເປຕຸໍ ນ ສກ຺ຂິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຣຄ຺ໂຄ ມຊ຺ຊິມວຍກາເລ ‘‘ອິທານິ ນໍ ສຄ຺ຄາເປຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊທ຺ວາເຣ ຖຕ຺ວາ ‘‘ຕກ຺ກສິລາຈຣິໂຍ ອາຄໂຕ’’ຕິ ອາໂຣຈາເປສີ຺ ຣາຊາ ຕຸຜ຺ໂຖ ພ຺ຣາຫ຺ມຕໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ຕໍ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄຕໍ ທິສ຺ວາວ ໂກຜໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ຣຕ຺ຕານິ ອກ຺ຂີນິ ກຕ຺ວາ ອມຈ຺ເຈ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ໂກ, ອຊ຺ຊາປີ ເມ ອາຈຣິເຍນ ປຫຜຜ຺ຖານໍ ຮຸຊ຺ຊຕິ, ອາຈຣິໂຍ ນລາເຜນ ມຈ຺ຈຸໍ ອາທາຍ ‘ມຣິສ຺ສາມີ’ຕິ ອາຄໂຕ, ອຊ຺ຊສ຺ສ ຊີວິຕໍ ນຕ຺ຖີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ປຸຣິມາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໔຺

‘‘ອຊ຺ຊາປີ ເມ ຕໍ ມນສິ, ຍໍ ມໍ ຕ຺ວໍ ຕິລມຸຜ຺ຖິຍາ;

ພາຫາຍ ມໍ ຄເຫຕ຺ວານ, ລຜ຺ຖິຍາ ອນຸຕາລຸອຍີ຺

໔຺

‘‘ນນຸ ຊີວິເຕ ນ ຣມສີ, ເຍນາສີ ພຸຣາຫຸມຕາຄໂຕ;

ຍໍ ມໍ ພາຫາ ຄເຫຕຸວານ, ຕິກຸຂຕຸຕຸໍ ອນຸຕາລຸອຍີ’’ຕິ.

ຕຕຸຖ ຍໍ ມໍ ພາຫາຍ ມນຸຕິ ທຸວິສຸ ປເທສຸ ອຸປໂຍຄວຈນໍ ອນຸຕາລຸອນຄຫາເປກຸຂໍ. ຍໍ ມໍ ຕຸວໍ ຕິລມຸຄຸຖິຍາ ກາຣຕາ ອນຸຕາລຸອຍີ, ອນຸຕາລຸເອນຸໂຕ ຈ ມໍ ພາຫາຍ ຄເຫຕຸວາ ອນຸຕາລຸອຍີ, ຕໍ ອນຸຕາລຸອນໍ ອຊຸຊາປິ ເມ ມນສິຕິ ອຍຄຸເຫຕຸຖ ອຕຸໂຖ. ນນຸ ຊີວິເຕ ນ ຣມສີຕິ ມຄຸເຄ ຕຸວໍ ອຕຸຕໂນ ຊີວິຕມຸຫິ ນາກິຣມສີ. ເຍນາສີ ພຸຣາຫຸມຕາຄໂຕຕິ ຍສຸມາ ພຸຣາຫຸມຕາ ອິຜ ມມ ສນຸຕິກໍ ອາຄໂຕສີ. ຍໍ ມໍ ພາຫາ ຄເຫຕຸວານາຕິ ຍໍ ມມ ພາຫາ ຄເຫຕຸວາ, ຍໍ ມໍ ພາຫາຍ ຄເຫຕຸວາຕິປິ ອຕຸໂຖ. ຕິກຸຂຕຸຕຸໍ ອນຸຕາລຸອຍີຕິ ຕໂຍ ວາເຣ ເວລຸອຸລຄຸຖິຍາ ຕາລຸເອສີ, ອຊຸຊ ທານິ ຕສຸສ ຜລໍ ວິນຸທາຫີຕິ ນໍ ມຣເຓນ ສນຸຕຊຸເຊນຸໂຕ ເອວມາຫ.

ຕໍ ສຸຕຸວາ ອາຈຣິໂຍ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໖.

‘‘ອຣິໂຍ ອນຣິຍໍ ກຸພຸພນຸຕໍ, ໂຍ ທຕຸເຫນ ນິເສຜຕິ;

ສາສນໍ ຕໍ ນ ຕໍ ເວຣໍ, ອິຕິ ນໍ ປຕຸຫິຕາ ວິທູ’’ຕິ.

ຕຕຸຖ ອຣິໂຍຕິ ສຸນຸທຣາຜິວຈນເມຕໍ. ໂສ ປນ ອຣິໂຍ ຈຕຸພຸພິໂຜ ໂຫຕິ ອາຈາຣອຣິໂຍ ທສຸສນອຣິໂຍ ລິງຄອຣິໂຍ ປຜິເວຜອຣິໂຍຕິ. ຕຕຸຖ ມນຸສຸໂສ ວາ ໂຫຕຸ ຕິຣຈຸຆາໂນ ວາ, ອຣິຍາຈາເຣ ຖິໂຕ ອາຈາຣອຣິໂຍ ນາມ. ວຸຕຸຕມຸປິ ເຈຕໍ –

‘‘ອຣິຍວຕຸຕສີ ວກຸກງຄ, ໂຍ ປິຕຸຫມປຈາຍຕິ;

ຈຊາມິ ເຕ ຕໍ ກຕຸຕາຣໍ, ຄຈຸຉຖູໂກ ຍຖາສຸຂ’’ນຸຕິ. (ຊາ. ໔.໔໑.໑໐໖);

ຣູເປນ ປນ ອິຣິຍາປເຖນ ຈ ປາສາທິເກນ ທສຸສນີເຍນ ສມນຸນາຄໂຕ ທສຸສນອຣິໂຍ ນາມ. ວຸຕຸຕມຸປິ ເຈຕໍ –

‘‘ອຣິຍາວກາໂສສິ ປສນຸນເນຕຸໂຕ, ມຄຸເຄ ກວໍ ປພຸພຊິໂຕ ກຸລມຸຫາ;

ກຖໍ ນຸ ຈິຕຸຕານິ ປຫາຍ ໂພເຄ, ປພຸພຊີ ນິກຸຂມຸມ ຆຣາ ສປຸຄຸລາ’’ຕິ. (ຊາ. ໔.໑ກ.໑໔໙);

ນິວາສນປາຣຸປນລິງຄຄຸຄຫເຓນ ປນ ສມຓສທິໂສ ຫຸຕຸວາ ວິຈຣນຸໂຕ ທຸສຸສີໂລປິ ລິງຄອຣິໂຍ ນາມ. ຍໍ ສນຸຜາຍ ວຸຕຸຕໍ –

‘‘ລທນໍ ກຕຸວານ ສຸພຸພຕານໍ, ປກຸຂນຸທີ ກຸລທູສໂກ ປຄພຸໂພ;

ມາຍາວີ ອສຄຸຄໂຕ ປລາໂປ, ປຕິຣູເປນ ຈຣໍ ສ ມຄຸຄທູສີ’’ຕິ.

ພຸທຸຜາທໂຍ ປນ ປຜິເວຜອຣິຍາ ນາມ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ – ‘‘ອຣິຍາ ວຸຈຸຈນຸຕິ ພຸທຸຜາ ຈ ປຈຸເຈກພຸທຸຜາ ຈ ພຸທຸຜສາວກາ ຈາ’’ຕິ. ເຕສຸ ອິຜ ອາຈາຣອຣິໂຍວ ອຜິປຸເປໂຕ.

ອນຣິຍນຸຕິ ທຸສຸສີລໍ ປາປຜມຸມໍ. ກຸພຸພນຸຕນຸຕິ ປາຓາຕິປາຕາທິກໍ ປຄຸຈວິຜທຸສຸສີລຍກມຸມໍ ກໂຣນຸຕໍ, ເອກເມວ ວາ ເອຕໍ ອຕຸຖປທໍ, ອນຣິຍໍ ຫີນໍ ລາມກໍ ປຄຸຈເວຣາຍກມຸມໍ ກໂຣນຸຕໍ ປຸຄຸຄລໍ. ໂຍຕິ ຂຕຸຕິຍາທີສຸ ໂຍ ໂກຈິ. ທຕຸເຫນາຕິ ເຍນ ເກນຈິ

ປັຫຣຕາເກນ ຯ ນິເສສຕິຕິ ‘‘ມາ ປຸນ ເອວຣູປໍ ກຣີ’’ຕິ ປັຫຣນ຺ໂຕ ນິວາເຣຕິ ຯ ສາສນໍ ຕໍ ນ ຕໍ ເວຣນ຺ຕິ ຕໍ, ມຫາຣາຊ, ອາຕຸຕພຸພໍ ກເຣນ຺ເຕ ປຸຕຸຕສິຕເຣ ວາ ອນ຺ເຕວາສິເກ ວາ ເອວໍ ປັຫຣິຕຸວາ ນິເສສນໍ ນາມ ອິມສຸມິ ໂລເກ ສາສນໍ ອນຸສິຍຸຖິ ໂອວາໂທ, ນ ເວຣໍ ຯ ອິຕິ ນໍ ປັຕຸທິຕາວິທູຕິ ເອວເມຕໍ ປັຕຸທິຕາ ຊານນ຺ຕິ ຯ ຕສຸມາ, ມຫາຣາຊ, ຕຸວມຸປິ ເອວໍ ຊານ, ນ ເອວຣູເປ ຖາເນ ເວຣໍ ກາຕຸໍ ອຣຫສິ ຯ ສເຈ ຫິ ຕຸວໍ, ມຫາຣາຊ, ມຍາ ເອວໍ ສິກຸຂາປິໂຕ ນາກວິສຸສ, ອຖ ຄຈຸຉນ຺ເຕ ກາເລ ປູວສກຸຂລິອາທີນິ ເຈວ ຜ ລາຜລາທີນິ ຈ ຫຣນ຺ໂຕ ໂຈຣກມຸເມສຸ ປລຸທຸໂສ ອນຸປຸພຸເພນ ສນ຺ທິຈຸເຉທປນ຺ຖຸທູຫນຄາມພາຕກາທີນິ ກຕຸວາ ‘‘ຣາຊາປຣາຊິ ໂກ ໂຈໂຣ’’ຕິ ສໂຫຸຖໍ ຄເຫຕຸວາ ຣຸໂຍ ທສຸສິໂຕ ‘‘ຄຈຸຉຖສຸສ ໂທສານຸຣູປໍ ທຕຸທໍ ອຸປເນຖາ’’ຕິ ທຕຸທກາຍໍ ປາປຸຕິສຸສ, ກຸ ໂຕ ເຕ ເອວຣູປາ ສມຸປຕຸຕິ ອກວິສຸສ, ນນຸ ມໍ ນິສຸສາຍ ອິທໍ ອິສຸສຣິຍໍ ຕຍາ ລທຸຣນ຺ຕິ ເອວໍ ອາຈຣິໂຍ ຣາຊານໍ ສຄຸຍາເປສີ ຯ ປຣິວາເຣຕຸວາ ຖິຕາ ອມຈຸຈາປິສຸສ ກຖໍ ສຸຕຸວາ ‘‘ສຈຸຈໍ, ເທວ, ອິທໍ ອິສຸສຣິຍໍ ຕຸມຸຫາກໍ ອາຈຣິຍສຸເສວ ສນ຺ຕກ’’ນ຺ຕິ ອາຫໍສຸ ຯ

ຕສຸມິ ຂເຕ ຣາຊາ ອາຈຣິຍສຸສ ຄຸຕໍ ສລຸລກຸເຂຕຸວາ ‘‘ສພຸພິສຸສຣິຍໍ ເຕ, ອາຈຣິຍ, ທມຸມິ, ຣຊຸຊໍ ປັຍິຈຸຉາ’’ຕິ ອາຫ ຯ ອາຈຣິໂຍ ‘‘ນ ເມ, ມຫາຣາຊ, ຣຊຸເຊນຕຸໂຖ’’ຕິ ປັຍິກຸຂິປີ ຯ ຣາຊາ ຕກຸກສິລໍ ເປເສຕຸວາ ອາຈຣິຍສຸສ ປຸຕຸຕທາຣໍ ອາຫຣາເປຕຸວາ ມຫນ຺ຕໍ ອິສຸສຣິຍໍ ທຕຸວາ ຕເມວ ປຸໂຣທິຕໍ ກຕຸວາ ປິຕຸຍຸຖາເນ ຖເປຕຸວາ ຕສຸໂສວາເທ ຖິໂຕ ທານາທີນິ ປຸລຸລານິ ກຕຸວາ ສຄຸຄປຣາຍໂຕ ອໂຫສິ ຯ

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຊມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສິ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ໂກຊໂນ ກິກຸຂຸ ອນາຄາ ມິຜເລ ປຕິຍຸຖຫິ, ພຫູ ຊນາ ໂສຕາປນ຺ນສກທາຄາມິອນາຄາມິໂນ ອເຫສຸໍ ຯ ‘‘ຕທາ ຣາຊາ ໂກຊໂນ ກິກຸຂຸ ອໂຫສິ, ອາຈຣິໂຍ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ ຯ

ຕິລມຸຍຸຖິຊາຕກວຕຸຕນາ ທຸຕິຍາ ຯ

[໔໕໓] ໓ ຯ ມຕິກຕຸຖຊາຕກວຕຸຕນາ

ມມນ຺ນປານນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ອາລຸອວີ ນິສຸສາຍ ອຄຸຄາລຸອເວ ເຈຕິເຍ ວິຫຣນ຺ໂຕ ກຸຍິກາຣສິກຸຂາປທໍ (ປາຣາ ຯ ໓໔໘) ອາຣພຸກ ກເຖສິ ຯ ອາລຸອວກາ ຫິ ກິກຸຂູ ສຄຸຍາຈິກາຍ ກຸຍິໂຍ ກາຣຍມານາ ຍາຈນພຫຸລາ ວິລຸລຕຸຕິພຫຸລາ ວິຫຣິສຸ ‘‘ປຸຣິສໍ ເທຖ, ປຸຣິສຕຸຖກໍ ເທຖາ’’ຕິອາທີນິ ວທນ຺ຕາ ຯ ມນຸສຸສາ ອຸປທຸທຸຕາ ຍາຈນາຍ ອຸປທຸທຸຕາ ວິລຸລຕຸຕິຍາ ກິກຸຂູ ທິສຸວາ ອຸພຸພິຊຸຊິ ສຸປິ ອຸຕຸຕສິສຸປິ ປລາຍິສຸປິ ຯ ອຖາຍສຸມາ ມຫາກສຸສໂປ ອາລຸອວິ ອຸປສງກມິຕຸວາ ປິຕຸທາຍ ປາວິສີ, ມນຸສຸສາ ເຖຣມຸປິ ທິສຸວາ ຕເຖວ ປັຍິປຊຸຊິສຸ ຯ ໂສ ປຈຸຉາກຕຸຕໍ ປິຕຸທປາຕປັຍິກຸກນ຺ໂຕ ກິກຸຂູ ອາມນ຺ເຕຕຸວາ ‘‘ປຸພຸພາຍໍ, ອາວຸໂສ, ອາລຸອວີ ສຸລກາປິຕຸທາ, ອິທານິ ກສຸມາ ທຸລຸລກາປິຕຸທາ ຊາຕາ’’ຕິ ປຸຈຸຉິຕຸວາ ຕໍ ກາຣຕໍ ສຸຕຸວາ ກຄວຕິ ອາລຸອວີ ອາຄນ຺ຕຸວາ ອຄຸຄາລຸອວເຈຕິເຍ ວິຫຣນ຺ເຕ ກຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ເອຕມຕຸຖໍ ອາໂຣເຈສີ ຯ ສຕຸຖາ ເອຕສຸມິ ກາຣເຕ ກິກຸຂຸສງຊໍ ສນ຺ນິປາຕາ ເປຕຸວາ ອາລຸອວເກ ກິກຸຂູ ປັຍິປຸຈຸຉິ – ‘‘ສຈຸຈໍ ກິຣ ຕຸມຸເຫ, ກິກຸຂເວ, ສຄຸຍາຈິກາຍ ກຸຍິໂຍ ກາເຣຖາ’’ຕິ ຯ ‘‘ສຈຸຈໍ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ເຕ ກິກຸຂູ ຄຣຫິຕຸວາ ‘‘ກິກຸຂເວ, ຍາຈນາ ນາເມສາ ສຕຸຕຣຕນປຣິປຸຕຸເຕ ນາຄກວເນ ວສນ຺ຕານໍ ນາຄານມຸປິ ອມນາ ປາ, ປເຄວ ມນຸສຸສານໍ, ເຍສໍ ເອກໍ ກຫາປຕກໍ ອຸປຸປາເທນ຺ຕານໍ ປາສາຕໂຕ ມໍສໍ ອຸປຸປາຍນກາໂລ ວິຍ ໂຫຕີ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ ຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຊິສຕຸໂຕ ມຫາວິກເວ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິ ຯ ຕສຸສ ອາຊາວິຕຸວາ ປຣິຊາວິຕຸວາ ວິຈຣຕກາເລ ອຄຸໂຍປິ ປຸລຸລວາ ສຕຸໂຕ ຕສຸສ ມາຕຸ ກຸຈຸຊິສຸມິ ນິພຸພຕຸຕິ ຯ ເຕ ອຸໂກປິ ກາຕໂຣ ວຍປຸປຕຸຕາ ມາ ຕາປິຕູນໍ ກາລກິຣິຍາຍ ສໍວິຄຸຄຫທຍາ ອິສີປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ຄງຄາຕີເຣ ປຕຸຕສາລໍ ມາເປຕຸວາ ວສີສຸ ຯ ເຕສຸ ເຊຍຸຖສຸສ ອຸປຣິຄງຄາຍ ປຕຸຕສາລາ ອໂຫສິ, ກນິຍຸຖສຸສ ອໂຊຄງຄາຍ ຯ ອເຖກທິວສໍ ມຕິກຕຸໂຖ ນາມ ນາຄຣາຊາ ນາຄກວນາ ນິກຸຂ ມິຕຸວາ ຄງຄາຕີເຣ ມາຕວກເວເສນ ວິຈຣນ຺ໂຕ ກນິຍຸຖສຸສ ອສຸສມໍ ຄນ຺ຕຸວາ ວນ຺ທິຕຸວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ, ເຕ ອຄຸຍມຄຸຍໍ ສມຸໂມທນີຍກຖໍ ກເຖຕຸວາ ວິສຸສາສິກາ ອເຫສຸໍ, ວິນາ ວຕຸຕິຕຸໍ ນາສກຸຂິສຸ ຯ ມຕິກຕຸໂຖ ອກິຕຸຫໍ ກນິຍຸຖຕາປສຸສ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄນ຺ຕຸວາ ກຖາສລຸລາເປນ ນິສີທິຕຸວາ ຄມນກາເລ ຕາປເສ ສິເນເຫນ ອຕຸຕກາວໍ ວິຊຫິຕຸວາ ໂກເຄຫິ ຕາປສໍ ປຣິກຸຂິປນ຺ໂຕ ປຣິສຸສຊິຕຸວາ ອຸປຣິມຸທຸຊນິ ມຫນ຺ຕໍ ຜຕໍ ຊາເຣຕຸວາ ໂຖກໍ ວສິຕຸວາ ຕໍ ສິເນຫໍ ວິໂນເທຕຸວາ ສຣີຣໍ ວິນິເວເຖຕຸວາ ຕາປສໍ ວນ຺ທິຕຸວາ ສກຍຸຖານເມວ ຄຈຸຉຕິ ຯ ຕາປໂສ ຕສຸສ ກເຍນ ກິໂສ ອໂຫສິ ລູໂຂ ທຸພຸພຕໂຕ ອຸປຸປຕຸທຸປຸປຕຸທຸກຊາໂຕ

ສມນິສນ຺ຖຕຄຕ຺ໂຕ។

ໂສ ເອກທິວສໍ ກາຕ຺ ສນ຺ຕິກໍ ອຄມາສິ។ ອຖ ນໍ ໂສ ປ຺ຈ຺ຊິ – ''ກິສ຺ສ, ຕ຺ວໍ ໂກ, ກິໂສ ລູໂຂ ທ຺ພ຺ພຓ຺ໂຒ ອຸປ຺ປ຺ຒຸຫຸປ຺ປ຺ຒຸຫຸກຊາໂຕ ສມນິສນ຺ຖຕຄຕ຺ໂຕ''ຕິ។ ໂສ ຕສ຺ສ ຕໍ ປ໌ວຕ຺ຕິ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ''ກິ ປ໌ນ, ຕ຺ວໍ ໂກ, ຕສ຺ສ ນາຄຣາຊສ຺ສ ອາຄມນໍ ອິຈ຺ຉສິ, ນ ອິຈ຺ຉສີ''ຕິ ປ຺ຎ຺ໂຖ ''ນ ອິຈ຺ຉາມິ''ຕິ ວຕ຺ວາ ''ໂສ ປ໌ນ ນາຄຣາຊາ ຕວ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ກິ ປີລຸອນ຺ຘນໍ ປີລຸອນ຺ນິຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉຕິ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ມຕິຣຕນ''ນ຺ຕິ ອາຫ។ ເຕນ ຫິ ຕ຺ວໍ ຕສ຺ມີ ນາຄຣາເຊ ຕວ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອນິສິນ຺ເນເຍວ ''ມຕີ ເມ ເທຫີ''ຕິ ຍາຈ, ເອວໍ ໂສ ນາໂຄ ຕໍ ໂກເຄຫີ ອປ໌ຣິກ຺ຊີປີຕ຺ວາວ ຄມິສ຺ສຕີ។ ປ຺ນທິວເສ ອສ຺ສມປທຫຸວາເຣ ຖຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕເມວ ນໍ ຍາເຈຍ຺ຍາສີ, ຕຕິຍທິວເສ ຄງຄາຕີເຣ ຖຕ຺ວາ ອຸທກາ ອຸມ຺ມຸຊ຺ຊນ຺ຕເມວ ນໍ ຍາເຈຍ຺ຍາສີ, ເອວໍ ໂສ ຕວ ສນ຺ຕິກໍ ປ຺ນ ນ ອາຄມິສ຺ສຕີຕິ។

ຕາປໂສ ''ສາຘູ''ຕິ ປຝິສ຺ສຸຕິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຕ຺ຕສາລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປ຺ນທິວເສ ນາຄຣາຊານໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຖິຕມຕ຺ຕເມວ ''ເອຕໍ ອຕ຺ຕໂນ ປີລຸອນ຺ຘນມຕີ ເມ ເທຫີ''ຕິ ຍາຈີ, ໂສ ອນິສີທິຕ຺ວາວ ປລາຍີ។ ອຖ ນໍ ທຸຕິຍທິວເສ ອສ຺ສມປທຫຸວາເຣ ຖຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕເມວ ''ທິຍ຺ໂຍ ເມ ມຕິຣຕນໍ ນາທາສີ, ອຊ຺ຊ ທານໍ ລທ຺ຘຸໍ ວຝ຺ຝຕີ''ຕິ ອາຫ។ ນາໂຄ ອສ຺ສມປທໍ ອປ໌ວິສິຕ຺ວາວ ປລາຍີ។ ຕຕິຍທິວເສ ອຸທກໂຕ ອຸມ຺ມຸຊ຺ຊນ຺ຕເມວ ນໍ ''ອຊ຺ຊ ເມ ຕຕິໂຍ ທິວໂສ ຍາຈນ຺ຕສ຺ສ, ເທຫີ ທານີ ເມ ເອຕໍ ມຕິຣຕນ''ນ຺ຕິ ອາຫ។ ນາຄຣາຊາ ອຸທເກ ຖຕ຺ວາວ ຕາປສໍ ປຝິກ຺ຊິປນ຺ໂຕ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອາຫ –

໓។

''ມມນ຺ນປານໍ ວິປ໌ລໍ ອຸລຸອາຣໍ, ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊຕີມສ຺ສ ມຕີສ຺ສ ເຫຕ຺;

ຕໍ ເຕ ນ ທສ຺ສໍ ອຕິຍາຈໂກສິ, ນ ຈາປີ ເຕ ອສ຺ສມມາຄມິສ຺ສໍ។

໔។

''ສ຺ສູ ຍຖາ ສກ຺ຂຣໂຘຕປາຕີ, ຕາເສສິມໍ ເສລໍ ຍາຈມາໂນ;

ຕໍ ເຕ ນ ທສ຺ສໍ ອຕິຍາຈໂກສິ, ນ ຈາປີ ເຕ ອສ຺ສມມາຄມິສ຺ສ''ນ຺ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ມມນ຺ນປານນ຺ຕິ ມມ ຍາຄ຺ກຕ຺ຕາທິທິພ຺ພໂກຊນໍ ອຝ຺ຖປານກເກາທລ຺ຈ ທິພ຺ພປານໍ។ ວິປ໌ລນ຺ຕິ ພຫຸ។ ອຸລຸອາຣນ຺ຕິ ເສຝ຺ຖໍ ປຕີຕໍ។ ຕໍ ເຕຕິ ຕໍ ມຕີ ຕຸຍ຺ຫໍ។ ອຕິຍາຈໂກສີຕິ ກາລລ຺ຈ ປມາຕລ຺ຈ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ອຊ຺ຊ ຕີຕິ ທິວສານິ ມຍ຺ຫໍ ປີຍໍ ມນາປໍ ມຕິຣຕນໍ ຍາຈມາໂນ ອຕິກ຺ກມ຺ມ ຍາຈໂກສີ។ ນ ຈາປີ ເຕຕິ ນ ເກວລໍ ນ ທສ຺ສໍ, ອສ຺ສມມ຺ປີ ເຕ ນາຄມິສ຺ສໍ។ ສ຺ສູ ຍຖາຕິ ຍຖາ ນາມ ຍຸວາ ຕຣຸຕມນ຺ສ຺ໂສ។ ສກ຺ຂຣໂຘຕປາຕີຕິ ສກ຺ຂຣາຍ ໂຘຕປາຕີ, ຕາເລນ ປາສາເຕາ ໂຘຕອສິຫຕ຺ໂຖ។ ຕາເສສິມໍ ເສລໍ ຍາຈມາໂນຕິ ອິມໍ ມຕີ ຍາຈນ຺ໂຕ ຕ຺ວໍ ກລ຺ຈນຖຣຸຂຄ຺ຄໍ ອພ຺ພາຫິຕ຺ວາ ''ສີສໍ ເຕ ຊິນ຺ທາມີ''ຕິ ວທນ຺ໂຕ ຕຣຸຕປ໌ຣິໂສ ວິຍ ມໍ ຕາເສສີ។

ເອວໍ ວຕ຺ວາ ໂສ ນາຄຣາຊາ ອຸທເກ ນິມ຺ຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ນາຄກວນເມວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນ ປຈ຺ຈາຄລ຺ຉີ។ ອຖ ໂສ ຕາປໂສ ຕສ຺ສ ທສ຺ສນີຍສ຺ສ ນາຄຣາຊສ຺ສ ອທສ຺ສເນນ ກິຍ຺ໂຍໂສມຕ຺ຕາຍ ກິໂສ ອໂຫສິ ລູໂຂ ທ຺ພ຺ພຓ຺ໂຒ ອຸປ຺ປ຺ຒຸຫຸປ຺ປ຺ຒຸຫຸກຊາໂຕ ສມນິສນ຺ຖຕຄຕ຺ໂຕ។ ອຖ ເຊຝ຺ຖຕາປໂສ ''ກນິຝ຺ຖສ຺ສ ປ໌ວຕ຺ຕີ ຊານິສ຺ສາມີ''ຕິ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ກິຍ຺ໂຍໂສມຕ຺ຕາຍ ປຕ຺ຫຸໂຣຄິນໍ ທິສ຺ວາ ''ກິ ນ຺ ໂຂ, ໂກ, ຕ຺ວໍ ກິຍ຺ໂຍໂສມຕ຺ຕາຍ ປຕ຺ຫຸໂຣຄີ ຊາໂຕ''ຕິ ວຕ຺ວາ ''ຕສ຺ສ ທສ຺ສນີຍສ຺ສ ນາຄຣາຊສ຺ສ ອທສ຺ສເນນາ''ຕິ ສຸຕ຺ວາ ''ອຍໍ ຕາປໂສ ນາຄຣາຊານໍ ວິນາ ວຕ຺ຕິຕ຺ ນ ສກ຺ໂກຕີ''ຕິ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໕។

‘‘ນ ຕໍ ຍາເຈ ຍສ຺ສ ປິຍໍ ຊິຄີເສ, ເທສ຺ໂສ ໂຫຕິ ອຕິຍາຈນາຍ;

ນາໂຄ ມຓິໍ ຍາຈິໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓນ, ອທສ຺ສນໍເຍວ ຕທຊ຺ຌຄມາ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ນ ຕໍ ຍາເຈຕິ ຕໍ ຠຓ຺ຑໍ ນ ຍາເຈຍ຺ຍຯ ຍສ຺ສ ປິຍໍ ຊິຄີເສຕິ ຍໍ ຠຓ຺ຑໍ ອສ຺ສ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ປິຍນ຺ຕິ ຊາເນຍ຺ຍຯ ເທສ຺ໂສ ໂຫຕີຕິ ອປ຺ປິໂຍ ໂຫຕິຯ ອຕິຍາຈນາຍາຕິ ປມາຓໍ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ວຣຠຓ຺ຑໍ ຍາຈນ຺ໂຕ ຕາຍ ອຕິຍາຈນາຍຯ ອທສ຺ສນໍເຍວ ຕທຊ຺ຌຄມາຕິ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ອທສ຺ສນເມວ ຄໂຕຕິຯ

ເອວໍ ປນ ຕໍ ວຕ຺ວາ ‘‘ອິໂຕ ທານິ ປຏ຺ຐາຍ ມາ ໂສຈີ’’ຕິ ສມສ຺ສາເສຕ຺ວາ ເຊຏ຺ຐກາຕາ ອຕ຺ຕໂນ ອສ຺ສມເມວ ຄໂຕຯ ອຖາປຣກາເລ ເຕ ທ຺ເວປິ ຠາຕໂຣ ອຠິຎ຺ຎາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍຓາ ອເຫສຸໍຯ

ສຕ຺ຖາ ‘‘ເອວໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ສຕ຺ຕຣຕນປຣິປຸຓ຺ເຓ ນາຄຠວເນ ວສນ຺ຕານໍ ນາຄານມ຺ປິ ຍາຈນາ ນາມ ອມນາປາ, ກິມງ຺ຄໍ ປນ ມນຸສ຺ສານ’’ນ຺ຕິ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ກນິຏ຺ໂຐ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ເຊຏ຺ໂຐ ປນ ອຫ ເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ມຓິກຓ຺ຐຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຕຕິຍາຯ

[໒໕໔] ໔ຯ ກຸຓ຺ຑກກຸຈ຺ຉິສິນ຺ຘວຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຠຸຕ຺ວາ ຕິຓປຣິຆາສນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິຯ ເອກສ຺ມິຎ຺ຫິ ສມເຍ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ວສ຺ສໍ ວສິຕ຺ວາ ຈາຣິກໍ ຈຣິຕ຺ວາ ປຸນ ປຈ຺ຈາຄເຕ ມນຸສ຺ສາ ‘‘ອາຄນ຺ຕຸກທານໍ ກຣິສ຺ສາມາ’’ຕິ ພຸທ຺ຘປ຺ປມຸຂສ຺ສ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ມຫາທານໍ ເທນ຺ຕິຯ ວິຫາເຣ ເອກໍ ຘມ຺ມໂຆສກຠິກ຺ຂຸໍ ຏເປສຸໍ, ໂສ ເຍ ເຍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຍຕ຺ຕເກ ຠິກ຺ຂູ ອິຈ຺ຉນ຺ຕິ, ເຕສໍ ເຕສໍ ຠິກ຺ຂູ ວິຈາເຣຕ຺ວາ ເທຕິຯ

ອເຖກາ ທຸຄ຺ຄຕມຫລ຺ລິກາ ເອກມ຺ປິ ເອກເມວ ປຏິວິສໍ ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ເຕສໍ ເຕສໍ ມນຸສ຺ສານໍ ຠິກ຺ຂູສຸ ວິຈາເຣຕ຺ວາ ທິນ຺ເນສຸ ອຸສ຺ສູເຣ ຘມ຺ມໂຆສກສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ມຍ຺ຫໍ ເອກໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ເທຖາ’’ຕິ ອາຫຯ ໂສ ‘‘ມຍາ ສພ຺ເພ ຠິກ຺ຂູ ວິຈາເຣຕ຺ວາ ທິນ຺ນາ, ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖໂຣ ປນ ວິຫາເຣເຍວ, ຕ຺ວໍ ຕສ຺ສ ຠິກ຺ຂໍ ເທຫີ’’ຕິ ອາຫຯ ສາ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ຕຸຏ຺ຐຈິຕ຺ຕາ ເຊຕວນທ຺ວາຣໂກຏ຺ຐເກ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕີ ເຖຣສ຺ສ ອາຄຕກາເລ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖໂຕ ປຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຆຣໍ ເນຕ຺ວາ ນິສີທາເປສິຯ ‘‘ເອກາຍ ກິຣ ມຫລ຺ລິກາຍ ຘມ຺ມເສນາປຕິ ອຕ຺ຕໂນ ຆເຣ ນິສີທາປິໂຕ’’ຕິ ພຫູນິ ສທ຺ຘານິ ກຸລານິ ອສ຺ໂສສຸໍຯ ເຕສຸ ຣາຊາ ປເສນທິ ໂກສໂລ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ສຸຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ສາຏເກນ ເຈວ ສຫສ຺ສຕ຺ຖວິກາຍ ຈ ສທ຺ຘິໍ ຠຕ຺ຕຠາຊນານິ ປຫິຓິ ‘‘ມຍ຺ຫໍ ອຍ຺ຍໍ ປຣິວິສມານາ ອິມໍ ສາຏກໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ອິເມ ກຫາປເຓ ວລຎ຺ເຊຕ຺ວາ ເຖຣໍ ປຣິວິສຕູ’’ຕິຯ ຍຖາ ຈ ຣາຊາ, ເອວໍ ອນາຖປິຓ຺ຑິໂກ ຈູຬອນາຖປິຓ຺ຑິໂກ ວິສາຂາ ຈ ມຫາອຸປາສິກາ ປຫິຓິຯ ອຎ຺ຎານິປິ ປນ ກຸລານິ ເອກສຕທ຺ວິສຕາທິວເສນ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ພລານຸຣູເປນ ກຫາປເຓ ປຫິຓິໍສຸຯ ເອວໍ ເອກາເຫເນວ ສາ ມຫລ຺ລິກາ ສຕສຫສ຺ສມຕ຺ຕໍ ລຠິຯ ເຖໂຣ ປນ ຕາຍ ທິນ຺ນຍາຄຸເມວ ປິວິຕ຺ວາ ຕາຍ ກຕຂຊ຺ຊກເມວ ປກ຺ກຠຕ຺ຕເມວ ຈ ປຣິຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ອນຸໂມທນໍ ກຕ຺ວາ ຕໍ ມຫລ຺ລິກໍ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐາເປຕ຺ວາ ວິຫາຣເມວ ອຄມາສິຯ

ຘມ຺ມສຠາຍໍ ຠິກ຺ຂູ ເຖຣສ຺ສ ຄຸຓກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ຘມ຺ມເສນາປຕິ ມຫລ຺ລິກຄຫປຕານິໍ ທຸຄ຺ຄຕຠາວໂຕ ໂມເຈສິ, ປຕິຏ຺ຐາ ອໂຫສິຯ ຕາຍ ທິນ຺ນມາຫາຣໍ ອຊິຄຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຣິຠຸຎ຺ຊີ’’ຕິຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ອິທາເນວ ເອຕິສ຺ສາ ມຫລ຺ລິກາຍ ອວສ຺ສໂຍ ຊາໂຕ, ນ ຈ ອິທາເນວ ຕາຍ ທິນ຺ນໍ ອາຫາຣໍ ອຊິຄຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຣິຠຸຎ຺ຊຕິ, ປຸພ຺ເພປິ ປຣິຠຸຎ຺ຊິເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອຸຕ຺ຕຣາປເຖ ອສ຺ສວາຓິຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຯ

ອຸຕ຺ຕຣາປຖຊນປທໂຕ ປຎ຺ຈສຕາ ອສ຺ສວາຓິຊາ ອສ຺ເສ ພາຣາຓສິໍ ອາເນຕ຺ວາ ວິກ຺ກິຓນ຺ຕິຯ ອຎ຺ຎຕໂຣປິ ອສ຺ສວາຓິໂຊ ປຎ຺ຈອສ຺ສສຕານິ ອາທາຍ ພາຣາຓສິມຄ຺ຄໍ ປຏິປ຺ຊ຺ຊິຯ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ຈ ພາຣາຓສິໂຕ ອວິທູເຣ ເອໂກ ນິຄມຄາໂມ ອຕ຺ຖິ, ຕຕ຺ຖ ປຸພ຺ເພ ມຫາວິພໂວ ເສຏ຺ຐິ ອໂຫສິຯ ຕສ຺ສ ມຫນ຺ຕໍ ນິເວສນໍ, ຕໍ ປນ ກຸລໍ ອນຸກ຺ກເມນ ປຣິກ຺ຂຍໍ ຄຕໍ, ເອກາວ ມຫລ຺ລິກາ ອວສິຏ຺ຐາ, ສາ ຕສ຺ມິໍ ນິເວສເນ ວສຕິຯ ອຖ ໂສ ອສ຺ສວາຓິໂຊ ຕໍ ນິຄມຄາມໍ ປຕ຺ວາ ‘‘ເວຕນໍ ທສ຺ສາມີ’’ຕິ ຕສ຺ສາ ນິເວສເນ ນິວາສໍ ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ອສ຺ເສ ເອກມນ຺ເຕ ຐເປສິຯ ຕໍທິວສເມວສ຺ສ ເອກິສ຺ສາ ອາຊານີຍວຬວາຍ ຄພ຺ຠວຸຏ຺ຐານໍ ອໂຫສິຯ ໂສ ທ຺ເວ ຕໂຍ ທິວເສ ວສິຕ຺ວາ ອສ຺ເສ ພລໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ‘‘ຣາຊານໍ ປສ຺ສິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອສ຺ເສ ອາທາຍ ປາຍາສິຯ ອຖ ນໍ ມຫລ຺ລິກາ ‘‘ເຄຫເວຕນໍ ເທຫີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ສາທຸ, ອມ຺ມ, ເທມີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ຕາຕ, ເວຕນໍ ເມ ທທມາໂນ ອິມມ຺ປິ ອສ຺ສໂປຕກໍ ເວຕນໂຕ ຂຓ຺ເຑຕ຺ວາ ເທຫີ’’ຕິ ອາຫຯ ວາຓິໂຊ ຕຖາ ກຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິຯ ສາ ຕສ຺ມິໍ ອສ຺ສໂປຕເກ ປຸຕ຺ຕສິເນຫໍ ປຈ຺ຈຸປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ ອວສ຺ສາວນຌາມກາຠຕ຺ຕວິຆາສຕິຓານິ ທຕ຺ວາ ຕໍ ປຏິຊ຺ຄ຺ຄິຯ

ອຖາປຣກາເລ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປຎ຺ຈ ອສ຺ສສຕານິ ອາທາຍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຕສ຺ມິໍ ເຄເຫ ນິວາສໍ ຄຓ຺ຫິຯ ກຸຓ຺ຑກຂາທກສ຺ສ ສິນ຺ທວໂປຕກສ຺ສ ຐິຕຏ຺ຐານໂຕ ຄນ຺ທໍ ຆາຍິຕ຺ວາ ເອກອສ຺ໂສປິ ເຄຫໍ ປວິສິຕຸໍ ນາສກ຺ຂິຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ມຫລ຺ລິກໍ ປຸຈ຺ຉິ – ‘‘ອມ຺ມ, ກຈ຺ຈິ ອິມສ຺ມິໍ ເຄເຫ ອສ຺ໂສ ອຕ຺ຖີ’’ຕິ ຯ ‘‘ຕາຕ, ອຎ຺ໂຎ ອສ຺ໂສ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ອຫໍ ປນ ປຸຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ເອກໍ ອສ຺ສໂປຕກໍ ປຏິຊ຺ຄ຺ຄາມິ, ໂສ ເອຕ຺ຖ ອຕ຺ຖີ’’ຕິຯ ‘‘ກຫໍ ໂສ, ອມ຺ມາ’’ຕິ? ‘‘ຈຣິຕຸໍ ຄໂຕ, ຕາຕາ’’ຕິຯ ‘‘ກາຍ ເວລາຍ ອາຄມິສ຺ສຕິ, ອມ຺ມາ’’ຕິ? ‘‘ສາຍນ຺ເຫ, ຕາຕາ’’ຕິຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອາຄມນໍ ປຏິມາເນນ຺ໂຕ ອສ຺ເສ ພຫິ ຐເປຕ຺ວາວ ນິສີທິຯ ສິນ຺ທວໂປຕໂກປິ ວິຈຣິຕ຺ວາ ກາເລເຍວ ອາຄມິຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ກຸຓ຺ຑກກຸຈ຺ຉິສິນ຺ທວໂປຕກໍ ທິສ຺ວາ ລກ຺ຂຓານິ ສມາເນຕ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ສິນ຺ທໂວ ອນຄ຺ໂຆ, ມຫລ຺ລິກາຍ ມູລໍ ທຕ຺ວາ ຄເຫຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕສິຯ ສິນ຺ທວໂປຕໂກປິ ເຄຫໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຏ຺ຐາເນເຍວ ຐິໂຕຯ ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ເຕ ອສ຺ສາ ເຄຫໍ ປວິສິຕຸໍ ສກ຺ຂິໍສຸຯ

ໂພທິສຕ຺ໂຕ ທ຺ວີຫຕີຫໍ ວສິຕ຺ວາ ອສ຺ເສ ສນ຺ຕປ຺ເປຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ‘‘ອມ຺ມ, ອິມໍ ອສ຺ສໂປຕກໍ ມູລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມຍ຺ຫໍ ເທຫີ’’ຕິ ອາຫຯ ‘‘ກິໍ ວເທສິ, ຕາຕ, ປຸຕ຺ຕໍ ວິກ຺ກິຓນ຺ຕາ ນາມ ອຕ຺ຖີ’’ຕິຯ ‘‘ອມ຺ມ, ຕ຺ວໍ ເອຕໍ ກິໍ ຂາທາເປຕ຺ວາ ປຏິຊ຺ຄ຺ຄສີ’’ຕິ? ‘‘ໂອທນກຎ຺ຊິກຎ຺ຈ ຌາມກາຠຕ຺ຕຎ຺ຈ ວິຆາສຕິຓຎ຺ຈ ຂາທາເປຕ຺ວາ ກຸຓ຺ຑກຍາຄຸຎ຺ຈ ປາເຍຕ຺ວາ ປຏິຊ຺ຄ຺ຄາມິ, ຕາຕາ’’ຕິຯ ‘‘ອມ຺ມ, ອຫໍ ເອຕໍ ລຠິຕ຺ວາ ປິຓ຺ຑຣສໂຠຊນໍ ໂຠເຊສ຺ສາມິ, ຐິຕຏ຺ຐາເນ ເຈລວິຕານໍ ປສາເຣຕ຺ວາ ອຕ຺ຖຣຓປິຏ຺ເຐ ຐເປສ຺ສາມີ’’ຕິຯ ‘‘ຕາຕ, ເອວໍ ສນ຺ເຕ ມມ ປຸຕ຺ໂຕ ຈ ສຸຂໍ ອນຸຠວຕຸ, ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉາ’’ຕິຯ ອຖ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ຈຕຸນ຺ນໍ ປາທານໍ ນງ຺ຄຸຏ຺ຐສ຺ສ ມຸຂສ຺ສ ຈ ມູລໍ ເອເກກໍ ກຕ຺ວາ ຉ ສຫສ຺ສຕ຺ຖວິກາໂຍ ຐເປຕ຺ວາ ມຫລ຺ລິກໍ ນວວຕ຺ຖໍ ນິວາສາເປຕ຺ວາ ສິນ຺ທວໂປຕກສ຺ສ ປຸຣໂຕ ຐເປສິຯ ໂສ ອກ຺ຂີນິ ອຸມ຺ມີເລຕ຺ວາ ມາຕຣໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ອສ຺ສູນິ ປວຕ຺ເຕສິຯ ສາປິ ຕສ຺ສ ປິຏ຺ຐິໍ ປຣິມຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອາຫ – ‘‘ມຍາ ປຸຕ຺ຕໂປສາວນິກໍ ລທ຺ທໍ, ຕ຺ວໍ, ຕາຕ, ຄຈ຺ຉາຫີ’’ຕິ, ຕທາ ໂສ ອຄມາສິຯ

ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປຸນທິວເສ ອສ຺ສໂປຕກສ຺ສ ປິຓ຺ຑຣສໂຠຊນໍ ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ‘‘ວີມໍສິສ຺ສາມິ ຕາວ ນໍ, ຊານາຕິ ນຸ ໂຂ ອຕ຺ຕໂນ ພລໍ, ອຸທາຫຸ ນ ຊານາຕີ’’ຕິ ໂທຓິຍໍ ກຸຓ຺ຑກຍາຄຸໍ ອາກິຣາເປຕ຺ວາ ທາເປສິຯ ໂສ ‘‘ນາຫໍ ອິມໍ ໂຠຊນໍ ຠຸຎ຺ຊິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຕໍ ຍາຄຸໍ ປາຍິຕຸໍ ນ ອິຈ຺ຉິຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ວີມໍສນວເສນ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐ຯ

‘‘ຠຸຕ຺ວາ ຕິຓປຣິຆາສໍ, ຠຸຕ຺ວາ ອາຈາມກຸຓ຺ຑກໍ;

ເອຕໍ ເຕ ໂຠຊນໍ ອາສິ, ກສ຺ມາ ທານິ ນ ຠຸຎ຺ຊສີ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ຠຸຕ຺ວາ ຕິຓປຣິຆາສນ຺ຕິ ຕ຺ວໍ ປຸພ຺ເພ ມຫລ຺ລິກາຍ ທິນ຺ນໍ ເຕສໍ ເຕສໍ ຂາທິຕາວເສສໍ ວິຆາສຕິຓສງ຺ຂາຕໍ ປຣິຆາສໍ ຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ວຑ຺ຒິໂຕຯ ຠຸຕ຺ວາ ອາຈາມກຸຓ຺ຑກນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖ ອາຈາໂມ ວຸຈ຺ຈຕິ ໂອທນາວເສສໍຯ ກຸຓ຺ຑກນ຺ຕິ ກຸຓ຺ຑກເມວຯ ເອຕຎ຺ຈ ຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ວຑ຺ຒິໂຕສີຕິ ທີເປຕິຯ ເອຕໍ ເຕຕິ ເອຕໍ ຕວ ປຸພ຺ເພ ໂຠຊນໍ ອາສິຯ ກສ຺ມາ ທານິ ນ ຠຸຎ຺ຊສີຕິ ມຍາປິ ເຕ ຕເມວ ທິນ຺ນໍ, ຕ຺ວໍ ກສ຺ມາ ອິທານິ ນ ຠຸຎ຺ຊສີຕິຯ

ຕံ ສုຕွາ ສີນ္ຮວໂປ໌ຕໂກ ອິຕຣາ ທຸເວ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໗။

‘‘ຍຕ္ຖ ໂປ໌ສໍ ນ ຊານນ္ຕິ, ຊາຕິຍາ ວິນເຍນ ວາ;

ພຫຸ ຕຕ္ຖ ມຫາພ္ຣຫ္ມေ, ອປိ ອາຈາມກຸຕ္ໜກໍ။

໑໘။

‘‘ຕ္ວຄ္ຈ ໂຂມံ ປຊານາສີ, ຍາທິສາຍံ ຫຍຸຕ္ຕໂມ;

ຊານນ္ໂຕ ຊານມາຄမ္မ, ນ ເຕ ກກ္ຂາມີ ກຸຕ္ໜກ’’ນ္ຕິ။

ຕຕ္ຖ ຍຕ္ຖາຕິ ຍສ္မີ ຄາເມ။ ໂປ໌ສນ္ຕິ ສຕ္ຕံ။ ຊາຕິຍາ ວິນເຍນ ວາຕິ ‘‘ຊາຕິສမ္ປນ္ໂນ ວາ ເອໂສ, ນ ວາ, ອາຈາຣຍုຕ္ໂຕ ວາ, ນ ວາ’’ຕິ ເອວံ ນ ຊານນ္ຕິ။ ມຫາພ္ຣຫ္ມေຕິ ຄຣຸກາລປເນນ ອາລປນ္ໂຕ ອາຫ။ ຍາທິສາຍນ္ຕິ ຍາທິໂສ ອຍံ, ອຕ္ຕານံ ສນ္ຮາຍ ວທຕິ။ ຊານນ္ໂຕ ຊານມາຄမ္မາຕິ ອຫံ ອຕ္ຕໂນ ພລံ ຊານນ္ໂຕ ຊານນ္ຕເມວ ຕံ ອາຄမ္မ ປຝິຈ္ຈ ຕວ ສນ္ຕິເກ ກຸຕ္ໜກံ ກີ ກຸຄ္ຊິສ္ສາມີ။ ນ ຫິ ຕ္ວံ ກຸຕ္ໜກံ ໂກຊາເປຕ္ວາມຕາຍ ຉ ສຫສ္ສານີ ທຕ္ວາ ມံ ຄຕ္ຫີຕີ။

ຕံ ສုຕွາ ໂພທິສຕ္ໂຕ ‘‘ຕံ ວິມံສນຕ္ຖາຍ ຕံ ມຍາ ກຕံ, ມາ ກຸຊ္ຊີ’’ຕິ ຕံ ສມສ္ສາເສຕွາ ສုໂກຊນံ ໂກເຊຕွາ ອາຫາຍ ຣາຊຄ္ຄຕံ ຄນ္ຕွາ ເອກສ္မີ ປສ္ເສ ປຄ္ຈ ອສ္ສສຕານີ ຖເປຕွາ ເອກສ္မີ ປສ္ເສ ວິຈິຕ္ຕສາຕົ ປຣິກ္ຂິປິຕ္ວາ ເຫຝ္ຖາ ອຕ္ຖຣຕံ ປຕ္ຖຣິຕ္ວາ ອုປຣິ ເຈລວິຕານံ ພນ္ຮິຕ္ວາ ສີນ္ຮວໂປຕກံ ຖເປສີ။

ຣາຊາ ອາຄນ္ຕွາ ອສ္ເສ ໂອໂລເກນ္ໂຕ ‘‘ອຍံ ອສ္ໂສ ກສ္မາ ວິສုံ ຖປິໂຕ’’ຕິ ປုຈ္ຉິຕ္ວາ ‘‘ມຫາຣາຊ , ອຍံ ສີນ္ຮໂວ ອີເມ ອສ္ເສ ວິສုံ ອກໂຕ ໂມເຈສ္ສຕີ’’ຕິ ສုຕွາ ‘‘ໂສກໂນ, ໂກ, ສີນ္ຮໂວ’’ຕິ ປုຈ္ຉີ။ ໂພທິສຕ္ໂຕ ‘‘ອາມ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິ ວຕ္ວາ ‘‘ເຕນ ຫີສ္ສ ຊວံ ປສ္ສິສ္ສາມີ’’ຕິ ວຸຕ္ເຕ ຕံ ອສ္ສံ ກປ္ເປຕွາ ອភิຣຸຫິຕ္ວາ ‘‘ປສ္ສ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິ ມນ္ສ္ເສ ອုສ္ສາເຣຕွາ ຣາຊຄ္ຄເຕ ອສ္ສံ ປາເຫສີ။ ສພ္ພံ ຣາຊຄ္ຄຕံ ນິຣນ္ຕຣံ ອສ္ສປນ္ຕິຫີ ປຣິກ္ຂິຕ္ຕມິວາໂຫສີ။ ປုນ ໂພທິສຕ္ໂຕ ‘‘ປສ္ສ, ມຫາ ຣາຊ, ສີນ္ຮວໂປຕກສ္ສ ເວຄ’’ນ္ຕິ ວິສ္ສຊ္ເຊສີ, ເອກປုຣິໂສປິ ນံ ນ ອທ္ທສ။ ປုນ ຣຕ္ຖປຝံ ອုທເຣ ປຣິກ္ຂິປິຕ္ວາ ວິສ္ສຊ္ເຊສີ, ຣຕ္ຕປຝເມວ ປສ္ສີສု။ ອຖ ນံ ອນ္ໂຕນຄເຣ ເອກິສ္ສາ ອุຍ္ຍານໂປກ္ຂຣຕິຍາ ອຸທກປິຝ္ເຖ ວິສ္ສຊ္ເຊສີ, ຕຕ္ຖສ္ສ ອຸທກປິຝ္ເຖ ຂາວໂຕ ຂຸຣຄ္ຄານີປີ ນ ເຕມີສု။ ປုນວາຣံ ປທຸມິນິປຕ္ຕານံ ອုປຣິ ຂາວນ္ໂຕ ເອກປຕ္ຕမ္ປີ ນ ອຸທເກ ໂອສີທາເປສີ။ ເອວမ္ສ ຊວສမ္ປນ္ນံ ທສ္ເສຕ္ວາ ໂອຣຸຍ္ຫ ປາຕົ ປຫຣິຕ္ວາ ຫຕ္ຖຕລံ ອုປນາເມສີ, ອສ္ໂສ ອုປຄນ္ຕ္ວາ ຈຕ္ຕາໂຣ ປາເທ ເອກໂຕ ກຕ္ວາ ຫຕ္ຖຕເລ ອຝ္ຖາສີ။ ອຖ ມຫາສຕ္ໂຕ ຣາຊານံ ອາຫ – ‘‘ມຫາຣາຊ, ອິມສ္ສ ອສ္ສໂປຕກສ္ສ ສພ္ພາກາເຣນ ເວເຄ ທສ္ສິຍມາເນ ສມຸທ္ທປຣິຍນ္ໂຕ ນປ္ປໂຫຕີ’’ຕີ။ ຣາຊາ ຕຸສ္ສິຕ္ວາ ມຫາສຕ္ຕສ္ສ ອຸປຑຸຍຣຊ္ຊံ ອທາສີ။ ສີນ္ຮວໂປຕກမ္ປີ ອភิສိຄ္ຈິຕ္ວາ ມງຄລອສ္ສံ ອກາສີ။

ໂສ ຣຄ္ໂຄ ປິໂຍ ອໂຫສິ ມນາໂປ, ສກ္ກາໂຣປິສ္ສ ມຫາ ອໂຫສີ။ ຕສ္ສ ຫິ ວສນຝ္ຖານံ ຣຄ္ໂຄ ອລງ္ກຕປຝິຍຕ္ໂຕ ວາສພຣຄພ္ໂກ ວິຍ ອໂຫສີ, ຈຕຸຊາຕິຄນ္ເຮຫີ ກູມິເລປນံ ອກံສု, ຄນ္ຮທາມມາລາທາມານີ ໂອສາຣຍີສု, ອຸປຣິ ສုວຕ္ຕ ຕາຣກຂຈິຕံ ເຈລວິຕານံ ອໂຫສີ, ສມນ္ຕໂຕ ຈິຕ္ຣສາຕົ ປຣິກ္ຂິຕ္ຕາ ອໂຫສີ, ນິຈ္ຈံ ຄນ္ຮເຕລປທີປາ ຊາຍີສຸ, ອຸຈ္ຈາຣປສ္ສາວຝ္ຖາເນປີສ္ສ ສຸວຕ္ຕກຝາຫံ ຖປຍີສຸ, ນິຈ္ຈံ ຣາຊາຣຫໂກຊນເມວ ກုຄ္ຊີ။ ຕສ္ສ ປນ ອາຄຕກາລໂຕ ປຝ္ຖາຍ ຣຄ္ໂຄ ສກລຊမ္ພຸທີເປ ຣຊ္ຊံ ຫຕ္ຖຄຕເມວ ອໂຫສີ။ ຣາຊາ ໂພທິສຕ္ຕສ္ສ ໂອວາເທ ຖຕ္ວາ ທານາທີນິ ປုຄ္ຄານິ ກຕ္ວາ ສຄ္ຄປຣາຍໂຕ ອໂຫສີ။

ສຕ္ຖາ ອິມံ ຮမ္မເທສນံ ອາຫຣິຕ္ວາ ສຈ္ຈານິ ປກາເສຕ္ວາ ຊາຕກံ ສໂມຮາເນສີ, ສຈ္ຈປຣິໂຍສາເນ ພຫູ ໂສຕາປນ္ນາ ສກທາ

ຄາມິໂນ ອນາຄາມິໂນ ອຣຫນ຺ໂຕ ຈ ອເຫສຸ໋ຯ ‘‘ຕທາ ມຫລ຺ລິກາ ອຍເມວ ມຫລ຺ລິກາ ອໂຫສິ, ສິນ຺ຂໂວ ສາຣິປ຺ຸຕ຺ໂຕ, ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ, ອສ຺ສວາຕິຊ຺ໂຊ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ກຸຕ຺ຫກກຸຈ຺ຂິສິນ຺ຂວຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຈຕຸຕ຺ຖາຯ

[໔໔໔] ໕ຯ ສຸກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ຍາວໂສ ມຕ຺ຕມຍ຺ຍາສີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ອຕິພຫຸໍ ກຸຍ຺ຊິຕ຺ວາ ອຊີຣເກນ ກາລກຕໍ ກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິຯ ຕສ຺ມີ ກິຣ ເອວໍ ກາລກເຕ ຂມ຺ມສກາຍໍ ກິກ຺ຂູ ຕສ຺ສ ອຄຸຕກາຖໍ ສມຸຍ຺ຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ອສ຺ໂກ ນາມ ກິກ຺ຂຸ ອຕ຺ຕໂນ ກຸຈ຺ຂິປ຺ປມາຕໍ ອຊານິຕ຺ວາ ອຕິພຫຸໍ ກຸຍ຺ຊິຕ຺ວາ ຊີຣາເປຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ກາລກໂຕ’’ຕິຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸ໌ຈ຺ຂິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພເປສ ອ ຕິໂກຊນປຈ຺ຈເຍເນວ ມໂຕ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ຫິມວນ຺ຕປ຺ເທເສ ສຸກໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອເນການໍ ສຸກ ສຫສ຺ສານໍ ສມ຺ຫ຺ທານ຺ຄເຕ ຫິມວນ຺ຕປ຺ເທເສ ວສນ຺ຕານໍ ຣາຊາ ອໂຫສິຯ ຕສ຺ເສໂກ ປຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ຕສ຺ມີ ພລປ຺ປຕ຺ເຕ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ທຸພ຺ພລຈກ຺ຂຸໂກ ອໂຫສິຯ ສຸການໍ ກິຣ ສີໂພ ເວໂຄ ໂຫຕິ, ເຕນ ເຕສໍ ມຫລ຺ລກກາເລ ປຖມໍ ຈກ຺ຂຸເມວ ທຸພ຺ພລໍ ໂຫ ຕິຯ ໂພຂິສຕ຺ຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ມາຕາປິຕໂຣ ກຸລາວເກ ຖເປຕ຺ວາ ໂຄຈຣໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ໂປ໌ເສສິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ໂຄຈຣກູມິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປ຺ພ຺ພຕມຕ຺ຖເກ ຖິໂຕ ສມ຺ຫ຺ທໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ເອກໍ ທີປກໍ ປ໌ສ຺ສີຯ ຕສ຺ມີ ປນ ສຸວຕ຺ຕວຕ຺ຕໍ ມຂຣຜລໍ ອມ຺ພວນໍ ອຕ຺ຖີຯ ໂສ ປຸນ ທິວເສ ໂຄຈຣເວລາຍ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ຕສ຺ມີ ອມ຺ພວເນ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ອມ຺ພຣສໍ ປິວິຕ຺ວາ ອມ຺ພປກ຺ກໍ ອາທາຍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ມາຕາປິ ຕູນໍ ອທາສິຯ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ຂາທນ຺ໂຕ ຣສໍ ສຍ຺ຊານິຕ຺ວາ ‘‘ຕາຕ, ນນຸ ອິມໍ ອສຸກທີປເກ ອມ຺ພປກ຺ກ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ອາມ, ຕາ ຕາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ຕາຕ, ເອຕໍ ທີປກໍ ຄຈ຺ຂນ຺ຕາ ນາມ ສຸກາ ທີຍມາຍຸໍ ປ໌າເລນ຺ຕາ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ມາ ໂຂ ຕ຺ວໍ ປຸນ ຕໍ ທີປກໍ ອຄມາ ສີ’’ຕິ ອາຫຯ ໂສ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ອຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ອຄມາສິເຍວຯ

ອເຖກທິວສໍ ພຫຸໍ ອມ຺ພຣສໍ ປິວິຕ຺ວາ ມາຕາປິຕູນໍ ອຕ຺ຖາຍ ອມ຺ພປກ຺ກໍ ອາທາຍ ສມ຺ຫ຺ທມຕ຺ຖເກນາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອຕິຂາຕຕາຍ ກິລນ຺ຕກາໂຍ ນິທ຺ທາຍາກິກູໂຕ, ໂສ ນິທ຺ທາຍນ຺ໂຕປິ ອາຄຈ຺ຉເຕວ, ຕຕ຺ເຫນ ປນສ຺ສ ຄຫີຕໍ ອມ຺ພປກ຺ກໍ ປ໌ຕິຯ ໂສ ອນ຺ກ຺ກເມນ ອາຄມນວີຖີ ຊຫີຕ຺ວາ ໂອສີທນ຺ໂຕ ອຸທກປິຍ຺ເຖເນວ ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອຸທເກ ປ໌ຕິຯ ອຖ ນໍ ເອໂກ ມຈ຺ໂຉ ຄເຫຕ຺ວາ ຂາທິຯ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ມີ ອາຄມນເວລາຍ ອນາຄຈ຺ຉນ຺ເຕເຍວ ‘‘ສມ຺ຫ຺ເທ ປ໌ຕິຕ຺ວາ ມໂຕ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ອຍ຺ຍາສິຯ ອຖສ຺ສ ມາຕາປິຕໂຣປິ ອາຫາຣໍ ອລກມານາ ສຸສ຺ສິຕ຺ວາ ມຣີສຸຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອກິສມ຺ພຸທ຺ໂຂ ຫຸຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໗ຯ

‘‘ຍາວ ໂສ ມຕ຺ຕມຍ຺ຍາສີ, ໂກຊນສ຺ມີ ວິຫງຄໂມ;

ຕາວ ອທ຺ຂານມາປາທິ, ມາຕຣຍ຺ຈ ອໂປ໌ສຍິຯ

໑໘ຯ

‘‘ຍໂຕ ຈ ໂຂ ພຫຸຕຣໍ, ໂກຊນໍ ອຊ຺ຊຫາຣິ;

ຕໂຕ ຕຕ຺ເຖວ ສໍສີທິ, ອມຕ຺ຕຍ຺ຍູ ຫິ ໂສ ອຫຸຯ

໑໕໗.

‘‘ຕສ຺ມາ ມຕ຺ຕཉ຺ཉຸຕາ ສາຘຸ, ໂភຊນສ຺ມິ ອຄິທ຺ຆຕາ;

ອມຕ຺ຕཉ຺ཉູ ຫິ ສີທນ຺ຕິ, ມຕ຺ຕཉ຺ཉູ ຈ ນ ສີທເຣ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍາວ ໂສຕິ ຍາວ ໂສ ວິຫຽຄໂມ ໂភຊເນ ມຕ຺ຕມཉ຺ཉາສິ. ຕາວ ອທ຺ຆານມາປາທີຕິ ຕຕ຺ຖກໍ ກາລໍ ຊີວິຕອທ຺ຆານໍ ອາປາທິ, ອາຍຸໍ ວິນ຺ທີ. ມາຕຣཉ຺ຈາຕິ ເທສນາສີສເມຕໍ, ມາຕາປິຕໂຣ ຈ ອໂປ໌ສຍີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ຍໂຕ ຈ ໂຂຕິ ຍສ຺ມິཉ຺ຈ ໂຂ ກາເລ. ໂភຊນໍ ອຊ຺ຊວາຫຣີຕິ ອມ຺ພຣສໍ ອຊ຺ໂຊຫຣີ. ຕໂຕຕິ ຕສ຺ມິ ກາເລ. ຕຕ຺ເຖວ ສໍສີທີຕິ ຕສ຺ມິ ສມຸທ຺ເທເຍວ ໂອສີທິ ນິມຸຊ຺ຊິ, ມຈ຺ឆໂភຊນຕໍ ອາປ຺ຊ຺ຊິ.

ຕສ຺ມາ ມຕ຺ຕཉ຺ཉຸຕາ ສາຘູຕິ ຍສ຺ມາ ໂភຊເນ ອມຕ຺ຕཉ຺ཉູ ສຸໂກ ສມຸທ຺ເທ ໂອສີທິຕ຺ວາ ມໂຕ, ຕສ຺ມາ ໂភຊນສ຺ມິ ອຄິທ຺ຆິ ຕາສຽຂາໂຕ ມຕ຺ຕཉ຺ཉຸຕາໂວ ສາຘຸ, ປມາຕຊານນໍ ສຸນ຺ທຣນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອຖ ວາ ‘‘ປຝິສຽຂາ ໂຍນິໂສ ອາຫາຣໍ ອາຫາເຣຕິ, ເນວ ທວາຍ ນ ມທາຍ…ເປ… ຜາສຸວິຫາໂຣ ຈາ’’ຕິ.

‘‘ອລຸລໍ ສຸກ຺ຂཉ຺ຈ ກຸཉ຺ຊນ຺ໂຕ, ນ ພາລ຺ຫໍ ສຸຫິໂຕ ສິຍາ;

ອູນຸທໂຣ ມິຕາຫາໂຣ, ສໂຕ ភິກ຺ຂຸ ປຣິພ຺ພເຊ.

‘‘ຈຕ຺ຕາໂຣ ປཉ຺ຈ ອາໂລເປ, ອភຸຕ຺ວາ ອຸທກໍ ປິເວ;

ອລໍ ຜາສຸວິຫາຣາຍ, ປຫິຕຕ຺ຕສ຺ສ ភິກ຺ຂຸໂນ. (ເຖຣຄາ. ໙໘໒-໙໘໓);

‘‘ມນຸຊສ຺ສ ສທາ ສຕິມໂຕ, ມຕ຺ຕໍ ຊານໂຕ ລທ຺ຆໂភຊເນ;

ຕນູ ຕສ຺ສ ភວນ຺ຕິ ເວທນາ, ສຕິກໍ ຊີຣຕິ ອາຍຸໍ ປາລຍ’’ນ຺ຕິ. (ສໍ. ນິ. ໑.໑໒໔) –

ເອວໍ ວຕ຺ຕິຕາ ມຕ຺ຕཉ຺ཉຸຕາປິ ສາຘຸ.

‘‘ກນ຺ຕາເຣ ປຸຕ຺ຕມໍສໍວ, ອກ຺ຂສ຺ສພ຺ភཉ຺ຊນໍ ຍຖາ;

ເອວໍ ອາຫຣີ ອາຫຣໍ, ຍາປນຕ຺ຖມມຸຈ຺ឆິໂຕ’’ຕິ. (ວິສຸທ຺ຆິ. ໑.໑໒) –

ເອວໍ ວຕ຺ຕິຕາ ອຄິທ຺ຆິຕາປິ ສາຘຸ. ປາລຸອິຍໍ ປນ ‘‘ອຄິທ຺ຆິມາ’’ຕິ ລິຂິຕໍ, ຕໂຕ ອຍໍ ອຝ຺ຖກຖາປາໂຖວ ສຸນ຺ທຣຕໂຣ. ອມຕ຺ຕཉ຺ཉູ ຫິ ສີທນ຺ຕີຕິ ໂភຊເນ ປມາຕໍ ອຊານນ຺ຕາ ຫິ ຣສຕຕ຺ຫາວເສນ ປາປກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ຈຕູສຸ ອປາເຍສຸ ສີທນ຺ຕິ. ມຕ຺ຕཉ຺ཉູ ຈ ນ ສີທເຣຕິ ເຍ ປນ ໂភຊເນ ປມາຕໍ ຊານນ຺ຕິ, ເຕ ທິຝ຺ຖຆມ຺ເມປິ ສມ຺ປຣາເຍປິ ນ ສີທນ຺ຕີຕິ.

ສຕ຺ຖາ ອີມໍ ຆມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຆາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ພຫູ ໂສຕາປນ຺ນາປິ ສກທາຄາມິໂນປິ ອນາຄາມິໂນປິ ອຣຫນ຺ໂຕປິ ອເຫສຸໍ. ‘‘ຕທາ ສຸກຣາຊປຸຕ຺ໂຕ ໂភຊເນ ອມຕ຺ຕཉ຺ཉູ ភິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ສຸກຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ສຸກຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປཉ຺ຈມາ.

[໔໘໖] ໖ຯ ຊຣູທປານຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຊຣູທປານໍ ຂຓມານາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສາວຕ຺ຖິວາສິໂນ ວາຓິເຊ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ເຕ ກິຣ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ຠຓ຺ຑໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສກຏານິ ປູເຣຕ຺ວາ ໂວຫາຣຕ຺ຖາຍ ຄມນກາເລ ຕຖາຄຕໍ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ສຣຓານິ ຄເຫຕ຺ວາ ສີເລສຸ ປຏິຏ຺ຐາຍ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ‘‘ມຍໍ, ຠນ຺ເຕ, ໂວຫາຣຕ຺ຖາຍ ທີຆມຄ຺ຄໍ ຄມິສ຺ສາມ, ຠຓ຺ຑໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ສິທ຺ຘິປ຺ປຕ຺ຕາ ໂສຕ຺ຖິນາ ປຈ຺ຈາຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸນ ຕຸມ຺ເຫ ວນ຺ທິສ຺ສາມາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ມຄ຺ຄໍ ປຏິປ຺ຊ຺ຊິໍສຸຯ ເຕ ກນ຺ຕາຣມຄ຺ເຄ ປຸຣາເຓາທປານໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອິມສ຺ມິໍ ອຸທປາເນ ປານີຍໍ ນຕ຺ຖິ, ມຍຎ຺ຈ ປິປາສິຕາ, ຂຓິສ຺ສາມ ນ’’ນ຺ຕິ ຂຓນ຺ຕາ ປຏິປາຏິຍາ ພຫຸໍ ອຍໍ…ເປ… ເວຬຸຣິຍໍ ລຠິໍສຸຯ ເຕ ເຕເນວ ສນ຺ຕຸຏ຺ຐາ ຫຸຕ຺ວາ ເຕສໍ ຣຕນານໍ ສກຏານິ ປູເຣຕ຺ວາ ໂສຕ຺ຖິນາ ສາວຕ຺ຖິໍ ປຈ຺ຈາຄມິໍສຸຯ ເຕ ອາຠຕໍ ຘນໍ ປຏິສາເມຕ຺ວາ ມຍໍ ‘‘ສິທ຺ຘິປ຺ປຕ຺ຕາ ຠຕ຺ຕໍ ທສ຺ສາມາ’’ຕິ ຕຖາຄຕໍ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ທານໍ ທຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ນາ ອຕ຺ຕໂນ ຘນສ຺ສ ລທ຺ຘາກາຣໍ ສຕ຺ຖຸ ອາໂຣເຈສຸໍຯ ສຕ຺ຖາ ‘‘ຕຸມ຺ເຫ ໂຂ ອຸປາສກາ ເຕນ ຘເນນ ສນ຺ຕຸຏ຺ຐາ ຫຸຕ຺ວາ ປມາຓຎ຺ຎຸຕາຍ ຘນຎ຺ຈ ຊີວິຕຎ຺ຈ ອລຠິຕ຺ຖ, ໂປຣາຓກາ ປນ ອສນ຺ຕຸຏ຺ຐາ ອມຕ຺ຕຎ຺ຎຸໂນ ປຓ຺ຑິຕານໍ ວຈນໍ ອກຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ຕາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕຫິ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ພາຣາຓສິຍໍ ວາຓິຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖວາຫເຊຏ຺ຐໂກ ອໂຫສິຯ ໂສ ພາຣາຓສິຍໍ ຠຓ຺ຑໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສກຏານິ ປູເຣຕ຺ວາ ພຫູ ວາຓິເຊ ອາທາຍ ເຕເນວ ກນ຺ຕາຣໍ ປຏິປນ຺ໂນ ເຕເນວ ອຸທປານໍ ອທ຺ທສຯ ຕຕ຺ຖ ເຕ ວາຓິຊາ ‘‘ປານີຍໍ ປິວິສ຺ສາມາ’’ຕິ ຕໍ ອຸທປານໍ ຂຓນ຺ຕາ ປຏິປາຏິຍາ ພຫູນິ ອຍາທີນິ ລຠິໍສຸຯ ເຕ ພຫຸມ຺ປິ ຣຕນໍ ລຠິຕ຺ວາ ເຕນ ອສນ຺ຕຸຏ຺ຐາ ‘‘ອຎ຺ຎມ຺ປິ ເອຕ຺ຖ ອິໂຕ ສຸນ຺ທຣຕຣໍ ຠວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ຠິຍ຺ໂຍໂສມຕ຺ຕາຍ ຕໍ ຂຓິໍສ຺ເຍວຯ ອຖ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ເຕ ອາຫ – ‘‘ໂຠ ວາຓິຊາ, ໂລໂຠ ນາເມສ ວິນາສມູລໍ, ອມ຺ເຫຫິ ພຫຸ ຘນໍ ລທ຺ຘໍ, ເອຕ຺ຕເກເນວ ສນ຺ຕຸຏ຺ຐາ ໂຫຖ, ມາ ອຕິຂຓຖາ’’ຕິຯ ເຕ ເຕນ ນິວາຣິຍມານາປິ ຂຓິໍສ຺ເຍວຯ ໂສ ຈ ອຸທປາໂນ ນາຄປຣິຄ຺ຄຫິໂຕ, ອຘສ຺ສ ເຫຏ຺ຐາ ວສນກນາຄຣາຊາ ອຕ຺ຕໂນ ວິມາເນ ຠິຊ຺ຊນ຺ເຕ ເລຑ຺ຑູສຸ ຈ ປໍສູສຸ ຈ ປຕມາເນສຸ ກຸທ຺ໂຘ ຐເປຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ອວເສເສ ສພ຺ເພປິ ນາສິກວາເຕນ ປຫຣິຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຕ຺ວາ ນາຄຠວນາ ນິກ຺ຂມ຺ມ ສກຏານິ ໂຍເຊຕ຺ວາ ສພ຺ພຣຕນານໍ ປູເຣຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ສຸຂຍານເກ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ນາຄມາຓວເກຫິ ສທ຺ຘິໍ ສກຏານິ ໂຍຊາເປນ຺ໂຕ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ພາຣາຓສິໍ ເນຕ຺ວາ ຆຣໍ ປເວເສຕ຺ວາ ຕໍ ຘນໍ ປຏິສາເມຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ນາຄຠວນເມວ ຄໂຕຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ຘນໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ສກລຊມ຺ພຸທີປໍ ອຸນ຺ນງ຺ຄລໍ ກຕ຺ວາ ທານໍ ທຕ຺ວາ ສີລໍ ສມາທິຍິຕ຺ວາ ອຸໂປສຖກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ຊີວິຕປຣິໂຍສາເນ ສຄ຺ຄປຸຣໍ ປູເຣສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອຠິສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ຫຸຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໖ຯ

‘‘ຊຣູທປານໍ ຂຓມານາ, ວາຓິຊາ ອຸທກຕ຺ຖິກາ;

ອຊ຺ຊຄມຸໍ ອຍສໍ ໂລຫໍ, ຕິປຸໍ ສີສຎ຺ຈ ວາຓິຊາ;

ຣຊຕໍ ຊາຕຣູປຎ຺ຈ, ມຸຕ຺ຕາ ເວຬຸຣິຍາ ພຫູຯ

໑໗ຯ

‘‘ເຕ ຈ ເຕນ ອສນ຺ຕຸຏ຺ຐາ, ຠິຍ຺ໂຍ ຠິຍ຺ໂຍ ອຂາຓິສຸໍ;

ເຕ ຕຕ຺ຖາສີວິໂສ ໂຆໂຣ, ເຕຊສ຺ສີ ເຕຊສາ ຫນິຯ

໑໘ຯ

‘‘ຕສ຺ມາ ຂເຓ ນາຕິຂເຓ, ອຕິຂາຕ຺ຸຫິ ປາປກໍ;

ຂາເຕນ ຈ ຆນໍ ລຫ຺ຆໍ, ອຕິຂາເຕນ ນາສິຕ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອຍສນ຺ຕິ ກາລຸອໂລຫໍ. ໂລຫນ຺ຕິ ຕມ຺ພໂລຫໍ. ມຸຕ຺ຕາຕິ ມຸຕ຺ຕາໂຍ. ເຕ ຈ ເຕນ ອສນ຺ຕຸຍ຺ຖາຕິ ເຕ ຈ ວາຕິຊາ ເຕນ ຆ
ເນນ ອສນ຺ຕຸຍ຺ຖາ. ເຕ ຕຕ຺ຖາຕິ ເຕ ວາຕິຊາ ຕສ຺ມິ ອຸທປາເນ. ເຕຊສ຺ສີຕິ ວິສເຕເຊນ ສມນ຺ນາຄໂຕ. ເຕຊສາ ໜນິຕິ ວິສເຕ
ເຊນ ຆາເຕສິ. ອຕິຂາເຕນ ນາສິຕນ຺ຕິ ອຕິຂເຓນ ຕລ຺ຈ ຆນໍ ຊີວິຕລ຺ຈ ນາສິຕໍ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຆມ຺ມເທສນໍ ອາໜຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – ‘‘ຕທາ ນາຄຣາຊາ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ສຕ຺ຖວາໜເຊຍ຺ຖໂກ ປນ
ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ຊຣູທປານຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທສມາ.

[໘໘ຖ] ຖ. ຄາມຕິຈນ຺ທຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ນາຍໍ ຆຣານໍ ກຸສໂລຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ປລ຺ລາປສໍສນໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ຆມ຺ມສພາຍລ຺ຫິ ພິກ຺ຂູ ທສພລສ຺ສ
ປລ຺ລໍ ປສໍສນ຺ຕາ ນິສີທິສ຺ – ‘‘ອາວຸໂສ, ຕຖາຄໂຕ ມຫາປລ຺ໂລ ປຸຖຸປລ຺ໂລ ຫາສປລ຺ໂລ ຊວນປລ຺ໂລ ຕິກ຺ຂປລ຺ໂລ ນິພ຺
ເພຆິກປລ຺ໂລ ສເທວກໍ ໂລກໍ ປລ຺ລາຍ ອຕິກ຺ກມຕີ’’ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ພິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺
ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ພິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິ ຕຖາຄໂຕ ປລ຺ລວາເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ
ອາໜຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕາສິຍໍ ຊນສນ຺ໂຘ ນາມ ຣາຊາ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ. ໂພຆິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ຕສ຺ສ ມຸ
ຂໍ ສຸປຣິມຊ຺ຊິຕກລ຺ຈນາທາສຕລໍ ວິຍ ປຣິສຸທ຺ຆໍ ອໂຫສິ ອຕິໂສກຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ຕໍ, ເຕນສ຺ສ ນາມຄ຺ຄຫຕທິວເສ ‘‘ອາທາສມຸຂ
ມາໂຣ’’ຕິ ນາມໍ ອກໍສຸ. ຕໍ ສຕ຺ຕວສ຺ສພ຺ພນ຺ຕເຣເຍວ ປນ ປິຕາ ຕໂຍ ເວເທ ຈ ສພ຺ພລ຺ຈ ໂລເກ ກຕ຺ຕພ຺ພາກຕ຺ຕພ຺ພໍ ສິກ຺ຂາ
ເປຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສຕ຺ຕວສ຺ສິກກາເລ ກາລມກາສິ. ອມຈ຺ຈາ ມຫນ຺ເຕນ ສກ຺ກາເຣນ ຣລ຺ໂລ ສຣີຣກິຈ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ມຕກທານໍ ທຕ຺
ວາ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ຣາຊງ຺ຄເຓ ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວາ ‘‘ກຸມາໂຣ ອຕິທຫໂຣ, ນ ສກ຺ກາ ຣຊ຺ເຊ ອພິສິລ຺ຈິຕຸໍ, ວີມໍສິຕ຺ວາ ນໍ
ອພິສິລ຺ຈິສ຺ສາມາ’’ຕິ ເອກທິວສໍ ນຄຣໍ ອລງ຺ກາຣາເປຕ຺ວາ ວິນິຈ຺ຉຍຍ຺ຖານໍ ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ປລ຺ລງ຺ກໍ ປລ຺ລເປຕ຺ວາ ກຸມາຣສ຺ສ ສນ຺
ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ວິນິຈ຺ຉຍຍ຺ຖານໍ, ເທວ, ຄນ຺ຕຸໍ ວຍ຺ຍຕີ’’ຕິ ອາໜໍສຸ. ກຸມາໂຣ ‘‘ສາຆູ’’ຕິ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປລ຺ລງ຺
ເກ ນິສີທິ.

ຕສ຺ສ ນິສິນ຺ນກາເລ ອມຈ຺ຈາ ເອກໍ ທ຺ວິປທີ ປາເທຫິ ວິຈຣຕາມກ຺ກຍໍ ວຕ຺ຖຸວິຊ຺ຊາຈຣິຍເວສໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ວິນິຈ຺ຉຍຍ຺ຖານໍ ເນຕ຺
ວາ ‘‘ເທວ, ອຍໍ ປຸຣິໂສ ປິຕຸ ມຫາຣາຊສ຺ສ ກາເລ ວຕ຺ຖຸວິຊ຺ຊາຈຣິໂຍ ປຄຸຕວິຊ຺ໂຊ ອນ຺ໂຕພູມິຍໍ ສຕ຺ຕຣຕນຍ຺ຖາເນ ຄຸຕໂທສໍ
ປສ຺ສຕິ, ເອເຕເນວ ຄຫິຕໍ ຣາຊກຸລານໍ ເຄຫຍ຺ຖານໍ ໂຫຕິ, ອິມໍ ເທໂວ ສງ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ຖານນ຺ຕເຣ ຖເປຕູ’’ຕິ ອາໜໍສຸ. ກຸມາໂຣ
ຕໍ ເໜຍ຺ຖາ ຈ ອຸປຣິຈ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ‘‘ນາຍໍ ມນຸສ຺ໂສ, ມກ຺ກໂຍ ເອໂສ’’ຕິ ລຕ຺ວາ ‘‘ມກ຺ກຍາ ນາມ ກຕໍ ກຕໍ ວິທ຺ຆໍເສຕຸໍ ຊານນ຺
ຕິ, ອກຕໍ ປນ ກາຕຸໍ ວາ ວິຈາເຣຕຸໍ ວາ ນ ຊານນ຺ຕີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ອມຈ຺ຈານໍ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໙.

‘‘ນາຍໍ ຆຣານໍ ກຸສໂລ, ໂລໂລ ອຍໍ ວລີມຸໂຂ;

ກຕໍ ກຕໍ ໂຂ ທູເສຍ຺ຍ, ເອວໍ ຆມ຺ມມິທໍ ກຸລ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ນາຍໍ ຆຣານໍ ກຸສໂລຕິ ອຍໍ ສຕ຺ໂຕ ນ ຆຣານໍ ກຸສໂລ, ຆຣານິ ວິຈາເຣຕຸໍ ວາ ກາຕຸໍ ວາ ເຉໂກ ນ ໂຫຕິ. ໂລໂລຕິ ໂລລຊາ

ຕິໂກ។ ວລີມຸໂຂຕິ ວລີໂຍ ມຸເຂ ອສ຺ສາຕີ ວລີມຸໂຂ។ ເອວໍ ສມ຺ມມິທ໌ກຸລມ຺ຕິ ອິທໍ ມກ຺ກຍກຸລໍ ນາມ ກຕໍ ກຕໍ ທູເສຕພ຺ພໍ ວິນ ໆເສຕພ຺ພມ຺ຕິ ເອວໍ ສກາວມ຺ຕິ។

ອຖາມຈ຺ຈາ ‘‘ເອວໍ ກວິສ຺ສຕິ, ເທວາ’’ຕິ ຕໍ ອປເນຕ຺ວາ ເອກາໜທ຺ວິໜຈ຺ຈເຍນ ປຸນ ຕເມວ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ວິນິຈ຺ຉຍຎ຺ຖານໍ ອາ ເນຕ຺ວາ ‘‘ອຍໍ, ເທວ, ປິຕຸ ມໜາຣາຊສ຺ສ ກາເລ ວິນິຈ຺ຉຍາມຈ຺ໂຈ, ວິນິຈ຺ຉຍສ຺ຕ຺ຕມສ຺ສ ສ຺ປວຕ຺ຕິຕໍ, ອິມໍ ສງ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ວິນິ ຈ຺ຉຍກມ຺ມໍ ກາເຣຕ຺ຸ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ ອາຫໍສ຺ຸ។ ກຸມາໂຣ ຕໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ‘‘ຈິຕ຺ຕວໂຕ ມນຸສ຺ສສ຺ສ ໂລມໍ ນາມ ເອວຣູປໍ ນ ໂຫຕິ, ອຍໍ ນິຈິຕ຺ຕໂກ ວານໂຣ ວິນິຈ຺ຉຍກມ຺ມໍ ກາຕ຺ຸ ນ ສກ຺ຂິສ຺ສຕີ’’ຕິ ຍຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາໜ –

໔໐។

‘‘ນຍິທໍ ຈິຕ຺ຕວໂຕ ໂລມໍ, ນາຍໍ ອສ຺ສາສິໂກ ມີໂຄ;

ສິຏ຺ຖໍ ເມ ຊນສນ຺ເຘນ, ນາຍໍ ກິຝ຺ຈິ ວິຊານຕີ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ນຍິທໍ ຈິຕ຺ຕວໂຕ ໂລມນ຺ຕິ ຍໍ ອິທໍ ເອຕສ຺ສ ສຣີເຣ ຜຣຸສໂລມໍ, ອິທໍ ວິຈາຣຓປຝ຺ຝາຍ ສມ຺ປຍຸຕ຺ຕຈິຕ຺ຕວໂຕ ນ ໂຫຕິ។ ປາກຕິກຈິຕ຺ເຕນ ປນ ອຈິຕ຺ຕໂກ ນາມ ຕິຣຈ຺ຉານຄໂຕ ນຕ຺ຖິ។ ນາຍໍອສ຺ສາສິໂກຕິ ອຍໍ ອວສ຺ສໂຍ ວາ ໜຸຕ຺ວາ ອນຸສາສນີ ວາ ທຕ຺ວາ ອຝ຺ຝໍ ອສ຺ສາເສຕ຺ຸ ອສມຕ຺ຖຕາຍ ນ ອສ຺ສາສິໂກ។ ມີໂຄຕິ ມກ຺ກຍໍ ອາໜ។ ສິຏ຺ຖໍ ເມ ຊນສນ຺ເຘນາຕິ ມຍ຺ໜໍ ປິຕຣາ ຊນສນ຺ເຘນ ເອຕໍ ສິຏ຺ຖໍ ກຖິຕໍ, ‘‘ມກ຺ກໂຍ ນາມ ກາຣຓາກາຣຓໍ ນ ຊານາຕີ’’ຕິ ເອວໍ ອນຸສາສນິ ທິນ຺ນາຕິ ທີເປຕິ។ ນາຍໍ ກິຝ຺ຈິ ວິຊານຕີຕິ ຕສ຺ມາ ອຍໍ ວານໂຣ ນ ກິຝ຺ຈິ ຊານາຕີຕິ ນິຍ຺ຄເມຕ຺ຖ ຄນ຺ຕພ຺ພໍ។ ປາລຸອິຍໍ ປນ ‘‘ນາຍໍ ກິຝ຺ຈິ ນ ທູສເຍ’’ຕິ ລິຂິຕໍ, ຕໍ ອຏ຺ຖກຖາຍໍ ນຕ຺ຖິ។

ອມຈ຺ຈາ ອິມມ຺ປິ ຄາຖໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ເອວໍ ກວິສ຺ສຕິ, ເທວາ’’ຕິ ຕໍ ອປເນຕ຺ວາ ປຸນປິ ເອກທິວສໍ ຕເມວ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ວິນິຈ຺ຉຍຎ຺ຖາ ນໍ ອາເນຕ຺ວາ ‘‘ອຍໍ, ເທວ, ປຸຣິໂສ ປິຕຸ ມໜາຣາຊສ຺ສ ກາເລ ມາຕາປິຕຸອຸປຏ຺ຖານກາຣໂກ, ກຸເລເຊຏ຺ຖາປຈາຍິກກມ຺ມກາຣໂກ, ອິມໍ ສງ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ ອາຫໍສ຺ຸ។ ກຸມາໂຣ ຕໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ‘‘ມກ຺ກຍາ ນາມ ຈລຈິຕ຺ຕາ, ເອວຣູປໍ ກມ຺ມໍ ກາຕ຺ຸ ນ ສມຕ຺ຖາ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາໜ –

໔໑។

‘‘ນ ມາຕຣໍ ປິຕຣໍ ວາ, ກາຕຣໍ ກຄິນີ ສກໍ;

ກເຣຍ຺ຍ ຕາທິໂສ ໂປໂສ, ສິຏ຺ຖໍ ທສຣເຖນ ເມ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ກາຕຣໍ ກຄິນີ ສກນ຺ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ກາຕຣໍ ວາ ກຄິນີ ວາ។ ປາລຸອິຍໍ ປນ ‘‘ສຂ’’ນ຺ຕິ ລິຂິຕໍ, ຕໍ ປນ ອຏ຺ຖກຖາຍໍ ‘‘ສກນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ສກກາຕິກກາຄິນິໂຍ ລພ຺ກນ຺ຕິ, ສຂນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ສໜາຍໂກ ລພ຺ກຕີ’’ຕິ ວິຈາຣິຕເມວ។ ກເຣຍ຺ຍາຕິ ໂປເສຍ຺ຍ។ ຕາທິໂສ ໂປໂສຕິ ຍາທິໂສ ເອສ ທິສ຺ສຕິ, ຕາທິໂສ ມກ຺ກຍຊາຕິໂກ ສຕ຺ໂຕ ນ ກເຣຍ຺ຍ។ ສິຏ຺ຖໍ ທສຣເຖນ ເມຕິ ເອວໍ ເມ ປິຕຣາ ອນຸສິຏ຺ຖໍ។ ປິຕາ ຫິສ຺ສ ຊນໍ ຈຕູຫິ ສງ຺ຄຫວຕ຺ຖູຫິ ສນ຺ທໜນໂຕ ‘‘ຊນສນ຺ໂຘ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ທສຫິ ຣເຖຫິ ກຕ຺ຕພ຺ພາກຕ຺ຕພ຺ພໍ ອຕ຺ຕໂນ ເອ ເກເນວ ຣເຖນ ກຣຓໂຕ ‘‘ທສຣໂຖ’’ຕິ។ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກາ ເອວຣູປສ຺ສ ໂອວາທສ຺ສ ສຸຕຕ຺ຕາ ເອວມາໜ។

ອມຈ຺ຈາ ‘‘ເອວໍ ກວິສ຺ສຕິ, ເທວາ’’ຕິ ມກ຺ກຍໍ ອປເນຕ຺ວາ ‘‘ປຕ຺ຫິໂຕ ກຸມາໂຣ, ສກ຺ຂິສ຺ສຕິ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕ຺ຸ’’ນ຺ຕິ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ຣຊ຺ເຊ ອກິສິຝ຺ຈິຕ຺ວາ ‘‘ອາທາສມຸຂຣຝ຺ໂຍ ອາຓາ’’ຕິ ນຄເຣ ເກຣີ ຈຣາເປສຸໍ។ ຕໂຕ ປຏ຺ຖາຍ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຘມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສີ, ປຕ຺ຫິຕກາໂວປິສ຺ສ ສກລຊມ຺ພຸທີປໍ ປຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ຄໂຕ។

ປຕ຺ຫິຕກາວທີປນຕ຺ຖໍ ປນສ຺ສ ອິມານິ ຈຸທ຺ທສ ວຕ຺ຖູນິ ອາກຕານິ –

‘‘ໂຄໂຕ ປຸຕຸໂຕ ຫໂຍ ເຈວ, ນລຸອກາໂຣ ຄາມໂກຊໂກ;

ຄຕິກາ ຕຣຸຕີ ສປຸໂປ, ມິໂຄ ຕິຕຸຕິຣເທວຕາ;

ນາໂຄ ຕປສຸສິໂນ ເຈວ, ອໂຖ ພຸຣາຫຸມຕມາຕໂວ’’ຕິ។

ຕຕຸຣາຍໍ ອນຸປຸພຸພິກຖາ – ໂພຣິສຕຸຕສຸມິລຸຫິ ຣຊເຊ ອກິສິລຸຈິເຕ ເອໂກ ຊນສນຸຘຣລຸໂລ ປາທມູລິໂກ ນາເມນ ຄາມຕິຈນຸໂທ ນາມ ເອວໍ ຈິນຸເຕສິ – ‘‘ອິທໍ ຣຊຊໍ ນາມ ສມານວເຍຫິ ສທຸຘີ ໂສກຕິ, ອຫລຸຈ ມຫລຸລໂກ, ທຫຣໍ ກຸມາຣໍ ອຸປຝຸຖາຕຸໍ ນ ສກຸຂິສຸ ສາມິ, ຊນປເທ ກສິກມຸມໍ ກຕຸວາ ຊີວິສຸສາມີ’’ຕິ, ໂສ ນຄຣໂຕ ຕິໂຍຊນມຕຸຕໍ ຄນຸຕຸວາ ເອກສຸມິ ຄາມເກ ວາສໍ ກປຸເປສິ។ ກສິກມຸມຕຸຖາຍ ປນສຸສ ໂຄຕາປິ ນຕຸຖິ, ໂສ ເທເວ ວຸຝຸເຖ ເອກໍ ສຫາຍກໍ ທຸເວ ໂຄເຕ ຍາຈິຕຸວາ ສພຸພທິວສໍ ກສິຕຸວາ ຕິຕໍ ຂາທາເປຕຸວາ ໂຄເຕ ສາມິກສຸສ ນິຍຸຍາເທຕຸໍ ເຄທໍ ອຄມາສິ។ ໂສ ຕສຸມິ ຂເຕ ກຣິຍາຍ ສທຸຘີ ເຄຫມຊເຊ ນິສີທິຕຸວາ ກຕຸຕໍ ກຸລຸຊຕິ។ ໂຄຕາປິ ປຣິຈເຍນ ເຄທໍ ປວິສີສຸ, ເຕສຸ ປວິສນຸເຕສຸ ສາມິໂກ ຖາລກໍ ອຸກຸຂິປີ, ກຣິຍາ ຖາລກໍ ອປເນສິ។ ຄາມຕິຈນຸໂທ ‘‘ກຕຸເຕນ ມໍ ນິມນຸເຕຍຸຍຸ’’ນຸຕິ ໂອໂລເກນຸໂຕ ໂຄເຕ ອນິຍຸຍາເທຕຸວາວ ຄໂຕ។ ໂຈຣາ ຣຕຸຕິ ວຊໍ ກິນຸທິຕຸວາ ເຕເຍວ ໂຄເຕ ຫຣີສຸ។ ໂຄຕສາມິໂກ ປາໂຕວ ວຊໍ ປວິຝຸໂຖ ເຕ ໂຄເຕ ອທິສຸວາ ໂຈເຣຫິ ຫຝກາວໍ ຊານນຸໂຕປິ ‘‘ຄາມຕິຈນຸທສຸສ ຄີວໍ ກຣິສຸ ສາມີ’’ຕິ ຕໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ‘‘ໂກ ໂຄເຕ, ເມ ເທຫີ’’ຕິ ອາຫ។ ‘‘ນນຸ ໂຄຕາ ເຄທໍ ປວິຝຸຖາ’’ຕິ។ ‘‘ກີ ປນ ເຕ ມຍຸທໍ ນິຍຸຍາທິ ຕາ’’ຕິ? ‘‘ນ ນິຍຸຍາທິຕາ’’ຕິ។ ‘‘ເຕນ ຫິ ອຍໍ ເຕ ຣາຊທູໂຕ, ເອຫີ’’ຕິ ອາຫ។ ເຕສຸ ຫິ ຊນປເທສຸ ຍໍກິລຸຈິ ສກຸຂຣໍ ວາ ກ ປາລຂຕຸໍທໍ ວາ ອຸກຸຂິປິຕຸວາ ‘‘ອຍໍ ເຕ ຣາຊທູໂຕ, ເອຫີ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ໂຍ ນ ຄຈຸຉຕິ, ຕສຸສ ຣາຊາຕໍ ກໂຣຕິ, ຕສຸມາ ໂສ ‘‘ຣາຊທູ ໂຕ’’ຕິ ສຸຕຸວາວ ນິກຸຂມິ។

ໂສ ເຕນ ສທຸຘີ ຣາຊກຸລໍ ຄຈຸຉນຸໂຕ ເອກໍ ສຫາຍກສຸສ ວສນຄາມໍ ປຕຸວາ ‘‘ໂກ, ອຕິຉາໂຕມຸຫິ, ຍາວ ຄາມໍ ປວິສິຕຸວາ ອາ ຫາຣກິຈຸຈໍ ກຕຸວາ ອາຄຈຸຉາມິ, ຕາວ ອິເຘວ ໂທຫີ’’ຕິ ວຕຸວາ ສຫາຍເຄທໍ ປາວິສິ។ ສຫາໂຍ ປນສຸສ ເຄເຫ ນຕຸຖິ, ສຫາຍິກາ ທິສຸວາ ‘‘ສາມີ, ປກຸກາຫາໂຣ ນຕຸຖິ, ມຸຫຸຕຸຕໍ ອຘິວາເສຫີ, ອິທາເນວ ປຈິຕຸວາ ທສຸສາມີ’’ຕິ ນິສຸເສຕິຍາ ເວເຄນ ຕຕຸຫຸລ ໂກຝຸຖກໍ ອກິຣຸຫນຸຕີ ກູມິຍໍ ປຕິ, ຕງຂຕລຸເລວ ຕສຸສາ ສຕຸຕມາສິໂກ ຄພຸໂກ ປຕິໂຕ។ ຕສຸມິ ຂເຕ ຕສຸສາ ສາມິໂກ ອາຄນຸຕຸ ວາ ຕໍ ທິສຸວາ ‘‘ຕຸວໍ ເມ ກຣິຍໍ ປຫຣິຕຸວາ ຄພຸກໍ ປາເຕສີ, ອຍໍ ເຕ ຣາຊທູໂຕ, ເອຫີ’’ຕິ ຕໍ ຄເຫຕຸວາ ນິກຸຂມິ។ ຕໂຕ ປຝຸຖາຍ ທຸເວ ຊນາ ຄາມຕີ ມຊເຊ ກຕຸວາ ຄຈຸຉນຸຕິ។

ອເຖກສຸມິ ຄາມທຸວາເຣ ເອໂກ ອສຸສໂຄປໂກ ອສຸສໍ ນິວຕຸເຕຕຸໍ ນ ສກຸໂກຕິ, ອສຸໂສປິ ເຕສໍ ສນຸຕິເກນ ຄຈຸຉຕິ។ ອສຸສໂຄປໂກ ຄາມຕິຈນຸທໍ ທິສຸວາ ‘‘ມາຕຸລ ຄາມຕິຈນຸທ, ເອຕໍ ຕາວ ອສຸສໍ ເກນຈິເທວ ປຫຣິຕຸວາ ນິວຕຸເຕຫີ’’ຕິ ອາຫ។ ໂສ ເອກໍ ປາສາຕໍ ຄເຫຕຸວາ ຂິປີ, ປາສາໂຕ ອສຸສສຸສ ປາເທ ປຫຣິຕຸວາ ເອຣຕຸຫທຕຸຫກໍ ວິຍ ກິນຸທີ។ ອຖ ນໍ ອສຸສໂຄປໂກ ‘‘ຕຍາ ເມ ອສຸສສຸສ ປາໂທ ກິນຸໂນ, ອຍໍ ເຕ ຣາຊທູໂຕ’’ຕິ ວຕຸວາ ຄຕຸຫີ។

ໂສ ຕີຫິ ຊເນຫິ ນີຍມາໂນ ຈິນຸເຕສິ – ‘‘ອິເມ ມໍ ຣລຸໂລ ທສຸເສສຸສນຸຕິ, ອຫໍ ໂຄຕມູລມຸປິ ທາຕຸໍ ນ ສກຸໂກມິ, ປເຄວ ຄພຸກ ປາຕນທຕຸໍທໍ, ອສຸສມູລໍ ປນ ກຸໂຕ ລກິສຸສາມິ, ມຕໍ ເມ ເສຍຸໂຍ’’ຕິ។ ໂສ ຄຈຸຉນຸໂຕ ອນຸຕຣາມຄຸເຄ ອຝວິຍໍ ມຄຸຄສມີເປເຍວ ເອກໍ ເອກໂຕ ປປາຕໍ ປພຸພຕໍ ອທຸທສ, ຕສຸສ ລາຍາຍ ທຸເວ ປີຕາປຸຕຸຕາ ນລຸອກາຣາ ເອກໂຕ ກິລລຸຊໍ ຈິນນຸຕິ។ ຄາມຕິຈນຸໂທ ‘‘ໂກ, ສຣີຣກິຈຸຈໍ ກາຕຸກາໂມມຸຫີ, ໂຖກໍ ອິເຘວ ໂທຖ, ຍາວ ອາຄຈຸຉາມີ’’ຕິ ວຕຸວາ ປພຸພຕໍ ອກິຣຸຫິຕຸວາ ປປາຕປສຸເສ ປຕມາ ໂນ ປີຕຸນລຸອກາຣສຸສ ປີຝຸກິຍໍ ປຕິ, ນລຸອກາໂຣ ເອກປຸປຫາເຣເນວ ຊີວິຕກຸຂຍໍ ປາປຸຕີ។ ຄາມຕີ ອຸຝຸຖາຍ ອຝຸຖາສິ។ ນລຸອ ກາຣປຸຕຸໂຕ ‘‘ຕຸວໍ ເມ ປີຕຸຆາຕໂກໂຈໂຣ, ອຍໍ ເຕ ຣາຊທູໂຕ’’ຕິ ວຕຸວາ ຕໍ ຫຕຸເຖ ຄເຫຕຸວາ ຄຸມຸພໂຕ ນິກຸຂມິ , ‘‘ກີ ເອຕ’’ນຸຕິ ຈ ວຸຕຸເຕ ‘‘ປີຕຸຆາຕໂກໂຈໂຣ ເມ’’ຕິ ອາຫ។ ຕໂຕ ປຝຸຖາຍ ຄາມຕີ ມຊເຊ ກຕຸວາ ຈຕຸຕາໂຣ ຊນາ ປຣິວາເຣຕຸວາ ນຍີສຸ។

ອຖາປຣສຸມິ ຄາມທຸວາເຣ ເອໂກ ຄາມໂກຊໂກ ຄາມຕິຈນຸທໍ ທິສຸວາ ‘‘ມາຕຸລ ຄາມຕິຈນຸທ, ກຫໍ ຄຈຸຉສີ’’ຕິ ວຕຸວາ ‘‘ຣາຊານໍ ປສຸສິຕຸ’’ນຸຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ອທຸຘາ ຕຸວໍ ຣາຊານໍ ປສຸສິສຸສສິ, ອຫໍ ຣລຸໂລ ສາສນໍ ທາຕຸກາໂມ, ຫຣິສຸສສີ’’ຕິ ອາຫ។ ‘‘ອາມ, ຫຣິສຸ ສາມີ’’ຕິ។ ‘‘ອຫໍ ປກຕິຍາ ອກິຣູໂປ ຘນວາ ຍສສມຸປນຸໂນ ອໂຣໂຄ, ອິທານິ ປນມຸຫິ ທຸຄຸຄໂຕ ເຈວ ປຕຸຑຸໂຣຄີ ຈ, ຕຕຸຖ ກີ

ກາຣຓນ຺ຕິ ຣາຊານໍ ປຸຈ຺ຉ, ຣາຊາ ກິຣ ປຓ຺ຑິໂຕ, ໂສ ເຕ ກເຖສ຺ສຕິ, ຕສ຺ສ ສາສນໍ ປຸນ ມຍ຺ຫໍ ກເຖຍ຺ຍາສີ’’ຕິ. ໂສ ‘‘ສາຐູ’’ຕິ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິ.

ອຖ ນໍ ປຸຣໂຕ ອຓຸຓຕຣສ຺ມິໍ ຄາມທ຺ວາເຣ ເອກາ ຄຕ຺ກາ ທິສ຺ວາ ‘‘ມາຕຸລ ຄາມຕ຺ຈນ຺ທ, ກຫໍ ຄຈ຺ຉສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ຣາຊານໍ ປສ຺ສິຕຸ’’ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ຣາຊາ ກິຣ ປຓ຺ຑິໂຕ, ມມ ສາສນໍ ຫຣາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເອວມາຫ – ‘‘ປຸພ຺ເພ ອຫໍ ພຫຸໍ ກຕິ ລກາມິ, ອິທານິ ປນ ຕມ຺ພຸລມຕ຺ຕມ຺ປິ ນ ລກາມິ, ໂກຈິ ເມ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄໂຕ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ຕຕ຺ຖ ກິໍ ກາຣຓນ຺ຕິ ຣາຊານໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈາຄນ຺ຕ຺ວາ ມຍ຺ຫໍ ກເຖຍ຺ຍາສີ’’ຕິ.

ອຖ ນໍ ປຸຣໂຕ ອຓຸຓຕຣສ຺ມິໍ ຄາມທ຺ວາເຣ ເອກາ ຕຣຸຕ຺ຕິຕ຺ຖີ ທິສ຺ວາ ຕເຖວ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອຫໍ ເນວ ສາມິກສ຺ສ ເຄເຫ ວສິຕຸໍ ສກ຺ໂກມິ, ນ ກຸລເຄເຫ, ຕຕ຺ຖ ກິໍ ກາຣຓນ຺ຕິ ຣາຊານໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈາຄນ຺ຕ຺ວາ ມຍ຺ຫໍ ກເຖຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ອາຫ.

ອຖ ນໍ ຕໂຕ ປຣກາເຄ ມຫາມຄ຺ຄສມີເປ ເອກສ຺ມິໍ ວມ຺ມິເກ ວສນ຺ໂຕ ສປ຺ໂປ ທິສ຺ວາ ‘‘ຄາມຕ຺ຈນ຺ທ, ກຫໍ ຍາສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ຣາຊານໍ ປສ຺ສິຕຸ’’ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ຣາຊາ ກິຣ ປຓ຺ຑິໂຕ, ສາສນໍ ເມ ຫຣາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ອຫໍ ໂຄຈຣຕ຺ຖາຍ ຄມນກາເລ ຉາຕຊ຺ຊຕ຺ໂຕ ມິລາຕສຣີໂຣ ວມ຺ມິກໂຕ ນິກ຺ຂມນ຺ໂຕ ສຣີເຣນ ພິລໍ ປູເຣຕ຺ວາ ສຣີຣໍ ກຒ຺ເຒນ຺ໂຕ ກິຈ຺ເຉນ ນິກ຺ຂມາມິ, ໂຄຈຣໍ ຈຣິຕ຺ວາ ອາຄໂຕ ປນ ສຸຫິໂຕ ຖູລສຣີໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ປວິສນ຺ໂຕ ພິລປ຺ສ຺ສານິ ອຝຸສນ຺ໂຕ ສຫສາວ ປວິສາມິ, ຕຕ຺ຖ ກິໍ ກາຣຓນ຺ຕິ ຣາຊານໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ມຍ຺ຫໍ ກເຖຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ອາຫ.

ອຖ ນໍ ປຸຣໂຕ ເອໂກ ມິໂຄ ທິສ຺ວາ ຕເຖວ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອຫໍ ອຓຸຓຕ຺ຖ ຕິຓໍ ຂາທິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມິ, ເອກສ຺ມິໍເຍວ ຣຸກ຺ຂມູເລ ສກ຺ໂກມິ, ຕຕ຺ຖ ກິໍ ກາຣຓນ຺ຕິ ຣາຊານໍ ປຸຈ຺ເຉຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ອາຫ.

ອຖ ນໍ ຕໂຕ ປຣກາເຄ ເອໂກ ຕິຕ຺ຕິໂຣ ທິສ຺ວາ ຕເຖວ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອຫໍ ເອກສ຺ມິໍເຍວ ວມ຺ມິກປາເທ ນິສີທິຕ຺ວາ ວສ຺ສນ຺ໂຕ ມນາປໍ ກຣິຕ຺ວາ ວສ຺ສິຕຸໍ ສກ຺ໂກມິ, ເສສຝ຺ຓາເນສຸ ນິສິນ຺ໂນ ນ ສກ຺ໂກມິ, ຕຕ຺ຖ ກິໍ ກາຣຓນ຺ຕິ ຣາຊານໍ ປຸຈ຺ເຉຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ອາຫ.

ອຖ ນໍ ປຸຣໂຕ ເອກາ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ທິສ຺ວາ ‘‘ຈນ຺ທ, ກຫໍ ຍາສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ຣຓ຺ໂຓ ສນ຺ຕິກ’’ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ຣາຊາ ກິຣ ປຓ຺ຑິໂຕ, ອຫໍ ປຸພ຺ເພ ສກ຺ກາຣປ຺ປຕ຺ໂຕ ອໂຫສິໍ, ອິທານິ ປນ ປລ຺ລວມຸຝ຺ຖິມຕ຺ຕມ຺ປິ ນ ລກາມິ, ຕຕ຺ຖ ກິໍ ກາຣຓນ຺ຕິ ຣາຊານໍ ປຸຈ຺ເຉຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ອາຫ.

ຕໂຕ ອປຣກາເຄ ເອໂກ ນາຄຣາຊາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕເຖວ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ຣາຊາ ກິຣ ປຓ຺ຑິໂຕ, ປຸພ຺ເພ ອິມສ຺ມິໍ ສເຣ ອຸທກໍ ປສນ຺ນໍ ມຕິວຕ຺ຕໍ, ອິທານິ ອາວິລໍ ປຓ຺ຓກເສວາລປ຺ຣິໂຍນທ຺ຘໍ, ຕຕ຺ຖ ກິໍ ກາຣຓນ຺ຕິ ຣາຊານໍ ປຸຈ຺ເຉຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ອາຫ.

ອຖ ນໍ ປຸຣໂຕ ນຄຣສ຺ສ ອາສນ຺ນຝ຺ຓາເນ ເອກສ຺ມິໍ ອາຣາເມ ວສນ຺ຕາ ຕາປສາ ທິສ຺ວາ ຕເຖວ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ຣາຊາ ກິຣ ປຓ຺ຑິໂຕ, ປຸພ຺ເພ ອິມສ຺ມິໍ ອາຣາເມ ຜລາຜລານິ ມທຸຣານິ ອເຫສຸໍ, ອິທານິ ນິໂຣຊານິ ກສຝານິ ຊາຕານິ, ຕຕ຺ຖ ກິໍ ກາຣຓນ຺ຕິ ຣາຊານໍ ປຸຈ຺ເຉຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ອາຫໍສຸ.

ຕໂຕ ນໍ ປຸຣໂຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນຄຣທ຺ວາຣສມີເປ ເອກິສ຺ສໍ ສາລາຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓມາຓວກາ ທິສ຺ວາ ‘‘ກຫໍ, ໂກ ຈນ຺ທ, ຄຈ຺ຉສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ຣຓ຺ໂຓ ສນ຺ຕິກ’’ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ເຕນ ຫິ ໂນ ສາສນໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉ, ອມ຺ຫາກໍ ຫິ ປຸພ຺ເພ ຄຫິຕຄຫິຕຝ຺ຓານໍ ປາກຝໍ ອໂຫສິ, ອິທານິ ປນ ຉິທ຺ທຄເຕ ອຸທກໍ ວິຍ ນ ສຕ຺ຓາຕິ ນ ປຄ຺ຄາຍຕິ, ອນ຺ຘກາໂຣ ວິຍ ໂຫຕິ, ຕຕ຺ຖ ກິໍ ກາຣຓນ຺ຕິ ຣາຊານໍ ປຸຈ຺ເຉຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ອາຫໍສຸ.

ຄາມຕ຺ຈນ຺ໂທ ອິມານິ ທສ ສາສນານິ ຄເຫຕ຺ວາ ຣຓ຺ໂຓ ສນ຺ຕິກໍ ອຄມາສິ. ຣາຊາ ວິນິຈ຺ຉຍຝ຺ຓາເນ ນິສິນ຺ໂນ ອໂຫສິ. ໂຄຓ ສາມິໂກ ຄາມຕ຺ຈນ຺ທໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ອຸປສງ຺ກມິ. ຣາຊາ ຄາມຕ຺ຈນ຺ທໍ ທິສ຺ວາ ສຓ຺ຊານິຕ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ອມ຺ຫາກໍ ປິຕຸ ອຸປຝ຺ຖາໂກ, ອມ຺ເຫ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ປຣິຫຣິ, ກຫໍ ນຸ ໂຂ ເອຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ວສີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ອມ຺ໂກ ຄາມຕ຺ຈນ຺ທ, ກຫໍ ເອຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ວສສິ, ຈິຣກາລໂຕ ປຝ຺ຖາຍ ນ ປຓ຺ຓາຍສິ, ເກນຕ຺ເຖນ ອາຄໂຕສີ’’ຕິ ອາຫ. ‘‘ອາມ, ເທວ, ອມ຺ຫາກໍ ເທວສ຺ສ ສຄ຺ຄຄຕ

ກາລໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຊນປທໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກສິກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ຊີວາມິ, ຕໂຕ ມໍ ອຍໍ ປຸຣິໂສ ໂຄຓອຑ຺ຑກາຣຓາ ຣາຊທູຕໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສນ຺ຕິກໍ ອາກຑ຺ຒີ''ຕິຯ ''ອນາກຑ຺ຒິຍມາໂນ ນາຄຈ຺ຉເຍ຺ຍາສີ'', ''ອາກຑ຺ຒິຕກາໂລເຍວ ໂສກໂນ, ອິທານິ ຕໍ ທຏ຺ຐຸໍ ລຠາມິ, ກຫໍ ໂສ ປຸຣິໂສ''ຕິ? ''ອຍໍ, ເທວາ''ຕິຯ ''ສຈ຺ຈໍ ກິຣ, ໂຠ, ອມ຺ຫາກໍ ຈນ຺ທສ຺ສ ທູຕໍ ທສ຺ເສສີ''ຕິ? ''ສຈ຺ຈໍ, ເທວາ''ຕິຯ ''ກິໍ ກາຣຓາ''ຕິ? ''ອຍໍ ເມ ເທວ ທ຺ເວ ໂຄເຓ ນ ເທຕີ''ຕິຯ ''ສຈ຺ຈໍ ກິຣ, ຈນ຺ທາ''ຕິຯ ''ເຕນ ຫິ, ເທວ, ມຍ຺ຫມ຺ປິ ວຈນໍ ສຸຓາຖາ''ຕິ ສພ຺ພໍ ປວຕ຺ຕິໍ ກເຖສິຯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ໂຄຓສາມິກໍ ປຸຈ຺ຉິ – ''ກິໍ, ໂຠ, ຕວ ເຄຫໍ ປວິສນ຺ເຕ ໂຄເຓ ອທ຺ທສາ''ຕິຯ ''ນາທ຺ທສໍ, ເທວາ''ຕິຯ ''ກິໍ, ໂຠ, ມໍ 'ອາທາສມຸຂຣາຊາ ນາມາ'ຕິ ກເຖນ຺ຕານໍ ນ ສຸຕປຸພ຺ພໍ ຕຍາ, ວິສ຺ສຕ຺ໂຖ ກເຖຫີ''ຕິ? ''ອທ຺ທສໍ, ເທວາ''ຕິຯ 'ໂຠ ຈນ຺ທ, ໂຄຓານໍ ອນິຍ຺ຍາທິຕຕ຺ຕາ ໂຄຓາ ຕວ ຄີວາ, ອຍໍ ປນ ປຸຣິໂສ ທິສ຺ວາວ 'ນ ປສ຺ສາມີ'ຕິ ສມ຺ປຊານມຸສາວາທໍ ຠຓຕິ, ຕສ຺ມາ ຕ຺ວເມວ ກມ຺ມິໂກ ຫຸຕ຺ວາ ອິມສ຺ສ ຈ ປຸຣິສສ຺ສ ປຊາປຕິຍາ ຈສ຺ສ ອກ຺ຂີນິ ອຸປ຺ປາເຏຕ຺ວາ ສຍໍ ໂຄຓມູລໍ ຈຕຸວີສຕິ ກຫາປເຓ ເທຫີ''ຕິຯ ເອວໍ ວຸຕ຺ເຕ ໂຄຓສາມິກໍ ພຫີ ກຣິໍສຸຯ ໂສ ''ອກ຺ຂີສຸ ອຸປ຺ປາຏິເຕສຸ ຈຕຸວີສຕິກຫາປເຓຫິ ກິໍ ກຣິສ຺ສາມີ''ຕິ ຄາມຓິຈນ຺ທສ຺ສ ປາເທສຸ ປຕິຕ຺ວາ ''ສາມິ ຈນ຺ທ, ໂຄຓມູລກຫາປຓາ ຕຸຍ຺ເຫວ ໂຫນ຺ຕຸ, ອິເມ ຈ ຄຓ຺ຫາຫີ''ຕິ ອຎ຺ເຎປິ ກຫາປເຓ ທຕ຺ວາ ປລາຍິຯ

ຕໂຕ ທຸຕິໂຍ ອາຫ – ''ອຍໍ, ເທວ, ມມ ປຊາປຕິໍ ປຫຣິຕ຺ວາ ຄພ຺ຠໍ ປາເຕສີ''ຕິຯ ''ສຈ຺ຈໍ ຈນ຺ທາ''ຕິ? ''ສຸໂຓຫິ ມຫາຣາຊາ''ຕິ ຈນ຺ໂທ ສພ຺ພໍ ວິຕ຺ຖາເຣຕ຺ວາ ກເຖສິຯ ອຖ ນໍ ຣາຊາ ''ກິໍ ປນ ຕ຺ວໍ ເອຕສ຺ສ ປຊາປຕິໍ ປຫຣິຕ຺ວາ ຄພ຺ຠໍ ປາເຕສີ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ''ນ ປາເຕມິ, ເທວາ''ຕິ ຯ ''ອມ຺ໂຠ ສກ຺ຂິສ຺ສສິ ຕ຺ວໍ ອິມິນາ ຄພ຺ຠສ຺ສ ປາຕິຕຠາວໍ ສາເຘຕຸ''ນ຺ຕິ? ''ນ ສກ຺ໂກມິ, ເທວາ''ຕິຯ ''ອິທານິ ກິໍ ກໂຣສີ''ຕິ? ''ເທວ, ປຸຕ຺ຕໍ ເມ ລທ຺ຘຸໍ ວຏ຺ຏຕີ''ຕິຯ ''ເຕນ ຫິ, ອມ຺ໂຠ ຈນ຺ທ, ຕ຺ວໍ ເອຕສ຺ສ ປຊາປຕິໍ ຕວ ເຄເຫ ກຣິຕ຺ວາ ຍທາ ປຸຕ຺ຕວິຊາຕາ ໂຫຕິ, ຕທາ ນໍ ເນຕ຺ວາ ເອຕສ຺ເສວ ເທຫີ''ຕິຯ ໂສປິ ຄາມຓິຈນ຺ທສ຺ສ ປາເທສຸ ປຕິຕ຺ວາ ''ມາ ເມ, ສາມິ, ເຄຫໍ, ຠິນ຺ທີ''ຕິ ກຫາປເຓ ທຕ຺ວາ ປລາຍິຯ

ອຖ ຕຕິໂຍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ''ອິມິນາ ເມ, ເທວ, ປຫຣິຕ຺ວາ ອສ຺ສສ຺ສ ປາໂທ ຠິນ຺ໂນ''ຕິ ອາຫຯ ''ສຈ຺ຈໍ ຈນ຺ທາ''ຕິຯ ''ສຸໂຓຫິ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ ຈນ຺ໂທ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ວິຕ຺ຖາເຣນ ກເຖສິຯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ອສ຺ສໂຄປກໍ ອາຫ – ''ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ 'ອສ຺ສໍ ປຫຣິຕ຺ວາ ນິວຕ຺ເຕຫີ'ຕິ ກເຖສີ''ຕິຯ ''ນ ກເຖມິ, ເທວາ''ຕິຯ ໂສ ປຸນວາເຣ ປຸຈ຺ຉິໂຕ ''ອາມ, ກເຖມີ''ຕິ ອາຫຯ ຣາຊາ ຈນ຺ທໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ''ອມ຺ໂຠ ຈນ຺ທ, ອຍໍ ກເຖຕ຺ວາວ 'ນ ກເຖມີ'ຕິ ມຸສາວາທໍ ວທຕິ, ຕ຺ວໍ ເອຕສ຺ສ ຊິວ຺ຫໍ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ອສ຺ສມູລໍ ອມ຺ຫາກໍ ສນ຺ຕິກາ ຄເຫຕ຺ວາ ສຫສ຺ສໍ ເທຫີ''ຕິ ອາຫຯ ອສ຺ສໂຄປໂກ ອປເຣປິ ກຫາປເຓ ທຕ຺ວາ ປລາຍິຯ

ຕໂຕ ນຬກາຣປຸຕ຺ໂຕ ''ອຍໍ ເມ, ເທວ, ປິຕຸຆາຕກໂຈໂຣ''ຕິ ອາຫຯ ''ສຈ຺ຈໍ ກິຣ, ຈນ຺ທາ''ຕິຯ ''ສຸໂຓຫິ, ເທວາ''ຕິ ຈນ຺ໂທ ຕມ຺ປິ ກາຣຓໍ ວິຕ຺ຖາເຣຕ຺ວາ ກເຖສິຯ ອຖ ຣາຊາ ນຬກາຣໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ''ອິທານິ ກິໍ ກໂຣສີ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ''ເທວ ເມ ປິຕຣໍ ລທ຺ຘຸໍ ວຏ຺ຏຕີ''ຕິຯ ''ອມ຺ໂຠ ຈນ຺ທ, ອິມສ຺ສ ກິຣ ປິຕຣໍ ລທ຺ຘຸໍ ວຏ຺ຏຕິ, ມຕກໍ ປນ ນ ສກ຺ກາ ປຸນ ອາເນຕຸໍ, ຕ຺ວໍ ອິມສ຺ສ ມາຕຣໍ ອາເນຕ຺ວາ ຕວ ເຄເຫ ກຕ຺ວາ ເອຕສ຺ສ ປິຕາ ໂຫຫີ''ຕິຯ ນຬກາຣປຸຕ຺ໂຕ ''ມາ ເມ, ສາມິ, ມຕສ຺ສ ປິຕຸ ເຄຫໍ ຠິນ຺ທີ''ຕິ ຄາມຓິຈນ຺ທສ຺ສ ກຫາປເຓ ທຕ຺ວາ ປລາຍິຯ

ຄາມຓິຈນ຺ໂທ ອຑ຺ເຑ ຊຍໍ ປຕ຺ວາ ຕຸຏ຺ຐຈິຕ຺ໂຕ ຣາຊານໍ ອາຫ – ''ອຕ຺ຖິ, ເທວ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ເກຫິຈິ ສາສນໍ ປຫິຕໍ, ຕໍ ໂວ ກເຖມີ''ຕິຯ ''ກເຖຫິ, ຈນ຺ທາ''ຕິຯ ຈນ຺ໂທ ພ຺ຣາຫ຺ມຓມາຓວການໍ ສາສນໍ ອາທິໍ ກຕ຺ວາ ປຏິໂລມກ຺ກເມນ ເອເກກໍ ກຖໍ ກເຖສິຯ ຣາຊາ ປຏິປາຏິຍາ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສິຯ

ກຖໍ? ປຖມໍ ຕາວ ສາສນໍ ສຸຕ຺ວາ ''ປຸພ຺ເພ ເຕສໍ ວສນຏ຺ຐາເນ ເວລໍ ຊານິຕ຺ວາ ວສ຺ສນກຸກ຺ກຸໂຏ ອໂຫສິ, ເຕສໍ ເຕນ ສທ຺ເທນ ອຸຏ຺ຐາຍ ມນ຺ເຕ ຄເຫຕ຺ວາ ສຊ຺ຊາຍໍ ກໂຣນ຺ຕານຎ຺ເຎວ ອຣຸໂຓ ອຸຄ຺ຄຈ຺ຉຕິ, ເຕນ ເຕສໍ ຄຫິຕຄຫິຕໍ ນ ນສ຺ສຕິຯ ອິທານິ ປນ ເນສໍ ວສນຏ຺ຐາເນ ອເວລາຍ ວສ຺ສນກກຸກ຺ກຸໂຏ ອຕ຺ຖິ, ໂສ ອຕິຣຕ຺ຕິໍ ວາ ວສ຺ສຕິ ອຕິປຠາເຕ ວາ, ອຕິຣຕ຺ຕິໍ ວສ຺ສນ຺ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ສທ຺ເທນ ອຸຏ຺ຐາຍ ມນ຺ເຕ ຄເຫຕ຺ວາ ນິທ຺ທາຠິຠູຕາ ສຊ຺ຊາຍໍ ອກຕ຺ວາວ ປຸນ ສຍນ຺ຕິ , ອຕິປຠາເຕ ວສ຺ສນ຺ຕສ຺ສ ສທ຺ເທນ ອຸຏ຺ຐາຍ ສຊ຺ຊາຍິຕຸໍ ນ ລຠນ຺ຕິ, ເຕນ ເຕສໍ ຄຫິຕຄຫິຕໍ ນ ປຎ຺ຎາຍຕີ''ຕິ ອາຫຯ

ທຸຕິຍໍ ສຸຕ຺ວາ ''ເຕ ປຸພ຺ເພ ສມຓຘມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ຕາ ກສິຓປຣິກມ຺ເມ ຍຸຕ຺ຕປຍຸຕ຺ຕາ ອເຫສຸໍຯ ອິທານິ ປນ ສມຓຘມ຺ມໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ອກຕ຺ຕພ຺ເພສຸ ຍຸຕ຺ຕປຍຸຕ຺ຕາ ອາຣາເມ ອຸປ຺ປນ຺ນານິ ຜລາຜລານິ ອຸປຏ຺ຐາການໍ ທຕ຺ວາ ປິຓ຺ຑປຏິປິຓ຺ຑເກນ ມິຈ຺ຉາ

ຊີເວນ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປນ຺ຕິ, ເຕນ ເນສໍ ຜລາຜລານິ ນ ມຘຸຣານິ ຊາຕານິ. ສເຈ ປນ ເຕ ປຸພ຺ເພ ວິຍ ປຸນ ສມຓຘມ຺ເມ ຍຸຕ຺ຕປ຺ຍຸຕ຺ຕາ ຠວິສ຺ສນ຺ຕິ, ປຸນ ເຕສໍ ຜລາຜລານິ ມຘຸຣານິ ຠວິສ຺ສນ຺ຕິ. ເຕ ຕາປສາ ຣາຊກຸລານໍ ປຏ຺ຐິຕຠາວໍ ນ ຊານນ຺ຕິ, ສມຓຘມ຺ມໍ ເຕສໍ ກາຕຸໍ ວເທຫີ’’ຕິ ອາຫ.

ຕຕິຍໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ເຕ ນາຄຣາຊາໂນ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ກລຫໍ ກໂຣນ຺ຕິ, ເຕນ ຕໍ ອຸທກໍ ອາວິລໍ ຊາຕໍ. ສເຈ ເຕ ປຸພ຺ເພ ວິຍ ສມຄ຺ຄາ ຠວິສ຺ສນ຺ຕິ, ປຸນ ປສນ຺ນໍ ຠວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ອາຫ.

ຈຕຸຕ຺ຖໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ສາ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ປຸພ຺ເພ ອຏວິຍໍ ປຏິປນ຺ເນ ມນຸສ຺ເສ ຣກ຺ຂຕິ, ຕສ຺ມາ ນານປ຺ປກາຣໍ ພລິກມ຺ມໍ ລຠຕິ. ອິທານິ ປນ ອາຣກ຺ຂໍ ນ ກໂຣຕິ, ຕສ຺ມາ ພລິກມ຺ມໍ ນ ລຠຕິ. ສເຈ ປຸພ຺ເພ ວິຍ ອາຣກ຺ຂໍ ກຣິສ຺ສຕິ, ປຸນ ລາຠຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ຕາ ຠວິສ຺ສຕິ. ສາ ຣາຊູນໍ ອຕ຺ຖິຠາວໍ ນ ຊານາຕິ, ຕສ຺ມາ ອຏວິອາຣຸຬ຺ຫມນຸສ຺ສານໍ ອາຣກ຺ຂໍ ກາຕຸໍ ວເທຫີ’’ຕິ ອາຫ.

ປຎ຺ຈມໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ຍສ຺ມີ ວມ຺ມິກປາເທ ນິສີທິຕ຺ວາ ໂສ ຕິຕ຺ຕິໂຣ ມນາປໍ ວສ຺ສຕິ, ຕສ຺ສ ເຫຏ຺ຖາ ມຫນ຺ຕີ ນິຘິກຸມ຺ຠີ ອຕ຺ຖິ, ຕໍ ອຸທ຺ຘຣິຕ຺ວາ ຕ຺ວໍ ຄຓ຺ຫາຫີ’’ຕິ ອາຫ.

ຉຏ຺ຖໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ຍສ຺ສ ຣຸກ຺ຂສ຺ສ ມູເລ ໂສ ມິໂຄ ຕິຓານິ ຂາທິຕຸໍ ສກ຺ໂກຕິ, ຕສ຺ສ ຣຸກ຺ຂສ຺ສ ອຸປຣິ ມຫນ຺ຕໍ ຠມຣມຘຸ ອຕ຺ຖິ, ໂສ ມຘຸມກ຺ຂິເຕສຸ ຕິເຓສຸ ປລຸທ຺ໂຘ ອຎ຺ຎານິ ຂາທິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕິ, ຕ຺ວໍ ຕໍ ມຘຸປຏລໍ ຫຣິຕ຺ວາ ອຄ຺ຄມຘຸໍ ອມ຺ຫາກໍ ປຫິຓ, ເສສໍ ອຕ຺ຕນາ ປຣິຠຸຎ຺ຊາ’’ຕິ ອາຫ.

ສຕ຺ຕມໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ຍສ຺ມີ ວມ຺ມິເກ ໂສ ສປ຺ໂປ ວສຕິ, ຕສ຺ສ ເຫຏ຺ຖາ ມຫນ຺ຕີ ນິຘິກຸມ຺ຠີ ອຕ຺ຖິ, ໂສ ຕໍ ຣກ຺ຂມາໂນ ວສນ຺ໂຕ ນິກ຺ຂມນກາເລ ຘນໂລເຠນ ສຣີຣໍ ສິຖິລໍ ກຕ຺ວາ ລຄ຺ຄນ຺ໂຕ ນິກ຺ຂມຕິ, ໂຄຈຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຘນສິເນເຫນ ອລຄ຺ຄນ຺ໂຕ ເວເຄນ ສຫສາ ປວິສຕິ. ຕໍ ນິຘິກຸມ຺ຠີ ອຸທ຺ຘຣິຕ຺ວາ ຕ຺ວໍ ຄຓ຺ຫາຫີ’’ຕິ ອາຫ.

ອຏ຺ຖມໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ຕສ຺ສາ ຕຣຸຓິຕ຺ຖິຍາ ສາມິກສ຺ສ ຈ ມາຕາປິຕູນຎ຺ຈ ວສນຄາມານໍ ອນ຺ຕເຣ ເອກສ຺ມີ ຄາມເກ ຊາໂຣ ອຕ຺ຖິ. ສາ ຕໍ ສຣິຕ຺ວາ ຕສ຺ມີ ສິເນເຫນ ສາມິກສ຺ສ ເຄເຫ ວສິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕີ ‘ມາຕາປິຕໂຣ ປສ຺ສິສ຺ສາມີ’ຕິ ຊາຣສ຺ສ ເຄເຫ ກຕິປາຫໍ ວສິຕ຺ວາ ມາຕາປິຕູນໍ ເຄຫໍ ຄຈ຺ຉຕິ, ຕຕ຺ຖ ກຕິປາຫໍ ວສິຕ຺ວາ ປຸນ ຊາຣໍ ສຣິຕ຺ວາ ‘ສາມິກສ຺ສ ເຄຫໍ ຄມິສ຺ສາມີ’ຕິ ປຸນ ຊາຣສ຺ເສວ ເຄຫໍ ຄຈ຺ຉຕິ. ຕສ຺ສາ ອິຕ຺ຖິຍາ ຣາຊູນໍ ອຕ຺ຖິຠາວໍ ອາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາ ‘ສາມິກສ຺ເສວ ກິຣ ເຄເຫ ວສຕຸ. ສເຈ ຕໍ ຣາຊາ ຄຓ຺ຫາເປຕິ, ຊີວິຕໍ ເຕ ນຕ຺ຖິ, ອປ຺ປມາທໍ ກາຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ’ຕິ ຕສ຺ສາ ກເຖຫີ’’ຕິ ອາຫ.

ນວມໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ສາ ຄຓິກາ ປຸພ຺ເພ ເອກສ຺ສ ຫຕ຺ຖໂຕ ຠຕີ ຄເຫຕ຺ວາ ຕໍ ອຊີຣາເປຕ຺ວາ ອຎ຺ຎສ຺ສ ຫຕ຺ຖໂຕ ນ ຄຓ຺ຫາຕິ, ເຕນສ຺ສາ ປຸພ຺ເພ ພຫຸໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ. ອິທານິ ປນ ອຕ຺ຕໂນ ຘມ຺ມຕໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ເອກສ຺ສ ຫຕ຺ຖໂຕ ຄຫີຕໍ ອຊີຣາເປຕ຺ວາວ ອຎ຺ຎສ຺ສ ຫຕ຺ຖໂຕ ຄຓ຺ຫາຕິ, ປຸຣິມສ຺ສ ໂອກາສໍ ອກຕ຺ວາ ປຈ຺ຉິມສ຺ສ ກໂຣຕິ, ເຕນສ຺ສາ ຠຕິ ນ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ, ນ ເກຈິ ນໍ ອຸປສງ຺ກມນ຺ຕິ. ສເຈ ອຕ຺ຕໂນ ຘມ຺ເມ ຖສ຺ສຕິ, ປຸພ຺ພສທິສາວ ຠວິສ຺ສຕິ. ອຕ຺ຕໂນ ຘມ຺ເມ ຖາຕຸມສ຺ສາ ກເຖຫີ’’ຕິ ອາຫ.

ທສມໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ໂສ ຄາມໂຠຊໂກ ປຸພ຺ເພ ຘມ຺ເມນ ສເມນ ອຑ຺ຑໍ ວິນິຈ຺ຉິນິ, ເຕນ ມນຸສ຺ສານໍ ປິໂຍ ອໂຫສິ ມນາໂປ, ສມ຺ປິຍາຍມານາ ຈສ຺ສ ມນຸສ຺ສາ ພຫຸປຓ຺ຓາກາຣໍ ອາຫຣິໍສຸ, ເຕນ ອຠິຣູໂປ ຘນວາ ຍສສມ຺ປນ຺ໂນ ອໂຫສິ. ອິທານິ ປນ ລຎ຺ຊວິຕ຺ໂຕໂກ ຫຸຕ຺ວາ ອຘມ຺ເມນ ອຑ຺ຑໍ ວິນິຈ຺ຉິນຕິ, ເຕນ ທຸຄ຺ຄໂຕ ກປໂຓ ຫຸຕ຺ວາ ປຓ຺ຑຸໂຣເຄນ ອຠິຠູໂຕ. ສເຈ ປຸພ຺ເພ ວິຍ ຘມ຺ເມນ ອຑ຺ຑໍ ວິນິຈ຺ຉິນິສ຺ສຕິ, ປຸນ ປຸພ຺ພສທິໂສ ຠວິສ຺ສຕິ. ໂສ ຣຎ຺ໂຎ ອຕ຺ຖິຠາວໍ ນ ຊານາຕິ, ຘມ຺ເມນ ອຑ຺ຑໍ ວິນິຈ຺ຉິນິຕຸມສ຺ສ ກເຖຫີ’’ຕິ ອາຫ.

ອິຕິ ໂສ ຄາມຓິຈນ຺ໂທ ອິມານິ ເອຕ຺ຕການິ ສາສນານິ ຣຎ຺ໂຎ ອາໂຣເຈສິ, ຣາຊາ ອຕ຺ຕໂນ ປຎ຺ຎາຍ ສພ຺ພານິປິ ຕານິ ສພ຺ພຎ຺ຎຸພຸທ຺ໂທ ວິຍ ພ຺ຍາກຣິຕ຺ວາ ຄາມຓິຈນ຺ທສ຺ສ ພຫຸໍ ຘນໍ ທຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ວສນຄາມໍ ພ຺ຣຫ຺ມເທຍ຺ຍໍ ກຕ຺ວາ ຕສ຺ເສວ ທຕ຺ວາ ອຸຍ຺ໂຍເຊສິ. ໂສ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ເຕນ ທິນ຺ນສາສນໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓມາຓວການຎ຺ຈ ຕາປສານຎ຺ຈ ນາຄຣາຊສ຺ສ ຈ ຣຸກ຺ຂເທວຕາຍ ຈ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ຕິຕ຺ຕິຣສ຺ສ ວສນຏ຺ຖານໂຕ ນິຘີ ຄເຫຕ຺ວາ ມິຄສ຺ສ ຕິຓຂາທນຏ຺ຖາເນ ຣຸກ຺ຂໂຕ ຠມຣມຘຸໍ

ຄເຫຕຸວາ ຣລຸໂລ ມຂຸ ເປເສຕຸວາ ສປຸປສຸສ ວສນຍຸຖາເນ ວມຸມິກໍ ຂຕິຕຸວາ ນີສີ ຄເຫຕຸວາ ຕຣຸຕິຕຸຖິຍາ ຈ ຄຕິກາຍ ຈ ຄາມ ໂກຊກສຸສ ຈ ຣລຸໂລ ກຖິຕນີຍາເມເນວ ສາສນໍ ອາໂຣເຈຕຸວາ ມຫນຸເຕນ ຍເສນ ອຕຸຕໂນ ຄາມກໍ ຄນຸຕຸວາ ຍາວຕາຍຸກໍ ຖຕຸ ວາ ຍຖາກມຸມໍ ຄໂຕ. ອາຫາສມຸຂຣາຊາປີ ທານາທີນິ ປຸລຸລານິ ກຕຸວາ ຊີວິຕປຣິໂຍສາເນ ສຕຸຄປຸຣໍ ປູເຣນຸໂຕ ຄໂຕ.

ສຕຸຖາ "ນ, ກິກຸຂເວ, ຕຖາຄໂຕ ອິທາເນວ ມຫາປລຸໂລ, ປຸພຸເພປີ ມຫາປລຸໂລເຍວາ"ຕິ ວຕຸວາ ອິມໍ ສມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານີ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຮາເນສີ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ພຫູ ໂສຕາປນຸນສກທາຄາມິອນາຄາມິອຣຫນຸໂຕ ອເຫສຸໍ. "ຕທາ ຄາມຕິຈນຸໂທ ອານນຸໂທ ອໂຫສິ, ອາຫາສມຸຂຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນຸຕິ.

ຄາມຕິຈນຸທຊາຕກວຕຸຕນາ ສຕຸຕມາ.

[໔໕໗] ໗. ມນຸຂາຕຸຊາຕກວຕຸຕນາ

ຍາວຕາ ຈນຸທິມສູຣິຍາຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເອກໍ ອຸກຸກຕຸຕິຕກິກຸຂໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ. ໂສ ກິຣ ສາວຕຸຖີ ປິຕຸຫາຍ ຈຣມາໂນ ເອກໍ ອລງກຕປຕິຍຕຸຕໍ ອິຕຸຖີ ທິສຸວາ ອຸກຸກຕຸຕິ. ອຖ ນໍ ກິກຸຂູ ສມຸມສກໍ ອາເນຕຸວາ "ອຍໍ, ກນຸເຕ, ກິກຸຂຸ ອຸກຸກຕຸຕິໂຕ"ຕິ ສຕຸຖຸ ທສຸເສສຸໍ. ສຕຸຖາ "ສຈຸຈໍ ກິຣ ຕວໍ, ກິກຸຂຸ, ອຸກຸກຕຸຕິໂຕ"ຕິ ປຸຈຸຉິຕຸວາ "ສຈຸຈໍ, ກນຸເຕ"ຕິ ວຸຕຸເຕ "ກທາ ຕວໍ , ກິກຸຂຸ, ອຄາຣໍ ອຊຸຊາວສມາໂນ ຕຕຸທໍ ປູເຣຕຸໍ ສກຸຂິສຸສສີ, ການຕຕຸຫາ ທິ ນາເມສາ ສມຸທຸໂທ ວິຍ ທຸປຸປູຣາ, ໂປ ຣາຕກຣາຊາໂນ ທວິສຫສຸສປຣິຕຸຕທີປປຣິວາເຣສຸ ຈຕູສຸ ມຫາທີເປສຸ ຈກຸກວຕຸຕິຣຊຸຊໍ ກາເຣຕຸວາ ມນຸສຸສປຣິຫາເຣເນວ ຈາ ຕຸມຫາຣາຊິກເທວໂລເກ ຣຊຸຊໍ ກາເຣຕຸວາ ຕາວຕິໍສເທວໂລເກ ຉຕຸຕິໍສາຍ ສກຸການລຸຈ ວສນຍຸຖາເນ ເທວຣຊຸຊໍ ກາເຣຕຸວາປີ ອຕຸຕໂນ ການຕຕຸຫໍ ປູເຣຕຸໍ ອສກຸໂກນຸຕາວ ກາລມກໍສຸ, ຕວໍ ປເນຕໍ ຕຕຸທໍ ກທາ ປູເຣຕຸໍ ສກຸຂິສຸສສີ"ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ປຖມກປຸປິເກສຸ ມຫາສມຸມໂຕ ນາມ ຣາຊາ ອໂຫສິ. ຕສຸສ ປຸຕຸໂຕ ໂຣໂຊ ນາມ, ຕສຸສ ປຸຕຸໂຕ ວຣໂຣໂຊ ນາມ, ຕສຸສ ປຸຕຸໂຕ ກລຸຍາໂຕ ນາມ, ຕສຸສ ປຸຕຸໂຕ ວຣກລຸຍາໂຕ ນາມ, ຕສຸສ ປຸຕຸໂຕ ອຸໂປສໂຖ ນາມ, ຕສຸສ ປຸຕຸໂຕ ມນຸຂາຕຸ ນາມ ອໂຫສິ. ໂສ ສຕຸຕທິ ຣຕເນທິ ຈຕູທິ ຈ ອິທຸທີທິ ສມນຸນາຄໂຕ ຈກຸກວຕຸຕິຣຊຸຊໍ ກາເຣສິ. ຕສຸສ ວາມຫຕຸຖໍ ສມລຸຊິຕຸວາ ທກຸຂິຕຫຕຸເຖນ ອປຸໂຜຕິຕກາເລ ອາກາສາ ທິພຸພເມໂຜ ວິຍ ຊາຕຸປຸປມາຕໍ ສຕຸຕຣຕນວສຸສໍ ວສຸສຕິ, ເອວຣູໂປ ອຈຸຉຣິຍມນຸສຸໂສ ອໂຫສິ. ໂສ ຈຕຸຣາສີຕິ ວສຸສສຫສຸສານິ ກຸມາຣກີລຸອໍ ກີລຸອິ, ຈຕຸຣາສີຕິ ວສຸສສຫສຸສານິ ໂອປຣຊຸຊໍ ກາເຣສິ, ຈຕຸຣາສີຕິ ວສຸສສຫສຸສານິ ຈກຸກວຕຸຕິຣຊຸຊໍ ກາເຣສິ, ອາຍຸປຸປມາຕໍ ອສງຂເຍຍຸຍໍ ອໂຫສິ.

ໂສ ເອກທິວສໍ ການຕຕຸຫໍ ປູເຣຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ອຸກຸກຕຸຕິຕາກາຣໍ ທສຸເສສິ. ອມຸຈຸຈາ "ກຶ ນຸ ໂຂ, ເທວ, ອຸກຸກຕຸຕິໂຕສີ"ຕິ ປຸຈຸຉິສຸ. "ມຍຸທໍ ປຸລຸລພເລ ໂອໂລກິຍມາເນ ອິທໍ ຣຊຸຊໍ ກຶ ກຣິສຸສຕິ, ກຕຣໍ ນຸ ໂຂ ຖານໍ ຣມຕີຍ"ນຸຕິ? "ເທວໂລໂກ, ມຫາ ຣາຊາ"ຕິ. ໂສ ຈກຸກຣຕນໍ ອພຸກຸກິຣິຕຸວາ ສທຸຂີ ປຣິສາຍ ຈາຕຸມຫາຣາຊິກເທວໂລກໍ ອຄມາສິ. ອຖສຸສ ຈຕຸຕາໂຣ ມຫາ ຣາຊາໂນ ທິພຸພມາລາຄນຸຂຫຕຸຖາ ເທວຄຕປຣິວຸຕາ ປຈຸຈຸຄຸຄມນໍ ກຕຸວາ ຕໍ ອາທາຍ ຈາຕຸມຫາຣາຊິກເທວໂລກໍ ຄນຸຕຸວາ ເທວຣຊຸຊໍ ອທໍສຸ. ຕສຸສ ສກປຣິສາຍ ປຣິວາຣິຕສຸເສວ ຕສຸມິ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸຕສຸສ ທີໂຜ ອທຸຂາ ວີຕິວຕຸໂຕ.

ໂສ ຕຕຸຖາປີ ຕຕຸທໍ ປູເຣຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ອຸກຸກຕຸຕິຕາກາຣໍ ທສຸເສສິ, ຈຕຸຕາໂຣ ມຫາຣາຊາໂນ "ກຶ ນຸ ໂຂ, ເທວ, ອຸກຸກຕຸຕິໂຕ ສີ"ຕິ ປຸຈຸຉິສຸ. "ອິມມຸຫາ ເທວໂລກາ ກຕຣໍ ຖານໍ ຣມຕີຍ"ນຸຕິ. "ມຍໍ, ເທວ, ປເຣສໍ ອຸປຍຸຖາກປຣິສາ, ຕາວຕິໍສເທວໂລໂກ ຣມຕີໂຍ"ຕິ. ມນຸຂາຕາ ຈກຸກຣຕນໍ ອພຸກຸກິຣິຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ປຣິສາຍ ປຣິວຸໂຕ ຕາວຕິໍສາກິມຸໂຂ ປາຍາສິ. ອຖສຸສ ສກຸໂກ ເທວຣາຊາ ທິພຸພມາລາຄນຸຂຫຕຸໂຖ ເທວຄຕປຣິວຸໂຕ ປຈຸຈຸຄຸຄມນໍ ກຕຸວາ ຕໍ ຫຕຸເຖ ຄເຫຕຸວາ "ອິໂຕ ເອຫິ, ມຫາຣາຊາ"ຕິ ອາຫ. ຣລຸໂລ ເທວຄຕປຣິວຸຕສຸສ ຄມນກາເລ ປຣິນາຍກຣຕນໍ ຈກຸກຣຕນໍ ອາທາຍ ສທຸຂີ ປຣິສາຍ ມນຸສຸສປຖໍ ໂອຕຣິຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ນຄຣເມວ ປາວິສິ. ສກຸໂກ ມນຸຂາຕຸໍ ຕາວຕິໍສກວນໍ ເນຕຸວາ ເທວຕາ ທຸເວ ໂກຍຸຖາເສ ກຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ເທວຣຊຸຊໍ ມຊຸເຊ ກິນຸທິຕຸວາ ອທາສິ. ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ທຸເວ ຣາຊາໂນ ຣຊຸຊໍ ກາເຣສຸໍ. ເອວໍ ກາເລ ຄຈຸຉນຸເຕ ສກຸໂກ ສຍຸຖິ ຈ ວສຸສສຕສຫສຸສານິ ຕິສຸໂສ ຈ ວສຸສໂກຕິໂຍ ອາຍຸໍ ເຂເປຕຸວາ ຈວິ, ອລຸໂລ ສກຸໂກ ນິພຸພຕຸຕິ. ໂສປີ ເທວຣຊຸຊໍ ກາເຣຕຸວາ ອາ ຍຸກຸຂເຍນ ຈວີ. ເອເຕນູປາເຍນ ຉຕຸຕິໍສ ສກຸກາ ຈວີສຸ, ມນຸຂາຕາ ປນ ມນຸສຸສປຣິຫາເຣນ ເທວຣຊຸຊໍ ກາເຣສີເຍວ.

ຕສ຺ສ ເອວໍ ກາເລ ຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ກິຍ຺ໂຍໂສມຕຕາຍ ກາມຕຕ຺ຫາ ອຸປ຺ປ຺ຊຊິ, ໂສ ‘‘ກີ ເມ ອຸປ຺ຫຸຌຣຊເຊນ, ສກ຺ກໍ ມາເຣຕ຺ວາ ເອກ ຣຊຊເມວ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕສີ។ ສກ຺ກໍ ມາເຣຕຸ໌ ນາມ ນ ສກ຺ກາ, ຕຕ຺ຫາ ນາເມສາ ວິປ຺ຕິມູລາ, ເຕນສ຺ສ ອາຍຸສງ຺ຂາໂຣ ປຣິຫາຍິ, ຊຣາ ສຣີຣໍ ປ຺ຫຣີ។ ມນຸສ຺ສສຣີຣຌ຺ຈ ນາມ ເທວໂລເກ ນ ກິຊຊຕິ, ອຖ ໂສ ເທວໂລກາ ກສ຺ສິຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນ ໂອຕຣີ។ ອຸຍ຺ຍານປາໂລ ຕສ຺ສ ອາຄຕພາວໍ ຣາຊກຸເລ ນິເວເທສີ។ ຣາຊກຸລໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນເຍວ ສຍນໍ ປຌ຺ຌເປສີ។ ຣາຊາ ອນຸຍ຺ຖານເສຍ຺ຍາຍ ນິປ຺ຊຊິ។ ອມຈ຺ຈາ ‘‘ເທວ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ປຣໂຕ ກິນ຺ຕິ ກເຖມາ’’ຕິ ປຸ໌ຈ຺ຉີສ຺ຸ។ ‘‘ມມ ປຣໂຕ ຕຸມ຺ເຫ ອິມໍ ສາສນໍ ມ ຫາຊນສ຺ສ ກເຖຍ຺ຍາຖ – ‘ມນ຺ຘາຕຸມຫາຣາຊາ ທ຺ວິສຫສ຺ສປຣິຕ຺ຕທີປປຣິວາເຣສຸ ຈຕູສຸ ມຫາທີເປສຸ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິຣຊຊໍ ກາເຣຕ຺ວາ ທີຈຣຕ຺ຕໍ ຈາຕຸມຫາຣາຊິເກສຸ ຣຊຊໍ ກາເຣຕ຺ວາ ຉຕ຺ຕີສາຍ ສກ຺ການໍ ອາຍຸປ຺ປມາເຕນ ເທວໂລເກ ຣຊຊໍ ກາເຣຕ຺ວາ ຕຕ຺ ຫໍ ອປູເຣຕ຺ວາ ກາລມກາສີ’’’ຕິ។ ໂສ ເອວໍ ວຕ຺ວາ ກາລໍ ກຕ຺ວາ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄໂຕ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອກິສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ຫຸຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໔໘។

‘‘ຍາວຕາ ຈນ຺ທິມສູຣິຍາ, ປຣິຫຣນ຺ຕິ ທິສາ ກນ຺ຕິ ວິໂຣຈນາ;

ສພ຺ເພວ ທາສາ ມນ຺ຘາຕຸ, ເຍ ປາຓາ ປຖວິສ຺ສິຕາ។

໔໙។

‘‘ນ ກຫາປຓວສ຺ເສນ, ຕິຕ຺ຕິ ກາເມສຸ ວິຊຊຕິ;

ອປ຺ປສ຺ສາທາ ທຸຂາ ກາມາ, ອິຕິ ວິຌ຺ຌາຍ ປຓ຺ທິໂຕ។

໕໐។

‘‘ອປິ ທິພ຺ເພສຸ ກາເມສຸ, ຣຕິ ໂສ ນາທິຄຈ຺ຉຕິ;

ຕຕ຺ຫກ຺ຂຍຣໂຕ ໂຫຕິ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສາວໂກ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ຍາວຕາຕິ ປຣິຈ຺ເຉທວຈນໍ។ ປຣິຫຣນ຺ຕີຕິ ຍຕ຺ຕເກນ ປຣິຈ຺ເຉເທນ ສິເນຣຸໍ ປຣິຫຣນ຺ຕິ។ ທິສາ ກນ຺ຕີຕິ ທສສຸ ທິສາສຸ ກາສນ຺ຕິ ປກາສນ຺ຕິ។ ວິໂຣຈນາຕິ ອາໂລກກຣຓຕາຍ ວິໂຣຈນສກາວາ។ ສພ຺ເພວ ທາສາ ມນ຺ຘາຕຸ, ເຍ ປາຓາ ປຖວິສ຺ສິຕາຕິ ເອຕ຺ຕເກ ປເທເສ ເຍ ປຖວີນິສ຺ສິຕາ ປາຓາ ຊນປທວາສິໂນ ມນຸສ຺ສາ, ສພ຺ເພວ ເຕ ‘‘ທາສາ ມຍໍ ຣຌ຺ໂຌ ມນ຺ຘາຕຸສ຺ສ, ອຍ຺ຍ ໂກ ໂນ ຣາຊາ ມນ຺ຘາຕາ’’ຕິ ເອວໍ ອຸປຄຕ຺ຕາ ກຸຊິສ຺ສາປິ ສມານາ ທາສາເຍວ។

ນ ກຫາປຓວສ຺ເສນາຕິ ເຕສໍ ທາສກູຕານໍ ມນຸສ຺ສານໍ ອນຸຄ຺ຄຫາຍ ຍໍ ມນ຺ຘາຕາ ອປ຺ໂຜເຍຕ຺ວາ ສຕ຺ຕຣຕນວສ຺ສໍ ວສ຺ສາເປຕິ, ຕໍ ອິຘ ‘‘ກຫາປຓວສ຺ສ’’ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ។ ຕິຕ຺ຕິ ກາເມສູຕິ ເຕນາປິ ກຫາປຓວສ຺ເສນ ວຕ຺ຖຸກາມກິເລສກາເມສຸ ຕິຕ຺ຕິ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ເອວໍ ທຸປ຺ປູຣາ ເອສາ ຕຕ຺ຫາ។ ອປ຺ປສ຺ສາທາ ທຸຂາ ກາມາຕິ ສຸປິນູປມຕ຺ຕາ ກາມາ ນາມ ອປ຺ປສ຺ສາທາ ປຣິຕ຺ຕສຸຂາ, ທຸກ຺ຂ ເມວ ປເນຕ຺ຖ ພຫຸຕຣໍ។ ຕໍ ທຸກ຺ຂກ຺ຂນ຺ຘສຸຕ຺ຕປຣິຍາເຍນ ທີເປຕພ຺ພໍ។ ອິຕິ ວິຌ຺ຌາຍາຕິ ເອວໍ ຊານິຕ຺ວາ។

ທິພ຺ເພສູຕິ ເທວຕານໍ ປຣິໂພເຄສຸ ຣູປາທີສຸ។ ຣຕິ ໂສຕິ ໂສ ວິປ຺ສ຺ສໂກ ກິກ຺ຂຸ ທິພ຺ເພຫິ ກາເມຫິ ນິມນ຺ຕິຍມາໂນປິ ເຕສຸ ຣຕິ ນາທິຄຈ຺ຉຕິ ອາຍສ຺ມາ ສມິທ຺ຘິ ວິຍ។ ຕຕ຺ຫກ຺ຂຍຣໂຕຕິ ນິພ຺ພານຣໂຕ។ ນິພ຺ພານຌ຺ຫິ ອາຄມ຺ມ ຕຕ຺ຫາ ຂີຍຕິ, ຕສ຺ມາ ຕໍ ‘‘ຕຕ຺ຫກ຺ຂໂຍ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ។ ຕຕ຺ຖ ຣໂຕ ໂຫຕິ ອກິຣໂຕ។ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສາວໂກຕິ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສວນ຺ເຕ ຊາໂຕ ພຫຸສ຺ສຸໂຕ ໂຍ

ຄາວຈຣປຸຄ຺ຄໂລຯ

ເອວໍ ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປ຺ກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິຕພິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ, ອຎ຺ເຎ ປນ ພຫູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸຓຶສຸຯ ‘‘ຕທາ ມນ຺ຘາຕຸຣາຊາ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ມນ຺ຘາຕຸຊາຕກວຓ຺ຓນາ ອຏ຺ຐມາຯ

[໔໕໙] ໙ຯ ຕິຣີຏວຈ຺ຉຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ນຍິມສ຺ສ ວິຊ຺ຊາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອາຍສ຺ມໂຕ ອານນ຺ທສ຺ສ ໂກສລຣຎ຺ໂຎ ມາຕຸຄາມານໍ ຫຕ຺ຖໂຕ ປຎ຺ຈສຕານິ, ຣຎ຺ໂຎ ຫຕ຺ຖໂຕ ປຎ຺ຈສຕານີຕິ ທຸສ຺ສສຫສ຺ສປ຺ປຏິລາຠວຕ຺ຖຸໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ວຕ຺ຖຸ ເຫຏ຺ຐາ ຄຸຓຊາຕເກ (ຊາຯ ອຏ຺ຐຯ ໔ຯ໗໔ຯຄຸຓຊາຕກວຓ຺ຓນາ) ວິຕ຺ຖາຣິຕເມວຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ກາສິຣຏ຺ເຐ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ນາມຄ຺ຄຫຓທິວເສ ຕິຣີຏວຈ຺ຉກຸມາໂຣຕິ ກຕນາໂມ ອນຸປຸພ຺ເພນ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ອຄາຣໍ ອຌ຺ຌາວສນ຺ໂຕ ມາຕາປິຕູນໍ ກາລກິຣິຍາຍ ສໍວິຄ຺ຄຫທໂຍ ຫຸຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຣຎ຺ຎາຍຕເນ ວນມູລຜລາຫາໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ວາສໍ ກປ຺ເປສິຯ ຕສ຺ມຶ ຕຕ຺ຖ ວສນ຺ເຕ ພາຣາຓສິຣຎ຺ໂຎ ປຈ຺ຈນ຺ໂຕ ກຸປິ, ໂສ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຍຸທ຺ເຘ ປຣາຊິໂຕ ມຣຓຠຍຠີໂຕ ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ຘຄໂຕ ເອເກນ ປສ຺ເສນ ປລາຍິຕ຺ວາ ອຣຎ຺ເຎ ວິຈຣນ຺ໂຕ ປຸພ຺ພຓ຺ຫສມເຍ ຕິຣີຏວຈ຺ຉສ຺ສ ຜລາຜລຕ຺ຖາຍ ຄຕກາເລ ຕສ຺ສ ອສ຺ສມປທໍ ປາວິສິຯ ໂສ ‘‘ຕາປສານໍ ວສນຏ຺ຐານ’’ນ຺ຕິ ຫຕ຺ຖິໂຕ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ວາຕາຕເປນ ກິລນ຺ໂຕ ປິປາສິໂຕ ປານີຍຆຏໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ກຕ຺ຖຈິ ອທິສ຺ວາ ຈງ຺ກມນໂກຏິຍໍ ອຸທປານໍ ອທ຺ທສຯ ອຸທໂກສ຺ສິຎ຺ຈນຕ຺ຖາຍ ປນ ຣຊ຺ຊຸຆຏໍ ອທິສ຺ວາ ປິປາສໍ ສນ຺ຘາເຣຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ຫຕ຺ຖິສ຺ສ ກຸຈ຺ຉິຍໍ ພທ຺ຘໂຍຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖຶ ອຸທປານຕເຏ ຐເປຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປາເທ ໂຍຕ຺ຕໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ໂຍຕ຺ເຕນ ອຸທປານໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ໂຍຕ຺ເຕ ອປ຺ປໂຫນ຺ເຕ ອຸຕ຺ຕຣສາຏກໍ ໂຍຕ຺ຕໂກຏິຍາ ສງ຺ຆາເຏຕ຺ວາ ປຸນ ໂອຕຣິ, ຕຖາປິ ນປ຺ປໂຫສິເຍວຯ ໂສ ອຄ຺ຄປາເທຫິ ອຸທກໍ ຜຸສິຕ຺ວາ ອຕິປິປາສິໂຕ ‘‘ປິປາສໍ ວິໂນເທຕ຺ວາ ມຣຓມ຺ປິ ສຸມຣຓ’’ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ອຸທປາເນ ປຕິຕ຺ວາ ຍາວທຕ຺ຖໍ ປິວິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈຸຕ຺ຕຣິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ຕຕ຺ເຖວ ອຏ຺ຐາສິຯ ຫຕ຺ຖີປິ ສຸສິກ຺ຂິຕຕ຺ຕາ ອຎ຺ຎຕ຺ຖ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຕຕ຺ເຖວ ອຏ຺ຐາສິຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ສາຍນ຺ຫສມເຍ ຜລາຜລໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖຶ ທິສ຺ວາ ‘‘ຣາຊາ ອາຄໂຕ ຠວິສ຺ສຕິ, ວມ຺ມິຕຫຕ຺ຖີເຍວ ປນ ປຎ຺ຎາຍຕິ, ກຶ ນຸ ໂຂ ກາຣຓ’’ນ຺ຕິ ໂສ ຫຕ຺ຖິສມີປໍ ອຸປສງ຺ກມິຯ ຫຕ຺ຖີປິ ຕສ຺ສ ອຸປສງ຺ກມນຠາວໍ ຎຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ອຏ຺ຐາສິຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອຸທປານຕຏໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ມາ ຠາຍິ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິ ສມສ຺ສາເສຕ຺ວາ ນິສ຺ເສຓຶ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ອຸຕ຺ຕາເຣຕ຺ວາ ກາຍມສ຺ສ ສມ຺ພາຫິຕ຺ວາ ເຕເລນ ມກ຺ເຂຕ຺ວາ ນ຺ຫາເປຕ຺ວາ ຜລາຜລານິ ຂາທາເປຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖິສ຺ສ ສນ຺ນາຫໍ ໂມເຈສິຯ ຣາຊາ ທ຺ວີຫຕີຫໍ ວິສ຺ສມິຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄມນຕ຺ຖາຍ ປຏິຎ຺ຎໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິຯ ຣາຊພລກາໂຍ ນຄຣສ຺ສ ອວິທູເຣ ຂນ຺ຘາວາຣໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ຐິໂຕຯ ຣາຊານໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປຣິວາເຣສິ, ຣາຊາ ນຄຣໍ ປາວິສິຯ

ໂພຘິສຕ຺ໂຕປິ ອຑ຺ຒມາສຈ຺ຈເຍນ ພາຣາຓສຶ ປຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນ ວສິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ຠິກ຺ຂໍ ຈຣມາໂນ ຣາຊທ຺ວາຣໍ ຄໂຕຯ ຣາຊາ ມຫາວາຕປານໍ ອຸຄ຺ຆາເຏຕ຺ວາ ຣາຊງ຺ຄຓໍ ໂອໂລກຍມາໂນ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ສຎ຺ຊານິຕ຺ວາ ປາສາທາ ໂອຣຸຍ຺ຫ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ມຫາຕລໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ສມຸສ຺ສິຕເສຕຈ຺ຉຕ຺ເຕ ຣາຊປລ຺ລງ຺ເກ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຏິຍາທິຕໍ ອາຫາຣໍ ໂຠເຊຕ຺ວາ ສຍມ຺ປິ ຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍານໍ ເນຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖສ຺ສ ຈງ຺ກມນາທິປຣິວາຣໍ ວສນຏ຺ຐານໍ ກາເຣຕ຺ວາ ສພ຺ເພ ປພ຺ພຊິຕປຣິກ຺ຂາເຣ ທຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍານປາລໍ ປຏິຈ຺ຉາເປຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິຯ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຣາຊນິເວສເນເຍວ ປຣິຠຸຎ຺ຊິ, ມຫາສກ຺ກາຣສມ຺ມາໂນ ອໂຫສິຯ

ຕໍ ອສຫມານາ ອມຈ຺ຈາ ‘‘ເອວຣູປໍ ສກ຺ກາຣໍ ເອໂກປິ ໂຍໂຘ ລຠມາໂນ ກຶ ນາມ ນ ກເຣຍ຺ຍາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຸປຣາຊານໍ ອຸປຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ເທວ, ອມ຺ຫາກໍ ຣາຊາ ເອກໍ ຕາປສໍ ອຕິວິຍ ມມາຍຕິ, ກຶ ນາມ ເຕນ ຕສ຺ມຶ ທິຏ຺ຐໍ, ຕຸມ຺ເຫປິ ຕາວ ຣຎ຺ຎາ ສທ຺ຘຶ ມນ຺ເຕຖາ’’ຕິ ອາຫໍສຸຯ ໂສ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ອມຈ຺ເຈຫິ ສທ຺ຘຶ ຣາຊານໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໘໕໚

‘‘ນຍິມສຸສ ວິຊຊາມຍມຕຸຖິ ກິລຸຈິ, ນ ພນຸຮໂວ ໂນ ປນ ເຕ ສຫາໂຍ;

ອຖ ເກນ ວຓເຕນ ຕິຣີຜວຈຸໂລ, ເຕຫຕຸທິໂກ ກຸລຸຊຕິ ອຄຸຄປີຕຸຫ’’ນຸຕິ໚

ຕຕຸຖ ນຍິມສຸສ ວິຊຊາມຍມຕຸຖິ ກິລຸຈິຕິ ອິມສຸສ ຕາປສສຸສ ວິຊຊາມຍໍ ກິລຸຈິ ກມຸມໍ ນຕຸຖິ໚ ນ ພນຸຮໂວ ຕິ ປຸຕຸຕພນຸຮວສິປຸປພນຸຮວໂຄຕຸຕພນຸຮວລາຕິພນຸຮເວສຸ ອຄຸຄຕໂຣປີ ນ ໂຫຕິ ໚ ໂນ ປນ ເຕ ສຫາໂຍຕິ ສຫປໍສຸກິລຸອິໂກ ສຫາຍ ໂກປີ ເຕ ນ ໂຫຕິ໚ ເກນ ວຓເຕນາຕິ ເກນ ກາຣເຕນ໚ ຕິຣີຜວຈຸໂລຕິ ຕສຸສ ນາມໍ໚ ເຕຫຕຸທິໂກຕິ ກຸຕຸທິກຄຸປນຕຸຖາຍ ຕິທຕຸຫກໍ ຄເຫຕຸວາ ຈຣນຸໂຕ໚ ອຄຸຄປີຕຸຫນຸຕິ ຣສສມຸປນຸນໍ ຣາຊາຣຫໍ ອຄຸຄໂກຊນໍ໚

ຕໍ ສຸຕຸວາ ຣາຊາ ປຸຕຸຕໍ ອາມນຸເຕຕຸວາ ‘‘ຕາຕ, ມມ ປຈຸຈນຸຕໍ ຄນຸຕຸວາ ຍຸທຸຮປຣາຊິຕສຸສ ທຸວິຫຕິທໍ ອນາຄຕກາວໍ ສຣສີ’’ຕິ ວຕຸວາ ‘‘ສຣາມິ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ຕທາ ມຍາ ອິມໍ ນິສຸສາຍ ຊີວິຕໍ ລທຸຮ’’ນຸຕິ ສພຸພໍ ຕໍ ປວຕຸຕິ ອາຈິກຸຂິຕຸວາ ‘‘ຕາຕ , ມຍຸທໍ ຊີວິຕ ທາຍເກ ມມ ສນຸຕິກໍ ອາຄເຕ ຣຊຊໍ ທທນຸໂຕປີ ອທໍ ເນວ ເອເຕນ ກຕຄຸຕານຸຣູປໍ ກາຕຸໍ ສກຸໂກມີ’’ຕິ ວຕຸວາ ອິຕຣາ ທຸເວ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໘໖໚

‘‘ອາປາສຸ ເມ ຍຸທຸຮປຣາຊິຕສຸສ, ເອກສຸສ ກຕຸວາ ວິວນສຸມິ ໂພເຣ;

ປສາຣຍີ ກິຈຸລຄຕສຸສ ປາຕີ, ເຕນູທຕາຣີ ທຸຂສມຸປເຣໂຕ໚

໘໗໚

‘‘ເອຕສຸສ ກິຈຸເຈນ ອິຮານຸປຕຸໂຕ, ເວສາຍີໂນ ວິສຍາ ຊີວໂລເກ;

ລາກາຣໂທ ຕາຕ ຕິຣີຜວຈຸໂລ, ເທຖສຸສ ໂກຄໍ ຍຊຖລຸຈ ຍລຸລ’’ນຸຕິ໚

ຕຕຸຖ ອາປາສູຕິ ອາປທາສຸ໚ ເອກສຸສາຕິ ອທຸຕິຍສຸສ໚ ກຕຸວາຕິ ອນຸກມຸປໍ ກຣິຕຸວາ ເປມໍ ອຸປຸປາເທຕຸວາ໚ ວິວນສຸມິນຸຕິ ປານີຍຣຫິເຕ ອຣລຸເລ໚ ໂພເຣຕິ ທາຣຸເຕ໚ ປສາຣຍີ ກິຈຸລຄຕສຸສ ປາຕິນຸຕິ ນິສຸເສຕີ ພນຸຮິຕຸວາ ກູປໍ ໂອຕາເຣຕຸວາ ທຸກຸຂຄຕສຸສ ມຍຸທໍ ອຸຕຸຕາຣຕຕຸຖາຍ ວີຣິຍປຜິສໍຍຸຕຸຕໍ ຫຕຸຖໍ ປສາເຣສີ໚ ເຕນູທຕາຣີ ທຸຂສມຸປເຣໂຕຕິ ເຕນ ກາຣເຕນມຸທິ ທຸກຸຂປຣີວາຣີໂຕປີ ຕມຸຫາ ກູປາ ອຸຕຸຕິຕຸໂຕ໚

ເອຕສຸສ ກິຈຸເຈນ ອິຮານຸປຕຸໂຕຕິ ອທໍ ເອຕສຸສ ຕາປສສຸສ ກິຈຸເຈນ, ເອເຕນ ກຕສຸສ ກິຈຸຈສຸສານຸກາເວນ ອິຮານຸປຸປຕຸໂຕ ໚ ເວສາຍີໂນ ວິສຍາຕິ ເວສາຍີ ວຸຈຸຈຕິ ຍໂມ, ຕສຸສ ວິສຍາ໚ ຊີວໂລເກຕິ ມນຸສຸສໂລເກ໚ ອຫລຸທີ ອິມສຸມີ ຊີວໂລເກ ຖິໂຕ ຍມວິສ ຍໍ ມຈຸຈຸວິສຍໍ ປຣໂລກໍ ຄໂຕ ນາມ ອໂຫສີ, ໂສມຸທີ ເອຕສຸສ ກາຣຓາ ຕໂຕ ປຸນ ອິຮາຄໂຕຕິ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ໚ ລາກາຣໂທຕິ ລາກໍ ອຣໂທ ຈຕຸປຈຸຈຍລາກສຸສ ອນຸຈຸຉວິໂກ໚ ເທຖສຸສ ໂກຄນຸຕິ ເອເຕນ ປຣິກຸລຸຊິຕພຸພໍ ຈຕຸປຈຸຈຍສມຓປຣິກຸຂາຣສງຂາຕໍ ໂກຄໍ ເອຕສຸສ ເທຖ໚ ຍຊຖລຸຈ ຍລຸລນຸຕິ ຕຸວລຸຈ ອມຈຸຈາ ຈ ນາຄຣາ ຈາຕິ ສພຸເພປີ ຕຸມຸເທ ເອຕສຸສ ໂກຄລຸຈ ເທຖ, ຍລຸລລຸຈ ຍຊຖ໚ ຕສຸສ ທີ ທີຍມາໂນ ເທຍຸຍຮມຸໂມ ເຕນ ກຸລຸຊິຕພຸພຕຸຕາ ໂກໂຄ ໂຫຕິ, ອິຕເຣສໍ ທານຍລຸລຕຸຕາ ຍລຸໂລ໚ ເຕນາທ ‘‘ເທຖສຸສ ໂກຄໍ ຍຊຖລຸຈ ຍລຸລ’’ນຸຕິ໚

ເອວໍ ຣລຸລາ ຄຄນຕເລ ປຸຕຸຕາຈນຸທໍ ອຸຍຸຖາເປນຸເຕນ ວິຍ ໂພຮິສຕຸຕສຸສ ຄຸເຓ ປກາສິເຕ ຕສຸສ ຄຸໂຓ ສພຸພຕຸຖເມວ ປາກໂຜ ຊາໂຕ, ອຕິເຣກຕໂຣ ຕສຸສ ລາກສກຸກາໂຣ ອຸທປາທິ໚ ຕໂຕ ປຜຸຖາຍ ອຸປຣາຊາ ວາ ອມຈຸຈາ ວາ ອລຸໂລ ວາ ໂກຈິ ກິລຸຈິ

ຣາຊານໍ ວຕ຺ຕຸໍ ນ ວິສຫີ. ຣາຊາ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ໂອວາເທ ຖຕ຺ວາ ທານາທີນິ ປຸຌ຺ຌານິ ກຕ຺ວາ ສຄ຺ຄປຸຣໍ ປູເຣສິ. ໂພທິສຕ຺ໂຕປິ ອພິຌ຺ຌາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍໂຓ ອໂຫສິ.

ສຕ຺ຖາ 'ໂປຣາຓກປຕ຺ຫິຕາປິ ອຸປກາຣວເສນ ກຣີສູ'ຕິ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – 'ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ'ນ຺ຕິ.

ຕິຣີຍວຈ຺ຉຊາຕກວຕ຺ຓນາ ນວມາ.

[໘໖໐] ໑໐. ທູຕຊາຕກວຕ຺ຓນາ

ຍສ຺ສຕ຺ຖາ ທູຣມາຍນ຺ຕິຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ໂລລພິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ນວກນິປາເຕ ຈກ຺ກວາກ ຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໙.໖໘ ອາທໂຍ) ອາວິກວິສ຺ສຕິ. ສຕ຺ຖາ ປນ ຕໍ ພິກ຺ຂຸໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ 'ນ ໂຂ, ພິກ຺ຂຸ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິ ຕ຺ວໍ ໂລໂລ, ໂລລຸຍກາຣເຓເນວ ປນ ອສິນາ ສີສຈ຺ເຉທນໍ ລທີ'ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຕ຺ຖາຍ ໂພຊນສຸທ຺ທິໂກ ອໂຫສິ, ເຕນສ຺ສ ໂພຊນສຸທ຺ທິກຣາຊາຕ຺ເວວ ນາມໍ ຊາຕໍ. ໂສ ກິຣ ຕຖາຣູເປນ ວິທາເນນ ກຕ຺ຕໍ ກຸຌ຺ຊຕິ, ຍຖາສ຺ສ ເອກິສ຺ສາ ກຕຕປາຕິຍາ ສຕສຫສ຺ສໍ ວຍໍ ຄຈ຺ຉຕິ. ກຸຌ຺ຊນ຺ໂຕ ປນ ອນ຺ໂຕເຄເຫ ນ ກຸຌ຺ຊຕິ, ອຕ຺ຕໂນ ໂພຊນວິທານໍ ໂອໂລເກນ຺ຕໍ ມຫາຊນໍ ປຸຌ຺ຌໍ ກາເຣຕຸກາມຕາຍ ຣາຊທ຺ວາເຣ ຣຕນມຕ຺ຫປໍ ກາເຣຕ຺ວາ ໂພຊນເວລາຍ ຕໍ ອລງ຺ກຣາເປຕ຺ວາ ກຌ຺ຈນມເຍ ສມຸສ຺ສິຕເສຕຈ຺ຉຕ຺ເຕ ຣາຊປລ຺ລງ຺ເກ ນິສີທິຕ຺ວາ ຂຕ຺ຕິຍກຌ຺ຌາຫິ ປຣິວຸໂຕ ສຕສຫສ຺ສຄ຺ຆນິກາຍ ສຸວຕ຺ຓປາຕິຍາ ສພ຺ພຣສໂພຊນໍ ກຸຌ຺ຊຕິ. ອເຖໂກ ໂລລປຸຣິໂສ ຕສ຺ສ ໂພຊນວິທານໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ຕໍ ໂພຊນໍ ກຸຌ຺ຊິຕຸກາໂມ ຫຸຕ຺ວາ ປິປາສໍ ສນ຺ທາເຣຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ 'ອຕ຺ເຖໂກ ອຸປາໂຍ'ຕິ ຄາລ຺ຫໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ຫຕ຺ເຖ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ 'ໂພ, ອຫໍ ທູໂຕ, ທູໂຕ'ຕິ ອຸຈ຺ຈາສທ຺ທໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ຣາຊານໍ ອຸປສງ຺ກມິ. ເຕນ ຈ ສມເຍນ ຕສ຺ມິໍ ຊນປເທ 'ທູໂຕມ຺ຫິ'ຕິ ວທນ຺ຕໍ ນ ວາເຣນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ມຫາຊໂນ ທ຺ວິທາ ພິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ໂອກາສໍ ອທາສິ. ໂສ ເວເຄນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຌ຺ໂຌ ປາຕິຍາ ເອກໍ ພຕ຺ຕປິຕ຺ຫໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມຸເຂ ປກ຺ຂິປິ, ອຖສ຺ສ 'ສີສໍ ຉິນ຺ທິສ຺ສາມິ'ຕິ ອສິຄາໂຫ ອສິ ອພ຺ພາເຫສິ, ຣາຊາ 'ມາ ປຫຣີ'ຕິ ນິວາເຣສິ, 'ມາ ພາຍີ, ກຸຌ຺ຊສ຺ສູ'ຕິ ຫຕ຺ຖໍ ໂທວິຕ຺ວາ ນິສີທິ. ໂພຊນປຣິໂຍສາເນ ຈສ຺ສ ອຕ຺ຕໂນ ປິວນປານີຍຌ຺ເຈວ ຕມ຺ພູລຌ຺ຈ ທາເປຕ຺ວາ 'ໂພ ປຸຣິສ, ຕ຺ວໍ 'ທູໂຕມ຺ຫິ'ຕິ ວທສິ, ກສ຺ສ ທູໂຕສີ'ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. 'ມຫາຣາຊ ອຫໍ ຕຕ຺ຫາ ທູໂຕ, ອຸທຣທູໂຕ, ຕຕ຺ຫາ ມໍ ອາຓາເປຕ຺ວາ 'ຕ຺ວໍ ຄຈ຺ຉາຫີ'ຕິ ທູຕໍ ກຕ຺ວາ ເປເສສີ'ຕິ ວຕ຺ວາ ປຸຣິມາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໘໗.

'ຍສ຺ສຕ຺ຖາ ທູຣມາຍນ຺ຕິ, ອມິຕ຺ຕມ຺ປິ ຍາຈິຕຸໍ;

ຕສ຺ສູທຣສ຺ສຫໍ ທູໂຕ, ມາ ເມ ກຸຊ຺ຊ ຣເຖສພ.

໘໘.

'ຍສ຺ສ ທິວາ ຈ ຣຕ຺ໂຕ ຈ, ວສມາຍນ຺ຕິ ມາຓວາ;

ຕສ຺ສູທຣສ຺ສຫໍ ທູໂຕ, ມາ ເມ ກຸຊ຺ຊ ຣເຖສພາ'ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍສ຺ສຕ຺ຖາ ທູຣມາຍນ຺ຕິຕິ ຍສ຺ສ ອຕ຺ຖາຍ ອິເມ ສຕ຺ຕາ ຕຕ຺ຫາວສິກາ ຫຸຕ຺ວາ ທູຣມ຺ປິ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ. ຣເຖສພາຕິ ຣຖໂຍຓ ເຊຕ຺ຖກ.

ຣາຊາ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ສຈ຺ຈເມຕໍ, ອິເມ ສຕ຺ຕາ ອຸທຣທູຕາ ຕຕ຺ຫາວເສນ ວິຈຣນ຺ຕິ, ຕຕ຺ຫາວ ອິເມ ສຕ຺ເຕ ວິຈາເຣຕິ, ຍາວ ມນາປິ ວຕ ອິມິນາ ກຖິຕ’’ນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ປຸຣິສສ຺ສ ຕຸສ຺ສິຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໖໐໗

‘‘ທທາມິ ເຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ໂຣຫິຓີນໍ, ຄວໍ ສຫສ຺ສໍ ສຫ ປຸງ຺ຄເວນ;

ທູໂຕ ຫິ ທູຕສ຺ສ ກຖໍ ນ ທຊ຺ຊໍ, ມຍມ຺ປິ ຕສ຺ເສວ ກວາມ ທູຕາ’’ຕິ໗

ຕຕ຺ຖ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາຕິ ອາລປ຺ນມຕ຺ຕເມຕໍ໗ ໂຣຫິຓິນ຺ຕິ ຣຕ຺ຕວຓ຺ຓານໍ໗ ສຫ ປຸງ຺ຄເວນາຕິ ຍູຖປຣິຓາຍເກນ ອຸປ຺ທ຺ທວຣກ຺ຂເກນ ອຸສເກນ ສທ຺ທິໍ໗ ມຍມ຺ປີຕິ ອຫມ຺ຈ ອວເສສາ ຈ ສພ຺ເພ ສຕ຺ຕາ ຕສ຺ເສວ ອຸທຣສ຺ສ ທູຕາ ກວາມ, ຕສ຺ມາ ອຫໍ ອຸທຣທູໂຕ ສມາໂນ ອຸທຣທູຕສ຺ສ ຕຸຍ຺ຫໍ ກສ຺ມາ ນ ທຊ຺ຊນ຺ຕິ໗ ເອວຍ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ‘‘ອິມິນາ ວຕ ປຸຣິເສນ ອສ຺ສຸຕປຸພ຺ພໍ ກາຣຓໍ ກຖິຕ’’ນ຺ຕິ ຕຸຍ຺ຖຈິຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ມຫນ຺ຕໍ ຍສໍ ອທາສິ໗

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ໂສ ໂລລກິກ຺ຂຸ ສກທາຄາມິຜເລ ປຕິຍ຺ຖຫິ, ອຍ຺ເຍປິ ພຫູ ໂສຕາປນ຺ນາທໂຍ ອເຫສຸໍ໗ ‘‘ຕທາ ໂລລປຸຣິໂສ ເອຕຣຫິ ໂລລກິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ໂກຊນ຺ສຸທ຺ທິກ ຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ໗

ທູຕຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທສມາ໗

ສງ຺ກປ຺ປວຄ຺ໂຄ ປຖໂມ໗

ຕສ຺ສຸທ຺ທານໍ –

ສງ຺ກປ຺ປ ຕິລມ຺ຍ຺ຖິ ຈ, ມຓິ ຈ ສີນ຺ຘວາສຸກໍ;

ຊຣູທປານໍ ຄາມຓີ, ມນ຺ຘາຕາ ຕິຣິຍທູຕນ຺ຕິ໗

໒໗ ປທ຺ມວຄ຺ໂຄ

[໒໖໑] ໑໗ ປທ຺ມຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຍຖາເກສາ ຈ ມສ຺ສູ ຈາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອານນ຺ທໂພຘິມ຺ຫິ ມາລາປູຊກາຣເກ ກິກ຺ຂູ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ໗ ວຕ຺ຖຸ ກາລິງ຺ຄໂພຘິຊາຕເກ ອາວິກວິສ຺ສຕິ໗ ໂສ ປນ ອານນ຺ທຕ຺ເຖເຣນ ໂຣປິຕຕ຺ຕາ ‘‘ອານນ຺ທໂພຘີ’’ຕິ ຊາໂຕ໗ ເຖເຣນ ຫິ ເຊຕວນທ຺ວາຣໂກຍ຺ຖເກ ໂພຘິສ຺ສ ໂຣປິຕກາໂວ ສກລຊມ຺ພຸທີເປ ປຕ຺ຖຣິ໗ ອເຖກຈ຺ເຈ ຊນປທວາສິໂນ ກິກ຺ຂູ ‘‘ອານນ຺ທໂພຘິມ຺ຫີ ມາລາປູຊໍ ກຣິສ຺ສາມາ’’ຕິ ເຊຕວນໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ສາວຕ຺ຖີ ປວິສິຕ຺ວາ ອຸປ຺ປລວີຖີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມາລໍ ອລກິຕ຺ວາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອານນ຺ທຕ຺ເຖຣສ຺ສ ອາໂຣເຈສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ມຍໍ ‘ໂພຘິມ຺ຫີ ມາລາປູຊໍ ກຣິສ຺ສາມາ’ຕິ ອຸປ຺ປລວີຖີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກມາລມ຺ປີ ນ ລກິມ຺ຫາ’’ຕິ໗ ເຖໂຣ ‘‘ອຫໍ ໂວ, ອາວຸໂສ, ອາຫຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຸປ຺ປລວີຖີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ພຫູ ນີລຸປ຺ປລກລາເປ ອຸກ຺ຂິປາເປຕ຺ວາ ອາຄມ຺ມ ເຕສໍ ທາເປສິ, ເຕ ຕານິ ຄເຫຕ຺ວາ ໂພຘິສ຺ສ ປູຊໍ ກຣີສຸ໗ ຕໍ ປວຕ຺ຕີ ສຸຕ຺ວາ ຘມ຺ມສກາຍໍ ກິກ຺ຂູ ເຖຣສ຺ສ ຄຸຓກຖໍ ສມຸຍ຺ຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ຊານປທາ ກິກ຺ຂູ ອປ຺ປປຸຍ຺ຍາ ອຸປ຺ປລວີຖີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມາລໍ ນ ລກີສຸ, ເຖໂຣ ປນ ຄນ຺ຕ຺ວາວ ອາຫຣາເປສີ’’ຕິ໗ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນ຺ຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ ວຕ຺ຕເຊກາ ກຖາກຸສລາ ມາລໍ ລກນ຺ຕິ, ປຸພ຺ເພປິ ລກີສ຺ເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ໗

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ເສຍ຺ຖິປຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ຺ ອນ຺ໂຕປຄເຣ ຈ ເອກາສ຺ມິ ສເຣ ປທຸມານິ ປຸປ຺ຜນ຺ຕິ຺ ເອໂກ ລິນ຺ນນາໂສ ປຸຣິໂສ ຕໍ ສຣໍ ຣກ຺ຂຕິ຺ ອເຖກທິວສໍ ພາຣາຓສິຍໍ ອຸສ຺ສເວ ຒຸຍ຺ເຖ ມາລໍ ປິລຸອນ຺ຕິຕ຺ວາ ອຸສ຺ສວໍ ກິລຸອິຕຸກາມາ ຕໂຍ ເສຍ຺ຖິປຸຕ຺ຕາ ''ນາສຈ຺ລິນ຺ນສ຺ສ ອກູເຕນ ວຕ຺ຕໍ ວຕ຺ວາ ມາລໍ ຍາຈິສ຺ສາມາ''ຕິ ຕສ຺ສ ປທຸມານິ ກລ຺ຊນກາເລ ສຣສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ອຕ຺ຖໍສ຺ຸ

ເຕສຸ ເອໂກ ຕໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໓໑຺

''ຍຖາ ເກສາ ຈ ມສ຺ສູ ຈ, ລິນ຺ນໍ ລິນ຺ນໍ ວິຣູຫຕິ;

ເອວໍ ຣຸຫຕຸ ເຕ ນາສາ, ປທຸມໍ ເທຫິ ຍາຈິໂຕ''ຕິ຺

ໂສ ຕສ຺ສ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປທຸມໍ ນ ອທາສິ຺

ອຖສ຺ສ ທຸຕິໂຍ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໓໔຺

''ຍຖາ ສາຣທິກໍ ພີຊໍ, ເຂຕ຺ເຕ ວຸຕ຺ຕໍ ວິຣູຫຕິ;

ເອວໍ ຣຸຫຕຸ ເຕ ນາສາ, ປທຸມໍ ເທຫິ ຍາຈິໂຕ''ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ສາຣທິກນ຺ຕິ ສຣທສມເຍ ຄເຫຕ຺ວາ ນິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ ສາຣສມ຺ປນ຺ນໍ ພີຊໍ຺ ໂສ ຕສ຺ສປິ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປທຸມໍ ນ ອທາສິ຺

ອຖສ຺ສ ຕຕິໂຍ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໓໓຺

''ອຸໂພປິ ປລປນ຺ເຕເຕ, ອປີ ປທຸມານິ ທສ຺ສຕິ;

ວຊ຺ຊໍ ວາ ເຕ ນ ວາ ວຊ຺ຊໍ, ນຕ຺ຖິ ນາສາຍ ຣູຫນາ;

ເທຫິ ສມ຺ມ ປທຸມານິ, ອຫໍ ຍາຈາມິ ຍາຈິໂຕ''ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ອຸໂພປິ ປລປນ຺ເຕເຕຕິ ເອເຕ ທ຺ເວປິ ມຸສາ ວທນ຺ຕິ຺ ອປີ ປທຸມານິຕິ ''ອປີ ນາມ ໂນ ປທຸມານິ ທສ຺ສຕີ''ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ເອວໍ ວທນ຺ຕິ຺ ວຊ຺ຊໍ ວາເຕ ນ ວາ ວຊ຺ຊນ຺ຕິ ''ຕວ ນາສາ ຣຸຫຕູ''ຕິ ເອວໍ ວເທຍ຺ຍໍ ວາ ນ ວາ ວເທຍ຺ຍໍ, ເອເຕສໍ ວຈນໍ ອປ຺ປມາຕໍ, ສພ຺ພຕ຺ຖາປິ ນຕ຺ຖິ ນາສາຍ ຣຸຫນາ, ອຫໍ ປນ ເຕ ນາສໍ ປຝິຈ຺ຈ ນ ກິລຸຈິ ວທາມິ, ເກວລໍ ຍາຈາມິ, ຕສ຺ສ ເມ ເທຫິ, ສມ຺ມ, ປທຸມານິ ຍາຈິໂຕຕິ຺

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ປທຸມສຣໂຄປໂກ ''ອິເມຫິ ທ຺ວີຫິ ມຸສາວາໂທ ກຖິໂຕ, ຕຸມ຺ເຫຫິ ສກາໂວ ກຖິໂຕ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ອນຸຈ຺ຉວິການິ ປທຸມານີ''ຕິ ມຫນ຺ຕໍ ປທຸມກລາປໍ ອາຫາຍ ຕສ຺ສ ທຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປທຸມສຣເມວ ຄໂຕ຺

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ປທຸມລາກີ ເສຍ຺ຍິປຸຕ຺ໂຕ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ຿

ປທຸມຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຖມາ຿

[໔໖໔] ໔຿ ມຸທຸປາຓິຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ປາຓິ ເຈ ມຸທຸໂກ ຈສ຺ສາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ອຸກ຺ກຓ຺ຖິຕກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ຿ ຕຍ຺ຫິ ສຕ຺ຖາ ຘມ຺ມສກໍ ອານີຕໍ ‘‘ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ, ກິກ຺ຂຸ, ອຸກ຺ກຓ຺ຖິໂຕສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ກິກ຺ຂຸ, ອິຕ຺ຖິໂຍ ນາເມຕາ ກິເລສວເສນ ຄມນໂຕ ອຣກ຺ຂິຍາ, ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິຕາປິ ອຕ຺ຕໂນ ຘີຕຣໍ ຣກ຺ຂິຕຸໍ ນາສກ຺ຂິໍສຸ, ປິຕຣາ ຫຕ຺ເຖ ຄເຫຕ຺ວາ ຖິຕາວ ປິຕຣໍ ອຊານາເປຕ຺ວາ ກິເລສວເສນ ປຸຣິເສນ ສທ຺ຘິ ປລາຍີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຿

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຎ຺ຖາຍ ຘມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ຿ ໂສ ຘີຕຣຍ຺ຈ ກາຄິເນຍ຺ຍຍ຺ຈ ທ຺ເວປິ ອນ຺ໂຕນິເວສເນ ໂປເສນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ອມຈ຺ເຈຫິ ສທ຺ຘິ ນິສິນ຺ໂນ ‘‘ມມຈ຺ຈເຍນ ມຍ຺ຫໍ ກາຄິເນຍ຺ໂຍ ຣາຊາ ກວິສ຺ສຕິ, ຘີຕາປິ ເມ ຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສີ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອປຣກາເຄ ກາຄິເນຍ຺ຍສ຺ສ ວຍປ຺ປຕ຺ຕກາເລ ປຸນ ອມຈ຺ເຈຫິ ສທ຺ຘິ ນິສິນ຺ໂນ ‘‘ມຍ຺ຫໍ ກາຄິເນຍ຺ຍສ຺ສ ອຍ຺ຍສ຺ສ ຣຍ຺ໂຍ ຘີຕຣໍ ອາເນສ຺ສາມ, ມຍ຺ຫໍ ຘີຕຣມ຺ປິ ອຍ຺ຍສ຺ມິ ຣາຊກຸເລ ທສ຺ສາມ, ເອວໍ ໂນ ຐາຕກາ ພຫຸຕຣາ ກວິສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕິ ອາຫ຿ ອມຈ຺ຈາ ສມ຺ປຕິຈ຺ຉິໍສຸ຿

ອຖ ຣາຊາ ກາຄິເນຍ຺ຍສ຺ສ ພຫິເຄຫໍ ທາເປສິ, ອນ຺ໂຕ ປເວສນໍ ນິວາເຣສິ຿ ເຕ ປນ ອຍ຺ຍມຍ຺ຍໍ ປຕິພທ຺ຘຈິຕ຺ຕາ ອເຫສຸໍ຿ ກຸມາໂຣ ‘‘ເກນ ນຸ ໂຂ ອຸປາເຍນ ຣາຊຘີຕຣໍ ພຫິ ນີຫຣາເປຍ຺ຍ’’ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕນ຺ໂຕ ‘‘ອຕ຺ຖິ ອຸປາໂຍ’’ຕິ ຘາຕິຍາ ລຍ຺ຊໍ ທຕ຺ວາ ‘‘ກິໍ, ອຍ຺ຍປຸຕ຺ຕ, ກິຈ຺ຈ’’ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ອມ຺ມ, ກຖໍ ນຸ ໂຂ ຣາຊຘີຕຣໍ ພຫິ ກາຕຸໍ ໂອກາສໍ ລເກຍ຺ຍາມາ’’ຕິ ອາຫ຿ ‘‘ຣາຊຘີຕາຍ ສທ຺ຘິ ກເຖຕ຺ວາ ຊານິສ຺ສາມີ’’ຕິ຿ ‘‘ສາຘຸ, ອມ຺ມາ’’ຕິ຿ ສາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ເອຫິ, ອມ຺ມ, ສີເສ ເຕ ອູກາ ຄຓ຺ຫິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຕໍ ນີຈປີຖເກ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ສຍໍ ອຸຈ຺ເຈ ນິສີທິຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ສີສໍ ອຕ຺ຕໂນ ອູຣູສຸ ຖເປຕ຺ວາ ອູກາ ຄຓ຺ຫຍມານາ ຣາຊຘີຕາຍ ສີສໍ ນເຂຫິ ວິຊ຺ຊິ ຿ ຣາຊຘີຕາ ‘‘ນາຍໍ ອຕ຺ຕໂນ ນເຂຫິ ວິຊ຺ຊຕິ, ປິຕຸຈ຺ຉາປຸຕ຺ຕສ຺ສ ເມ ກຸມາຣສ຺ສ ນເຂຫິ ວິຊ຺ຊຕີ’’ຕິ ຐຕ຺ວາ ‘‘ອມ຺ມ, ຕ຺ວໍ ກຸມາຣສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ອຄມາສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ຿ ‘‘ອາມ, ອມ຺ມາ’’ຕິ຿ ‘‘ກິໍ ເຕນ ສາສນໍ ກຖິຕ’’ນ຺ຕິ? ‘‘ຕວ ພຫິກາຣຓູປາຍໍ ປຸຈ຺ຉຕິ, ອມ຺ມາ’’ຕິ຿ ຣາຊຘີຕາ ‘‘ປຓ຺ຑິໂຕ ໂຫນ຺ໂຕ ຊານິສ຺ສຕີ’’ຕິ ປຖມໍ ຄາຖໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ‘‘ອມ຺ມ, ອິມໍ ອຸຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ກຸມາຣສ຺ສ ກເຖຫີ’’ຕິ ອາຫ຿

໖໔຿

‘‘ປາຓິ ເຈ ມຸທຸໂກ ຈສ຺ສ, ນາໂຄ ຈສ຺ສ ສຸກາຣິໂຕ;

ອນ຺ຘກາໂຣ ຈ ວສ຺ເສຍ຺ຍ, ອຖ ນູນ ຕທາ ສິຍາ’’ຕິ຿

ສາ ຕໍ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ກຸມາຣສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ອມ຺ມ, ຣາຊຘີຕາ ກິມາຫາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ອຍ຺ຍປຸຕ຺ຕ, ອຍ຺ຍໍ ກິຍ຺ຈິ ອວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖໍ ປຫິຓີ’’ຕິ ຕໍ ຄາຖໍ ອຸທາຫາສິ຿ ກຸມາໂຣ ຈ ຕສ຺ສຕ຺ຖໍ ຐຕ຺ວາ ‘‘ຄຈ຺ຉ, ອມ຺ມາ’’ຕິ ຕໍ ອຸຍ຺ໂຍເຊສິ຿

ຕຕ຺ຖາຍຕ຺ໂຖ – ສເຈ ເຕ ເອກິສ຺ສາ ຈູລຸອຸປຎ຺ຖາກາຍ ມມ ຫຕ຺ໂຖ ວິຍ ຫຕ຺ໂຖ ມຸທຸ ອສ຺ສ, ຍທິ ຈ ເຕ ອາເນຍ຺ຊກາຣຕໍ ສຸກາຣິໂຕ ເອໂກ ຫຕ຺ຖີ ອສ຺ສ, ຍທິ ຈ ຕໍ ທິວສໍ ຈຕຸຣງ຺ຄສມນ຺ນາຄໂຕ ອຕິວິຍ ພຫໂລ ອນ຺ຘກາໂຣ ອສ຺ສ, ເທໂວ ຈ ວສ຺ເສຍ຺ຍ຿ ອຖ ນູນ ຕທາ ສິຍາຕິ ຕາທິເສ ກາເລ ອິເມ ຈຕ຺ຕາໂຣ ປຈ຺ຈເຍ ອາຄມ຺ມ ເອກໍເສນ ເຕ ມໂນຣຖສ຺ສ ມຕ຺ຖກຄມນໍ ສິຍາຕິ຿

ກຸມາໂຣ ເອຕມຕ຺ຖໍ ຕຖໂຕ ຐຕ຺ວາ ເອກໍ ອກິຣູປໍ ມຸທຸຫຕ຺ຖໍ ຈູລຸອຸປຎ຺ຖາກໍ ສຊ຺ຊໍ ກຕ຺ວາ ມງ຺ຄລຫຕ຺ຖິໂຄປກສ຺ສ ລຍ຺ຊໍ ທຕ຺ວາ

ທຕຸຖິ ອາເບຄຸຊກາຣຕໍ ກາເຣຕຸວາ ກາລໍ ອາຄເມບຸໂຕ ອຈຸລີ຺ຯ

ອເຖກສຸມີ ກາລຸອປກຸຂຸໂປ໌ສຖທິວເສ ມຂຊິມຍາມສມບນຸຕເຣ ໝນກາລຸອເມໂພ ວສຸສິຯ ໂສ ‘‘ອຢໍ ທານິ ຣາຊພີຕາຍ ວຸຕຸຕທິວ ໂສ’’ຕິ ວາຣຕໍ ອກິຣຸທິຕຸວາ ມຸທຸທຕຸຖຸກໍ ຈູລຸອຸປ໌ຝຸຖາກໍ ທຕຸຖິປີ໌ຝຸເຖ ນິສີທາເປຕຸວາ ຄນຸຕຸວາ ຣາຊນີເວສນສຸສ ອາ ກາສງຄຕາກິມຸເຂ ຖາເນ ທຕຸຖິ ມທາກິຕຸຕິຢໍ ອລຸລິຍາເປຕຸວາ ວາຕປານສມີເປ ເຕເມບຸໂຕ ອຝຸຖາສິຯ ຣາຊາປີ ຂີຕຣໍ ຣກຸຂນຸ ໂຕ ອລຸລຕຸຖ ສຢິຕຸໍ ນ ເທຕິ, ອຕຸຕໂນ ສນຸຕິເກ ຈູລຸອສຍເນ ສຍາເປຕິຯ ສາປີ ‘‘ອຊຸຊ ກຸມາໂຣ ອາຄມິສຸສຕີ’’ຕິ ລຕຸວາ ນິທຸທໍ ອໂນກຸກມິຕຸວາວ ນິປ໌ນຸນາ ‘‘ຕາຕ ນຸທາຍິຕຸກາມາມຸທີ’’ຕິ ອາທຯ ຣາຊາ ‘‘ເອທີ, ອມຸມາ’’ຕິ ຕໍ ທຕຸເຖ ຄເທຕຸວາ ວາຕປານສມີ ປໍ ເນຕຸວາ ‘‘ນຸທາຍາທີ, ອມຸມາ’’ຕິ ອຸກຸຂິປິຕຸວາ ວາຕປານສຸສ ພທິປສຸເສ ປ໌ມຸເຂ ຖເປຕຸວາ ເອກສຸມີ ທຕຸເຖ ຄເທຕຸວາ ອຝຸຖາສິຯ ສາ ນຸທາຍມານາວ ກຸມາຣສຸສ ທຕຸຖໍ ປສາເຣສິ, ໂສ ຕສຸສາ ທຕຸຖໂຕ ອາກາຣຕານີ ໂອມຸລຸຈິຕຸວາ ອຸປ໌ຝຸຖາກາຍ ທຕຸ ເຖ ປີລຸອນຸຂີຕຸວາ ຕໍ ອຸກຸຂິປີຕຸວາ ຣາຊພີຕຣໍ ນິສຸສາຍ ປ໌ມຸເຂ ຖເປ໌ສິ ຯ ສາ ຕສຸສາ ທຕຸຖໍ ຄເທຕຸວາ ປີຕຸ ທຕຸເຖ ຖເປ໌ສິ, ໂສ ຕສຸສາ ທຕຸຖໍ ຄເທຕຸວາ ພີຕຸ ທຕຸຖໍ ມຸລຸຈິ, ສາ ອິຕຣສຸມາປີ ທຕຸຖາ ອາກາຣຕານີ ໂອມຸລຸຈິຕຸວາ ຕສຸສາ ທຸຕິຍທຕຸເຖ ປີ ລຸອນຸຂີຕຸວາ ປີຕຸ ທຕຸເຖ ຖເປຕຸວາ ກຸມາເຣນ ສທຸຂີ ອຄມາສິຯ ຣາຊາ ‘‘ຂີຕາເຍວ ເມ’’ຕິ ສລຸລາຍ ຕໍ ທາຣິກໍ ນຸທານປ໌ຣິໂຍສາ ເນ ສິຣິຄພຸເກ ສຍາເປຕຸວາ ທຸວາຣໍ ປີ໌ສາຍ ລລຸເຂຕຸວາ ອາຣກຸຂໍ ທຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ສຍນໍ ຄນຸຕຸວາ ນິປ໌ຊຊີຯ

ໂສ ປ໌ກາຕາຍ ຣຕຸຕິຍາ ທຸວາຣໍ ວິວຣິຕຸວາ ຕໍ ທາຣິກໍ ທິສຸວາ ‘‘ກິເມຕ’’ນຸຕິ ປຸ໌ຈຸລີ຺ຯ ສາ ຕສຸສາ ກຸມາເຣນ ສທຸຂີ ຄຕກາວໍ ກເຖ ສີຯ ຣາຊາ ວິປ໌ປ໌ຜິສາຣີ ທຸຕຸວາ ‘‘ທຕຸເຖ ຄເທຕຸວາ ຈຣນຸເຕນປີ ມາຕຸຄາມໍ ຣກຸຂິຕຸໍ ນ ສກຸກາ, ເອວໍ ອຣກຸຂິຍາ ນາມິຕຸຖີໂຍ’’ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ອິຕຣາ ທຸເວ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໓໔ຯ

‘‘ອນລາ ມຸທຸສມຸກາສາ, ທຸປຸ໌ປູຣາ ຕາ ນທີສມາ;

ສີທນຸຕິ ນໍ ວິທິຕຸວານ, ອາຣກາ ປ໌ຣິວຊຊເຍຯ

໓໕ຯ

‘‘ຢໍ ເອຕາ ອຸປ໌ເສວນຸຕິ, ຉນຸທສາ ວາ ຘເນນ ວາ;

ຊາຕເວໂທວ ສໍ ຖານໍ, ຂິປຸ໌ປໍ ອນຸທທນຸຕິ ນ’’ນຸຕິຯ

ຕຕຸຖ ອນລາ ມຸທຸສມຸກາສາຕິ ມຸທຸວຈເນນປີ ອສກຸກຸເຕຍຸຍາ, ເນວ ສກຸກາ ສຕຸທວາຈາຍ ສງຄຕຸທິຕຸນຸຕິ ອຕຸໂຖຯ ປຸ໌ຣິເສທິ ວາ ເອຕາສໍ ນ ອລນຸຕິ ອນລາຯ ມຸທຸສມຸກາສາຕິ ໝທເຍ ຖທຸເຂປີ ສມຸກາສາວ ມຸທຸ ເອຕາສນຸຕິ ມຸທຸສມຸກາສາຯ ທຸປຸ໌ປູຣາ ຕາ ນທີສມາຕິ ຍຖາ ນທີ ອາຄຕາຄຕສຸສ ອຸທກສຸສ ສນຸທນໂຕ ອຸທເກນ ທຸປຸ໌ປູຣາ, ເອວໍ ອນຸກູຕານຸກູເຕທີ ເມຖຸນາທີທີ ອປ໌ຣິຕຸສຸສນໂຕ ທຸປ໌ປູ໌ຣາຯ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ –

‘‘ຕິຕຸຕໍ, ກິກຸຂເວ, ຘມຸມານໍ ອຕິຕຸໂຕ ອປຸ໌ປ໌ຜິວາໂນ ມາຕຸຄາໂມ ກາລໍ ກໂຣຕິຯ ກຕເມສໍ ຕິຕຸຕໍ? ເມຖຸນສມາປ໌ຕຸຕິຍາ ຈ ວິຊາ ຍນສຸສ ຈ ອລງກາຣສຸສ ຈຯ ອິເມສໍ ໂຂ, ກິກຸຂເວ, ຕິຕຸຕໍ ຘມຸມານໍ ອຕິຕຸໂຕ ອປຸ໌ປ໌ຜິວາໂນ ມາຕຸຄາໂມ ກາລໍ ກໂຣຕີ’’ຕິຯ

ສີທນຸຕີຕິ ອຝຸຖສຸ ມທານິຣເຍສຸ ໂສລຸອສສຸ ອຸສຸສທນິຣເຍສຸ ນິມຸຊຊນຸຕິຯ ນນຸຕິ ນິປ໌າຕມຕຸຕໍ ຯ ວິທິຕຸວານາຕິ ເອວໍ ຊານິຕຸ ວາຯ ອາຣກາ ປ໌ຣິວຊຊເຍຕິ ‘‘ເອຕາ ອິຕຸຖີໂຍ ນາມ ເມຖຸນຘມຸມາທີທີ ອຕິຕຸຕາ ກາລໍ ກຕຸວາ ເອເຕສຸ ນິຣເຍສຸ ສີທນຸຕິ, ເອຕາ ເອວໍ ອຕຸຕນາ ສີທມານາ ກສຸສລຸລສຸສ ສຸຂາຍ ກວິສຸສນຸຕີ’’ຕິ ເອວໍ ລຕຸວາ ປ໌ຕຸທີໂຕ ປຸ໌ຣິໂສ ທູຣໂຕວ ຕາ ປ໌ຣິວຊຊເຍຕິ ທີເປ໌ຕິຯ ຉນຸທສາ ວາ ຘເນນ ວາຕິ ອຕຸຕໂນ ວາ ຉນຸເທນ ຣຸຈິຍາ ເປ໌ເມນ, ກຕິວເສນ ລທຸຘຘເນນ ວາ ຢໍ ປຸ໌ຣິສໍ ເອຕາ ອິຕຸຖີໂຍ ອຸປ໌ເສວນຸຕິ ກຊນຸຕິຯ ຊາຕເວໂທຕິ ອຄຸຄິຯ ໂສ ທິ ຊາຕມຕຸໂຕວ ເວທິຍຕິ, ວິທິໂຕ ປ໌າກໂຝ ໂທຕີຕິ ຊາຕເວໂທຯ ໂສ ຍຖາ

ອຕ຺ຕໂນ ຄາມໍ ກາຣຕ່ ໂອກາສໍ ອນຸທຫຕິ, ເອວເມຕາປີ ຍໍ ອຸປເສວນ຺ຕິ, ຕໍ ປຸ່ຣິສໍ ຂນຍສສີລປ຺ຜຸລາສມນ຺ນາຄຕມ຺ປີ ເຕສໍ ສພ຺
ເພສໍ ຂນາທີນໍ ວິນາສນໂຕ ປຸ່ນ ຕາຍ ສມ຺ປ຺ຕ຺ຕິຍາ ອກພ຺ພຸປ຺ປ຺ຕ຺ຕິກໍ ກຸຣຸມານາ ຂິປ຺ປີ ອນຸທຫນ຺ຕິ ຊາເປນ຺ຕິ຺ ວຸຕ຺ຕມ຺ປີ ເຈຕໍ
–

‘‘ພລວນ຺ໂຕ ທຸພ຺ພລາ ໂຫນ຺ຕິ, ຖາມວນ຺ໂຕປີ ຫາຍເຣ;

ຈກ຺ຂຸມາ ອນ຺ຂກາ ໂຫນ຺ຕິ, ມາຕຸຄາມວສໍ ຄຕາ຺

‘‘ຄຸຓວນ຺ໂຕ ນິຄ຺ຄຸຓາ ໂຫນ຺ຕິ, ປ຺ຜຸລວນ຺ໂຕປີ ຫາຍເຣ;

ປ຺ມຕ຺ຕາ ພນ຺ຂເນ ເສນ຺ຕິ, ມາຕຸຄາມວສໍ ຄຕາ຺

‘‘ອຊ຺ເຊນຜ຺ຸຈ ຕປີ ສີລໍ, ສຈ຺ຈໍ ຈາຄໍ ສຕິ ມຕິ;

ອຈ຺ຂິນ຺ທນ຺ຕິ ປ຺ມຕ຺ຕສ຺ສ, ປນ຺ຖທູກີວ ຕກ຺ກຣາ຺

‘‘ຍສໍ ກິຕ຺ຕິ ຂິຕິ ສູຣໍ, ພາຫຸສຈ຺ຈໍ ປ຺ຊານນໍ;

ເຂປຍນ຺ຕິ ປ຺ມຕ຺ຕສ຺ສ, ກຜ຺ຖປ຺ຸຜ຺ຸຊໍວ ປາວໂກ’’ຕິ຺

ເອວໍ ວຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ໂຕ ‘‘ກາຄິເນຍ຺ໂຍປີ ມຍາວ ໂປ໌ເສຕພ຺ໂພ’’ຕິ ມຫນ຺ເຕນ ສກ຺ກາເຣນ ຂິຕຣໍ ຕສ຺ເສວ ທຕ຺ວາ ຕໍ ໂອປ຺ຣຊ຺ເຊ
ປ຺ຕິຜ຺ຖເປສິ຺ ໂສປີ ມາຕຸລສ຺ສ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ເຊ ປ຺ຕິຜ຺ຖຫີ຺

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຂມ຺ມເທເສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປ຺ກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຂາເນສິ, ສຈ຺ຈປ຺ຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຕ຺ຄິຕກິກ຺ຂຸ ໂສ
ຕາປ຺ຕ຺ຕິຜເລ ປ຺ຕິຜ຺ຖຫີ຺ ‘‘ຕທາ ຣາຊາ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ຺

ມຸທຸປາຕີຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທຸຕິຍາ຺

[໔໖໖] ໖຺ ຈູລຸອປໂລການຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ອກິຊ຺ຊມາເນວາຣິສ຺ມິນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ອຸກ຺ກຕ຺ຄິຕກິກ຺ຂຸເມວ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ຺ ຕຜ຺ຸຫີ ສຕ຺ຖາ
ຂມ຺ມສກໍ ອານີຕໍ ‘‘ສຈ຺ຈໍ ກິຣ, ຕ຺ວໍ ກິກ຺ຂຸ, ອຸກ຺ກຕ຺ຄິໂຕສີ’’ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຂິຕ຺ວາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ກິກ຺ຂຸ, ອິຕ຺ຖິໂຍ ນາເມຕາ
ໂປຣາຓເກ ສຸທ຺ຂສຕ຺ເຕປີ ສໍກິເລເສສຸ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຺

ອຕີເຕ ພາຣາຓສີຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ໂຕ ຣາຊາ ອປ຺ຸຕ຺ຕໂກ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອິຕ຺ຖິໂຍ ‘‘ປ຺ຸຕ຺ຕປ຺ຕ຺ຖນໍ ກໂຣຖາ’’ຕິ ອາຫ຺ ຕາ ປ຺ຸຕ຺ເຕ
ປ຺ຕ຺ເຖນ຺ຕິ຺ ເອວໍ ອທ຺ຂາເນ ຄເຕ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກາ ຈວິຕ຺ວາ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກ຺ຸຈິຂິສ຺ມິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ຺ ຕໍ ຊາຕມຕ຺ຕໍ ນ຺
ຫາເປຕ຺ວາ ຖຸຜຸລປາຍນຕ຺ຖາຍ ຂາຕິຍາ ອທໍສ຺ຸ ໂສ ປາຍມາໂນ ໂຣທຕິ, ອຖ ນໍ ອຜ຺ຸສິສ຺ສາ ອທໍສ຺ຸ ມາຕຸຄາມຫຕ຺ຖຄໂຕ ເນວ
ຕຸຕ຺ຫີ ໂຫຕິ຺ ອຖ ນໍ ເອກສ຺ສ ປາທມູລິກສ຺ສ ອທໍສຸ, ເຕນ ຄຫິຕມຕ຺ໂຕເຍວ ຕຸຕ຺ຫີ ອໂຫສິ຺ ຕໂຕ ປ຺ຜ຺ຖາຍ ປ຺ຸຣິສາວ ຕໍ ຄເຫຕ຺
ວາ ຈຣນ຺ຕິ຺ ຖຸຜ຺ຸຍໍ ປາເຍນ຺ຕາ ທຸຫິຕ຺ວາ ວາ ປາເຍນ຺ຕິ, ສາຕິອນ຺ຕເຣນ ວາ ຖນໍ ມຸເຂ ຄເປນ຺ຕິ຺ ເຕນສ຺ສ ອນິຕ຺ຖິຄນ຺ຂກຸມ
າໂຣຕິ ນາມໍ ກຣິສ຺ຸ ຕສ຺ສ ອປ຺ຣາປຣໍ ວທ຺ຂມານສ຺ສປີ ມາຕຸຄາມໍ ນາມ ທສ຺ເສຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ຺ ເຕນສ຺ສ ຣາຊາ ວິສໍເຍວ ນິສຊ຺
ຊາທິຜ຺ຖານານິ ຊານາຄາຣຜ຺ຸຈ ກາເຣສິ຺

ໂສ ຕສ຺ສ ໂສລຸອສວສ຺ສິກກາເລ ຈິນ຺ເຕສິ – ‘‘ມຍ຺ຫໍ ອຜ຺ຸໂຍ ປ຺ຸຕ຺ໂຕ ນຕ຺ຖິ, ອຍໍ ປນ ກຸມາໂຣ ກາເມ ນ ປຣິກຸຜ຺ຸຊຕິ, ຣຊ຺ຊມ຺ປີ ນ

ອິຈ຺ຉິສ຺ສຕິ, ທຸລ຺ລຫ຺ໂຘ ວຕ ເມ ປຸຕ຺ໂຕ''ຕິຯ ອຖ ນໍ ເອກາ ນຈ຺ຈຄີຕວາທິຕກຸສລາ ປຸຣິເສ ປຣິຈຣິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວເສ ກາຕຸໍ ປຜິພລາ ຕຣຸຓນາຍກິຕ຺ຖີ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ''ເທວ, ກຶ ນຸ ຈິນ຺ເຕສີ''ຕິ ອາຫ, ຣາຊາ ຕໍ ກາຣຓໍ ອາຈິກ຺ຂິຯ ''ໂຫຕຸ, ເທວ , ອຫໍ ຕໍ ປໄລເກຕ຺ວາ ກາມຣສໍ ຊານາເປສ຺ສາມິ''ຕິຯ ''ສເຈ ເມ ປຸຕ຺ຕໍ ອນິຕ຺ຖິຄນ຺ຘກຸມາຣໍ ປໄລເກຕຸໍ ສກ຺ກິສ຺ສສິ, ໂສ ຣາຊາ ກວິສ຺ສຕິ, ຕ຺ວໍ ອຄ຺ຄມເຫສີ''ຕິຯ ສາ ''ມເມໂສ ກາໂຣ, ຕຸມ຺ເຫ ມາ ຈິນ຺ຕຍິຕ຺ຖາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອາຣກ຺ຂມນຸສ຺ເສ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ອາຫ – ''ອຫໍ ປຈ຺ຈູສສມເຍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຍ຺ຍປຸຕ຺ຕສ຺ສ ສຍນຍ຺ຖາເນ ພຫິຊານາຄາເຣ ຄຕ຺ວາ ຄາຍິສ຺ສາມິຯ ສເຈ ໂສ ກຸຊ຺ຊຕິ, ມຍ຺ຫໍ ກເຖຍ຺ຍາຖ, ອຫໍ ອປຄຈ຺ຉິສ຺ສາມິຯ ສເຈ ສຸຓາຕິ, ວຓ຺ຓໍ ເມ ກເຖຍ຺ຍາຖາ''ຕິຯ ເຕ ''ສາຘູ''ຕິ ສມ຺ປຜິຈ຺ຉິສຸຯ

ສາປິ ປຈ຺ຈູສກາເລ ຕສ຺ມິ ປເທເສ ຄຕ຺ວາ ຕນ຺ຕິສ຺ສເຣນ ຄີຕສ຺ສຣໍ, ຄີຕສ຺ສເຣນ ຕນ຺ຕິສ຺ສຣໍ ອນຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ມຘຸເຣນ ສທ຺ເທນ ຄາຍິ, ກຸມາໂຣ ສຸຓນ຺ໂຕວ ນິປ຺ຊ຺ຊິ, ປຸນທິວເສ ຈ ອາສນ຺ນຍ຺ຖາເນ ຄຕ຺ວາ ຄາຍິຕຸໍ ອາຓາເປສິ, ປຸນທິວເສ ຊານາຄາເຣ ຄຕ຺ວາ ຄາຍິຕຸໍ ອາຓາເປສິ, ປຸນທິວເສ ອຕ຺ຕໂນ ສມີເປ ຄຕ຺ວາຕິ ເອວໍ ອນຸກ຺ກເມເນວ ຕຓ຺ຫໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ໂລກຘມ຺ມໍ ເສວິຕ຺ວາ ກາມຣສໍ ລຕ຺ວາ ''ມາຕຸຄາມໍ ນາມ ອຍ຺ເຍສໍ ນ ທສ຺ສາມີ''ຕິ ອສີ ຄເຫຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣວີຖີ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ປຸຣິເສ ອນຸພນ຺ຘນ຺ໂຕ ວິຈຣິຯ ອຖ ນໍ ຣາຊາ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ຕາຍ ກຸມາຣິກາຍ ສທ຺ຘິ ນຄຣາ ນິຫຣາເປສິຯ ອຸໂກປິ ອຣຍ຺ຍໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອໂຘຄງ຺ຄໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິ ປສ຺ເສ ຄງ຺ຄໍ, ເອກສ຺ມິ ສມຸທ຺ທໍ ກຕ຺ວາ ອຸກິນ຺ນມນ຺ຕເຣ ອສ຺ສມປທໍ ມາເປຕ຺ວາ ວາສໍ ກປ຺ປຍິສຸຯ ກຸມາຣິກາ ປຓ຺ຓສາລາຍໍ ນິສີທິຕ຺ວາ ກນ຺ທມູລາທີນິ ປຈຕິ, ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອຣຍ຺ຍໂຕ ຜລາຜລໍ ອາຫຣຕິຯ

ອເຖກທິວສໍ ຕສ຺ມິ ຜລາຜລຕ຺ຖາຍ ຄເຕ ສມຸທ຺ທທີປກາ ເອໂກ ຕາປໂສ ກິກ຺ຂາຈາຣຕ຺ຖາຍ ອາກາເສນ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຘູມໍ ທິສ຺ວາ ອສ຺ສມປເທ ໂອຕຣິຯ ອຖ ນໍ ສາ ''ນິສີທ, ຍາວ ປຈ຺ຈຕີ''ຕິ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ອິຕ຺ຖີກຸຕ຺ເຕນ ປໄລເກຕ຺ວາ ຊານາ ຈາເວຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍມສ຺ສ ອນ຺ຕຣຘາເປສິຯ ໂສ ປກ຺ຂຈ຺ຉິນ຺ນກາໂກ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ຕໍ ຊຫິຕ຺ວາ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ສພ຺ພທິວສໍ ຕຕ຺ເຖວ ຄຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ເວເຄນ ສມຸທ຺ທາກິມຸໂຂ ປລາຍິຯ ອຖ ນໍ ໂສ ''ປຈ຺ຈາມິຕ຺ໂຕ ເມ ອຍໍ ກວິສ຺ສຕີ''ຕິ ອສີ ຄເຫຕ຺ວາ ອນຸພນ຺ຘິຯ ຕາປໂສ ອາກາເສ ອຸປ຺ປຕນາກາຣໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ສມຸທ຺ເທ ປຕິຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ''ເອສ ຕາປໂສ ອາກາເສນາຄໂຕ ກວິສ຺ສຕິ, ຊານສ຺ສ ປຣິຫີນຕ຺ຕາ ສມຸທ຺ເທ ປຕິໂຕ, ມຍາ ທານິສ຺ສ ອວສ຺ສເຍນ ກວິຕຸໍ ວຍ຺ຍຕີ''ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ເວລນ຺ເຕ ຄຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໗ຯ

''ອກິຊ຺ຊມາເນ ວາຣິສ຺ມິໍ, ສຍໍ ອາຄມ຺ມ ອິທ຺ຘິຍາ;

ມິສ຺ສີກາວິຕ຺ຖິຍາ ຄນ຺ຕ຺ວາ, ສໍສີທສິ ມຫຓ຺ຓເວຯ

໑໘ຯ

''ອາວຍ຺ຍນິ ມຫາມາຍາ, ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍວິໂກປນາ;

ສີທນ຺ຕິ ນໍ ວິທິຕ຺ວານ, ອາຣກາ ປຣິວຊ຺ຊເຍຯ

໑໙ຯ

''ຍໍ ເອຕາ ອຸປເສວນ຺ຕິ, ຉນ຺ທສາ ວາ ຘເນນ ວາ;

ຊາຕເວໂທວ ສໍ ຖານໍ, ຂິປ຺ປໍ ອນຸທຫນ຺ຕິ ນ''ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ອກິຊ຺ຊມາເນ ວາຣິສ຺ມິນ຺ຕິ ອິມສ຺ມິ ອຸທເກ ອຈລມາເນ ອກມ຺ປມາເນ ອຸທກໍ ອນາມສິຕ຺ວາ ສຍໍ ອາກາເສເນວ ອິທ຺ຘິຍາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາຯ ມິສ຺ສີກາວິຕ຺ຖິຍາຕິ ໂລກຘມ຺ມວເສນ ອິຕ຺ຖິຍາ ສທ຺ຘິ ມິສ຺ສີກາວໍຯ ອາວຍ຺ຍນິ ມຫາມາຍາຕິ ອິຕ຺ຖິໂຍ ນາເມຕາ

ກາມາວຜຸເຜນ ອາວຜຸຜນໂຕ ອາວຜຸຜນີ, ອນນຸຕາຫິ ອິຕຸຖິມາຍາຫີ ສມນຸນາຄຕຸຕາ ມຫາມາຍາ ນາມ. ວຸຕຸຕລຸເຫຕໍ –

‘‘ມາຍາ ເຈຕາ ມຣີຈີ ຈ, ໂສໂກ ໂຣໂຄ ຈຸປຸທຸທໂວ;

ຂຣາ ຈ ພນຸຜນາ ເຈຕາ, ມຈຸຈຸປາໂສ ຄຸຫາສໂຍ;

ຕາສຸ ໂຍ ວິສຸສເສ ໂປໂສ, ໂສ ນເຣສຸ ນຣາຜໂມ’’ຕິ. (ຊາ. ໔.໔໑.໑໑໗);

ພຸຣຫຸມຈຣິຍວິໂກປນາຕິ ເສຍຸຖຈຣິຍສຸສ ເມຖຸນວິຣຕິພຸຣຫຸມຈຣິຍສຸສ ວິໂກປນາ. ສີຫນຸຕີຕິ ອິຕຸຖີໂຍ ນາເມຕາ ອິສິນໍ ພຸຣຫຸມຈຣິຍວິໂກປເນນ ອປາເຍສຸ ສີທນຸຕີ. ເສສໍ ປຸຣິມນເຍເນວ ໂຍເຊຕພຸພໍ.

ເອຕໍ ປນ ໂພຜິສຕຸຕສຸສ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ຕາປໂສ ສມຸທຸທມຊຸເຊ ຖິໂຕເຍວ ນຜຸຖຊຸຊານໍ ປຸນ ອຸປຸປາເທຕຸວາ ອາກາເສນ ອຕຸຕໂນ ວສນຜຸຖານເມວ ຄໂຕ. ໂພຜິສຕຸໂຕ ຈິນຸເຕສິ – ‘‘ອຍໍ ຕາປໂສ ເອວໍ ກາຣີໂກ ສມາໂນ ສິມຸພລິຕູລໍ ວິຍ ອາກາເສນ ຄໂຕ, ມຍາປີ ອິມິນາ ວິຍ ຊານໍ ອຸປຸປາເທຕຸວາ ອາກາເສນ ຈຣິຕຸໍ ວຜຸຜຕີ’’ຕິ. ໂສ ອສຸສມໍ ຄນຸຕຸວາ ຕໍ ອິຕຸຖິໍ ມນຸສຸສປຖໍ ເນຕຸວາ ‘‘ຄຈຸຉ, ຕຸວ’’ນຸຕິ ອຸຍຸໂຍເຊຕຸວາ ອຣຸຍໍ ປວິສິຕຸວາ ມນຸຣເມ ກູມິພາເຄ ອສຸສມໍ ມາເປຕຸວາ ອິສິປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ກສິຕປຣິກມຸມໍ ກຕຸວາ ອກິຍຸຍາ ຈ ສມາປຕຸຕິໂຍ ຈ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ພຸຣຫຸມໂລກປຣາຍໂຕ ອໂຫສິ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຜມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສິ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກຸກຕຸຖິຕກິກຸຂຸ ໂສຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຜຸຖຫີ. ‘‘ຕທາ ອນິຕຸຖິຄນຸຜກຸມາໂຣ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນຸຕິ.

ຈູລຸອປໂລການຊາຕກວຕຸຕນາ ຕຕິຍາ.

[໔໖໔] ໔. ມຫາປນາທຊາຕກວຕຸຕນາ

ປນາໂທ ນາມ ໂສ ຣາຊາຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ຄງຄາຕີເຣ ນິສິນຸໂນ ກທຸທຊິຕຸເຖຣສຸສານຸກາວໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ. ເອກສຸມິຍຸຫິ ສມເຍ ສຕຸຖາ ສາວຕຸຖິຍໍ ວສຸສໍ ວສິຕຸວາ ‘‘ກທຸທຊິກຸມາຣສຸສ ສງຄຫໍ ກຣິສຸສາມີ’’ຕິ ກິກຸຂຸສງຊປຣິວຸໂຕ ຈາຣິກໍ ຈຣມາໂນ ກທຸທິຍນຄຣໍ ປຕຸວາ ຊາຕິຍາວເນ ຕໂຍ ມາເສ ວສິ ກຸມາຣສຸສ ຍາຕປຣິປາກໍ ອາຄມຍມາໂນ. ກທຸທຊິກຸມາໂຣ ມຫາຍໂສ ອສີຕິໂກຜິວິກວສຸສ ກທຸທິຍເສຍຸຖິໂນ ເອກປຸຕຸຕໂກ. ຕສຸສ ຕິຕຸຕໍ ອຸຕູນໍ ອນຸຈຸຉວິກາ ຕໂຍ ປາສາທາ ອເຫສຸໍ. ເອເກກສຸມິ ຈຕຸຕາໂຣ ຈຕຸຕາໂຣ ມາເສ ວສຕິ. ເອກສຸມິ ວສິຕຸວາ ນາຜກປຣິວຸໂຕ ມຫນຸເຕນ ຍເສນ ອຍຸຍໍ ປາສາທໍ ຄຈຸຉຕິ. ຕສຸມິ ຂເຓ ‘‘ກຸມາຣສຸສ ຍສໍ ປສຸສິສຸສາມາ’’ຕິ ສກລນຄຣໍ ສງຂຸກິ, ປາສາທນຸຕເຣ ຈກຸກາຕິຈກຸການິ ມຍຸຈາຕິມຍຸຈານິ ພນຸຜນຸຕິ.

ສຕຸຖາ ຕໂຍ ມາເສ ວສິຕຸວາ ‘‘ມຍໍ ຄຈຸຉາມາ’’ຕິ ນຄຣວາສີນໍ ອາໂຣເຈສິ. ນາຄຣາ ‘‘ກນຸເຕ, ສຸເວ ຄມິສຸສຖາ’’ຕິ ສຕຸຖາຣໍ ນິມນຸເຕຕຸວາ ທຸຕິຍທິວເສ ພຸທຸຜປຸປມຸຂສຸສ ກິກຸຂຸສງຊສຸສ ມຫາທານໍ ສຊຸເຊຕຸວາ ນຄຣມຊຸເຊ ມຕຸຫປໍ ກຕຸວາ ອລງກຣິຕຸວາ ອາສນານິ ປຍຸຍເປຕຸວາ ກາລໍ ອາໂຣເຈສຸໍ. ສຕຸຖາ ກິກຸຂຸສງຊປຣິວຸໂຕ ຕຕຸຖ ຄນຸຕຸວາ ນິສີທິ, ມນຸສຸສາ ມຫາທານໍ ອທໍສຸ. ສຕຸຖາ ນິຜຸຖິຕກຕຸຕກິຈຸໂຈ ມຜຸຣສຸສເຣນ ອນຸໂມທນໍ ອາຣກິ. ຕສຸມິ ຂເຓ ກທຸທຊິກຸມາໂຣປິ ປາສາທໂຕ ປາສາທໍ ຄຈຸຉຕິ, ຕສຸສ ສມຸປຕຸຕິທສຸສນຕຸຖາຍ ຕໍ ທິວສໍ ນ ໂກຈິ ອຄມາສິ, ອຕຸຕໂນ ມນຸສຸສາວ ປຣິວາເຣສຸໍ. ໂສ ມນຸສຸເສ ປຸຈຸຉິ – ‘‘ອຍຸຍສຸມິ ກາເລ ມຍິ ປາສາທໂຕ ປາສາທໍ ຄຈຸຉນຸເຕ ສກລນຄຣໍ ສງຂຸກຕິ, ຈກຸກາຕິຈກຸການິ ມຍຸຈາຕິມຍຸຈານິ ພນຸຜນຸຕິ, ອຊຸຊ ປນ ຖເປຕຸວາ ມຍຸຫໍ ມນຸສຸເສ ອຍຸໂຍ ໂກຈິ ນຕຸຖິ, ກຶ ນຸ ໂຂ ການຣ’’ນຸຕິ. ‘‘ສາມິ, ສມຸມາສມຸພຸທຸໂຜ ອິມໍ ກທຸທິຍນຄຣໍ ອຸປນິສຸສາຍ ຕໂຍ ມາເສ ວສິຕຸວາ ອຊຸເຊວ ຄມິສຸສຕິ, ໂສ ກຕຸຕກິຈຸຈໍ ນິຜຸຖາເປຕຸວາ ມຫາຊນສຸສ ຜມຸມໍ ເທເສຕິ, ສກລນຄຣວາສີໂນປິ ຕສຸສ ຜມຸມກຖໍ ສຸຓນຸຕີ’’ຕິ. ໂສ ‘‘ເຕນ ຫິ ເອຖ, ມຍມຸປິ ສຸຓິສຸສາມາ’’ຕິ ສພຸພາກຣຓປຕິມຕຸຕິໂຕວ ມຫນຸເຕນ ປຣິວາເຣນ ອຸປສງກມິຕຸວາ ປຣິສປຣິຍນຸເຕ ຖິໂຕ ຜມຸມໍ ສຸຓນຸໂຕ ຖິໂຕວ ສພຸພກິເລເສ ເຂເປຕຸວາ ອຄຸຄຜລໍ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຓິ.

ສຕຸຖາ ກທຸທິຍເສຍຸຖິໍ ອາມນຸເຕຕຸວາ ‘‘ມຫາເສຍຸຖິ, ປຸຕຸໂຕ ເຕ ອລງກຕປຕິຍຕຸໂຕວ ຜມຸມກຖໍ ສຸຓນຸໂຕ ອຣຫຕຸເຕ ປຕິຜຸຖິ

ໂຕ, ເຕນສຸສ ອຊຸເຊວ ປພຸພຊິຕຸ ວາ ວຜຸຜຕິ ປຣິນິພຸພາຍິຕຸ ວາ''ຕິ ອາຫ. ''ການຸເຕ, ມຍຸຫໍ ປຸຕຸຕສຸສ ປຣິນິພຸພາເນນ ກິຈຸຈໍ ນຕຸຖິ, ປພຸພາເຊຖ ນໍ, ປພຸພາເຊຕຸວາ ຈ ປນ ນໍ ຄເຫຕຸວາ ສຸເວ ອມຸຫາກໍ ເຄຫໍ ອຸປສງກມຖາ''ຕິ. ກຄວາ ນິມນຸຕນໍ ອະິວາເສຕຸວາ ກຸລປຸຕຸຕໍ ອາທາຍ ວິຫາຣໍ ຄນຸຕຸວາ ປພຸພາເຊຕຸວາ ອຸປສມຸປທໍ ທາເປສິ. ຕສຸສ ມາຕາປິຕໂຣ ສຕຸຕາຫໍ ມຫາສກຸກາຣໍ ກຣິສຸ. ສຕຸຖາ ສຕຸຕາຫໍ ວສິຕຸວາ ກຸລປຸຕຸຕມາທາຍ ຈາຣິກໍ ຈຣນຸໂຕ ໂກຍິຄາມໍ ປາປຸຕິ. ໂກຍິຄາມວາສີໂນ ມນຸສຸສາ ພຸທຸຂປຸປມຸຂສຸສ ກິກຸຂຸສງຄສຸສ ມຫາທານໍ ອທໍສຸ. ສຕຸຖາ ກຕຸຕກິຈຸຈາວສາເນ ອນຸໂມທນໍ ອາຣກິ. ກຸລປຸຕຸໂຕ ອນຸໂມທນກາຣຕາກາເລ ພທິຄາມໍ ຄນຸຕຸວາ ''ສຕຸຖຸ ອາຄຕກາເລເຍວ ອຸຜຸຖຫິສຸສາມີ''ຕິ ຄງຄາຕິຕຸຖສມີເປ ເອກສຸມິ ຣຸກຸຂມູເລ ຊານໍ ສມາປຊຸຊິຕຸວາ ນິສີທິ . ມຫລຸລກຕຸເຖເຣສຸ ອາຄຈຸຉນຸເຕສຸປິ ອນຸຜຸຖຫິຕຸວາ ສຕຸຖຸ ອາຄຕກາເລເຍວ ອຸຜຸຖຫິ. ປຸຖຸຊຸຊນາ ກິກຸຂູ ''ອຍໍ ປຸເຣ ວິຍ ປພຸພຊິຕຸວາ ມຫາເຖເຣ ອາຄຈຸຉນຸເຕປີ ທິສຸວາ ນ ອຸຜຸຖຫາຕີ''ຕິ ກຸຊຸຊີສຸ.

ໂກຍິຄາມວາສີໂນ ມນຸສຸສາ ນາວາສງຄາເຕ ພນຸຂີສຸ. ສຕຸຖາ ນາວາສງຄາເຕ ຖຕຸວາ ''ກຫໍ , ກທຸທຊີ''ຕິ ປຸຈຸຉິ. ''ເອສ, ການຸເຕ, ອິເຮວາ''ຕິ. ''ເອຫີ, ກທຸທຊີ, ອມຸເຫຫິ ສທຸຂີ ເອກນາວໍ ອກິຣຸຫາ''ຕິ. ເຖໂຣປີ ອຸປຸປຕິຕຸວາ ເອກນາວາຍ ອຜຸຖາສີ. ອຖ ນໍ ຄງຄາຍ ມຊຸຊໍ ຄຕກາເລ ສຕຸຖາ ອາຫ – ''ກທຸທຊີ, ຕຍາ ມຫາປນາທຣາຊກາເລ ອຊຸຊາວຸຕຸຖປາສາໂທ ກທ''ນຸຕິ. ອິມສຸມິ ຖາເນ ນິມຸຄຸໂຄ, ການຸເຕຕິ. ປຸຖຸຊຸຊນາ ກິກຸຂູ ''ກທຸທຊິຕຸເຖໂຣ ອລຸລໍ ພຸຍາກໂຣຕີ''ຕິ ອາຫໍສຸ. ສຕຸຖາ ''ເຕນ ຫິ, ກທຸທຊີ, ສພຸຣຫຸມຈາຣີນໍ ກງຂໍ ຉິນຸທາ''ຕິ ອາຫ. ຕສຸມິ ຂເຕ ເຖໂຣ ສຕຸຖາຣໍ ວນຸທິຕຸວາ ອິທຸຂິພເລນ ຄນຸຕຸວາ ປາສາທຖູປິກໍ ປາທງຄຸລີຍາ ຄເຫຕຸວາ ປຄຸຈວີສຕິໂຍຊນໍ ປາສາທໍ ຄເຫຕຸວາ ອາກາເສ ອຸປຸປຕິ. ອຸປຸປຕິໂຕ ຈ ປນ ເຫຜຸຖາປາສາເທ ຖິຕານໍ ປາສາທໍ ກີນຸທິຕຸວາ ປຄຸຄາຍິ. ໂສ ເອກໂຍຊນໍ ທຸວິໂຍຊນໍ ຕິໂຍຊນນຸຕິ ຍາວ ວີສຕິໂຍຊນາ ອຸທກໂຕ ປາສາທໍ ອຸກຸຂິປີ. ອຖສຸສ ປຸຣິມກເວ ຄາຕກາ ປາສາທໂລເກນ ມຈຸຉກຈຸຉປນາຄມຕຸຫູກາ ຫຸຕຸວາ ຕສຸມິເຍວ ປາສາເທ ນິພຸພຕຸຕາ ປາສາເທ ອຸຜຸຖຫນຸເຕ ປຣິວຕຸຕິຕຸວາ ປຣິວຕຸຕິຕຸວາ ອຸທເກເຍວ ປຕີສຸ. ສຕຸຖາ ເຕ ປຕນຸເຕ ທິສຸວາ ''ຄາຕກາ ເຕ, ກທຸທຊີ, ກິລມນຸຕີ''ຕິ ອາຫ. ເຖໂຣ ສຕຸຖຸ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ປາສາທໍ ວິສຸສຊຸເຊສີ, ປາສາໂທ ຍຖາຖາເນເຍວ ປຕິຜຸຖຫີ, ສຕຸຖາ ປາຣຄງຄໍ ຄໂຕ. ອຖສຸສ ຄງຄາຕີເຣເຍວ ອາສນໍ ປຄຸຄາປຍີສຸ, ໂສ ປຄຸຄຕຸເຕ ວຣພຸທຸຂາສເນ ຕຣຸຕສູຣິໂຍ ວິຍ ຣສຸມິໂຍ ມຸຄຸຈນຸໂຕ ນິສີທິ. ອຖ ນໍ ກິກຸຂູ ''ກສຸມິ ກາເລ, ການຸເຕ, ອຍໍ ປາສາໂທ ກທຸທຊິຕຸເຖເຣນ ອຊຸຊາວຸຕຸໂຖ''ຕິ ປຸຈຸຉີສຸ. ສຕຸຖາ ''ມຫາປນາທຣາຊກາເລ''ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ວິເທຫຣຜຸເຖ ມິຖິລາຍໍ ສຸຣຸຈິ ນາມ ຣາຊາ ອໂຫສີ, ປຸຕຸໂຕປິ ຕສຸສ ສຸຣຸຈິເຍວ, ຕສຸສ ປນ ປຸຕຸໂຕ ມຫາປນາໂທ ນາມ ອໂຫສີ, ເຕ ອິມໍ ປາສາທໍ ປຜິລກີສຸ. ປຜິລາກຕຸຖາຍ ປນສຸສ ອິທໍ ປຸພຸພກມຸມໍ – ທຸເວ ປິຕາປຸຕຸຕາ ນລເອຫີ ຈ ອຸທຸມຸພຣທາຣູຫີ ຈ ປຈຸເຈກພຸທຸຂສຸສ ວສນປຕຸຕສາລໍ ກຣີສຸ. ອິມສຸມິ ຊາຕເກ ສພຸພໍ ອຕີຕວຕຸຖຸ ປກິຕຸຕກນິປາເຕ ສຸຣຸຈິຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໑໔.໑໐໔ ອາທໂຍ) ອາວິກວິສຸສຕິ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສມຸມາສມຸພຸທຸໂຂ ຫຸຕຸວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໔໐.

''ປນາໂທ ນາມ ໂສ ຣາຊາ, ຍສຸສ ຍູໂປ ສຸວຕຸຕໂຍ;

ຕີຣິຍໍ ໂສລຸອສຸພຸເພໂຂ, ອຸທຸຂມາຫຸ ສຫສຸສຂາ.

໔໑.

''ສຫສຸສກຕຸໂທ ສຕເຄຕຸທຸ, ຂຊາລຸ ຫຣິຕາມໂຍ;

ອນຈຸຈຸໍ ຕຕຸຖ ຄນຸຂພຸພາ, ຉ ສຫສຸສານີ ສຕຸຕຂາ.

໔໒.

‘‘ເອວເມຕໍ ຕທາ ອາສິ, ຍຖາ ຠາສສິ ຠທ຺ທຊິ;

ສກ຺ໂກ ອຫໍ ຕທາ ອາສິໍ, ເວຍ຺ຍາວຈ຺ຈກໂຣ ຕວາ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ຍູໂປຕິ ປາສາໂທຯ ຕິຣິຍໍ ໂສຬສຸພ຺ເພໂຘຕິ ວິຕ຺ຖາຣໂຕ ໂສຬສກຓ຺ຑປາຕວິຕ຺ຖາໂຣ ອໂຫສິຯ ອຸທ຺ຘມາຫຸ ສຫສ຺ສຘາຕິ ອຸພ຺ເພເຘນ ສຫສ຺ສກຓ຺ຑຄມນມຕ຺ຕໍ ອຸຈ຺ໂຈ ອຫຸ, ສຫສ຺ສກຓ຺ຑຄມນຄຓນາຍ ປຎ຺ຈວີສຕິໂຍຊນປ຺ປມາຓໍ ໂຫຕິຯ ວິຕ຺ຖາໂຣ ປນສ຺ສ ອຏ຺ຐໂຍຊນມຕ຺ໂຕຯ

ສຫສ຺ສກຓ຺ໂຑ ສຕເຄຓ຺ຑູຕິ ໂສ ປເນສ ສຫສ຺ສກຓ຺ຑຸພ຺ເພໂຘ ປາສາໂທ ສຕຠູມິໂກ ອໂຫສິຯ ຘຊາລູຕິ ຘຊສມ຺ປນ຺ໂນຯ ຫຣິຕາມໂຍຕິ ຫຣິຕມຓິປຣິກ຺ຂິຕ຺ໂຕຯ ອຏ຺ຐກຖາຍໍ ປນ ‘‘ສມາລຸຫຣິຕາມໂຍ’’ຕິ ປາໂຐ, ຫຣິຕມຓິມເຍຫິ ທ຺ວາຣກວາຏວາຕປາເນຫິ ສມນ຺ນາຄໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ສມາລູຕິ ກີຣ ທ຺ວາຣກວາຏວາຕປານານໍ ນາມໍຯ ຄນ຺ຘພ຺ພາຕິ ນຏາ, ຉ ສຫສ຺ສານິ ສຕ຺ຕຘາຕິ ຉ ຄນ຺ຘພ຺ພສຫສ຺ສານິ ສຕ຺ຕຘາ ຫຸຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປາສາທສ຺ສ ສຕ຺ຕສຸ ຐາເນສຸ ຣຎ຺ໂຎ ຣຕິຊນນຕ຺ຖາຍ ນຈ຺ຈິສູຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ເຕ ເອວໍ ນຈ຺ຈນ຺ຕາປິ ຣາຊານໍ ຫາເສຕຸໍ ນາສກ຺ຂິສຸ, ອຖ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ເທວນຏໍ ເປເສຕ຺ວາ ສມຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ, ຕທາ ມຫາປນາໂທ ຫສິຯ

ຍຖາ ຠາສສິ, ຠທ຺ທຊິຕິ ຠທ຺ທຊິຕ຺ເຖເຣນ ຫິ ‘‘ຠທ຺ທຊິ, ຕຍາ ມຫາປນາທຣາຊກາເລ ອຊ຺ຌາວຸຕ຺ຖປາສາໂທ ກຫ’’ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ອິມສ຺ມິໍ ຐາເນ ນິມຸຄ຺ໂຄ, ຠນ຺ເຕ’’ຕິ ວທນ຺ເຕນ ຕສ຺ມິໍ ກາເລ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຖາຍ ຕສ຺ສ ປາສາທສ຺ສ ນິພ຺ພຕ຺ຕກາໂລ ຈ ມຫາປນາທຣາຊກາໂລ ຈ ຠາສິໂຕ ໂຫຕິຯ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາ ‘‘ຍຖາ ຕ຺ວໍ, ຠທ຺ທຊິ, ຠາສສິ, ຕທາ ເອຕໍ ຕເຖວ ອໂຫສິ, ອຫໍ ຕທາ ຕວ ກາຍເວຍ຺ຍາວຈ຺ຈກໂຣ ສກ຺ໂກ ເທວານມິນ຺ໂທ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ ອາຫຯ ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ປຸຖຸຊ຺ຊນຠິກ຺ຂູ ນິກ຺ກງ຺ຂາ ອເຫສຸໍຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ມຫາປນາໂທ ຣາຊາ ຠທ຺ທຊິ ອໂຫສິ, ສກ຺ໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ມຫາປນາທຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຈຕຸຕ຺ຖາຯ

[໒໖໕] ໕ຯ ຂຸຣປ຺ປຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ທິສ຺ວາຂຸຣປ຺ເປຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ໂອສຏ຺ຐວີຣິຍໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ຕຎ຺ຫິ ສຕ຺ຖາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ ກີຣ ຕ຺ວໍ, ຠິກ຺ຂຸ, ໂອສຏ຺ຐວີຣິໂຍ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ, ຠນ຺ເຕ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ຠິກ຺ຂຸ, ກສ຺ມາ ເອວໍ ຕ຺ວໍ ນິຍ຺ຍານິກສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວີຣິຍໍ ໂອສຊິ, ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິຕາ ອນິຍ຺ຍານິກຏ຺ຐາເນປິ ວີຣິຍໍ ກຣິໍສູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ເອກສ຺ມິໍ ອຏວິອາຣກ຺ຂກກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ປຎ຺ຈປຸຣິສສຕປຣິວາໂຣ ອຏວິອາຣກ຺ຂເກສຸ ສພ຺ພເຊຏ຺ຐໂກ ຫຸຕ຺ວາ ອຏວິມຸເຂ ເອກສ຺ມິໍ ຄາເມ ວາສໍ ກປ຺ເປສິຯ ໂສ ຠຕິໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມນຸສ຺ເສ ອຏວິໍ ອຕິກ຺ກາເມຕິຯ ອເຖກສ຺ມິໍ ທິວເສ ພາຣາຓເສຍ຺ຍໂກ ສຕ຺ຖວາຫປຸຕ຺ໂຕ ປຎ຺ຈຫິ ສກຏສເຕຫິ ຕໍ ຄາມໍ ປຕ຺ວາ ຕໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ‘‘ສມ຺ມ, ສຫສ຺ສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມໍ ອຏວິໍ ອຕິກ຺ກາເມຫີ’’ຕິ ອາຫຯ ໂສ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ຕສ຺ສ ຫຕ຺ຖໂຕ ສຫສ຺ສໍ ຄເຫຕ຺ວາ, ຠຕິໍ ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕເຍວ ຕສ຺ສ ຊີວິຕໍ ປຣິຈ຺ຈຊິຯ ໂສ ຕໍ ອາທາຍ ອຏວິໍ ປາວິສິ, ອຏວິມຊ຺ເຌ ປຎ຺ຈສຕາ ໂຈຣາ ອຸຏ຺ຐຫິໍສຸ, ໂຈເຣ ທິສ຺ວາວ ເສສປຸຣິສາ ອຸເຣນ ນິປຊ຺ຊິໍສຸ, ອາຣກ຺ຂກເຊຏ຺ຐໂກ ເອໂກວ ນທນ຺ໂຕ ວຄ຺ຄນ຺ໂຕ ປຫຣິຕ຺ວາ ປຎ຺ຈສເຕປິ ໂຈເຣ ປລາເປຕ຺ວາ ສຕ຺ຖວາຫປຸຕ຺ຕໍ ໂສຕ຺ຖິນາ ກນ຺ຕາຣໍ ຕາເຣສິຯ

ສຕ຺ຖວາຫປຸຕ຺ໂຕ ປຣກນ຺ຕາເຣ ສຕ຺ຖໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ອາຣກ຺ຂກເຊຏ຺ຐກໍ ນານຄ຺ຄຣສໂຠຊນໍ ໂຠເຊຕ຺ວາ ສຍມ຺ປິ ຠຸຕ຺ຕປາຕຣາໂສ ສຸຂນິສິນ຺ໂນ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ‘‘ສມ຺ມ, ຕຖາທາຣຸຓານໍ ໂຈຣານໍ ອາວຸຘານິ ຄເຫຕ຺ວາ ອວຕ຺ຖຣຓກາເລ ເກນ ນຸ ໂຂ ເຕ ກາຣເຓນ ຈິຕ຺ຕຸຕ຺ຣາສມຕ຺ຕມ຺ປິ ນ ອຸປ຺ປນ຺ນ’’ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໘໓။

‘‘ທິສ୍ວາ ຂຸຣປ္ປေ ສມຸເວຄມຸມ္ເຍ, ຂຖ္ເຄ ຄຫິເຕ ຕິຂິເຓ ເຕລໂຣເຕ;

ຕສ္ມິ ກາຍສ္ມິ ມຣເຓ ວິຍູລ୍ເຫ, ກສ္မາ ນຸ ເຕ ນາຫຸ ຉມ္ກິຕຕ္ຕ’’ນ္ຕິ။

ຕຕ္ຖ ສມຸເວຄມຸມ္ເຍຕິ ສມຸເວເຄນ ວິສ္ສဋ္ເຖ။ ຂຖ္ເຄ ຄຫິເຕຕິ ຖຣຸຫຕ္ເທຫິ ສຸຄຫິເຕ ຂຖ္ເຄ။ ມຣເຓ ວິຍູລ୍ເຫຕິ ມຣເຓ ປຈ္ຈຸປဋ္ຖိເຕ။ ກສ္ມາ ນຸ ເຕ ນາຫູຕິ ເກນ ນຸ ໂຂ ກາຣເຓນ ນາໂຫສີ။ ຉမ္ກິຕຕ္ຕນ္ຕິ ສຣີຣຈລນံ။

ຕံ ສုຕ္ວາ ອາຣກ္ຂກເຊဋ္ຖໂກ ອິຕຣາ ທ္ເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໘໔။

‘‘ທິສ୍ວາ ຂຸຣປ္ປေ ສມຸເວຄມຸມ္ເຍ, ຂຖ္ເຄ ຄຫິເຕ ຕິຂິເຓ ເຕລໂຣເຕ;

ຕສ္ມິ ກາຍສ္ມິ ມຣເຓ ວິຍູລ୍ເຫ, ເວທံ ອລຕ္ຖံ ວິປุລံ ອຸລຸອາຣံ။

໘໕။

‘ໂສ ເວທຊາໂຕ ອຊ୍ຊຖາວີ ອມິຕ္ເຕ, ປုພ୍ເພວ ເມ ຊີວິຕມາສິ ຈຕ္ຕံ;

ນ ທິ ຊີວິເຕ ອາລຍံ ກຸພ୍ພမာໂນ, ສູໂຣ ກຍິຣາ ສູຣກິຈ္ຈံ ກທາຈິ’’ຕິ။

ຕຕ္ຖ ເວທံ ອລຕ္ຖນ္ຕິ ຕုဋ္ຖိລ୍ເຈວ ໂສມນສ္ສລ္ຈ ປဋိລກိ။ ວິປุລນ္ຕິ ພຫုံ။ ອຸລຸອາຣນ္ຕິ ອຸຕ္ຕມံ။ ອຊ្ຊຖາວິນ္ຕິ ຊີວິຕံ ປຣິຈ္ຈຊိຕ္ວາ ອກິກາວီ။ ປုພ୍ເພວ ເມ ຊີວິຕມາສິ ຈຕ္ຕນ္ຕິ ມຍາ ປုພ୍ເພວ ຕວ ຫຕ္ຖໂຕ ກຕີ ຄຕ္ຫນ္ເຕເນວ ຊີວິຕံ ຈຕ္ຕມາສີ။ ນ ທິ ຊີວິເຕ ອາລຍံ ກຸພ୍ພມາໂນຕິ ຊີວິຕສ္မိລ္ຫိ ນິກນ္ຕີ ກຸຣຸມາໂນ ປုຣິສກິຈ္ຈံ ກທາຈິປိ ນ ກໂຣຕິ။

ເອວံ ໂສ ສຣວສ္ເສ ວສ္ສນ္ເຕ ຊີວິຕນິກນ္ຕိຍາ ວິສ္ສဋ္ຖຕ္ຕາ ອຕ္ຕນາ ສູຣກິຈ္ຈສ္ສ ກຕກາວံ ລາເປຕ္ວາ ສຕ္ຖວາຫປုຕ္ຕံ ອຸຍ္ໂຍເຊຕ္ວາ ສກຄາມເມວ ປຈ္ຈາຄນ္ຕ္ວາ ທານາທີນິ ປုລ္ລານິ ກຕ္ວາ ຍຖາກမ္မံ ຄໂຕ။

ສຕ္ຖາ ອິမံ ຂມ္ມເທສນံ ອາຫຣິຕ္ວາ ສຈ္ຈານິ ປကາເສຕ္ວາ ຊາຕກံ ສโมဓາເນສິ, ສຈ္ຈປຣິໂຍສາເນ ໂອສ္ສဋ္ຖວີຣິໂຍ ກິກ္ຂု ອຣຫຕ္ເຕ ປຕိဋ္ຖຫິ။ ‘‘ຕທາ ອາຣກ္ຂກເຊဋ္ຖໂກ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ္ຕິ။

ຂຸຣປ္ປຊາຕກວဏ္ຓນາ ປဉ္ຈມາ။

[໘໖໖] ໖။ ວາຕဂ္ຄສິນ္ຂວຊາຕກວဏ္ຓນາ

ເຍນາສິກິສິຍາ ປຕ္ຫູຕິ ອິທံ ສຕ္ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ္ໂຕ ສາວຕ္ຖິຍံ ອລ្ລຕຣံ ກုဋုမ္ພိກံ ອາຣພ္ພ ກເຖສິ။ ສາວຕ္ຖိຍံ ກိເຣກາ ອກິຣູປາ ອິຕ္ຖີ ເອກံ ອກိຣູປံ ກုဋုမ္ພိກံ ທິສ្ວາ ປဋິພທ្ຂຈິຕ្ຕາ ອໂຫສິ, ສກລສຣີຣံ ຊາຍມາໂນ ວິຍສ្ສາ ອພ្ກນ្ຕເຣ ກိເລສຄ្ຄိ ອุປ្ປຊ្ຊิ။ ສາ ເນວ ກາຍສ្ສາທံ ລກိ, ນ ຈິຕ្ຕສ្ສາທံ, ກຕ្ຕမ្ປິສ្ສາ ນ ຣุຈ្ຈິ, ເກວລံ မລ្ຈກອဋนີ ຄເຫຕ្ວາ ນິປ្ຊຊิ။ ອຖ ນံ ອုປဋ្ຖາယိກາ ຈ ສຫາຍိກາ ຈ ປุຈ្ຈိຊ្ສຸ – ‘‘ກິ ນຸ ໂຂ ຕ្ວံ ກမ្ປມານຈິຕ្ຕາ ອဋນີ ຄເຫຕ្ວາ ນິປ្ນ្ນາ, ກິ ເຕ ອ ຜາສຸກ’’ນ្ຕິ။ ສາ ເອກံ ທ្ເວ ວາເຣ ອກເຖຕ្ວາ ປຸນປ្ປုນံ ວຸຈ្ຈမານາ ຕမຕ្ຖံ ອາໂຣເຈສိ။ ອຖ ນံ ຕາ ສမສ្ສາເສຕ្ວາ ‘‘ຕ្ວံ

ມາ ຈິນ຺ຕຍິ, ມຍໍ ຕໍ ອາເນສ຺ສາມາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຸຏຸມ຺ພິເກນ ສທ຺ຘິໍ ມນ຺ເຕສຸໍ, ໂສ ປຏິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ປຸນປ຺ປຸນໍ ວຸຈ຺ຈມາໂນ ອຘິວາເສສິ. ຕາ ''ອສຸກທິວເສ ອສຸກເວລາຍ ອາຄຈ຺ຉາ''ຕິ ປຏິຎ຺ຎໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ອາໂຣເຈສຸໍ. ສາ ອຕ຺ຕໂນ ສຍນຄພ຺ຠໍ ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ອຕ຺ຕານໍ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ສຍນປິຏ຺ເຐ ນິສີນ຺ນາ ຕສ຺ມິໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ສຍເນກເທເສ ນິສິນ຺ເນ ຈິນ຺ເຕສິ – ''ສຈາຫໍ ອິມສ຺ສ ຄຣຸກໍ ອກຕ຺ວາ ອິທາເນວ ໂອກາສໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ອິສ຺ສຣິຍໍ ເມ ປຣິຫາຍິສ຺ສຕິ, ອາຄຕທິວເສເຍວ ໂອກາສກຣຓໍ ນາມ ອກາຣຓໍ, ອຊ຺ຊ ນ ມງ຺ກຸໍ ກຕ຺ວາ ອຎ຺ຎສ຺ມິໍ ທິວເສ ໂອກາສໍ ກຣິສ຺ສາມີ''ຕິ. ອຖ ນໍ ຫຕ຺ຖຄຫຓາທິວເສນ ເກລິໍ ກາຕຸໍ ອາຣທ຺ຘໍ ຫຕ຺ເຖ ຄເຫຕ຺ວາ ''ອເປຫິ ອເປຫິ, ນ ເມ ຕຍາ ອຕ຺ໂຖ''ຕິ ນິພ຺ຠຈ຺ເຉສິ. ໂສ ໂອສກ຺ກິຕ຺ວາ ລຊ຺ຊິໂຕ ອຸຏ຺ຐາຍ ອຕ຺ຕໂນ ເຄຫເມວ ຄໂຕ.

ອິຕຣາ ອິຕ຺ຖິໂຍ ຕາຍ ຕຖາ ກຕຠາວໍ ຎຕ຺ວາ ກຸຏຸມ຺ພິເກ ນິກ຺ຂນ຺ເຕ ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເອວມາຫໍສຸ – ''ຕ຺ວໍ ເອຕສ຺ມິໍ ປຏິພທ຺ຘຈິຕ຺ຕາ ອາຫາຣໍ ປຏິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ນິປ຺ຊ຺ຊິ, ອຖ ນໍ ມຍໍ ປຸນປ຺ປຸນໍ ຍາຈິຕ຺ວາ ອານຍິມ຺ຫ, ຕສ຺ສ ກສ຺ມາ ໂອກາສໍ ນ ອກາສີ''ຕິ. ສາ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສິ. ອິຕຣາ ''ເຕນ ຫິ ປຎ຺ຎາຍິສ຺ສສີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກມິໍສຸ. ກຸຏຸມ຺ພິໂກ ປຸນ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາປິ ນ ໂອໂລເກສິ. ສາ ຕໍ ອລພມານາ ນິຣາຫາຣາ ຕຕ຺ເຖວ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາປຸຓິ. ກຸຏຸມ຺ພິໂກ ຕສ຺ສາ ມຕຠາວໍ ຎຕ຺ວາ ພຫຸໍ ມາລາຄນ຺ຘວິເລປນໍ ອາທາຍ ເຊຕວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ປູເຊຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣາ ຈ ''ກິໍ ນຸ ໂຂ, ອຸປາສກ, ນ ປຎ຺ຎາຍສີ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິເຕ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ''ສ຺ວາຫໍ, ຠນ຺ເຕ, ເອຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ລຊ຺ຊາຍ ພຸທ຺ຘຸປຏ຺ຐານໍ ນາຄໂຕ''ຕິ ອາຫ. ສຕ຺ຖາ ''ນ, ອຸປາສກ, ອິທາເນວ ເອສາ ກິເລສວເສນ ຕໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ອາຄຕກາເລ ຕໍ ໂອກາສໍ ອກຕ຺ວາ ລຊ຺ຊາເປສິ, ປຸພ຺ເພປິ ປນ ປຓ຺ຑິເຕສຸ ປຏິພທ຺ຘຈິຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ອາຄຕກາເລ ໂອກາສໍ ອກຕ຺ວາ ກິລເມຕ຺ວາວ ອຸຍ຺ໂຍເຊສີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ສິນ຺ຘວກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວາຕຄ຺ຄສິນ຺ຘໂວ ນາມ ຫຸຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ມງ຺ຄລອສ຺ໂສ ອໂຫສິ. ອສ຺ສໂຄປກາ ຕໍ ເນຕ຺ວາ ຄງ຺ຄາຍໍ ນ຺ຫາເປນ຺ຕິ. ອຖ ນໍ ກຸຓ຺ຑລີ ນາມ ຄທ຺ຣຠີ ທິສ຺ວາ ປຏິພທ຺ຘຈິຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ກິເລສວເສນ ກມ຺ປມານາ ເນວ ຕິຓໍ ຂາທິ, ນ ອຸທກໍ ປິວິ, ປຣິສ຺ສຸສິຕ຺ວາ ກິສາ ອຏ຺ຐິຈມ຺ມມຕ຺ຕາ ອໂຫສິ. ອຖ ນໍ ປຸຕ຺ໂຕ ຄທ຺ຣຠໂປຕໂກ ມາຕຣໍ ປຣິສ຺ສຸສ຺ສມານໍ ທິສ຺ວາ ''ກິໍ ນຸ ໂຂ ຕ຺ວໍ, ອມ຺ມ, ເນວ ຕິຓໍ ຂາທສິ, ນ ອຸທກໍ ປິວສິ, ປຣິສ຺ສຸສິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກມ຺ປມານາ ນິປ຺ຊ຺ຊສິ, ກິໍ ເຕ ອຜາສຸກ''ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ສາ ອກເຖຕ຺ວາ ປຸນປ຺ປຸນໍ ວຸຈ຺ຈມານາ ຕມຕ຺ຖໍ ກເຖສິ. ອຖ ນໍ ປຸຕ຺ໂຕ ສມ຺ມສ຺ສາເສຕ຺ວາ ''ອມ຺ມ, ມາ ຈິນ຺ຕຍິ, ອຫໍ ຕໍ ອາເນສ຺ສາມີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ວາຕຄ຺ຄສິນ຺ຘວສ຺ສ ນ຺ຫາຍິຕຸໍ ອາຄຕກາເລ ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ''ຕາຕ, ມຍ຺ຫໍ ມາຕາ ຕຸມ຺ເຫສຸ ປຏິພທ຺ຘຈິຕ຺ຕາ ນິຣາຫາຣາ ສຸສ຺ສິຕ຺ວາ ມຣິສ຺ສຕິ, ຊີວິຕທານມສ຺ສາ ເທຖາ''ຕິ ອາຫ. ''ສາຘຸ, ຕາຕ, ທສ຺ສາມິ, ອສ຺ສໂຄປກາ ມໍ ນ຺ຫາເປຕ຺ວາ ໂຖກໍ ຄງ຺ຄາຕີເຣ ວິຈຣຓຕ຺ຖາຍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊນ຺ຕິ, ຕ຺ວໍ ມາຕຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕໍ ປເທສໍ ເອຫີ''ຕິ. ໂສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມາຕຣໍ ອາເນຕ຺ວາ ຕສ຺ມິໍ ປເທເສ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ປຏິຈ຺ຉນ຺ໂນ ອຏ຺ຐາສິ.

ອສ຺ສໂຄປກາປິ ວາຕຄ຺ຄສິນ຺ຘວໍ ຕສ຺ມິໍ ຒາເນ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສຸໍ. ໂສ ຕໍ ຄທ຺ຣຠີ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ອຸປສງ຺ກມິ. ອຖ ສາ ຄທ຺ຣຠີ ຕສ຺ມິໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ສຣີຣໍ ອຸປສິງ຺ຆມາເນ ''ສຈາຫໍ ຄຣຸໍ ອກຕ຺ວາ ອາຄຕກ຺ຂເຓເຍວສ຺ສ ໂອກາສໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ເອວໍ ເມ ຍໂສ ຈ ອິສ຺ສຣິຍຎ຺ຈ ປຣິຫາຍິສ຺ສຕິ, ອນິຈ຺ຉມານາ ວິຍ ຠວິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ''ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ສິນ຺ຘວສ຺ສ ເຫຏ຺ຐາຫນຸເກ ປາເທນ ປຫຣິຕ຺ວາ ປລາຍິ, ທນ຺ຕມູລມສ຺ສ ຠິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຄຕກາໂລ ວິຍ ອໂຫສິ. ວາຕຄ຺ຄສິນ຺ຘໂວ ''ກາ ເມ ເອຕາຍ ອຕ຺ໂຖ''ຕິ ລຊ຺ຊິໂຕ ຕໂຕວ ປລາຍິ. ສາ ວິປ຺ປຏິສາຣິນີ ຫຸຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ປຕິຕ຺ວາ ໂສຈມານາ ນິປ຺ຊ຺ຊິ.

ອຖ ນໍ ປຸຕ຺ໂຕ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໘໗.

''ເຍນາສິ ກິສິຍາ ປຓ຺ຑຸ, ເຍນ ຠຕ຺ຕໍ ນ ຣຸຈ຺ຈຕິ;

ອຍໍ ໂສ ອາຄໂຕ ກຕ຺ຕາ, ກສ຺ມາ ທານິ ປລາຍສີ''ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເຍນາຕິ ຕສ຺ມິ ປຒິພທ຺ຘຈິຕ຺ຕຕາຍ ເຍນ ກາຣຓາກູເຕນ។

ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ຄຫ຺ຣກີ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໗។

‘‘ສເຈ ປນາຫິເກເນວ, ສມຸຖ຺ໂທ ນາມ ຊາຍຕິ;

ຍໂສ ທາຍຕິ ອິຕ຺ຖີນໍ, ຕສ຺ມາ ຕາຕ ປລາຍທ’’ນ຺ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ອາຫິເກເນວາຕິອາຫິໂຕວ ປຖມເມວ។ ສມຸຖ຺ໂທຕິ ເມຖຸນສມຸມສໍໂຍຄວເສນ ນິຕ຺ຕສມຸຖ຺ໂທ។ ຍໂສ ທາຍຕິ ອິຕ຺ຖີນນ຺ຕິ, ຕາຕ, ອິຕ຺ຖີນຄຸທີ ຄຣຸກໍ ອກຕ຺ວາ ອາຫິໂຕວ ສມຸຖວໍ ກຸຣຸມານານໍ ຍໂສ ທາຍຕິ, ອິສ຺ສຣິຍຄພຸພິຕກາໂວ ປຣິຫາຍຕິຕິ។ ເອວໍ ສາ ອິຕ຺ຖີນໍ ສກາວໍ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ກເຖສິ។

ຕຕິຍຄາຖໍ ປນ ສຕ຺ຖາ ອກິສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ຫຸຕ຺ວາ ອາຫ –

໔໘។

‘‘ຍສສ຺ສິນໍ ກຸເລ ຊາຕໍ, ອາຄຕໍ ຍາ ນ ອິຈ຺ຉຕິ;

ໂສຈຕິ ຈິຣຣຕ຺ຕາຍ, ວາຕຄ຺ຄມິວ ກທ຺ທລີ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ຍສສ຺ສິນນ຺ຕິ ຍສສມ຺ປນ຺ນໍ។ ຍາ ນ ອິຈ຺ຉຕີຕິ ຍາ ອິຕ຺ຖີ ຕຖາຣູປໍ ປຸຣິສໍ ນ ອິຈ຺ຉຕີ។ ຈິຣຣຕ຺ຕາຍາຕິ ຈິຣຣຕ຺ຕໍ, ທີຆມທ຺ທານນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ກຸຘຸມ຺ພິໂກ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຕ຺ຖຫິ។ ‘‘ຕທາ ຄທ຺ຣກີ ສາ ອິຕ຺ຖີ ອໂຫສິ, ວາຕຄ຺ຄສິນ຺ຘໂວ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ។

ວາຕຄ຺ຄສິນ຺ຘວຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຉຕ຺ຖາ។

[໔໗໗] ໗។ ກກ຺ກາຍກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ສີຄໍມິໂຕຕີ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຍ຺ຍຕຣໍ ອິຕ຺ຖີໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ។ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ກິເຣໂກ ກຸຘຸມ຺ພິໂກ ອຕ຺ຕໂນ ກຣິຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸທ຺ທານໂສຘນຕ຺ຖາຍ ຊນປທໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຸທ຺ທາຣໍ ໂສເຘຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ໂຈເຣທິ ຄຫີໂຕ។ ກຣິຍາ ປນສ຺ສ ອກິຣູປາ ປາສາທິກາ ທສ຺ສນີຍາ, ໂຈຣເຊຕ຺ຖໂກ ຕສ຺ສາ ສິເນເຫນ ກຸຘຸມ຺ພິກໍ ມາເຣຕຸໍ ອາຣກິ។ ສາ ປນ ອິຕ຺ຖີ ສີລວຕີ ອາຈາຣສມ຺ປນ຺ນາ ປຕິເທວຕາ, ສາ ໂຈຣເຊຕ຺ຖກສ຺ສ ປາເທສຸ ນິປຕິຕ຺ວາ ‘‘ສາມິ, ສເຈ ມຍິ ສິເນໂຫ ອຕ຺ຖິ, ມາ ມຍ຺ຫໍ ສາມິກໍ ມາເຣຫີ។ ສເຈ ມາເຣສິ, ອຫມ຺ປິ ວິສໍ ວາ ຂາທິຕ຺ວາ ນາສວາຕໍ ວາ ສມ຺ນິຣຸມ຺ກິຕ຺ວາ ມຣິສ຺ສາມິ, ຕຍາ ປນ ສທ຺ຘິ ນ ຄມິສ຺ສາມິ, ມາ ເມ ອກາຣເຕນ ສາມິກໍ ມາເຣຫີ’’ຕິ ຍາຈິຕ຺ວາ ຕໍ ວິສ຺ສຊ຺ຊາເປສິ។ ເຕ ອຸໂກປີ ໂສຕ຺ຖິນາ ສາວຕ຺ຖິ ປຕ຺ວາ ເຊຕວນປິຕ຺ຖິວິຫາເຣນ ຄຈ຺ຉນ຺ຕາ ‘‘ວິຫາຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິສ຺ສາມາ’’ຕິ ຄນ຺ຘກຸຒິປຣິເວຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທີສຸ។ ເຕ ສຕ຺ຖາຣາ ‘‘ກຫໍ ຄຕຕ຺ຖ, ອຸປາສກາ’’ຕິ ປຸຝ຺ຖາ ‘‘ອຸທ຺ທາຣໂສຘນຕ຺ຖາຍາ’’ຕິ ອາຫໍສຸ។ ‘‘ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ປນ ອາໂຣຄ຺ເຍນ ອາຄຕຕ຺ຖາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ກຸຘຸມ຺ພິໂກ ອາຫ – ‘‘ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ໂນ, ກນ຺ເຕ, ໂຈຣາ ຄຕ຺ຫີສຸ, ຕຕ຺ເຣສາ ມໍ ມາຣິຍມານໍ ໂຈຣເຊຕ຺ຖກໍ ຍາຈິຕ຺ວາ ໂມເຈສິ, ອິມໍ ນິສ຺ສາຍ ມຍາ ຊີວິຕໍ ລທ຺ຘ’’ນ຺ຕິ។ ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ, ອຸປາສກ, ອິທາເນເວຕາຍ ເອວໍ ຕຸຍ຺ຫໍ ຊີວິຕໍ ທິນ຺ນໍ, ປຸພ຺ເພປີ ປຕ຺ທິຕານມ຺ປີ ຊີວິຕໍ ອທາສິເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ຫິມວນ຺ເຕ ມຫາອຸທກຣຫເທ, ຕຕ຺ຖ ມຫາສຸວຓ຺ຓກກ຺ກຏໂກ ອໂຫສິຯ ໂສ ຕສ຺ສ ນິວາສກາເຣນ "ກຸຬີຣທໂຫ"ຕິ ປຎ຺ຎາຍິຕ຺ຖຯ ກກ຺ກຏໂກ ມຫາ ອໂຫສິ ຂລມຓ຺ຑລປ຺ປມາໂຓ, ຫຕ຺ຖີ ຄເຫຕ຺ວາ ວທິຕ຺ວາ ຂາທຕິຯ ຫຕ຺ຖີ ຕສ຺ສ ກເຍນ ຕຕ຺ຖ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ໂຄຈຣໍ ຄຓ຺ຫິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກນ຺ຕິຯ ຕທາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ກຸຬີຣທຫໍ ອຸປນິສ຺ສາຍ ວສມານໍ ຫຕ຺ຖິຍູຖເຊຏ຺ຐກໍ ປຏິຈ຺ຈ ກເຣຓຸຍາ ກຸຈ຺ຉິສ຺ມິໍ ປຏິສນ຺ຘີ ຄຓ຺ຫິຯ ອຖສ຺ສ ມາຕາ "ຄພ຺ພໍ ຣກ຺ຂິສ຺ສາມີ"ຕິ ອຎ຺ຎໍ ປພ຺ພຕປ຺ປເທສໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຄພ຺ພໍ ຣກ຺ຂິຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕໍ ວິຊາຍິຯ ໂສ ອນຸກ຺ກເມນ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ມຫາສຣີໂຣ ຖາມສມ຺ປນ຺ໂນ ໂສຠຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ໂຕ ອຎ຺ຊນປ຺ພໂຕ ວິຍ ອໂຫສິຯ ໂສ ເອກາຍ ກເຣຓຸຍາ ສທ຺ຘິ ສໍວາສໍ ກປ຺ເປຕ຺ວາ "ກກ຺ກຏກໍ ຄຓ຺ຫິສ຺ສາມີ"ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ຠຣິຍຎ຺ຈ ມາຕຣຎ຺ຈ ອາທາຍ ຕໍ ຫຕ຺ຖິຍູຖໍ ອຸປສງກມິຕ຺ວາ ປິຕຣໍ ປສ຺ສິຕ຺ວາ "ຕາຕ, ອຫໍ ກກ຺ກຏກໍ ຄຓ຺ຫິສ຺ສາມີ"ຕິ ອາຫຯ ອຖ ນໍ ປິຕາ "ນ ສກ຺ຂິສ຺ສສິ, ຕາຕາ"ຕິ ວາເຣຕ຺ວາ ປຸນປ຺ປຸນໍ ວທນ຺ຕໍ "ຕ຺ວຎ຺ເຎວ ຊານິສ຺ສສີ"ຕິ ອາຫຯ

ໂສ ກຸຬີຣທຫໍ ອຸປນິສ຺ສາຍ ວສນ຺ເຕ ສພ຺ພວາຣເຓ ສນ຺ນິປາເຕຕ຺ວາ ສພ຺ເພຫິ ສທ຺ຘິ ທຫສມີປໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ "ກິໍ ໂສ ກກ຺ກຏໂກ ໂອຕຣຓກາເລ ຄຓ຺ຫາຕິ, ອຸທາຫຸ ໂຄຈຣໍ ຄຓ຺ຫນກາເລ, ອຸທາຫຸ ອຸຕ຺ຕຣຓກາເລ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ "ອຸຕ຺ຕຣຓກາເລ"ຕິ ສຸຕ຺ວາ "ເຕນ ຫິ ຕຸມ຺ເຫ ກຸຬີຣທຫໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຍາວທຕ຺ຖໍ ໂຄຈຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປຐມໍ ອຸຕ຺ຕຣຖ, ອຫໍ ປຈ຺ຉໂຕ ຠວິສ຺ສາມີ"ຕິ ອາຫຯ ວາຣຓາ ຕຖາ ກຣິໍສຸຯ ກຸຬີໂຣ ປຈ຺ຉໂຕ ອຸຕ຺ຕຣນ຺ຕໍ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ມຫາສຓ຺ຑາເສນ ກມ຺ມາໂຣ ໂລຫສລາກໍ ວິຍ ອຬທ຺ວເຍນ ປາເທ ທຬ຺ຫໍ ຄຓ຺ຫິ, ກເຣຓຸກາ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ອວິຊຫິຕ຺ວາ ສມີເປເຍວ ອຏ຺ຐາສິຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອາກຑ຺ຒນ຺ໂຕ ກຸຬີຣໍ ຈາເລຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ, ກຸຬີໂຣ ປນ ຕໍ ອາກຑ຺ຒນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ອຠິມຸຂໍ ກໂຣຕິຯ ໂສ ມຣຓຠຍຕຊ຺ຊິໂຕ ພທ຺ຘຣວໍ ຣວິ, ສພ຺ເພ ວາຣຓາ ມຣຓຠຍຕຊ຺ຊິຕາ ໂກຎ຺ຈນາທໍ ກຕ຺ວາ ມຸຕ຺ຕກຣີສໍ ຈຊມານາ ປລາຍິໍສຸ, ກເຣຓຸກາປິສ຺ສ ສຓ຺ຐາຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕີ ປລາຍິຕຸໍ ອາຣຠິຯ

ອຖ ນໍ ໂສ ອຕ຺ຕໂນ ພທ຺ຘກາວໍ ສຎ຺ຎາເປຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ອປລາຍນຕ຺ຖໍ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໑ຯ ຕຕ຺ຖ ສິງຄີ ມິໂຄຕິ ສິງຄີ ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ໂຓ ມິໂຄຯ ທ຺ວິຫິ ອຬເຫິ ສິງຄກິຈ຺ຈໍ ສາເຘນ຺ເຕຫິ ຍຸຕ຺ຕຕາຍ ສິງຄີຕິ ວຸຕ຺ໂຕຯ ມິໂຄຕິ ປນ ສພ຺ພປາຓສງຄາຫກວເສນ ອິຘ ກຸຬີໂຣ ວຸຕ຺ໂຕຯ ອາຍຕຈກ຺ຂຸເນຕ຺ໂຕຕິ ເອຕ຺ຖ ທສ຺ສນຎ຺ເຎນ ຈກ຺ຂຸ, ນຍນຎ຺ເຎນ ເນຕ຺ຕໍ, ອາຍຕານິ ຈກ຺ຂຸສງຂາຕານິ ເນຕ຺ຕານິ ອສ຺ສາຕິ ອາຍຕຈກ຺ຂຸເນຕ຺ໂຕ, ທີຆອກ຺ຂີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອຏ຺ຐິເມວສ຺ສ ຕຈກິຈ຺ຈໍ ສາເຘຕີຕິ ອຏ຺ຐິຕ຺ຕໂຈຯ ເຕນາຠິພູໂຕຕິ ເຕນ ມິເຄນ ອຠິພູໂຕ ອຊ຺ໂຌຕ຺ຖໂຕ ນິຈ຺ຈລໍ ຄຫິໂຕ ຫຸຕ຺ວາຯ ກປຓໍ ຣຸທາມີຕິ ກາຣຸຎ຺ຎປ຺ປຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຣຸທາມິ ວິຣວາມິຯ ມາ ເຫວ ມນ຺ຕິ ມໍ ເອວຣູປໍ ພ຺ຍສນປ຺ປຕ຺ຕໍ ອຕ຺ຕໂນ ປາຓສມໍ ປິຍສາມິກໍ ຕ຺ວໍ ມາ ເຫວ ຊຫີຕິຯ

ອຖ ສາ ກເຣຓຸກາ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕໍ ອສ຺ສາສຍມານາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໐ຯ

"ອຍ຺ຍ ນ ຕໍ ຊຫິສ຺ສາມິ, ກຸຎ຺ຊຣໍ ສຏ຺ຐິຫາຍນໍ;

ປຖພ຺ຍາ ຈາຕຸຣນ຺ຕາຍ, ສຸປ຺ປິໂຍ ໂຫສິ ເມ ຕ຺ວ"ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ສຏ຺ຐິຫາຍນນ຺ຕິ ຊາຕິຍາ ສຏ຺ຐິວສ຺ສກາລສ຺ມິໍ ຫິ ກຸຎ຺ຊຣາ ຖາເມນ ປຣິຫາຍນ຺ຕິ, ສາ ອຫໍ ເອວໍ ຖາມຫີນໍ ອິມໍ ພ຺ຍສນປ຺ປຕ຺ຕໍ ຕໍ ນ ຊຫິສ຺ສາມິ, ມາ ກາຍິ, ອິມິສ຺ສາ ຫິ ຈຕູສຸ ທິສາສຸ ສມຸທ຺ທໍ ປຕ຺ວາ ຐິຕາຍ ຈາຕຸຣນ຺ຕາຍ ປຖວິຍາ ຕ຺ວໍ ມຍ຺ຫໍ ສຸຏ຺ຐຸ ປິໂຍຕິຯ

ອຖ ນໍ ສນ຺ຖມ຺ເຠຕ຺ວາ "ອຍ຺ຍ, ອິທານິ ຕໍ ກຸຬີເຣນ ສທ຺ຘິ ໂຖກໍ ກຖາສລ຺ລາປໍ ລຠມານາ ວິສ຺ສຊ຺ຊາເປສ຺ສາມີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ກຸຬີຣໍ ຍາຈມານາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໑໗

‘‘ເຍ ກຸລຸອີຣາ ສມຸທຸທສຸມິ, ຄງຄາຍ ຍມຸນາຍ ຈ;

ເຕສໍ ຕຸວໍ ວາຣິໂຊ ເສຍຸໂຖ, ມຸຍຸຈ ໂຣທນຸຕິຍາ ປຕິ’’ນຸຕິ໗

ຕສຸສຕຸໂຖ – ເຍ ສມຸທຸເທ ວາ ຄງຄາຍ ວາ ຍມຸນາຍ ວາ ກຸລຸອີຣາ, ສພຸເພສໍ ວຕຸຕສມຸປຕຸຕິຍາ ຈ ມຫນຸຕຕຸເຕນ ຈ ຕຸວເມວ ເສຍຸໂຖ ອຸຕຸຕໂມ໗ ເຕນ ຕໍ ຍາຈາມິ, ມຍຸຫໍ ໂຣທມານາຍ ສາມິກໍ ມຸຍຸຈາຕິ໗

ກຸລຸອີໂຣ ຕສຸສາ ກາຍມານາຍ ອິຕຸຖິສທຸເທ ນິມິຕຸຕໍ ຄເຫຕຸວາ ອາກາຫຸເມີຍມານໂສ ຫຸຕຸວາ ວາຣຕາສຸສ ປາທໂຕ ອລຸເອ ວິນິເວເຖນຸໂຕ ‘‘ອຍໍ ວິສຸສຍຸໂຖ ອິທໍ ນາມ ກຣິສຸສຕີ’’ຕິ ນ ກິຍຸຈິ ອຍຸຍາສິ໗ ອຖ ນໍ ວາຣໂຕ ປາທໍ ອຸກຸຂິປິຕຸວາ ປີຍຸຖິຍໍ ອກຸກມິ, ຕາວເທວ ອຍຸຖິນີ ກິຊຊີສຸ໗ ວາຣໂຕ ຕຸຍຸຖຣວໍ ຣວິ, ສພຸເພ ວາຣຕາ ສນຸນິປຕິຕຸວາ ກຸລຸອີຣໍ ນີຫຣິຕຸວາ ມຫີຕເລ ຖເປຕຸວາ ມທຸທນຸຕາ ຈຸຕຸຕວິຈຸຕຸຕມກໍສຸ໗ ຕສຸສ ທຸເວ ອລຸອາ ສຣີຣໂຕ ກິຊຊິຕຸວາ ເອກມນຸເຕ ປຕິສຸ໗ ໂສ ຈ ກຸລຸອີຣທໂຫ ຄງຄາຍ ເອກາພທຸໂຂ , ຄງຄາຍ ປູຣຕກາເລ ຄງໂຄທເກນ ປູຣຕິ, ອຸທເກ ມນຸທີກູເຕ ທຫໂຕ ອຸທກໍ ຄງຄໍ ໂອຕຣຕິ໗ ອຖ ທຸເວປີ ເຕ ອລຸອາ ອຸປຸລວິຕຸວາ ຄງຄາຍ ວຸຍຸຫີສຸ໗ ເຕສຸ ເອໂກ ສມຸທຸທໍ ປາວິສິ, ເອກໍ ທສກາຕິກຣາຊາໂນ ອຸທເກ ກີລອມານາ ລກິຕຸວາ ອາລຸອີງຄໍ ນາມ ມຸທິງຄໍ ອກໍສຸ໗ ສມຸທຸທໍ ປນ ປວິຍຸຖໍ ອສຸຣາ ຄເຫຕຸວາ ອາລມຸພຣໍ ນາມ ເກຣີ ກາເຣສຸໍ໗ ເຕ ອປຣກາເຄ ສກຸເກນ ສງຄາເມ ປຣາຊິຕາ ຕໍ ຉຫຸເທຕຸວາ ປລາຍີສຸ, ອຖ ນໍ ສກຸໂກ ອຕຸຕໂນ ອຕຸຖາຍ ຄຕຸຫາເປສິ໗ ‘‘ອາລມຸພຣເມໂຝ ວິຍ ຖນຕີ’’ຕິ ຕໍ ສນຸຊາຍ ວທນຸຕິ໗

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຊມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສິ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ອຸໂກ ຊຍມຸປຕິກາ ໂສຕາປຕຸຕິຍເລ ປຕິຍຸຖຫີສຸ ໗ ‘‘ຕທາ ກເຣຕຸກາ ອຍໍ ອຸປາສິກາ ອໂຫສິ, ວາຣໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນຸຕິ໗

ກກຸກຍກຊາຕກວຕຸຕນາ ສຕຸຕມາ໗

[໔໗໘] ໘໗ ອາຣາມທູສກຊາຕກວຕຸຕນາ

ໂຍ ເວ ສພຸພສເມຕານນຸຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ທກຸຂິຕາຄິຣິຊນປເທ ອຍຸຍຕຣໍ ອຸຍຸຍານປາລປຸຕຸຕໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ໗ ສຕຸຖາ ກິຣ ວຸຕຸຖວສຸໂສ ເຊຕວນາ ນິກຸຂມິຕຸວາ ທກຸຂິຕາຄິຣິຊນປເທ ຈາຣິກໍ ຈຣິ໗ ອເຖໂກ ອຸປາສໂກ ພຸທຸຜປຸປມຸຂໍ ກິກຸຂຸສງຆໍ ນິມນຸເຕຕຸວາ ອຸຍຸຍາເນ ນິສີທາເປຕຸວາ ຍາຄຸຂຊຊເກຫິ ສນຸຕປຸເປຕຸວາ ‘‘ອຍຸຍາ, ອຸຍຸຍານຈາຣິກໍ ຈຣິຕຸກາມາ ອິມິນາ ອຸຍຸຍານປາເລນ ສທຸຊີ ຈຣນຸຕູ’’ຕິ ວຕຸວາ ‘‘ອຍຸຍານໍ ຜລາຜລານິ ທເທຍຸຍາສີ’’ຕິ ອຸຍຸຍານປາລໍ ອາຕາເປສິ໗ ກິກຸຂູ ຈຣມານາ ເອກໍ ຊິທຸທຍຸຖານໍ ທິສຸວາ ‘‘ອິທໍ ຖານໍ ຊິທຸທໍ ວິຣລຸອຣຸກຸຂໍ, ກິໍ ນຸ ໂຂ ກາຣຕ’’ນຸຕິ ປຸຈຸຊີສຸ໗ ອຖ ເນສໍ ອຸຍຸຍານປາໂລ ອາຈິກຸຂິ – ‘‘ເອໂກ ກິຣ ອຸຍຸຍານປາລປຸຕຸໂຕ ອຸປໂຣປເກສຸ ອຸທກໍ ອາສິຍຸຈນຸໂຕ ‘ມູລປຸປມາເຕນ ອາສິຍຸຈິສຸສາມີ’ຕິ ອຸປຸປາເຜຕຸວາ ມູລປຸປມາເຕນ ອຸທກໍ ອາສິຍຸຈິ, ເຕນ ຕໍ ຖານໍ ຊິທຸທໍ ຊາຕ’’ນຸຕິ໗ ກິກຸຂູ ສຕຸຖຸ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ຕມຕຸຖໍ ອາໂຣເຈສຸໍ໗ ສຕຸຖາ ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ ປຸພຸເພປີ ໂສ ກຸມາຣໂກ ອາຣາມທູສໂກເຍວາ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ໗

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ວິສຸສເສເນ ນາມ ຣຍຸເຍ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ອຸສຸສເວ ຆຸຍຸເຖ ອຸຍຸຍານປາໂລ ‘‘ອຸສຸສວໍ ກີລຸອິສຸສາມີ’’ຕິ ອຸຍຸຍານວາສິໂນ ມກຸກເຜ ອາຫ – ‘‘ອິທໍ ອຸຍຸຍານໍ ຕຸມຸຫາກໍ ພຫູປກາຣໍ , ອຫໍ ສຕຸຕາຫໍ ອຸສຸສວໍ ກີລຸອິສຸສາມີ, ຕຸມຸເຫ ສຕຸຕ ທິວເສ ອຸປໂຣປເກສຸ ອຸທກໍ ອາສິຍຸຈຖາ’’ຕິ໗ ເຕ ‘‘ສາຊູ’’ຕິ ສມຸປຜິຈຸຊີສຸ໗ ໂສ ເຕສໍ ຈມຸມຆເຍ ທຕຸວາ ປກຸກາມິ໗ ມກຸກຍາ ອຸທກໍ ອາສິຍຸຈນຸຕາ ອຸປໂຣປເກສຸ ອາສິຍຸຈີສຸ໗ ອຖ ເນ ມກຸກຍເຊຍຸຖໂກ ອາຫ – ‘‘ອາຄເມຖ ຕາວ, ອຸທກໍ ນາມ ສພຸພກາລໍ ທຸລຸລກໍ, ຕໍ ຣກຸຂິຕພຸພໍ, ອຸປໂຣປເກ ອຸປຸປາເຜຕຸວາ ມູລປຸປມາຕໍ ຍຕຸວາ ທີຆມູລເກສຸ ພທຸໍ, ຣສຸສມູລເກສຸ ອປຸປໍ ອຸທກໍ ສິຍຸຈິຕຸໍ ວຍຸຍຕີ’’ຕິ໗ ເຕ ‘‘ສາຊູ’’ຕິ ວຕຸວາ ເອກຈຸເຈ ອຸປໂຣປເກ ອຸປຸປາເຜຕຸວາ ຄຈຸຉນຸຕິ, ເອກຈຸເຈ ເຕ ໂຣເປຕຸວາ ອຸທກໍ ສິຍຸຈນຸຕິ໗

ຕສຸມີ ກາເລ ໂພຊິສຕຸໂຕ ພາຣາຕສີຍໍ ເອກສຸສ ກຸລສຸສ ປຸຕຸໂຕ ອໂຫສິ, ໂສ ເກນຈິເທວ ກຣຕີເຍນ ອຸຍຸຍານໍ ຄນຸຕຸວາ ເຕ

ມກ຺ກເຜ ຕຖ຺າ ກໂຣນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ‘‘ໂກ ຕຸມ຺ເຫ ເອວໍ ກາເຣຕີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ວານຣເຊຍ຺ຍໂກ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ເຊຍ຺ຍກ຺ສ຺ສ ຕາວ ໂວ ອຍໍ ປ຺ລ຺ຍາ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ປນ ກີທິສີ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ຕມຕ຺ຖໍ ປ຺ກາເສນ຺ໂຕ ອິມໍ ປ຺ຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໘໗

‘‘ໂຍ ເວ ສພ຺ພສເມຕານໍ, ອຫຸວາ ເສຍ຺ຍສມ຺ມໂຕ;

ຕສ຺ສາຍໍ ເອທິສີ ປ຺ລ຺ຍາ, ກິເມວ ອິຕຣາ ປຊາ’’ຕິ໗

ຕຕ຺ຖ ສພ຺ພສເມຕານນ຺ຕິ ອິເມສໍ ສພ຺ເພສໍ ສມານຊາຕິຍໍ໗ ອຫຸວາຕິ ອໂຫສິ໗ ກິເມວ ອິຕຣາ ປຊາຕິ ຍາ ອິຕຣາ ເອເຕສຸ ລາມິກາ ປຊາ, ກີທິສາ ນຸ ໂຂ ຕສ຺ສາ ປ຺ລ຺ຍາຕິ໗

ຕສ຺ສ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ວານຣາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫໍສຸ –

໔໙໗

‘‘ເອວເມວ ຕ຺ວໍ ພ຺ຣຫ຺ເມ, ອນລ຺ລາຍ ວິນິນ຺ທສິ;

ກຖໍ ມູລໍ ອທິສ຺ວານ, ຣຸກ຺ຂໍ ຊລ຺ລາ ປຕິຍ຺ຄິຕ’’ນ຺ຕິ໗

ຕຕ຺ຖ ພ຺ຣຫ຺ເມຕິ ອາລປນມຕ຺ຕໍ໗ ອຍໍ ປເນຕ຺ຖ ສງ຺ເຂປຕ຺ໂຖ – ຕ຺ວໍ, ໂກ ປຸຣິສ, ກາຣຕາກາຣຕໍ ອຊານິຕ຺ວາ ເອວເມວ ອມ຺ເຫ ວິນິນ຺ທສິ, ຣຸກ຺ຂໍ ນາມ ‘‘ຄມ຺ກິເຣ ປຕິຍ຺ຄິໂຕ ວາ ເອສ, ນ ວາ’’ຕິ ມູລໍ ອນຸປ຺ປາເຜຕ຺ວາ ກຖໍ ລາຕຸ ສກ຺ກາ, ເຕນ ມຍໍ ອຸປ຺ປາເຜຕ຺ວາ ມູລປ຺ປມາເຕນ ອຸທກໍ ອາສິລ຺ຈາມາຕິ໗

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໕໐໗

‘‘ນາຫໍ ຕຸມ຺ເຫ ວິນິນ຺ທາມິ, ເຍ ຈລ຺ເລ ວານຣາ ວເນ;

ວິສ຺ສເສໂນວ ຄາຣຍ຺ໂຫ, ຍສ຺ສຕ຺ຖາ ຣຸກ຺ຂໂຣປກາ’’ຕິ໗

ຕຕ຺ຖ ວິສ຺ສເສໂນວ ຄາຣຍ຺ໂຫຕິ ພາຣາຕາສິຣາຊາ ວິສ຺ສເສໂນເຍວ ເອຕ຺ຖ ຄຣຫິຕພ຺ໂພ໗ ຍສ຺ສຕ຺ຖາ ຣຸກ຺ຂໂຣປກາຕິ ຍສ຺ສຕ຺ຖາຍ ຕຸມ຺ຫາທິສາ ຣຸກ຺ຂໂຣປກາ ຊາຕາຕິ໗

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – ‘‘ຕທາ ວານຣເຊຍ຺ຍໂກ ອາຣາມທູສກກຸມາໂຣ ອໂຫສິ, ປຕ຺ທິຕປຸຣິໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ໗

ອາຣາມທູສກຊາຕກວຕ຺ຕນາ ອຍ຺ຄມາ໗

[໔໙໑] ໑໗ ສຸຊາຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ນ ຫິ ວຕ຺ເຕນ ສມ຺ປນ຺ນາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອນາຖປິຕ຺ທິກສ຺ສ ສຸຕິສໍ ຆນລ຺ຈຍເສຍ຺ຍກິລືຕຣໍ ວິສາຂາຍ

ກນິຢຸຖາຕີນີ ສຸຊາຕံ ອາຣພຸກ ກເຖສິ។ ສາ ກີຣ ມຫນຸເຕນ ຍເສນ ອນາຖປິຕຸທິກສຸສ ໝຣໍ ປູຣຍມານາ ປາວິສິ, ''ມຫາກຸລສຸສ ສິຕາ ອຫ''ນຸຕິ ມານຖທຸຘາ ອໂຫສິ ໂກຘນາ ຈຕຸທິ ຜຣຸສາ, ສສຸສຸສສຸຣສາມິກາວຕຸຕານິ ນ ກໂຣຕິ, ເຄຫຊນໍ ຕຊເຊນຸຕີ ປໜຣນຸຕີ ຈຣຕິ។ ອເຖາທິວສໍ ສຕຸຖາ ປຌຸຈທີ ກີກຸຂຸສເຕທີ ປຣິວຸໂຕ ອນາຖປິຕຸທິກສຸສ ເຄຫໍ ຄນຸຕຸວາ ນິສີທິ។ ມຫາເສຍຸຖີ ຘມຸມໍ ສຸຕນຸໂຕວ ກຄວນຸຕໍ ອຸປນິສີທິ, ຕສຸມີ ຂເຕ ສຸຊາຕາ ທາສກມຸມກເຣທີ ສທຸຌີ ກລທໍ ກໂຣຕິ។ ສຕຸຖາ ຘມຸມກຖໍ ຖເປຕຸວາ ''ກີ ສທຸໂທ ເອໂສ''ຕິ ອາຫ។ ເອສາ, ກນຸເຕ, ກຸລສຸຕຸໜາ ອຄາຣວາ, ເນວສຸສາ ສສຸສຸສສຸຣສາມິກາວຕຸຕໍ ອຕຸຖິ, ອສຸສທຸຘາ ອປຸປສນຸນາ ອໂຫຣຕຸຕໍ ກລຫໍ ກຸຣຸມານາ ວິຈຣຕີຕີ។ ເຕນ ທິ ນໍ ປກຸໂກສຖາຕີ។ ສາ ອາຄນຸຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ເອກມນຸຕໍ ອຜຸຖາສິ។

ອຖ ນໍ ສຕຸຖາ ''ສຕຸຕິມາ, ສຸຊາເຕ, ປຸຣິສສຸສ ກຣິຍາ, ຕາສໍ ຕຸວໍ ກຕຣາ''ຕິ ປຸຈຸຊີ។ ''ກນຸເຕ, ນາຫໍ ສໍຂິຕຸເຕນ ກຖິຕສຸສ ອຕຸຖໍ ອາຊານາມີ, ວິຕຸຖາເຣນ ເມ ກເຖຖາ''ຕີ។ ສຕຸຖາ ''ເຕນ ທິ ໂອທິຕໂສຕາ ສຸໂຕຫີ''ຕິ ວຕຸວາ ອິມາ ຄາຖາ ອກາສິ –

''ປທຸຜຸຖຈິຕຸຕາ ອທິຕານຸກມຸປີນີ, ອຌຸເຌສຸ ຣຕຸຕາ ອຕິມຌຸຌເຕ ປຕີ,

ຘເນນ ກີຕສຸສ ວຘາຍ ອຸສຸສຸກາ; ຍາ ເອວຣູປາ ປຸຣິສສຸສ ກຣິຍາ,

ວຘກາ ຈ ກຣິຍາຕິ ຈ ສາ ປວຸຈຸຈຕີ។ [໑]

''ຍໍ ອິຕຸຖິຍາ ວິນຸທຕິ ສາມິໂກ ຘນໍ, ສິປຸປໍ ວຕິຊຊຌຸຈ ກສີ ອທິຜຸຖທໍ,

ອປຸປມຸປີ ຕສຸສ ອປທາຕຸມິຈຸຉຕິ; ຍາ ເອວຣູປາ ປຸຣິສສຸສ ກຣິຍາ,

ໂຈຣີ ຈ ກຣິຍາຕິ ຈ ສາ ປວຸຈຸຈຕີ។ [໒]

''ອກມຸມກາມາ ອລສາ ມຫຄຸໝສາ, ຜຣຸສາ ຈ ຈຕຸທີ ຈ ທຸຣຸຕຸຕວາທິນີ,

ອຸຜຸຖາຍການໍ ອກິກຸຍຸຍ ວຕຸຕຕິ; ຍາ ເອວຣູປາ ປຸຣິສສຸສ ກຣິຍາ,

ອຍຸຍາ ຈ ກຣິຍາຕິ ຈ ສາ ປວຸຈຸຈຕີ។ [໓]

''ຍາ ສພຸພທາ ໂຫຕິ ທິຕານຸກມຸປີນີ, ມາຕາວ ປຸຕຸຕໍ ອນຸຣກຸຂເຕ ປຕີ,

ຕໂຕ ຘນໍ ສມຸກຕມສຸສ ຣກຸຂຕິ; ຍາ ເອວຣູປາ ປຸຣິສສຸສ ກຣິຍາ,

ມາຕາ ຈ ກຣິຍາຕິ ຈ ສາ ປວຸຈຸຈຕີ។ [໔]

''ຍຖາປີ ເຊຜຸຖາ ກຄິນີ ກນິຜຸຖກາ, ສຄາຣວາ ໂຫຕິ ສກມຸທີ ສາມິເກ,

ທີຣີມນາ ກຕຸຕຸ ວສານຸວຕຸຕິນີ; ຍາ ເອວຣູປາ ປຸຣິສສຸສ ກຣິຍາ,

ກຄິນີ ຈ ກຣິຍາຕິ ຈ ສາ ປວຸຈຸຈຕີ។ [໕]

''ຍາຈີຘ ທິສຸວານ ປຕີ ປໂມທຕິ, ສຂີ ສຂາຣໍວ ຈິຣສຸສມາຄຕໍ,

ໂກເລຍ຺ຍກາ ສີລວຕີ ປຕິພ຺ພຕາ; ຍາ ເອວຣູປາ ປຸຣິສສ຺ສ ກຣິຍາ,

ສຂີ ຈ ກຣິຍາຕິ ຈ ສາ ປວຸຈ຺ຈຕິ. [໖]

''ອກ຺ກຸທ຺ຘສນ຺ຕາ ວຘທຓ຺ຑຕຊ຺ຊິຕາ, ອທຸຏ຺ຐຈິຕ຺ຕາ ປຕິໂນ ຕິຕິກ຺ຂຕິ,

ອກ຺ໂກຘນາ ຠຕ຺ຕຸ ວສານຸວຕ຺ຕິນີ; ຍາ ເອວຣູປາ ປຸຣິສສ຺ສ ກຣິຍາ,

ທາສີ ຈ ກຣິຍາຕິ ຈ ສາ ປວຸຈ຺ຈຕິ''. (ອ. ນິ. ໗.໖໓); [໗]

ອິມາ ໂຂ, ສຸຊາເຕ, ປຸຣິສສ຺ສ ສຕ຺ຕ ກຣິຍາ. ຕາສຸ ວຘກສມາ ໂຈຣີສມາ ອຍ຺ຍສມາຕິ ອິມາ ຕິສ຺ໂສ ນິຣເຍ ນິພ຺ພຕ຺ຕນ຺ຕິ, ອິຕຣາ ຈຕສ຺ໂສ ນິມ຺ມານຣຕິເທວໂລເກ.

''ຍາຈີຘ ກຣິຍາ ວຘກາຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ໂຈຣີຕິ ອຍ຺ຍາຕິ ຈ ຍາ ປວຸຈ຺ຈຕິ;

ທຸສ຺ສີລຣູປາ ຜຣຸສາ ອນາທຣາ, ກາຍສ຺ສ ເຠທາ ນິຣຍໍ ວຊນ຺ຕິ ຕາ.

''ຍາຈີຘ ມາຕາ ຠຄິນີ ສຂີຕິ ຈ, ທາສີຕິ ກຣິຍາຕິ ຈ ຍາ ປວຸຈ຺ຈຕິ;

ສີເລ ຐິຕຕ຺ຕາ ຈິຣຣຕ຺ຕສໍວຸຕາ, ກາຍສ຺ສ ເຠທາ ສຸຄຕິໍ ວຊນ຺ຕິ ຕາ''ຕິ. (ອ. ນິ. ໗.໖໓);

ເອວໍ ສຕ຺ຖຣິ ອິມາ ສຕ຺ຕ ກຣິຍາ ທສ຺ເສນ຺ເຕເຍວ ສຸຊາຕາ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫີ. ''ສຸຊາເຕ, ຕ຺ວໍ ອິມາສໍ ສຕ຺ຕນ຺ນໍ ກຣິຍານໍ ກຕຣາ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ທາສີສມາ ອຫໍ, ຠນ຺ເຕ''ຕິ ວຕ຺ວາ ຕຖາຄຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຂມາເປສີ. ອິຕິ ສຕ຺ຖາ ສຸຊາຕໍ ຆຣສຸຓ຺ຫໍ ເອໂກວາເທເນວ ທເມຕ຺ວາ ກຕຠຕ຺ຕກິຈ຺ໂຈ ເຊຕວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆນ ວຕ຺ເຕ ທສ຺ສິເຕ ຄນ຺ຘກຸຏິໍ ປາວິສີ. ຘມ຺ມສຠາຍມ຺ປິ ໂຂ, ຠິກ຺ຂູ, ສຕ຺ຖຸ ຄຸຓກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ – ''ອາວຸໂສ, ເອໂກວາເທເນວ ສຕ຺ຖາ ສຸຊາຕໍ ຆຣສຸຓ຺ຫໍ ທເມຕ຺ວາ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐາເປສີ''ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ''ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ''ອິມາຍ ນາມາ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິ ມຍາ ສຸຊາຕາ ເອໂກວາເທເນວ ທມິຕາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຉິສ຺ມິໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຫິຕ຺ວາ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຏ຺ຐາຍ ຘມ຺ເມນ ສເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ. ຕສ຺ສ ມາຕາ ໂກຘນາ ອໂຫສິ ຈຓ຺ຑາ ຜຣຸສາ ອກ຺ໂກສິກາ ປຣິພາສິກາ. ໂສ ມາຕຸ ໂອວາທໍ ທາຕຸກາໂມປິ ''ອວຕ຺ຖຸກໍ ກເຖຕຸໍ ນ ຍຸຕ຺ຕ''ນ຺ຕິ ຕສ຺ສາ ອນຸສາສນຕ຺ຖໍ ເອກໍ ອຸປມໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຈຣຕິ. ອເຖກທິວສໍ ອຸຍ຺ຍານໍ ອຄມາສິ, ມາຕາປິ ປຸຕ຺ເຕນ ສທ຺ຘິໍເຍວ ອຄມາສິ. ອຖ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ກິກີ ສກຸໂຓ ວິຣວິ, ໂພທິສຕ຺ຕປຣິສາ ຕໍ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ກຓ຺ເຓ ປິທຫິຕ຺ວາ ''ອໂຫ, ຈຓ຺ຑວາເຈ ຜຣຸສວາເຈ ມາ ສທ຺ທມກາສີ''ຕິ ອາຫ. ໂພທິສຕ຺ເຕ ປນ ນາຏກປຣິວາຣິເຕ ມາຕຣາ ສທ຺ຘິໍ ອຸຍ຺ຍາເນ ວິຈຣນ຺ເຕ ເອກສ຺ມິໍ ສຸປຸປ຺ຜິຕ ສາລຣຸກ຺ເຂ ນິລີນາ ເອກາ ໂກກິລາ ມຘຸເຣນ ສເຣນ ວສ຺ສິ. ມຫາຊໂນ ຕສ຺ສາ ສທ຺ເທນ ສມ຺ມຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ອຍ຺ຊລີ ປຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ''ສຓ຺ຫວາເຈ ສຂິລວາເຈ ມຸທຸວາເຈ ວສ຺ສ ວສ຺ສາ''ຕິ ຄີວໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ໂອຫິຕໂສໂຕ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ອຏ຺ຐາສິ.

ອຖ ມຫາສຕ຺ໂຕ ຕານິ ທ຺ເວ ກາຣຓານິ ທິສ຺ວາ ''ອິທານິ ມາຕຣໍ ສຍ຺ຍາເປຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສາມີ''ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ''ອມ຺ມ, ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ກິກີສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ມຫາຊໂນ 'ມາ ສທ຺ທມກາສິ , ມາ ສທ຺ທມກາສີ'ຕິ ກຓ຺ເຓ ປິທຫິ, ຜຣຸສວາຈາ ນາມ ນ ກສ຺ສຈິ ປິຍາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

‘‘ນ ຫິ ວຕ຺ເຕນ ສມ຺ປນ຺ນາ, ມລ຺ຊກາ ປິຍທສ຺ສນາ;

ຂຣວາຈາ ປິຍາ ໂຫນ຺ຕິ, ອສ຺ມິ ໂລເກ ປຣມ຺ຫິ ຈ຺.

໘໙.

‘‘ນນຸ ປສ຺ສສິມໍ ກາລຸຂີ, ທຸພ຺ພຕ຺ຕໍ ຕິລກາຫຕໍ;

ໂກກິລໍ ສຕ຺ຫກາເຕນ, ພຫູນໍ ປາຕິນໍ ປິຍໍ.

໘໑໐.

‘‘ຕສ຺ມາ ສຂິລວາຈສ຺ສ, ມນ຺ຕກາຕິ ອນຸທ຺ຮໂຕ;

ອຕ຺ຖໍ ຊມ຺ມລ຺ຈ ທີເປ຺ຕິ, ມຣຸຣໍ ຕສ຺ສ ກາສິຕ’’ນ຺ຕິ.

ຕາສໍ ອຍມຕ຺ໂຖ – ອມ຺ມ, ອິເມ ສຕ຺ຕາ ປິຍງຄຸສາມາທິນາ ສຣີຣວຕ຺ເຕນ ສມນ຺ນາຄຕາ ກຖານິຄ຺ໂພສສ຺ສ ມຣຸຣຕາຍ ມລ຺ຊກາ, ອກິຣູປຕາຍ ປິຍທສ຺ສນາ ສມານາປິ ອນ຺ຕມໂສ ມາຕາປິຕໂຣປິ ອກ຺ໂກສປຣິກາສາທິວເສນ ປວຕ຺ຕາຍ ຂຣວາຈາຍ ສມນ຺ນາຄຕຕ຺ຕາ ຂຣວາຈາ ອິມສ຺ມິລ຺ຈ ປຣສ຺ມິລ຺ຈ ໂລເກ ປິຍາ ນາມ ນ ໂຫນ຺ຕິ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ຂຣວາຈາ ກິກິ ວິຍ, ສຕ຺ຫກາຕິໂນ ປນ ມລ຺ຖາຍ ມຣຸຣາຍ ວາຈາຍ ສມນ຺ນາຄຕາ ວິຣູປາປິ ປິຍາ ໂຫນ຺ຕິ. ເຕນ ຕໍ ວທາມິ – ນນຸ ປສ຺ສສິ ຕ຺ວໍ ອິມໍ ກາລຸຂີ ທຸພ຺ພຕ຺ຕໍ ສຣີຣວຕ຺ຕາໂຕປິ ກາລຸອຕເຣຫິ ຕິລເກຫິ ອາຫຕໍ ໂກກິລໍ, ຍາ ເອວໍ ທຸພ຺ພຕ຺ຕາ ສມານາປິ ສຕ຺ຫກາສເນນ ພຫູນໍ ປິຍາ ຊາຕາ. ອິຕິ ຍສ຺ມາ ຂຣວາໂຈ ສຕ຺ໂຕ ໂລເກ ມາຕາປິຕູນມ຺ປິ ອປ຺ປິໂຍ, ຕສ຺ມາ ພຫຸຊນສ຺ສ ປິຍກາວໍ ອິຈ຺ຉນ຺ໂຕ ໂປໂສ ສຂິລວາໂຈ ສຕ຺ຫມລ຺ຄຸມ຺ທຸວາໂຈ ອສ຺ສ. ປລ຺ລາສງ຺ຂາຕາຍ ມນ຺ຕາຍ ປຣິຈ຺ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ວຈນໂຕ ມນ຺ຕກາຕິ, ວິນາ ອຸທ຺ຮຈ຺ເຈນ ປມາຕຍຸຕ຺ຕສ຺ເສວ ກຖນໂຕ ອນຸທ຺ຮໂຕ. ໂຍ ຫິ ເອວຣູໂປ ປຸຄ຺ຄໂລ ປາລຸອິລ຺ຈ ອຕ຺ຖລ຺ຈ ທີເປ຺ຕິ, ຕສ຺ສ ກາສິຕໍ ກາຣຕາສນ຺ນິສ຺ສິຕໍ ກຕ຺ວາ ປຣໍ ອນກ຺ໂກເສຕ຺ວາ ກຖິຕຕາຍ ມຣຸຣນ຺ຕິ.

ເອວໍ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ອິມາຫິ ຕີຫິ ຄາຖາຫິ ມາຕຸ ຊມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ມາຕຣໍ ສລ຺ລາເປສິ, ສາ ຕໂຕ ປລ຺ຖາຍ ອາຈາຣສມ຺ປນ຺ນາ ອໂຫສິ. ໂພຣິສຕ຺ໂຕປິ ມາຕຣໍ ເອໂກວາເທນ ນິພ຺ພິເສວນໍ ກຕ຺ວາ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄໂຕ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຊມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຣາເນສິ – ‘‘ຕທາ ພາຣາຕາສີຣລ຺ໂລ ມາຕາ ສຸຊາຕາ ອໂຫສິ, ຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ສຸຊາຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ ນວມາ.

[໘໗໐] ໑໐. ອຸລູກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ສພ຺ເພຫິ ກິຣ ລາຕິຫີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ກາໂກລູກກລຫໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ຕສ຺ມິລ຺ຫິ ກາເລ ກາກາ ທິວາ ອຸລູເກ ຂາທນ຺ຕິ, ອຸລູກາ ສູຣິຍຕ຺ຖງ຺ຄມນໂຕ ປລ຺ຖາຍ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ສຍິຕານໍ ກາການໍ ສີສານິ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ເຕ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປນ຺ຕິ. ອເຖກສ຺ສ ກິກ຺ຂຸໂນ ເຊຕວນປຈ຺ຈນ຺ເຕ ເອກສ຺ມິ ປຣິເວເຕ ວສນ຺ຕສ຺ສ ສມ຺ມຊ຺ຊນກາເລ ຣຸກ຺ຂໂຕ ປຕິຕານິ ສຕ຺ຕຍ຺ຄນາລຸ ອິມຕ຺ຕານິປິ ພຫຸຕຣານິປິ ກາກສີສານິ ຉທ຺ເທຕພ຺ພານິ ໂຫນ຺ຕິ. ໂສ ຕມຕ຺ຖໍ ກິກ຺ຂູນໍ ອາໂຣເຈສິ. ກິກ຺ຂູ ຊມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມ຺ຣຸຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ອມຸກສ຺ສ ກິຣ ກິກ຺ຂຸໂນ ວສນລ຺ຖາເນ ທິວເສ ທິວເສ ເອຕ຺ຕການິ ນາມ ກາກສີສານິ ຉທ຺ເທຕພ຺ພານິ ໂຫນ຺ຕີ’’ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິ, ກິກ຺ຂູ ‘‘ອິມາຍ ນາ

ມາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ''ກທາ ປພ຺ຖາຍ ປນ, ກນ຺ເຕ, ກາກາລຸຈ ອຸລູກາລຸຈ ອຸລມລຸ ເວຣ ອຸປ຺ປນ຺ນ''ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຊິສຸ, ສຕ຺ຖາ ''ປຖມກປ຺ປິກກາລໂຕ ປພ຺ຖາຍາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ຺ ໆ

ອຕີເຕ ປຖມກປ຺ປິກາ ມນຸສ຺ສາ ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວາ ເອກໍ ອພິຣູປໍ ໂສຫ຺ຄປ຺ປຕ຺ຕໍ ອາຈາຣສມ຺ປນ຺ນໍ ສພ຺ພາກາຣປຣິປ຺ຸຕ຺ຕໍ ປຸຣິສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ກຣີສຸ, ຈຕຸປ຺ປທາປິ ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວາ ເອກໍ ສີຫໍ ຣາຊານໍ ອກໍສຸ, ມຫາສມຸທ຺ເທ ມຈ຺ຊາ ອານນ຺ທໍ ນາມ ມຈ຺ຊໍ ຣາຊານໍ ອກໍສຸ ໆ ຕໂຕ ສກຸຕຄຕາ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ເອກສ຺ມີ ປິຖ຺ຄີປາສາເຕ ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວາ ''ມນຸສ຺ເສສຸ ຣາຊາ ປຳຍາຍຕີ, ຕຖາ ຈຕຸປ຺ປເທສຸ ເຈວ ມຈ຺ເຊສຸ ຈ ໆ ອມ຺ຫາກໍ ປນນ຺ຕເຣ ຣາຊາ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ອປ຺ປຕິສ຺ສວາໂສ ນາມ ນ ວຸຊຕິ, ອມ຺ຫາກມ຺ປິ ຣາຊານໍ ລທ຺ຊໍ ວຸຊຕິ, ເອກໍ ຣາຊຊ຺ຖາເນ ຖເປຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກໍ ຊານາຖາ''ຕີ ໆ ເຕ ຕາທິສໍ ສກຸຕໍ ໂອໂລກຍມານາ ເອກໍ ອຸລູກໍ ໂຣເຈຕ຺ວາ ''ອຍໍ ໂນ ຣຸຈ຺ຈຕີ''ຕິ ອາຫໍສຸ ໆ ອເຖໂກ ສກຸໂຕ ສພ຺ເພສໍ ອຊ຺ຊາສຍຄ຺ຄຫຕ຺ຖໍ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸ ສາເວສີ ໆ ຕສ຺ສ ສາເວນ຺ຕສ຺ສ ທ຺ເວ ສາວນາ ອຂີວາເສຕ຺ວາ ຕຕິຍສາວນາຍ ເອໂກ ກາໂກ ອຸຖ຺ຖາຍ ''ຕິຖ຺ຖ ຕາເວຕສ຺ສ ອິມສ຺ມີ ຣາຊາກິເສກກາເລ ເອວຣູປໍ ມຸຂໍ ກວຕິ, ກຸທ຺ຊສ຺ສ ກີທິສໍ ກວິສ຺ສຕີ, ອິມິນາ ທິ ກຸທ຺ເຊນ ໂອໂລກິຕາ ມຍໍ ຕຕ຺ຕກປາເລ ປກ຺ຂິຕ຺ຕໂລຕໍ ວິຍ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ເຖວ ກິຊ຺ຊິສ຺ສາມ, ອີມໍ ຣາຊານໍ ກາຕຸ ມຍ຺ຫໍ ນ ຣຸຈ຺ຈຕີ''ຕິ ອິມມຕ຺ຖໍ ປກາເສຕຸ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໗ ໆ

''ສພ຺ເພຫີ ກິຣ ຄາຕີຫິ, ໂກສີໂຍ ອິສ຺ສໂຣ ກໂຕ;

ສເຈ ຄາຕີຫນຸຄ຺ຄາໂຕ, ກເຄຍ຺ຍາຫໍ ເອກວາຈິກ''ນ຺ຕີ ໆ

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຍາ ເອສາ ສາວນາ ວຕ຺ຕຕິ, ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ວທາມິ ໆ ສພ຺ເພຫີ ກິຣ ອິເມຫີ ສມາຄເຕຫີ ຄາຕີຫີ ອຍໍ ໂກສີໂຍ ຣາຊາ ກໂຕ ໆ ສເຈ ປນາຫໍ ຄາຕີຫີ ອນຸຄ຺ຄາໂຕ ກເວຍ຺ຍໍ, ເອຕ຺ຖ ວຕ຺ຕພ຺ພໍ ເອກວາຈິກໍ ກິຄ຺ຈິ ກເຄຍ຺ຍນ຺ຕີ ໆ

ອຖ ນໍ ອນຸຊານນ຺ຕາ ສກຸຕາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫໍສຸ –

໔໘ ໆ

''ກຕ ສມ຺ມ ອນຸຄ຺ຄາໂຕ, ອຕ຺ຖໍ ຊມ຺ມຄ຺ຈ ເກວລໍ;

ສນ຺ຕິ ຫິ ທຫຣາ ປກ຺ຂີ, ປຄ຺ຄວນ຺ໂຕ ຊຸຕິນ຺ຊຣາ''ຕີ ໆ

ຕຕ຺ຖ ກຕ, ສມ຺ມ, ອນຸຄ຺ຄາໂຕຕິ, ສມ຺ມ, ວາຍສ ຕ຺ວໍ ອມ຺ເຫຫີ ສພ຺ເພຫີ ອນຸຄ຺ຄາໂຕ, ຍໍ ເຕ ກຕິຕພ຺ພໍ, ຕໍ ກຕ ໆ ອຕ຺ຖໍ ຊມ຺ມຄ຺ຈ ເກວລນ຺ຕີ ກຕນ຺ໂຕ ຈ ກາຣຕຄ຺ເຈວ ປເວຕິອາຄຕຄ຺ຈ ວຈນໍ ອມຸຄ຺ຈິຕ຺ວາ ກຕ ໆ ປຄ຺ຄວນ຺ໂຕ ຊຸຕິນ຺ຊຣາຕິ ປຄ຺ຄາສມ຺ປນ຺ນາ ເຈວ ຄາໂຕກາສຊຣາ ຈ ທຫຣາປິ ປກ຺ຂີໂນ ອຕ຺ຖີເຍວ ໆ

ໂສ ເອວໍ ອນຸຄ຺ຄາໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໕໐ ໆ

''ນ ເມ ຣຸຈ຺ຈຕິ ກທ຺ທໍ ໂວ, ອຸລູກສ຺ສາກິເສຈນໍ;

ອກ຺ກຸທ຺ຊສ຺ສ ມຸຂໍ ປສ຺ສ, ກຖໍ ກຸທ຺ໂຊ ກຣິສ຺ສຕີ''ຕີ ໆ

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ກທ຺ທໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ໂຫຕຸ, ຍໍ ປເນຕໍ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸ ສາວນວາຈາຍ ອຸລູກສ຺ສ ອກິເສຈນໍ ກຣີຍຕິ, ເອຕໍ ມຍ຺ຫໍ ນ ຣຸຈ຺ຈຕີ ໆ

ເອຕສ໌ສ ຫິ ອິທານິ ຕຸຜຸຖຈິຕຸຕສ໌ສ ອກຸກຸທຸຂສ໌ສ ມຸຂໍ ປສ໌ສຖ, ກຸຫໂຂ ປນາຍໍ ກາຖໍ ກຣິສ໌ສຕີຕິ ນ ຊານາມິ, ສພຸພຖາປີ ເອຕໍ ມຍຸຫໍ ນ ຣຸຈຸຈຕີຕິ.

ໂສ ເອວໍ ວຕຸວາ ‘‘ມຍຸຫໍ ນ ຣຸຈຸຈຕິ, ມຍຸຫໍ ນ ຣຸຈຸຈຕີ’’ຕິ ວິຣວນ຺ໂຕ ອາກາເສ ອຸປຸ໌ປຕິ, ອຸລູໂກປີ ນໍ ອຸຜຸຖາຍ ອນຸພນ຺ທິ. ຕໂຕ ປຜຸຖາຍ ເຕ ອລ຺ຍມລ຺ຍໍ ເວຣໍ ພນ຺ທິສ໌ສ. ສກຸຕາ ສຸວຕຸຕາຫໍສໍ ຣາຊານໍ ກຕຸວາ ປກຸກມິສ໌ສ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຂມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຂາເນສິ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ພຫູ ໂສຕາປນ຺ນາທໂຍ ອເຫສ໌ສ. ‘‘ຕທາ ຣຊເຊ ອກິສິຕຸຕຫໍສໂປໂຕ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕິ.

ອຸລູກຊາຕກວຕຸຕນາ ທສມາ.

ປທຸມວຄ຺ໂຄ ທຸຕິໂຍ.

ຕສ໌ສຸທຸທານໍ –

ປທຸມໍ ມຸທຸປາຕິ ຈ, ປໂລກນໍ ປນາທກໍ;

ອຸຣປ຺ປີ ສິນ຺ຂວລ຺ເຈວ, ກກຸກຜາ, ຣາມທູສກໍ;

ສຸຊາຕໍ ອຸລູກໍ ທສ.

໓. ອຸທປານວຄ຺ໂຄ

[໔໗໑] ໑. ອຸທປານທູສກຊາຕກວຕຸຕນາ

ອາຣຸ໌ຄິກສ໌ໂສສີໂນຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ອຸທປານທູສກສິງຄາລໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີ. ເອໂກ ກິຣ ສິງຄາໂລ ກິກຸຂຸສງ຺ຆສ໌ສ ປານີເຢາທປານໍ ອຸຈຸຈາຣປສ໌ສາວກຣເຓນ ທູເສຕຸວາ ປກຸກາມິ. ອຖ ນໍ ເອກທິວສໍ ອຸທປານສມີປໍ ອາຄຕໍ ສາມເຓຣາ ເລຑຸຫູທິ ປຫຣິຕຸວາ ກິລເມສ໌ສ, ໂສ ຕໂຕ ປຜຸຖາຍ ຕໍ ຖານໍ ປ຺ນ ນິວຕຸຕິຕຸວາປີ ນ ໂອໂລເກສີ. ກິກຸຂູ ຕໍ ປວຕຸຕີ ຄຕຸວາ ຂມ຺ມສກາຍໍ ກາຖໍ ສມຸຜຸຖາເປສ໌ສ – ‘‘ອາວຸໂສ, ອຸທປານທູສກສິງຄາໂລ ກິຣ ສາມເຓເຣຫິ ກິລມິຕກາລໂຕ ປຜຸຖາຍ ປ຺ນ ນິວຕຸຕິຕຸວາປີ ນ ໂອໂລເກສີ’’ຕິ. ສຕຸຖາ ອາຄນ຺ຕຸວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈຸຊິຕຸວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພຸເພເປສ ສິງຄາໂລ ອຸທປານທູສໂກເຍວາ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ອິທເມວ ອິສິປຕນໍ ອຍເມວ ອຸທປາໂນ ອໂທສິ. ຕທາ ໂພຂິສຕຸໂຕ ພາຣາຓສິຍໍ ກຸລຆເຣ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ອິສິປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ອິສິຄຓປຣິວຸໂຕ ອິສິປຕເນ ວາສໍ ກປຸເປສິ. ຕທາ ເອໂກ ສິງຄາໂລ ອິທເມວ ອຸທປານໍ ທູເສຕຸວາ ປກຸກມຕິ. ອຖ ນໍ ເອກທິວສໍ ຕາປສາ ປຣິວາເຣຕຸວາ ຄິຕາ ເອເກນຸປາເຍນ ຄເຫຕຸວາ ໂພຂິສຕຸຕສ໌ສ ສນ຺ຕິກໍ ອານຍິສ໌ສ. ໂພຂິສຕຸໂຕ ສິງຄາເລນ ສທຸຂິ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໖໑.

‘‘ອາຣຸ໌ຄິກສ໌ສ ອິສີໂນ, ຈິຣຣຕຸຕຕປສ໌ສິໂນ;

ກິຈຸຊາກຕໍ ອຸທປານໍ, ກາຖໍ ສມ຺ມ ອວາຫຍີ’’ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ອຣຄ຺ເຄ ວສນຕາຍ ອາຣຄ຺ຄິກສ຺ສ, ເອສິຕຄ຺ຄຕ຺ຕາ ອິສິໂນ, ຈິຣຣຕ຺ຕໍ ຕປີ ນິສ຺ສາຍ ວຸຕ຺ຖຕ຺ຕາ ຈິຣຣຕ຺ຕຕປ຺ສິໂນ ກິຈ຺ຉາກຕໍ ກິຈ຺ເຈນ ທຸກ຺ເຂນ ນິປ຺ຜາທິຕໍ ອຸທປານໍ ກາຄໍ ກິມຕ຺ຖາຍ ສມ຺ມ ສິງຄາລ, ຕ຺ວໍ ອວາຫຍິ ມຸຕ຺ຕກາຣິເສນ ອຊ຺ໂຊຕ຺ຖຣິ ທູເສສິ, ຕໍ ວາ ມຸຕ຺ຕກາຣິສໍ ເອຕ຺ຖ ອວາຫຍິ ປາເຕສີຕິ຺

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສິງຄາໂລ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໖໘຺

‘‘ເອສ ຊມ຺ໂມ ສິງຄາລານໍ, ຍໍ ປີຕ຺ວາ ໂອຫທາມເສ;

ປີຕຸປີຕາມຫໍ ຊມ຺ໂມ, ນ ຕໍ ອຸຊ຺ຊາຕຸມຣຫສີ’’ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ເອສ ຊມ຺ໂມຕິ ເອສ ສກາໂວ຺ ຍໍ ປີຕ຺ວາ ໂອຫທາມເສຕິ, ສມ຺ມ, ຍໍ ມຍໍ ຍຕ຺ຖ ປານິຍໍ ປີວາມ, ຕເມວ ອູຫທາມປີ ໂອມຸຕ຺ເຕມປີ, ເອສ ອມ຺ຫາກໍ ສິງຄາລານໍ ຊມ຺ໂມຕິ ທສ຺ເສຕິ຺ ປີຕຸປີຕາມຫນ຺ຕິ ປີຕູນຄ຺ຈ ປີຕາມຫານຄ຺ຈ ໂນ ເອສ ຊມ຺ໂມ຺ ນ ຕໍ ອຸຊ຺ຊາຕຸມຣຫສີຕິ ຕໍ ອມ຺ຫາກໍ ປເວຕີອາຄຕໍ ຊມ຺ມໍ ສກາວໍ ຕ຺ວໍ ອຸຊ຺ຊາຕຸໍ ນ ອຣຫສິ, ນ ຍຸຕ຺ຕໍ ເຕ ເອຕ຺ຖ ກຸຊ຺ຊິຕຸນ຺ຕິ຺

ອຖສ຺ສ ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໖໙຺

‘‘ເຍສໍ ໂວ ເອທິໂສ ຊມ຺ໂມ, ອຊມ຺ໂມ ປນ ກີທິໂສ;

ມາ ໂວ ຊມ຺ມໍ ອຊມ຺ມໍ ວາ, ອທ຺ທສາມ ກຸທາຈນ’’ນ຺ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ມາ ໂວຕິ ຕຸມ຺ຫາກໍ ຊມ຺ມໍ ວາ ອຊມ຺ມໍ ວາ ນ ມຍໍ ກທາຈິ ອທ຺ທສາມາຕິ຺

ເອວໍ ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ໂອວາທໍ ທຕ຺ວາ ‘‘ມາ ປຸນ ອາຄຈ຺ຉາ’’ຕິ ອາຫ຺ ໂສ ຕໂຕ ປຝ຺ຖາຍ ປຸນ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາປີ ນ ໂອໂລເກສິ຺

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຊມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສິ – ‘‘ຕທາ ອຸທປານທູສໂກ ອຍເມວ ສິງຄາໂລ ອໂຫສິ, ຄາສຕ຺ຖາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ຺

ອຸທປານທູສກຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຖມາ຺

[໔໗໘] ໘຺ ພ຺ຍຄ຺ຊຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ເຍນມິຕ຺ເຕນ ສໍສຄ຺ຄາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂກກາລິກໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ຺ ໂກກາລິກວຕ຺ຖຸ ເຕຣສກນິປາເຕ ຕກ຺ກາຣິຍຊາຕເກ (ຊາ຺ ໑຺໑໓຺໑໐໔ ອາທໂຍ) ອາວິກວິສ຺ສຕິ຺ ໂກກາລິໂກ ປນ ‘‘ສາຣິປຸຕ຺ຕໂມຄ຺ຄລ຺ລາເນ ຄເຫຕ຺ວາ ອາຄມິສ຺ສາມີ’’ຕິ ໂກກາລິກຣຝ຺ໂຖ ເຊຕວນໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເຖເຣ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ‘‘ອາວຸໂສ, ໂກກາລິກຣຝ຺ໂຖວາສິ ໂນ ມນຸສ຺ສາ ຕຸມ຺ເຫ ປກ຺ໂກສນ຺ຕິ, ເອຖ ຄຈ຺ຉາມາ’’ຕິ ອາຫ຺ ‘‘ຄຈ຺ຉ ຕ຺ວໍ, ອາວຸໂສ, ນ ມຍໍ ອາຄຈ຺ຉາມາ’’ຕິ຺ ໂສ ເຖເຣຫິ ປຝິກ຺ຂິຕ຺ໂຕ ສຍເມວ ອຄມາສິ຺ ອຖ ກິກ຺ຂູ ຊມ຺ມສກາຍໍ ກາຄໍ ສມຸຝ຺ຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ໂກກາລິໂກ ສາຣິປຸຕ຺ຕໂມຄ຺ຄລ຺ລາເນຫິ ສຫາປີ ວິນາປີ ວຕ຺ຕິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕິ, ສໍໂຍຄມ຺ປີ ນ ສຫຕິ, ວິໂຍຄມ຺ປີ ນ ສຫຕີ’’ຕິ຺ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປີ ໂກກາລິໂກ ສາຣິປຸຕ຺ຕໂມຄ຺ຄລ຺ລາເນຫິ ເນວ ສຫ, ນ ວິນາ ວຕ຺ຕິຕຸໍ ສກ຺ໂກຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຺

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຣິສຕຸໂຕ ອຌຸຌຕຣສຸມິ ອຣຌຸສາຍຕເນ ຣຸກຸຂເທວຕາ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ. ຕສຸສ ວິມານໂຕ ອວິທູເຣ ອຌຸຌຕຣສຸມິ ວນປຸປຕິເຊຍຸຖເກ ອຌຸຌາ ຣຸກຸຂເທວຕາ ວສຕິ. ຕສຸມິ ວນສຕຸເຫ ສີໂຫ ຈ ພຸຍຄຸໂພ ຈ ວສນຸຕິ. ເຕສໍ ກເຍນ ໂກຈິ ຕຕຸຖ ນ ເຂຕຸຕໍ ກໂຣຕິ, ນ ຣຸກຸຂໍ ຌິນຸທຕິ, ນິວຕຸຕິຕຸວາ ໂອໂລເກຕຸໍ ສມຕຸໂຖ ນາມ ນຕຸຖິ. ເຕ ປນ ສີຫພຸຍຄຸຆາ ນານປຸປກາເຣ ມິເຄ ວຣິຕຸວາ ຂາທນຸຕິ, ຂາທິຕາວເສສໍ ຕຕຸເຖວ ປຫາຍ ຄຈຸຉນຸຕິ. ເຕນ ໂສ ວນສຕຸໂຫ ອສຸຈິກຸຓປຄນຸໂຘ ໂຫຕິ. ອຖ ອິຕຣາ ຣຸກຸຂເທວຕາ ອນຸຌພາລາ ກາຣຓາກາຣຓໍ ອຊານມານາ ເອກທິວສໍ ໂພຣິສຕຸຕໍ ອາຫ – ''ສມຸມ, ເອເຕ ໂນ ສີຫພຸຍຄຸເຆ ນິສຸສາຍ ວນສຕຸໂຫ ອສຸຈິກຸຓປຄນຸໂຘ ຊາໂຕ, ອຫໍ ເອເຕ ປລາເປມິ''ຕິ. ໂພຣິສຕຸໂຕ ''ສມຸມ, ອິເມ ທຸເວ ນິສຸສາຍ ອມຸຫາກໍ ວິມານານິ ຣກຸຂິຍນຸຕິ, ເອເຕສຸ ປລາຍນຸເຕສຸ ວິມານານິ ໂນ ວິນສຸສິສຸສນຸຕິ, ສີຫພຸຍຄຸຆານໍ ປທໍ ອປສຸສນຸຕາ ມນຸສຸສາ ສພຸພໍ ວນໍ ຌິນຸທິຕຸວາ ເອກງຄຓໍ ກຕຸວາ ເຂຕຸຕານິ ກຣິສຸສນຸຕິ, ມາ ເຕ ເອວໍ ຣຸຈຸຈີ''ຕິ ວຕຸວາ ປຸຣິມາ ທຸເວ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໖໘.

''ເຍນ ມິຕຸເຕນ ສໍສຄຸຄາ, ໂຍຄກຸເຂໂມ ວິຫິຍຸຍຕິ;

ປຸພຸເພວຊຊາກວໍ ຕສຸສ, ຣກຸເຂ ອກຸຂີວ ປຕຸຫິໂຕ.

໖໘.

''ເຍນ ມິຕຸເຕນ ສໍສຄຸຄາ, ໂຍຄກຸເຂໂມ ປວຑຸຒຕິ;

ກເຣຍຸຍຕຸຕສມໍ ວຸຕຸຕິ, ສພຸພກິຈຸເຈສຸ ປຕຸຫິໂຕ''ຕິ.

ຕຕຸຖ ເຍນ ມິຕຸເຕນ ສໍສຄຸຄາຕິ ເຍນ ປາປມິຕຸເຕນ ສທຸຣີ ສໍສຄຸຄເຫຕຸ ສໍສຄຸຄກາຣຓາ, ເຍນ ສທຸຣີ ທສຸສນສໍສຄຸໂຄ ສວນສໍສຄຸໂຄ ກາຍສໍສຄຸໂຄ ສມຸລຸລປນສໍສຄຸໂຄ ປຣິໂພຄສໍສຄຸໂຄຕິ ອິມສຸສ ປຌຸຈວິຘສຸສ ສໍສຄຸຄສຸສ ກຕຕຸຕາຕິ ອຕຸໂຖ. ໂຍຄກຸເຂໂມຕິ ກາຍຈິຕຸຕສຸຂໍ. ຕຌຸຫິ ທຸກຸຂໂຍຄໂຕ ເຂມຕຸຕາ ອິຘ ໂຍຄກຸເຂໂມຕິ ອຘິປຸເປຕໍ. ວິຫິຍຸຍຕີຕິ ປຣິຫາຍຕິ. ປຸພຸເພວຊຊາກວໍ ຕສຸສ, ຣກຸເຂ ອກຸຂີວ ປຕຸຫິໂຕຕິ ຕສຸສ ປາປມິຕຸຕສຸສ ອຊຊາກວໍ ເຕນ ອຫິກວິຕພຸພໍ ອຕຸຕໂນ ລາກາຍສຊີວິຕໍ, ຍຖາ ນໍ ໂສ ນ ອຊຊາກວຕິ, ຕຖາ ປຖມຕຣເມວ ອຕຸຕໂນ ອກຸຂີ ວິຍ ປຕຸຫິໂຕ ປຸຣິໂສ ຣກຸເຂຍຸຍ.

ທຸຕິຍຄາຖາຍ ເຍນາຕິ ເຍນ ກລຸຍາຓມິຕຸເຕນ ສຫ ສໍສຄຸຄກາຣຓາ. ໂຍຄກຸເຂໂມ ປວຑຸຒຕີຕິ ກາຍຈິຕຸຕສຸຂໍ ວຑຸຒຕິ. ກເຣຍຸຍຕຸຕສມໍ ວຸຕຸຕິນຸຕິ ຕສຸສ ກລຸຍາຓມິຕຸຕສຸສ ສພຸພກິຈຸເຈສຸ ປຕຸຫິໂຕ ປຸຣິໂສ ຍຖາ ອຕຸຕໂນ ຊີວິຕວຸຕຸຕິຌຸຈ ອຸປໂພຄປຣິໂພຄວຸຕຸຕິຌຸຈ ກໂຣຕິ, ເອວເມຕໍ ສພຸພໍ ກເຣຍຸຍ, ອຘິກມຸປີ ກເຣຍຸຍ, ຫີນໍ ປນ ນ ກເຣຍຸຍາຕິ.

ເອວໍ ໂພຣິສຕຸເຕນ ການເຓ ກຖິເຕປີ ສາ ພາລເທວຕາ ອນຸປຘາເຣຕຸວາ ເອກທິວສໍ ເກຣວຣູປາຣມຸມຓໍ ທສຸເສຕຸວາ ເຕ ສີຫພຸຍຄຸເຆ ປລາເປສີ. ມນຸສຸສາ ເຕສໍ ປທວລຌຸຊໍ ອທິສຸວາ ''ສີຫພຸຍຄຸຆາ ອຌຸຌໍ ວນສຕຸຫໍ ຄຕາ''ຕິ ຌຕຸວາ ວນສຕຸຫສຸສ ເອກປສຸສໍ ຌິນຸທິສຸ. ເທວຕາ ໂພຣິສຕຸຕໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ''ອຫໍ, ສມຸມ, ຕວ ວຈນໍ ອກຕຸວາ ເຕ ປລາເປສີ, ອິທານິ ເຕສໍ ຄຕກາວໍ ຌຕຸວາ ມນຸສຸສາ ວນສຕຸຫໍ ຌິນຸທນຸຕິ, ກິໍ ນຸ ໂຂ ກາຕພຸພ''ນຸຕິ ວຕຸວາ ''ອິທານິ ເຕ ອສຸກວນສຕຸເຫ ນາມ ວສນຸຕິ, ຄນຸຕຸວາ ເຕ ອາເນຫີ''ຕິ ວຸຕຸຕາ ຕຕຸຖ ຄນຸຕຸວາ ເຕສໍ ປຸຣໂຕ ຖຕຸວາ ອຌຸຊລີ ປຄຸຄຍຸຫ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໖໖.

''ເອຖ ພຸຍຄຸຆາ ນິວຕຸຕວຸໂຫ, ປຈຸຈຸເປຖ ມຫາວນໍ;

ມາ ວນໍ ຉິນ຺ທິ ນິພ຺ຍຄ຺ຆໍ, ພ຺ຍຄ຺ຆາ ມາເຫສຸ ນິພ຺ພນາ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ພ຺ຍຄ຺ຆາຕິ ອຸໂພປິ ເຕ ພ຺ຍຄ຺ຆນາເມເນວາລປນ຺ໂຕ ອາຫຯ ນິວຕ຺ຕວ຺ໂຫຕິ ນິວຕ຺ຕຖຯ ປຈ຺ຈຸເປຖ ມຫາວນນ຺ຕິ ຕໍ ມຫາວນໍ ປຈ຺ຈຸເປຖ ປຸນ ອຸປຄຈ຺ຉຖ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຐຯ ມາ ວນໍ ຉິນ຺ທິ ນິພ຺ຍຄ຺ຆນ຺ຕິ ອມ຺ຫາກໍ ວສນກວນສຓ຺ຑໍ ອິທານິ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອພາເວນ ນິພ຺ຍຄ຺ຆໍ ມນຸສ຺ສາ ມາ ຉິນ຺ທິໍສຸຯ ພ຺ຍຄ຺ຆາ ມາເຫສຸ ນິພ຺ພນາຕິ ຕຸມ຺ຫາທິສາ ຈ ພ຺ຍຄ຺ຆຣາຊາໂນ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຏ຺ຐານາ ປລາຍິຕຕ຺ຕາ ນິພ຺ພນາ ວສນຏ຺ຐານຠູເຕນ ວເນນ ວິຣຫິຕາ ມາ ອເຫສຸໍຯ ເຕ ເອວໍ ຕາຍ ເທວຕາຍ ຍາຈິຍມານາປິ ‘‘ຄຈ຺ຉ ຕ຺ວໍ, ນ ມຍໍ ອາຄມິສ຺ສາມາ’’ຕິ ປຏິກ຺ຂິປິໍສຸເຍວຯ ເທວຕາ ເອກິກາວ ວນສຓ຺ຑໍ ປຈ຺ຈາຄຈ຺ຉິຯ ມນຸສ຺ສາປິ ກຕິປາເຫເນວ ສພ຺ພໍ ວນໍ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ເຂຕ຺ຕານິ ກຣິຕ຺ວາ ກສິກມ຺ມໍ ກຣິໍສຸຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ອປຓ຺ຑິຕາ ເທວຕາ ໂກກາລິໂກ ອໂຫສິ, ສີໂຫ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ, ພ຺ຍຄ຺ໂຆ ໂມຄ຺ຄລ຺ລາໂນ, ປຓ຺ຑິຕເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ພ຺ຍຄ຺ຆຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທຸຕິຍາຯ

[໒໗໓] ໓ຯ ກຈ຺ຉປຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ໂກນຸ ອຸທ຺ຘິຕຠຕ຺ໂຕວາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂກສລຣາຊສ຺ສ ທ຺ວິນ຺ນໍ ມຫາມຕ຺ຕານໍ ກລຫວູປສມນໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນວຕ຺ຖຸ ທຸກນິປາເຕ ກຖິຕເມວຯ

ອຕີເຕ ປນ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ກາສິຣຏ຺ເຐ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ກາເມ ປຫາຍ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ຄງ຺ຄາຕີເຣ ອສ຺ສມປທໍ ມາເປຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ອຠິຎ຺ຎາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຌານກີຬໍ ກີຬນ຺ໂຕ ວາສໍ ກປ຺ເປສິຯ ອິມສ຺ມິໍ ກິຣ ຊາຕເກ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ປຣມມຊ຺ຌຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ອຸເປກ຺ຂາປາຣມິໍ ປູເຣສິຯ ຕສ຺ສ ປຓ຺ຓສາລທ຺ວາເຣ ນິສິນ຺ນສ຺ສ ເອໂກ ປຄພ຺ໂພ ທຸສ຺ສີໂລ ມກ຺ກໂຏ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ກຓ຺ຓໂສເຕສຸ ອງ຺ຄຊາເຕນ ສລາກປ຺ປເວສນກມ຺ມໍ ກໂຣຕິ, ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອວາເຣຕ຺ວາ ມຊ຺ຌຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິສີທຕິເຍວຯ ອເຖກທິວສໍ ເອໂກ ກຈ຺ຉໂປ ອຸທກາ ອຸຕ຺ຕຣິຕ຺ວາ ຄງ຺ຄາຕີເຣ ມຸຂໍ ວິວຣິຕ຺ວາ ອາຕປໍ ຕປ຺ປນ຺ໂຕ ນິທ຺ທາຍຕິຯ ຕໍ ທິສ຺ວາ ໂສ ໂລລວານໂຣ ຕສ຺ສ ມຸເຂ ສລາກປ຺ປເວສນກມ຺ມໍ ອກາສິຯ ອຖ ນໍ ກຈ຺ຉໂປ ປພຸຊ຺ຌິຕ຺ວາ ອງ຺ຄຊາຕໍ ສມຸຄ຺ເຄ ປກ຺ຂິປນ຺ໂຕ ວິຍ ຑໍສິ, ພລວເວທນາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຯ ເວທນໍ ອຘິວາເສຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ‘‘ໂກ ນຸ ໂຂ ມໍ ອິມມ຺ຫາ ທຸກ຺ຂາ ໂມເຈຍ຺ຍ, ກສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄຈ຺ຉາມີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ອຎ຺ໂຎ ມໍ ອິມມ຺ຫາ ທຸກ຺ຂາ ໂມເຈຕຸໍ ສມຕ຺ໂຖ ນຕ຺ຖິ ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ຕາປເສນ, ຕສ຺ເສວ ສນ຺ຕິກໍ ມຍາ ຄນ຺ຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ ກຈ຺ຉປໍ ທ຺ວີຫິ ຫຕ຺ເຖຫິ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ອຄມາສິຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ເຕນ ທຸສ຺ສີລມກ຺ກເຏນ ສທ຺ຘິໍ ທວໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໖໗ຯ

‘‘ໂກ ນຸ ອຸທ຺ຘິຕຠຕ຺ໂຕວ, ປູຣຫຕ຺ໂຖວ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ;

ກຫໍ ນຸ ຠິກ຺ຂໍ ອຈຣິ, ກໍ ສທ຺ຘໍ ອຸປສງ຺ກມີ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ໂກ ນຸ ອຸທ຺ຘິຕຠຕ຺ໂຕວາຕິ ໂກ ນຸ ເອສ ວຑ຺ຒິຕຠຕ຺ໂຕ ວິຍ, ເອກໍ ວຑ຺ຒິຕຠຕ຺ຕໍ ຠຕ຺ຕປູຣປາຕຶ ຫຕ຺ເຖນ ຄເຫຕ຺ວາ ວິຍ ໂກ ນຸ ເອໂສ ອາຄຈ຺ຉຕີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ປູຣຫຕ຺ໂຖວ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓຕິ ຠຕ຺ຕິກມາເສ ວາຈກໍ ລຠິຕ຺ວາ ປູຣຫຕ຺ໂຖ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ວິຍ ຈ ໂກ ນຸ ເອໂສຕິ ວານຣໍ ສນ຺ຘາຍ ວທຕິຯ ກຫໍ ນຸ ຠິກ຺ຂໍ ອຈຣີຕິ, ໂພ ວານຣ, ກສ຺ມິໍ ປເທເສ ອຊ຺ຊ ຕ຺ວໍ ຠິກ຺ຂໍ ອຈຣິຯ ກໍ ສທ຺ຘໍ ອຸປສງ຺ກມີຕິ ກຕຣໍ ນາມ ປຸພ຺ພເປເຕ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ກຕໍ ສທ຺ຘຠຕ຺ຕໍ, ກຕຣໍ ວາ ສທ຺ຘໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ຕ຺ວໍ ອຸປສງ຺ກມິ, ກຸໂຕ ເຕ ອຍໍ ເທຍ຺ຍຘມ຺ໂມ ລທ຺ໂຘຕິ ທີເປຕິຯ

ຕံ ສຸຕ຺ວາ ທຸສ຺ສີລວານໂຣ ທຸຕິຍံ ຄາຖມາຫ –

໒໑໙.

‘‘ອຫံ ກປີສ຺ມິ ທຸມ຺ເມເຘ, ອນາມາສານິ ອາມສີ;

ຕ຺ວໍ ມໍ ໂມຈຍ ກຫ຺ຫໍ ເຕ, ມຸຕ຺ໂຕ ຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ ປພ຺ພຕ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອຫໍ ກປີສ຺ມິ ທຸມ຺ເມເຘຕິ ກຫ຺ຫໍ ເຕ ອຫໍ ອສ຺ມິ ທຸມ຺ເມເຘ ຈປລຈິຕ຺ໂຕ ມກ຺ກໂຎ. ອນາມາສານິ ອາມສິນ຺ຕິ ອນາມ ສິຕພ຺ພຍ຺ຸຄານານິ ອາມສີ. ຕ຺ວໍ ມໍ ໂມຈຍ ກຫ຺ຫໍ ເຕຕິ ຕ຺ວໍ ທຍາລຸ ອນຸກມ຺ປໂກ ມໍ ອິມມ຺ຫາ ທຸກ຺ຂາ ໂມເຈຫິ, ກຫ຺ຫໍ ເຕ ໂຫຕຸ. ມຸຕ຺ໂຕ ຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ ປພ຺ພຕນ຺ຕິ ໂສຫໍ ຕວານຸກາເວນ ອິມມ຺ຫາ ພຍສນາ ມຸຕ຺ໂຕ ປພ຺ພຕເມວ ຄຈ຺ເຉຍ຺ຍໍ, ນ ເຕ ປຸນ ຈກ຺ຂຸປເຖ ອຕ຺ຕານໍ ທສ຺ເສຍ຺ຍນ຺ຕິ.

ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ມິ ກາຣຸຍ຺ເຍນ ກຈ຺ຉເປນ ສທ຺ທິ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໒໒໐.

‘‘ກຈ຺ຉປາ ກສ຺ສປາ ໂຫນ຺ຕິ, ໂກຕ຺ຑລ຺ລາ ໂຫນ຺ຕິ ມກ຺ກຍາ;

ມຸລ຺ຈ ກສ຺ສປ ໂກຕ຺ຑລ຺ລໍ, ກຕໍ ເມຖຸນກໍ ຕຍາ’’ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ກຈ຺ຉປາ ນາມ ກສ຺ສປໂຄຕ຺ຕາ ໂຫນ຺ຕິ, ມກ຺ກຍາ ໂກຕ຺ຑລ຺ລໂຄຕ຺ຕາ, ກສ຺ສປໂກຕ຺ຑລ຺ລານລ຺ຈ ອລ຺ລມລ຺ລໍ ອາວາຫວິວາຫສມ຺ພນ຺ເຘ ອຕ຺ຖິ. ອຫຸສາ ຕຍິທໍ ໂລເລນ ທຸສ຺ສີລມກ຺ກເຄນ ຕຍາ ສທ຺ທິ, ຕຍາ ຈ ທຸສ຺ສີເລນ ອິມິນາ ມກ຺ກເຄນ ສທ຺ທິ ໂຄຕ຺ຕສທິສຕາສງ຺ຂາຕສ຺ສ ເມຖຸນສມ຺ມສ຺ສ ອນຸຈ຺ຉວິກໍ ທຸສ຺ສີລຍກມ຺ມສງ຺ຂາຕມ຺ປີ ເມຖຸນກໍ ກຕໍ, ຕສ຺ມາ ມຸລ຺ຈ, ກສ຺ສປ, ໂກຕ຺ຑລ຺ລນ຺ຕິ.

ກຈ຺ຉໂປ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ກາຣເນນ ປສນ຺ໂນ ວານຣສ຺ສ ອງ຺ຄຊາຕໍ ມຸລ຺ຈິ. ມກ຺ກໂຎ ມຸຕ຺ຕມຕ຺ໂຕວ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປລາໂຕ, ປຸນ ຕໍ ຖານໍ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາປິ ນ ໂອໂລເກສິ. ກຈ຺ຉໂປປິ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ສກຖ຺ຖານເມວ ຄໂຕ. ໂພທິສຕ຺ໂຕປິ ອປຣິຫີນຊ຺ຊາໂນ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍໂຕ ອໂຫສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ສມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ກຈ຺ຉປວານຣາ ທ຺ເວ ມຫາມຕ຺ຕາ ອເຫສຸໍ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ກຈ຺ຉປຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຕຕິຍາ.

[໒໗໔] ໔. ໂລລຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ກາຍໍ ພລາກາ ສິຂິນີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ໂລລພິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ຕລ຺ຫິ ສມ຺ມສກໍ ອານີຕໍ ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ ຕ຺ວໍ ພິກ຺ຂຸ ອິທາເນວ ໂລໂລ, ປຸພ຺ເພປິ ໂລໂລເຍວ, ໂລລຕາເຍວ ຈ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ໂຕ, ຕໍ ນິສ຺ສາຍ ໂປຣາຕາກປຕ຺ທິຕາປິ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຖ຺ຖານາ ປຣິພາຫິຣາ ອເຫສຸ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕາສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ພາຣາຕາສິເສຊ຺ຖິໂນ ມຫານເສ ກຕ຺ຕກາຣໂກ ປຸລ຺ລຕຖາຍ ນີລອປຈ຺ຉີ ຖ ເປສິ. ຕທາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປາຣາວຕໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ວາສໍ ກປ຺ເປສິ. ອເຖໂກ ໂລລກາໂກ ມຫານສມຕ຺ຖເກນ

ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ນານປ຺ປກາຣໍ ມຈ຺ຉມໍສວິກຕີ ທິສ຺ວາ ປີປາສາກິກ຺ໂຕ ‘‘ກໍ ນຸ ໂຂ ນິສ຺ສາຍ ສກ຺ກາ ກເວຍ຺ຍໍ ໂອກາສໍ ລທ຺ຸທ’’ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອິມໍ ນິສ຺ສາຍ ສກ຺ກາ’’ຕິ ສນ຺ນິຏ຺ຐານໍ ກຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ໂຄຈຣາຍ ອຣຌ຺ຌຄມນກາເລ ປີຏ຺ຐິໂຕ ປີຏ຺ຐິໂຕ ອນ຺ພນ຺ທິ ຯ ອຖ ນໍ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ມຍໍ ໂຂ, ກາກ, ອຌ຺ຌໂຄຈຣາ, ຕ຺ວມ຺ປິ ອຌ຺ຌໂຄຈໂຣ, ກຶ ນຸ ໂຂ ມໍ ອນ຺ພນ຺ທສີ’’ຕິ ອາຫ ຯ ‘‘ຕຸມ຺ຫາກໍ, ສາມິ, ກິຣິຍາ ມຍ຺ຫໍ ຣຸຈ຺ຈຕິ, ອຫມ຺ປິ ຕຸມ຺ເຫຫິ ສມານໂຄຈໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ຕຸມ຺ເຫ ອຸປຏ຺ຐາຕຸໍ ອິຈ຺ຉາມີ’’ຕິ ຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິ ຯ ໂສ ເຕນ ສທ຺ທຶ ໂຄຈຣກ຺ູມິຍໍ ເອກໂຄຈຣໍ ຈຣນ຺ໂຕ ວິຍ ໂອສກ຺ກິຕ຺ວາ ໂຄມຍຣາສຶ ວິທ຺ທໍເສຕ຺ວາ ປາຓເກ ຂາທິຕ຺ວາ ກຸຈ຺ຉິປູຣໍ ກຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ‘‘ຕຸມ຺ເຫ ເອຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ຈຣເຖວ, ນນຸ ໂກຊເນ ນາມ ປມາຕໍ ຌາຕຸໍ ວຏ຺ຏຕິ, ເອຖ ນາຕິສາຍເມວ ຄຈ຺ຉາມາ’’ຕິ ອາຫ ຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ອາທາຍ ວສນຏ຺ຐານໍ ອຄມາສິ ຯ ກຕ຺ຕກາຣໂກ ‘‘ອມ຺ຫາກໍ ປາຣາວໂຕ ສຫາຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອາຄໂຕ’’ຕິ ກາກສ຺ສາປິ ເອກໍ ຖຸສປຈ຺ຉິ ຌເປສິ ຯ ກາໂກປິ ຈຕູຫປ຺ຌຈາຫໍ ເຕເນວ ນີຫາເຣນ ວສິ ຯ

ອເຖກທິວສໍ ເສຏ຺ຐິໂນ ພຫຸມຈ຺ຉມໍສໍ ອາຫຣິຍິຕ຺ຖ, ກາໂກ ຕໍ ທິສ຺ວາ ໂລກາກິກ຺ູໂຕ ປຈ຺ຈູສກາລໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ນິຕ຺ຖຸນນ຺ໂຕ ນິປ຺ຊິ ຯ ອຖ ນໍ ປຸນທິວເສ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ເອຫິ, ສມ຺ມ, ໂຄຈຣາຍ ປກ຺ກມິສ຺ສາມາ’’ຕິ ອາຫ ຯ ‘‘ຕຸມ຺ເຫ ຄຈ຺ຉຖ, ມຍ຺ຫໍ ອຊີຕ຺ຓາສງ຺ກາ ອຕ຺ຖີ’’ຕິ ຯ ‘‘ສມ຺ມ, ກາການໍ ອຊີຣໂກ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ທີປວຏ຺ຏິມຕ຺ຕເມວ ທີ ຕຸມ຺ຫາກໍ ກຸຈ຺ຉິຍໍ ໂຖກໍ ຕິຏ຺ຐຕິ, ເສສໍ ອຊ຺ໂຊຫຏມຕ຺ຕເມວ ຊີຣຕິ, ມມ ວຈນໍ ກໂຣຫິ, ມາ ເອຕໍ ມຈ຺ຉມໍສໍ ທິສ຺ວາ ເອວມກາສີ’’ຕິ ຯ ‘‘ສາມິ, ກຶ ນາເມຕໍ ກເຖຖ, ອຊີຕ຺ຓາສງ຺ກາວ ມຍ຺ຫ’’ນ຺ຕິ ຯ ‘‘ເຕນ ຫິ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ໂຫຫີ’’ຕິ ຕໍ ໂອວທິຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປກ຺ການີ ຯ

ກຕ຺ຕກາຣໂກປິ ນານາມຈ຺ຉມໍສວິກຕິໂຍ ສມ຺ປາເທຕ຺ວາ ສຣີຣໂຕ ເສທໍ ອປເນນ຺ໂຕ ມຫານສທ຺ວາເຣ ອຏ຺ຐາສິ ຯ ກາໂກ ‘‘ອຍໍ ອິທານີ ກາໂລ ມໍສໍ ຂາທິຕຸ’’ນ຺ຕິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣສກໂຣຜິມຕ຺ຖເກ ນິສີທິ ຯ ກຕ຺ຕກາຣໂກ ‘‘ກິຣີ’’ຕິ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ກາກໍ ທິສ຺ວາ ປວິສິຕ຺ວາ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສກລສຣີຣໂລມໍ ລຸຌ຺ຈິຕ຺ວາ ມຕ຺ຖເກ ຈູລຸອໍ ຌເປຕ຺ວາ ສິງ຺ຄີເວຣມຣິຈາທີນິ ປີສິຕ຺ວາ ຕກ຺ເກນ ອາໂລລຸເອຕ຺ວາ ‘‘ຕ຺ວໍ ອມ຺ຫາກໍ ເສຏ຺ຐິໂນ ມຈ຺ຉມໍສໍ ອຸຈ຺ຉິຏ຺ຐກໍ ກໂຣສີ’’ຕິ ສກລສຣີຣມສ຺ສ ມກ຺ເຂຕ຺ວາ ຂິປີຕ຺ວາ ນິລຸອປຈ຺ຉິຍໍ ປາເຕສິ, ພລວເວທນາ ອຸປ຺ປ຺ຊິ ຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ໂຄຈຣກ຺ູມິໂຕ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ນິຕ຺ຖຸນນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ທວໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ປຌມໍ ຄາຖມາຫ –

໗໐ ຯ

‘‘ກາຍໍ ພລາກາ ສິຂິນີ, ໂຈຣີ ລງ຺ຶພິປີຕາມຫາ;

ໂອຣໍ ພລາເກ ອາຄຈ຺ຉ, ຈຕ຺ໂຫ ເມ ວາຍໂສ ສຂາ’’ຕິ ຯ

ຕຕ຺ຖ ກາຍໍ ພລາກາ ສິຂິນີຕິ ຕໍ ກາກໍ ຕສ຺ສ ພຫລຕກ຺ເກນ ມກ຺ຂິຕສຣີຣເສຕວຓ຺ຓຕ຺ຕາ ມຕ຺ຖເກ ຈ ສິຂາຍ ຌປີຕຕ຺ຕາ ‘‘ກາ ເອສາ ພລາກາ ສິຂິນີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອາລປຕິ ຯ ໂຈຣີຕິ ກຸລສ຺ສ ອນນຸຌ຺ຌາຍ ກຸລຆຣໍ, ກາກສ຺ສ ວາ ອຣຸຈິຍາ ປຈ຺ຉິ ປວິຏ຺ຐຕ຺ຕາ ‘‘ໂຈຣີ’’ຕິ ວທຕິ ຯ ລງ຺ຶພິປີຕາມຫາຕິ ລງ຺ຶພີ ວຸຈ຺ຈຕິ ອາກາເສ ລງ຺ຶພນໂຕ ເມໂຆ, ພລາກາ ຈ ນາມ ເມຆສທ຺ເທນ ຄພ຺ກໍ ຄຕ຺ຫນ຺ຕີຕິ ເມຆສທ຺ໂທ ພລາການໍ ປີຕາ, ເມໂຆ ປີຕາມໂຫ ໂຫຕິ ຯ ເຕນາຫ ‘‘ລງ຺ຶພິປີຕາມຫາ’’ຕິ ຯ ໂອຣໍ ພລາເກ ອາຄຈ຺ຉາຕິ, ອມ຺ໂກ ພລາເກ, ອິໂຕ ເອຫິ ຯ ຈຕ຺ໂຫ ເມ ວາ ຍໂສ ສຂາຕິ ມຍ຺ຫໍ ສຂາ ປຈ຺ຉິສາມິໂກ ວາຍໂສ ຈຕ຺ໂຫ ຜຣຸໂສ , ໂສ ອາຄໂຕ ຕໍ ທິສ຺ວາ ກຓຍສທິເສນ ຕຸຓ຺ເຫນ ໂກຏ຺ເຏຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຍ຺ຍ, ຕສ຺ມາ ຍາວ ວາຍໂສ ນາຄຈ຺ຉຕິ, ຕາວ ປຈ຺ຉິໂຕ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ອິໂຕ ເອຫິ, ສີຆໍ ປລາຍສ຺ສູຕິ ວທຕິ ຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກາໂກ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໗໑ ຯ

‘‘ນາຫໍ ພລາກາ ສິຂິນີ, ອຫໍ ໂລໂລສ຺ມິ ວາຍໂສ;

ອກຕ຺ວາ ວຈນໍ ຕຸຍ຺ຫໍ, ປສ຺ສ ລູໂນສ຺ມິ ອາຄໂຕ’’ຕິ ຯ

ຓຓຸຄ ອາຄໂຕຕີ ຓວໍ ອິທານີ ໂຄຈຣກູມິໂຕ ອາຄໂຕ, ມໍ ລູນໍ ປສ຺ສາຕີ ອຓຸໂຖ຺ຯ

ຕໍ ສຸຓ຺ວາ ໂພຣິສຓ຺ໂຕ ຓຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

ກ໘ຯ

‘‘ປຸນປ຺າປ຺ຊ຺ຊສີ ສມ຺ມ, ສີລຄ຺ຫີ ຓວ ຕາທິສໍ;

ນ ຫິ ມານຸສກາ ໂກຄາ, ສຸກ຺ຄ຺ຊາ ໂຫນ຺ຕິ ປກ຺ຂິນາ’’ຕີຯ

ຓຓ຺ຄ ປຸນປ຺າປ຺ຊ຺ຊສີ ສມ຺ມາຕີ ສມ຺ມ ວາຍສ, ປຸນປີ ຓວໍ ເອວຣູປໍ ທຸກ຺ຂໍ ປຜິລກີສ຺ສເສວ, ນຓ຺ຖິ ເຕ ເອຓ຺ຕເກນ ໂມກ຺ໂຂຯ ກີ ກາຣຓາ? ສີລຄ຺ຫີ ຓວ ຕາທິສໍ ປາປກໍ, ຍສ຺ມາ ຓວ ອາຈາຣສີລໍ ຕາທິສໍ ທຸກ຺ຂາຣິຄມສ຺ເສວ ອນຸຣູປໍຯ ນ ຫິ ມານຸສກາຕີ ມນຸສ຺ສາ ນາມ ມຫາປຸຄ຺ຄາ, ຕິຣຈ຺ຉານຄຕານໍ ຕຖາຣູປໍ ປຸຄ຺ຄໍ ນຓ຺ຖິ, ຕສ຺ມາ ມານຸສກາ ໂກຄາ ຕິຣຈ຺ຉານຄເຕນ ປກ຺ຂິນາ ນ ກຸຄ຺ຊິຍນ຺ຕີຕີຯ

ເອວຄ຺ຈ ປນ ວຓ຺ວາ ໂພຣິສຓ຺ໂຕ ‘‘ອິໂຕ ທານີ ປຜ຺ຖາຍ ມຍາ ເອຓ຺ຖ ວສິຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ’’ຕີ ອຸປ຺ປ຺ຕິຓ຺ວາ ອຄ຺ຄຓ຺ຖ ອຄມາສີຯ ກາໂກປີ ນິຓ຺ຖຸນນ຺ໂຕ ຓຓ຺ເຖວ ກາລມກາສີຯ

ສຓ຺ຖາ ອິມໍ ສມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຓ຺ວາ ສຈ຺ຈານີ ປກາເສຓ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມສາເນສີ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ໂລລກິກ຺ຂຸ ອນາຄາມິຜເລ ປຕິຜ຺ຖຫີຯ ‘‘ຕທາ ໂລລກາໂກ ໂລລກິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ປາຣາວໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕີຯ

ໂລລຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຈຓ຺ຓຖາຯ

[໔ກ໕] ໕ຯ ຣຸຈິຣຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ກາຍໍພລາກາ ຣຸຈິຣາຕີ ອິທໍ ສຓ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ໂລລກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີຯ ທ຺ເວປີ ວຓ຺ຖູນິ ປຸຣິມສທິສາເນວ ຄາຖາປີຯ

ກ໑ຯ

‘‘ກາຍໍ ພລາກາ ຣຸຈິຣາ, ກາກນິລ຺ອສ຺ມິມຈ຺ຉຕິ;

ຈຓ຺ໂຫ ກາໂກ ສຂາ ມຍ຺ຫໍ, ຍສ຺ສ ເຈຕໍ ກຸລາວກໍຯ

ກ໕ຯ

‘‘ນນຸ ມໍ ສມ຺ມ ຊານາສີ, ທິຊ ສາມາກໂກຊນ;

ອກຓ຺ວາ ວຈນໍ ຕຸຍ຺ຫໍ, ປສ຺ສ ລູໂນສ຺ມິ ອາຄໂຕຯ

ກ໕ຯ

‘‘ປຸນປ່າປ໌ຊຊສີ ສມຸມ, ສີລຄຸທີ ຕວ ຕາທິສໍ;

ນ ທີ ມານຸສກາ ໂກຄາ, ສຸກຸລຸຊາ ໂທນຸຕີ ປກຸຂິນາ’’ຕິ. –

ຄາຖາ ທີ ເອກນຸຕຣິກາເຍວ.

ຕຕຸຖ ‘‘ຣຸຈິຣາ’’ຕິ ຕກຸກມກຸຂິຕສຣີຣຕາຍ ເສຕວຕຸຕາຕໍ ສນຸສາຍ ວທຕິ. ຣຸຈິຣາ ປີຍທສຸສນາ, ປຕຸທຣາຕິ ອຕຸໂຖ. ກາກນີ ລຸອສຸມີນຸຕີ ກາກກຸລາວເກ. ‘‘ກາກນີຫຸໝສຸມີ’’ນຸຕິປີ ປາໂຖ. ທີຊາຕີ ກາໂກ ປາເຣວຕໍ ອາລປຕີ. ສາມາກໂກຊນາຕີ ຕິຕາ ພີຊໂກຊນ. ສາມາກຄຸຄຫເຕນ ເທຕຸຖ ສພຸພມຸປີ ຕິຕາພີຊໍ ຄທີຕໍ. ອີສາປີ ໂພຣີສຕຸໂຕ ‘‘ນ ອີທານີ ສກຸກາ ອີໂຕ ປຍຸຖາຍ ມຍາ ເອຕຸຖ ວສິຕຸ’’ນຸຕີ ອຸປຸປຕິຕຸວາ ອຄຸຄຕຸຖ ຄໂຕ.

ສຕຸຖາ ອີມໍ ຂມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານີ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຂາເນສີ, ສຈຸຈປຣີໂຍສາເນ ໂລລກິກຸຂຸ ອນາຄາມີຜເລ ປຕີຍຸຖຫີ. ‘‘ຕທາ ໂລລກາໂກ ໂລລກິກຸຂຸ ອໂທສີ, ປາຣາວໂຕ ປນ ອທເມວ ອໂທສີ’’ນຸຕີ.

ຣຸຈິຣຊາຕກວຕຸຕນາ ປຄຸຈມາ.

[໔໗໖] ໖. ກຸຣຸຂມຸມຊາຕກວຕຸຕນາ

ຕວ ສທຸຂຄຸຈ ສີລຄຸຈາຕີ ອີທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິທຣນຸໂຕ ເອກໍ ທໍສຟາຕກກິກຸຂຸໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ. ສາວຕຸຖີວາສີໂນ ທຸເວ ສ ຫາຍກາ ກິກຸຂູ ປພຸພຊິຕຸວາ ລທຸຂູປສມຸປທາ ເຍກຸຍຸເຍນ ເອກໂຕ ວິຈຣນຸຕີ. ເຕ ເອກທິວສໍ ອຈິຣວຕີ ຄນຸຕຸວາ ນຸທຕຸວາ ວາ ລຸກປຸລີເນ ອາຕປໍ ຕປຸປມານາ ສາຣຕີຍກຖໍ ກເຖນຸຕາ ອຄຸຄໍສຸ, ຕສຸມີ ຂເຕ ທຸເວ ທໍສາ ອາກາເສນ ຄຈຸຂນຸຕີ. ອເຖໂກ ທຫຣກິກຸຂຸ ສກຸຂຣໍ ຄເທຕຸວາ ‘‘ເອກສຸສ ທໍສໂປຕກສຸສ ອກຸຂີ ປທຣິສຸສາມີ’’ຕິ ອາທ, ອີຕໂຣ ‘‘ນ ສກຸຂິສຸສສີ’’ຕິ ອາທ. ‘‘ຕິຍຸຖຄຸ ອີມສຸມີ ປສຸເສ ອກຸຂີ, ປຣປສຸເສ ອກຸຂີ ປທຣິສຸສາມີ’’ຕິ. ‘‘ອີທມຸປີ ນ ສກຸຂິສຸສສີເຍວາ’’ຕິ. ‘‘ເຕນ ທີ ອຸປຂາເຣທີ’’ຕິ ຕິຍໍສໍ ສກຸຂຣໍ ຄເທຕຸວາ ທໍສສຸສ ປຈຸຂາກາເຄ ຂີປີ. ທໍໂສ ສກຸຂຣສທຸທໍ ສຸຕຸວາ ນີວຕຸຕິຕຸວາ ໂອໂລເກສີ, ອຖ ນໍ ອີຕໂຣ ວຍຸຍສກຸຂຣໍ ຄເທຕຸວາ ປຣປສຸເສ ອກຸຂີມຸທີ ປທຣິຕຸວາ ໂອຣິມກຸຂີນາ ນິກຸຂມາເປສີ. ທໍໂສ ວິຣວນຸໂຕ ປຣີວຕຸຕິຕຸວາ ເຕສໍ ປາທມູເລເຍວ ປຕີ. ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກີຕາ ກິກຸຂູ ທີສຸວາ ອາຄນຸຕຸວາ ‘‘ອາວຸໂສ, ເອວຣູເປ ນີຍຸຍານິກສາສເນ ປພຸພຊິຕຸວາ ອນນຸຈຸຂວິກໍ ໂວ ກຕໍ ປາຕາຕິປາຕໍ ກໂຣນຸເຕຫີ’’ຕິ ວຕຸວາ ເຕ ອາທາຍ ຕຖາຄຕສຸສ ທສຸເສສຸໍ. ສຕຸຖາ ‘‘ສຈຸຈໍ, ກີຣ ຕຍາ ກິກຸຂຸ ປາຕາຕິປາໂຕ ກໂຕ’’ຕິ ປຸຈຸຂິຕຸວາ ‘‘ສຈຸຈໍ, ກນຸເຕ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ກິກຸຂຸ, ກສຸມາ ເອວຣູເປ ນີຍຸຍານິກສາສເນ ປພຸພຊິຕຸວາ ເອວມກາສີ, ໂປຣາຕາກປຕຸທີຕາ ອນຸປຸປນຸເນ ພຸທຸເຂ ອຄາຣມຊເຊ ສໍກິລິຍຸຖວາສໍ ວສມານາ ອປຸປມຕຸຕເກສຸປີ ຖາເນສຸ ກຸກຸກຸຈຸຈໍ ກຣີສຸ, ຕຸວໍ ປນ ເອວຣູເປ ນີຍຸຍານິກສາສເນ ປພຸພຊິຕຸວາ ກຸກຸກຸຈຸຈມຕຸຕມຸປີ ນ ອກາສີ, ນນຸ ນາມ ກິກຸຂຸນາ ກາຍວາຈາ ຈິຕຸເຕທີ ສຄຸຄເຕນ ກວິຕພຸພ’’ນຸຕີ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາທຣີ.

ອຕີເຕ ກຸຣຸຣຖຸເຄ ອີນຸທປຕຸຖນຄເຣ ຂນຄຸຈເຍ ໂກຣພຸເຍ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຣີສຕຸໂຕ ຕສຸສ ອຄຸຄມເທສິຍາ ກຸຈຸຂິມຸທີ ປຕິສນຸຂີ ຄເທຕຸວາ ອນຸປຸພຸເພນ ວິຄຸຄຸຕໍ ປຕຸໂຕ ຕກຸກສີລາຍໍ ສພຸພສິປຸປານີ ອຸຄຸຄຕຸຫິຕຸວາ ປີຕຣາ ໂອປຣຊເຊ ປຕິຍຸຖາປີໂຕ ອປຣກາເຄ ປີຕຸ ອຈຸຈເຍນ ຣຊຊໍ ປຕຸວາ ທສ ຣາຊຂມຸເມ ອໂກເປນຸໂຕ ກຸຣຸຂມຸເມ ວຕຸຕິຕຸຖ. ກຸຣຸຂມຸໂມ ນາມ ປຄຸຈ ສີລານີ, ຕານີ ໂພຣີສຕຸໂຕ ປຣີສຸທຸຂານີ ກຕຸວາ ຣກຸຂີ. ຍຖາ ຈ ໂພຣີສຕຸໂຕ, ເອວມສຸສ ມາຕາ ອຄຸຄມເທສີ ກນິຍຸຖກາຕາ ອຸປຣາຊາ ປຸໂຣຫີໂຕ ພຸຣາຫຸມໂຕ ຣຊຊຄາຫໂກ ອມຈຸໂຈ ສາຣຖີ ເສຍຸຖີ ໂທຕມາປໂກ ມຫາມຕຸໂຕ ໂທວາຣິໂກ ນຄຣໂສກີນີ ວຕຸຕທາສີ ຕີ ເອວເມເຕ.

‘‘ຣາຊາ ມາຕາ ມເທສີ ຈ, ອຸປຣາຊາ ປຸໂຣຫີໂຕ;

ຣຊຊໂກ ສາຣຖີ ເສຍຸຖີ, ໂທໂຕ ໂທວາຣິໂກ ຕຖາ;

ຄຕິເກາຫສ ຊນາ, ກຸຣຸສມ຺ເມ ປຕິຍ຺ກິຕາ''ຕິ຿

ອິຕິ ອິເມ ສພ຺ເພປິ ປຣິສຸທ຺ຌານິ ກຕ຺ວາ ປຌ຺ຈ ສີລານິ ຣກ຺ຂິສຸ຿ ຣາຊາ ຈຕູສຸ ນຄຣທ຺ວາເຣສຸ ຈ ນຄຣມຊ຺ເຊ ຈ ນິເວສນທ຺ວາເຣ ຈາຕິ ຉ ທານສາລາໂຍ ການເຣຕ຺ວາ ເທວສິກັ ຉສຕສຫສ຺ສັ ຌນັ ວິສ຺ສຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ສກລຊມ຺ພຸທີປັ ອຸນ຺ນງຄລັ ກຕ຺ວາ ທານັ ອ ທາສິ, ຕສ຺ສ ປນ ທານຊ຺ຊາສຍຕາ ທານາກິຣຕຕາ ສກລຊມ຺ພຸທີປັ ອຊ຺ໂຊຕ຺ຖຣິ຿ ຕສ຺ມິ ກາເລ ກາລິງຄຣຍ຺ເຖ ທນ຺ຕປຸຣນຄເຣ ກາລິງຄຣາຊາ ຣຊ຺ຊັ ກາເຣສິ຿ ຕສ຺ສ ຣຍ຺ເຖ ເທໂວ ນ ວສ຺ສິ, ຕສ຺ມິ ອວສ຺ສນ຺ເຕ ສກລຣຍ຺ເຖ ຉາຕກັ ຊາຕັ, ອາຫາຣວິປ຺ຕິຍາ ຈ ມນຸສ຺ສານັ ໂຣໂຄ ອຸທປາທິ, ທຸພ຺ພຸຍ຺ຖິກຍັ ຉາຕກາຍັ ໂຣຄກາຍນ຺ຕິ ຕີນິ ກຍານິ ອຸປ຺ປຊ຺ຊີສຸ຿ ມນຸສ຺ສາ ນິຄ຺ຄຫຕາ ທາຣເກ ຫຕ຺ເຖສຸ ຄເຫຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິຈຣນ຺ຕິ຿

ສກລຣຍ຺ຖວາສິໂນ ເອກໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ທນ຺ຕປຸຣັ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊທ຺ວາເຣ ອຸກ຺ກຸຍ຺ກິມກັສຸ຿ ຣາຊາ ວາຕປານັ ນິສ຺ສາຍ ຖິໂຕ ຕັ ສທ຺ທັ ສຸຕ຺ວາ ''ກຶ ການຕາ ເອເຕ ວິຣວນ຺ຕີ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິ຿ ''ມຫາຣາຊ , ສກລຣຍ຺ເຖ ຕີນິ ກຍານິ ອຸປ຺ປນ຺ນານິ, ເທໂວ ນ ວສ຺ສຕິ, ສສ຺ສານິ ນ ວິປ຺ນ຺ນານິ, ຉາຕກັ ຊາຕັ຿ ມນຸສ຺ສາ ທຸພ຺ໂກຊນາ ໂຣຄາກິກູຕາ ນິຄ຺ຄຫຕາ ປຸຕ຺ເຕ ຫຕ຺ເຖສຸ ຄເຫຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ຕິ, ເທວັ ວສ຺ສາເປຫິ ມຫາຣາຊາ''ຕິ຿ 'ໂປຣາຕກຣາຊາໂນ ເທເວ ອວສ຺ສນ຺ເຕ ກຶ ກໂຣນ຺ຕີ''ຕິ? 'ໂປຣາຕກຣາຊາໂນ, ມຫາຣາຊ, ເທເວ ອວສ຺ສນ຺ເຕ ທານັ ທຕ຺ວາ ອຸໂປສຖັ ອຌິຍ຺ຖາຍ ສມາທິນ຺ນສີລາ ສີຣິຄພ຺ກັ ປວິສິຕ຺ວາ ທພ຺ພສນ຺ຖເຣ ສຕ຺ຕາຫັ ນິປ຺ຊຊນ຺ຕິ, ຕທາ ເທໂວ ວສ຺ສຕີ''ຕິ຿ ຣາຊາ ''ສາຮູ''ຕິ ສມ຺ປຌິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຕຖາ ອກາສິ຿ ເອວັ ສນ຺ເຕປິ ເທໂວ ນ ວສ຺ສິ຿

ຣາຊາ ອມຈ຺ເຈ ປຸຈ຺ຉິ – ''ອຫັ ກຕ຺ຕພ຺ພກິຈ຺ຈັ ອກາສຶ, ເທໂວ ນ ວສ຺ສຕິ, ກິນ຺ຕິ ກໂຣມາ''ຕິ? ''ມຫາຣາຊ, ອິນ຺ທປຕ຺ຖນຄເຣ ຌນຌ຺ຈຍສ຺ສ ໂກຣພ຺ຍຣຌ຺ໂຌ ອຌ຺ຊນວຕ຺ໂຕ ນາມ ມງຄລຫຕ຺ຖີ ອຕ຺ຖິ, ຕັ ອາເນສ຺ສາມ, ເອວັ ສນ຺ເຕ ເທໂວ ວສ຺ສຕີ''ຕິ຿ ''ໂສ ຣາຊາ ພລວາຫນສມ຺ປນ຺ໂນ ທຸປ຺ປສໂຫ, ກຖມສ຺ສ ຫຕ຺ຖຶ ອາເນສ຺ສາມາ''ຕິ? ''ມຫາຣາຊ, ເຕນ ສທ຺ຌິ ຍຸທ຺ຌກິຈ຺ຈັ ນຕ຺ຖິ, ທານຊ຺ຊາສໂຍ ຣາຊາ ທານາກິຣໂຕ ຍາຈິໂຕ ສມາໂນ ອລງກຕສີສມ຺ປິ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ປສາທສມ຺ປນ຺ນານິ ອກ຺ຂີນິປິ ອຸປ຺ປາເຍຕ຺ວາ ສກລຣຊ຺ຊມ຺ປິ ນິຍ຺ຍາເທຕ຺ວາ ທເທຍ຺ຍ, ຫຕ຺ຖິມ຺ຫິ ວຕ຺ຕພ຺ພເມວ ນຕ຺ຖິ, ອວສ຺ສັ ຍາຈິໂຕ ທສ຺ສຕີ''ຕິ຿ ''ເກ ປນ ຕັ ຍາຈິຕຸັ ສມຕ຺ຖາ''ຕິ? ''ພ຺ຣາຫ຺ມຕາ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ຿ ຣາຊາ ພ຺ຣາຫ຺ມຕຄາມໂຕ ອຍ຺ຖ ພ຺ຣາຫ຺ມເຕ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ສກ຺ການສມ຺ມານັ ກຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖຶ ຍາຈນຕ຺ຖາຍ ເປເສສິ຿ ເຕ ປຣິພ຺ພຍັ ອາທາຍ ອທ຺ຌິກເວສັ ຄເຫຕ຺ວາ ສພ຺ພຕ຺ຖ ເອກຣຕ຺ຕິວາເສນ ຕຸຣິຕຄມນັ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຕິປາຫັ ນຄຣທ຺ວາເຣ ທານສາລາສຸ ກຸຌ຺ຊິຕ຺ວາ ສຣີຣັ ສນ຺ຕປ຺ເປຕ຺ວາ ''ກທາ ຣາຊາ ທານຄ຺ຄັ ອາຄຈ຺ຉິສ຺ສຕີ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິສຸ຿ ມນຸສ຺ສາ ''ປກ຺ຂສ຺ສ ຕໂຍ ທິວເສ ຈາຕຸທ຺ທເສ ປນ຺ນຣເສ ອຍ຺ຖມິຍຌ຺ຈ ອາຄຈ຺ຉຕິ, ສ຺ເວ ປນ ປຸຕ຺ຕມີ, ຕສ຺ມາ ສ຺ເວ ອາຄຈ຺ຉິສ຺ສຕີ''ຕິ ວທຶສຸ຿

ພ຺ຣາຫ຺ມຕາ ປຸນທິວເສ ປາໂຕວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປາຈີນທ຺ວາເຣ ອຍ຺ຖັສຸ຿ ໂພຌິສຕ຺ໂຕ ປາໂຕວ ນ຺ຫຕ຺ວາ ຄຕ຺ຕານຸລິຕ຺ໂຕ ສພ຺ພາລງ ການປຌິມຕ຺ຫິໂຕ ອລງກຕຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ຌວຣຄໂຕ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ປາຈີນທ຺ວາເຣນ ທານສາລັ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ສຕ຺ຕຍ຺ຖຊນານັ ສຫຕ຺ຖາ ກຕ຺ຕັ ທຕ຺ວາ ''ອິມິນາວ ນີຫາເຣນ ເທຖາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖຶ ອກິຣຸຫິຕ຺ວາ ທກ຺ຂິຕທ຺ວາຣັ ອຄມາສິ຿ ພ຺ຣາຫ຺ມຕາ ປາຈີນທ຺ວາເຣ ອາຣກ຺ຂສ຺ສ ພລວຕາຍ ໂອກາສັ ອລກິຕ຺ວາ ທກ຺ຂິຕທ຺ວາຣເມວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານັ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕັ ໂອໂລກຍມານາ ທ຺ວາຣໂຕ ນາຕິທູເຣ ອຸນ຺ນຕຍ຺ຖາເນ ຖິຕາ ສມ຺ປຕ຺ຕັ ຣາຊານັ ຫຕ຺ເຖ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ''ຊຍຕຸ ກວັ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ ຊຍາເປສຸັ຿ ຣາຊາ ວຊິຣງກຸເສນ ວາຣຕັ ນິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ເຕສັ ສນ຺ຕິກັ ຄນ຺ຕ຺ວາ 'ໂກ ພ຺ຣາຫ຺ມຕາ, ກຶ ອິຈ຺ຉຖາ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິ຿ ພ຺ຣາຫ຺ມຕາ ໂພຌິສຕ຺ຕສ຺ສ ຄຸຕັ ວຕ຺ເຕນ຺ຕາ ປຖມັ ຄາຖມາຫັສຸ –

ກຽ຿

''ຕວ ສທ຺ຌຌ຺ຈ ສີລຌ຺ຈ, ວິທິຕ຺ວານ ຊນາທິປ;

ວຕ຺ຕັ ອຌ຺ຊນວຕ຺ເຕນ, ກາລິງຄສ຺ມິ ນິມິມ຺ຫເສ''ຕິ຿

ຕຕ຺ຖ ສທ຺ຌນ຺ຕິ ກມ຺ມຜລານັ ສທ຺ທຫນວເສນ ໂອກປ຺ປນິຍສທ຺ຌັ຿ ສີລນ຺ຕິ ສັວຣສີລັ ອວີຕິກ຺ກມສີລັ຿ ວຕ຺ຕນ຺ຕິ ຕທາ ຕສ຺ມິ ເທເສ ສ຺ວຕ຺ຕັ ວຸຈ຺ຈຕິ, ເທສນາສີສເມວ ເຈຕັ຿ ອິມິນາ ປນ ປເທນ ສພ຺ພມ຺ປິ ທີຣຌ຺ລສ຺ວຕ຺ຕາທິຌນຌ຺ລັ ສງຄຫີຕັ຿

ອຄຸຊນວຕຸເຕນາຕິ ອຄຸຊນປຸຄຸຊສມານວຕຸເຕນ ອິມິນາ ຕວ ນາເຄນ, ກາລິງຄສຸມິນຸຕິ ກາລິງຄຣຄຸໂຄ ສນຸຕິເກ។ ນິມິມຸຫເສຕິ ວິນິມຍວເສນ ຄຕຸຫິມຸຫ, ປຣິໂກຄວເສນ ວາ ອຸທເຣ ປກຸຂິປິມຸຫາຕິ ອຕຸໂຖ។ ເສຕິ ນິປາຕມຕຸຕໍ។ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ມຍຄຸຫິ, ຊນາຣິປ, ຕວ ສທຸສຄຸຈ ສີລຄຸຈ ວິທິຕຸວານ “ອທຸສາ ໂນ ເອວໍ ສທຸສາສີລສມຸປນຸໂນ ຣາຊາ ຍາຈິໂຕ ອຄຸຊນວຕຸຕໍ ນາຄໍ ທສຸສຕີ”ຕິ ອິມິນາ ອຕຸຕໂນ ສນຸຕເກນ ວິຍ ອຄຸຊນວຕຸເຕນ ກາລິງຄຣຄຸໂຄ ສນຸຕິເກ ນາຄໍ ໂວ ອາຫຣິສຸສາມາຕິ ວຕຸວາ ພຫຸສນຄຸລໍ ນິມິມຸຫເສ ປຣິວຕຸຕຍິມຸຫ ເຈວ ອຸທເຣ ຈ ປກຸຂິປິມຸຫ។ ເອວໍ ຕໍ ມຍໍ ສາຣຍມານາ ອິສາຄຕາ។ ຕຕຸຖ ກຕຸຕພຸພໍ ເທໂວ ຊານາຕູຕິ។

ອປໂຣ ນໂຍ – ຕວ ສທຸສຄຸຈ ສີລຄຸຕາສງຂາຕໍ ວຕຸຕຄຸຈ ສຸຕຸວາ “ອຸລຸອາຣຄຸໂຕ ຣາຊາ ຊີວິຕມຸປີ ຍາຈິໂຕ ທເທຍຸຍ, ປເຄວ ຕິຣຈຸຉານຄຕໍ ນາຄ”ນຸຕິ ເອວໍ ກາລິງຄສຸສ ສນຸຕິເກ ອິມິນາ ອຄຸຊນວຕຸເຕນ ຕວ ວຕຸຕໍ ນິມິມຸຫເສ ນິມິມຸຫ ຕຸລຍິມຸຫ, ເຕນມຸຫາ ອິສາຄຕາຕິ។

ຕໍ ສຸຕຸວາ ໂພຣິສຕຸໂຕ “ສເຈ, ໂວ ພຸຣາຫຸມຕາ, ອິມໍ ນາຄໍ ປຣິວຕຸເຕຕຸວາ ສນໍ ຂາທິຕໍ ສຸຂາທິຕໍ ມາ ຈິນຸຕຍິຕຸຖ, ຍຖາລງກຕ ເມວ ໂວ ນາຄໍ ທສຸສາມີ”ຕິ ສມສຸສາເສຕຸວາ ອິຕຣາ ທຸເວ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໑។

“ອນຸນກຈຸຈາ ຈກຈຸຈາ ຈ, ໂຍສ ອຸທຸທິສຸສ ຄຈຸຉຕິ;

ສພຸເພ ເຕ ອປຸປຜິກຸຂິປຸປາ, ປຸພຸພາຈຣິຍວໂຈ ອິທໍ។

໑໒។

“ທທາມິ ໂວ ພຸຣາຫຸມຕາ ນາຄເມຕໍ, ຣາຊາຣທໍ ຣາຊໂກຄຸຄໍ ຍສສຸສິນໍ;

ອລງກຕໍ ເຫມຊາລາກິຉນຸນໍ, ສສາຣຖີ ຄຈຸຉຖ ເຍນກາມ”ນຸຕິ។

ຕຕຸຖ ອນຸນກຈຸຈາ ຈກຈຸຈາ ຈາຕິ ປຸຣິສໍ ອຸປນິສຸສາຍ ຊີວມານາ ຍາຄຸກຕຸຕາທິນາ ອນຸເນນ ກຣິຕພຸພາຕິ ອນຸນກຈຸຈາ, ອິຕເຣ ຕຖາ ອກຣິຕພຸພຕຸຕາ ອກຈຸຈາ។ ສນຸຣິວເສນ ປເນຕຸຖ ອກາຣໂລໂປ ເວທິຕພຸໂພ។ ເອຕຸຕາວຕາ ອຕຸຕານໍ ອຸປນິສຸສາຍ ຈ ອນຸປນິສຸສາຍ ຈ ຊີວມານວເສນ ສພຸເພປີ ສຕຸຕາ ທຸເວ ໂກຍຸຖາເສ ກຕຸວາ ທສຸສິຕາ ໂຫນຸຕິ។ ໂຍສ ອຸທຸທິສຸສ ຄຈຸຉຕີຕິ ເຕສຸ ສຕຸເຕສຸ ອິສ ຊີວໂລເກ ໂຍ ສຕຸໂຕ ຍໍ ປຸຣິສໍ ກາຍຈິເທວ ປຈຸຈາສີສນາຍ ອຸທຸທິສຸສ ຄຈຸຉຕີ។ ສພຸເພ ເຕ ອປຸປຜິກຸຂິປຸປາຕິ ຕຖາ ອຸທຸທິສຸສ ຄຈຸຉນຸຕາ ສເຈປີ ພຫູ ໂຫນຸຕິ, ຕຖາປີ ເຕນ ປຸຣິເສນ ສພຸເພ ເຕ ອປຸປຜິກຸຂິປຸປາ, “ອເປຖ, ນ ໂວ ທສຸສາມີ”ຕິ ເອວໍ ນ ປຜິກຸຂິປິຕພຸພາຕິ ອຕຸໂຖ។ ປຸພຸພາຈຣິຍວໂຈ ອິທນຸຕິ ປຸພຸພາຈຣິຍາ ວຸຈຸຈນຸຕິ ມາຕາປິຕໂຣ, ອິທໍ ເຕສໍ ວຈນໍ។ ເອວມຫໍ ມາຕາປິຕູຫິ ສິກຸຂາປິໂຕຕິ ທີເປຕິ។

ທທາມິ ໂວ ພຸຣາຫຸມຕາ ນາຄເມຕນຸຕິ ຍສຸມາ ອິທໍ ອມຸຫາກໍ ປຸພຸພາຈຣິຍວໂຈ, ຕສຸມາທໍ ພຸຣາຫຸມຕາ ຕຸມຸຫາກໍ ອິມໍ ນາຄໍ ທທາມິ។ ຣາຊາຣຫນຸຕິ ຣຄຸໂຄ ອນຸຈຸຉວິກໍ។ ຣາຊໂກຄຸຄນຸຕິ ຣາຊປຣິໂກຄໍ។ ຍສສຸສິນນຸຕິ ປຣິວາຣສມຸປນຸນໍ, ຕໍ ກິຣ ຫຕຸຖີ ນິສຸສາຍ ຫຕຸຖີໂຄປກຫຕຸຖີເວຊຊາທີນິ ປຄຸຈ ກຸລສຕານິ ຊີວນຸຕິ, ເຕທີ ສທຸຄີຄຸເຍວ ໂວ ທທາມີຕິ ອຕຸໂຖ។ ອລງກຕນຸຕິ ນານາວິເສທີ ຫຕຸຖີອລງກາເຣທີ ອລງກຕໍ។ ເຫມຊາລາກິຉນຸນນຸຕິ ສຸວຕຸຕຊາເລນ ອກິຈຸຉນຸນໍ។ ສສາຣຖີນຸຕິ ໂຍ ປນສຸສ ສາຣຖີ ຫຕຸຖີໂຄປໂກ ອາຈຣິໂຍ, ເຕນ ສທຸທີເຍວ ທທາມິ, ຕສຸມາ ສສາຣຖີ ຫຕຸວາ ຕຸມຸເທ ສປຣິວາຣໍ ອິມໍ ນາຄໍ ຄເຫຕຸວາ ເຍນກາມໍ ຄຈຸຉຖາຕິ។

ເອວໍ ຫຕຸຖີກຸຂນຸສວຣຄໂຕວ ມຫາສຕຸໂຕ ວາຈາຍ ທຕຸວາ ປຸນ ຫຕຸຖີກຸຂນຸສາ ໂອຣຸຍຸຫ “ສເຈ ອນລງກຕຜຸຖານໍ ອຕຸຖີ, ອລງກຣິຕຸວາ ທສຸສາມີ”ຕິ ວຕຸວາ ຕິກຸຂຕຸຕຸໍ ປທກຸຂິຕໍ ກໂຣນຸໂຕ ອຸປສາເຣຕຸວາ ອນລງກຕຜຸຖານໍ ອທິສຸວາ ຕສຸສ ໂສຕຸທໍ

ພ຺ຣາຫ຺ມຓານໍ ຫຕ຺ເຖສຸ ຐເປຕ຺ວາ ສຸວຓ຺ຓຠິງ຺ກາເຣນ ປຸປ຺ຜຄນ຺ຘວາສິຕໍ ອຸທກໍ ປາເຕຕ຺ວາ ອທາສິຯ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສປຣິວາຣໍ ນາຄໍ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖິປິຏ຺ເຐ ນິສິນ຺ນາ ທນ຺ຕປຸຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖິໍ ຣຎ຺ໂຎ ອທໍສຸ, ຫຕ຺ຖິມ຺ຫິ ອາຄເຕປິ ເທໂວ ນ ວສ຺ສເຕວຯ ຣາຊາ ‘‘ກິໍ ນຸ ໂຂ ກາຣຓ’’ນ຺ຕິ ອຸຕ຺ຕຣິ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ‘‘ຘນຎ຺ຊຍໂກຣພ຺ຍຣາຊາ ກຸຣຸຘມ຺ມໍ ຣກ຺ຂຕິ, ເຕນສ຺ສ ຣຏ຺ເຐ ອນ຺ວຑ຺ຒມາສໍ ອນຸທສາຫໍ ເທໂວ ວສ຺ສຕິ, ຣຎ຺ໂຎ ຄຸຓານຸຠາໂວ ເອສ, ອິມສ຺ສ ປນ ຕິຣຈ຺ຉານຄຕສ຺ສ ຄຸຓາ ໂຫນ຺ຕາປິ ກິຕ຺ຕກາ ຠເວຍ຺ຍຸ’’ນ຺ຕິ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ເຕນ ຫິ ຍຖາລງ຺ກຕເມວ ສປຣິວາຣໍ ຫຕ຺ຖິໍ ປຏິເນຕ຺ວາ ຣຎ຺ໂຎ ທຕ຺ວາ ຍໍ ໂສ ກຸຣຸຘມ຺ມໍ ຣກ຺ຂຕິ, ຕໍ ສຸວຓ຺ຓປຏ຺ເຏ ລິຂິຕ຺ວາ ອາເນຖາ’’ຕິ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ຈ ອມຈ຺ເຈ ຈ ເປເສສິຯ ເຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຎ຺ໂຎ ຫຕ຺ຖິໍ ນິຍ຺ຍາເທຕ຺ວາ ‘‘ເທວ, ອິມສ຺ມິໍ ຫຕ຺ຖິມ຺ຫິ ຄເຕປິ ອມ຺ຫາກໍ ຣຏ຺ເຐ ເທໂວ ນ ວສ຺ສຕິ, ຕຸມ຺ເຫ ກິຣ ກຸຣຸຘມ຺ມໍ ນາມ ຣກ຺ຂຖ, ອມ຺ຫາກມ຺ປິ ຣາຊາ ຕໍ ຣກ຺ຂິຕຸກາໂມ ອິມສ຺ມິໍ ສຸວຓ຺ຓປຏ຺ເຏ ລິຂິຕ຺ວາ ອາເນຖາ’’ຕິ ເປເສສິຯ ‘‘ເທຖ ໂນ ກຸຣຸຘມ຺ມ’’ນ຺ຕິຯ ‘‘ຕາຕາ, ສຈ຺ຈາຫໍ ເອຕໍ ກຸຣຸຘມ຺ມໍ ຣກ຺ຂາມິ, ອິທານິ ປນ ເມ ຕຕ຺ຖ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ອຕ຺ຖິ, ນ ເມ ໂສ ກຸຣຸຘມ຺ໂມ ຈິຕ຺ຕໍ ອາຣາເຘຕິ, ຕສ຺ມາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ທາຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ’’ຕິຯ

ກສ຺ມາ ປນ ຕໍ ສີລໍ ຣາຊານໍ ນ ອາຣາເຘຕີຕິ? ຕທາ ກິຣ ຣາຊູນໍ ຕຕິເຍ ຕຕິເຍ ສໍວຈ຺ຉເຣ ກຕ຺ຕິກມາເສ ປວຕ຺ໂຕ ຉໂຓ ນາມ ໂຫຕິ, ຕໍ ຉຓໍ ກີຬນ຺ຕາ ຣາຊາໂນ ສພ຺ພາລງ຺ການປຏິມຓ຺ຑິຕາ ເທວເວສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຕຣາຊສ຺ສ ນາມ ຍກ຺ຂສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຐຕ຺ວາ ຈຕຸທ຺ທິສາ ປຸປ຺ຜປຏິມຓ຺ຑິເຕ ຈິຕ຺ຕສເຣ ຂິປນ຺ຕິຯ ອຍມ຺ປິ ຣາຊາ ຕໍ ຉຓໍ ກີຬນ຺ໂຕ ເອກິສ຺ສາ ຕຬາກປາຬິຍາ ຈິຕ຺ຕຣາຊສ຺ສ ຍກ຺ຂສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຐຕ຺ວາ ຈຕຸທ຺ທິສາ ຈິຕ຺ຕສເຣ ຂິປິຕ຺ວາ ເຕສຸ ເສສທິສາຄເຕ ຕໂຍ ສເຣ ທິສ຺ວາ ອຸທກປິຏ຺ເຐ ຂິຕ຺ຕສຣໍ ນ ອທ຺ທສຯ ຣຎ຺ໂຎ ‘‘ກຈ຺ຈິ ນຸ ໂຂ ມຍາ ຂິຕ຺ໂຕ ສໂຣ ມຈ຺ຉສຣີເຣ ປຕິໂຕ’’ຕິ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ອໂຫສິ ປາຓາຕິປາຕກມ຺ເມນ ສີລເຠທໍ ອາຣພ຺ຠ, ຕສ຺ມາ ສີລໍ ນ ອາຣາເຘຕິຯ ໂສ ເອວມາຫ – ‘‘ຕາຕາ, ມຍ຺ຫໍ ກຸຣຸຘມ຺ເມ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ອຕ຺ຖິ, ມາຕາ ປນ ເມ ສຸຣກ຺ຂິຕໍ ຣກ຺ຂຕິ, ຕສ຺ສາ ສນ຺ຕິເກ ຄຓ຺ຫຖາ’’ຕິຯ ‘‘ມຫາຣາຊ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ‘ປາຓໍ ວທິສ຺ສາມີ’ຕິ ເຈຕນາ ນຕ຺ຖິ, ຕໍ ວິນາ ປາຓາຕິປາໂຕ ນາມ ນ ໂຫຕິ, ເທຖ ໂນ ອຕ຺ຕນາ ຣກ຺ຂິຕໍ ກຸຣຸຘມ຺ມ’’ນ຺ຕິຯ ‘‘ເຕນ ຫິ ລິຂຖາ’’ຕິ ສຸວຓ຺ຓປຏ຺ເຏ ລິຂາເປສິ – ‘‘ປາໂຓ ນ ຫນ຺ຕພ຺ໂພ, ອທິນ຺ນໍ ນາທາຕພ຺ພໍ , ກາເມສຸ ມິຈ຺ຉາ ນ ຈຣິຕພ຺ພໍ, ມຸສາ ນ ຠຓິຕພ຺ພໍ , ມຊ຺ຊໍ ນ ປາຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ລິຂາເປຕ຺ວາ ຈ ປນ ‘‘ເອວໍ ສນ຺ເຕປິ ເນວ ມໍ ອາຣາເຘຕິ, ມາຕຸ ເມ ສນ຺ຕິເກ ຄຓ຺ຫຖາ’’ຕິ ອາຫຯ

ທູຕາ ຣາຊານໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ເທວິ, ຕຸມ຺ເຫ ກິຣ ກຸຣຸຘມ຺ມໍ ຣກ຺ຂຖ, ຕໍ ໂນ ເທຖາ’’ຕິ ວທິໍສຸຯ ‘‘ຕາຕາ, ສຈ຺ຈາຫໍ ກຸຣຸຘມ຺ມໍ ຣກ຺ຂາມິ, ອິທານິ ປນ ເມ ຕຕ຺ຖ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ, ນ ມໍ ໂສ ກຸຣຸຘມ຺ໂມ ອາຣາເຘຕິ ເຕນ ໂວ ທາຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ’’ຕິຯ ຕສ຺ສາ ກິຣ ທ຺ເວ ປຸຕ຺ຕາ ເຊຏ຺ໂຐ ຣາຊາ, ກນິຏ຺ໂຐ ອຸປຣາຊາຯ ອເຖໂກ ຣາຊາ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ສຕສຫສ຺ສຄ຺ຆນກໍ ຈນ຺ທນສາຣໍ ສຫສ຺ສຄ຺ຆນກໍ ກຎ຺ຈນມາລໍ ເປເສສິຯ ໂສ ‘‘ມາຕຣໍ ປູເຊສ຺ສາມີ’’ຕິ ຕໍ ສພ຺ພໍ ມາຕຸ ເປເສສິຯ ສາ ຈິນ຺ເຕສິ – ‘‘ອຫໍ ເນວ ຈນ຺ທນໍ ວິລິມ຺ປາມິ, ນ ມາລໍ ຘາເຣມິ, ສຸຓິສານໍ ທສ຺ສາມີ’’ຕິຯ ອຖສ຺ສາ ເອຕທໂຫສິ – ‘‘ເຊຏ຺ຐສຸຓິສາ ເມ ອິສ຺ສຣາ, ອຄ຺ຄມເຫສິຏ຺ຐາເນ ຐິຕາ, ຕສ຺ສາ ສຸວຓ຺ຓມາລໍ ທສ຺ສາມິຯ ກນິຏ຺ຐສຸຓິສາ ປນ ທຸຄ຺ຄຕາ, ຕສ຺ສາ ຈນ຺ທນສາຣໍ ທສ຺ສາມີ’’ຕິຯ ສາ ຣຎ຺ໂຎ ເທວິຍາ ສຸວຓ຺ຓມາລໍ ທຕ຺ວາ ອຸປຣາຊຠຣິຍາຍ ຈນ຺ທນສາຣໍ ອທາສິ, ທຕ຺ວາ ຈ ປນສ຺ສາ ‘‘ອຫໍ ກຸຣຸຘມ຺ມໍ ຣກ຺ຂາມິ, ເອຕາສໍ ທຸຄ຺ຄຕາທຸຄ຺ຄຕຠາໂວ ມຍ຺ຫໍ ອປ຺ປມາຓໍ, ເຊຏ຺ຐາປຈາຍິກກມ຺ມເມວ ປນ ກາຕຸໍ ມຍ຺ຫໍ ອນຸຣູປໍ, ກຈ຺ຈິ ນຸ ໂຂ ເມ ຕສ຺ສ ອກຕຕ຺ຕາ ສີລໍ ຠິນ຺ນ’’ນ຺ຕິ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ອໂຫສິ, ຕສ຺ມາ ເອວມາຫຯ ອຖ ນໍ ທູຕາ ‘‘ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕກໍ ນາມ ຍຖາຣຸຈິຍາ ທີຍຕິ, ຕຸມ຺ເຫ ເອຕ຺ຕເກນປິ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ກຸຣຸມານາ ກິໍ ອຎ຺ຎໍ ປາປໍ ກຣິສ຺ສຖ, ສີລໍ ນາມ ເອວຣູເປນ ນ ຠິຊ຺ຊຕິ, ເທຖ ໂນ ກຸຣຸຘມ຺ມ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຕສ຺ສາປິ ສນ຺ຕິເກ ຄເຫຕ຺ວາ ສຸວຓ຺ຓປຏ຺ເຏ ລິຂິໍສຸຯ

‘‘ຕາຕາ, ເອວໍ ສນ຺ເຕປິ ເນວ ມໍ ອາຣາເຘຕິ, ສຸຓິສາ ປນ ເມ ສຸຏ຺ຐຸ ຣກ຺ຂຕິ, ຕສ຺ສາ ສນ຺ຕິເກ ຄຓ຺ຫຖາ’’ຕິ ວຸຕ຺ຕາ ຈ ປນ ອຄ຺ຄມເຫສິໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປຸຣິມນເຍເນວ ກຸຣຸຘມ຺ມໍ ຍາຈິໍສຸຯ ສາປິ ປຸຣິມນເຍເນວ ວຕ຺ວາ ‘‘ອິທານິ ມໍ ສີລໍ ນາຣາເຘຕິ, ເຕນ ໂວ ທາຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ’’ຕິ ອາຫຯ ສາ ກິຣ ເອກທິວສໍ ສີຫປຎ຺ຊເຣ ຐິຕາ ຣຎ຺ໂຎ ນຄຣໍ ປທກ຺ຂິຓໍ ກໂຣນ຺ຕສ຺ສ ປຈ຺ຉໂຕ ຫຕ຺ຖິປິຏ຺ເຐ ນິສິນ຺ນໍ ອຸປຣາຊໍ ທິສ຺ວາ ໂລຠໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ‘‘ສຈາຫໍ ອິມິນາ ສທ຺ຘິໍ ສນ຺ຖວໍ ກເຣຍ຺ຍໍ, ຠາຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຏ຺ຐິໂຕ ມໍ ເອສ ສງ຺ຄຓ຺ເຫຍ຺ຍາ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕສິຯ ອຖສ຺ສາ ‘‘ອຫໍ ກຸຣຸຘມ຺ມໍ ຣກ຺ຂມານາ ສສາມິກາ ຫຸຕ຺ວາ ກິເລສວເສນ ອຎ຺ຎໍ ປຸຣິສໍ ໂອໂລເກສິໍ, ສີເລນ ເມ ຠິນ຺ເນນ ຠວິຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ອໂຫສິ, ຕສ຺ມາ ເອວມາຫຯ ອຖ ນໍ ທູຕາ ‘‘ອຕິຈາໂຣ ນາມ ອຍ຺ເຍ ຈິຕ຺ຕຸປ຺ປາທມຕ຺ເຕນ ນ ໂຫຕິ, ຕຸມ຺ເຫ ເອຕ຺ຕເກນປິ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ກຸຣຸມານາ ວີຕິກ຺ກມໍ ກິໍກຣິສ຺ສຖ, ນ ເອຕ຺ຕເກນ ສີລໍ ຠິຊ຺ຊຕິ, ເທຖ ໂນ ກຸຣຸຘມ຺ມ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຕສ຺ສາປິ ສນ຺ຕິເກ ຄເຫຕ຺ວາ ສຸວຓ຺ຓປຏ຺ເຏ ລິຂິໍສຸຯ

‘‘ຕາຕາ, ເອວໍ ສນ຺ເຕປິ ເນວ ມໍ ອາຣາເຜຕິ, ອຸປ຺ຣາຊາ ປນ ສຸຜ຺ຖຸ ຣກ຺ຂຕິ, ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຄຕ຺ຫຖາ’’ຕິ ວຸຕ຺ຕາ ຈ ປນ ອຸປ຺ຣາຊານໍ ອຸປ຺ສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປຸຣິມນເຍເນວ ກຸຣຸຜມ຺ມໍ ຍາຈິສຸ។ ໂສ ປນ ສາຍໍ ຣາຊຸປ຺ຜ຺ຖານໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຣເຖເນວ ຣາຊງ຺ຄຕໍ ປຕ຺ວາ ສເຈ ຣຕ຺ໂຕ ສນ຺ຕິເກ ກຸຕ຺ຊິຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ສຍິຕຸກາໂມ ໂຫຕິ, ຣສ຺ມິໂຍ ຈ ປໂຕຫຕ຺ຈ ອນ຺ໂຕສຸເຣ ຉຑ຺ເຫຕິ។ ຕາຍ ສຕ຺ຕາຍ ຊໂນ ປກ຺ກມິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ປາໂຕວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ນິກ຺ຂມນໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕວ ຕິຜ຺ຖຕິ។ ສາຣຖິປິ ຣຖໍ ໂຄປ຺ຍິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ປາໂຕວ ຕໍ ອາຫາຍ ຣາຊທ຺ວາເຣ ຕິຜ຺ຖຕິ។ ສເຈ ຕງ຺ຂຕຕ຺ເຕວ ນິກ຺ຂນ຺ຕຸກາໂມ ໂຫຕິ, ຣສ຺ມິໂຍ ຈ ປໂຕຫຕ຺ຈ ອນ຺ໂຕຣເຖເຍວ ຖເປຕ຺ວາ ຣາຊຸປ຺ຜ຺ຖານໍ ຄຈ຺ຉຕິ។ ມຫາຊໂນ ຕາຍ ສຕ຺ຕາຍ ‘‘ອິທາເນວ ນິກ຺ຂມິສ຺ສຕິ’’ຕິ ຣາຊທ຺ວາເຣເຍວ ຕິຜ຺ຖຕິ។ ໂສ ເອກ ທິວສໍ ເອວໍ ກຕ຺ວາ ຣາຊນິເວສນໍ ປາວິສິ, ປວິຜ຺ຖມຕ຺ຕສ຺ສເຍວສ຺ສ ເທໂວ ປາວສ຺ສິ។ ຣາຊາ ‘‘ເທໂວ ວສ຺ສຕິ’’ຕິ ຕສ຺ສ ນິກ຺ຂນ຺ຕຸໍ ນາທາສິ, ໂສ ຕຕ຺ເຖວ ກຸຕ຺ຊິຕ຺ວາ ສຍິ។ ມຫາຊໂນ ‘‘ອິທານິ ນິກ຺ຂມິສ຺ສຕິ’’ຕິ ສພ຺ພຣຕ຺ຕິ ເຕເມນ຺ໂຕ ອຜ຺ຖາສິ។ ອຸປ຺ຣາຊາ ທຸຕິຍທິວເສ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ເຕເມຕ຺ວາ ຖິຕໍ ມຫາຊນໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຫໍ ກຸຣຸຜມ຺ມໍ ຣກ຺ຂນ຺ໂຕ ເອຕ຺ຕກໍ ຊນໍ ກິລເມສິ, ສິເລນ ເມ ກິນ຺ເນນ ກວິຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ອໂຫສິ, ເຕນ ເຕສໍ ທູຕານໍ ‘‘ສຈ຺ຈາຫໍ ກຸຣຸຜມ຺ມໍ ຣກ຺ຂາມິ, ອິທານິ ປນ ເມ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ອຕ຺ຖິ, ເຕນ ໂວ ນ ສກ຺ກາ ທາຕຸ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສິ។ ອຖ ນໍ ທູຕາ ‘‘ຕຸມ຺ຫາກໍ, ເທວ, ‘ເອເຕ ກິລມນ຺ຕູ’ຕິ ຈິຕ຺ຕໍ ນຕ຺ຖິ, ອເຈຕນກໍ ກມ຺ມໍ ນ ໂຫຕິ, ເອຕ຺ຕເກນປິ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ກໂຣນ຺ຕານໍ ກຖໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ວິຕິກ຺ກໂມ ກວິສ຺ສຕິ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕສ຺ສປິ ສນ຺ຕິເກ ສີລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສຸວຕ຺ຕປ຺ຜເຍ ລິຂິສຸ។

‘‘ເອວໍ ສນ຺ເຕປິ ເນວ ມໍ ອາຣາເຜຕິ, ປຸໂຣຫິໂຕ ປນ ສຸຜ຺ຖຸ ຣກ຺ຂຕິ, ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຄຕ຺ຫຖາ’’ຕິ ວຸຕ຺ຕາ ຈ ປນ ປຸໂຣຫິຕໍ ອຸປ຺ສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຍາຈິສຸ។ ໂສປິ ເອກທິວສໍ ຣາຊຸປ຺ຜ຺ຖານໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ເອເກນ ຣຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ຣຕ຺ໂຕ ເປສິຕໍ ຕຣຸຕຣວິວຕ຺ຕໍ ຣຖໍ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ທິສ຺ວາ ‘‘ກສ຺ສາຍໍ ຣໂຖ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ຣຕ຺ໂຕ ອາກໂຕ’’ຕິ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ອຫໍ ມຫລ຺ລໂກ, ສເຈ ເມ ຣາຊາ ອິມໍ ຣຖໍ ທເທຍ຺ຍ, ສຸຂໍ ອິມໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ວິຈເຣຍ຺ຍ’’ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຣາຊຸປ຺ຜ຺ຖານໍ ຄໂຕ។ ຕສ຺ສ ຊຍາເປຕ຺ວາ ຖິຕກາເລ ຣຕ຺ໂຕ ຣຖໍ ທສ຺ເສສຸໍ។ ຣາຊາ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຕິ ວິຍ ສຸນ຺ທໂຣ ອຍໍ ຣໂຖ, ອາຈຣິຍສ຺ສ ນໍ ເທຖາ’’ຕິ ອາຫ។ ປຸໂຣຫິໂຕ ນ ອິຈ຺ຉິ, ປຸນປ຺ປຸນໍ ວຸຈ຺ຈມາໂນປິ ນ ອິຈ຺ຉິເຍວ។ ກິ໌ກາຣຕາ? ເອວໍ ກິຣສ຺ສ ອໂຫສິ – ‘‘ອຫໍ ກຸຣຸຜມ຺ມໍ ຣກ຺ຂນ຺ໂຕວ ປຣສນ຺ຕເກ ໂລກໍ ອກາສິ, ກິນ຺ເນນ ເມ ສີເລນ ກວິຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ។ ໂສ ເອຕມຕ຺ຖໍ ອາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາ ‘‘ຕາຕາ, ກຸຣຸຜມ຺ເມ ເມ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ອຕ຺ຖິ, ນ ມໍ ໂສ ຜມ຺ໂມ ອາຣາເຜຕິ, ຕສ຺ມາ ນ ສກ຺ກາ ທາຕຸ’’ນ຺ຕິ ອາຫ។ ອຖ ນໍ ທູຕາ ‘‘ອຍ຺ຍ, ໂລກຸປ຺ປາທມຕ຺ເຕນ ນ ສີລໍ ກິຊ຺ຊຕິ, ຕຸມ຺ເຫ ເອຕ຺ຕເກນປິ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ກໂຣນ຺ຕາ ກິ ວິຕິກ຺ກມໍ ກຣິສ຺ສຖາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕສ຺ສປິ ສນ຺ຕິເກ ສີລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສຸວຕ຺ຕປ຺ຜເຍ ລິຂິສຸ។

‘‘ເອວໍ ສນ຺ເຕປິ ເນວ ມໍ ອາຣາເຜຕິ, ຣຊ຺ຊຸຄາຫໂກ ອມຈ຺ໂຈ ປນ ສຸຜ຺ຖຸ ຣກ຺ຂຕິ, ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຄຕ຺ຫຖາ’’ຕິ ວຸຕ຺ຕາ ຈ ປນ ຕມ຺ປິ ອຸປ຺ສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຍາຈິສຸ។ ໂສປິ ເອກທິວສໍ ຊນປເທ ເຂຕ຺ຕໍ ມິນນ຺ໂຕ ຣຊ຺ຊຸໍ ທຕ຺ຑເກ ພນ຺ຜິຕ຺ວາ ເອກໍ ໂກຜິ ເຂຕ຺ຕສາມິເກນ ຄຕ຺ຫາເປຕ຺ວາ ເອກໍ ອຕ຺ຕນາ ອຄ຺ຄເຫສິ, ເຕນ ຄຫິຕຣຊ຺ຊຸໂກຜິຍາ ພຫ຺ຜທຕ຺ຑໂກ ເອກສ຺ສ ກກ຺ກຕກສ຺ສ ພິລມຊ຺ເຊ ປາປຸຕິ។ ໂສ ຈິນ຺ເຕສິ – ‘‘ສເຈ ທຕ຺ຑກໍ ພິເລ ໂອຕາເຣສ຺ສາມິ, ອນ຺ໂຕພິເລ ກກ຺ກຕໂກ ນສ຺ສິສ຺ສຕິ។ ສເຈ ປນ ປຣໂຕ ກຣິສ຺ສາມິ, ຣຕ຺ໂຕ ສນ຺ຕກໍ ນສ຺ສິສ຺ສຕິ។ ສເຈ ໂອຣໂຕ ກຣິສ຺ສາມິ, ກຸຜຸມ຺ພິກສ຺ສ ສນ຺ຕກໍ ນສ຺ສິສ຺ສຕິ, ກິ ນຸ ໂຂ ກາຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ? ອຖສ຺ສ ເອຕທໂຫສິ – ‘‘ພິເລ ກກ຺ກຕເກນ ກວິຕພ຺ພໍ, ສເຈ ກເວຍ຺ຍ, ປຕ຺ຕາເຍຍ຺ຍ, ເອຕ຺ເຖວ ນໍ ໂອຕາເຣສ຺ສາມີ’’ຕິ ພິເລ ທຕ຺ຑກໍ ໂອຕາເຣສິ, ກກ຺ກຕໂກ ‘‘ກິຣີ’’ຕິ ສທ຺ທມກາສິ។ ອຖສ຺ສ ເອຕທໂຫສິ – ‘‘ທຕ຺ຑໂກ ກກ຺ກຕກປິຜ຺ເຖ ໂອຕິຕ຺ໂຕ ກວິສ຺ສຕິ, ກກ຺ກຕໂກ ມໂຕ ກວິສ຺ສຕິ, ອຫຕ຺ຈ ກຸຣຸຜມ຺ມໍ ຣກ຺ຂາມິ, ເຕນ ເມ ສີເລນ ກິນ຺ເນນ ກວິຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ។ ໂສ ເອຕມຕ຺ຖໍ ອາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາ ‘‘ອິມິນາ ເມ ກາຣເຕນ ກຸຣຸຜມ຺ເມ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ອຕ຺ຖິ, ເຕນ ໂວ ນ ສກ຺ກາ ທາຕຸ’’ນ຺ຕິ ອາຫ។ ອຖ ນໍ ທູຕາ ‘‘ຕຸມ຺ຫາກໍ ‘ກກ຺ກຕໂກ ມຣຕູ’ຕິ ຈິຕ຺ຕໍ ນຕ຺ຖິ, ອເຈຕນກໍ ກມ຺ມໍ ນາມ ນ ໂຫຕິ។ ຕຸມ຺ເຫ ເອຕ຺ຕເກນປິ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ກໂຣນ຺ຕາ ກິ ວິຕິກ຺ກມໍ ກຣິສ຺ສຖາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕສ຺ສປິ ສນ຺ຕິເກ ສີລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສຸວຕ຺ຕປ຺ຜເຍ ລິຂິສຸ។

‘‘ເອວໍ ສນ຺ເຕປິ ເນວ ມໍ ອາຣາເຜຕິ, ສາຣຖິ ປນ ສຸຜ຺ຖຸ ຣກ຺ຂຕິ, ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຄຕ຺ຫຖາ’’ຕິ ວຸຕ຺ຕາ ຈ ປນ ຕມ຺ປິ ອຸປ຺ສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຍາຈິສຸ។ ໂສ ເອກທິວສໍ ຣາຊານໍ ຣເຖນ ອຸຍ຺ຍານໍ ເນສິ។ ຣາຊາ ຕຕ຺ຖ ທິວາ ກີລຸອິຕ຺ວາ ສາຍໍ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຣຖໍ ອກິຣຸຫິ, ຕສ຺ສ ນຄຣໍ ອສມ຺ປຕ຺ຕສ຺ເສວ ສູຣິຍຕ຺ຖງ຺ຄມນເວລາຍ ເມໂຄ ອຸຜ຺ຖຫິ។ ສາຣຖິ ຣຕ຺ໂຕ ເຕມນກເຍນ ສິນ຺ຜວານໍ ປໂຕທສຕ຺ຕມທາສິ។ ສິນ຺ຜວາ ຊເວນ ປກ຺ຂນ຺ທິສຸ។ ຕໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ຈ ປນ ເຕ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕາປິ ຕໂຕ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕາປິ ຕໍ ຖານໍ ປຕ຺ວາ ຊເວນ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕິ។ ກິ ກາຣຕາ? ເຕສໍ ກິຣ ເອຕທໂຫສິ – ‘‘ອິມສ຺ມິ ຖາເນ ປຣິສ຺ສເຍນ ກວິຕພ຺ພໍ, ເຕນ ໂນ ສາຣຖິ ຕທາ ປໂຕທສຕ຺ຕໍ ອທາສີ’’ຕິ។ ສາຣຖິສ຺ສປິ ເອຕທໂຫສິ – ‘‘ຣຕ຺ໂຕ ເຕມເນ ວາ ອເຕມເນ ວາ ມຍ຺ຫໍ ໂທໂສ ນຕ຺ຖິ, ອຫໍ ປນ ອຜ຺ຖາເນ ສຸສິກ຺ຂິຕສິນ຺ຜວານໍ ປໂຕທສຕ຺ຕໍ ອທາສີ, ເຕນ ອິເມ ອິທານິ ອປ຺ຣາປ຺ຣໍ ຊວນ຺ຕາ ກິລມນ຺ຕິ,

ອຫລຸຈ ກຸຣຸສມຸມໍ ຣກຸຂາມິ, ເຕນ ເມ ກິນຸເນນ ສີເລນ ກວິຕພຸພ''ນຸຕິຯ ໂສ ເອຕມຕຸຖໍ ອາຈິກຸຂິຕຸວາ ''ອິມິນາ ກາຣເຕນ ກຸຣຸສມຸເມ ກຸກຸກຸຈຸຈໍ ອຕຸຖິ, ເຕນ ໂວ ນ ສກຸກາ ທາຕຸ''ນຸຕິ ອາຫຯ ອຖ ນໍ ທູຕາ ''ຕຸມຸຫາກໍ 'ສີນຸສວາ ກິລມນຸຕູ'ຕິ ຈິຕຸຕໍ ນຕຸຖິ, ອເຈຕນກໍ ກມຸມໍ ນາມ ນ ໂຫຕິ, ເອຕຸຕເກນປີ ຈ ຕຸມຸເຫ ກຸກຸກຸຈຸຈໍ ກໂຣນຸຕາ ກີ ວິຕິກຸກມໍ ກຣິສຸສຖາ''ຕິ ວຕຸວາ ຕສຸສ ສນຸຕິເກ ສີລໍ ຄເຫຕຸວາ ສຸວຕຸຕປຕຸເຕ ລິຂິສຸຯ

''ເອວໍ ສນຸເຕປີ ເນວ ນໍ ອາຣາເຂຕິ, ເສຍຸຖິ ປນ ສຸຍຸດ ຣກຸຂຕິ, ຕສຸສ ສນຸຕິເກ ຄຕຸຫຖາ''ຕິ ວຸຕຸຕາ ຈ ປນ ຕມຸປີ ອຸປສງກມິຕຸວາ ຍາຈິສຸຯ ໂສປີ ເອກທິວສໍ ຄພຸກໂຕ ນິກຸຂນຸຕສາລີສີສໍ ອຕຸຕໂນ ສາລິເຂຕຸຕໍ ຄນຸຕຸວາ ປຈຸຈເວກຸຂິຕຸວາ ນິວຕຸຕມາໂນ ''ວີຫີ ມາລໍ ພນຸຣາເປສຸສາມີ''ຕິ ເອກໍ ສາລີສີສມຸຍຸຖີ ຄາຫາເປຕຸວາ ຖູຕາຍ ພນຸຣາເປສິຯ ອຖສຸສ ເອຕທໂຫສີ – ''ອິມມຸຫາ ເກຫາຣາ ມຍາ ຣລຸໂລ ກາໂຄ ທາຕພຸໂພ, ອຫິນຸນກາຄໂຕເຍວ ເມ ເກຫາຣໂຕ ສາລີສີສມຸຍຸຖີ ຄາຫາປີໂຕ, ອຫລຸຈ ກຸຣຸສມຸມໍ ຣກຸຂາມິ, ເຕນ ເມ ກິນຸເນນ ສີເລນ ກວິຕພຸພ''ນຸຕິຯ ໂສ ເອຕມຕຸຖໍ ອາຈິກຸຂິຕຸວາ ''ອິມິນາ ເມ ກາຣເຕນ ກຸຣຸສມຸເມ ກຸກຸກຸຈຸຈໍ ອຕຸຖິ, ເຕນ ໂວ ນ ສກຸກາ ທາຕຸ''ນຸຕິ ອາຫຯ ອຖ ນໍ ທູຕາ ''ຕຸມຸຫາກໍ ເຖຍຸຍຈິຕຸຕໍ ນຕຸຖິ, ເຕນ ວິນາ ອຫິນຸນາທານໍ ນາມ ປລຸລາເປ ຕຸໍ ນ ສກຸກາ, ເອຕຸຕເກນປີ ກຸກຸກຸຈຸຈໍ ກໂຣນຸຕາ ຕຸມຸເຫ ປຣສນຸຕກໍ ນາມ ກີ ຄຕຸຫິສຸສຖາ''ຕິ ວຕຸວາ ຕສຸສປີ ສນຸຕິເກ ສີລໍ ຄເຫຕຸວາ ສຸວຕຸຕປຕຸເຕ ລິຂິສຸຯ

''ເອວໍ ສນຸເຕປີ ເນວ ນໍ ອາຣາເຂຕິ, ໂທຕມາປໂກ ປນ ມຫາມຕຸໂຕ ສຸຍຸດ ຣກຸຂຕິ, ຕສຸສ ສນຸຕິເກ ຄຕຸຫຖາ''ຕິ ວຸຕຸຕາ ຈ ປນ ຕມຸປີ ອຸປສງກມິຕຸວາ ຍາຈິສຸຯ ໂສ ກິຣ ເອກທິວສໍ ໂກຍຸຖາຄາຣທຸວາເຣ ນິສີທິຕຸວາ ຣາຊກາເຄ ວິທີ ມິນາເປນຸໂຕ ອມິຕວິທີ ຣາສິໂຕ ວີທີ ຄເຫຕຸວາ ລກຸຂໍ ຖເປສິ, ຕສຸມີ ຂເຕ ເທໂວ ປາວສຸສິຯ ມຫາມຕຸໂຕ ລກຸຂານິ ຄເຕຕຸວາ ''ມິຕວິທີ ເອຕຸຕກາ ນາມ ໂຫນຸຕີ''ຕິ ວຕຸວາ ລກຸຂວີທີ ສໍກຫຸຟິຕຸວາ ມິຕຣາສີມຸຫິ ປກຸຂິປີຕຸວາ ເວເຄນ ຄນຸຕຸວາ ທຸວາຣໂກຍຸຖເກ ຖຕຸວາ ຈິນຸເຕສີ – ''ກີ ນຸ ໂຂ ມຍາ ລກຸຂວີທີ ມິຕວີທີຣາສີມຸຫິ ປກຸຂິຕຸຕາ, ອຸທາຫຸ ອມິຕຣາສີມຸຫີ''ຕິຯ ອຖສຸສ ເອຕທໂຫສີ – ''ສເຈ ເມ ມິຕວີທີຣາສີມຸຫິ ປກຸຂິຕຸຕາ ອກາຣເຕເນວ ຣລຸໂລ ສນຸຕກໍ ວຫຸຟິຕໍ, ຄຫປຕິການໍ ສນຸຕກໍ ນາສິຕໍ, ອຫລຸຈ ກຸຣຸສມຸມໍ ຣກຸຂາມິ, ເຕນ ເມ ກິນຸເນນ ສີເລນ ກວິຕພຸພ''ນຸຕິຯ ໂສ ເອຕມຕຸຖໍ ອາຈິກຸຂິຕຸວາ ''ອິມິນາ ເມ ກາຣເຕນ ກຸຣຸສມຸເມ ກຸກຸກຸຈຸຈໍ ອຕຸຖິ, ເຕນ ໂວ ນ ສກຸກາ ທາຕຸ''ນຸຕິ ອາຫຯ ອຖ ນໍ ທູຕາ ''ຕຸມຸຫາກໍ ເຖຍຸຍຈິຕຸຕໍ ນຕຸຖິ, ເຕນ ວິນາ ອຫິນຸນາທານໍ ນາມ ປລຸລາເປຕຸໍ ນ ສກຸກາ, ເອຕຸຕເກນປີ ກຸກຸກຸຈຸຈໍ ກໂຣນຸຕາ ກີ ຕຸມຸເຫ ປຣສຸສ ສນຸຕກໍ ຄຕຸຫິສຸສຖາ''ຕິ ວຕຸວາ ຕສຸສປີ ສນຸຕິເກ ສີລໍ ຄເຫຕຸວາ ສຸວຕຸຕປຕຸເຕ ລິຂິສຸຯ

''ເອວໍ ສນຸເຕປີ ເນວ ນໍ ອາຣາເຂຕິ, ໂທວາຣິໂກ ປນ ສຸຍຸດ ຣກຸຂຕິ, ຕສຸສ ສນຸຕິເກ ຄຕຸຫຖາ''ຕິ ວຸຕຸຕາ ຈ ປນ ຕມຸປີ ອຸປສງກມິຕຸວາ ຍາຈິສຸຯ ໂສປີ ເອກທິວສໍ ນຄຣທຸວາຣໍ ປີທານເວລາຍ ຕິກຸຂຕຸຕຸໍ ສທຸທມນຸສຸສາເວສິຯ ອເຖໂກ ທລິທຸທມນຸສຸໂສ ອຕຸຕໂນ ກນິຍຸຖກຄິນິຍາ ສທຸຂີ ທາຣຸປຕຸຕຕຸຖາຍ ອຣລຸລໍ ຄນຸຕຸວາ ນິວຕຸຕນຸໂຕ ຕສຸສ ສທຸທໍ ສຸຕຸວາ ກຄິນີ ອາທາຍ ເວເຄນ ທຸວາຣໍ ສມຸປາປຸຕິຯ ອຖ ນໍ ໂທວາຣິໂກ ''ຕຸວໍ ນຄເຣ ຣລຸໂລ ອຕຸຖິກາວໍ ກີ ນ ຊານາສີ, 'ສກາລສຸເສວ ອິມສຸສ ນຄຣສຸສ ທຸວາຣໍ ປີທີຍຕີ'ຕິ ນ ຊານາສີ, ອຕຸຕໂນ ມາຕຸຄາມໍ ຄເຫຕຸວາ ອຣລຸເລ ກາມຣຕິກີລຸຂໍ ກີລອນຸໂຕ ທິວສໍ ວີຈຣສີ''ຕິ ອາຫຯ ອຖສຸສ ອິຕເຣນ ''ນ ເມ, ສາມິ, ກຣິຍາ, ກຄີນີ ເມ ເອສາ''ຕິ ວຸຕຸເຕ ເອຕທໂຫສີ – ''ອກາຣຕຳ ວຕ ເມ ກຄໍ ກຄິນີ ກຣິຍາຕິ ກ ເຖນຸເຕນ, ອຫລຸຈ ກຸຣຸສມຸມໍ ຣກຸຂາມິ, ເຕນ ເມ ກິນຸເນນ ສີເລນ ກວິຕພຸພ''ນຸຕິຯ ໂສ ເອຕມຕຸຖໍ ອາຈິກຸຂິຕຸວາ ''ອິມິນາ ເມ ກາຣເຕນ ກຸຣຸສມຸເມ ກຸກຸກຸຈຸຈໍ ອຕຸຖິ, ເຕນ ໂວ ນ ສກຸກາ ທາຕຸ''ນຸຕິ ອາຫຯ ອຖ ນໍ ທູຕາ ''ເອຕໍ ຕຸມຸເຫຫິ ຕຖາສລຸລາຍ ກຖິ ຕໍ, ເອຕຸຖ ໂວ ສີລເກໂທ ນຕຸຖິ, ເອຕຸຕເກນປີ ຈ ຕຸມຸເຫ ກຸກຸກຸຈຸຈາຍນຸຕາ ກຸຣຸສມຸເມ ສມຸປຊານມຸສາວາທໍ ນາມ ກີ ກຣິສຸສຖາ''ຕິ ວຕຸວາ ຕສຸສປີ ສນຸຕິເກ ສີລໍ ຄເຫຕຸວາ ສຸວຕຸຕປຕຸເຕ ລິຂິສຸຯ

''ເອວໍ ສນຸເຕປີ ເນວ ນໍ ອາຣາເຂຕິ, ວຕຸຕທາສີ ປນ ສຸຍຸດ ຣກຸຂຕິ, ຕສຸສ ສນຸຕິເກ ຄຕຸຫຖາ''ຕິ ວຸຕຸຕາ ຈ ປນ ຕມຸປີ ອຸປສງກມິຕຸວາ ຍາຈິສຸຯ ສາ ປຸຣິມນເຍເນວ ປຕິກຸຂິປີຯ ກີກາຣຕາ ? ສກຸໂກ ກິຣ ເທວານມິນຸໂທ ''ຕສຸສາ ສີລໍ ວີມໍສິສຸສາມີ''ຕິ ມາຕາວກວຕຸເຕນ ອາຄນຸຕຸວາ ''ອຫໍ ອາຄມິສຸສາມີ''ຕິ ວຕຸວາ ສຫສຸສໍ ທຕຸວາ ເທວໂລກເມວ ຄນຸຕຸວາ ຕີຕິ ສໍວຈຸຈຣານິ ນາຄຈຸຊິຯ ສາ ອຕຸຕໂນ ສີລເກທກາເຍນ ຕີຕິ ສໍວຈຸຈຣານິ ອລຸລສຸສ ປຸຣິສສຸສ ຫຕຸຖໂຕ ຕມຸພູລມຕຸຕມຸປີ ນ ຄຕຸຫີ, ສາ ອນຸກຸກເມນ ທຸຄຸຄຕາ ຫຸຕຸວາ ຈິນຸເຕສີ – ''ມຍຸຫໍ ສຫສຸສໍ ທຕຸວາ ຄຕປຸຣິສສຸສ ຕີຕິ ສໍວຈຸຈຣານິ ອນາຄຈຸຊນຸຕສຸສ ທຸຄຸຄຕາ ຊາຕາ, ຊີວິຕວຸຕຸຕີ ພເຍຕຸໍ ນ ສກຸໂກມິ, ອິໂຕ ທານິ ປຕຸຖາຍ ມຍາ ວິນິຈຸຊຍມຫາມຕຸຕານໍ ອາໂຣເຈຕຸວາ ປຣິພຸພຍໍ ຄເຫຕຸໍ ວຍຸຍຕີ''ຕິຯ ສາ ວິນິຈຸຊຍໍ ຄນຸຕຸວາ ''ສາມິ, ປຣິພຸພຍໍ ທຕຸວາ ຄຕປຸຣິສສຸສ ເມ ຕີຕິ ສໍວຈຸຈຣານິ, ມຕກາວມຸປີສຸສ ນ ຊານາ

ມິ, ຊີວິຕໍ ໝເຜຕຸ໌ ນ ສກ຺ໂກມິ, ກີ ກໂຣມິ, ສາມີ''ຕິ ອາຫ. ຕິຕິ ສໍວຈ຺ຉຣານິ ອນາຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ກີ ກຣິສ຺ສສີ, ອິໂຕ ປຎ຺ຖາຍ ປຣິພ຺ພຍໍ ຄຕ຺ຫາຕິ. ຕສ຺ສາ ລທ຺ຆວິນິຈ຺ຉຍາຍ ວິນິຈ຺ຉຍໂຕ ນິກ຺ຂມມານາຍ ເອວ ເອໂກ ປຸຣິໂສ ສຫສ຺ສກຕ຺ຑິກໍ ອຸປນາເມສີ.

ຕສ຺ສ ຄຫຕຕ຺ຖາຍ ຫຕ຺ຖໍ ປສາຣຕກາເລ ສກ຺ໂກ ອຕ຺ຕານໍ ທສ຺ເສສີ. ສາ ທິສ຺ວາວ ''ມຍ຺ຫໍ ສໍວຈ຺ຉຣຕ຺ຕຍມຕ຺ຖເກ ສຫສ຺ສ ທາຍໂກ ປຸຣິໂສ ອາຄໂຕ, ຕາຕ, ນຕ຺ຖິ ເມ ຕວ ກຫາປເຓຫິ ອຕ຺ໂຖ''ຕິ ຫຕ຺ຖໍ ສມິຎ຺ເຊສີ. ສກ຺ໂກ ອຕ຺ຕໂນ ສຣີຣຎ຺ເຌວ ອກິນິມ຺ມິນິຕ຺ວາ ຕຣຸຕສູຣິໂຍ ວິຍ ຊລນ຺ໂຕ ອາກາເສ ອຎ຺ຖາສິ, ສກລນຄຣໍ ສນ຺ນິປຕິ. ສກ຺ໂກ ມຫາຊນມຊ຺ເຊ ''ອຫໍ ເອຕິສ຺ສາ ວີມໍສນວເສນ ສໍວຈ຺ຉຣຕ຺ຕຍມຕ຺ຖເກ ສຫສ຺ສໍ ອທາສີ, ສີລໍ ຣກ຺ຂນ຺ຕາ ນາມ ເອວຣູປາ ຫຸຕ຺ວາ ຣກ຺ຂຖາ''ຕິ ໂອວາທໍ ທຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ນິເວສນໍ ສຕ຺ຕຣຕເນຫິ ປູເຣຕ຺ວາ ''ອິໂຕ ປຎ຺ຖາຍ ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ໂຫຫີ''ຕິ ຕໍ ອນຸສາສິຕ຺ວາ ເທວໂລກເມວ ອຄມາສີ. ອິມິນາ ກາຣເຓນ ສາ ''ອຫໍ ຄຫິຕກຕີ ອຊີຣາເປຕ຺ວາວ ອຎ຺ເຌນ ທິຍມານາຍ ກຕິຍາ ຫຕ຺ຖໍ ປສາເຣສີ, ອິມິນາ ກາຣເຓນ ມໍ ສີລໍ ນາຣາເຆຕິ, ເຕນ ໂວ ທາຕຸ໌ ນ ສກ຺ກາ''ຕິ ປຎິກ຺ຂິປີ. ອຖ ນໍ ທູຕາ ''ຫຕ຺ຖປ຺ປສາຣຕມຕ຺ເຕນ ສີລເກໂທ ນຕ຺ຖິ, ສີລໍ ນາມ ເອຕໍ ປຣມວິສຸທ຺ຆໍ ໂຫຕີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ຕສ຺ສາປິ ສນ຺ຕິເກ ສີລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສຸວຕ຺ຕປຎ຺ເຎ ລິຂິສ຺ສຸ.

ອິຕິ ອິເມສໍ ເອກາທສນ຺ນໍ ຊນານໍ ຣກ຺ຂຕສີລໍ ສຸວຕ຺ຕປຎ຺ເຎ ລິຂິຕ຺ວາ ທນ຺ຕປຸຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກາລິງຄຣຎ຺ໂຎ ສຸວຕ຺ຕປຎ຺ຎໍ ທຕ຺ວາ ຕໍ ປວຕ຺ຕີ ອາໂຣເຈສ຺ສຸ. ຣາຊາ ຕສ຺ມີ ກຸຣຸທ຺ມ຺ເມ ວຕ຺ຕມາໂນ ປຎ຺ຈ ສີລານິ ປູເຣສີ. ຕສ຺ມີ ຂເຓ ສກລກາລິງຄຣຎ຺ເຖ ເທໂວ ວສ຺ສິ, ຕີຕີ ກຍານິ ວູປສນ຺ຕານິ, ຣຎ຺ຖໍ ເຂມໍ ສຸກິກ຺ຂໍ ອໂຫສີ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຍາວຊີວໍ ທານາທີນິ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ສປຣິວາໂຣ ສຄ຺ຄປຸຣໍ ປູເຣສີ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຆມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສີ. ''ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ເກຈິ ໂສຕາປນ຺ນາ ອເຫສ຺ສຸ໌, ເກຈິ ສກທາຄາມິໂນ, ເກຈິ ອນາຄາມິໂນ, ເກຈິ ອຣຫນ຺ໂຕ''ຕິ. ຊາຕກສໂມຘາເນ ປນ –

''ຄຕິກາ ອຸປ຺ປລວຕ຺ຕາ, ປຸຕ຺ໂຕ ໂທວາຣິໂກ ຕທາ;

ຣຊ຺ຊຄາໂຫ ກຈ຺ຈາຍໂນ, ໂມຄ຺ຄລ຺ລາໂນ ໂທຓມາປໂກ.

''ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ຕທາ ເສຎ຺ຖີ, ອນຸຣຸທ຺ໂຘ ຈ ສາຣຖີ;

ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ກສ຺ສໂປ ເຖໂຣ, ອຸປຣາຊາ ນນ຺ທປຕ຺ຑິໂຕ.

''ມເຫສີ ຣາຫຸລມາຕາ, ມາຍາເທວີ ຊເນຕ຺ຕິຍາ;

ກຸຣຸຣາຊາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ, ເອວໍ ຆາເຣຖ ຊາຕກ''ນ຺ຕິ.

ກຸຣຸຆມ຺ມຊາຕກວຕ຺ຓນາ ຉຎ຺ຖາ.

[໔໗໗] ໗. ໂຣມກຊາຕກວຕ຺ຓນາ

ວສ຺ສານິປຎ຺ຎາສ ສມາຘິການີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວລຸອຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ກຄວໂຕ ວຆາຍ ປຣິສກ຺ກນໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີ. ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນວຕ຺ຖຸ ອຸຕ຺ຕານເມວ.

ອຕີເຕ ປນ ພາຣາຕສີຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປາຣາວໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ພຫຸປາຣາວຕປຣິວຸໂຕ ອຣຎ຺ເຎ ປພ຺ພຕຄຸຫາຍໍ ວາສໍ ກປ຺ເປສີ. ອຎ຺ຎຕໂຣປິ ໂຂ ຕາປໂສ ສີລສມ຺ປນ຺ໂນ ເຕສໍ ປາຣາວຕານໍ ວສນຎ຺ຖານໂຕ ອວິທູເຣ ເອກໍ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມໍ ອຸປນິສ຺ສາຍ ອສ຺ສມປທໍ ມາເປຕ຺ວາ ປພ຺ພຕຄຸຫາຍໍ ວາສໍ ກປ຺ເປສີ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣນ຺ຕຣາ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ໂສຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກໍ ສຸຕາຕິ. ຕາປໂສ ຕຕ຺ຖ ຈິຣໍ ວສິຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ, ອຖຎ຺ໂຎ ກູຜຊຝິໂລ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ວາສໍ

ກປ຺ເປສີ។ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ປາຣາວຕປຣິວຸໂຕ ຕໍ ອຸປສງກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປຘິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ ອສ຺ສມປເທ ວິຈຣິຕ຺ວາ ຄິຣິກນ຺ທຣສມີເປ ໂຄຈຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສາຍໍ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຏ຺ຊານໍ ຄຈ຺ຉຕິ។ ກູຜຕາປໂສ ຕຕ຺ຖ ອຕິເຣກປຏ຺ຕາສວສ຺ສານິ ວສິ។

ອຖ຺ສ ເອກທິວສໍ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມວາສີໂນ ມນຸສ຺ສາ ປາຣາວຕມໍສໍ ອພິສງ຺ຂຣິຕ຺ວາ ອທໍສຸ។ ໂສ ຕຕ຺ຖ ຣສຕຕ຺ຫາຍ ພຊ຺ຊິຕ຺ວາ ‘‘ກິໍ ມໍສໍ ນາເມຕ’’ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ປາຣາວຕມໍສ’’ນ຺ຕິ ສຸຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ – ‘‘ມຍ຺ຫໍ ອສ຺ສມປທໍ ພຫູ ປາຣາວຕາ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕິ, ເຕ ມາເຣຕ຺ວາ ມໍສໍ ຂາທິຕ຺ຸ ວຏ຺ຜຕີ’’ຕິ។ ໂສ ຕຕ຺ຫຸລສປ຺ປິທຘິຂີຣມຣິຈາທີນິ ອາຫຣິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ເຕ ຖເປຕ຺ວາ ມຸຄ຺ຄຣໍ ຈີວຣກຕ຺ເຕນ ປຘິຈ຺ຉາເທຕ຺ວາ ປາຣາວຕານໍ ອາຄມນໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ປຕ຺ຕສາລທ຺ວາເຣ ນິສີທີ។ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ປາຣາວຕປຣິວຸໂຕ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ກູຜຊຘິລສ຺ສ ທຸຏ຺ຊກິຣິຍໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ທຸຏ຺ຊຕາປໂສ ອຌ຺ເຌນາກາເຣນ ນິສິນ຺ໂນ, ກຈ຺ຈິ ນຸ ໂຂ ອມ຺ຫາກໍ ສມານຊາຕິກໍ ມໍສໍ ຂາທີ, ປຣິຄ຺ຄຫິສ຺ສາມີ ນ’’ນ຺ຕິ ອນຸວາເຕ ຖຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສຣີຣຄນ຺ຘໍ ຆາຍິຕ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ອມ຺ເຫ ມາເຣຕ຺ວາ ມໍສໍ ຂາທິຕ຺ກາໂມ, ນ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ຸ ວຏ຺ຜຕີ’’ຕິ ປາຣາວເຕ ອາທາຍ ປຘິກ຺ກມິຕ຺ວາ ຈຣີ។ ຕາປໂສ ຕໍ ອນາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ມຘຸຣກໍ ເຕຫິ ສທ຺ຘິ ກເຖຕ຺ວາ ວິສ຺ສາເສນ ອຸປຄເຕ ມາເຣຕ຺ວາ ມໍສໍ ຂາທິຕ຺ຸ ວຏ຺ຜຕີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ປຸຣິມາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໗ຩ។

‘‘ວສ຺ສານິ ປຌ຺ຌາສ ສມາທິການິ, ວສິມ຺ຫ ເສລສ຺ສ ຄຸຫາຍ ໂຣມກ;

ອສງ຺ກມານາ ອພິນິພ຺ພຸຕຕ຺ຕາ, ຫຕ຺ຖຕ຺ຕມາຍນ຺ຕິ ມມຕ຺ຫຊາ ປຸເຣ។

໘໐។

‘‘ເຕທານິ ວກ຺ກງ຺ຄ ກິມຕ຺ຖມຸສ຺ສຸກາ, ກຊນ຺ຕິ ອຌ຺ຌໍ ຄິຣິກນ຺ທຣໍ ທິຊາ;

ນ ນູນ ມຌ຺ຌນ຺ຕິ ມມໍ ຍຖາ ປຸເຣ, ຈິຣປ຺ປວຸຕ຺ຖາ ອຖ ວາ ນ ເຕ ອິເມ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ສມາທິການີຕິ ສມອຘິການິ។ ໂຣມກາຕິ ຣຸມາຍ ອຸປ຺ປນ຺ນ, ສຸໂຘຕປວາລຸເອນ ສມານວຕ຺ຕເນຕ຺ຕປາທຕາຍ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ປາຣາວຕໍ ອາລປຕິ។ ອສງ຺ກມານາຕິ ເອວໍ ອຕິເຣກປຌ຺ຌາສວສ຺ສານິ ອິມິສ຺ສາ ປພ຺ພຕຄຸຫາຍ ວສນ຺ເຕສຸ ອມ຺ເຫສຸ ເອເຕ ອຕ຺ຫຊາ ເອກທິວສມ຺ປິ ມຍິ ອາສງ຺ກໍ ອກຕ຺ວາ ອພິນິພ຺ພຸຕຈິຕ຺ຕາວ ຫຸຕ຺ວາ ປຸພ຺ເພ ມມ ຫຕ຺ຖຕ຺ຕໍ ຫຕ຺ຖປ຺ປສາຣໂຓກາສໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕີຕີ ອຕ຺ໂຖ។

ເຕທານີຕິ ເຕ ອິທານິ។ ວກ຺ກງ຺ຄາຕິ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ອາລປຕິ, ສພ຺ເພປິ ປນ ປກ຺ຂີໂນ ອຸປ຺ປຕນກາເລ ຄີວໍ ວກ຺ກໍ ກຕ຺ວາ ອຸປ຺ປຕນ຺ໂຕ ‘‘ວກ຺ກງ຺ຄາ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິ។ ກິມຕ຺ຖມຸສ຺ສຸກາຕິ ກິໍ ການຣໍ ສມ຺ປສ຺ສມານາ? ອຸສ຺ສຸກາຕິ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິຕຣູປາ ຫຸຕ຺ວາ។ ຄິຣິກນ຺ທຣນ຺ຕິ ຄິຣິໂຕ ອຌ຺ຌໍ ປພ຺ພຕກນ຺ທຣໍ។ ຍຖາ ປຸເຣຕິ ຍຖາ ປຸພ຺ເພ ເອເຕ ປກ຺ຂີໂນ ມໍ ຄຣຸໍ ກຕ຺ວາ ປິຍໍ ກຕ຺ວາ ມຌ຺ຌນ຺ຕິ, ຕຖາ ອິທານິ ນ ນູນ ມຌ຺ຌນ຺ຕິ, ປຸພ຺ເພ ອິເຘ ນິວຸຕ຺ຖຕາປໂສ ອຌ຺ໂຌ, ອຍໍ ອຌ຺ໂຌ, ເອວໍ ມຌ຺ເຌ ເອເຕ ມໍ ມຌ຺ຌນ຺ຕີຕີ ທີເປຕິ។ ຈິຣປ຺ປວຸຕ຺ຖາ ອຖ ວາ ນ ເຕ ອິເມຕິ ກິໍ ນຸ ໂຂ ອິເມ ຈິຣໍ ວິປ຺ປວສິຕ຺ວາ ທີຆສ຺ສ ອທ຺ຘຸໂນ ອຈ຺ຈເຍນ ອາຄຕຕ຺ຕາ ມໍ ‘ໂສເຍວ ອຍ’’ນ຺ຕິ ນ ສຌ຺ຊານນ຺ຕິ, ອຸທາຫຸ ເຍ ອມ຺ເຫສຸ ອພິນິພ຺ພຸຕຈິຕ຺ຕາ, ນ ເຕ ອິເມ, ອຌ຺ເຌວ ອາຄນ຺ຕຸກປກ຺ຂີໂນ, ອິເມ ເຕນ ມໍ ນ ອຸປສງ຺ກມນ຺ຕີຕິ ປຸຈ຺ຉຕິ។

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ປກ຺ກມິຕ຺ວາ ຖິໂຕວ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໘໑។

‘‘ຊານາມ ຕໍ ນ ມຍໍ ສມ຺ປມູລ຺ຫາ, ໂສເຍວ ຕ຺ວໍ ເຕ ມຍມສ຺ມ ນາຌ຺ເຌ;

ຈິຕ຺ຕຍ຺ຈ ເຕ ອສ຺ມິ ຊເນ ປ຺ທຸຍ຺ຄໍ, ອາຊີວິກາ ເຕນ ຕມຸຕ຺ຕສາມາ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ນ ມຍໍ ສມ຺ປ຺ມູລຸທາຕິ ມຍໍ ມູລຸທາ ປ຺ມຕ຺ຕາ ນ ໂຫມ. ຈິຕ຺ຕຍ຺ຈ ເຕ ອສ຺ມິ ຊເນ ປ຺ທຸຍ຺ຄນ຺ຕິ ຕ຺ວໍ, ໂສເຍວ ມຍມ຺ປິ ເຕ ເຍວ, ນ ຕໍ ສຍ຺ຊານາມ, ອປິຈ ໂຂ ປ຺ນ ຕວ ຈິຕ຺ຕໍ ອສ຺ມິ ຊເນ ປ຺ທຸຍ຺ຄໍ ອມ຺ເຫ ມາເຣຕ຺ຸ ອຸປ຺ປ຺ນ຺ນໍ. ອາຊີວິກາຕິ ອາຊີວເຫຕຸ ປ຺ພ຺ພຊິຕ ປ຺ທຸຍ຺ຄຕາປ຺ສ. ເຕນ ຕມຸຕ຺ຕສາມາຕິ ເຕນ ການເຕນ ຕໍ ອຸຕ຺ຕສາມ ກາຍາມ ນ ອຸປ຺ສງ຺ກມາມ.

ກູຍຕາປ຺ໂສ ‘‘ລາໂຕ ອຫໍ ອິເມຫີ’’ຕິ ມຸຄ຺ຄຣໍ ຊິປິຕ຺ວາ ວິຣຊ຺ຊິຕ຺ວາ ‘‘ຄຈ຺ຊ ຕາວ ຕ຺ວໍ ວິຣທ຺ໂສມ຺ຫີ’’ຕິ ອາຫ. ອຖ ນໍ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ນໍ ຕາວ ວິຣທ຺ໂສສິ, ຈຕ຺ຕາໂຣ ປ຺ນ ອປາເຍ ນ ວິຣຊ຺ຊສິ. ສເຈ ອິຜ ວສິສ຺ສສິ, ຄາມວາສີນໍ ‘ໂຈໂຣ ອຍ’ນ຺ຕິ ອາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາ ຕໍ ຄາທາເປສ຺ສາມິ ສີຜໍ ປລາຍສ຺ສູ’’ຕິ ຕໍ ຕຊ຺ເຊຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ. ກູຍຊຍິໂລ ຕຕ຺ຖ ວສິຕ຺ຸ ນາສກ຺ຂິ, ອຍ຺ຍຕ຺ຖ ອຄມາສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຜມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສິ – ‘‘ຕທາ ກູຍຕາປ຺ໂສ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ປ຺ຸຣິໂມ ສີລວນ຺ຕຕາປ຺ໂສ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ, ປາຣາວຕເຊຍ຺ຄໂກ ປ຺ນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ໂຣມກຊາຕກວຕ຺ຕນາ ສຕ຺ຕມາ.

[໔໗໑] ໑. ມຫິສຣາຊຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ກິມຕ຺ຖມກິສນ຺ຜາຍາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ໂລລມກ຺ກຍໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ສາວຕ຺ຖິຍໍ ກິຣ ເອກສ຺ມິ ກຸເລ ເອໂກ ໂປສາວນິຍໂລລມກ຺ກໂຍ ຫຕ຺ຖິສາລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກສ຺ສ ສີລວນ຺ຕສ຺ສ ຫຕ຺ຖິສ຺ສ ປີຍ຺ຖິຍໍ ນິສີທິຕ຺ວາ ອຸຈ຺ຈາຣປ຺ສສາວໍ ກໂຣຕິ, ປີຍ຺ຖິຍໍ ຈງ຺ກມຕິ. ຫຕ຺ຖີ ອຕ຺ຕໂນ ສີລວນ຺ຕຕາຍ ຂນ຺ຕິສມ຺ປທາຍ ນ ກິຍ຺ຈິ ກໂຣຕິ. ອເຖກທິວສໍ ຕສ຺ສ ຫຕ຺ຖິສ຺ສ ຖາເນ ອຍ຺ໂຍ ທຸຍ຺ຄຫຕ຺ຖີໂປໂຕ ອຍ຺ຖາສິ. ມກ຺ກໂຍ ‘‘ໂສເຍວ ອຍ’’ນ຺ຕິ ສຍ຺ຍາຍ ທຸຍ຺ຄຫຕ຺ຖິສ຺ສ ປີຍ຺ຖິ ອກິຣຸຫິ. ອຖ ນໍ ໂສ ໂສຕ຺ທາຍ ຄເຫຕ຺ວາ ກູມິຍໍ ຖເປຕ຺ວາ ປາເທນ ອກ຺ກມິຕ຺ວາ ສຍ຺ຈຸຕ຺ເຕາສິ. ສາ ປວຕ຺ຕິ ກິກ຺ຂຸສງ຺ເຜ ປາກຍາ ຊາຕາ. ອເຖກທິວສໍ ກິກ຺ຂູ ຜມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຍ຺ຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ໂລລມກ຺ກໂຍ ກິຣ ສີລວນ຺ຕຫຕ຺ຖິສຍ຺ຍາຍ ທຸຍ຺ຄຫຕ຺ຖີປີຍ຺ຖິ ອກິຣຸຫິ, ອຖ ນໍ ໂສ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປສີ’’ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນເວສ, ໂລລມກ຺ກໂຍ ເອວໍສີໂລ, ໂປຣາຕໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ເອວໍສີໂລເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຫິມວນ຺ຕປ຺ເທເສ ມຫິສໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ຖາມສມ຺ປນ຺ໂນ ມຫາສຣີໂຣ ປ຺ພ຺ພຕປາທປ຺ພ຺ການຄິຣິທຸຄ຺ຄວນຜເຍສຸ ວິຈຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ຜາສຸກໍ ຣຸກ຺ຂມູລໍ ທິສ຺ວາ ໂຄຈຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ທິວາ ຕສ຺ມິ ຣຸກ຺ຂມູເລ ອຍ຺ຖາສິ. ອເຖໂກ ໂລລມກ຺ກໂຍ ຣຸກ຺ຂາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປີຍ຺ຖິ ອກິຣຸຫິຕ຺ວາ ອຸຈ຺ຈາຣປ຺ສສາວໍ ກຕ຺ວາ ສິງ຺ເຄ ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ໂອລມ຺ພນ຺ໂຕ ນງ຺ຄຸຍ຺ເຖ ຄເຫຕ຺ວາ ໂທລາຍນ຺ໂຕວ ກິລຸອິ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຂນ຺ຕິເມຕ຺ຕານຸທ຺ທຍສມ຺ປທາຍ ຕໍ ຕສ຺ສ ອນາຈາຣໍ ນ ມນສາກາສິ, ມກ຺ກໂຍ ປຸນປ຺ປຸນໍ ຕເຖວ ກຣິ. ອເຖກທິວສໍ ຕສ຺ມິ ຣຸກ຺ເຂ ອທິວຕ຺ຖາ ເທວຕາ ຣຸກ຺ຂກ຺ຂນ຺ເຜ ຖຕ຺ວາ ນໍ ‘‘ມຫິສຣາຊ ກສ຺ມາ ອິມສ຺ສ ທຸຍ຺ຄມກ຺ກຍສ຺ສ ອວມານໍ ສຫສິ, ນິເສເຜຫິ ນ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ເອຕມຕ຺ຖໍ ປກາເສນ຺ຕີ ປ຺ຸຣິມາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໘.

‘‘ກິມຕ຺ຖມກິສນ຺ຜາຍ, ລຫຸຈິຕ຺ຕສ຺ສ ທຸພ຺ກິໂນ;

ສພ຺ພການທຫສ຺ເສວ, ອິມໍ ທຸກ຺ຂໍ ຕິຕິກ຺ຂສິ.

໑໙.

‘‘ສີໆເຄນ ນິຫນາເຫຕໍ, ປໍຫສາ ຈ ອຣິຍຸຄຫ;

ກິຍໂຍ ພາລາ ປກຸຊເຊຍຸຍໍ, ໂນ ຈສຸສ ປຝິເສຣໂກ’’ຕິ.

ຕຕຸຖ ກິມຕຸຖມກິສນຸຣາຍາຕິ ກີ ນຸ ໂຂ ກາຣຕໍ ປຝິຈຸຈ ກີ ສມຸປສຸສມາໂນ. ທຸພຸກິໂນຕິ ມິຕຸຕທຸພຸກິສຸສ. ສພຸພກາມຫຫສຸເສ ວາຕິ ສພຸພກາມຫຫສຸສ ສາມິກສຸສ ອິວ. ຕິຕິກຸຂສີຕິ ອຣິວາເສສີ. ປໍຫສາ ຈ ອຣິຍຸຄຫາຕິ ປາເຫນ ຈ ນໍ ຕິຕຸຫຂຸຣຄຸເຄນ ຍຖາ ເອຕຸເຖວ ມຣຕິ, ເອວໍ ອກຸກາມ. ກິຍໂຍ ພາລາຕິ ສເຈ ຫິ ປຝິເສຣໂກ ນ ກເວຍຍ, ພາລາ ອລຸລາຕສຕຸຕາ ປຸນປຸປຸນໍ ກຸຊເຊຍຸຍໍ ພຝຸເພຍຸຍໍ ວິເຫເຄຍຸຍໍ ເອວາຕິ ທີເປຕິ.

ຕໍ ສຸຕຸວາ ໂພຣິສຕຸໂຕ ‘‘ຣຸກຸຂເທວເຕ, ສຈາຫໍ ອິມິນາ ຊາຕິໂຄຕຸຕພລາທີຫິ ອຣິໂກ ສມາໂນ ອິມສຸສ ໂທສໍ ນ ສຫິສຸສາມິ, ກຖໍ ເມ ມໂນຣໂຖ ນິປຸຜຕຸຕີ ຄມິສຸສຕິ. ອຍໍ ປນ ມໍ ວິຍ ອລຸລມຸປີ ມລຸລມາໂນ ເອວໍ ອນາຈາຣໍ ກຣິສຸສຕິ, ຕໂຕ ເຍສໍ ຈຕຸຫມຫີສາ ນໍ ເອສ ເອວໍ ກຣິສຸສຕິ , ເອເຕເຍວ ເອຕໍ ວຣິສຸສນຸຕິ. ສາ ຕສຸສ ອລຸເລຫິ ມາຣຕາ ມຍຸຫໍ ທຸກຸຂໂຕ ຈ ປາຕາຕິປາຕໂຕ ຈ ວິມຸຕຸຕິ ກວິສຸສຕີ’’ຕິ ວຕຸວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໗໔.

‘‘ມເມວາຍໍ ມລຸລມາໂນ, ອລຸເລເປວໍ ກຣິສຸສຕິ;

ເຕ ນໍ ຕຕຸຖ ວຣິສຸສນຸຕິ, ສາ ເມ ມຸຕຸຕິ ກວິສຸສຕີ’’ຕິ.

ກຕິປາຫຈຸຈເຍນ ປນ ໂພຣິສຕຸໂຕ ອລຸລຕຸຖ ຄໂຕ. ອລຸໂລ ຈຕຸຫມຫີໂສ ຕຕຸຖ ອາຄນຸຕຸວາ ອຝຸຄາສີ. ທຸຝຸຄມກຸກໂຜ ‘‘ໂສເຍວ ອຍ’’ນຸຕິ ສລຸລາຍ ຕສຸສ ປີຝຸຄີ ອກິຣຸຫິຕຸວາ ຕເຖວ ອນາຈາຣໍ ຈຣິ. ອຖ ນໍ ໂສ ວິຣຸນນຸໂຕ ກູມິຍໍ ປາເຕຕຸວາ ສີໆເຄນ ຫທເຍ ວິຊຸຊິຕຸວາ ປາເຫຫິ ມທຸທິຕຸວາ ສລຸຈຸຕຸເຕາສີ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຣມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຣາເນສີ – ‘‘ຕທາ ທຸຝຸຄມຫີໂສ ອຍໍ ທຸຝຸຄຫຕຸຖີ ອໂຫສີ, ທຸຝຸຄມກຸກໂຜ ເອຕຣຫີ ອຍໍ ມກຸກໂຜ, ສີລວາ ມຫີສຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນຸຕິ.

ມຫີສຣາຊຊາຕກວຕຸຕນາ ອຝຸຄມາ.

[໔໗ລ] ລ. ສຕປຕຸຕຊາຕກວຕຸຕນາ

ຍຖາ ມາຕວໂກ ປນຸເຖຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ປຕຸຫຸກໂລຫິຕເກ ອາຣພຸກ ກເຖສີ. ຉພຸພຄຸຄິຍານລຸຫິ ທຸເວ ຊນາ ເມຕຸຕິຍກູມຊກາ ຣາຊຄຫໍ ອຸປນິສຸສາຍ ວິຫຣີສຸ, ທຸເວ ອສຸສຊິປຸນພຸພສຸກາ ກິຝາຄິຣີ ອຸປນິສຸສາຍ ວິຫຣີສຸ, ປຕຸຫຸກໂລຫິຕກາ ອິເມ ປນ ທຸເວ ສາວຕຸຖີ ອຸປນິສຸສາຍ ເຊຕວເນ ວິຫຣີສຸ. ເຕ ຣມຸເມນ ນີຫຍໍ ອຣິກຣຕໍ ອຸກຸໂກເຝນຸຕິ. ເຍປີ ເຕສໍ ສນຸທິຝຸຄສມຸກຕຸຕາ ໂຫນຸຕິ, ເຕສໍ ອຸປຕຸຖມຸກາ ຫຸຕຸວາ ‘‘ນ, ອາວຸໂສ, ຕຸມຸເຫ ເອເຕຫິ ຊາຕິຍາ ວາ ໂຄຕຸເຕນ ວາ ສີເລນ ວາ ນິຫີນຕຣາ. ສເຈ ຕຸມຸເຫ ອຕຸຕໂນ ຄາຫໍ ວິສຸສຊຸເຊຖ, ສຸຝຸຄຸຕຣໍ ໂວ ເອເຕ ອຣິກວິສຸສນຸຕີ’’ຕິອາທີນິ ວຕຸວາ ຄາຫໍ ວິສຸສຊຸເຊຕຸໍ ນ ເທນຸຕິ. ເຕນ ກຕຸຫນານິ ເຈວ ກລຫວິຄຸຄຫວິວາທາ ຈ ປວຕຸຕນຸຕິ. ກິກຸຂູ ເອຕມຕຸຖໍ ກຄວໂຕ ອາໂຣເຈສຸໍ. ອຖ ກຄວາ ເອຕສຸມີ ນິທາເນ ເອຕສຸມີ ປກຣເຕ ກິກຸຂູ ສນຸນິປາຕາເປຕຸວາ ປຕຸຫຸກໂລຫິຕເກ ປກຸໂກສາເປຕຸວາ ‘‘ສຈຸຈໍ ກິຣ ຕຸມຸເຫ, ກິກຸຂເວ, ອຕຸຕນາປີ ອຣິກຣຕໍ ອຸກຸໂກເຝຖ, ອລຸເລສມຸປີ ຄາຫໍ ວິສຸສຊຸເຊຕຸໍ ນ ເທຖາ’’ຕິ ປຸຈຸຉິຕຸວາ ‘‘ສຈຸຈໍ, ກນຸເຕ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ເອວໍ ສນຸເຕ, ກິກຸຂເວ, ຕຸມຸຫາກໍ ກິຣິຍາ ສຕປຕຸຕມາຕວສຸສ ກິຣິຍາ ວິຍ ໂຫຕີ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຣິສຕຸໂຕ ອລຸລຕຣສຸມີ ກາສິຄາມເກ ເອກສຸມີ ກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ

ວຍປຸ໌ປຕ຺ໂຕ ກສິວຕິຊຊາທິທີ ຊີວິກໍ ອກປຸ໌ເປຕ຺ວາ ປຜ຺ຸຈສຕມຕ຺ເຕ ໂຈເຣ ຄເຫຕ຺ວາ ເຕສໍ ເຊຜ຺ຸຄໂກ ຫຸຕ຺ວາ ປນ຺ຸຖທູໜນສນ຺ຣິຈ຺ຸເວທາທີນີ ກໂຣນ຺ໂຕ ຊີວິກໍ ກປຸ໌ເປສີ. ຕທາ ພາຣາຕສີຍໍ ເອໂກ ກຸຜຸມ຺ພິໂກ ເອກສ຺ຸສ ຊານປທສ຺ຸສ ກ ຫາປຕສຫສ຺ຸສໍ ທຕ຺ວາ ປຸນ ອຄ຺ຄເຫຕ຺ວາວ ກາລມກາສີ. ອຖສ຺ຸສ ກຣິຍາ ອປຣກາເຄ ຄິລານາ ມຣຕມຜ຺ຸເຈ ນິປນ຺ນາ ປຸຕ຺ຕໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ຕາຕ, ປີຕາ ເຕ ເອກສ຺ຸສ ສຫສ຺ຸສໍ ທຕ຺ວາ ອນາຫຣາເປຕ຺ວາວ ມໂຕ, ສເຈ ອຫມ຺ປີ ມຣິສ຺ຸສາມິ, ນ ໂສ ຕຸຍ຺ຫໍ ທສ຺ຸສຕິ, ຄຈ຺ຈ ນໍ ມຍິ ຊີວນ຺ຕິຍາ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ຄຕ຺ຫາ’’ຕິ ອາຫ. ໂສ ‘‘ສາຊູ’’ຕິ ສມ຺ປຜິຈ຺ຊິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຫາປເຕ ລພິ. ອຖສ຺ຸສ ມາຕາ ກາລກິຣິຍໍ ກຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕສິເນເຫນ ຕສ຺ຸສ ອາຄມນມຄ຺ເຄ ໂອປປາຕິກສິງຄາລີ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕິ.

ຕທາ ໂສ ໂຈຣເຊຜ຺ຸຄໂກ ມຄ຺ຄປຜິປນ຺ເນ ວິລຸມ຺ປມາໂນ ສປຣິໂສ ຕສ຺ຸມິ ມຄ຺ເຄ ອຜ຺ຸຄາສີ. ອຖ ສາ ສິງຄາລີ ປຸຕ຺ເຕ ອຜວິມຸຂໍ ສມ຺ປຕ຺ເຕ ‘‘ຕາຕ, ມາ ອຜວີ ອກິຣຸທີ, ໂຈຣາ ເອຕ຺ຖ ຖິຕາ, ເຕ ຕໍ ມາເຣຕ຺ວາ ກຫາປເຕ ຄຕ຺ຫີສ຺ຸສນ຺ຕີ’’ຕິ ປຸນປຸ໌ປຸນໍ ມຄ຺ຄໍ ໂອຈ຺ຸຊິນ຺ທມານາ ນິວາເຣຕິ. ໂສ ຕໍ ການຣຕໍ ອຊານນ຺ໂຕ ‘‘ອຍໍ ກາລຸອກຕ຺ຕິ ສິງຄາລີ ມຍ຺ຫໍ ມຄ຺ຄໍ ໂອຈ຺ຸຊິນ຺ທຕີ’’ຕິ ເລຑ຺ທຸທຕ຺ຑໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມາຕຣໍ ປລາເປຕ຺ວາ ອຜວີ ປຜິປຊຊິ. ອເຖໂກ ສຕປຕ຺ຕສກຸໂຕ ‘‘ອິມສ຺ຸສ ປຸຣິສສ຺ຸສ ຫຕ຺ເຖ ກ ຫາປຕສຫສ຺ຸສໍ ອຕ຺ຖິ, ອິມໍ ມາເຣຕ຺ວາ ຕໍ ກຫາປຕໍ ຄຕ຺ຫຖາ’’ຕິ ວິຣວນ຺ໂຕ ໂຈຣາກິມຸໂຂ ປກ຺ຂນ຺ທີ. ມາຕໂວ ເຕນ ກຕ ການຣຕໍ ອຊານນ຺ໂຕ ‘‘ອຍໍ ມງຄລສກຸໂຕ, ອິທານີ ເມ ໂສຕ຺ຖີ ກວິສ຺ຸສຕີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ວສ຺ຸສ, ສາມິ, ວສ຺ຸສ, ສາມີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຜ຺ຸຊລີ ປຄ຺ຄຕ຺ຫີ.

ໂພຜິສຕ຺ໂຕ ສພ຺ພຣຸຕຜ຺ຸຜູ ເຕສໍ ທ຺ວິນ຺ນໍ ກິຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ – ອິມາຍ ສິງຄາລິຍາ ເອຕສ຺ຸສ ມາຕຣາ ກວິຕພ຺ພໍ, ເຕນ ສາ ‘‘ອິມໍ ມາເຣຕ຺ວາ ກຫາປເຕ ຄຕ຺ຫນ຺ຕີ’’ຕິ ກເຍນ ວາເຣຕິ. ອິມິນາ ປນ ສຕປຕ຺ເຕນ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ເຕນ ກວິຕພ຺ພໍ, ເຕນ ໂສ ‘‘ອິມໍ ມາເຣຕ຺ວາ ກຫາປເຕ ຄຕ຺ຫຖາ’’ຕິ ອມ຺ຫາກໍ ອາໂຣເຈສີ. ອຍໍ ປນ ເອຕມຕ຺ຖໍ ອຊານນ຺ໂຕ ອຕ຺ຖກາມໍ ມາຕຣໍ ຕຊ຺ເຊຕ຺ວາ ປ ລາເປສິ, ອນຕ຺ຖກາມສ຺ຸສ ສຕປຕ຺ຕສ຺ຸສ ‘‘ອຕ຺ຖກາໂມ ເມ’’ຕິ ສຜ຺ຸຜາຍ ອຜ຺ຸຊລີ ປຄ຺ຄຕ຺ຫາຕິ, ອໂຫ ວຕາຍໍ ພາໂລຕິ ຯ ໂພຜິສຕ຺ ຕານຜ຺ຸທີ ເອວໍ ມຫາປຸຣິສານມ຺ປີ ສຕໍ ປຣສນ຺ຕກຄ຺ຄຫຕໍ ວິສມປຜິສນ຺ຣິຄ຺ຄຫຕາວເສນ ໂຫຕິ, ‘‘ນກ຺ຂຕ຺ຕໂທເສນາ’’ຕິປີ ວທນ຺ ຕິ.

ມາຕໂວ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ໂຈຣານໍ ສີມນ຺ຕຣໍ ປາປຸ໌ຕິ. ໂພຜິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ‘‘ກຕ຺ຖ ວາສິໂກສີ’’ຕິ ປຸ໌ຈ຺ຊິ. ‘‘ພາຣາຕສີວາສິ ໂກມ຺ຫີ’’ຕິ. ‘‘ກຫໍ ອຄມາສີ’’ຕິ? ‘‘ເອກສ຺ຸມິ ຄາມເກ ສຫສ຺ຸສໍ ລຫ຺ຜພ຺ພໍ ອຕ຺ຖິ, ຕຕ຺ຖ ອຄມາສີ’’ນ຺ຕິ. ‘‘ລຫ຺ຜໍ ປນ ເຕ’’ຕິ? ‘‘ອາມ, ລທ຺ຜ’’ນ຺ຕິ ຯ ‘‘ເກນ ຕ຺ວໍ ເປສິໂຕສີ’’ຕິ? ‘‘ສາມິ, ປີຕາ ເມ ມໂຕ, ມາຕາປີ ເມ ຄິລານາ, ສາ ‘ມຍິ ມຕາຍ ເອສ ນ ລກິສ຺ຸສຕີ’ຕິ ມຜ຺ຸຜມານາ ມໍ ເປເສສີ’’ຕິ. ‘‘ອິທານິ ຕວ ມາຕຸ ປວຕ຺ຕິ ຊານາສີ’’ຕິ? ‘‘ນ ຊານາມິ, ສາມີ’’ຕິ. ‘‘ມາຕາ ເຕ ຕຍິ ນິກ຺ຂນ຺ເຕ ກາລໍ ກຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕສິເນເຫນ ສິງຄາລີ ຫຸຕ຺ວາ ຕວ ມຣຕາກຍກີຕາ ມຄ຺ຄໍ ເຕ ໂອຈ຺ຸຊິນ຺ທິຕ຺ວາ ຕໍ ວາເຣສິ, ຕໍ ຕ຺ວໍ ຕຊ຺ເຊຕ຺ວາ ປລາເປສິ, ສຕປຕ຺ຕສກຸໂຕ ປນ ເຕ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ໂຕ. ໂສ ‘ອິມໍ ມາເຣຕ຺ວາ ກຫາປເຕ ຄຕ຺ຫຖາ’ຕິ ອມ຺ຫາກໍ ອາຈິກ຺ ຂີ, ຕ຺ວໍ ອຕ຺ຕໂນ ພາລຕາຍ ອຕ຺ຖກາມໍ ມາຕຣໍ ‘ອນຕ຺ຖກາມາ ເມ’ຕິ ມຜ຺ຸຜສີ, ອນຕ຺ຖກາມໍ ສຕປຕ຺ຕໍ ‘ອຕ຺ຖກາໂມ ເມ’ຕິ. ຕສ຺ຸສ ຕຸມ຺ຫາກໍ ກຕຄຸໂຕ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ມາຕາ ປນ ເຕ ມຫາຄຸຕາ, ກຫາປເຕ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຈ຺ຈາ’’ຕິ ວິສ຺ຸສຊ຺ເຊສີ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຜມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອກິສມ຺ພຸທ຺ໂຜ ຫຸຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໗໕.

‘‘ຍຖາ ມາຕໂວ ປນ຺ເຖ, ສິງຄາລີ ວນໂຄຈຣີ;

ອຕ຺ຖກາມໍ ປເວເທນ຺ຕິ, ອນຕ຺ຖກາມາຕິ ມຜ຺ຸຜຕິ;

ອນຕ຺ຖກາມໍ ສຕປຕ຺ຕໍ, ອຕ຺ຖກາໂມຕິ ມຜ຺ຸຜຕິ.

໗໖.

‘‘ເອວເມວ ອິເຣກຈ‍ໍໂຈ, ປ‍ຸຄ‍ຄໂລ ໂຫຕິ ຕາທິໂສ;

ທິເຕທິ ວຈນໍ ວຸຕ‍ໂຕ, ປ‍ຜິຄ‍ຄຕ‍ຫາຕິ ວາມໂຕ.

໕໗.

‘‘ເຍ ຈ ໂຂ ນໍ ປສໍສນ‍ຕິ, ກາຍາ ອຸກ‍ກໍສຍນ‍ຕິ ວາ;

ຕລ‍ຫີ ໂສ ມລ‍ລເຕ ມິຕ‍ຕໍ, ສຕປ‍ຕ‍ຕໍວ ມາຕໂວ’’ຕິ.

ຕຕ‍ຖ ທິເຕທິຕິ ທິຕໍ ວຸທ‍ເນີ ອິຈ‍ຉມາເນທິ. ວຈນໍ ວຸຕ‍ໂຕຕິ ທິຕສຸຂາວຫໍ ໂອວາທານຸສາສນໍ ວຸຕ‍ໂຕ. ປ‍ຜິຄ‍ຄຕ‍ຫາຕິ ວາມໂຕຕິ ໂອວາທໍ ອຄຕ‍ຫນ‍ໂຕ ‘‘ອຍໍ ເມ ນ ອຕ‍ຖາວໂຫ ໂຫຕິ, ອນຕ‍ຖາວໂຫ ເມ ອຍ’’ນ‍ຕິ ຄຕ‍ຫນ‍ໂຕ ວາມໂຕ ປ‍ຜິຄ‍ຄຕ‍ຫາຕິ ນາມ.

ເຍຈ ໂຂ ນນ‍ຕິ ເຍ ຈ ໂຂ ຕໍ ອຕ‍ຕໂນ ຄາຫໍ ຄເຫຕ‍ວາ ກິຕປ‍ຸຄ‍ຄລໍ ‘‘ອສິກຣຕໍ ຄເຫຕ‍ວາ ກິເຕທິ ນາມ ຕຸມ‍ຫາທິເສທິ ກວິຕພ‍ພ’’ນ‍ຕິ ວຕ‍ເຕນ‍ຕິ. ກາຍາ ອຸກ‍ກໍສຍນ‍ຕິ ວາຕິ ອິມສ‍ສ ຄາຫສ‍ສ ວິສ‍ສຜ‍ຖປ‍ຈ‍ຈຍາ ຕຸມ‍ຫາກໍ ອິທລ‍ຈິທລ‍ຈ ກາຍໍ ອຸປ‍ປ‍ຊ ຊິສ‍ສຕິ, ມາ ວິສ‍ສຊ‍ຊຍິຕ‍ຖ, ນ ເອເຕ ພາຫຸສຈ‍ຈກຸລປ‍ຣິວາຣາທິທິ ຕຸມ‍ເຫ ສມ‍ປາປ‍ຸຕນ‍ຕິຕິ ເອວໍ ວິສ‍ສຊ‍ຊນປ‍ຈ‍ຈຍາ ກາຍໍ ທສ‍ເສຕ‍ວາ ອຸກ‍ຊິປ‍ນ‍ຕິ. ຕລ‍ຫີ ໂສ ມລ‍ລເຕ ມິຕ‍ຕນ‍ຕິ ເຍ ເອວຣູປາ ໂຫນ‍ຕິ, ເຕສ‍ ຍໍກິລ‍ຈິ ໂສ ເອກຈ‍ໂຈ ພາລປ‍ຸຄ‍ຄໂລ ອຕ‍ຕ ໂນ ພາລຕາຍ ມິຕ‍ຕໍ ມລ‍ລຕິ, ‘‘ອຍໍ ເມ ອຕ‍ຖກາໂມ ມິຕ‍ໂຕ’’ຕິ ມລ‍ລຕິ. ສຕປ‍ຕ‍ຕໍວ ມາຕໂວຕິ ຍຖາ ອນຕ‍ຖກາມລ‍ເລວ ສຕປ‍ຕ‍ຕໍ ໂສ ມາຕໂວ ອຕ‍ຕໂນ ພາລຕາຍ ‘‘ອຕ‍ຖກາໂມ ເມ’’ຕິ ມລ‍ລຕິ, ປຕ‍ສີໂຕ ປນ ເອວຣູປໍ ‘‘ອນຸປ‍ປິຍກາຕີ ມິຕ‍ໂຕ’’ຕິ ອຄເຫຕ‍ວາ ທູຣໂຕວ ນໍ ວິວຊ‍ເຊຕິ. ເຕນ ວຸຕ‍ຕໍ –

‘‘ອລ‍ລທຕ‍ຖຫໂຣ ມິຕ‍ໂຕ, ໂຍ ຈ ມິຕ‍ໂຕ ວຈີປໂຣ;

ອນຸປ‍ປິຍລ‍ຈ ໂຍ ອາຫ, ອປາເຍສຸ ຈ ໂຍ ສຂາ.

‘‘ເອເຕ ອມິຕ‍ເຕ ຈຕ‍ຕາໂຣ, ອິຕິ ວິລ‍ລາຍ ປຕ‍ສີໂຕ;

ອາຣກາ ປຣິວຊ‍ເຊຍ‍ຍ, ມຄ‍ຄໍ ປຜິກາຍໍ ຍຖາ’’ຕິ. (ທີ. ນິ. ໓.໒໕໑);

ສຕ‍ຖາ ອິມໍ ຜມ‍ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ‍ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສິ – ‘‘ຕທາ ໂຈຣເຊ‍ຍ‍ຖໂກ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ‍ຕິ.

ສຕປ‍ຕຊາຕກວຕ‍ຕນາ ນວມາ.

[໔໗໐] ໑໐. ປ‍ຸຜທູສກຊາຕກວຕ‍ຕນາ

ອທ‍ສາ ທີ ນູນ ມິຄຣາຊາຕິ ອິທໍ ສຕ‍ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ‍ໂຕ ເອກໍ ປ‍ຸຜທູສກໍ ອາຣພ‍ກ ກເຖສີ. ສາວຕ‍ຖິຍໍ ກິເຣໂກ ອມຈ‍ໂຈ ພຸທ‍ຜປ‍ປມຸຂໍ ກິກ‍ຂຸສງ‍ຟໍ ນິມນ‍ເຕຕ‍ວາ ອຸຍ‍ຍາເນ ນິສີທາເປຕ‍ວາ ທານໍ ທທມາໂນ ‘‘ອນ‍ຕຣາກຕ‍ເຕ ອຸຍ‍ຍາເນ ຈຣິຕ‍ກາມາ ຈຣນ‍ຕູ’’ຕິ ອາຫ. ກິກ‍ຂູ ອຸຍ‍ຍານຈາຣິກໍ ຈຣີສຸ. ຕສ‍ມີ ຂເຕ ອຸຍ‍ຍານປາໂລ ປຕ‍ຕສມ‍ປນ‍ນໍ ຣຸກ‍ຂໍ ອກິຣຸຫິຕ‍ວາ ມຫນ‍ຕມຫນ‍ ຕານິ ປຕ‍ຕານິ ຄເຫຕ‍ວາ ‘‘ອຍໍ ປ‍ປ‍ຜານໍ ກວິສ‍ສຕິ, ອຍໍ ຜລານ’’ນ‍ຕິ ປ‍ເຜ ກຕ‍ວາ ຣຸກ‍ຂມູເລ ປາເຕຕິ. ຕສ‍ສ ປ‍ຕ‍ໂຕ ທາຣໂກ ປາຕິຕປາຕິຕໍ ປ‍ຜໍ ວິທ‍ຜໍເສຕິ. ກິກ‍ຂູ ຕມຕ‍ຖໍ ກຄວໂຕ ອາໂຣເຈສຸໍ. ສຕ‍ຖາ ‘‘ນ, ກິກ‍ຂເວ, ອິທາເນວ, ປ‍ພ‍ເພປ‍ເສ ປ‍ຜທູສໂກເຍ ວາ’’ຕິ ວຕ‍ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫ‍ມທຕ‍ເຕ ຣຊ‍ຊໍ ກາເຣນ‍ເຕ ໂພຜິສຕ‍ໂຕ ພາຣາຕສິຍໍ ເອກສ‍ມີ ພຸຣາຫ‍ມຕກຸເລ ນິພ‍ພຕ‍ຕິຕ‍ວາ

ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ອຄາຣໍ ອຊ຺ຊາວສມາໂນ ເອກທິວສໍ ເກນຈິເທວ ກຣຕີເຍນ ອຸຍ຺ຍານໍ ອຄມາສີ. ຕຕ຺ຖ ພຫູ ວານຣາ ວສນ຺ຕີ. ອຸຍ຺ຍານປາໂລ ອີມິນາວ ນິຍາເມນ ປຕ຺ຕປຸ໌ຜ ປາເຕຕິ, ເຊຍ຺ຖວານໂຣ ປາຕິຕປາຕິເຕ ວິທຸ໌ສເສຕີ. ໂພສິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ "ອຸຍ຺ຍານປາເລນ ປາຕິຕປາຕິຕໍ ປຸ໌ຜໍ ວິທຸ໌ສເສຕ຺ວາ ມນາປຕຣໍ ກາຕ຺ກາໂມ ມສຸ໌ເລ"ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໗໙.

"ອທຸ໌ສາ ຫີ ນູນ ມິຄຣາຊາ, ປຸ໌ຜກມ຺ມສຸ໌ສ ໂກວິໂທ;

ຕຖາ ຫີ ປຸ໌ຜໍ ທູເສຕິ, ອລຸ໌ສໍ ນູນ ກຣິສ຺ສຕີ"ຕີ.

ຕຕ຺ຖ ມິຄຣາຊາຕີ ມກ຺ກຜໍ ວຕ຺ເຕນ຺ໂຕ ວທຕີ. ປຸ໌ຜກມ຺ມສຸ໌ສາຕິ ມາລາປຸ໌ຜກຣຕາສຸ໌ສ. ໂກວິໂທຕິ ເຊໂກ. ອຍໍ ປເນຕ຺ຖ ສງເຂປຕ຺ໂຖ – ອຍໍ ມິຄຣາຊາ ເອກໍເສນ ປຸ໌ຜກມ຺ມສຸ໌ສ ໂກວິໂທ ມສຸ໌ເລ, ຕຖາ ຫີ ປາຕິຕປາຕິຕໍ ປຸ໌ຜໍ ທູເສຕິ, ອລຸ໌ສໍ ນູນ ຕໂຕ ມນາປຕຣໍ ກຣິສ຺ສຕີຕີ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ມກ຺ກໂຜ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໗໘.

"ນ ເມ ມາຕາ ວາ ປິຕາ ວາ, ປຸ໌ຜກມ຺ມສຸ໌ສ ໂກວິໂທ;

ກຕໍ ກຕໍ ໂຂ ທູເສມ, ເອວໍ ສມ຺ມິທໍ ກຸລ"ນ຺ຕີ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພສິສຕ຺ໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໘໐.

"ເຍສໍ ໂວ ເອທິໂສ ສມ຺ໂມ, ອສມ຺ໂມ ປນ ກີທິໂສ;

ມາ ໂວ ສມ຺ມໍ ອສມ຺ມໍ ວາ, ອທ຺ທສາມ ກຸທາຈນ"ນ຺ຕີ.

ເອວໍ ວຕ຺ວາ ຈ ປນ ວານຣຄຕໍ ຄຣທິຕ຺ວາ ປກ຺ກາມີ.

ສຕ຺ຖາ ອີມໍ ສມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານີ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຮາເນສີ – "ຕທາ ວານໂຣ ປຸ໌ຜທູສກທາຣໂກ ອໂຫສີ, ປຕ຺ທິຕປຸ໌ຣິໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ"ນ຺ຕີ.

ປຸ໌ຜທູສກຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທສມາ.

ອຸທປານວຄ຺ໂຄ ຕຕິໂຍ.

ຕສ຺ສຸທ຺ທານໍ –

ອຸທປານວຣໍ ວນພ຺ຍຄ຺ຆ ກປີ, ສີອິນີ ຈ ພລາກ ຣຸຈິຣວໂຣ;

ສຸຊຸນາສີປ໌ ໂຣມກ ທູສ ປຸນ, ສຕປ໌ຕຸຕວໂຣ ປຸຜກມຸມ ທສາຕິ໚

໔໚ ອພຸການຸຕຣວຄຸໂຄ

[໔໒໑] ໑໚ ອພຸການຸຕຣຊາຕກວຕຸຕນາ

ອພຸການຸຕໂຣນາມ ທຸໂມຕີ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ສາຣິປຸຕຸຕຕຸເຖຣສຸສ ພິມຸພາເທວີເຖຣິຍາ ອມຸພຣສຫານໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ໚ ສມຸມາສມຸພຸທຸເຮ ທິ ປວຕຸຕິຕວຣສມຸມຈກຸເກ ເວສາລິຍໍ ກູຜາຄາຣສາລາຍໍ ວິຫຣນຸເຕ ມຫາປຊາປຕີ ໂຄຕມີ ປຸລຈ ສາກິຍສຕານິ ອາທາຍ ຄນຸຕຸວາ ປພຸພຊຸຊໍ ຍາຈິຕຸວາ ປພຸພຊຸຊຸລເຈວ ອຸປສມຸປທລຸຈ ລກີ໚ ອປຣການເຄ ຕາ ປລຸຈສຕາ ກິກຸຂຸນິໂຍ ນນຸທໂກວາທໍ (ມ໚ ນິ໚ ໓໚໔໑໔ ອາທໂຍ) ສຸຕຸວາ ອຣທຕຸຕໍ ປາປຸຕີສຸ໚ ສຕຸຖຣິ ປນ ສາວຕຸຖີ ອຸປນິສຸສາຍ ວິຫຣນຸເຕ ຣາຫຸລມາຕາ ພິມຸພາເທວີ "ສາມິໂກ ເມ ປພຸພຊິຕຸວາ ສພຸພລຸລຸຕໍ ປຕຸໂຕ, ປຸຕຸໂຕປີ ເມ ປພຸພຊິຕຸວາ ຕສຸເສວ ສນຸຕິເກ ວສຕິ, ອຫໍ ອຄາຣມຊຸເຊ ກິກຣິສຸສາມິ, ອຫມຸປີ ປພຸພຊິຕຸວາ ສາວຕຸຖີ ຄນຸຕຸວາ ສມຸມາສມຸພຸທຸລຸຈ ປຸຕຸຕລຸຈ ນິພທຸລໍ ປສຸສມານາ ວິຫຣິສຸສາມີ"ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ກິກຸຂຸນຸປສຸສຍໍ ຄນຸຕຸວາ ປພຸພຊິຕຸວາ ອາຈຣິຍຸປຊຸຊາຍາທີ ສທຸລີ ສາວຕຸຖີ ຄນຸຕຸວາ ສຕຸຖາຣລຸຈ ປິຍປຸຕຸຕລຸຈ ປສຸສມານາ ເອກສຸມີ ກິກຸຂຸນຸປສຸສເຍ ວາສໍ ກປຸເປສີ໚ ຣາຫຸລສາມເຕໂຣ ອາຄນຸຕຸວາ ມາຕຣໍ ປສຸສຕິ໚

ອເຖກທິວສໍ ເຖຣິຍາ ອຸທຣວາໂຕ ກຸປຸປີ໚ ສາ ປຸຕຸເຕ ທຜຸກໍ ອາຄເຕ ຕສຸສ ທສຸສນຕຸຖາຍ ນິກຸຂມິຕຸໍ ນາສກຸຂີ, ອລຸລາວ ອາຄນຸຕຸວາ ອຜາສຸກກາວໍ ກຖຍິສຸ໚ ໂສ ມາຕຸ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ "ກີ ເຕ ລທຸສຸໍ ວຜຸຜຕີ"ຕິ ປຸຈຸອິ໚ "ຕາຕ, ອຄາຣມຊຸເຊ ເມ ສກຸຂຣໂຍຊິເຕ ອມຸພຣເສ ປີເຕ ອຸທຣວາໂຕ ວູປສມຸມຕິ, ອິທານິ ປີຕຸທາຍ ຈຣິຕຸວາ ຊີວິກໍ ກປຸເປມ, ກຸໂຕ ຕໍ ລກິສຸສາມາ"ຕິ໚ ສາມເຕໂຣ "ລການຸໂຕ ອາຫຣິສຸສາມີ"ຕິ ວຕຸວາ ນິກຸຂມິ໚ ຕສຸສ ປນາຍສຸມໂຕ ອຸປຊຸຊາໂຍ ສມຸມເສນາປຕີ, ອາຈຣິໂຍ ມຫາ ໂມຄຸຄລຸລາໂນ, ຈູລຸອປີຕາ ອານນຸທຕຸເຖໂຣ, ປີຕາ ສມຸມາສມຸພຸທຸໂຮຕີ ມຫາສມຸປຕຸຕິ໚ ເອວໍ ສນຸເຕປີ ອລຸລສຸສ ສນຸຕິກໍ ອຄນຸຕຸວາ ອຸປຊຸຊາຍສຸສ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ທຸມຸມຸຂາກາໂຣ ຫຸຕຸວາ ອຜຸຖາສີ໚ ອຖ ນໍ ເຖໂຣ "ກີ ນຸ ໂຂ, ຣາຫຸລ, ທຸມຸມຸໂຂ ວິຍາສີ"ຕິ ອາຫ໚ "ມາຕຸ ເມ, ກນຸເຕ, ເຖຣິຍາ ອຸທຣວາໂຕ ກຸປີໂຕ"ຕິ໚ "ກີ ລທຸສຸໍ ວຜຸຜຕີ"ຕິ? "ສກຸຂຣໂຍຊິເຕນ ກິຣ ອມຸພຣເສນ ຜາສຸ ໂຫຕີ"ຕິ໚ "ໂຫຕຸ ລກິສຸສາມິ, ມາ ຈິນຸຕຍີ"ຕິ໚

ໂສ ປຸນທິວເສ ຕໍ ອາທາຍ ສາວຕຸຖີ ປວິສິຕຸວາ ສາມເຕຣໍ ອາສນສາລາຍໍ ນິສີທາເປຕຸວາ ຣາຊທຸວາຣໍ ອຄມາສີ໚ ໂກສລຣາຊາ ເຖຣໍ ທິສຸວາ ນິສີທາເປສີ, ຕງຂຄລຸເລວ ອຸຍຸຍານປາໂລ ປີຕຸທິປກຸການໍ ມຊຸຣອມຸພານໍ ເອກໍ ປຸຜໍ ອາຫຣີ໚ ຣາຊາ ອມຸພານໍ ຕຈໍ ອປເນຕຸວາ ສກຸຂຣໍ ປກຸຂິປີຕຸວາ ສຍເມວ ມທຸທິຕຸວາ ເຖຣສຸສ ປຕຸຕໍ ປູເຣຕຸວາ ອທາສີ໚ ເຖໂຣ ຣາຊນິເວສນາ ນິກຸຂມິຕຸວາ ອາສນສາລໍ ຄນຸຕຸວາ ສາມເຕຣສຸສ ອທາສີ "ຫຣິຕຸວາ ມາຕຸ ເຕ ເທທີ"ຕິ໚ ໂສ ຫຣິຕຸວາ ອທາສີ, ເຖຣິຍາ ປຣິກຸຕຸຕມຕຸເຕວ ອຸທຣວາໂຕ ວູປສມີ໚ ຣາຊາປີ ມນຸສຸສໍ ເປເສສີ – "ເຖໂຣ ອິຘ ນິສີທິຕຸວາ ອມຸພຣສໍ ນ ປຣິກຸລຸຊີ, ຄຈຸຂ ກສຸສຈີ ທິນຸນກາວໍ ຊາ ນາທີ"ຕິ໚ ໂສ ເຖເຣນ ສທຸລີເຍວ ຄນຸຕຸວາ ຕໍ ປວຕຸຕິ ລຕຸວາ ອາຄນຸຕຸວາ ຣລຸໂລ ກເຖສີ໚ ຣາຊາ ຈິນຸເຕສີ – "ສເຈ ສຕຸຖາ ອ ຄາຣໍ ອຊຸຊາວສິສຸສ, ຈກຸກວຕຸຕິຣາຊາ ອກວິສຸສ, ຣາຫຸລສາມເຕໂຣ ປຣິຕາຍກຣຕນໍ, ເຖຣີ ອິຕຸຖິຣຕນໍ, ສກລຈກຸກວາລຣຊຸ ຊໍ ເອເຕສລຸເລວ ອກວິສຸສ໚ ອມຸເຫຫີ ເອເຕ ອຸປຜຸຖຫນຸເຕຫີ ຈຣິຕພຸພໍ ອສຸສ, ອິທານິ ປພຸພຊິຕຸວາ ອມຸເຫ ອຸປນິສຸສາຍ ວສນຸ ເຕສຸ ເອເຕສຸ ນ ຍຸຕຸຕໍ ອມຸຫາກໍ ປມຊຸຊິຕຸ"ນຸຕິ໚ ໂສ ຕໂຕ ປຜຸຖາຍ ເຖຣິຍາ ນິພທຸລໍ ອມຸພຣສໍ ທາເປສີ໚ ເຖເຣນ ພິມຸພາເທວີ ເຖຣິຍາ ອມຸພຣສສຸສ ທິນຸນກາໂວ ກິກຸຂຸສງເຜ ປາກໂຜ ຊາໂຕ໚ ອເຖກທິວສໍ ກິກຸຂູ ສມຸມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຜຸຖາເປສຸໍ – "ອາວຸໂສ, ສາຣິປຸຕຸຕຕຸເຖໂຣ ກິຣ ພິມຸພາເທວີເຖຣີ ອມຸພຣເສນ ສນຸຕປຸເປສີ"ຕິ໚ ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸວາ "ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣທິ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ"ຕິ ປຸຈຸອິຕຸວາ "ອິມາຍ ນາມາ"ຕິ ວຸຕຸເຕ "ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ ຣາຫຸລມາຕາ ສາຣິປຸຕຸເຕນ ອມຸພຣເສນ ສນຸຕປຸປີຕາ, ປຸພຸເພເປສ ເອຕໍ ສນຸຕປຸເປສີເຍວາ"ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ໚

ອຕີເຕ ພາຣາຕາສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຣິສຕຸໂຕ ກາສິຄາມເກ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ຕກຸກສິລາຍໍ ສພຸພສິປຸປານິ ອຸຄຸຄຕຸທິຕຸວາ ສຕຸຖປີຕຒຣາວາໂສ ມາຕາປີຕູນໍ ອຈຸຈເຍນ ອິສິປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ທິມວນຸຕປ ເທເສ ອກິລຸລາ ຈ ສມາປຕຸຕິໂຍ ຈ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ອິສິຄຕປຣິວຸໂຕ ຄຕສຕຸຖາ ຫຸຕຸວາ ທິຒສຸສ ອຫຸສໂນ ອຈຸຈເຍນ ໂລຕມຸ ພິລເສວນຕຸຖາຍ ປພຸພຕປາທາ ໂອຕຣິຕຸວາ ຈາຣິກໍ ຈຣມາໂນ ພາຣາຕາສີ ປຕຸວາ ອຸຍຸຍາເນ ວາສໍ ກປຸເປສີ໚ ອຖສຸສ ອິສິຄຕສຸສ ສີລເຕເຊນ ສກຸກສຸສ ກວນໍ ກມຸປີ໚ ສກຸໂກ ອາວຊຸຊມາໂນ ຕໍ ການຣຕໍ ລຕຸວາ "ອິເມສໍ ຕາປສານໍ ອວາສາຍ

ປຣິສກຸກິສຸສາມິ, ອຖ ເຕ ກິນ຺ນາວາສາ ອຸປ຺ຫຸທຸຕາ ຈຣມານາ ຈິຕ຺ເຕາກຄຸຄຕ໌ ນ ລກິສ຺ສນ຺ຕິ, ເອວໍ ເມ ຍາສ຺ກໍ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ໂກ ນຸ ໂຂ ອຸປາໂຍ’’ຕິ ວີມໍສນ຺ໂຕ ອິມໍ ອຸປາຍໍ ອທ຺ທສ – ມຊ຺ຊິມຍາມສມນນ຺ຕເຣ ຣຄ຺ໂຍ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ສິຣິຄພ຺ກໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອາກາເສ ຄຕ຺ວາ ‘‘ກທ຺ເທ, ສເຈ ຕ຺ວໍ ອພ຺ການ຺ຕຣອມ຺ພປກ຺ກໍ ຂາເທຍ຺ຍາສິ, ປຸຕ຺ຕໍ ລກິສ຺ສສິ, ໂສ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິຣາຊາ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ອາຈິກ຺ຂິສ຺ສາມີ໚ ຣາຊາ ເທວິຍາ ກຖໍ ສ຺ຕ຺ວາ ອມ຺ພປກ຺ກຕ຺ຖາຍ ອຸຍ຺ຍານໍ ເປເສສ຺ສຕິ, ອຖາຫໍ ອມ຺ພານິ ອນ຺ຕຣຖາເປສ຺ສາມິ, ຣຄ຺ໂຍ ອຸຍ຺ຍາເນ ອມ຺ພານໍ ອກາວໍ ອາໂຣເຈສ຺ສນ຺ຕິ , ‘‘ເກ ເຕ ຂາທນ຺ຕີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ຕາປສາ ຂາທນ຺ຕີ’’ຕິ ວກ຺ຂນ຺ຕິ, ຕໍ ສ຺ຕ຺ວາ ຣາຊາ ຕາປເສ ໂປເຖຕ຺ວາ ນິຫຣາເປສ຺ສຕິ, ເອວໍ ເຕ ອຸປ຺ຫຸທຸຕາ ກວິສ຺ສນ຺ຕີຕິ໚

ໂສ ມຊ຺ຊິມຍາມສມນນ຺ຕເຣ ສິຣິຄພ຺ກໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອາກາເສ ຄິໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ເທວຣາຊກາວໍ ຊານາເປຕ຺ວາ ຕາຍ ສທ຺ຫິ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ປຸຣິມາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໙໑໚

‘‘ອພ຺ການ຺ຕໂຣ ນາມ ທຸໂມ, ຍສ຺ສ ທິພ຺ຍມິທໍ ຜລໍ;

ກຸຕ຺ວາ ໂທຫລຸອິນີ ນາຣີ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິ ວິຊາຍຕີ໚

໙໔໚

‘‘ຕ຺ວມ຺ປີ ກທ຺ເທ ມເຫສີສິ, ສາ ຈາປີ ປຕິໂນ ປິຍາ;

ອາຫຣິສ຺ສຕິ ເຕ ຣາຊາ, ອິທໍ ອພ຺ການ຺ຕຣໍ ຜລ’’ນ຺ຕີ໚

ຕຕ຺ຖ ອພ຺ການ຺ຕໂຣ ນາມ ທຸໂມຕິ ອິມິນາ ຕາວ ຄາມນິຄມຊນປທປພ຺ພຕາທີນໍ ອສ຺ກສ຺ສ ອພ຺ການ຺ຕໂຣຕີ ອວຕ຺ວາ ເກວລໍ ເອກໍ ອພ຺ການ຺ຕຣໍ ອມ຺ພຣຸກ຺ຂໍ ກເຖສີ໚ ຍສ຺ສ ທິພ຺ຍມິທໍ ຜລນ຺ຕິ ຍສ຺ສ ອມ຺ພຣຸກ຺ຂສ຺ສ ເທວຕານໍ ປຣິໂກຄາຣຫໍ ທິພ຺ຍໍ ຜລໍ໚ ອິທນ຺ຕິ ປນ ນິປາຕມຕ຺ຕເມວ໚ ໂທຫລຸອິນີຕິ ສຄ຺ຊາຕໂທຫລຸອາ໚ ຕ຺ວມ຺ປີ, ກທ຺ເທ, ມເຫສີສີຕິ ຕ຺ວໍ, ໂສກເນ ມເຫສີ, ອສີ໚ ອຍ຺ຄາຖາ ຍໍ ປນ ‘‘ມເຫສີ ຈາ’’ຕິປີ ປາໂຖ໚ ສາ ຈາປີ ປຕິໂນ ປິຍາຕິ ໂສລຸອສນ຺ນໍ ເທວີສຫສ຺ສານໍ ອພ຺ການ຺ຕເຣ ອຄ຺ຄມເຫສີ ຈາປີ ປຕິໂນ ຈາປີ ປິຍາຕີ ອຕ຺ໂຖ໚ ອາຫຣິສ຺ສຕິ ເຕ ຣາຊາ, ອິທໍ ອພ຺ການ຺ຕຣໍ ຜລນ຺ຕິ ຕສ຺ສາ ເຕ ປິຍາຍ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ອິທໍ ມຍາ ວຸຕ຺ຕປ຺ປ຺ການໍ ຜລໍ ຣາຊາ ອາຫຣາເປສ຺ສຕິ, ສາ ຕ຺ວໍ ຕໍ ປຣິກຸຄ຺ຊິຕ຺ວາ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິຄພ຺ກໍ ລກິສ຺ສສີຕິ໚

ເອວໍ ສກ຺ໂກ ເທວິຍາ ອິມາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ວຕ຺ວາ ‘‘ຕ຺ວໍ ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ໂຫຫິ, ມາ ປປ຺ຄ຺ຈໍ ອກາສິ, ສ຺ເວ ຣຄ຺ໂຍ ອາໂຣເຈຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ຕໍ ອນຸສາສິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຄ຺ຄານເມວ ຄໂຕ໚ ສາ ປຸນທິວເສ ຄິລານາລຍໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ປຣິຈາຣິການໍ ສຄ຺ຄໍ ທຕ຺ວາ ນິປຊ຺ຊິ໚ ຣາຊາ ສມ຺ສ຺ສິຕເສຕຈຸຈຕ຺ເຕ ສີຫາສເນ ນິສິນ຺ໂນ ນາຍການິ ປສ຺ສນ຺ໂຕ ເທວີ ອທິສ຺ວາ ‘‘ກຫໍ, ເທວີ’’ຕິ ປຣິຈາຣິເກ ປຸຈ຺ຈິ໚ ‘‘ຄິລານາ, ເທວາ’’ຕິ໚ ໂສ ຕສ຺ສາ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຍນປສ຺ເສ ນິສີທິຕ຺ວາ ປິຍ຺ຄິ ປຣິມຊ຺ຊນ຺ໂຕ ‘‘ກີ ເຕ, ກທ຺ເທ, ອຜາສຸກ’’ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຈິ໚ ‘‘ມຫາຣາຊ ອຄ຺ຄໍ ອຜາສຸກໍ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ໂທຫລຸໂອ ເມ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ’’ຕິ໚ ‘‘ກີ ອິຈ຺ຈສິ, ກທ຺ເທ’’ຕິ?
‘‘ອພ຺ການ຺ຕຣອມ຺ພຜລໍ ເທວາ’’ຕິ໚ ‘‘ອພ຺ການ຺ຕຣອມ຺ໂພ ນາມ ກຫໍ ອຕ຺ຖີ’’ຕິ? ‘‘ນາຫໍ, ເທວ, ອພ຺ການ຺ຕຣອມ຺ພໍ ຊານາມິ, ຕສ຺ສ ປນ ເມ ຜລໍ ລການານາຍ ຊີວິຕໍ ອຕ຺ຖິ, ອລການານາຍ ນຕ຺ຖີ’’ຕິ໚ ‘‘ເຕນ ຫິ ອາຫຣາເປສ຺ສາມິ , ມາ ຈິນ຺ຕຍີ’’ຕິ ຣາຊາ ເທວີ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ອຸຄ຺ຄາຍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊປລ຺ລງເກ ນິສິນ຺ໂນ ອມຈ຺ເຈ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ‘‘ເທວິຍາ ອພ຺ການ຺ຕຣອມ຺ເພ ນາມ ໂທຫລຸໂອ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ, ກີ ກາຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຈິ໚ ‘‘ເທວ ທ຺ວິນ຺ນໍ ອມ຺ພານໍ ອນ຺ຕເຣ ຄິໂຕ ອມ຺ໂພ ອພ຺ການ຺ຕຣອມ຺ໂພ ນາມ, ອຸຍ຺ຍານໍ ເປເສຕ຺ວາ ອພ຺ການ຺ຕເຣ ຄິຕອມ຺ພໂຕ ຜລໍ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ເທວິຍາ ທາເປຖາ’’ຕິ໚

ຣາຊາ ‘‘ສາຣຸ, ເອວຣູປໍ ອມ຺ພໍ ອາຫຣຖາ’’ຕິ ອຸຍ຺ຍານໍ ເປເສສິ໚ ສກ຺ໂກ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸກາເວນ ອຸຍ຺ຍາເນ ອມ຺ພານິ ຂາທິຕສທິສານິ ກຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣຖາເປສິ໚ ອມ຺ພຕ຺ຖາຍ ຄຕາ ມນຸສ຺ສາ ສກເລົາຍ຺ຍານໍ ວິຈຣນ຺ຕາ ເອກໍ ອມ຺ພມ຺ປີ ອລກິຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນ ອມ຺ພານໍ ອກາວໍ ຣຄ຺ໂຍ ກຖຍິສ຺ສຸ໚ ‘‘ເກ ອມ຺ພານິ ຂາທນ຺ຕີ’’ຕິ? ‘‘ຕາປສາ, ເທວາ’’ຕິ໚ ‘‘ຕາປເສ ອຸຍ຺ຍານໂຕ ໂປເຖຕ຺ວາ

ນິທຣາຖາ’’ຕີ. ມນຸສ຺ສາ ‘‘ສາທູ’’ຕິ ປຏິສ຺ສຸຕີຕ຺ວາ ນິທຣີສ຺ຯ ສກ຺ກສ຺ສ ມໂນຣໂຖ ມຕ຺ຖກໍ ປາປຸຕີຯ ເທວີ ອມ຺ພຜລຕ຺ຖາຍ ນິພທ຺ທໍ ກຕ຺ວາ ນິປ຺ຊ຺ຊິເຍວຯ ຣາຊາ ກຕ຺ຕພ຺ພກິຈ຺ຈໍ ອປສ຺ສນ຺ໂຕ ອມຈ຺ເຈ ຈ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ຈ ສນ຺ນິປາຕາເປຕ຺ວາ ‘‘ອພ຺ກນ຺ຕຣອມ຺ພສ຺ສ ອຕ຺ຖິກາວໍ ຊານາຖາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ອາຫໍສຸ – ‘‘ເທວ, ອພ຺ກນ຺ຕຣອມ຺ໂພ ນາມ ເທວຕານໍ ປຣິໂພໂຄ, ‘ຫິມວນ຺ເຕ ກຌ຺ຈນຄຸຫາຍ ອຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຖີ’ຕິ ອຍໍ ໂນ ປຣມ຺ປຣາຄໂຕ ອນຸສ຺ສໂວ’’ຕີຯ ‘‘ໂກ ປນ ຕໂຕ ອມ຺ພໍ ອາຫຣິຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສຕີ’’ຕິ? ‘‘ນ ສກ຺ກາ ຕຕ຺ຖ ມນຸສ຺ສກູເຕນ ຄນ຺ຕຸໍ, ເອກໍ ສຸວໂປຕກໍ ເປເສຕຸໍ ວຌ຺ຌຕີ’’ຕີຯ

ເຕນ ຈ ສມເຍນ ຣາຊກຸເລ ເອໂກ ສຸວໂປຕໂກ ມຫາສຣີໂຣ ກຸມາຣການໍ ຍານກຈກ຺ກນາກິມຕ຺ໂຕ ຖາມສມ຺ປນ຺ໂນ ປຌຍວາ ອຸປາຍກຸສໂລຯ ຣາຊາ ຕໍ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ‘‘ຕາຕ ສຸວໂປຕກ, ອຫໍ ຕວ ພຫູປກາໂຣ, ກຌ຺ຈນປຌ຺ຊເຣ ວສສີ, ສຸວຓ຺ຓຕຌ຺ຌເກ ມທຸລາເຊ ຂາທສີ, ສກ຺ຂຣປານກໍ ປິວສີ, ຕຍາປິ ອມ຺ຫາກໍ ເອກໍ ກິຈ຺ຈໍ ນິຕ຺ຖຣິຕຸໍ ວຌ຺ຌຕີ’’ຕິ ອາຫຯ ‘‘ກິໍ, ເທວາ’’ຕີຯ ‘‘ຕາຕ ເທວີຍາ ອພ຺ກນ຺ຕຣອມ຺ເພ ໂທຫລໍໂອ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ, ໂສ ຈ ອມ຺ໂພ ຫິມວນ຺ເຕ ກຌ຺ຈນປພ຺ພຕນ຺ຕເຣ ອຕ຺ຖິ ເທວຕານໍ ປຣິໂພໂຄ, ນ ສກ຺ກາ ມນຸສ຺ສກູເຕນ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕຸໍ, ຕຍາ ຕໂຕ ອມ຺ພຜລໍ ອາຫຣິຕຸໍ ວຌ຺ຌຕີ’’ຕີຯ ‘‘ສາທຸ, ເທວ, ອາຫຣິສ຺ສາມີ’’ຕີຯ ອຖ ນໍ ຣາຊາ ສຸວຓ຺ຓຕຌ຺ຌເກ ມທຸລາເຊ ຂາທາເປຕ຺ວາ ສກ຺ຂຣປານກໍ ປາເຍຕ຺ວາ ສຕປາກເຕເລນ ຕສ຺ສ ປກ຺ຂນ຺ຕຣານິ ມກ຺ເຂຕ຺ວາ ອຸໂພຫິ ຫຕ຺ເຖຫິ ຄເຫຕ຺ວາ ສີຫປຌ຺ຊເຣ ຖຕ຺ວາ ອາກາເສ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສີຯ ໂສປິ ຣຌ຺ໂຌ ນິປ຺ຈ຺ຈກາຣໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ອາກາເສ ປກ຺ຂນ຺ທນ຺ໂຕ ມນຸສ຺ສປຖໍ ອຕິກ຺ກມ຺ມ ຫິມວນ຺ເຕ ປຖເມ ປພ຺ພຕນ຺ຕເຣ ວສນ຺ຕານໍ ສຸການໍ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອພ຺ກນ຺ຕຣອມ຺ໂພ ນາມ ກຕ຺ຖ ອຕ຺ຖີ, ກເຖຖ ເມ ຕໍ ຖານ’’ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ‘‘ມຍໍ ນ ຊານາມ, ທຸຕິເຍ ປພ຺ພຕນ຺ຕເຣ ສຸກາ ຊານິສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕີຯ

ໂສ ເຕສໍ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ຕໂຕ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ປພ຺ພຕນ຺ຕຣໍ ອຄມາສີ, ຕຖາ ຕຕິຍໍ, ຈຕ຺ຕຖໍ , ປຌ຺ຈມໍ, ຉຏ຺ຏໍ ອຄມາສີຯ ຕຕ຺ຖປິ ນໍ ສຸກາ ‘‘ນ ມຍໍ ຊານາມ, ສຕ຺ຕມປພ຺ພຕນ຺ຕເຣ ສຸກາ ຊານິສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕິ ອາຫໍສຸຯ ໂສ ຕຕ຺ຖປິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ອພ຺ກນ຺ຕຣອມ຺ໂພ ນາມ ກຕ຺ຖ ອຕ຺ຖີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ‘‘ອສຸກຌ຺ຖາເນ ນາມ ກຌ຺ຈນປພ຺ພຕນ຺ຕເຣ’’ຕິ ອາຫໍສຸຯ ‘‘ອຫໍ ຕສ຺ສ ຜລຕ຺ຖາຍ ອາຄໂຕ, ມໍ ຕຕ຺ຖ ເນຕ຺ວາ ຕໂຕ ເມ ຜລໍ ທາເປຖາ’’ຕີຯ ສຸກຄຓາ ອາຫໍສຸ – ‘‘ສມ຺ມ, ໂສ ເວສ຺ສວຓມຫາຣາຊສ຺ສ ປຣິໂພໂຄ, ນ ສກ຺ກາ ອຸປສງ຺ກມິຕຸໍ, ສກລຣກ຺ໂຂ ມູລໂຕ ປຏ຺ຏາຍ ສຕ຺ຕຫິ ໂລຫຊາເລຫິ ປຣິກ຺ຂິຕ຺ໂຕ, ສຫສ຺ສກຸມ຺ກຕ຺ທຣກ຺ຂສາ ຣກ຺ຂນ຺ຕິ, ເຕຫິ ທິຏ຺ຐສ຺ສ ຊີວິຕໍ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ກປ຺ປຸຏ຺ຐານຄຄ຺ອວີຈິມຫານິຣຍສທິສຏ຺ຐານໍ, ມາ ຕຕ຺ຖ ປຕ຺ຖນໍ ກຣີ’’ຕີຯ ‘‘ສເຈ ຕຸມ຺ເຫ ນ ຄຈ຺ຉຖ, ມຍ຺ຫໍ ຖານໍ ອາຈິກ຺ຂຖາ’’ຕີຯ ‘‘ເຕນ ຫິ ອສຸເກນ ຈ ອສຸເກນ ຈ ຄາເມນ ຍາຫີ’’ຕີຯ ໂສ ເຕຫິ ອາຈິກ຺ຂິຕວເສເນວ ສຸຏ຺ຐຸ ມຄ຺ຄໍ ອຸປທາເຣຕ຺ວາ ຕໍ ຖານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ທິວາ ອຕ຺ຕານໍ ອທສ຺ເສຕ຺ວາ ມຊ຺ຊິມຍາມສມເຍ ເຕສໍ ເອກເນນ ສຕີກໍ ອກຣິຕ຺ວາ ມູລນ຺ຕເຣນ ສຕີກໍ ອກິຣຸຫິຕຸໍ ອາຣກິຯ ໂລຫຊາລໍ ‘‘ກິຣີ’’ຕິ ສທ຺ທມກາສີ ຯ

ຣກ຺ຂສາ ປພ຺ຊ຺ຊິຕ຺ວາ ສຸກໂປຕກໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອມ຺ພໂຈໂຣຍ’’ນ຺ຕິ ຄເຫຕ຺ວາ ກມ຺ມກຣຓໍ ສໍວິທຫີສຸຯ ເອໂກ ‘‘ມຸເຂ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຄິລິສ຺ສາມິ ນ’’ນ຺ຕິ ອາຫ, ອປໂຣ ‘‘ຫຕ຺ເຖຫິ ມທ຺ທິຕ຺ວາ ປຸຌ຺ຊິຕ຺ວາ ວິປ຺ປກິຣິສ຺ສາມິ ນ’’ນ຺ຕິ, ອປໂຣ ‘‘ທ຺ເວຌາ ຜາເລຕ຺ວາ ອງ຺ຄາເຣສຸ ປຈິຕ຺ວາ ຂາທິສ຺ສາມີ’’ຕີຯ ໂສ ເຕສໍ ກມ຺ມກຣຓສໍວິຣານໍ ສຸຕ຺ວາປິ ອສນ຺ຕສິຕ຺ວາວ ເຕ ຣກ຺ຂເສ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ອມ຺ໂພ ຣກ຺ຂສາ, ຕຸມ຺ເຫ ກສ຺ສ ມນຸສ຺ສາ’’ຕິ ອາຫຯ ‘‘ເວສ຺ສວຓມຫາຣາຊສ຺ສາ’’ຕີຯ ‘‘ອມ຺ໂພ, ຕຸມ຺ເຫປິ ເອກສ຺ສ ຣຌ຺ໂຌວ ມນຸສ຺ສາ, ອຫມ຺ປິ ຣຌ຺ໂຌວ ມນຸສ຺ໂສ, ພາຣາຓສີຣາຊາ ມໍ ອພ຺ກນ຺ຕຣອມ຺ພຜລຕ຺ຖາຍ ເປເສສີ, ສ຺ວາຫໍ ຕຕ຺ເຖວ ອຕ຺ຕໂນ ຣຌ຺ໂຌ ຊີວິຕໍ ທຕ຺ວາ ອາຄໂຕຯ ໂຍ ຫິ ອຕ຺ຕໂນ ມາຕາປິຕູນຌ຺ເຈວ ສາມິກສ຺ສ ຈ ອຕ຺ຖາຍ ຊີວິຕໍ ປຣິຈ຺ຈຊຕິ, ໂສ ເທວໂລເກເຍວ ນິພ຺ພຕ຺ຕຕິ, ຕສ຺ມາ ອຫມ຺ປິ ອິມມ຺ຫາ ຕິຣຈ຺ຉານໂຍນິຍາ ຈວິຕ຺ວາ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິສ຺ສາມີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

ຌຣ຺ຯ

‘‘ກຕ຺ຕຸຣຕ຺ເຖ ປຣກ຺ກນ຺ໂຕ, ຍໍ ຖານມຘິຄຈ຺ຉຕິ;

ສູໂຣ ອຕ຺ຕປຣິຈ຺ຈາຄີ, ລກມາໂນ ກວາມຫ’’ນ຺ຕີຯ

ຕຕ຺ຖ ກຕ຺ຕຸຣຕ຺ເຖຕິ ກຕ຺ຕາ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິ ກຕ຺ຕາທິຫິ ກຣຓໂປສກາ ປິຕາ ມາຕາ ສາມິໂກ ຈ, ອິຕິ ຕິວິຮສ຺ສເປຕສ຺ສ ກຕ຺ຕຸ ອຕ຺ຖາຍຯ ປຣກ຺ກນ຺ໂຕຕິ ປຣກ຺ກມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ວາຍມນ຺ໂຕຯ ຍໍ ຖານມຘິຄຈ຺ຉຕີຕິ ຍໍ ສຸຂກາຣຓໍ ຍສໍ ວາ ລາກໍ ວາ ສຄ຺ຄໍ ວາ

ອຘິຄຈ຺ຉຶ. ສູໂຣຕິ ອຫິຣ຺ ວິກຸການສມ຺ປນ຺ໂນ. ອຕ຺ຕປຣິຈ຺ຈາຄີຕິ ກາເຍ ຈ ຊີວິເຕ ຈ ນິຣເປກ຺ເຂ ຫຸຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຕິວິຘສ຺ສປິ ກຕ຺ຕ຺ ອຕ຺ຖາຍ ອຕ຺ຕານໍ ປຣິຈ຺ຈຊນ຺ໂຕ. ລານມາໂນ ກວາມໜນ຺ຕິ ຍໍ ໂສ ເອວຣູໂປ ສູໂຣ ເທວສມ຺ປຕ຺ຕຶ ວາ ມນຸສ຺ສສມ຺ປຕ຺ຕຶ ວາ ລພຕິ, ອໜມ຺ປີ ຕໍ ລພນມາໂນ ກວາມິ, ຕສ຺ມາ ຫາໂສ ເມ ອຕ຺ຖ, ນ ຕາໂສ, ກື ມໍ ຕຸມ຺ເຫ ຕາເສຖາຕິ.

ເອວໍ ໂສ ອິມາຍ ຄາຖາຍ ເຕສໍ ຘມ຺ມໍ ເທເສສິ. ເຕ ຕສ຺ສ ຘມ຺ມກາຖໍ ສຸຕ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ຕາ "ຘມ຺ມິໂກ ເອສ, ນ ສກ຺ກາ ມາເຣຕ຺ຕຸໍ, ວິສ຺ສຊ຺ເຊມ ນ"ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ສຸກໂປຕກໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ 'ອມ຺ໂພ ສຸກໂປຕກ, ມຸຕ຺ໂຕສິ, ອມ຺ຫາກໍ ຫຕ຺ຖໂຕ ໂສຕ຺ຖິນາ ຄຈ຺ຉາ"ຕິ ອາຫໍສຸ. "ນຍ຺ຫໍ ອາຄມນໍ ມາ ຕຸຈ຺ຉໍ ກໂຣຖ, ເທຖ ເມ ເອກໍ ອມ຺ພຜລ"ນ຺ຕິ. "ສຸກໂປຕກ, ຕຸຍ຺ຫໍ ເອກໍ ອມ຺ພຜລໍ ທາຕຸໍ ນາມ ນ ກາໂຣ, ອິມສ຺ມິ ປນ ຣຸກ຺ເຂ ອມ຺ພານິ ອຽເກຕ຺ວາ ຄຫິຕານິ, ເອກສ຺ມິ ຜເລ ອສເມນ຺ເຕ ອມ຺ຫາກໍ ຊີວິຕໍ ນຕ຺ຖິ. ເວສ຺ສວເຓນ ຫິ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ສກື ໂອໂລກິເຕ ຕຕ຺ຕກປາເລ ປກ຺ຂິຕ຺ຕຕິລາ ວິຍ ກຸມ຺ກຕ຺ຫສຫສ຺ສໍ ກິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ວິປ຺ປກິຣິຍຕິ, ເຕນ ເຕ ທາຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມ, ລານຍ຺ຖານໍ ປນ ອາຈິກ຺ຂິສ຺ສາມາ"ຕິ. "ໂຍ ໂກຈິ ເທຕຸ, ຜເລເນວ ເມ ອຕ຺ໂຖ, ລານຍ຺ຖານໍ ອາຈິກ຺ຂຖາ"ຕິ. "ເອຕສ຺ສ ກຍ຺ຈນປພ຺ພຕສ຺ສ ອນ຺ຕເຣ ໂຊຕິຣໂສ ນາມ ຕາປໂສ ອຄ຺ຄຶ ຊຸໜມາໂນ ກຍ຺ຈນປຕ຺ຕິຍາ ນາມ ປຕ຺ຕສາລາຍໍ ວສຕິ ເວສ຺ສວຕສ຺ສ ກຸລູປໂກ, ເວສ຺ສວໂຓ ຕສ຺ສ ນິພທ຺ຘໍ ຈຕ຺ຕາຣິ ອມ຺ພຜລານິ ເປເສຕິ, ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄຈ຺ຉາ"ຕິ.

ໂສ "ສາຘູ"ຕິ ສມ຺ປຝິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຕາປສສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ. ອຖ ນໍ ຕາປໂສ "ກຸໂຕ ອາຄໂຕສີ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. "ພາຣາຓສີຣຍ຺ໂຍ ສນ຺ຕິກາ"ຕິ. "ກິມຕ຺ຖາຍ ອາຄໂຕສີ"ຕິ? "ສາມິ, ອມ຺ຫາກໍ ຣຍ຺ໂຍ ເທວິຍາ ອພ຺ການ຺ຕຣອມ຺ພປກ຺ເກ ໂທຫໂລ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ, ຕທຕ຺ຖໍ ອາຄໂຕມ຺ຫິ, ຣກ຺ຂສາ ປນ ເມ ສຍໍ ອມ຺ພປກ຺ກໍ ອທຕ຺ວາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສນ຺ຕິກໍ ເປເສສຸ"ນ຺ຕິ. "ເຕນ ຫິ ນິສີທ, ລກິສ຺ສສີ"ຕິ. ອຖສ຺ສ ເວສ຺ສວໂຓ ຈຕ຺ຕາຣິ ຜລານິ ເປເສສິ. ຕາປໂສ ຕໂຕ ທ຺ເວ ປຣິກ຺ຍ຺ຊິ, ເອກໍ ສຸວໂປຕກສ຺ສ ຂາທນຕ຺ຖາຍ ອທາສິ. ເຕນ ຕສ຺ມິ ຂາທິເຕ ເອກໍ ຜລໍ ສິກ຺ກາຍ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ສຸວໂປຕກສ຺ສ ຄີວາຍ ປຝິມຸຍ຺ຈິຕ຺ວາ "ອິທານິ ຄຈ຺ຉາ"ຕິ ສຸກໂປຕກໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສິ ຯ ໂສ ຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ເທວິຍາ ອທາສິ. ສາ ຕໍ ຂາທິຕ຺ວາ ໂທຫລໍ ປຝິປ຺ປສ຺ສມ຺ເພສິ, ຕໂຕນິທານໍ ປນສ຺ສາ ປຸຕ຺ໂຕ ນາໂຫສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – "ຕທາ ເທວີ ຣາຫຸລມາຕາ ອໂຫສິ, ສຸໂກ ອານນ຺ໂທ, ອມ຺ພປກ຺ກ ທາຍໂກ ຕາປໂສ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ, ອຸຍ຺ຍາເນ ນິວຸຕ຺ຖຕາປໂສ ປນ ອໜເມວ ອໂຫສີ"ນ຺ຕິ.

ອພ຺ການ຺ຕຣຊາຕກວຕ຺ຓນາ ປຖມາ.

[໔໓໔] ໔. ເສຍ຺ຍຊາຕກວຕ຺ຓນາ

ເສຍ຺ຍໍໂສເສຍ຺ຍໂສ ໂຫຕິຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ໂກສລຣຍ຺ໂຍ ອມຈ຺ຈໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ໂສ ກິຣ ຣຍ຺ໂຍ ພ ຫູປກາໂຣ ສພ຺ພກິຈ຺ຈນິປ຺ຜາທໂກ ອໂຫສິ. ຣາຊາ "ພຫູປກາໂຣ ເມ ອຍ"ນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ມໜນ຺ຕໍ ຍສໍ ອທາສິ. ຕໍ ອສໜມານາ ອຍ຺ເຍ ຣຍ຺ໂຍ ເປສຸຍ຺ຍໍ ອຸປສໍຫຣິຕ຺ວາ ຕໍ ປຣິກິນ຺ທິສຸ. ຣາຊາ ເຕສໍ ວຈນໍ ສທ຺ທຫິຕ຺ວາ ໂທສໍ ອນຸປປຣິກ຺ຂິຕ຺ວາວ ຕໍ ສີລວນ຺ຕໍ ນິທ຺ໂທສໍ ສງ຺ຂລິກພນ຺ຘເນນ ພນ຺ຘາເປຕ຺ວາ ພນ຺ຘນາຄາເຣ ປກ຺ຂິປາເປສິ. ໂສ ຕຕ຺ຖ ເອກໂກ ວສນ຺ໂຕ ສີລສມ຺ປຕ຺ຕຶ ນິສ຺ສາຍ ຈິຕ຺ເຕກຄ຺ຄຕໍ ລກິຕ຺ວາ ເອກຄ຺ຄຈິຕ຺ໂຕ ສງ຺ຂາເຣ ສມ຺ມສິຕ຺ວາ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລໍ ປາປຸຓິ. ອຖສ຺ສ ຣາຊາ ອປຣກາເຄ ນິທ຺ໂທສກາວໍ ຍຕ຺ວາ ສງ຺ຂລິກພນ຺ຘນໍ ກິນ຺ທາເປຕ຺ວາ ປຸຣິມຍສໂຕ ມໜນ຺ຕຕຣໍ ຍສໍ ອທາສິ. ໂສ "ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິສ຺ສາມິ"ຕິ ພ ຫູນິ ມາລາຄນ຺ຘາທີນິ ອາທາຍ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຖາຄຕໍ ປູເຊຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ. ສຕ຺ຖາ ເຕນ ສທ຺ຘຶ ປຝິສນ຺ຖາຣໍ ກໂຣນ຺ໂຕ "ອນຕ຺ໂຖ ກິຣ ເຕ ອຸປ຺ປນ຺ໂນຕິ ອສ຺ສຸມ຺ຫາ"ຕິ ອາຫ. "ອາມ, ກນ຺ເຕ, ອຸປ຺ປນ຺ໂນ, ອຫໍ ປນ ເຕນ ອນຕ຺ເຖນ ອຕ຺ຖໍ ອການສຶ, ພນ຺ຘນາຄາເຣ ນິສີທິຕ຺ວາ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕສີ"ນ຺ຕິ. ສຕ຺ຖາ "ນ ໂຂ, ອຸປາສກ, ຕ຺ວຍ຺ເຍວ ອນຕ຺ເຖນ ອຕ຺ຖໍ ອາຫຣິ, ໂປຣາຓກປຕ຺ຫິຕາປີ ອຕ຺ຕໂນ ອນຕ຺ເຖນ ອຕ຺ຖໍ ອາຫຣຶ ສຸເຍວາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສີຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຍ຺ຖາຍ ທສ ຣາຊຘມ຺ເມ ອໂກເປຕ຺ວາ ທານໍ ເທຕິ, ປຍ຺ຈ ສີລານິ ຣກ຺ຂຕິ , ອຸໂປສຖກມ຺ມໍ ກໂຣຕິ. ອຖສ຺ເສໂກ ອມຈ຺ໂຈ ອນ຺ເຕປຸເຣ ປທຸສ຺ສິ. ປາທມູລິກາທໂຍ ຍຕ຺ວາ "ອສຸກອມຈ຺ໂຈ

ອນຸເຕປຸເຣ ປຫຸຍໂດ''ຕິ ຣຍໂຍ ອາໂຣເຈສຸ໌ ຣາຊາ ປຣິຄຸຄຄຸຫນຸໂຕ ຍຖາສກາວໂຕ ລຕຸວາ ປກຸໂກສາເປຕຸວາ ''ມາ ມໍ ອິໂຕ ປຢຸຖາຍ ອຸປຢຸຖາຫີ''ຕິ ນິພຸພິສຍໍ ອກາສິ໌ ໂສ ຄນຸຕຸວາ ອລຸລຕຣໍ ສາມນຸຕຣາຊານໍ ອຸປຢຸຖຫີຕິ ສພຸພໍ ວຕຸຖຸ ເຫຍຸຖາ ມຫາສີລວຊາຕເກ (ຊາ໌ ໑໌໑໌໕໑) ກຖິຕສທິສເມວ໌ ອິສາປີ ໂສ ຣາຊາ ຕິກຸຂຕຸຕຸ ວີມໍສິຕຸວາ ຕສຸສ ອມຈຸຈສຸສ ວຈນໍ ສທຸທຫິຕຸວາ ''ພາຣາຕສີຣຊຸຊໍ ຄຕຸຫິສຸສາມີ''ຕິ ມຫນຸເຕນ ປຣິວາເຣນ ຣຊຸຊສີມໍ ປາປຸຕີ໌ ພາຣາຕສີຣຍໂຍ ສຕຸຕສຕມຕຸຕາ ມຫາໂຍສາ ຕໍ ປວຕຸຕີ ສຸຕຸວາ ''ເທວ, ອສຸໂກ ນາມ ກີຣ ຣາຊາ ພາຣາຕສີຣຊຸຊໍ ຄຕຸຫິສຸສາມີ'ຕິ ຊນປທໍ ກິນຸທນຸໂຕ ອາຄຈຸລຕີ, ເອຕຸເຖວ ນໍ ຄນຸຕຸວາ ຄຕຸຫິສຸສາມາ''ຕິ ອາຫໍສຸ໌ ''ມຍຸຫໍ ປຣວິຫີສາຍ ລທຸເຣນ ຣຊເຊນ ກິຈຸຈໍ ນຕຸຖິ, ມາ ກິຍຸຈິ ກຣິຕຸຖາ''ຕິ?

ໂຈຣຣາຊາ ອາຄນຸຕຸວາ ນຄຣໍ ປຣິກຸຂິປີ, ປຸນ ອມຈຸຈາ ຣາຊານໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ''ເທວ, ມາ ເອວໍ ກຣິຕຸຖ, ຄຕຸຫິສຸສາມ ນ''ນຸຕິ ອາຫໍສຸ໌ ຣາຊາ ''ນ ລພຸກາ ກິຍຸຈິ ກາຕຸ, ນຄຣທຸວາຣານີ ວິວຣຖາ''ຕິ ວຕຸວາ ສຍໍ ອມຈຸຈຄຕປຣິວຸໂຕ ມຫາຕເລ ຣາຊປລຸລງເກ ນິສີທີ໌ ໂຈຣຣາຊາ ຈຕູສຸ ທຸວາເຣສຸ ມນຸສຸເສ ໂປເຖນຸໂຕ ນຄຣໍ ປວິສິຕຸວາ ປາສາທໍ ອກິຣຸຍຫ ອມຈຸຈປຣິວຸຕໍ ຣາຊານໍ ຄາຫາເປຕຸວາ ສງຂລິກາຫີ ພນຸທາເປຕຸວາ ພນຸທນາຄາເຣ ປກຸຂິປາເປສິ໌ ຣາຊາ ພນຸທນາຄາເຣ ນິສິນຸໂນວ ໂຈຣຣາຊານໍ ເມຕຸຕາຍນຸໂຕ ເມຕຸຕຊຸຊານໍ ອຸປຸປາເທສິ໌ ຕສຸສ ເມຕຸຕານຸກາເວນ ໂຈຣຣຍໂຍ ກາເຍ ທາໂທ ອຸປຸປຊຸຊິ, ສກລສຣີຣໍ ຍມ ເກາກຸກາຫີ ຊາປີຍມານໍ ວິຍ ຊາຕໍ໌ ໂສ ມຫາທຸກຸຂາກິຕຸນຸໂນ ''ກິ ນຸ ໂຂ ການຣຕ''ນຸຕິ ປຸຈຸລີ໌ ''ຕຸມຸເຫ ສີລວນຸຕໍ ຣາຊານໍ ພນຸທນາຄາເຣ ປກຸຂິເປຖ, ເຕນ ໂວ ອິທໍ ທຸກຸຂໍ ອຸປຸປນຸນໍ ກວິສຸສຕີ''ຕິ໌ ໂສ ຄນຸຕຸວາ ໂພຣິສຕຸຕໍ ຂມາເປຕຸວາ ''ຕຸມຸຫາກໍ ຣຊຸຊໍ ຕຸມຸຫາກເມວ ໂຫຕູ''ຕິ ຣຊຸຊໍ ຕສຸເສວ ນິຍຸຍາເທຕຸວາ ''ອິໂຕ ປຢຸຖາຍ ຕຸມຸຫາກໍ ປຈຸຈຕຸຖິໂກ ເມ ກາໂຣ ໂຫຕູ''ຕິ ວຕຸວາ ປທຸຍຸຖາມຈຸຈສຸສ ຣາຊາຕໍ ກາເຣຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ນຄຣເມວ ຄໂຕ໌

ໂພຣິສຕຸໂຕ ອລງກຕມຫາຕເລ ສມຸສຸສິຕເສຕຈຸລຕຸເຕ ຣາຊປລຸລງເກ ນິສິນຸໂນ ອມຈຸເຈຫີ ສທຸຣີ ສລຸລປນຸໂຕ ປຸຣິມາ ທຸເວ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໔໘໌

''ເສຍຸຍໍໂສ ເສຍຸຍໂສ ໂຫຕິ, ໂຍ ເສຍຸຍມຸປເສວຕິ;

ເອເກນ ສນຸຣີ ກຕຸວານ, ສຕໍ ວຊຸເຊ ອໂມຈຍິ໌

໔໙໌

''ຕສຸມາ ສພຸເພນ ໂລເກນ, ສນຸຣີ ກຕຸວານ ເອກໂຕ;

ເປຈຸຈ ສຄຸຄໍ ນິຄຈຸເລຍຸຍ, ອິທໍ ສຸຕາຖ ກາສິຍາ''ຕິ໌

ຕຕຸຖ ເສຍຸຍໍໂສ ເສຍຸຍໂສ ໂຫຕິ, ໂຍ ເສຍຸຍມຸປເສວຕີຕິ ອນວຊຸເຊົາຕຸຕມຣຸມມສງຂາໂຕ ເສຍຸໂຍ ອໍໂສ ໂກຍຸຖາໂສ ອສຸສາຕິ ເສຍຸຍໍໂສ, ກຸສລຣຸມມນິສຸສິຕປຸຄຸຄໂລ໌ ໂຍ ປຸນປຸປຸນໍ ຕໍ ເສຍຸຍໍ ກຸສລຣຸມມກາວນໍ ກຸສລາກີຣຕໍ ວາ ອຸຕຸຕມປຸຄຸຄລມຸປເສວຕິ, ໂສ ເສຍຸຍໂສ ໂຫຕິ ປາສໍສຕໂຣ ເຈວ ອຸຕຸຕຣິຕໂຣ ຈ ໂຫຕີ໌ ເອເກນ ສນຸຣີ ກຕຸວານ, ສຕໍ ວຊຸເຊ ອໂມຈຍິນຸຕິ ຕທມິນາປີ ເຈຕໍ ເວທິຕພຸພໍ – ອຫລຸຫີ ເສຍຸຍໍ ເມຕຸຕາກາວນໍ ອຸປເສວນຸໂຕ ຕາຍ ເມຕຸຕາກາວນາຍ ເອເກນ ໂຈຣຣຍຸລາ ສນຸຣີ ສນຸຖວໍ ກຕຸວາ ເມຕຸຕາກາວນໍ ກາເວຕຸວາ ຕຸມຸເຫ ສຕຊເນ ວຊຸເຊ ອໂມຈຍິ໌

ທຸຕິຍຄາຖາຍ ອຕຸໂຖ – ຍສຸມາ ອຫໍ ເອເກນ ສທຸຣີ ເອກໂຕ ເມຕຸຕາກາວນາຍ ສນຸຣີ ກຕຸວາ ຕຸມຸເຫ ວຊຸຊປຸປຕຸເຕ ສຕຊເນ ໂມຈຍິ, ຕສຸມາ ເວທິຕພຸພເມເວຕໍ, ຕສຸມາ ສພຸເພນ ໂລເກນ ສທຸຣີ ເມຕຸຕາກາວນາຍ ສນຸຣີ ກຕຸວາ ເອກໂຕ ປຸຄຸຄໂລ ເປຈຸຈ ປຣໂລເກ ສຄຸຄໍ ນິຄຈຸເລຍຸຍ໌ ເມຕຸຕາຍ ຫີ ອຸປຈາຣໍ ກາມາວຈເຣ ປຝິສນຸຣີ ເທຕິ, ອປຸປນາ ພຸຣຫຸມໂລເກ໌ ອິທໍ ມມ ວຈນໍ ສພຸເພປີ ຕຸມຸເຫ ກາສິຣຍຸຖວາສິໂນ ສຸຕາຖາຕີ໌

ເອວໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ ມຫາຊນສ຺ສ ເມຕ຺ຕາຠາວນາຍ ຄຸຓໍ ວຓ຺ເຓຕ຺ວາ ທ຺ວາທສໂຍຊນິເກ ພາຣາຓສິນຄເຣ ເສຕຈ຺ຉຕ຺ຕໍ ປຫາຍ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຯ ສຕ຺ຖາ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ຫຸຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໙໖ຯ

"ອິທໍ ວຕ຺ວາ ມຫາຣາຊາ, ກໍໂສ ພາຣາຓສິຄ຺ຄໂຫ;

ຘນຸໍ ກຓ຺ຑຎ຺ຈ ນິກ຺ຂິປ຺ປ, ສໍຍມໍ ອຊ຺ຌຸປາຄມິ"ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ມຫນ຺ໂຕ ຣາຊາຕິ ມຫາຣາຊາຯ ກໍໂສຕິ ຕສ຺ສ ນາມໍຯ ພາຣາຓສິໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຊ຺ຌາວສນ຺ໂຕ ພາຣາຓສິຄ຺ຄໂຫຯ ໂສ ຣາຊາ ອິທໍ ວຈນໍ ວຕ຺ວາ ຘນຸຎ຺ຈ ສຣສງ຺ຂາຕໍ ກຓ຺ຑຎ຺ຈ ນິກ຺ຂິປ຺ປ ໂອຫາຍ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ສີລສໍຍມໍ ອຸປຄໂຕ ປພ຺ພຊິໂຕ, ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຈ ປນ ຌານໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ອປຣິຫີນຌ຺ຌາໂນ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ອຸປ຺ປນ຺ໂນຕິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – "ຕທາ ໂຈຣຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ພາຣາຓສິຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິຯ

ເສຍ຺ຍຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທຸຕິຍາຯ

[໒໘໓] ໓ຯ ວຑ຺ຒກິສູກຣຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ວຣໍ ວຣໍ ຕ຺ວນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຘນຸຄ຺ຄຫຕິສ຺ສຕ຺ເຖຣໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິຯ ປເສນທິຣຎ຺ໂຎ ປິຕາ ມຫາໂກສໂລ ພິມ຺ພິສາຣຣຎ຺ໂຎ ຘີຕຣໍ ເວເທຫິໍ ນາມ ໂກສລເທວິໍ ທທມາໂນ ຕສ຺ສາ ນ຺ຫານຈຸຓ຺ຓມູລໍ ສຕສຫສ຺ສຸຏ຺ຐານໍ ກາສິຄາມໍ ອທາສິຯ ອຊາຕສຕ຺ຕຸນາ ປນ ປິຕຣິ ມາຣິເຕ ໂກສລເທວີປິ ໂສກາພິຠູຕາ ກາລມກາສິຯ ຕໂຕ ປເສນທິ ໂກສລຣາຊາ ຈິນ຺ເຕສິ – "ອຊາຕສຕ຺ຕຸນາ ປິຕາ ມາຣິໂຕ, ຠຄິນີປິ ເມ ສາມິເກ ກາລກເຕ ເຕນ ໂສເກນ ກາລກຕາ, ປິຕຸຆາຕກສ຺ສ ໂຈຣສ຺ສ ກາສິຄາມໍ ນ ທສ຺ສາມີ"ຕິຯ ໂສ ຕໍ ອຊາຕສຕ຺ຕຸສ຺ສ ນ ອທາສິຯ ຕໍ ຄາມໍ ນິສ຺ສາຍ ເຕສໍ ທ຺ວິນ຺ນມ຺ປິ ກາເລນ ກາລໍ ຍຸທ຺ຘໍ ໂຫຕິ, ອຊາຕສຕ຺ຕຸ ຕຣຸໂຓ ສມຕ຺ໂຖ, ປເສນທິ ມຫລ຺ລໂກເຍວຯ ໂສ ອພິກ຺ຂຓໍ ປຣຊ຺ຊຕິ, ມຫາໂກສລສ຺ສາປິ ມນຸສ຺ສາ ເຍຠຸຍ຺ເຍນ ປຣາຊິຕາຯ ອຖ ຣາຊາ "ມຍໍ ອພິຓ຺ຫໍ ປຣຊ຺ຊາມ, ກິໍ ນຸ ໂຂ ກາຕພ຺ພ"ນ຺ຕິ ອມຈ຺ເຈ ປຸຈ຺ຉິຯ "ເທວ, ອຍ຺ຍາ ນາມ ມນ຺ຕຈ຺ເຉກາ ໂຫນ຺ຕິ, ເຊຕວນວິຫາເຣ ພິກ຺ຂູນໍ ກຖໍ ໂສຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ"ຕິຯ ຣາຊາ "ເຕນ ຫິ ຕາຍໍ ເວລາຍໍ ພິກ຺ຂູນໍ ກຖາສລ຺ລາປໍ ສຸຓາຖາ"ຕິ ຈຣປຸຣິເສ ອາຓາເປສິຯ ເຕ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຕຖາ ອກໍສຸຯ

ຕສ຺ມິໍ ປນ ກາເລ ທ຺ເວ ມຫລ຺ລກຕ຺ເຖຣາ ວິຫາຣປຈ຺ຈນ຺ເຕ ປຓ຺ຓສາລາຍໍ ວສນ຺ຕິ ທຕ຺ຕຕ຺ເຖໂຣ ຈ ຘນຸຄ຺ຄຫຕິສ຺ສຕ຺ເຖໂຣ ຈຯ ເຕສຸ ຘນຸຄ຺ຄຫຕິສ຺ສຕ຺ເຖໂຣ ປຖມຍາເມປິ ມຊ຺ຌິມຍາເມປິ ນິທ຺ທາຍິຕ຺ວາ ປຈ຺ຉິມຍາເມ ປພຸຊ຺ຌິຕ຺ວາ ອຸມ຺ມຸກ຺ການິ ໂສເຘຕ຺ວາ ອຄ຺ຄິໍ ຊາເລຕ຺ວາ ນິສິນ຺ນໂກ ອາຫ – "ກນ຺ເຕ, ທຕ຺ຕຕ຺ເຖຣາ"ຕິຯ "ກິໍ, ກນ຺ເຕ, ຕິສ຺ສຕ຺ເຖຣາ"ຕິ? "ກິໍ ນິທ຺ທາຍສິ ໂນ ຕ຺ວ"ນ຺ຕິຯ "ອນິທ຺ທາຍນ຺ຕາ ກິໍ ກຣິສ຺ສາມາ"ຕິ? "ອຸຏ຺ຐາຍ ຕາວ ນິສີທຖາ"ຕິຯ ໂສ ອຸຏ຺ຐາຍ ນິສິນ຺ໂນ ຕໍ ທຕ຺ຕຕ຺ເຖຣໍ ອາຫ – "ກນ຺ເຕ ທຕ຺ຕຕ຺ເຖຣ, ອຍໍ ເຕ ໂລໂລ ມໂຫທຣໂກສໂລ ຈາຏິມຕ຺ຕໍ ຠຕ຺ຕເມວ ປູເຕີ ກໂຣຕິ, ຍຸທ຺ຘວິຈາຣຓໍ ປນ ກິຎ຺ຈິ ນ ຊານາຕິ, ປຣາຊິໂຕ ປຣາຊິໂຕຕ຺ເວວ ວທາເປຕີ"ຕິຯ "ກິໍ ປນ ກາຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ"ຕິ? ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ເຕ ຈຣປຸຣິສາ ເຕສໍ ກຖໍ ສຸຓນ຺ຕາ ອຏ຺ຐໍສຸຯ

ຘນຸຄ຺ຄຫຕິສ຺ສຕ຺ເຖໂຣ ຍຸທ຺ຘໍ ວິຈາເຣສິ – "ກນ຺ເຕ, ຍຸທ຺ໂຘ ນາມ ຕິວິໂຘ – ປທຸມພ຺ຍູໂຫ, ຈກ຺ກພ຺ຍູໂຫ, ສກຏພ຺ຍູໂຫຕິຯ ອຊາຕສຕ຺ຕຸໍ ຄຓ຺ຫິຕຸກາເມນ ອສຸເກ ນາມ ປພ຺ພຕກຸຈ຺ຉິສ຺ມິໍ ທ຺ວີສຸ ປພ຺ພຕຠິຕ຺ຕີສຸ ມນຸສ຺ເສ ຐເປຕ຺ວາ ປຸຣໂຕ ທຸພ຺ພລພລໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ປພ຺ພຕນ຺ຕຣໍ ປວິຏ຺ຐຠາວໍ ຊານິຕ຺ວາ ປວິຏ຺ຐມຄ຺ຄໍ ໂອຈ຺ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ປຸຣໂຕ ຈ ປຈ຺ຉໂຕ ຈ ອຸໂກສຸ ປພ຺ພຕຠິຕ຺ຕີສຸ ວຄ຺ຄິຕ຺ວາ ອຸນ຺ນທິຕ຺ວາ ຊາເລ ປຕິຕມຈ຺ຉໍ ວິຍ ອນ຺ໂຕມຸຏ຺ຐິຍໍ ວຏ຺ຏໂປຕກໍ ວິຍ ຈ ກຕ຺ວາ ສກ຺ກາ ອສ຺ສ ຕໍ ຄເຫຕຸ"ນ຺ຕິຯ ຈຣປຸຣິສາ ຕໍ ສາສນໍ ຣຎ຺ໂຎ ອາໂຣເຈສຸໍຯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ສງ຺ຄາມເກຣີ ຈຣາເປຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສກຏພ຺ຍູຫໍ ກຕ຺ວາ ອຊາຕສຕ຺ຕຸໍ ຊີວຄ຺ຄາຫໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຘີຕຣໍ ວຊິຣກຸມາຣິໍ ຠາຄິເນຍ຺ຍສ຺ສ ທຕ຺ວາ ກາສິຄາມໍ ຕສ຺ສາ ນ຺ຫານມູລໍ ກຕ຺ວາ ທຕ຺ວາ

ອຸຍຸໂຍເຊສີ່ ສາ ປວຕຸຕິ ກິກຸຂຸສຸງເພ ປາກຍາ ຊາຕາ່ ອເຖາທິວສໍ ກິກຸຂູ ສມຸມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຍຸຖາເປສຸໍ – ''ອາວຸໂສ, ໂກສລ ຣາຊາ ກິຣ ສນຸຄຸຄຫຕິສຸສຕຸເຖຣສຸສ ວິຈາຣຕາຍ ອຊາຕສຕຸຕຸໍ ຊີນີ''ຕິ່ ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸວາ ''ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ''ຕິ ປຸຈຸຊິຕຸວາ ''ອິມາຍ ນາມາ''ຕິ ວຸຕຸເຕ ''ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພຸເພປິ ສນຸຄຸຄຫຕິສຸໂສ ຍຸທຸສວິຈາ ຣຕາຍ ເລໂກເຍວາ''ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ່

ອຕີເຕ ພາຣາຕາສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຣິສຕຸໂຕ ອຣລຸເລ ຣຸກຸຂເທວຕາ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕີ ່ ຕທາ ພາຣາຕາສີ ນິສຸສາຍ ນິວຸຕຸຖວຫຸຍກີຄາມກາ ເອໂກ ວຫຸຍກີ ຖມຸກຕຸຖາຍ ອຣລຸລໍ ຄນຸຕຸວາ ອາວາເຍ ປຕິຕໍ ສູກຣໂປຕກໍ ທິສຸວາ ຕໍ ຆຣໍ ເນຕຸວາ ປຕິຊຸຄຸຄີ່ ໂສ ວຸຫຸຍິປຸປຕຸໂຕ ມຫາສຣີໂຣ ວງກທາໂຖ ອາຈາຣສມຸປນຸໂນ ອໂທສີ, ວຫຸຍກີນາ ໂປສິຕຸຕຸຕາ ປນ ''ວຫຸຍກີສູກໂຣ''ຕຸເວວ ປລຸລາຍີ່ ວຫຸຍກີສຸສ ຣຸກຸຂຕຈຸລນກາເລ ຕຸຕເທນ ຣຸກຸຂໍ ປຣິວຕຸເຕຕິ, ມຸເຂນ ທໍສິຕຸວາ ວາສີຜຣ ສຸນິຂາທນມຸຄຸຄເຣ ອາຫຣຕິ, ກາລສຸຕຸຕໂກຕິຍໍ ຄຕຸຫາຕິ່ ອຖ ໂສ ວຫຸຍກີ ''ໂກຈິເທວ, ນໍ ຂາເທຍຸຍາ''ຕິ ກາເຍນ ເນຕຸວາ ອຣລຸເລ ວິສຸສຊຸເຊສີ່ ໂສປີ ອຣລຸລໍ ປວີສິຕຸວາ ເຂມໍ ຜາສຸກຍຸຖານໍ ໂອໂລເກນຸໂຕ ເອກໍ ປພຸພຕນຸຕເຣ ມຫນຸຕໍ ຄິຣິກນຸທຣໍ ອທຸທສ ສມຸປນຸນກນຸທມູລຜລໍ ຜາສຸກໍ ວສນຍຸຖານໍ ອເນກສຕສູກຣສມາກິຕຸຕໍ່ ເຕ ສູກຣາ ຕໍ ທິສຸວາ ຕສຸສ ສນຸຕິກໍ ອາຄມໍສຸ່ ໂສປີ ເຕ ອາຫ – ''ອຫໍ ຕຸມຸເຫວ ໂອໂລເກນຸໂຕ ວິຈຣາມິ, ອປີຈ ໂວ ມຍາ ທິຍຸຖາ, ອິທລຸຈ ຖານໍ ຣມຕີຍໍ, ອຫມຸປີ ອິທານິ ອິເຣວ ວສິສຸສາມີ''ຕິ່ ''ສຈຸຈໍ ອິທໍ ຖານໍ ຣມຕີຍໍ, ປຣິສຸສໂຍ ປເນຕຸຖ ອຕຸຖີ''ຕິ່ ''ອຫມຸປີ ຕຸມຸເຫ ທິສຸວາ ເອຕໍ ອລຸລາສິ, ເອວໍ ໂຄຈຣສມຸປນຸເນ ຖາເນ ວສນຸຕານໍ ໂວ ສຣີເຣສຸ ມໍສໂລຫິຕໍ ນຕຸຖິ, ກີ ປນ ໂວ ເອຕຸຖ ກຍ''ນຸຕີ? ''ເອໂກ ພຸຍຄຸໂພ ປາໂຕວ ອາຄນຸຕຸວາ ທິຍຸຖທິຍຸຖໍເຍວ ຄເທຕຸວາ ຄຈຸສຕີ''ຕີ່ ''ກີ ປນ ໂສ ນິພທຸສໍ ຄຕຸຫາຕິ, ອຸທາຫຸ ອນຸຕຣນຸຕຣາ''ຕິ? ''ນິພທຸສໍ ຄຕຸຫາຕີ''ຕີ່ ''ກຕີ ປນ ເຕ ພຸຍຄຸພາ''ຕິ? ''ເອໂກເຍວາ''ຕີ່ ''ເອຕຸຕກາ ຕຸມຸເຫ ເອກສຸສ ຍຸຊຸຊິຕຸໍ ນ ສກຸໂກຖາ''ຕີ? ''ອາມ, ນ ສກຸໂກມາ''ຕີ່ ''ອຫໍ ຕໍ ຄຕຸຫິສຸສາມີ, ເກວລໍ ຕຸມຸເຫ ມມ ວຈນໍ ກໂຣຖ, ໂສ ພຸຍຄຸໂພ ກຫໍ ວສຕີ''ຕີ? ''ເອຕສຸມີ ປພຸພເຕ''ຕີ່

ໂສ ຣຕຸຕິລຸເລວ ສູກເຣ ຈຣາເປຕຸວາ ຍຸທຸສໍ ວິຈາເຣນຸໂຕ ''ຍຸທຸສໍ ນາມ ປທຸມພຸຍູຫຈກຸກພຸຍູຫສກຍພຸຍູຫວເສນ ຕິວິຸສໍ ໂຫຕີ''ຕິ ວຕຸວາ ປທຸມພຸຍູຫວເສນ ວິຈາເຣສີ່ ໂສ ຫີ ກູມິສີສໍ ຊານາຕີ່ ຕສຸມາ ''ອິມສຸມີ ຖາເນ ຍຸທຸສໍ ວິຈາເຣຕຸໍ ວຍຸຍຕີ''ຕິ ສູກຣປີລຸລ ເກ ມາຕໂຣ ຈ ເຕສໍ ມຊຸຊຍຸຖາເນ ຖເປສີ່ ໂສ ຕາ ອາວິຊຊິຕຸວາ ມຊຊິມສູກຣີໂຍ, ຕາ ອາວິຊຊິຕຸວາ ໂປຕກສູກເຣ, ເຕ ອາວິ ຊຊິຕຸວາ ຊຣສູກເຣ, ເຕ ອາວິຊຊິຕຸວາ ທີພທາຖສູກເຣ, ເຕ ອາວິຊຊິຕຸວາ ຍຸທຸສສມຕຸເຖ ພລວຕຣສູກເຣ ທສ ວີສ ຕີສ ຊເນ ຕສຸມີ ຕສຸມີ ຖາເນ ພລຄຸມຸພໍ ກຕຸວາ ຖເປສີ່ ອຕຸຕໂນ ຖິຕຍຸຖານສຸສ ປຸຣໂຕ ເອກໍ ປຣິມຕຸທລໍ ອາວາຍໍ ຂຕາເປສີ, ປຈຸລໂຕ ເອກໍ ສຸປຸປສຕຸຖານໍ ອນຸປຸພຸພນິນຸນໍ ປພຸການສທິສໍ່ ຕສຸສ ສຍຸຖິສຕຸຕຕິມຕຸເຕ ໂຍຣສູກເຣ ອາທາຍ ຕສຸມີ ຕສຸມີ ຖາເນ ''ມາ ກາຍິຕຸຖາ''ຕິ ກມຸມໍ ວິຈາຣໂຕ ອຣຸຕໍ ອຸຍຸຖຫີ່

ພຸຍຄຸໂພ ອຸຍຸຖາຍ ''ກາໂລ''ຕິ ລຕຸວາ ຄນຸຕຸວາ ເຕສໍ ສມຸມຸຂາ ກິເຕ ປພຸພຕເລ ຖຕຸວາ ອກຸຂີນີ ອຸມຸມີເລຕຸວາ ສູກເຣ ໂອໂລ ເກສີ່ ວຫຸຍກີສູກໂຣ ''ປຕິໂອໂລເກຖ ນ''ນຸຕີ ສູກຣານໍ ສລຸລໍ ອທາສີ, ເຕ ປຕິໂອໂລເກສຸໍ່ ພຸຍຄຸໂພ ມຸຂໍ ອຸຄຸຂາເຍຕຸວາ ອສຸໂສສີ, ສູກຣາປີ ຕຖາ ກຣີສຸ່ ພຸຍຄຸໂພ ມຸຕຸຕໍ ລຫຸເທສີ, ສູກຣາປີ ລຫຸທຍີສຸ່ ອິຕິ ຍໍ ຍໍ ໂສ ກໂຣຕິ, ຕໍ ຕໍ ເຕ ປຕິກຣີສຸ່ ໂສ ຈິນຸເຕສີ – ''ປຸພຸເພ ສູກຣາ ມຍາ ໂອໂລກີຕກາເລ ປລາຍນຸຕາ ປລາຍິຕຸມຸປີ ນ ສກຸໂກນຸຕິ, ອຊຊ ອປລາຍິຕຸວາ ມມ ປຕິສຕຸຕຸ ຫຸຕຸວາ ມຍາ ກຕເມວ ປຕິກໂຣນຸຕີ່ ເອຕສຸມີ ກູມິສີເສ ຖິໂຕ ເອໂກ ເຕສໍ ສໍວິຣາຍໂກປີ ອຕຸຖີ, ອຊຊ ມຍຸຫໍ ຄຕສຸສ ຊໂຍ ນ ປລຸລາຍຕີ''ຕີ່ ໂສ ນິວຕຸຕິຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ວສນຍຸຖານເມວ ອຄມາສີ່ ເຕນ ປນ ຄຫິຕມໍສຂາທໂກ ເອໂກ ກູຍຊຕິໂລ ອຕຸຖີ, ໂສ ຕໍ ຕຸຈຸຈຫຕຸຖເມວ ອາຄຈຸລນຸຕໍ ທິສຸວາ ເຕນ ສທຸຊີ ສລຸລປນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

ລກ່

''ວຣໍ ວຣໍ ຕຸວໍ ນິຫນໍ ປຸເຣ ຈຣິ,

ອສຸມີ ປເທເສ ອກິກຸຍຸຍ ສູກເຣ;

ໂສທານິ ເອໂກ ພຸຍປຄມຸມ ຊາຍສີ,

ພລໍ ນຸ ເຕ ພຸຍຄຸພ ນ ຈຊຊ ວິຊຊຕີ''ຕິ។

ຕຕຸຖ ວຣໍ ວຣໍ ຕຸວໍ ນິໜນໍ ປຸເຣ ຈຣີ, ອສຸມີ ປເທເສ ອກິກຸຍຍ ສູກເຣຕິ ອມຸໂກ ພຸຍຄຸພ, ຕຸວໍ ປຸພຸເພ ອິມສຸມີ ປເທເສ ສພຸພ ສູກເຣ ອກິກວິຕຸວາ ອິເມສຸ ສູກເຣສຸ ວຣໍ ວຣໍ ຕຸວໍ ອຸຕຸຕມຸຕຸຕມໍ ສູກຣໍ ນິໜນຸໂຕ ວິຈຣີ។ ໂສທານິ ເອໂກ ພຸຍປຄມຸມ ຊາຍສີຕີ ໂສ ຕຸວໍ ອິທານິ ອຄຸຄຕຣໍ ສູກຣໍ ອຄຸຄເທຕຸວາ ເອກໂກວ ອປຄນຸຕຸວາ ຊາຍສີ ປຊຊາຍສີ។ ພລໍ ນຸ ເຕ ພຸຍຄຸພ ນ ຈຊຊ ວິຊຊຕີຕິ ກີ ນຸ ເຕ, ອມຸໂກ ພຸຍຄຸພ, ອຊຊ ກາຍພລໍ ນຕຸຖິຕີ។

ຕໍ ສຸຕຸວາ ພຸຍຄຸໂພ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

ລຫຼ។

''ອິເມ ສຸທໍ ຍນຸຕິ ທິໂສທິສໍ ປຸເຣ, ກາຍຜຸຜິຕາ ເລຕາຄເວສີໂນ ປຸຖູ;

ເຕ ທານີ ສງຄມຸມ ວສນຸຕິ ເອກໂຕ, ຍຕຸຖຜຸກິຕາ ທຸປຸປສຫຊຊເມ ມຍາ''ຕີ។

ຕຕຸຖ ສຸທນຸຕິ ນິປາໂຕ។ ອຍໍ ປນ ສງເຂປຕຸໂຖ – ອິເມ ສູກຣາ ປຸພຸເພ ມໍ ທິສຸວາ ກເຍນ ອຜຸຜິຕາ ປີລິຊິຕາ ອຕຸຕໂນ ເລຕາຄເວສີໂນ ປຸຖູ ວິສຸໍ ວິສຸໍ ຫຸຕຸວາ ທິໂສທິສໍ ຍນຸຕິ, ຕໍ ຕໍ ທິສໍ ອກິມຸຂາ ປລາຍນຸຕິ, ເຕ ທານີ ສພຸເພປີ ສມາຄນຸຕຸວາ ເອກໂຕ ວສນຸຕິ ຕິຜຸຖນຸຕິ, ຕລຸຈ ກູມິສີສໍ ອຸປຄຕາ, ຍຕຸຖ ກິຕາ ທຸປຸປສຫາ ທຸມຸມທຸທຍາ ອຊຊ ອິເມ ມຍາຕີ។

ອຖສຸສ ອຸສຸສາຫໍ ຊເນນຸໂຕ ກູຜຊຜິໂລ ''ມາ ກາຍີ, ຄຈຸລ ຕຍີ ນທິຕຸວາ ປກຸຂນຸທນຸເຕ ສພຸເພປີ ກິຕາ ກິຊຊິຕຸວາ ປລາຍິສຸສນຸຕີ''ຕິ ອາຫ។ ພຸຍຄຸໂພ ຕສຸມີ ອຸສຸສາຫໍ ຊເນນຸເຕ ສູໂຣ ຫຸຕຸວາ ປຸນ ຄນຸຕຸວາ ປພຸພຕຕເລ ອຜຸຖາສີ។ ວທຸຜກີສູກໂຣ ທຸວິນຸນໍ ອາວາຜານໍ ອນຸຕເຣ ອຜຸຖາສີ។ ສູກຣາ ''ສາມິ, ມທາໂຈໂຣ ປຸນາຄໂຕ''ຕິ ອາຫໍສຸ។ ''ມາ ກາຍິຕຸຖ, ອິທານິ ຕໍ ຄຕຸທິສຸສາມີ''ຕິ។ ພຸຍຄຸໂພ ນທິຕຸວາ ວທຸຜກີສູກຣສຸສ ອຸປຣີ ປຕຕີ, ສູກໂຣ ຕສຸສ ອຕຸຕໂນ ອຸປຣີ ປຕນກາເລ ປຣິວຕຸຕິຕຸວາ ເວເຄນ ອຸຊຸກໍ ຂຕ ອາວາເຜ ປຕິ។ ພຸຍຄຸໂພ ເວຄໍ ສນຸຮາເຣຕຸໍ ອສກໂກນຸໂຕ ອຸປຣິກາເຄນ ຄນຸຕຸວາ ສຸປຸປມຸຂສຸສ ຕິຣິຍໍ ຂຕອາວາຜສຸສ ອຕິສມຸພາເຜ ມຸຂຜຸຖາເນ ປຕິຕຸວາ ປຸລຸຊກໂຕ ວິຍ ອໂທສີ។ ສູກໂຣ ອາວາຜາ ອຸຕຸຕຣິຕຸວາ ອສນິເວເຄນ ຄນຸຕຸວາ ພຸຍຄຸພໍ ອນຸຕຣສຕຸຖິມຸທີ ທາຖາຍ ປຫຣິຕຸວາ ຍາວ ວກຸກປເທສາ ຜາເລຕຸວາ ປລຸຈມທຸຣມໍສໍ ທາຖາຍ ປລິເວເຖຕຸວາ ພຸຍຄຸພສຸສ ມຕຸຖເກ ອາວິຊຊິຕຸວາ ''ຄຕຸທຖ ຕຸມຸຫາກໍ ປຈຸຈາມິຕຸຕ''ນຸຕິ ອຸກຸຂິປິຕຸວາ ພຫິອາວາເຜ ລທຸເທສີ។ ປຖມໍ ອາຄຕາ ພຸຍຄຸພມໍສໍ ລກິສຸ, ປຈຸລາ ອາຄຕາ ''ພຸຍຄຸພມໍສໍ ກີທິສໍ ໂທຕີ''ຕິ ເຕສໍ ມຸຂໍ ອຸປສີງຜນຸຕາ ວິຈຣີສຸ។

ສູກຣາ ນ ຕາວ ຕຸສຸສນຸຕິ។ ວທຸຜກີສູກໂຣ ເຕສໍ ອິງຜິຕໍ ທິສຸວາ ''ກີ ນຸ ໂຂ ຕຸມຸເຫ ນ ຕຸສຸສຖາ''ຕິ ອາຫ។ ''ສາມິ, ກີ ເອເຕນ ພຸຍຄຸເພນ ຜາຕິເຕນ, ອລຸໂລ ປນ ພຸຍຄຸພອາຕາປນສມຕຸໂຖ ກູຜຊຜິໂລ ອຕຸຖິເຍວາ''ຕິ។ 'ໂກ ນາເມໂສ''ຕິ? ''ເອໂກ ທຸສຸສີລ ຕາປໂສ''ຕິ។ ''ພຸຍຄຸໂພປີ ມຍາ ຜາຕິໂຕ, ໂສ ເມ ກີ ປໂທຕິ, ເອຖ ຄຕຸທິສຸສາມ ນ''ນຸຕິ ສູກຣພຜາຍ ສທຸທີ ປາຍາສີ។ ກູຜ ຕາປໂສປີ ພຸຍຄຸເພ ຈີຣາຍນຸເຕ ''ກີ ນຸ ໂຂ ສູກຣາ ພຸຍຄຸພໍ ຄຕຸທີສູ''ຕິ ປຜິປຖໍ ຄຈຸລນຸໂຕ ເຕ ສູກເຣ ອາຄຈຸລນຸເຕ ທິສຸວາ ອຕຸຕໂນ ປຣິກຸຂາຣໍ ອາທາຍ ປລາຍນຸໂຕ ເຕທິ ອນຸພນຸຮິໂຕ ປຣິກຸຂາຣໍ ລທຸເທຕຸວາ ເວເຄນ ອຸທຸມຸພຣຣຸກຸຂໍ ອກິຣຸຫີ។ ສູກຣາ ''ອິທານິມຸທ, ສາມິ, ນຜຸຖາ, ຕາປໂສ ປລາຍິຕຸວາ ຣຸກຸຂໍ ອກິຣຸຫີ''ຕິ ອາຫໍສຸ។ ''ກີ ຣຸກຸຂໍ ນາມາ''ຕິ? ''ອຸທຸມຸພຣຣຸກຸຂ''ນຸຕິ។ ໂສ ''ສູກຣີໂຍ ອຸທກໍ ອາຫຣນຸຕຸ, ສູກຣໂປຕກາ ປຖວີ ຂຕນຸຕຸ, ທີຜທາຖາ ສູກຣາ ມູລານິ ລິນຸທນຸຕຸ, ເສສາ ປຣິວາເຣຕຸວາ ອາຣກຸຂນຸຕູ''ຕິ ສໍວິທທິຕຸວາ ເຕສຸ ຕຖາ ກໂຣນຸເຕສຸ ສຍໍ ອຸທຸມຸພຣສຸສ ອຸຊຸກໍ ຖູລມູລໍ ຜຣສຸນາ ປຫຣນຸໂຕ ວິຍ ເອກປຸປຫາຣ ເມວ ກຕຸວາ ອຸທຸມຸພຣຣຸກຸຂໍ ປາເຕສີ។ ປຣິວາເຣຕຸວາ ກິຕສູກຣາ ກູຜຊຜິລໍ ກູມິຍໍ ປາເຕຕຸວາ ຂຕຸທາຂຕຸທີກໍ ກຕຸວາ ຍາວ ອຜຸກິໂຕ ຂາທິຕຸວາ ວທຸຜກີສູກຣໍ ອຸທຸມຸພຣຂນຸເຣເຍວ ນິສີທາເປຕຸວາ ກູຜຊຜິລສຸສ ປຣິໂກຄສງເຂນ ອຸທກໍ ອາຫຣິຕຸວາ ອກິສິລຸຈິຕຸວາ ຣາຊານໍ ກຣີສຸ, ເອກລຸຈ ຕຣຸຕສູກຣີ ຕສຸສ ອຄຸຄມເຫສີ ອກໍສຸ។ ຕໂຕ ປຜຸຖາຍ ກີຣ ຍາວຊຊຕນາ ຣາຊາໂນ ອຸທຸມຸພຣກທຸທປີເຖ ນິສີທາເປຕຸວາ ຕີຫິ ສງເຂຫິ ອກິສິລຸຈນຸຕິ។

ຕສຸມີ ວນສຕຸເທ ອທິວຕຸຖາ ເທວຕາ ຕໍ ອຈຸລຣິຍໍ ທິສຸວາ ເອກສຸມີ ວິຜປນຸຕເຣ ສູກຣານໍ ອກິມຸຂາ ຫຸຕຸວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

ລລ෴

‘‘ນມຕຸຖູ ສງພານ ສມາຄຕານໍ, ທິສຸວາ ສຍໍ ສຂຸຍ ວທາມິ ອພຸກຸຕໍ;

ພຸຍຄຸໍພໍ ນິຄາ ຍຕຸຖ ຊີນີສຸ ທາຄົໂນ, ສາມຄຸຄິຍາ ທາຄຸພເລສຸ ມຸຈຸຈເຣ’’ຕິ෴

ຕຕຸຖ ນມຕຸຖູ ສງພານນຸຕິ ອຍໍ ມມ ນມກຸກາໂຣ ສມາຄຕານໍ ສູກຣສງພານໍ ອຕຸຖູ෴ ທິສຸວາ ສຍໍ ສຂຸຍ ວທາມິ ອພຸກຸຕນຸຕິ ອິທໍ ປຸພຸເພ ອກູຕປຸພຸພໍ ອພຸກຸຕໍ ສຂຸຍໍ ນິຕຸຕກາວໍ ສຍໍ ທິສຸວາ ວທາມິ෴ ພຸຍຄຸໍພໍ ນິຄາ ຍຕຸຖ ຊີນີສຸ ທາຄົໂນຕິ ຍຕຸຣ ທີ ນາມ ທາຄົໂນ ສູກຣນິຄາ ພຸຍຄຸໍພໍ ຊີນີສຸ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ෴ ສາມຄຸຄິຍາ ທາຄຸພເລສຸ ມຸຈຸຈເຣຕິ ຍາ ສາ ທາຄຸພເລສຸ ສູກເຣສຸ ສາມຄຸຄີ ເອກຊຸຊາສຍຕາ, ຕາຍ ເຕສຸ ສາມຄຸຄິຍາ ເຕ ທາຄຸພລາ ປຈຸຈາມິຕຸຕໍ ຄເທຕຸວາ ອຊຸຊ ມຣຕາກຍາ ມຸຕຸຕາຕີ ອຕຸໂຖ෴

ສຕຸຖາ ອິມໍ ສມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຮາເນສິ – ‘‘ຕທາ ສນຸຄຸຄຫີສຸໂສ ວທຸຒກີສູກໂຣ ອໂທສິ, ຣຸກຸຂເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂທສິ’’ນຸຕິ෴

ວທຸຒກີສູກຣຊາຕກວຕຸຕນາ ຕຕິຍາ෴

[໔໗໔] ໔෴ ສິຣິຊາຕກວຕຸຕນາ

ຍໍຂຸສຸສຸກາ ສງພຣນຸຕີຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເອກໍ ສິຣິໂຈຣພຸຣາຫຸມຕໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ෴ ອິມສຸມີ ຊາຕເກ ປຈຸຈຸປຸປນຸນວຕຸຖູ ເຫຍຸຄາ ຂທິຣງຄາຣຊາຕເກ (ຊາ෴ ໑෴໑໔໐) ວິຕຸຖາຣິຕເມວ෴ ອິຮາປີ ປນ ສາ ອນາຖປິຕຸທີກສຸສ ພເຣ ຈຕຸຕເຖ ທຸວາຣໂກຍຸຄເກ ວສນກາ ມິຈຸຊາທິຍຸຄິເທວຕາ ທຕຸທກມຸມໍ ກໂຣນຸຕີ ຈຕຸປລຸລາສທີຣລຸລໂກຍິໂຍ ອາຫຣິຕຸວາ ໂກຍຸເຄ ປູເຣຕຸວາ ເສຍຸຖີນາ ສຫຸຂີ ສທາຍິກາ ອໂທສິ෴ ອຖ ນໍ ໂສ ອາທາຍ ສຕຸຖຸ ສນຸຕິກໍ ເນສິ෴ ສຕຸຖາ ຕສຸສາ ສມຸມໍ ເທເສສິ, ສາ ສມຸມໍ ສຸຕຸວາ ໂສຕາປນຸນາ ອໂທສິ෴ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ເສຍຸຖິໂນ ຍໂສ ຍຖາໂປຣາໂຕວ ຊາໂຕ෴ ອເຖໂກ ສາວຕຸຖິວາສີ ສິຣິລກຸຂຕລຸລູ ພຸຣາຫຸມໂຕ ຈິນຸເຕສີ – ‘‘ອນາຖປິຕຸທີໂກ ທຸຄຸຄໂຕ ຫຸຕຸວາ ປຸນ ອິສຸສໂຣ ຊາໂຕ, ຍໍນູນາທໍ ຕໍ ທຍຸຖຸກາໂມ ວິຍ ຄຕຸວາ ຕສຸສ ພຣໂຕ ສິຣີ ເຖເນຕຸວາ ອາຄຈຸເຂຍຍ’’ນຸຕິ෴ ໂສ ຕສຸສ ພຣໍ ຄນຸຕຸວາ ເຕນ ກຕສກຸກາຣສມຸມາໂນ ສາຣຕິຍກຖາຍ ວຕຸຕມານາຍ ‘‘ກິມຕຸຖໍ ອາຄໂຕສີ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ກຕຸຖ ນຸ ໂຂ ສິຣີ ປຕິຍຸຖິຕາ’’ຕິ ໂອໂລເກສິ෴ ເສຍຸຖິໂນ ຈ ສພຸພເສໂຕ ໂສຕສງຂປຍິກາໂຄ ກຸກຸກຸໂຍ ສຸວຕຸຕປລຸຊເຣ ປກຸຂິປີຕຸວາ ຄປີໂຕ ອຕຸຖີ, ຕສຸສ ຈູລຸອາຍ ສິຣີ ປຕິຍຸຖາສິ෴ ພຸຣາຫຸມໂຕ ໂອໂລກຍມາໂນ ສິຣິຍາ ຕຕຸຖ ປຕິຍຸຖິຕກາວໍ ລຕຸວາ ອາຫ – ‘‘ອທໍ, ມຫາເສຍຸຖີ, ປລຸຈສເຕ ມາຕາເວ ມນຸເຕ ວາເຈມິ, ອກາລຣວີ ເອກໍ ກຸກຸກຸຍໍ ນິສຸສາຍ ເຕ ຈ ມຍລຸຈ ກິລມາມ, ອຍລຸຈ ກິຣ ກຸກຸກຸໂຍ ກາລຣວີ, ອິມສຸສຕຸຖາຍ ອາຄໂຕມຸຫີ, ເທທິ ເມ ເອຕໍ ກຸກຸກຸຍ’’ນຸຕິ෴ ‘‘ຄຕຸຫ, ພຸຣາຫຸມຕ, ເທມິ ເຕ ກຸກຸກຸຍ’’ນຸຕິ෴ ‘‘ເທມີ’’ຕິ ຈ ວຸຕຸຕກຸຂເຕເຍວ ສິຣີ ຕສຸສ ຈູລຸອໂຕ ອປຄນຸຕຸວາ ອຸສຸສີສເກ ຖປີເຕ ມຕິກຸຂນຸເຮ ປຕິຍຸຖາສິ෴

ພຸຣາຫຸມໂຕ ສິຣິຍາ ມຕິມຸທີ ປຕິຍຸຖິຕກາວໍ ລຕຸວາ ມຕິມຸປີ ຍາຈິ෴ ‘‘ມຕິມຸປີ ເທມີ’’ຕິ ວຸຕຸຕກຸຂເຕເຍວ ສິຣີ ມຕິໂຕ ອປຄນຸຕຸວາ ອຸສຸສີສເກ ຖປິຕອາຣກຸຂຍຸຖິຍໍ ປຕິຍຸຖາສິ෴ ພຸຣາຫຸມໂຕ ສິຣິຍາ ຕຕຸຖ ປຕິຍຸຖິຕກາວໍ ລຕຸວາ ຕມຸປີ ຍາຈິ෴ ‘‘ຄເທຕຸວາ ຄຈຸຊາທີ’’ຕິ ວຸຕຸຕກຸຂເຕເຍວ ສິຣີ ຍຍຸຖິໂຕ ອປຄນຸຕຸວາ ປຸລຸລລກຸຂຕເທວິຍາ ນາມ ເສຍຸຖິໂນ ອຄຸຄມເທສິຍາ ສີເສ ປຕິຍຸຖາສິ෴ ສິຣິໂຈຣພຸຣາຫຸມໂຕ ຕຕຸຖ ປຕິຍຸຖິຕກາວໍ ລຕຸວາ ‘‘ອວິສຸສຊຊິຍກຕຸທໍ ເອຕໍ, ຍາຈິຕຸມຸປີ ນ ສກຸກາ’’ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ເສຍຸຖີ ເອຕທໂວຈ – ‘‘ມຫາເສຍຸຖີ, ອທໍ ຕຸມຸຫາກໍ ເຄເຫ ‘ສິຣີ ເຖເນຕຸວາ ຄມິສຸສາມີ’ຕິ ອາຄຈຸຊີ, ສິຣີ ປນ ເຕ ກຸກຸກຸຍສຸສ ຈູລຸອາຍໍ ປຕິຍຸຖິຕາ ອໂທສິ, ຕສຸມີ ມມ ທີນຸເນ ຕໂຕ ອປຄນຸຕຸວາ ມຕິມຸທີ ປຕິຍຸຄທີ, ມຕິມຸທີ ທີນຸເນ ອາຣກຸຂຍຸຖິ ຍໍ ປຕິຍຸຄທີ, ອາຣກຸຂຍຸຖິຍາ ທີນຸນາຍ ຕໂຕ ອປຄນຸຕຸວາ ປຸລຸລລກຸຂຕເທວິຍາ ສີເສ ປຕິຍຸຄທີ, ‘ອິທໍ ໂຂ ປນ ອວິສຸສຊຊິຍກຕຸທ’ນຸຕິ ອິມມຸປີ ເມ ນ ຄທີຕໍ, ນ ສກຸກາ ຕວ ສິຣີ ເຖເນຕຸໍ, ຕວ ສນຸຕກໍ ຕເວວ ໂທຕູ’’ຕິ ອຸຍຸຖາຍາສນາ ປກຸກາມິ෴ ອນາຖປິຕຸທີໂກ ‘‘ອິມໍ ກາຣຕໍ ສຕຸຖຸ ກເຖສຸສາມີ’’ຕິ ວິຫາຣໍ ຄນຸຕຸວາ ສຕຸຖາຣໍ ປູເຊຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ເອກມນຸຕໍ ນິສີນຸໂນ ສພຸພໍ ຕຖາຄຕສຸສ ອາໂຣເຈສິ෴ ສຕຸຖາ ຕໍ ສຸຕຸວາ ‘‘ນ ໂຂ, ຄຫປຕິ, ອິທາເນວ ອລຸເລສໍ ສິຣີ ອລຸລຕຸຖ ຄຈຸຊຕິ, ປຸພຸເພປີ

ອປ຺ປປຸລ຺ເລຫິ ອຸປ຺ປາທິຕສິຣີ ປນ ປຸລ຺ລວນ຺ຕານໍເຍວ ປາທມູລໍ ຄຕາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ກາສິຣຜ຺ເຖ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສິປ຺ປໍ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ອຄາຣໍ ອຊ຺ຊາວສນ຺ໂຕ ມາຕາປິຕູນໍ ກາລກິຣິຍາຍ ສໍວິຄ຺ໂຄ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອກິລ຺ລາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ທີຆສ຺ສ ອທ຺ທຸໂນ ອຈ຺ຈເຍນ ໂລຓມ຺ພິລເສວນຕ຺ຖາຍ ຊນປທໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ພາຣາຓສິຣລ຺ໂລ ອຸຍ຺ຍາເນ ວສິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ກິກ຺ຂໍ ຈຣມາໂນ ຫຕ຺ຖາຈຣິຍສ຺ສ ຆຣທ຺ວາຣໍ ອຄມາສິຯ ໂສ ຕສ຺ສ ອາຈາຣວິຫາເຣ ປສນ຺ໂນ ກິກ຺ຂໍ ທຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນ ວສາເປຕ຺ວາ ນິຈ຺ຈໍ ປຜິຊຄ຺ຄິຯ ຕສ຺ມິ ກາເລ ເອໂກ ກຜ຺ຖຫາຣໂກ ອຣລ຺ລໂຕ ທາຣູນິ ອາຫຣນ຺ໂຕ ເວລາຍ ນຄຣທ຺ວາຣໍ ປາປຸຓິຕຸໍ ນາສກ຺ຂິຯ ສາຍໍ ເອກສ຺ມິ ເທວກຸເລ ທາຣຸກລາປໍ ອຸສ຺ສີສເກ ກຕ຺ວາ ນິປ຺ຊ຺ຊິ, ເທວກຸເລ ວິສ຺ສຜ຺ຖາ ພຫູ ກຸກ຺ກຸຜາ ຕສ຺ສ ອວິທູເຣ ເອກສ຺ມິ ຣຸກ຺ເຂ ສຍິສຸຯ ເຕສຸ ອຸປຣິສຍິຕກຸກ຺ກຸໂຜ ປຈ຺ຈູສກາເລ ວຈ຺ຈໍ ປາເຕນ຺ໂຕ ເຫຜ຺ຖາສຍິຕກຸກ຺ກຸຜສ຺ສ ສຣີເຣ ປາເຕສິຯ ''ເກນ ເມ ສຣີເຣ ວຈ຺ຈໍ ປາຕິຕ''ນ຺ຕິ ຈ ວຸຕ຺ເຕ ''ມຍາ''ຕິ ອາຫຯ ''ກິ ກາຣຓາ''ຕິ ຈ ວຸຕ຺ເຕ ''ອນຸປທາເຣຕ຺ວາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ປຸນປິ ປາເຕສິຯ ຕໂຕ ອຸໂກປິ ອລ຺ລມລ຺ລໍ ກຸທ຺ທາ ''ກິ ເຕ ພລໍ, ກິ ເຕ ພລ''ນ຺ຕິ ກລຫໍ ກຣີສຸຯ ອຖ ເຫຜ຺ຖາສຍິຕກຸກ຺ກຸໂຜ ອາຫ – ''ມໍ ມາເຣຕ຺ວາ ອງ຺ຄາເຣ ປກ຺ກມໍສໍ ຂາທນ຺ໂຕ ປາໂຕວ ກຫາປຓສຫສ຺ສໍ ລກຕິ''ຕິຯ ອຸປຣິສຍິຕກຸກ຺ກຸໂຜ ອາຫ – ''ອມ຺ໂກ, ມາ ຕ຺ວໍ ເອຕ຺ຕເກນ ຄຊ຺ຊິ, ມມ ຖູລມໍສໍ ຂາທນ຺ໂຕ ຣາຊາ ໂຫຕິ, ພຫິມໍສໍ ຂາທນ຺ໂຕ ປຸຣິໂສ ເຈ, ເສນາປຕິຜ຺ຖານໍ, ອິຕ຺ຖີ ເຈ, ອຄ຺ຄມເຫສິຜ຺ຖານໍ ລກຕິຯ ອຜ຺ຖິມໍສໍ ປນ ເມ ຂາທນ຺ໂຕ ຄິຫີ ເຈ, ກຕ຺ທາຄາຣິກຜ຺ຖານໍ, ປພ຺ພຊິໂຕ ເຈ, ຣາຊກຸລູປກກາວໍ ລກຕິ''ຕິຯ

ກຜ຺ຖຫາຣໂກ ເຕສໍ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ''ຣຊ຺ເຊ ປຕ຺ເຕ ສຫສ຺ເສນ ກິຈ຺ຈໍ ນຕ຺ຖີ''ຕິ ສຕິກໍ ອກິຣຸຫິຕ຺ວາ ອຸປຣິສຍິຕກຸກ຺ກຸຜໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມາເຣຕ຺ວາ ອຸຈ຺ຈງ຺ເຄ ກຕ຺ວາ ''ຣາຊາ ກວິສ຺ສາມິ''ຕິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວິວຜທ຺ວາເຣເນວ ນຄຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ກຸກ຺ກຸຜໍ ນິຕ຺ຕຈໍ ກຕ຺ວາ ອຸທຣໍ ໂສເຫຕ຺ວາ ''ອິທໍ ກຸກ຺ກຸຜມໍສໍ ສາທຸກໍ ສມ຺ປາເທຫີ''ຕິ ປຊາປຕິຍາ ອທາສິຯ ສາ ກຸກ຺ກຸຜມໍສລ຺ຈ ກຕ຺ຕລ຺ຈ ສມ຺ປາເທຕ຺ວາ ''ກຸລ຺ຊ, ສາມີ''ຕິ ຕສ຺ສ ອຸປນາເມສິຯ ''ກທ຺ເທ, ເອຕໍ ມໍສໍ ມຫານຸກາວໍ, ເອຕໍ ຂາທິຕ຺ວາ ອຫໍ ຣາຊາ ກວິສ຺ສາມິ, ຕ຺ວໍ ອຄ຺ຄມເຫສີ ກວິສ຺ສສິ, ຕໍ ກຕ຺ຕລ຺ຈ ມໍສລ຺ຈ ອາທາຍ ຄງ຺ຄາຕີຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນ຺ຫາຍິຕ຺ວາ ກຸລ຺ຊິສ຺ສາມາ''ຕິ ກຕ຺ຕກາຊນໍ ຕີເຣ ຖເປຕ຺ວາ ນ຺ຫານຕ຺ຖາຍ ໂອຕຣິສຸຯ ຕສ຺ມິ ຂເຓ ວາເຕນ ຂຸກິຕໍ ອຸທກໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ກຕ຺ຕກາຊນໍ ອາທາຍ ອຄມາສິຯ ຕໍ ນທີໂສ ເຕນ ວຸຍ຺ຫມານໍ ເຫຜ຺ຖານທີຍໍ ຫຕ຺ຖີ ນ຺ຫາເປນ຺ໂຕ ເອໂກ ຫຕ຺ຖາຈຣິໂຍ ມຫາມຕ຺ໂຕ ທິສ຺ວາ ອຸກ຺ຂິປາເປຕ຺ວາ ວິວຣາເປຕ຺ວາ ''ກິເມຕ຺ຖາ''ຕິ ປຸຈ຺ຊິຯ ''ກຕ຺ຕລ຺ເຈວ ກຸກ຺ກຸຜມໍສລ຺ຈ ສາມີ''ຕິຯ ໂສ ຕໍ ປິທຫາເປຕ຺ວາ ລລ຺ຊາເປຕ຺ວາ ''ຍາວ ມຍໍ ອາຄຈ຺ຊາມ, ຕາວິມໍ ກຕ຺ຕໍ ມາ ວິວຣາ''ຕິ ກຣິຍາຍ ເປເສສິຯ ໂສປິ ໂຂ ກຜ຺ຖຫາຣໂກ ມຸຂໂຕ ປວິຜ຺ເຖນ ວາລຸໂກທເກນ ອຸທ຺ທຸມາເຕາທໂຣ ປລາຍິຯ

ອເຖໂກ ຕສ຺ສ ຫຕ຺ຖາຈຣິຍສ຺ສ ກຸລູປໂກ ທິພ຺ພຈກ຺ຂຸກຕາປໂສ ''ມຍ຺ຫໍ ອຸປຜ຺ຖາໂກ ຫຕ຺ຖີຜ຺ຖານໍ ນ ວິຊຫຕິ, ກທາ ນຸ ໂຂ ສມ຺ປຕ຺ຕິ ປາປຸຓິສ຺ສຕີ''ຕິ ທິພ຺ພຈກ຺ຂຸນາ ອຸປທາເຣນ຺ໂຕ ຕໍ ປຸຣິສໍ ທິສ຺ວາ ຕໍ ກາຣຓໍ ລຕ຺ວາ ປຸເຣຕຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖາຈຣິຍສ຺ສ ນິເວສເນ ນິສີທິຯ ຫຕ຺ຖາຈຣິໂຍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ ຕໍ ກຕ຺ຕກາຊນໍ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ''ຕາປສໍ ມໍໂສທເນນ ປຣິວິສຖາ''ຕິ ອາຫຯ ຕາປໂສ ກຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມໍເສ ທີຍມາເນ ອຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ''ອິມໍ ມໍສໍ ອຫໍ ວິຈາເຣມິ''ຕິ ວຕ຺ວາ ''ວິຈາເຣຖ , ກນ຺ເຕ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຖູລມໍສາທີນິ ເອເກກໍ ໂກຜ຺ຖາສໍ ກາເຣຕ຺ວາ ຖູລມໍສໍ ຫຕ຺ຖາຈຣິຍສ຺ສ ທາເປສິ, ພຫິມໍສໍ ຕສ຺ສ ກຣິຍາຍ, ອຜ຺ຖິມໍສໍ ອຕ຺ຕນາ ປຣິກຸລ຺ຊິຯ ໂສ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈາວສາເນ ຄຈ຺ຊນ຺ໂຕ ''ຕ຺ວໍ ອິໂຕ ຕຕິຍທິວເສ ຣາຊາ ກວິສ຺ສສິ, ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ໂຫຫີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິຯ ຕຕິຍທິວເສ ເອໂກ ສາມນ຺ຕຣາຊາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ພາຣາຓສີ ປຣິວາເຣສິຯ ພາຣາຓສິຣາຊາ ຫຕ຺ຖາຈຣິຍໍ ຣາຊເວສໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ''ຫຕ຺ຖີ ອກິຣຸຫິຕ຺ວາ ຍຸຊ຺ຊາ''ຕິ ອາຓາເປຕ຺ວາ ສຍໍ ອລ຺ລາຕກເວເສນ ເສນາຍ ວິຈາເຣນ຺ໂຕ ເອເກນ ມຫາເວເຄນ ສເຣນ ວິທ຺ໂຜ ຕງ຺ຂຓລ຺ເລວ ມຣິຯ ຕສ຺ສ ມຕກາວໍ ລຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖາຈຣິໂຍ ພຫູ ກຫາປເຓ ນິຫຣາເປຕ຺ວາ ''ຜນຕ຺ຖິກາ ປຸຣໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຍຸຊ຺ຊນ຺ຕູ''ຕິ ເກຣີ ຈຣາເປສິຯ ພລກາໂຍ ມຸຫຸຕ຺ເຕເນວ ສາມນ຺ຕຣາຊານໍ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປສິຯ ອມຈ຺ຈາ ຣລ຺ໂລ ສຣີຣກິຈ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ''ກໍ ຣາຊານໍ ກໂຣມາ''ຕິ ມນ຺ຕຍມານາ ''ອມ຺ຫາກໍ ຣາຊາ ຊີວມາໂນ ອຕ຺ຕໂນ ເວສໍ ຫຕ຺ຖາຈຣິຍສ຺ສ ອທາສິ, ອຍເມວ ຍຸທ຺ທໍ ກຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊໍ ຄຓ຺ຫີ, ເອຕສ຺ເສວ ຣຊ຺ຊໍ ທສ຺ສາມາ''ຕິ ຕໍ ຣຊ຺ເຊນ ອກິສິລ຺ຈິສຸ, ກຣິຍມ຺ປິສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສີ ອກໍສຸຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຣາຊກຸລູປໂກ ອໂຫສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອກິສມ຺ພຸທ຺ໂທ ຫຸຕ຺ວາ ອິມາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

១០០។

‘‘យំ ឧស្សុកា សង្ឃរន្តិ, ឣលក្ខិកា ពហុំ ធនំ;

សិប្បវន្តោ ឣសិប្បា ច, លក្ខិវា តានិ ភុញ្ជតិ។

១០១។

‘‘សព្ពត្ថ កតបុញ្ញស្ស, ឣតិច្ចញ្ញេវ បាណិនោ;

ឧប្បជ្ជន្តិ ពហូ ភោគា, ឣប្បនាយតនេសុបី’’តិ។

តត្ថ យំ ឧស្សុកាតិ យំ ធនសង្ឃរណេ ឧស្សុក្កមាបន្នា ឆន្ទជាតា កិច្ចេន ពហុំ ធនំ សង្ឃរន្តិ។‘‘យេ ឧស្សុកា’’តិបិ បាឋោ, យេ បុរិសា ធនសំហរណេ ឧស្សុកា ឞត្ថិសិប្បាទិវសេន សិប្បវន្តោ ឣសិប្បា ច ឣន្តមសោ វេតនេន កម្មំ កត្វា ពហុំ ធនំ សង្ឃរន្តីតិ ឣត្ថោ។ លក្ខិវា តានិ ភុញ្ជតីតិ តានិ ‘‘ពហុំ ធន’’ន្តិ វុត្តានិ ធនានិ បុញ្ញវា បុរិសោ ឣត្តនោ បុញ្ញផលំ បរិភុញ្ជន្តោ កិញ្ចិ កម្មំ ឣកត្វាបិ បរិភុញ្ជតិ។

ឣតិច្ចញ្ញេវ បាណិនោតិ ឣតិច្ច ឣញ្ញេ ឯវ បាណិនោ។ ឯវ-ការោ បុរិមបទេន យោជេតព្ពោ, សព្ពត្ថេវ កតបុញ្ញស្ស ឣញ្ញេ ឣកតបុញ្ញេ សត្តេ ឣតិក្កមិត្វាតិ ឣត្ថោ។ ឣប្បនាយតនេសុបីតិ ឣបិ ឣនាយតនេសុ ឣរតនាករេសុ រតនានិ ឣ ស្សុវណ្ណាយតនាទិសុ សុវណ្ណាទីនិ ឣឞត្ថាយតនាទិសុ ឞត្ថិអាទយោតិ សវិញ្ញាណកាវិញ្ញាណកា ពហូ ភោគា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ តត្ថ មុត្តាមណិអាទីនំ ឣនាករេ ឧប្បត្តិយំ ចូឡគាមណិឣភយមហារាជស្ស វត្ថុ កថេតព្ពំ។

សត្ថា បន ឥមា គាថា វត្វា ‘‘គហបតិ, ឥមេសំ សត្តានំ បុញ្ញសទិសំ ឣញ្ញំ អាយតនំ នាម នត្ថិ, បុញ្ញវន្តានញ្ហិ ឣ នាករេសុ រតនានិ ឧប្បជ្ជន្តិយេវា’’តិ វត្វា ឥមំ ធម្មំ ទេសេសិ –

‘‘ឯស ទេវមនុស្សានំ, សព្ពកាមទទោ និធិ;

យំ យទេវាភិបត្ថេន្តិ, សព្ពមេតេន លព្ភតិ។

‘‘សុវណ្ណតា សុស្សរតា, សុសណ្ឋានា សុរូបតា;

អាធិបច្ចបរិវារោ, សព្ពមេតេន លព្ភតិ។

‘‘បទេសរជ្ជំ ឥស្សរិយំ, ចក្កវត្តិសុខំ បិយំ;

ទេវរជ្ជម្បិ ទិព្ពេសុ, សព្ពមេតេន លព្ភតិ។

‘‘មានុស្សិកា ច សម្បត្តិ, ទេវលោកេ ច យា រតិ;

យា ច និព្ពានសម្បត្តិ, សព្ពមេតេន លព្ភតិ។

‘‘មិត្តសម្បទមាគម្ម, យោនិសោវ បយុញ្ជតោ;

ວິຊ្ຊາວິມុຕ្ຕិວសិកាໂວ, ສព្ພមេវេន លព្ភតិ។

‘‘ປដិសម្ភិទា វិមោក្ខា ຈ, ຍາ ຈ ສາວກປារមិ;

ປຈ្ចេកពោធិ ពុទ្ធភូមិ, ສព្ពមេវេន លព្ភតិ។

‘‘ເອວំ មហត្ថិកា ເອສາ, ຍទិទំ ປុញ្ញសម្បទា;

ຕស្មា ធីរា ປសំសន្តិ, ປណ្ឌិតា កតបុញ្ញត’’ន្តិ។ (ខុ។ ປា។ ៣។១០-១៦);

ອິທានិ ເយសំ ອនាថបិណ្ឌិកស្ស សិរិ ປតិដ្ឋិតា, តានិ រតនានិ ទស្សេតុំ ‘‘កុក្កុដោ’’តិອាទិមាហ។

១០៨។

‘‘កុក្កុដោ មណយោ ទណ្ឌោ, ຖិយោ ຈ ປុញ្ញលក្ខណា;

ອុប្បជ្ជន្តិ ອបាបស្ស, កតបុញ្ញស្ស ជន្តុនោ’’តិ។

ຕត្ថ ទណ្ឌោតិ ອារក្ខយដ្ឋិ សន្ធាយ វុត្តំ, ថិយោតិ ເសដ្ឋិភរិយំ ປុញ្ញលក្ខណទេវិំ។ ເសសមេត្ថ ອុត្តានមេវ។ ຄាថំ វត្វា ຈ ປន ជាតកំ សមោធានេសិ – ‘‘តទា រាជា ອានន្ទោ ອហោសិ, កុលូបកតាបសោ ປន ອហមេវ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ອហោសិ’’ន្តិ។

សិរិជាតកវណ្ណនា ຈត្ថុត្ថា។

[៤៨៥] ៥។ មណិសូករជាតកវណ្ណនា

ທរិយាសត្ត ວស្សានីតិ ອិទំ សត្ថា ເជតវនេ វិហរន្តោ សុន្ទរិមារណំ ອារព្ភ កថេសិ។ ເតន ໂខ ປន សមយេន ភគវា សក្កតោ ໂហតិ គរុកតោតិ វត្ថុ ອុទានេ (ອុទា។ ៣៨) ອាគតមេវ។ ອយំ ປនេត្ថ សង្ខេបោ – ភគវតោ កិរ ភិក្ខុសង្ឃស្ស ຈ ປញ្ចន្នំ មហានទីនំ មហោឃសទិសេ លាភសក្ការេ ອុប្បន្នេ ហតលាភសក្ការា ອញ្ញតិត្ថិយា សូរិយុគ្គមនកាលេ ខជ្ជោបនកា វិយ និប្បភា ហុត្វា ເອកតោ សន្និបតិត្វា មន្តយិំសុ – ‘‘មយំ សមណស្ស គោតមស្ស ອុប្បន្នកាលតោ ປដ្ឋាយ ហតលាភសក្ការា, ន ໂកចិ ອម្ហាកំ ອត្ថិភាវម្បិ ជានាតិ, ເកន នុ ໂខ សទ្ធិំ ເອកតោ ហុត្វា សមណស្ស គោតមស្ស ອវណ្ណំ ອុប្បាទេត្វា លាភសក្ការមស្ស ອន្តរធាបេយ្យាមា’’តិ។ ອថ ເនសំ ເອតទហោសិ – ‘‘សុន្ទរិយា សទ្ធិំ ເອកតោ ហុត្វា សក្កុណិស្សាមា’’តិ។

ເត ເອកទិវសំ សុន្ទរិំ តិត្ថិយារាមំ ປវិសិត្វា វន្ទិត្វា ຖិតំ នាលបិំសុ។ សា ປុនប្បុនំ សល្លបន្តីបិ ປដិវចនំ ອលភិត្វា ‘‘ອបិ នុ, ອយ្យា, តុម្ហេ ເកនចិ វិហេឋិតាត្ថា’’តិ ປុច្ឆិ។ ‘‘កិំ, ភគិនិ, សមណំ គោតមំ ອម្ហេ វិហេឋេត្វា ហតលាភសក្ការេ កត្វា វិចរន្តំ ន ປស្សសី’’តិ។ សា ເອវមាហ – ‘‘មយា ເອត្ថ កិំ កាតុំ វដ្ដតី’’តិ? ຕ្វំ ໂខសិ, ភគិនិ, ອភិរូបា សោភគ្គប្បត្តា, សមណស្ស គោតមស្ស ອយសំ ອារោបេត្វា មហាជនំ តវ កថំ គាហាបេត្វា ហតលាភសក្ការំ ករោហី’’តិ? សា ‘‘សាធូ’’តិ សម្បដិច្ឆិត្វា វន្ទិត្វា ປក្កន្តា។ តតោ ປដ្ឋាយ មាលាគន្ធវិលេបនកប្បូរកដុកផលាទីនិ គហេត្វា សាយំ មហាជនស្ស សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុត្វា នគរំ ປវិសនកាលេ ເជតវនាភិមុខី គច្ឆតិ។ ‘‘កហំ គច្ឆសី’’តិ ຈ ປុដ្ឋា ‘‘សមណស្ស គោតមស្ស សន្តិកំ, ອហញ្ហិ ເតន សទ្ធិំ ເອកគន្ធកុដិយំ វសាមី’’តិ វត្វា ອញ្ញតរស្មិំ តិត្ថិយារាមេ វសិត្វា ປាតោវ ເជតវនមគ្គំ ໂອតរិត្វា នគរាភិមុខី គច្ឆតិ។ ‘‘កិំ, សុន្ទរិ, កហំ គតាសី’’តិ ຈ ປុដ្ឋា ‘‘សមណេន គោតមេន សទ្ធិំ ເອកគន្ធកុដិយំ វសិត្វា តំ កិលេសរតិយា រមាបេត្វា ອាគតាម្ហី’’តិ វទតិ។

ອຖ ນໍ ກຕິປາຫຈຈເຍນ ຊຸຕຸຕານໍ ກຫາປເຕ ທຕວາ ‘‘ຄຈຸ໌ຉຖ ສຸນຸທຣີ ມາເຣຕວາ ສມຕສຸສ ໂຄຕມສຸສ ຄນຸຜກຸຜິຍາ ສມີເປ ມາລາກຈວຣນຸຕເຣ ນິກຸຂິປິຕຸວາ ເອຖາ’’ຕິ ວທິສຸ, ເຕ ຕຖາ ອກໍສຸ. ຕໂຕ ຕິຕຸຖິຍາ ‘‘ສຸນຸທຣີ ນ ປສຸສາມາ’’ຕິ ໂກລາຫລໍ ກຕຸວາ ຣຸໂຍ ອາໂຣເຈຕຸວາ ‘‘ກຫໍ ໂວ ອາສງກາ’’ຕິ ວຸຕຸຕາ ‘‘ອິເມສຸ ທິວເສສຸ ເຊຕວເນ ວສຕິ, ຕຕຸຣສຸສາ ປວຕຸຕຶ ນ ຊານາມາ’’ຕິ ວຕຸວາ ‘‘ເຕນ ຫິ ຄຈຸ໌ຉຖ, ນໍ ວິຈິນຖາ’’ຕິ ຣຸຍາ ອນຸຍຸຍາຕາ ອຕຸຕໂນ ອຸປຜຸຖາເກ ຄເຫຕຸວາ ເຊຕວນໍ ຄນຸຕຸວາ ວິຈິນນຸຕາ ມາລາກຈວຣນຸຕເຣ ທິສຸວາ ມຍຸຈກໍ ອາໂຣເປຕຸວາ ນຄຣໍ ປເວເສຕຸວາ ‘‘ສມຕສຸສ ໂຄຕມສຸສ ສາວກາ ‘ສຕຸຖາຣາ ກຕປາປກມຸມໍ ປຜິຈຸ໌ຉາເທສຸສາມາ’ຕິ ສຸນຸທຣີ ມາເຣຕຸວາ ມາລາກຈວຣນຸຕເຣ ນິກຸຂິປິສູ’’ຕິ ຣຸໂຍ ອາໂຣເຈສຸໍ, ຣາຊາ ‘‘ເຕນ ຫິ ຄຈຸ໌ຉຖ, ນຄຣໍ ອາຫິຕຸຫຖາ’’ຕິ ອາຫ. ເຕ ນຄຣວີຖີສຸ ‘‘ປສຸສຖ ສມຕານໍ ສກຸຍປຸຕຸຕິຍານໍ ກມຸມ’’ນຸຕິອາທີນິ ວິຣວິຕຸວາ ປຸນ ຣຸໂຍ ນິເວສນທຸວາຣໍ ອຄມໍສຸ.

ຣາຊາ ສຸນຸທຣິຍາ ສຣີຣໍ ອາມກສຸສາເນ ອຜຸຜກໍ ອາໂຣເປຕຸວາ ຣກຸຂາເປສິ. ສາວຕຸຖີວາສີໂນ ຖເປຕຸວາ ອຣິຍສາວເກ ເສສາ ເຍພຸຍເຍນ ‘‘ປສຸສຖ ສມຕານໍ ສກຸຍປຸຕຸຕິຍານໍ ກມຸມ’’ນຸຕິອາທີນິ ວຕຸວາ ອນຸໂຕນຄເຣ ຈ ພຫິນຄເຣ ຈ ກິກຸຂູ ອກຸໂກສນຸຕາ ປຣິກາສນຸຕາ ວິຈຣນຸຕິ. ກິກຸຂູ ຕໍ ປວຕຸຕຶ ຕຖາຄຕສຸສ ອາໂຣເຈສຸໍ. ສຕຸຖາ ‘‘ເຕນ ຫິ ຕຸມຸເຫປີ ເຕ ມນຸສຸເສ ເອວໍ ປຜິໂຈເທຖາ’’ຕິ –

‘‘ອກູຕວາທີ ນິຣຍໍ ອຸເປຕິ, ໂຍ ວາປິ ກຕຸວາ ນ ກໂຣມີ ຈາຫ;

ອຸໂກປິ ເຕ ເປຈຸຈ ສມາ ກວນຸຕິ, ນິຫີນກມຸມາ ມນຸຊາ ປຣຕຸຖາ’’ຕິ. (ອຸທາ. ໓໘) –

ອິມໍ ຄາຖມາຫ.

ຣາຊາ ‘‘ສຸນຸທຣິຍາ ອຍຸເຍຫິ ມາຣິຕກາວໍ ຊານາຖາ’’ຕິ ປຸຣິເສ ເປເສສິ. ເຕປິ ໂຂ ຊຸຕຸຕາ ເຕຫິ ກຫາປເຕຫິ ສຸຣໍ ປີວນຸຕາ ອຍຸຍມຍຸຍໍ ກລຫໍ ກໂຣນຸຕິ. ຕຕຸເຖໂກ ເອວມາຫ – ‘‘ຕຸວໍ ສຸນຸທຣີ ເອກປຸປຫາເຣເນວ ມາເຣຕຸວາ ມາລາກຈວຣນຸຕເຣ ນິກຸຂິປິຕຸວາ ຕໂຕ ລທຸຜກຫາປເຕຫິ ສຸຣໍ ປີວສິ, ໂຫຕຸ ໂຫຕູ’’ຕິ. ຣາຊປຸຣິສາ ເຕ ຊຸຕຸເຕ ຄເຫຕຸວາ ຣຸໂຍ ທສຸເສສຸໍ. ອຖ ເຕ ຣາຊາ ‘‘ຕຸມຸເຫຫິ ມາຣິຕາ’’ຕິ ປຸຈຸ໌ຉິ. ‘‘ອາມ, ເທວາ’’ຕິ. ‘‘ເກຫິ ມາຣາປິຕາ’’ຕິ? ‘‘ອຍຸຍຕິຕຸຖິເຍຫິ, ເທວາ’’ຕິ. ຣາຊາ ຕິຕຸຖິເຍ ປກຸໂກສາເປຕຸວາ ສຸນຸທຣີ ອຸກຸຂິປາເປຕຸວາ ‘‘ຄຈຸ໌ຉຖ ຕຸມຸເຫ, ເອວໍ ວທນຸຕາ ນຄຣໍ ອາຫິຕຸຫຖ ‘ອຍໍ ສຸນຸທຣີ ສມຕສຸສ ໂຄຕມສຸສ ອວຕຸຕໍ ອາໂຣເປຕຸກາເມຫິ ອມຸເຫຫິ ມາຣາປິຕາ, ເນວ ສມຕສຸສ ໂຄຕມສຸສ, ນ ໂຄຕມສາວການໍ ໂທໂສ ອຕຸຖິ, ອມຸຫາກໍເຍວ ໂທໂສ’’’ຕິ ອາຕາເປສິ. ເຕ ຕຖາ ອກໍສຸ. ພາລມຫາຊໂນ ຕທາ ສທຸທຫິ, ຕິຕຸຖິຍາປິ ປຸຣິສວຜທຕຸເທນ ປລິພຸທຸຜາ. ຕໂຕ ປຜຸຖາຍ ພຸທຸຜານໍ ມຫນຸຕຕໂຣ ລາກສກຸກາໂຣ ອໂຫສິ.

ອເຖກທິວສໍ ກິກຸຂູ ຜມຸມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຜຸຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ຕິຕຸຖິຍາ ‘ພຸທຸຜານໍ ກາລຸອກກາວໍ ອຸປຸປາເທສຸສາມາ’ຕິ ສຍໍ ກາລຸອກາ ຊາຕາ, ພຸທຸຜານໍ ປນ ມຫນຸຕຕໂຣ ລາກສກຸກາໂຣ ອຸທປາທີ’’ຕິ. ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ’’ຕິ ປຸຈຸ໌ຉິຕຸວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ສກຸກາ ພຸທຸຜານໍ ສໍກິເລສໍ ອຸປຸປາເທຕຸໍ, ພຸທຸຜານໍ ສໍກິລິຜຸຖກາວກຣຕໍ ນາມ ຊາຕິມຕິໂນ ກິລິຜຸຖກາວກຣຕາສທິສໍ, ປຸພຸເພ ຊາຕິມຕຶ ‘ກິລິຜຸຖໍ ກຣິສຸສາມາ’ຕິ ວາຍມນຸຕາປິ ນາສກຸຂີສຸ ກິລິຜຸຖໍ ກາຕຸ’’ນຸຕິ ວຕຸວາ ເຕຫິ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕາສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຜິສຕຸໂຕ ເອກສຸມຶ ຄາມເກ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ກາເມສຸ ອາທີນວໍ ທິສຸວາ ນິກຸຂມິຕຸວາ ຫິມວນຸຕປເທເສ ຕິສຸໂສ ປພຸພຕຣາຊິໂຍ ອຕິກຸກມິຕຸວາ ຕາປໂສ ຫຸຕຸວາ ປຕຸຕສາລາຍໍ ວສິ. ຕສຸສາ ອວິທູເຣ ມຕິຄຸຫາ ອໂຫສິ, ຕຕຸຖ ຕຶສມຕຸຕາ ສູກຣາ ວສນຸຕິ, ຄຸຫາຍ ອວິທູເຣ ເອໂກ ສີໂຫ ຈຣຕິ, ຕສຸສ ມຕິມຸຫີ ຉາຍາ ປຍຸຍາຍຕິ. ສູກຣາ ສີຫຈຸ໌ຉາຍໍ ທິສຸວາ ກີຕາ ອຸຕຸຣສຸຕາ ອປຸປມໍສໂລຫິຕາ ອເຫສຸໍ. ເຕ ‘‘ອິມສຸສ ມຕິໂນ ວິປຸປສນຸນຕຸຕາ ອຍໍ ຉາຍາ ປຍຸຍາຍຕິ, ອິມໍ ມຕຶ ສໍກິລິຜຸຖໍ ວິວຕຸຕໍ ກໂຣມາ’’ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ອວິທູເຣ ເອກໍ ສຣໍ ຄນຸຕຸວາ ກລເລ ປວຜຸເຜຕຸວາ ອາຄນຸຕຸວາ ຕໍ ມຕຶ ພໍສນຸຕິ. ໂສ ສູກຣໂລເມຫິ ພໍສິຍມາໂນ ວິປຸປສນຸນຕໂຣ ອໂຫສິ. ສູກຣາ ອຸປາຍໍ ອປສຸສນຸຕາ ‘‘ອິມສຸສ ມຕິໂນ ວິວຕຸຕາກຣຕູປາຍໍ ຕາປສໍ ປຸຈຸ໌ຉິສຸສາມາ’’ຕິ ໂພຜິສຕຸຕໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ເອກມນຸຕໍ

ກິຕາ ປຸຣິມາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອຸທາຫຣິສຸ –

໑໐໓໚

‘‘ທຣິຍາ ສຕ຺ຕ ວສ຺ສານິ, ຕິສມຕ຺ຕາ ວສາມເສ;

ໜລ຺ລາມ ມຕິໂນ ອາກຳ, ອິຕິ ໂນ ມນ຺ຕຣໍ ອຫຸ໚

໑໐໔໚

‘‘ຍາວຕາ ມຕີ ໝໍສາມ, ກິຍ຺ໂຍ ໂວຫາຍເຕ ມຕີ;

ອິທລ຺ຈຫານິ ປ຺ຈ຺ຉາມ, ກີ ກິຈ຺ຈໍ ອິຣ ມລ຺ລສີ’’ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ທຣິຍາຕິ ມຕິຄ຺ຫາຍໍ໚ ວສາມເສຕິ ວສາມ໚ ໜລ຺ລາມາຕິ ໜນິສ຺ສາມ, ມຍມ຺ປີ ວິວຕ຺ຕໍ ກຣິສ຺ສາມ໚ ອິທລ຺ຈຫານິ ປ຺ຈ຺ຉາມາຕິ ອິທານິ ມຍໍ ‘‘ເກນ ກາຣເຄນ ອຍໍ ມຕິ ກິລິສ຺ສມາໂນ ໂວຫາຍເຕ’’ຕິ ອິທໍ ຕໍ ປ຺ຈ຺ຉາມ໚ ‘‘ກີ ກິຈ຺ຈໍ ‘ອິຣ ມລ຺ລສີ’ຕິ ອິມສ຺ມີ ອຕ຺ເຖ ຕ຺ວໍ ອິມໍ ກິຈ຺ຈໍ ກິນ຺ຕິ ມລ຺ລສີ’’ຕິ໚

ອຖ ເນສໍ ອາຈິກ຺ຂນ຺ໂຕ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໕໚

‘‘ອຍໍ ມຕິ ເວລຸອຸຣິໂຍ, ອກາໂຈ ວິມໂລ ສ຺ໂກ;

ນາສ຺ສ ສກ຺ກາ ສິຣີ ໜນ຺ຕຸໍ, ອປ຺ກາມຖ ສູກຣາ’’ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ອກາໂຈຕິ ອກກ຺ກໂສ໚ ສ຺ໂກຕິ ໂສກໂນ໚ ສິຣິນ຺ຕິ ປກໍ໚ ອປ຺ກາມຖາຕິ ອິມສ຺ສ ມຕິສ຺ສ ປກາ ນາເສຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ, ຕຸມ຺ເຫ ປນ ອິມໍ ມຕິຄ຺ຫໍ ປຫາຍ ອລ຺ລຕ຺ຖ ຄຈ຺ຉຖາຕິ໚

ເຕ ຕສ຺ສ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ຕຖາ ອກໍສຸ໚ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ຊານໍ ອຸປ຺ປ໌າເທຕ຺ວາ ພຣຫ຺ມໂລກປຣາຍໂຕ ອໂຫສິ໚

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຜມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຣາເນສິ – ‘‘ຕທາ ຕາປໂສ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ໚

ມຕິສູກຣຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປລ຺ຈມາ໚

[໔໑໖] ໖໚ ສາລູກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ມາສາລູກສ຺ສ ປິໜຍິຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຖຸລ຺ລກຸມາຣິກາປໂລກນໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ໚ ຕໍ ຈູລ຺ລອນາຣທກາສ຺ສປຊາຕເກ (ຊາ໚ ໑໚໑໓໚໔໐ ອາທໂຍ) ອາວິກວິສ຺ສຕິ໚ ຕໍ ປນ ກິກ຺ຂຸໍ ສຕ຺ຖາ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ, ກິກ຺ຂຸ, ອຸກ຺ກຕ຺ຄິໂຕ ສີ’’ຕິ ປ຺ຈ຺ຉິ໚ ‘‘ເອວໍ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ໚ ‘‘ໂກ ຕໍ ອຸກ຺ກຕ຺ຄາເປຕີ’’ຕິ? ‘‘ຖຸລ຺ລກຸມາຣິກາ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ໚ ສຕ຺ຖາ ‘‘ເອສາ ເຕ ກິກ຺ຂຸ ອນຕ຺ຖກາຣິກາ, ປຸພ຺ເພປີ ຕ຺ວໍ ເອຕິສ຺ສາ ວິວາຫຕ຺ຖາຍ ອາຄຕປຣິສາຍ ອຸຕ຺ຕຣິກຽໂຄ ອໂຫສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ກິກ຺ຂູຫິ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ໚

ອຕີເຕ ພາຣາຓສີຍໍ ພຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຂີສຕຸໂຕ ມຫາໂລຫິຕໂຄໂຓ ນາມ ອໂຫສີ, ກນິຍຸຖາຕາ ປນສຸສ ຈູລຸອໂລຫິໂຕ ນາມ. ອຸໂພປິ ໂຄຕາ ຄາມເກ ເອກສຸມີ ກຸເລ ກມຸມໍ ກໂຣນຸຕິ. ຕສຸສ ກຸລສຸສ ເອກາ ວຍປຸປຸຕາ ກຸມາຣິກາ ອຕຸຖິ, ຕໍ ອຍຸຍກຸລໍ ວາເຣສີ. ອຖ ນໍ ກຸລໍ ''ວິວາຫກາເລ ອຸຕຸຕຣິກາໂຄ ກວິສຸສຕີ''ຕິ ສາລູກໍ ນາມ ສູກຣໍ ຍາຄຸກຕຸເຕນ ປໍສຸຊຸຕິ, ໂສ ເຫຍຸຖາມຍຸເຈ ສຍຕີ. ອເຖກທິວສໍ ຈູລຸອໂລຫິໂຕ ກາຕຣໍ ອາຫ – ''ກາຕິກ, ມຍໍ ອິມສຸມີ ກຸເລ ກມຸມໍ ກໂຣມ, ອມຸເຫ ນິສຸສາຍ ອິມໍ ກຸລໍ ຊີວຕິ, ອຖ ຈ ປນິເມ ມນຸສຸສາ ອມຸຫາກໍ ຕິຓປລາລມຕຸຕໍ ເທນຸຕິ, ອິມໍ ສູກຣໍ ຍາຄຸກຕຸເຕນ ໂປເສນຸຕິ, ເຫຍຸຖາມຍຸເຈ ສຍາເປນຸຕິ, ກີ ນາເມສ ເອເຕສໍ ກຣິສຸສຕີ''ຕິ. ມຫາໂລຫິໂຕ ''ຕາຕ, ມາ ຕຸວໍ ເອຕສຸສ ຍາຄຸກຕຸຕໍ ປຕຸຖຍ, ເອຕິສຸສາ ກຸມາຣິກາຍ ວິວາຫທິວເສ ເອຕໍ ອຸຕຸຕຣິກາໂຄ ກາຕຸກາມາ ເອເຕ ມໍສສຸສ ຖູລກາວກຣຓຕຸກໍ ໂປເສນຸຕິ, ກຕິປາຫຈຸຈເຍນ ຕໍ ປສຸສິສຸສສິ ເຫຍຸຖາມຍຸຈໂຕ ນິກຸຂາເມຕຸວາ ວຂິຕຸວາ ຂຕຸທາຂຕຸທິກໍ ອິນຸທິຕຸວາ ອາຄນຸຕຸກກຕຸຕໍ ກຣິຍມານ''ນຸຕິ ວຕຸວາ ປຸຣິມາ ທຸເວ ຄາຖາ ສມຸຍຸຖາເປສິ –

໑໐໖.

''ມາ ສາລູກສຸສ ປິຫຍິ, ອາຕຸຣນຸນານິ ກຸຍຸຊຕິ;

ອປຸໂປສຸສຸກໂກ ກຸສໍ ຂາທ, ເອຕໍ ທີຟາຍຸລກຸຂຓໍ.

໑໐໗.

''ອິທານິ ໂສ ອິຬາຄນຸຕຸວາ, ອຕິຖີ ຍຸຕຸຕເສວໂກ;

ອຖ ທກຸຂສິ ສາລູກໍ, ສຍນຸຕໍ ມຸສລຸຕຸຕຣ''ນຸຕິ.

ຕຕຸຖາຍໍ ສງເຂປຕຸໂຖ – ຕາຕ, ຕຸວໍ ມາ ສາລູກສູກຣກາວໍ ປຕຸຖຍິ, ອຍຍຸຫິ ອາຕຸຣນຸນານິ ມຣຓໂກຊນານິ ກຸຍຸຊຕິ, ຍານິ ກຸຍຸຊິຕຸວາ ນຈິຣສຸເສວ ມຣຓໍ ປາປຸຕິສຸສຕິ, ຕຸວໍ ປນ ອປຸໂປສຸສຸກໂກ ນິຣາລໂຍ ຫຸຕຸວາ ອຕຸຕນາ ລທຸຂໍ ອິມໍ ປລາລມິສຸສກໍ ກຸສໍ ຂາທ, ເອຕໍ ທີຟາຍຸກາວສຸສ ລກຸຂຓໍ ສລຸຊານນນິມິຕຸຕໍ. ອິທານິ ກຕິປາຫສຸເສວ ໂສ ເວວາຫິກປຸຣິໂສ ມຫຕິຍາ ປຣິສາຍ ຍຸຕຸໂຕ ຍຸຕຸຕເສວໂກ ອິຬ ອຕິຖີ ຫຸຕຸວາ ອາຄໂຕ ກວິສຸສຕີ, ອເຖຕໍ ສາລູກໍ ມຸສລສທິເສນ ອຸຕຸຕໂຣຍຸເຖນ ສມນຸນາຄຕຕຸຕາ ມຸສລຸຕຸຕຣໍ ມາຣິຕໍ ສຍນຸຕໍ ທກຸຂສີຕິ.

ຕໂຕ ກຕິປາຫສຸເສວ ເວວາຫິເກສຸ ອາຄເຕສຸ ສາລູກໍ ມາເຣຕຸວາ ອຸຕຸຕຣິກາໂຄມກໍສຸ. ອຸໂກ ໂຄຕາ ຕໍ ຕສຸສ ວິປຕຸຕິ ທິສຸວາ ''ອມຸຫາກໍ ກຸສເມວ ວຣ''ນຸຕິ ຈິນຸຕຍີສຸ. ສຕຸຖາ ອກິສມຸພຸທຸໂຂ ຫຸຕຸວາ ຕທຕຸຖໂຊຕິກໍ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໘.

''ວິກນຸຕໍ ສູກຣໍ ທິສຸວາ, ສຍນຸຕໍ ມຸສລຸຕຸຕຣໍ;

ຊຣຄຸຄວາ ວິຈິນຸເຕສຸໍ, ວຣມຸຫາກໍ ກຸສາມິວາ''ຕິ.

ຕຕຸຖ ກຸສາມິວາຕິ ກຸສເມວ ອມຸຫາກໍ ວຣໍ ອຸຕຸຕມນຸຕິ ອຕຸໂຖ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຬມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຬາເນສິ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ໂສ ກິກຸຂຸ ໂສຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຍຸຖຫີ. ''ຕທາ ກຸມາຣິກາ ເອຕຣຫິ ຖຸລຸລກຸມາຣິກາ ອໂຫສີ, ສາລູໂກ ອຸກຸກຓຸຖິຕກິກຸຂຸ, ຈູລຸອໂລຫິໂຕ ອານນຸໂທ, ມຫາໂລຫິໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ''ນຸຕິ.

ສາລູກຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຉຏ຺ຐາຯ

[໒໘໗] ໗ຯ ລາຠຄຣຫຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ນານຸມ຺ມຕ຺ໂຕຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ສທ຺ຘິວິຫາຣິກໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ເຖຣສ຺ສ ກິຣ ສທ຺ຘິວິຫາຣິໂກ ເຖຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ ''ລາຠຸປ຺ປຕ຺ຕິປ຺ຜິປ຺ທໍ ເມ, ຠນ຺ເຕ, ກເຖຖ, ກີ ກໂຣນ຺ໂຕ ຈີວຣາທີນໍ ລາຠີ ໂຫຕີ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ອຖສ຺ສ ເຖໂຣ ''ອາວຸໂສ, ຈຕູຫງ຺ເຄຫິ ສມນ຺ນາຄຕສ຺ສ ລາຠສກ຺ກາໂຣ ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊຕິ, ອຕ຺ຕໂນ ອພ຺ຠນ຺ຕເຣ ຫິໂຣຕ຺ຕປ຺ປໍ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ສາມຎ຺ຎໍ ປຫາຍ ອນຸມ຺ມຕ຺ເຕເນວ ອຸມ຺ມຕ຺ເຕນ ວິຍ ຠວິຕພ຺ພໍ, ປີສຸຓວາຈາ ວຕ຺ຕພ຺ພາ, ນຏສທິເສນ ຠວິຕພ຺ພໍ, ວິກິຓ຺ຓວາເຈນ ກຸຕູຫເລນ ຠວິຕພ຺ພ''ນ຺ຕິ ອິມໍ ລາຠຸປ຺ປຕ຺ຕິປ຺ຜິປ຺ທໍ ກເຖສິຯ ໂສ ຕໍ ປ຺ຜິປ຺ທໍ ຄຣຫິຕ຺ວາ ອຸຊ຺ຌາຍ ປກ຺ກນ຺ໂຕຯ ເຖໂຣ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຕໍ ປວຕ຺ຕີ ອາຈິກ຺ຂິຯ ສຕ຺ຖາ ''ເນໂສ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸ ອິທາເນວ ລາຠໍ ຄຣຫຕິ, ປຸພ຺ເພປ຺ເປສ ຄຣຫິເຍວາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ເຖເຣນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ໂສລສວສ຺ສິກກາເລເຍວ ຕິຓ຺ຓໍ ເວທານໍ ອຏ຺ຐາຣສນ຺ນຎ຺ຈ ສິປ຺ປານໍ ປຣິໂຍສານໍ ປຕ຺ວາ ທິສາປາໂມກ຺ຂ ອາຈຣິໂຍ ຫຸຕ຺ວາ ປຎ຺ຈ ມາຓວກສຕານິ ສິປ຺ປໍ ວາເຈສິຯ ຕຕ຺ເຣໂກ ມາຓໂວ ສີລາຈາຣສມ຺ປນ຺ໂນ ເອກທິວສໍ ອາຈຣິຍໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ''ກຖໍ ອິເມສໍ ສຕ຺ຕານໍ ລາໂຠ ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊຕີ''ຕິ ລາຠຸປ຺ປຕ຺ຕິປ຺ຜິປ຺ທໍ ປຸຈ຺ຉິຯ ອາຈຣິໂຍ ''ຕາຕ, ອິເມສໍ ສຕ຺ຕານໍ ຈຕູຫິ ກາຣເຓຫິ ລາໂຠ ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊຕີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໙ຯ

''ນານຸມ຺ມຕ຺ໂຕ ນາປີສຸໂຓ, ນານໂຏ ນາກຸຕູຫໂລ;

ມູຬ຺ເຫສຸ ລຠເຕ ລາຠໍ, ເອສາ ເຕ ອນຸສາສນີ''ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ນານຸມ຺ມຕ຺ໂຕຕິ ນ ອນຸມ຺ມຕ຺ໂຕຯ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຍຖາ ອຸມ຺ມຕ຺ຕໂກ ນາມ ອິຕ຺ຖິປຸຣິສທາຣິກທາຣເກ ທິສ຺ວາ ເຕສໍ ວຕ຺ຖາລງ຺ກາຣາທີນິ ວິລຸມ຺ປຕິ, ຕໂຕ ຕໂຕ ມຈ຺ຉມໍສປູວາທີນິ ພລກ຺ກາເຣນ ຄເຫຕ຺ວາ ຂາທຕິ, ເອວເມວ ໂຍ ຄິຫີຠູໂຕ ອຊ຺ຌຕ຺ຕພຫິທ຺ຘສມຸຏ຺ຐານໍ ຫິໂຣຕ຺ຕປ຺ປໍ ປຫາຍ ກຸສລາກຸສລໍ ອຄເຓຕ຺ວາ ນິຣຍຠຍໍ ອຠາຍນ຺ໂຕ ໂລຠາຠິຠູໂຕ ປຣິຍາທິຓ຺ຓຈິຕ຺ໂຕ ກາເມສຸ ປມຕ຺ໂຕ ສນ຺ຘິຈ຺ເຉທາທີນິ ສາຫສິກກມ຺ມານິ ກໂຣຕິ, ປພ຺ພຊິໂຕປິ ຫິໂຣຕ຺ຕປ຺ປໍ ປຫາຍ ກຸສລາກຸສລໍ ອຄເຓຕ຺ວາ ນິຣຍຠຍໍ ອຠາຍນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາຣາ ປຎ຺ຎຕ຺ຕໍ ສິກ຺ຂາປທໍ ມທ຺ທນ຺ໂຕ ໂລເຠນ ອຠິຠູໂຕ ປຣິຍາທິຓ຺ຓຈິຕ຺ໂຕ ຈີວຣາທີນມຕ຺ຖໍ ນິສ຺ສາຍ ອຕ຺ຕໂນ ສາມຎ຺ຎໍ ວິຊຫິຕ຺ວາ ປມຕ຺ໂຕ ເວຊ຺ຊກມ຺ມທູຕກມ຺ມາທີນິ ກໂຣຕິ, ເວຬຸທານາທີນິ ນິສ຺ສາຍ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປຕິ, ອຍໍ ອນຸມ຺ມຕ຺ໂຕປິ ອຸມ຺ມຕ຺ຕສທິສຕ຺ຕາ ອຸມ຺ມຕ຺ໂຕ ນາມ , ເອວຣູປສ຺ສ ຂິປ຺ປໍ ລາໂຠ ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊຕີຯ ໂຍ ປນ ເອວໍ ອນຸມ຺ມຕ຺ໂຕ ລຊ຺ຊີ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໂກ, ເອສ ມູຬ຺ເຫສຸ ອປຓ຺ຑິເຕສຸ ປຸຣິເສສຸ ລາຠໍ ນ ລຠຕິ, ຕສ຺ມາ ລາຠຕ຺ຖິເກນ ອຸມ຺ມຕ຺ຕເກນ ວິຍ ຠວິຕພ຺ພນ຺ຕິຯ

ນາປີສຸໂຓຕິ ເອຕ຺ຖາປິ ໂຍ ປີສຸໂຓ ໂຫຕິ, ''ອສຸເກນ ອິທໍ ນາມ ກຕ''ນ຺ຕິ ຣາຊກຸເລ ເປສຸຎ຺ຎໍ ອຸປສໍຫຣຕິ, ໂສ ອຎ຺ເຎສໍ ຍສໍ ອຈ຺ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຄຓ຺ຫາຕິຯ ຣາຊາໂນປິ ນໍ ''ອຍໍ ອມ຺ເຫສຸ ສສ຺ເນໂຫ''ຕິ ອຸຈ຺ເຈ ຒາເນ ຒເປນ຺ຕິ, ອມຈ຺ຈາທໂຍປິສ຺ສ ''ອຍໍ ໂນ ຣາຊກຸເລ ປຣິຠິນ຺ເທຍ຺ຍາ''ຕິ ຠເຍນ ທາຕພ຺ພໍ ມຎ຺ຎນ຺ຕິ, ເອວໍ ເອຕຣຫິ ປີສຸຓສ຺ສ ລາໂຠ ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊຕີຯ ໂຍ ປນ ອປີສຸໂຓ, ໂສ ມູຬ຺ເຫສຸ ລາຠໍ ນ ລຠຕີຕິ ເອວມຕ຺ໂຖ ເວທິຕພ຺ໂພຯ

ນານໂຏຕິ ລາຠໍ ອຸປ຺ປາເທນ຺ເຕນ ນເຏນ ວິຍ ຠວິຕພ຺ພໍຯ ຍຖາ ນໂຏ ຫິໂຣຕ຺ຕປ຺ປໍ ປຫາຍ ນຈ຺ຈຄີຕວາທິເຕຫິ ກີຬໍ ກຕ຺ວາ ຘ໌ນໍ ສໍຫຣຕິ, ເອວເມວ ລາຠຕ຺ຖິເກນ ຫິໂຣຕ຺ຕປ຺ປໍ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ອິຕ຺ຖິປຸຣິສທາຣິກທາຣການໍ ໂສຓ຺ຑສຫາເຍນ ວິຍ ນານປ຺ປກາຣໍ ເກຬິໍ ກໂຣນ຺ເຕນ ວິຈຣິຕພ຺ພໍຯ ໂຍ ເອວໍ ອນໂຏ, ໂສ ມູຬ຺ເຫສຸ ລາຠໍ ນ ລຠຕິຯ

ນາກຸຕູຫໂລຕິ ກຸຕູຫໂລ ນາມ ວິປ຺ປ໌ກິຕຸຕາວາໂຈ຺. ຣາຊາໂນ ຫິ ອມຈ຺ເຈ ປ຺ຸຈ຺ຉນ຺ຕິ – ''ອສຸກາຌຸຖາເນ ກິຣ 'ມນຸສ຺ໂສ ມາຣິໂຕ, ໝຣ໌ ວິລຸຕ຺ຕ໌, ປ໌ເຣສ໌ ທາຣາ ປ໌ສ໌ສິຕາ'ຕິ ສຸຍ຺ຍຕິ, ເກສ໌ ນຸ ໂຂ ອິທ໌ ກມ຺ມ''ນ຺ຕິ຺. ຕຕ຺ຖ ເສເສສຸ ອກເຖນ຺ເຕສຸເຍວ ໂຍ ອຸຌ຺ຖຫິຕ຺ວາ ''ອສຸໂກ ຈ ອສຸໂກ ຈ ນາມາ''ຕິ ວທຕິ, ອຍ໌ ກຸຕູຫໂລ ນາມ຺. ຣາຊາໂນ ຕສ຺ສ ວຈເນນ ເຕ ປຸຣິເສ ປ໌ຣິເຍສິຕ຺ວາ ນິເສເຘຕ຺ວາ ''ອິມ໌ ນິສ຺ສາຍ ໂນ ນຄຣ໌ ນິຈ຺ໂຈຣ໌ ຊາຕ''ນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ມຫນ຺ຕ໌ ຍສ໌ ເທນ຺ຕິ, ເສສາປີ ຊນາ ''ອຍ໌ ໂນ ຣາຊປ຺ຸຣິເສຫິ ປ຺ຸຌ຺ໂຖ ສຸຍຸຕ຺ຕທຸຍຸຕ຺ຕ໌ ກເຖຍ຺ຍາ''ຕິ ກເຍນ ຕສ຺ເສວ ສນ໌ ເທນ຺ຕິ, ເອວ໌ ກຸຕູຫລສ຺ສ ລາໂກ ອຸປ຺ປ໌ຊ຺ຊຕິ຺. ໂຍ ປນ ອກຸຕູຫໂລ, ເອສ ນ ມູລຸ ເຫສຸ ລາຕິ ລາກ໌຺. ເອສາ ເຕ ອນຸສາສນິຕິ ເອສາ ອມ຺ຫາກ໌ ສນ຺ຕິກາ ຕຸຍ຺ຫ໌ ລາການຸສິຌ຺ຖິຕິ຺.

ອນ຺ເຕວາສິໂກ ອາຈຣິຍສ຺ສ ກຖ໌ ສຸຕ຺ວາ ລາກ໌ ຄຣຫນ຺ໂຕ –

໑໑໐຺.

''ສິຣຕ຺ຖ ຕ໌ ຍສລາກ໌, ສນລາກ຺ຸຈ ພ຺ຣາຫ຺ມຕ;

ຍາ ວຸຕ຺ຕິ ວິນິປາ຺ເຕນ, ອສມ຺ມຈຣເຕນ ວາ຺.

໑໑໑຺.

''ອປີ ເຈ ປ໌ຕ຺ຕມາທາຍ, ອນຄາໂຣ ປ໌ຣິພ຺ພເຊ;

ເອສາວ ຊີວິກາ ເສຍ຺ໂຍ, ຍາ ຈາສມ຺ເມນ ເອສນາ''ຕິ຺. – ຄາຖາທ຺ວຍມາຫ;

ຕຕ຺ຖ ຍາ ວຸຕ຺ຕີຕິ ຍາ ຊີວິຕວຸຕ຺ຕິ຺. ວິນິປາ຺ເຕນາຕິ ອຕ຺ຕໂນ ວິນິປາ຺ເຕນ຺. ອສມ຺ມຈຣເຕນາຕິ ອສມ຺ມກິຣິຍາຍ ວິສມກິຣິຍາຍ ວສພນ຺ສນຄຣຫາທີຫິ ອຕ຺ຕານ໌ ວິນິປາ຺ເຕຕ຺ວາ ອສມ຺ມ໌ ຈຣິຕ຺ວາ ຍາ ວຸຕ຺ຕິ, ຕລ຺ຈ ຍສສນລາກ຺ຸຈ ສພ຺ພ໌ ສິຣຕ຺ຖ ນິນ຺ທາມິ ຄຣຫາມິ, ນ ເມ ເອເຕນຕ຺ໂຖຕິ ອສິປ຺ປາໂຍ຺. ປ໌ຕ຺ຕມາທາຍາຕິ ກິກ຺ຂາກາຊນ໌ ຄເຫຕ຺ວາ຺. ອນຄາໂຣ ປ໌ຣິພ຺ພເຊຕິ ອເຄໂຫ ປ໌ພ຺ພ ຊິໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຈເຣຍ຺ຍ, ນ ຈ ສປ຺ປ຺ຸຣິໂສ ກາຍທ຺ຈຈຣິຕາທີເສນ ອສມ຺ມຈຣິຍ໌ ຈເຣຍ຺ຍ຺. ກິ໌ກາຣຕາ? ເອສາວ ຊີວິກາ ເສຍ຺ໂຍ຺. ຍາ ຈາສມ຺ເມນ ເອສນາຕິ, ຍາ ເອສາ ອສມ຺ເມນ ຊີວິກປ໌ຣິເຍສນາ, ຕໂຕ ເອສາ ປ໌ຕ຺ຕຫຕ຺ຖສ຺ສ ປ໌ຣກຸເລສຸ ກິກ຺ຂາຈຣິຍາວ ເສຍ຺ໂຍ, ສຕຄຸເຕນ ສຫສ຺ສຄຸເຕນ ສຸນ຺ທຣຕໂຣຕິ ທສ຺ເສຕິ຺.

ເອວ໌ ມາຕໂວ ປ໌ພ຺ພຊ຺ຊາຍ ຄຸຕ໌ ວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອິສິປ໌ພ຺ພຊ຺ຊ໌ ປ໌ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ສມ຺ເມນ ກິກ຺ຂ໌ ປ໌ຣິເຍສນ຺ໂຕ ອກິລ຺ລາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປ໌ຣາຍໂຕ ອໂຫສິ຺.

ສຕ຺ຖາ ອິມ໌ ສມ຺ມເທສນ໌ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກ໌ ສໂມຘາເນສິ – ''ຕທາ ມາຕໂວ ລາກຄຣຫີ ກິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ອາຈຣິໂຍ ປນ ອຫ ເມວ ອໂຫສີ''ນ຺ຕິ຺.

ລາກຄຣຫຊາຕກວຕ຺ຕນາ ສຕ຺ຕມາ຺.

[໔໓໓] ໓຺. ມຈ຺ຉຸທ຺ທານຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ອຄ຺ຘນ຺ຕິ ມຈ຺ຉາຕິ ອິທ໌ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກ໌ ກູຌວາຕິຊ໌ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ຺. ວຕ຺ຖ ເຫຌ຺ຖາ ກຖິຕເມວ຺.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍ໌ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊ໌ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ກຸຌຸມ຺ພິກກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລຸລຸຕ໌ ປຕ຺ໂຕ ກຸຌຸມ຺ພ໌ ສຕ຺ຖເປສິ຺. ກນິຌ຺ຖກາຕາປີສ຺ສ ອຕ຺ຖິ, ເຕສ໌ ອປ໌ຣກາເຄ ປີຕາ ກາລກໂຕ຺. ເຕ ເອກທິວສ໌ ''ປີຕຸ ສນ຺ຕກ໌ ໂວຫາຣ໌ ສາເຂສ຺ສາ ມາ''ຕິ ເອກ໌ ຄາມ໌ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຫາປ໌ຕສຫສ຺ສ໌ ລກິຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕາ ນທີຕິຕ຺ເຖ ນາວ໌ ປ໌ຜິມາເນນ຺ຕາ ປ຺ຸຜກຕ຺ຕ໌ ກຸລ຺ຊິສ຺ຸ.

ໂພຣິສຕ໌ໂຕ ອຕິເຣກາຕຸຕ໌ ຄງຄາຍ ມຈຸຊານໍ ທຕຸວາ ນທີເທວຕາຍ ປຕຸຕີ ອທາສີຯ ເທວຕາ ປຕຸຕີ ອນຸໂມທິຕຸວາເຍວ ທິພຸພເພນ ຍເສນ ວທຸຒິຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ຍສວຸທຸຒີ ອາວຊຸຊມານາ ຕໍ ກາຣຕໍ ອລຸລາສີຯ ໂພຣິສຕຸໂຕປີ ວາລິກາຍໍ ອຸຕຸຕຣາສງຄໍ ປຕຸຖຣິຕຸວາ ນິປນຸໂນ ນິທຸທໍ ໂອກຸກມິ, ກນິຍຸຄຸກາຕາ ປນສຸສ ໂຖກໍ ໂຈຣປກຕິໂກຯ ໂສ ເຕ ກຫາປເຕ ໂພຣິສຕຸຕສຸສ ອທຕຸວາ ສຍເມວ ຄຕຸທິຕຸກາມຕາຍ ກຫາປຕາກຕຸທິກສທິສໍ ເອກໍ ສກຸຂຣາຕຸທິກໍ ກຕຸວາ ທຸເວປີ ກຕຸທິກາ ເອກໂຕວ ຖເປສີຯ ເຕສໍ ນາວໍ ອກິຣຸທິຕຸວາ ຄງຄາມຊຸຊຕາມໍ ກນິຍຸໂຖ ນາວໍ ໂຂເກຕຸວາ “ສກຸຂຣາຕຸທິກໍ ອຸທເກ ຂິປີສຸສາມີ”ຕິ ສຫສຸສກາຕຸທິກໍ ຂິປີຕຸວາ “ກາຕິກ, ສຫສຸສກາຕຸທິກາ ອຸທເກ ປຕິຕາ, ກຶນຸຕິ ກໂຣມາ”ຕິ ອາຫຯ “ອຸທເກ ປຕິຕາຍ ກຶ ກຣິສຸສາມ, ມາ ຈິນຸຕຍິ”ຕິຯ ນທີເທວຕາ ຈິນຸເຕສິ – “ອທໍ ອິມິນາ ທິນຸນປຕຸຕີ ອນຸໂມທິຕຸວາ ທິພຸພຍເສນ ວທຸຒິຕຸວາ ເອຕສຸສ ສນຸຕກໍ ຣກຸຂິສຸສາມີ”ຕິ ອຕຸຕໂນ ອານຸກາເວນ ຕໍ ກຕຸທິກໍ ເອກໍ ມຫາມຈຸຊໍ ຄິລາເປຕຸວາ ສຍໍ ອາຣກຸຂໍ ຄຕຸທິຯ ໂສປີ ໂຈໂຣ ເຄທໍ ຄນຸຕຸວາ “ກາຕາ ເມ ວລຸຈິໂຕ”ຕິ ກຕຸທິກໍ ໂມເຈນຸໂຕ ສກຸຂຣາ ປສຸສິຕຸວາ ທທເຍນ ສຸສຸສນຸເຕນ ມລຸຈສຸສ ອຜນີ ອຸປຄູທິຕຸວາ ນິປຊຸຊິຯ

ຕທາ ເກວຍຸຜາ ມຈຸຊຄຫຕາຕຸຖາຍ ຊາລໍ ຂິປີສຸຯ ໂສ ມຈຸໂຊ ເທວຕານຸກາເວນ ຊາລໍ ປາວິສີຯ ເກວຍຸຜາ ຕໍ ຄເຫຕຸວາ ວິກຸກິຕິຕຸໍ ນຄຣໍ ປວິຍຸຄຸາຯ ມນຸສຸສາ ມຫາມຈຸຊໍ ທິສຸວາ ມູລໍ ປຸຈຸຊນຸຕິຯ ເກວຍຸຜາ “ກຫາປຕາສຫສຸສລຸຈ ສຕຸຕ ຈ ມາສເກ ທຕຸວາ ຄຕຸຫຖາ”ຕິ ວທນຸຕິຯ ມນຸສຸສາ “ສຫສຸສຄຸຒນກມຈຸໂຊປີ ໂນ ທິຍຸໂຖ”ຕິ ປຣິຫາສໍ ກໂຣນຸຕິຯ ເກວຍຸຜາ ມຈຸຊໍ ຄເຫຕຸວາ ໂພຣິສຕຸຕສຸສ ຒຣທຸວາຣໍ ຄນຸຕຸວາ “ອິມໍ ມຈຸຊໍ ຄຕຸຫຖາ”ຕິ ອາທໍສຸຯ “ກຶມສຸສ ມູລ”ນຸຕິ? “ສຕຸຕ ມາສເກ ທຕຸວາ ຄຕຸຫຖາ”ຕິຯ “ອລຸເລສໍ ທທມານາ ກາຖໍ ເທຖາ”ຕິ? “ອລຸເລສໍ ສຫສຸເສນ ຈ ສຕຸຕຫີ ຈ ມາສເກຫີ ເທມ, ຕຸມຸເທ ປນ ສຕຸຕ ມາສເກ ທຕຸວາ ຄຕຸຫຖາ”ຕິຯ ໂສ ເຕສໍ ສຕຸຕ ມາສເກ ທຕຸວາ ມຈຸຊໍ ກຣິຍາຍ ເປເສສິຯ ສາ ມຈຸຊສຸສ ກຸຈຸຊິ ຜາລຍມານາ ສຫສຸສກາຕຸທິກໍ ທິສຸວາ ໂພຣິສຕຸຕສຸສ ອາໂຣເຈສິຯ ໂພຣິສຕຸໂຕ ຕໍ ໂອໂລເກຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ລລຸຊໍ ທິສຸວາ ສກສນຸຕກກາວໍ ລຕຸວາ “ອິທານີ ອິເມ ເກວຍຸຜາ ອິມໍ ມຈຸຊໍ ອລຸເລສໍ ທທມານາ ສຫສຸເສນ ເຈວ ສຕຸຕຫີ ຈ ມາສເກຫີ ເທນຸຕິ, ອມຸເທ ປນ ປຕຸວາ ສຫສຸສສຸສ ອມຸຫາກໍ ສນຸຕກຕຸຕາ ສຕຸເຕວ ມາສເກ ຄເຫຕຸວາ ອທໍສຸ, ອິທໍ ອນຸຕຣໍ ອຊານນຸຕໍ ນ ສກຸກາ ກລຸຈິ ສທຸທຫາເປຕຸ”ນຸຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ປຖມໍ ຄາຖມາທ –

໑໑໘ຯ

“ອຄຸຒນຸຕິ ມຈຸຊາ ອທິກໍ ສຫສຸສໍ, ນ ໂສ ອຕຸຖິ ໂຍ ອິມໍ ສທຸທເຫຍຸຍ;

ມຍຸຫລຸຈ ອສຸສຸ ອິຣ ສຕຸຕ ມາສາ, ອຫມຸປີ ຕໍ ມຈຸຊຸທຸທານໍ ກິເຕຍຸຍ”ນຸຕິຯ

ຕຕຸຖ ອທິກນຸຕິ ອລຸເລຫີ ປຸຈຸຊິຕາ ເກວຍຸຜາ “ສຕຸຕມາສາທິກໍ ສຫສຸສໍ ອຄຸຒນຸຕີ”ຕິ ວທນຸຕິຯ ນ ໂສ ອຕຸຖິ ໂຍ ອິມໍ ສທຸທເຫຍຸຍາຕິ ໂສ ປຸຣິໂສ ນ ອຕຸຖິ, ໂຍ ອິມໍ ກາຣຕໍ ປຈຸຈກຸຂໂຕ ອຊານນຸໂຕ ມມ ວຈເນນ ສທຸທເຫຍຸຍ, ເອຕຸຕກໍ ວາ ມຈຸຊາ ອຄຸຒນຸຕີຕິ ໂຍ ອິມໍ ສທຸທເຫຍຸຍ, ໂສ ນຕຸຖິ, ຕສຸມາເຍວ ເຕ ອລຸເລຫີ ນ ຄທິຕາຕີປີ ອຕຸໂຖຯ ມຍຸຫລຸຈ ອສຸສູຕິ ມຍຸທໍ ປນ ສຕຸຕ ມາສກາ ອເຫສຸໍຯ ມຈຸຊຸທຸທານນຸຕິ ມຈຸຊວຄຸຄໍຯ ເຕນ ທີ ມຈຸເຊນ ສທຸຊີ ອລຸເລປີ ມຈຸຊາ ເອກໂຕ ພທຸຊາ ຕໍ ສກລມຸປີ ມຈຸຊຸທຸທານໍ ສນຸຊາເຍຕໍ ວຸຕຸຕໍຯ ກິເຕຍຸຍນຸຕິ ກິຕຶ, ສຕຸເຕວ ມາສເກ ທຕຸວາ ເອຕຸຕກໍ ມຈຸຊວຄຸຄໍ ຄຕຸທິນຸຕິ ອຕຸໂຖຯ

ເອວລຸຈ ປນ ວຕຸວາ ອິທໍ ຈິນຸເຕສິ – “ກຶ ນຸ ໂຂ ນິສຸສາຍ ມຍາ ເອເຕ ກຫາປຕາ ລທຸຊາ”ຕິ? ຕສຸມຶ ຂເຕ ນທີເທວຕາ ອາກາເສ ທິສຸສມານຣູເປນ ຖຕຸວາ “ອທໍ, ຄງຄາເທວຕາ, ຕຍາ ມຈຸຊານໍ ອຕິເຣກາຕຸຕໍ ທຕຸວາ ມຍຸທໍ ປຕຸຕີ ທິນຸນາ, ເຕນາທໍ ຕວ ສນຸຕກໍ ຣກຸຂນຸຕິ ອາຄຕາ”ຕິ ທີປຍມານາ ຄາຖມາທ –

໑໑໙ຯ

“ມຈຸຊານໍ ໂກຊນໍ ທຕຸວາ, ມມ ທກຸຂິຕມາທິສີ;

ຕໍ ທກຸຂິຕໍ ສຣນຸຕິຍາ, ກຕໍ ອປຈິຕີ ຕຍາ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ທກ຺ຂິຕນ຺ຕິ ອິມສ຺ມິ ຖາເນ ປຕ຺ຕິທານໍ ທກ຺ຂິຕາ ນາມ. ສຣນ຺ຕິຍາ ກຕໍ ອປ຺ຈິຕິ ຕຍາຕິ ຕໍ ຕຍາ ມຍ຺ຫໍ ກຕໍ ອປ຺ຈິຕິ ສຣນ຺ຕິຍາ ມຍາ ອິທໍ ຕວ ຊນໍ ຣກ຺ຂິຕນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ອິທໍ ວຕ຺ວາ ຈ ປນ ສາ ເທວຕາ ຕສ຺ສ ກນິຍ຺ເຖນ ກຕກູຍກມ຺ມໍ ສພ຺ພໍ ກເຖຕ຺ວາ "ເອໂສ ອິທານິ ໜເຍນ ສຸສ຺ສນ຺ເຕນ ນິປນ຺ໂນ, ທຸຍ຺ຖຈິຕ຺ຕສ຺ສ ວຸທ຺ຒິ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ອໜໍ ປນ 'ຕວ ສນ຺ຕກໍ ມາ ນສ຺ສິ'ຕິ ຊນໍ ເຕ ອາໜຣິຕ຺ວາ ອທາສິ, ອິທໍ ກນິຍ຺ຖໂຈຣສ຺ສ ອທຕ຺ວາ ສພ຺ພໍ ຕ຺ວລ຺ເລວ ຄຕ຺ຫາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາໜ –

໑໑໔.

"ປທຸຍ຺ຖຈິຕ຺ຕສ຺ສ ນ ຜາຕິ ໂໜຕິ, ນ ຈາປິ ຕໍ ເທວຕາ ປູຊຍນ຺ຕິ;

ໂຍ ກາຕຣໍ ເປຕ຺ຕິກໍ ສາປເຕຍ຺ຍໍ, ອວລ຺ຈຍິ ທຸກ຺ກຍກມ຺ມກາຣີ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ນ ຜາຕິ ໂໜຕິຕິ ເອວຣູປສ຺ສ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ອິຊໂລເກ ວາ ປຣໂລເກ ວາ ວຸທ຺ຒິ ນາມ ນ ໂໜຕິ. ນ ຈາປິ ຕນ຺ຕິ ຕໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕກໍ ຣກ຺ຂມານາ ເທວຕາ ນ ປູຊຍນ຺ຕິ.

ອິຕິ ເທວຕາ ມິຕ຺ຕທຸພ຺ພິໂຈຣສ຺ສ ກໜາປເຕ ອທາຕຸກາມາ ເອວມາໜ. ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ປນ "ນ ສກ຺ກາ ເອວໍ ກາຕຸ"ນ຺ຕິ ຕສ຺ສປິ ປລ຺ຈ ກໜາປຕສຕານິ ເປເສສິເຍວ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຊມ຺ມເທສນໍ ອາໜຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ວາຕິໂຊ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຍ຺ຖຫິ. "ຕທາ ກນິຍ຺ຖກາຕາ ອິທານິ ກູຍວາຕິໂຊ, ເຊຍ຺ຖກາຕາ ປນ ອໜເມວ ອໂໜສິ"ນ຺ຕິ.

ມຈ຺ຊຸທ຺ທານຊາຕກວຕ຺ຕນາ ອຍ຺ຖມາ.

[໔໒໙] ໙. ນານາຉນ຺ທຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ນານາຉນ຺ທາ, ມໜາຣາຊາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິໜຣນ຺ໂຕ ອາຍສ຺ມໂຕ ອານນ຺ທສ຺ສ ອຍ຺ຖວຣລາກໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ເອກາທສກນິປາເຕ ຊຸຕ຺ໜຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໑໑.໑໖ ອາທໂຍ) ອາວິກວິສ຺ສຕິ.

ອຕີເຕ ປນ ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເໜສິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄເໜຕ຺ວາ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ຊໍ ປາປຸຕິ. ຕສ຺ສ ຖານໂຕ ອປ຺ນີໂຕ ປິຕຸ ປຸໂຣຫິໂຕ ອຕ຺ຖິ. ໂສ ທຸຄ຺ຄໂຕ ໜຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິ ຊຣເຄເຫ ວສຕິ. ອເຖກທິວສໍ ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ອລ຺ລາຕກເວເສນ ຣຕ຺ຕິກາເຄ ນຄຣໍ ປຣິຄ຺ຄຕ຺ໜນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິ. ຕເມນໍ ກຕກມ຺ມໂຈຣາ ເອກສ຺ມິ ສຸຣາປາເນ ສຸຣໍ ປິວິຕ຺ວາ ອປຣມ຺ປິ ໝເຜນາທາຍ ອຕ຺ຕໂນ ເຄໜໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕາ ອນ຺ຕຣວີຖິຍໍ ທິສ຺ວາ "ອເຣ ໂກສິ ຕ຺ວ"ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ປໜຣິຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣິສາຍກໍ ຄເໜຕ຺ວາ ໝຜໍ ອຸກ຺ຂິປາເປຕ຺ວາ ຕາເສນ຺ຕາ ຄຈ຺ຉິສຸ. ໂສປິ ໂຂ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ຕສ຺ມິ ຂເຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣວີຖິຍໍ ຄິໂຕ ນກ຺ຂຕ຺ຕໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຣລ຺ໂລ ອມິຕ຺ຕານໍ ໜຕ຺ຖຄຕກາວໍ ລຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຕິ ອາມນ຺ເຕສິ. ສາ "ກິ, ອຍ຺ຍາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ເວເຄນ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄຕາ. ອຖ ນໍ ໂສ ອາໜ – "ໂກຕິ ອມ຺ໜາກໍ ຣາຊາ ອມິຕ຺ຕານໍ ວສໍ ຄໂຕ"ຕິ. "ອຍ຺ຍ, ກິ ເຕ ຣລ຺ໂລ ສນ຺ຕິເກ ປວຕ຺ຕິຍາ, ພ຺ຣາຫ຺ມຕາ ຊານິສ຺ສນ຺ຕີ"ຕິ.

ຣາຊາ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ໂຖກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຊຸຕ຺ເຕ ອາໜ – "ທຸຄ຺ຄໂຕມ຺ຫິ, ສາມິ, ອຸຕ຺ຕຣາສງ຺ຄໍ ຄເໜຕ຺ວາ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຖ ມ"ນ຺ຕິ. ເຕ ປຸນປ຺ປຸນໍ ກເຖນ຺ຕໍ ກາຣຸລ຺ເລນ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສຸໍ. ໂສ ເຕສໍ ວສນເຄໜໍ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ນິວຕ຺ຕິ. ອຖ ໂປ ຣາຕກປຸໂຣຫິໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕປິ "ໂກຕິ, ອມ຺ໜາກໍ ຣາຊາ ອມິຕ຺ຕໜຕ຺ຖໂຕ ມຸຕ຺ໂຕ"ຕິ ອາໜ. ຣາຊາ ຕມ຺ປິ ສຸຕ຺ວາ ຕມ຺ປິ ເຄໜໍ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ປາສາທໍ ອພິຣຸຫິ. ໂສ ວິກາຕາຍ ຣຕ຺ຕິຍາ ພ຺ຣາຫ຺ມເຕ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ "ກິ ອາຈຣິຍາ ຣຕ຺ຕິ ນກ຺ຂຕ຺ຕໍ ໂອ

ໂລກຍິຕຸຖາ''ຕິ ປຸຈຸຉິ។ ''ອາມ, ເທວາ''ຕິ។ ''ກີ ໂສກນ''ນຸຕິ? ''ໂສກນໍ, ເທວາ''ຕິ។ ''ໂກຈິ ຄາໂທ ນຕຸຖີ''ຕິ។ ''ນຕຸຖີ, ເທວາ''ຕິ។ ຣາຊາ ''ອສຸກເຄທໂຕ ພຸຣາຫຸມຕໍ ປກຸໂກສຖາ''ຕິ ໂປຣາຕາກປຸໂຣຫິຕໍ ປກຸໂກສາເປຕຸວາ ''ກີ, ອາຈຣິຍ, ຣຕຸຕື ເຕ ນກຸຂຕຸຕໍ ທິຝຸຖ''ນຸຕິ ປຸຈຸຉິ។ ''ອາມ, ເທວາ''ຕິ។ ''ອຕຸຖິ ໂກຈິ ຄາໂທ''ຕິ។ ''ອາມ, ມຫາຣາຊ, ອຊຸຊ ຣຕຸຕື ຕຸມຸເທ ອມິຕຸຕວສໍ ຄນຸຕຸວາ ມຸຫຸຕຸເຕເນວ ມຸຕຸຕາ''ຕິ។ ຣາຊາ ''ນກຸຂຕຸຕຊານນເກນ ນາມ ເອວຣູເປນ ກວິຕພຸພ''ນຸຕິ ເສສພຸຣາຫຸມເຕ ນິກຸກຫຸຌາເປຕຸວາ ''ພຸຣາຫຸມຕາ, ປສນຸໂນສຸມິ ເຕ, ວຣໍ ຕຸວໍ ຄຕຸຫາ''ຕິ ອາຫ។ ''ມຫາຣາຊ, ປຸຕຸຕທາເຣນ ສທຸຌີ ມນຸເຕຕຸວາ ຄຕຸຫິສຸສາມິ''ຕິ។ ''ຄຈຸຉ ມນຸເຕຕຸວາ ເອຫິ''ຕິ។

ໂສ ຄນຸຕຸວາ ພຸຣາຫຸມຕິລຸຈ ປຸຕຸຕລຸຈ ສຸຕິສລຸຈ ທາສິລຸຈ ປກຸໂກສິຕຸວາ ''ຣາຊາ ເມ ວຣໍ ທທາຕິ, ກີ ຄຕຸຫາມາ''ຕິ ປຸຈຸຉິ។ ພຸຣາຫຸມຕີ ''ມຍຸຫໍ ເຘນຸສຕໍ ອາເນຫິ''ຕິ ອາຫ, ປຸຕຸໂຕ ຉຕຸຕມາຕໂວ ນາມ ''ມຍຸຫໍ ກຸມຸທວຕຸເຕຫິ ຈຕູຫິ ສິນຸຘເວຫິ ຍຸຕຸຕໍ ອາຊລຸລຣຖ''ນຸຕິ, ສຸຕິສາ ''ມຍຸຫໍ ມຕິກຸຕຸທລໍ ອາທີ ກຕຸວາ ສພຸພາລງການ''ນຸຕິ, ປຸຕຸຕາ ນາມ ທາສີ ''ມຍຸຫໍ ອຸທຸກຸຂລມຸສລສຸເຈວ ສຸປຸປລຸຈາ''ຕິ។ ພຸຣາຫຸມໂຕ ປນ ຄາມວຣໍ ຄເຫຕຸກາໂມ ຣລຸໂລ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ''ກີ , ພຸຣາຫຸມຕ, ປຸຈຸຉິໂຕ ເຕ ປຸຕຸຕທາໂຣ''ຕິ ປຸຝຸໂຖ ''ອາມ, ເທວ, ປຸຈຸຉິໂຕ, ອເນກຈຸຉນຸໂທ''ຕິ ວຕຸວາ ປຖມໍ ຄາຖາທຸວຍມາຫ –

໑໑໔។

''ນານາຉນຸທາ ມຫາຣາຊ, ເອກາຄາເຣ ວສາມເສ;

ອຫໍ ຄາມວຣໍ ອິຈຸເຉ, ພຸຣາຫຸມຕີ ຈ ຄວໍ ສຕໍ។

໑໑໕។

''ປຸຕຸໂຕ ຈ ອາຊລຸລຣຖໍ, ກລຸລາ ຈ ມຕິກຸຕຸທລໍ;

ຍາ ເຈສາ ປຸຕຸຕິກາ ຊມຸມິ, ອຸທຸກຸຂລໍກິກງຂຕິ''ຕິ។

ຕຕຸຖ ອິຈຸເຉຕິ ອິຈຸຉາມິ។ ຄວໍ ສຕນຸຕິ ເຘນູນໍ ຄຸນຸນໍ ສຕໍ។ ກລຸລາຕິ ສຸຕິສາ។ ຍາ ເຈສາຕິ ຍາ ເອສາ ອມຸຫາກໍ ฆເຣ ປຸຕຸຕິກາ ນາມ ທາສີ, ສາ ຊມຸມີ ລາມິກາ ສຸປຸປມຸສເລຫິ ສທຸຌີ ອຸທຸກຸຂລໍ ອກິກງຂຕິ ອິຈຸຉຕິຕິ។

ຣາຊາ ''ສພຸເພສໍ ອິຈຸຉິຕິຈຸຉິຕໍ ເທຖາ''ຕິ ອາຕາເປນຸໂຕ –

໑໑໖។

''ພຸຣາຫຸມຕສຸສ ຄາມວຣໍ, ພຸຣາຫຸມຕິຍາ ຄວໍ ສຕໍ;

ປຸຕຸຕສຸສ ອາຊລຸລຣຖໍ, ກລຸລາຍ ມຕິກຸຕຸທລໍ;

ຍລຸເຈຕໍ ປຸຕຸຕິກໍ ຊມຸມີ, ປຝິປາເທຖຸທຸກຸຂລ''ນຸຕິ។ – ຄາຖມາຫ;

ຕຕຸຖ ຍລຸເຈຕນຸຕິ ຍລຸຈ ເອຕໍ ປຸຕຸຕິການຸຕິ ວທຕິ, ຕໍ ຊມຸມີ ອຸທຸກຸຂລໍ ປຝິປາເທຖ ສມຸປຝິຈຸຉາເປຖາຕິ។

ອິຕິ ຣາຊາ ພຸຣາຫຸມເຕນ ປຕຸຖິຕລຸຈ ອລຸລລຸຈ ມຫນຸຕໍ ຍສໍ ທຕຸວາ ''ອິໂຕ ປຝຸຖາຍ ອມຸຫາກໍ ກຕຸຕພຸພກິຈຸເຈສຸ ອຸສຸສຸກຸກໍ ອາປຊຸຊາ''ຕິ ວຕຸວາ ພຸຣາຫຸມຕໍ ອຕຸຕໂນ ສນຸຕິເກ ອກາສິ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ສມ຺ພເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – ‘‘ຕທາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ។

ນານາຉນ຺ທຊາຕກວຓ຺ຓນາ ນວມາ។

[໔໙໐] ໑໐។ ສີລວີມໍສກຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ສີລໍກິເຣວ ກລ຺ຍາຓນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ສີລວີມໍສກພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ។ ວຕ຺ຖຸ ປນ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນມ຺ປິ ອຕີຕມ຺ປິ ເຫຏ຺ຖາ ເອກກນິປາເຕ ສີລວີມໍສກຊາຕເກ (ຊາ។ ໑໐໑໑໗໖) ວິຕ຺ຖາຣິຕເມວ។ ອິທ ປນ ພາຣາຓສີຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ຕສ຺ສ ປຸໂຣຫິໂຕ ສີລສມ຺ປນ຺ໂນ ‘‘ອຕ຺ຕໂນ ສີລໍ ວີມໍສິສ຺ສາມີ’’ຕິ ເຫຣຓ຺ຌິກຜລກໂຕ ທ຺ເວ ທິວເສ ເອເກກໍ ກຫາປຓໍ ຄຓ຺ຫິ។ ອຖ ນໍ ຕຕິຍທິວເສ ‘‘ໂຈໂຣ’’ຕິ ຄເຫຕ຺ວາ ຣຄ຺ໂຍ ສນ຺ຕິກໍ ນຍິສ຺ສុ។ ໂສ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ອຫິຕຸຓ຺ຑິເກ ສປ຺ປໍ ກີລາເປນ຺ເຕ ອທ຺ທສ។ ອຖ ນໍ ຣາຊາ ທິສ຺ວາ ‘‘ກສ຺ມາ ເອວຣູປໍ ອກາສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ ។ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ‘‘ອຕ຺ຕໂນ ສີລໍ ວີມໍສິຕຸກາມຕາຍາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໑໗។

‘‘ສີລໍ ກິເຣວ ກລ຺ຍາຓໍ, ສີລໍ ໂລເກ ອນຸຕ຺ຕຣໍ;

ປສ຺ສ ໂຆຣວິໂສ ນາໂຄ, ສີລວາຕິ ນ ຫຄ຺ຄຕີ។

໑໑໙។

‘‘ໂສຫໍ ສີລໍ ສມາທິສ຺ສໍ, ໂລເກ ອນຸມຕໍ ສິວໍ;

ອຣິຍວຕ຺ຕິສມາຈາໂຣ, ເຍນ ວຸຈ຺ຈຕິ ສີລວາ។

໑໔໐។

‘‘ຌາຕີນຄ຺ຈ ປິໂຍ ໂຫຕິ, ມິຕ຺ເຕສຸ ຈ ວິໂຣຈຕິ;

ກາຍສ຺ສ ເກທາ ສຸຄຕິ, ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ ສີລວາ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ສີລນ຺ຕິ ອາຈາໂຣ។ ກິຣາຕິ ອນຸສ຺ສວຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ។ ກລ຺ຍາຓນ຺ຕິ ໂສກນໍ, ‘‘ສີລໍ ກິເຣວ ກລ຺ຍາຓ’’ນ຺ຕິ ເອວໍ ປຓ຺ຑິຕາ ວທນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ປສ຺ສາຕິ ອຕ຺ຕານເມວ ວທຕິ។ ນ ຫຄ຺ຄຕີຕິ ປຣມ຺ປິ ນ ວິເຫເຕຕິ, ປເຣຫິປິ ນ ວິເຫຖິຍຕິ។ ສມາທິສ຺ສນ຺ຕິ ສມາທິຍິສ຺ສາມິ។ ອນຸມຕໍ ສິວນ຺ຕິ ‘‘ເຂມໍ ນິພ຺ກຍ’’ນ຺ຕິ ເອວໍ ປຓ຺ຑິເຕຫິ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຕໍ។ ເຍນ ວຸຈ຺ຈຕີຕິ ເຍນ ສີເລນ ສີລວາ ປຸຣິໂສ ອຣິຍານໍ ພຸທ຺ຘາທີນໍ ປຏິປຕ຺ຕິ ສມາຈຣນ຺ໂຕ ‘‘ອຣິຍວຕ຺ຕິສມາຈາໂຣ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ຕມຫໍ ສມາທິຍິສ຺ສາມີຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ວິໂຣຈຕີຕິ ປພ຺ພຕມຕ຺ຖເກ ອຄ຺ຄິກ຺ຂນ຺ໂທ ວິຍ ວິໂຣຈຕິ។

ເອວໍ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕີຫິ ຄາຖາຫິ ສີລສ຺ສ ວຓ຺ຓໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ຣຄ຺ໂຍ ທມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ມມ ເຄເຫ ປິຕຸ ສນ຺ຕກໍ ມາຕຸ ສນ຺ຕກໍ ອຕ຺ຕນາ ອຸປ຺ປາທິຕໍ ຕຍາ ທິນ຺ນຄ຺ຈ ພຫຸ ທນໍ ອຕ຺ຖິ , ປຣິຍນ຺ໂຕ ນາມ ນ ປຄ຺ຌາຍຕິ, ອຫໍ ປນ ສີລໍ ວີມໍສນ຺ໂຕ ເຫຣຓ຺ຌິກຜລກໂຕ ກຫາປເຓ ຄຓ຺ຫິໍ។ ອິທານິ ມຍາ ອິມສ຺ມິ ໂລເກ ຊາຕິໂຄຕ຺ຕກຸລປ຺ເທສານໍ ລາມກກາໂວ, ສີລສ຺ເສວ ຈ ເຊຏ຺ຖກກາໂວ ຌາໂຕ, ອຫໍ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມິ, ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ເມ ອນຸຊານາຫີ’’ຕິ ອນຸຊານາເປຕ຺ວາ ຣຄ຺ຌາ ປຸນ຺ປ຺ປຸນໍ ຍາຈິຍມາໂນປິ ນິກ຺ຂມ຺ມ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອກິຄ຺ຌາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍໂຓ

ອໂຫສີ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສີ – ‘‘ຕທາ ສີລວິມໍສໂກ ປຸໂຣຫິໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ។

ສີລວິມໍສກຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທສມາ។

ອພ຺ການ຺ຕຣວຄ຺ໂຄ ຈຕຸຕ຺ໂຖ។

ຕສ຺ສຸທ຺ທານໍ –

ທຸມ ກໍສວຣຸຕ຺ຕມພ຺ຍຄ຺ຘມິຄາ, ມຓໂຍ ມຓິ ສາລຸກມວ຺ຫຍໂນ;

ອນຸສາສນິໂຍປິ ຈ ມຈ຺ຆວໂຣ, ມຓິກຸຓ຺ຑລເກນ ກິເຣນ ທສາຕິ។

໕។ ກຸມ຺ກວຄ຺ໂຄ

[໔໑໑] ໑។ ສຸຣາຘຜຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ສພ຺ພການມຫໍກຸມ຺ການ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອນາຖປິຓ຺ຑິກສ຺ສ ກາຄິເນຍ຺ຍໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີ។ ໂສ ກິຣ ມາຕາປິຕູນໍ ສນ຺ຕກາ ຈຕ຺ຕາລີສ ຫິຣຄ຺ຄໂກຜິໂຍ ປານພ຺ຍສເນນ ນາເສຕ຺ວາ ເສຏ຺ຖິໂນ ສນ຺ຕິກໍ ອຄມາສີ។ ໂສປິສ຺ສ ‘ໂວຫາຣໍ ກໂຣຫີ’’ຕິ ສຫສ຺ສໍ ອທາສີ, ຕມ຺ປິ ນາເສຕ຺ວາ ປຸນ ອຄມາສີ។ ປຸນສ຺ສ ປຄ຺ຈ ສຕານິ ທາເປສີ, ຕານິປິ ນາເສຕ຺ວາ ປຸນ ອາຄຕສ຺ສ ທ຺ເວ ຖູລສາຜເກ ທາເປສີ។ ເຕປິ ນາເສຕ຺ວາ ປຸນ ອາຄຕໍ ຄີວາຍໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ນິຫຣາເປສີ។ ໂສ ອນາໂຖ ຫຸຕ຺ວາ ປຣກຸຜ຺ຜໍ ນິສ຺ສາຍ ກາລມກາສີ, ຕເມນໍ ກຑ຺ຒິຕ຺ວາ ພທິ ຉຑ຺ເຑສຸໍ។ ອນາຖປິຓ຺ຑິໂກ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສພ຺ພໍ ຕໍ ກາຄິເນຍ຺ຍສ຺ສ ປວຕ຺ຕິ ຕຖາຄຕສ຺ສ ອາໂຣເຈສີ។ ສຕ຺ຖາ ‘‘ຕ຺ວໍ ເອຕໍ ກຖໍ ສນ຺ຕປ຺ເປສ຺ສສິ, ຍໂທ ປຸພ຺ເພ ສພ຺ພການມທໍ ກຸມ຺ກໍ ທຕ຺ວາປິ ສນ຺ຕປ຺ເປຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ເສຏ຺ຖິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ເສຏ຺ຖິຏ຺ຖານໍ ລກິ។ ຕສ຺ສ ເຄເຫ ກູມິຄຕເມວ ຈຕ຺ຕາລີສໂກຜິຘນໍ ອໂຫສິ, ປຸຕ຺ໂຕ ປນສ຺ສ ເອໂກເຍວ។ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ທານາທີນິ ປຸຄ຺ຄານິ ກຕ຺ວາ ກາລກໂຕ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ។ ອຖສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ວີຖິ ອາວຣິຕ຺ວາ ມຓ຺ຑປໍ ກາເຣຕ຺ວາ ມຫາຊນປຣິວຸໂຕ ນິສີທິຕ຺ວາ ສຸຣໍ ປາຕຸໍ ອາຣກິ។ ໂສ ລງ຺ຘນຘາວນນຈ຺ຈຄີຕາທີນິ ກໂຣນ຺ຕານໍ ສຫສ຺ສໍ ສຫສ຺ສໍ ທທມາໂນ ອິຕ຺ຖິໂສຕ຺ຑສຸຣາໂສຕ຺ຑມໍສໂສຕ຺ຑາທິກາວໍ ອາປ຺ຊ຺ຊິຕ຺ວາ ‘‘ກ຺ວ ຄີຕໍ, ກ຺ວ ນຈ຺ຈໍ, ກ຺ວ ວາທິຕ’’ນ຺ຕິ ສມຊ຺ຊຕ຺ຖິໂກ ປມຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ອາທິຕ຺ຑນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ຈຕ຺ຕາລີສໂກຜິຘນໍ ອຸປໂກຄປຣິໂກຄູປກຣຓານິ ຈ ວິນາເສຕ຺ວາ ທຸຄ຺ຄໂຕ ກປໂຓ ປີໂລຕິກໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ວິຈຣິ។ ສກ຺ໂກ ອາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ທຸຄ຺ຄຕກາວໍ ຄຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕເປເມນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ສພ຺ພການມທໍ ກຸມ຺ກໍ ທຕ຺ວາ ‘‘ຕາຕ, ຍຖາ ອຍໍ ກຸມ຺ໂກ ນ ກິຊ຺ຊຕິ, ຕຖາ ນໍ ຣກ຺ຂ, ອິມສ຺ມີ ເຕ ສຕິ ຘນສ຺ສ ປຣິຈ຺ເຆໂທ ນາມ ນ ກວິສ຺ສຕິ, ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ໂຫຫີ’’ຕິ ໂອວທິຕ຺ວາ ເທວໂລກເມວ ຄໂຕ។ ຕໂຕ ປຏ຺ຖາຍ ສຸຣໍ ປິວນ຺ໂຕ ວິຈຣິ។ ອເຖກທິວສໍ ມຕ຺ໂຕ ຕໍ ກຸມ຺ກໍ ອາກາເສ ຂິປິຕ຺ວາ ສມ຺ປຊິຈ຺ຉນ຺ໂຕ ເອກວາຣໍ ວິຣຊ຺ຊິ , ກຸມ຺ໂກ ກູມິຍໍ ປຕິຕ຺ວາ ກິຊ຺ຊິ។ ຕໂຕ ປຏ຺ຖາຍ ປຸນ ທລິທ຺ໂທ ຫຸຕ຺ວາ ປີໂລຕິກໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ກປາລຫຕ຺ໂຖ ກິກ຺ຂໍ ຈຣນ຺ໂຕ ປຣກຸຜ຺ຜໍ ນິສ຺ສາຍ ກາລມກາສີ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ –

໑໔໑។

‘‘ສພ຺ພກາມຫທໍ ກຸມ຺ກໍ, ກຸຝໍ ລທຸຌານ ຌຸຕ຺ຕໂກ;

ຍາວ ນໍ ອນຸປາເລຕິ, ຕາວ ໂສ ສຸຂເມເຌຕີຯ

໑໘໔ຯ

‘‘ຍທາ ມຕ຺ໂຕ ຈ ທິຕ຺ໂຕ ຈ, ປ຺ມາທາ ກຸມ຺ການພ຺ຠິທາ;

ຕທາ ນຄ຺ໂຄ ຈ ໂປ຺ຕ຺ໂຖ ຈ, ປ຺ຈ຺ຉາ ພາໂລ ວິຫລ຺ລຕິຯ

໑໘໕ຯ

‘‘ເອວເມວ ໂຍ ຌນໍ ລທ຺ຌາ, ປ຺ມຕ຺ໂຕ ປຣິຠຸລ຺ຊຕິ;

ປ຺ຈ຺ຉາ ຕປ຺ປຕິ ທຸມ຺ເມໂຘ, ກຸຝໍ ຠິຕ຺ວາວ ຌຸຕ຺ຕໂກ’’ຕິຯ –

ອິມາ ອຠິສມ຺ພຸທ຺ຘຄາຖາ ວຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິຯ

ຕຕ຺ຖ ສພ຺ພກາມຫທນ຺ຕິ ສພ຺ເພ ວຕ຺ຖຸກາເມ ທາຕຸໍ ສມຕ຺ຖໍ ກຸມ຺ກໍຯ ກຸຝນ຺ຕິ ກຸມ຺ກເວວຈນໍຯ ຍາວາຕິ ຍຕ຺ຕກໍ ກາລໍຯ ອນຸປາເລຕີຕິ ໂຍ ໂກຈິ ເອວຣູປໍ ລຠິຕ຺ວາ ຍາວ ຣກ຺ຂຕິ, ຕາວ ໂສ ສຸຂເມເຌຕີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ມຕ຺ໂຕຈ ທິຕ຺ໂຕ ຈາຕິ ສຸຣາມເທນ ມຕ຺ໂຕ ທປ຺ເປນ ທິຕ຺ໂຕຯ ປ຺ມາທາ ກຸມ຺ການພ຺ຠິທາຕິ ປ຺ມາເທນ ກຸມ຺ກໍ ຠິນ຺ທິຯ ນຄ຺ໂຄ ຈ ໂປ຺ຕ຺ໂຖ ຈາຕິ ກທາຈິ ນຄ຺ໂຄ, ກທາຈິ ໂປ຺ຕ຺ຖກປີໂລຕິກາຍ ນິວຕ຺ຖຕ຺ຕາ ໂປ຺ຕ຺ໂຖຯ ເອວເມວາຕິ ເອວໍ ເອວຯ ປ຺ມຕ຺ໂຕຕິ ປ຺ມາເທນຯ ຕປ຺ປຕີຕິ ໂສຈຕິຯ

‘‘ຕທາ ສຸຣາຘຝເກາຫໂກ ຌຸຕ຺ໂຕ ເສຝ຺ຖິກາຄິເນຍ຺ໂຍ ອໂຫສິ, ສກ຺ໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ສຸຣາຘຝຊາຕກວຕ຺ຌນາ ປ຺ຖມາຯ

[໔໙໔] ໒ຯ ສຸປ຺ຕຕຊາຕກວຕ຺ຌນາ

ພາຣາຌສ຺ຍໍ, ມຫາຣາຊາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ພິມ຺ພາເທວິຍາ ສາຣິປ຺ຸຕ຺ຕຕ຺ເຖເຣນ ທິນ຺ນໍ ໂຣຫິຕມຈ຺ຉຣສໍ ນວສປ຺ປິມິສ຺ສກໍ ສາລິກຕ຺ຕໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ວຕ຺ຖຸ ເຫຝ຺ຖາ ກຖິຕອພ຺ພນ຺ຕຣຊາຕເກ (ຊາຯ ໑ຯ໕ຯໜ໑-ໜ໕) ວຕ຺ຖຸສທິສເມວຯ ຕທາປິ ທິ ເຖຣິຍາ ອຸທຣວາໂຕ ກຸປ຺ປິ, ຣາຫຸລກຸມາໂຣ ເຖຣສ຺ສ ອາຈິກ຺ຂິຯ ເຖໂຣ ຕໍ ອາສນສາລາຍໍ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ໂກສລຣຖ຺ໂຍ ນິເວສນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂຣຫິຕມຈ຺ຉຣສໍ ນວສປ຺ປິມິສ຺ສກໍ ສາລິກຕ຺ຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອທາສິຯ ໂສ ອາຫຣິຕ຺ວາ ມາຕຸ ເຖຣິຍາ ອທາສິ, ຕສ຺ສາ ກຸຕ຺ຕມຕ຺ຕາຍ ອຸທຣວາໂຕ ປຝິປ຺ປສ຺ສມ຺ຠິຯ ຣາຊາ ປຸຣິເສ ເປເສຕ຺ວາ ປຣິຄຄຕ຺ຫາເປຕ຺ວາ ຕໂຕ ປຝ຺ຖາຍ ເຖຣິຍາ ຕຖາຣູປໍ ກຕ຺ຕໍ ອທາສິຯ ອເຖກທິວສໍ ຠິກ຺ຂູ ຌມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຝ຺ຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ ຌມ຺ມເສນາປຕິ, ເຖຣີ ເອວຣູເປນ ນາມ ໂກຊເນນ ສນ຺ຕປ຺ເປສີ’’ຕິຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ ສາຣິປ຺ຸຕ຺ໂຕ ຣາຫຸລມາຕາຍ ປຕ຺ຖິຕໍ ເທຕິ, ປ຺ຸພ຺ເພປິ ອທາສິເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຌສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ກາກໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ອສີຕິຍາ ກາກສຫສ຺ສານໍ ເຊຝ຺ຖໂກ ສຸປ຺ຕໂຕ ນາມ ກາກຣາຊາ ອໂຫສິ, ອຄ຺ຄມເຫສີ ປນສ຺ສ ສຸຜສ຺ສາ ນາມ ກາກີ ອໂຫສິ, ເສນາປຕິ ສຸມ຺ໂຂ ນາມຯ ໂສ ອສີຕິຍາ ກາກສຫສ຺ເສຫິ ປຣິວຸໂຕ ພາຣາຌສີ ອຸປນິສ຺ສາຍ ວສິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ສຸຜສ຺ສໍ ອາທາຍ ໂຄຈຣໍ ປຣິເຍສນ຺ໂຕ ພາຣາຌສິຣຖ຺ໂຍ ມຫານສມຕ຺ຖເກນ ອຄມາສິຯ ສູໂທ ຣຖ຺ໂຍ ນານາມຈ຺ຉມໍສວິກຕິປຣິວາຣໍ ໂກຊນໍ ສມ຺ປາເທຕ຺ວາ ໂຖກໍ ກາຊ

ນາມິ ວິວຣິຕ຺ວາ ອຸສ຺ມໍ ປໍລາເປນ຺ໂຕ ອຍ຺ຖາສິ຺. ສຸຜສ຺ສາ ມຈ຺ຉມໍສຄນ຺ທໍ ຆາຍິຕ຺ວາ ຣາຊໂກຊນໍ ກຸຍ຺ຊິຕຸການາ ທຸຕ຺ວາ ຕໍ ທິວ ສໍ ອກເຖຕ຺ວາ ທຸຕິຍທິວເສ ‘‘ເອທິ, ກຫ຺ເຫ, ໂຄຈຣາຍ ຄມິສ຺ສາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ຕາ ‘‘ຕຸມ຺ເຫ ຄຈ຺ຉຖ, ມຍ຺ຫໍ ເອໂກ ໂທຫລຸໂອ ອຕ຺ຖິ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ກິທິໂສ ໂທຫລຸໂອ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ພາຣາຓສິຣຍ຺ໂລ ໂກຊນໍ ກຸຍ຺ຊິຕຸການາມ຺ທິ, ນ ໂຂ ປນ ສກ຺ກາ ມຍາ ຕໍ ລທ຺ຂຸໍ, ຕສ຺ມາ ຊີວິຕໍ ປຣິຈ຺ຈຊິສ຺ສາມິ, ເທວາ’’ຕິ ອາຫ຺. ໂພຜິສຕ຺ໂຕ ຈິນ຺ຕຍມາໂນ ນິສີທິ຺. ສຸມຸໂຂ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກິ, ມຫາ ຣາຊ, ອນຕ຺ຕມໂນສີ’’ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິ, ຣາຊາ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສິ຺. ເສນາປຕິ ‘‘ມາ ຈິນ຺ຕຍິ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິ ເຕ ອຸໂກປິ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ‘‘ອຊ຺ຊ ຕຸມ຺ເຫ ອິເຜວ ໂຫຖ, ມຍໍ ກຕ຺ຕໍ ອາຫຣິສ຺ສາມາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ຺.

ໂສ ກາເກ ສນ຺ນິປາເຕຕ຺ວາ ຕໍ ກາຣຕໍ ກເຖຕ຺ວາ ‘‘ເອຖ ກຕ຺ຕໍ ອາຫຣິສ຺ສາມາ’’ຕິ ກາເກຫິ ສທ຺ຜິ ພາຣາຓສິ ປວິສິຕ຺ວາ ມຫານ ສສ຺ສ ອວິທູເຣ ກາເກ ວຄ຺ເຄ ວຄ຺ເຄ ກຕ຺ວາ ຕສ຺ມິ ຕສ຺ມິ ຖາເນ ອາຣກ຺ຂຕ຺ຖາຍ ຖເປຕ຺ວາ ສຍໍ ອຍ຺ຖທິ ກາກໂຍເຜທິ ສທ຺ຜິ ມ ຫານສຉທເນ ນິສີທິ ຣຍ຺ໂລ ກຕ຺ຕຫຣຕາການໍ ໂອໂລກຍມາໂນ຺. ເຕ ຈ ກາເກ ອາຫ – ‘‘ອຫໍ ຣຍ຺ໂລ ກຕ຺ເຕ ຫຣິຍມາເນ ກາຊ ນານິ ປາເຕສ຺ສາມິ, ກາຊເນສຸ ປຕິເຕສຸ ມຍ຺ຫໍ ຊີວິຕໍ ນຕ຺ຖິ, ຕຸມ຺ເຫສຸ ຈຕ຺ຕາໂຣ ຊນາ ມຸຂປູຣໍ ກຕ຺ຕໍ, ຈຕ຺ຕາໂຣ ມຈ຺ຉມໍສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເນຕ຺ວາ ສຸປຕ຺ຕໍ ສປ຺ຊາປຕິກໍ ກາກຣາຊານໍ ໂກເຊຖ, ‘ກຫໍ ເສນາປຕີ’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘ປຈ຺ຉໂຕ ເອທີຕີ’ຕິ ວເທຍ຺ຍາຖາ’’ຕິ຺. ອຖ ສູໂທ ຣຍ຺ໂລ ໂກຊນວິກຕີ ສມ຺ປາເທຕ຺ວາ ກາເຊນ ຄເຫຕ຺ວາ ຣາຊກຸລໍ ປາຍາສິ຺. ຕສ຺ສ ຣາຊງ຺ຄຕໍ ຄຕກາເລ ກາກເສນາປ ຕິ ກາການໍ ສຍ຺ຍໍ ທຕ຺ວາ ສຍໍ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ກຕ຺ຕຫາຣກສ຺ສ ອຸເຣ ນິສີທິຕ຺ວາ ນຂປຍ຺ຊເຣນ ປຫຣິຕ຺ວາ ກຕາຍຖຄສທິເສນ ຕຸຕ຺ເຫນ ນາສຖ຺ຄມສ຺ສ ອກິຫນ຺ຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຖາຍ ທ຺ວີທິ ປກ຺ເຂຫິ ມຸຂມສ຺ສ ປີທທິ຺. ຣາຊາ ມຫາຕເລ ຈງ຺ກມນ຺ໂຕ ມຫາວາຕປາ ເນນ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ຕໍ ກາກສ຺ສ ກິຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ກຕ຺ຕຫາຣກສ຺ສ ສທ຺ທໍ ທຕ຺ວາ ‘‘ໂກ ກຕ຺ຕກາຣກ, ກາຊນານິ ຉທ຺ເຫຕ຺ວາ ກາກເມວ ຄຕ຺ຫາ’’ຕິ ອາຫ຺. ໂສ ກາຊນານິ ຉທ຺ເຫຕ຺ວາ ກາກໍ ທລ຺ຫໍ ຄຕ຺ຫິ຺. ຣາຊາປິ ນໍ ‘‘ອິໂຕ ເອທິ’’ຕິ ອາຫ຺.

ຕສ຺ມິ ຂເຕ ກາກາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປໂຫນກໍ ກຸຍ຺ຊິຕ຺ວາ ເສສໍ ວຸຕ຺ຕນິຍາເມເນວ ຄເຫຕ຺ວາ ອຄມິສ຺ຸ. ຕໂຕ ເສສາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ເສສໍ ກຸຍ຺ຊິສ຺ຸ. ເຕປິ ອຍ຺ຖ ຊນາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ສປ຺ຊາປຕິກໍ ໂກເຊສຸໍ, ສຸຜສ຺ສາຍ ໂທຫລຸໂອ ວູປສມິ຺. ກຕ຺ຕ ຫາຣໂກ ກາກໍ ຣຍ຺ໂລ ອຸປເນສິ຺. ອຖ ນໍ ຣາຊາ ປ຺ຸຈ຺ຉິ – ‘‘ໂກ ກາກ, ຕ຺ວໍ ມມຍ຺ຈ ນ ລຊ຺ຊີ, ກຕ຺ຕຫາຣກສ຺ສ ຈ ນາສໍ ຂຕ຺ເຫສີ, ກຕ຺ຕກາຊນານິ ຈ ກິນ຺ທິ, ອຕ຺ຕໂນ ຈ ຊີວິຕໍ ນ ຣກ຺ຂິ, ກສ຺ມາ ເອວຣູປໍ ກມ຺ມມກາສີ’’ຕິ? ກາໂກ ‘‘ມຫາຣາຊ, ອມ຺ຫາກໍ ຣາຊາ ພາຣາຓສີ ອຸປນິສ຺ສາຍ ວສຕິ, ອຫມສ຺ສ ເສນາປຕິ, ຕສ຺ສ ສຸຜສ຺ສາ ນາມ ກຣິຍາ ໂທຫລຸອິນີ ຕຸມ຺ຫາກໍ ໂກຊນໍ ກຸຍ຺ຊິຕຸການາ, ຣາຊາ ຕສ຺ສາ ໂທຫລໍອໍ ມຍ຺ຫໍ ອາຈິກ຺ຂິ຺. ອຫໍ ຕຕ຺ເຖວ ມມ ຊີວິຕໍ ປຣິຈ຺ຈຊິຕ຺ວາ ອາຄໂຕ, ອິທານິ ເມ ຕສ຺ສາ ໂກຊນໍ ເປສິຕໍ, ມຍ຺ຫໍ ມໂນຣໂຖ ມຕ຺ຖກໍ ປຕ຺ໂຕ, ອິມິນາ ກາຣເຕນ ມຍາ ເອວຣູປໍ ກມ຺ມໍ ກຕ’’ນ຺ຕິ ທີເປນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອາຫ຺.

໑໘໔຺.

‘‘ພາຣາຓສ຺ຍໍ ມຫາຣາຊ, ກາກຣາຊາ ນິວາສໂກ;

ອສີຕິຍາ ສຫສ຺ເສຫິ, ສຸປຕ຺ໂຕ ປຣິວາຣິໂຕ຺.

໑໘໕຺.

‘‘ຕສ຺ສ ໂທຫລຸອິນີ ກຣິຍາ, ສຸຜສ຺ສາ ກກ຺ຂິຕຸມິຈ຺ຉຕິ;

ຣຍ຺ໂລ ມຫານເສ ປກ຺ກໍ, ປຈ຺ຈຄ຺ຆໍ ຣາຊໂກຊນໍ຺.

໑໘໖຺.

‘‘ເຕສາຫໍ ປຫິໂຕ ທູໂຕ, ຣຍ຺ໂລ ຈມ຺ຫິ ອິຜາຄໂຕ;

ກຕ຺ຕຸ ອປຈິຕິ ກຸມ຺ມິ, ນາສາຍມກຣໍ ວຓ’’ນ຺ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ພາຣາຓສຸຍນ຺ຕິ ພາຣາຓສິຍໍ. ນິວາສໂກຕິ ນິພທ຺ສວສນໂກ. ປກ຺ກນ຺ຕິ ນານປ຺ປກາເຣນ ສມ຺ປາທິຕໍ. ເກຈິ ''ສີທ຺ຸສ''ນ຺ຕິ ສຊ຺ຊາຍນ຺ຕິ. ປຈ຺ຈຕ຺ຆນ຺ຕິ ອພ຺ກຸຕ຺ຫໍ ອປາຣິວາສິກໍ, ມຈ຺ຉມໍສວິກຕິສຸ ວາ ປຈ຺ເຈກໍ ມຫຕ຺ຆໍ ເອຕ຺ຖາຕິ ປຈ຺ຈຕ຺ຆໍ. ເຕສາຫໍ ປຫິໂຕ ທູໂຕ, ຣຄ຺ໂຄ ຈມ຺ຫິ ອິສາຄໂຕຕິ ເຕສໍ ອຸກິນ຺ນມ຺ປີ ອຫໍ ທູໂຕ ອາຄຕ຺ຕິກໂຣ ຣຄ຺ໂຄ ຈ ອມ຺ຫິ ປຫິໂຕ, ຕສ຺ມາ ອິສ ອາຄໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ. ກຕ຺ຕຸ ອປ຺ຈິຕິ ກຸມ຺ມິຕິ ສ຺ວາຫໍ ເອວໍ ອາຄໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ກຕ຺ຕຸ ອປ຺ຈິຕິ ສກ຺ກາຣສມ຺ມານໍ ກໂຣມິ. ນາສາຍມກຣໍ ວຓນ຺ຕິ, ມຫາຣາຊ, ອິມິນາ ກາຣເຓນ ຕຸມ຺ເຫ ຈ ອຕ຺ຕໂນ ຈ ຊີວິຕໍ ອຄເຕຕ຺ວາ ກຕ຺ຕກາຊນໍ ປາຕາເປຕຸໍ ກຕ຺ຕຫາຣກສ຺ສ ນາສາຍ ມຸຂຕ຺ຕຫເກນ ວຓໍ ອກາສີ, ມຍາ ອຕ຺ຕໂນ ຣຄ຺ໂຄ ອປ຺ຈິຕິ ກຕາ, ອິທານິ ຕຸມ຺ເຫ ຍໍ ອິຈ຺ຉຖ, ຕໍ ທຕ຺ຫໍ ກໂຣຖາຕິ.

ຣາຊາ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ''ນຍໍ ຕາວ ມນຸສ຺ສກູຕານໍ ມຫນ຺ຕໍ ຍສໍ ທຕ຺ວາ ອມ຺ຫາກໍ ສຸທ຺ຊເຊ ກາຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມ, ຄາມາທີນິ ທທມານາປີ ອມ຺ຫາກໍ ຊີວິຕທາຍກໍ ນ ລກາມ, ອຍໍ ກາໂກ ສມາໂນ ອຕ຺ຕໂນ ຣຄ຺ໂຄ ຊີວິຕໍ ປຣິຈ຺ຈຊຕິ, ອຕິວິຍ ສປ຺ປຸຣິໂສ ມຣຸຣສ຺ສໂຣ ຘມ຺ມກາຖິໂກ''ຕິ ຄຸເຓສຸ ປສີທິຕ຺ວາ ຕໍ ເສຕຈ຺ຉຕ຺ເຕນ ປູເຊສີ. ໂສ ອຕ຺ຕນາ ລທ຺ເຘນ ເສຕຈ຺ຉຕ຺ເຕນ ຣາຊານເມວ ປູເຊຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ຄຸເຓ ກເຖສີ. ຣາຊາ ນໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ອຸກິນ຺ນມ຺ປີ ເຕສໍ ອຕ຺ຕໂນ ໂກຊນນິຍາເມນ ກຕ຺ຕໍ ປຍ຺ຖເປສີ, ເສສກາການໍ ເທວສິກໍ ເອກໍ ຕຓ຺ຑຸລມ຺ພຓໍ ປຈາເປສີ, ສຍຄ຺ຈ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ໂອວາເທ ຖຕ຺ວາ ສພ຺ພສຕ຺ຕານໍ ອກຍໍ ທຕ຺ວາ ປຄ຺ຈ ສີລານິ ຣກ຺ຂິ. ສຸປຕ຺ຕກາໂກວາໂທ ປນ ສຕ຺ຕ ວສ຺ສສຕານິ ປວຕ຺ຕິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ''ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ສຸມ຺ໂຂ ເສນາປຕິ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ, ສຸຜສ຺ສາ ຣາຫຸລມາຕາ, ສຸປຕ຺ໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ''ນ຺ຕິ.

ສຸປຕ຺ຕຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທຸຕິຍາ.

[໔໙໓] ໓. ກາຍນິພ຺ພິນ຺ທຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຟຸຝ຺ຖສ຺ສ ເມຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຄ຺ຄຕຣໍ ປຸຣິສໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີ. ສາວຕ຺ຖິຍໍ ກິເຣໂກ ປຸຣິໂສ ປຕ຺ຑຸໂຣເຄນ ອຝ຺ຝິໂຕ ເວຊ຺ເຊຫິ ປຜິກ຺ຂິຕ຺ໂຕ. ປຸຕ຺ຕທາໂຣປິສ຺ສ ''ໂກ ອິມໍ ປຜິຊຄ຺ຄິຕຸໍ ສກ຺ໂກຕີ''ຕິ ຈິນ຺ເຕສີ. ຕສ຺ສ ເອຕທໂຫສິ – ''ສຈາຫໍ ອິມມ຺ຫາ ໂຣຄາ ວຸຝ຺ຖຫິສ຺ສາມິ, ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ''ຕິ. ໂສ ກຕິປາເຫເນວ ກິຄ຺ຈິ ສປ຺ປາຍໍ ລກິຕ຺ວາ ອໂຣໂຄ ຫຸຕ຺ວາ ເຊຕວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ຍາຈິ. ໂສ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊ຺ຊຄ຺ຈ ອຸປສມ຺ປທຄ຺ຈ ລກິຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ. ອເຖກທິວສໍ ກິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຝ຺ຖາເປສຸໍ – ''ອາວຸໂສ, ອສຸໂກ ນາມ ປຕ຺ຑຸໂຣຄີ 'ອິມມ຺ຫາ ໂຣຄາ ວຸຝ຺ຖິໂຕ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ'ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິໂຕ ເຈວ ອຣຫຕ຺ຕຄ຺ຈ ປຕ຺ໂຕ''ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ''ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ''ຕິ . ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ''ອິມາຍ ນາມາ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທານິ ອຍເມວ; ປຸພ຺ເພ ປຓ຺ຑິຕາປີ ເອວໍ ວຕ຺ວາ ໂຣຄາ ວຸຝ຺ຖາຍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວຸທ຺ຘິມກໍສູ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ກຸຝຸມ຺ພໍ ສຓ຺ຖເປຕ຺ວາ ວສນ຺ໂຕ ປຕ຺ຑຸໂຣຄີ ອໂຫສິ. ເວຊ຺ຊາປີ ປຜິຊຄ຺ຄິຕຸໍ ນາສກ຺ຂິສຸ, ປຸຕ຺ຕທາໂຣປິສ຺ສ ວິປ຺ປຜິສາຣີ ອໂຫສິ. ໂສ ''ອິມມ຺ຫາ ໂຣຄາ ວຸຝ຺ຖິໂຕ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ''ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ກິຄ຺ຈິເທວ ສປ຺ປາຍໍ ລກິຕ຺ວາ ອໂຣໂຄ ຫຸຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອກິຄ຺ຄາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ຊ຺ານສຸເຂນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ''ເອຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ເອວຣູປໍ ສຸຂໍ ນາມ ນາລຕ຺ຖ''ນ຺ຕິ ອຸທານໍ ອຸທາເນນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອາຫ –

໑໔໗.

''ຟຸຝ຺ຖສ຺ສ ເມ ອຄ຺ຄຕເຣນ ພ຺ຍາຘິນາ, ໂຣເຄນ ພາລ຺ຫໍ ທຸຂິຕສ຺ສ ຣຸປ຺ປໂຕ;

ປຣິສ຺ສຕິ ຂິປ຺ປມິທໍ ກລ຺ເອວຣໍ, ປຸປ຺ຜໍ ຍຖາ ປໍສຸນິ ອາຕເປ ກຕໍ.

໑໘໗.

‘‘ອຊຸລຸສົ ຊຸລຸສງຂາຕົ, ອສຸຈີ ສຸຈິສມຸມຕົ;

ນານາກຸຕປປຣິປູຣໍ, ຊຸລຸສຣູປໍ ອປສຸສໂຕ.

໑໘໙.

‘‘ສິຣຕຸຖໍ ອາຕຸຣໍ ປູຕິກາຍໍ, ເຊຖຸຈຸລີຍໍ ອສຸສຸຈີ ພຸຍາສິສມຸມໍ;

ຍຕຸຖປຸປມຕຸຕາ ອສົມຸຈຸລິຕາ ປຊາ, ຫາເປນຸຕິ ມຄຸຄໍ ສຸຄຕູປປຕຸຕິຍາ’’ຕິ.

ຕຕຸຖ ອລຸລຕເຣນາຕິ ອຝຸຕຸນວຸຕິຍາ ໂຣເຄສຸ ເອເກນ ປຕຸຫຸໂຣຄພຸຍາສິນາ. ໂຣເຄນາຕິ ຣຸຊຸຊນສກາວຕຸຕາ ເອວໍລທຸສນາ ເມນ. ຣຸປຸປໂຕຕິ ພລຸຍິຍມານສຸສ ປີລຸອິຍມານສຸສ. ປໍສຸນີ ອາຕເປ ກຕນຸຕິ ຍຖາ ອາຕເປ ຕຕຸຕວາລີກາຍ ຄຸປີຕໍ ສຸຂຸມປຸປຸຜໍ ປຣິສຸສເສຍຸຍ, ເອວໍ ປຣິສຸສສຕີຕິ ອຕຸໂຖ.

ອຊຸລຸສົ ຊຸລຸສງຂາຕນຸຕິ ປຝິກູລໍ ອມນາປເມວ ພາລານໍ ມນາປນຸຕິ ສງຂໍ ຄຕໍ. ນານາກຸຕປປຣິປູຣນຸຕິ ເກສາທີຫິ ທຸວຕຸຕິສາຍ ກຸຕເປຫິ ປຣິປຸຕຸຕໍ . ຊຸລຸສຣູປໍ ອປສຸສໂຕຕິ ອປສຸສນຸຕສຸສ ອນຸລພາລປຸຖຸຊຸຊນສຸສ ມນາປໍ ສາລຸຣູປໍ ປຣິໂກຄສກາວໍ ຫຸຕຸວາ ອຸປຝຸຖາຕິ, ‘‘ອກຸຂີມຸຫາ ອກຸຂິຄູຖໂກ’’ຕິອາທິນາ ນເຍນ ປກາສິໂຕ ອສຸກສກາໂວ ພາລານໍ ນ ອຸປຝຸຖາຕິ.

ອາຕຸຣນຸຕິ ນິຈຸຈຄິລານໍ. ອສົມຸຈຸລິຕາຕິ ກິເລສມຸຈຸລາຍ ອຕິວີຍ ມຸຈຸລິຕາ. ປຊາຕິ ອນຸລພາລປຸຖຸຊຸຊນາ. ຫາເປນຸຕິ ມຄຸຄໍ ສຸຄຕູປປຕຸຕິຍາຕິ ອີມສຸມີ ປູຕິກາເຍ ລຄຸຄາ ລຄຸຄິຕາ ຫຸຕຸວາ ອປາຍມຄຸຄໍ ປູເຣນຸຕາ ເທວມນຸສຸສເກຫາຍ ສຸຄຕິອຸປປຕຸຕິຍາ ມຄຸຄໍ ປຣິຫາເປນຸຕິ.

ອິຕິ ມຫາສຕຸໂຕ ນານປຸປກາເຣນ ອສຸຈິກາວລຸຈ ນິຈຸຈາຕຸຣກາວລຸຈ ປຣິຄຸຄຕຸໜນຸໂຕ ກາເຍ ນິພຸພິນຸທິຕຸວາ ຍາວຊີວໍ ຈຕຸຕາໂຣ ພຸຣຫຸມວິຫາເຣ ກາເວຕຸວາ ພຸຣຫຸມໂລກປຣາຍໂຕ ອໂຫສິ.

ສຕຸຖາ ອີມໍ ລມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມລາເນສິ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ພຫຸຊນາ ໂສຕາປຕຸຕິຝລາທີນິ ປາປຸຕີສຸ. ‘‘ຕທາ ຕາປໂສ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນຸຕິ.

ກາຍນິພຸພິນຸທຊາຕກວຕຸຕນາ ຕຕິຍາ.

[໔໙໔] ໔. ຊມຸພຸຂາທກຊາຕກວຕຸຕນາ

ໂກຍໍ ພິນຸທຸສຸສໂຣ ວຄຸຄູຕິ ອີທໍ ສຕຸຖາ ເວລຸວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເທວທຕຸຕໂກກາລິເກ ອາຣພຸກ ກເຖສິ. ຕທາ ຫິ ເທວທຕຸເຕ ປຣິຫີນລາກສກຸກາເຣ ໂກກາລິໂກ ກຸລານິ ອຸປສງກມິຕຸວາ ‘‘ເທວທຕຸຕຕຸເຖໂຣ ນາມ ມຫາສມຸມຕປເວຕິຍາ ໂອກຸກາກຣາຊວໍເສ ຊາໂຕ ອສມຸກິນຸນຂຕຸຕິຍວໍເສ ວຫຸຒິໂຕ ຕິປີຝກລໂຣ ຊານລາກີ ມລຸຣກໂຖ ລມຸມກຖິໂກ, ເທຖ ກໂຣຖ ເຖຣສຸສາ’’ຕິ ເທວທຕຸຕສຸສ ວຕຸຕໍ ກາສຕິ. ເທວທຕຸໂຕປິ ‘‘ໂກກາລິໂກ ອຸທິຈຸຈພຸຣາຫຸມຕກຸລາ ນິກຸຂມິຕຸວາ ປພຸພຊິໂຕ ພຫຸສຸສຸໂຕ ລມຸມກຖິໂກ, ເທຖ ກໂຣຖ ໂກກາລິກສຸສາ’’ຕິ ໂກກາລິກສຸສ ວຕຸຕໍ ກາສຕິ. ອິຕິ ເຕ ອລຸລມລຸລສຸສ ວຕຸຕໍ ກາສິຕຸວາ ກຸລພເຣສຸ ກຸລຸຊນຸຕາ ວິຈຣນຸຕິ. ອເຖກທິວສໍ ລມຸມສກາຍໍ ກິກຸຂູ ກຖໍ ສມຸຝຸຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ ເທວທຕຸຕໂກກາລິກາ, ອລຸລມລຸລສຸສ ອກູຕຄຸຕເກ ກເຖຕຸວາ ກຸລຸຊນຸຕາ ວິຈຣນຸຕີ’’ຕິ. ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ’’ຕິ ປຸຈຸລິຕຸວາ ‘‘ອີມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ອີທາເນວ ເຕ ອລຸລມລຸລສຸສ ອກູຕຄຸຕເກ ກເຖຕຸວາ ກຸລຸຊນຸຕິ, ປຸພຸເພປິ ກຸລຸຊີສຸເຍວາ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອຍ຺ຍາຍຕນສ຺ມິໍ ຊມ຺ພຸວນສຓ຺ເຑ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຯ ຕຕ຺ເຣໂກ ກາໂກ ຊມ຺ພຸສາຂາຍ ນິສິນ຺ໂນ ຊມ຺ພຸປກ຺ການິ ຂາທຕິຯ ອເຖໂກ ສິງ຺ຄາໂລ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຸທ຺ຘໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ກາກໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ຍນ຺ນູນາຫໍ ອິມສ຺ສ ອຠູຕຄຸຓກຖໍ ກເຖຕ຺ວາ ຊມ຺ພູນິ ຂາເທຍ຺ຍ’’ນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ວຓ຺ຓໍ ກເຖນ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໖໐ຯ

‘‘ໂກຍໍ ພິນ຺ທຸສ຺ສໂຣ ວຄ຺ຄຸ, ສຣວນ຺ຕານມຸຕ຺ຕໂມ;

ອຈ຺ຈຸໂຕ ຊມ຺ພຸສາຂາຍ, ໂມຣຈ຺ຉາໂປວ ກູຊຕີ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ພິນ຺ທຸສ຺ສໂຣຕິ ພິນ຺ທຸນາ ອວິສາເຣນ ປິຓ຺ຑິເຕນ ສເຣນ ສມນ຺ນາຄໂຕຯ ວຄ຺ຄູຕິ ມຘຸຣສທ຺ໂທຯ ອຈ຺ຈຸໂຕຕິ ນ ຈຸໂຕ ສນ຺ນິສິນ຺ໂນຯ ໂມຣຈ຺ຉາໂປວ ກູຊຕີຕິ ຕຣຸຓໂມໂຣວ ມນາເປນ ສທ຺ເທນ ‘ໂກ ນາເມໂສ ກູຊຕີ’’ຕິ ວທຕິຯ

ອຖ ນໍ ກາໂກ ປຏິປສໍສນ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໖໑ຯ

‘‘ກຸລປຸຕ຺ໂຕວ ຊານາຕິ, ກຸລປຸຕ຺ຕໍ ປສໍສິຕຸໍ;

ພ຺ຍຄ຺ຆຈ຺ຉາປສຣີວຓ຺ຓ, ຠຸຍ຺ຊ ສມ຺ມ ທທາມິ ເຕ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ພ຺ຍຄ຺ຆຈ຺ຉາປສຣີວຓ຺ຓາຕິ ຕ຺ວໍ ອມ຺ຫາກໍ ພ຺ຍຄ຺ຆໂປຕກສມານວຓ຺ໂຓ ຂາຍສິ, ເຕນ ຕໍ ວທາມິ ອມ຺ໂຠ ພ຺ຍຄ຺ຆຈ຺ຉາປສຣີວຓ຺ຓຯ ຠຸຍ຺ຊ, ສມ຺ມ, ທທາມິ ເຕຕິ ວຍສ຺ສ ຍາວທຕ຺ຖໍ ຊມ຺ພຸປກ຺ການິ ຂາທ, ອຫໍ ເຕ ທທາມີຕິຯ

ເອວຍ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ຊມ຺ພຸສາຂໍ ຈາເລຕ຺ວາ ຜລານິ ປາເຕສິຯ ອຖ ຕສ຺ມິໍ ຊມ຺ພຸຣຸກ຺ເຂ ອຘິວຕ຺ຖາ ເທວຕາ ເຕ ອຸໂຠປິ ອຠູຕ ຄຸຓກຖໍ ກເຖຕ຺ວາ ຊມ຺ພູນິ ຂາທນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໖໒ຯ

‘‘ຈິຣສ຺ສໍ ວຕ ປສ຺ສາມິ, ມຸສາວາທີ ສມາຄເຕ;

ວນ຺ຕາທໍ ກຸຓປາທຍ຺ຈ, ອຍ຺ຍມຍ຺ຍໍ ປສໍສເກ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ວນ຺ຕາທນ຺ຕິ ປເຣສໍ ວນ຺ຕກຕ຺ຕຂາທກໍ ກາກໍຯ ກຸຓປາທຍ຺ຈາຕິ ກຸຓປຂາທກໍ ສິງ຺ຄາລຍ຺ຈຯ

ອິມຍ຺ຈ ປນ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ ສາ ເທວຕາ ເຠຣວຣູປາຣມ຺ມຓໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ເຕ ຕໂຕ ປລາເປສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ສິງ຺ຄາໂລ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ກາໂກ ໂກກາລິໂກ, ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ຊມ຺ພຸຂາທກຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຈຕຸຕ຺ຖາຯ

[໔໙໔] ໔។ ອນຸຕຊາຕກວຕຸຕນາ

ອຸສກາສເສວ ເຕ ຂນຸໂຕຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເຕເຍວ ທເວ ຊເນ ອາຣພຸກ ກເຖສີ។ ປຈຸຈຸປຸປນຸນວຕຸຖຸ ປຸຣິມສທິສເມວ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພທິສຕຸໂຕ ເອກສຸມີ ຄາມູປຈາເຣ ເອຣຕຸທຣຸກຸຂເທວຕາ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ។ ຕທາ ເອກສຸມີ ຄາມເກ ມຕໍ ຊຣຄຄວໍ ນິກຸກຫຸຓິຕຸວາ ຄາມທວາເຣ ເອຣຕຸທວເນ ລຫຸເທສຸໍ។ ເອໂກ ສີງຄາໂລ ອາຄນຸຕຸວາ ຕສຸສ ມໍສໍ ຂາທີ។ ເອໂກ ກາໂກ ອາຄນຸຕຸວາ ເອຣຕຸເທ ນິລີໂນ ຕໍ ທິສຸວາ ''ຍໍນູນາຫໍ ເອຕສຸສ ອກູຕຄຸຕາກຖໍ ກເຖຕຸວາ ມໍສໍ ຂາເທຍຍ''ນຸຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໓។

''ອຸສກາສເສວ ເຕ ຂນຸໂຕ, ສີຫສເສວ ວິຊມຸກິຕໍ;

ມິຄຣາຊ ນໂມ ຕຍຕຸຖຸ, ອປີ ກິຄຸຈິ ລກາມເສ''ຕິ។

ຕຕຸຖ ນໂມ ຕຍຕຸຖູຕິ ນໂມ ເຕ ອຕຸຖຸ។

ຕໍ ສຸຕຸວາ ສີງຄາໂລ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໔។

''ກຸລປຸຕຸໂຕວ ຊານາຕິ, ກຸລປຸຕຸຕໍ ປສໍສິຕຸໍ;

ມຍູຣຄີວສງກາສ, ອິໂຕ ປຣິຍາຫິ ວາຍສາ''ຕິ។

ຕຕຸຖ ອິໂຕ ປຣິຍາຫີຕິ ເອຣຕຸທໂຕ ໂອຕຣິຕຸວາ ອິໂຕ ເຍນາຫໍ, ເຕນາຄນຸຕຸວາ ມໍສໍ ຂາທາຕິ ວທຕິ។

ຕໍ ເຕສໍ ກິຣິຍໍ ທິສຸວາ ຣຸກຸຂເທວຕາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໔។

''ມິຄານໍ ສີງຄາໂລ ອນຸໂຕ, ປກຸຂີນໍ ປນ ວາຍໂສ;

ເອຣຕຸໂທ ອນຸໂຕ ຣຸກຸຂານໍ, ຕໂຍ ອນຸຕາ ສມາຄຕາ''ຕິ។

ຕຕຸຖ ອນຸໂຕຕິ ຫີໂນ ລາມໂກ។

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຂມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຫາເນສີ – ''ຕທາ ສີງຄາໂລ ເທວທຕຸໂຕ ອໂຫສີ, ກາໂກ ໂກກາລິໂກ, ຣຸກຸຂເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ''ນຸຕິ។

ອນຸຕຊາຕກວຕຸຕນາ ປຄຸຈມາ។

[໔໒໖] ໖. ສມຸທ຺ທຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ໂກ ນາຍນ຺ຕີ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຸປນນ຺ທຕ຺ເຖຣໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ໂສ ຫິ ມຫຕ຺ຯໂສ ມຫາຕຕ຺ໂຫ ອໂຫສິ, ສກຍປູເຣຫິ ປຈ຺ຈເຍຫິປິ ສນ຺ຕປ຺ເປຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ. ວສ຺ສູປນາຍິກກາເລ ທ຺ວິສ຺ ຕີສ຺ ວິຫາເຣສ຺ ວສ຺ສໍ ອຸປຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິ ອຸປາຫເນ ຖເປຕິ, ເອກສ຺ມິ ກຕ຺ຕຣຍຕ຺ຖິ, ເອກສ຺ມິ ອຸທກຕຸມ຺ພໍ. ເອກສ຺ມິ ສຍໍ ວສຕິ, ຊນປທວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຓິຕປຣິກ຺ຂາເຣ ພິກ຺ຂູ ທິສ຺ວາ ອຣິຍວໍສກຖໍ ກເຖຕ຺ວາ ເຕສໍ ປໍສຸກູລານິ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ເຕສໍ ຈີວຣານິ ຄຕ຺ຫາຕິ, ມຕ຺ຕິກາປຕ຺ເຕ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ມນາປມນາເປ ປຕ຺ເຕ ຖາລການິ ຈ ຄເຫຕ຺ວາ ຍານກໍ ປູເຣຕ຺ວາ ເຊຕວນໍ ອາຄຈ຺ຉຕິ. ອເຖກທິວສໍ ພິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສພາຍໍ ກຖໍ ສມຸຖ຺ຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ອຸປນນ຺ໂທ ສກຍປຸຕ຺ໂຕ ມຫຕ຺ຯໂສ ມຫິຈ຺ໂຉ ອຄ຺ເລສໍ ປຜິປຕ຺ຕີ ກເຖຕ຺ວາ ສມຓປຣິກ຺ຂາເຣນ ຍານກໍ ປູເຣຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉຕີ’’ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ພິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ອຍຸຕ຺ຕໍ, ພິກ຺ຂເວ, ອຸປນນ຺ເທນ ກຕໍ ປເຣສໍ ອຣິຍວໍສກຖໍ ກເຖນ຺ເຕນ, ປຖມຕຣໍ ຫິ ອຕ຺ຕນາ ອປ຺ປິຈ຺ເຉນ ຫຸຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາ ປເຣສໍ ອຣິຍວໍສ ກເຖຕຸໍ ວຍຕິ’’ຕິ.

‘‘ອຕ຺ຕານເມວ ປຖມໍ, ປຕິຣູເປ ນິເວສເຍ;

ອຖຄ຺ຄມນຸສາເສຍ຺ຍ, ນ ກິລິສ຺ເສຍ຺ຍ ປຓ຺ຑິໂຕ’’ຕິ. (ຘ. ປ. ໑໕໘) –

ອິມໍ ຘມ຺ມປເທ ຄາຖໍ ເທເສຕ຺ວາ ອຸປນນ຺ທໍ ຄຣຫິຕ຺ວາ ‘‘ນ, ພິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ ອຸປນນ຺ໂທ ມຫິຈ຺ໂຉ, ປຸພ຺ເພ ມຫາສມຸທ຺ເທປິ ອຸທກໍ ຣກ຺ຂິຕພ຺ພໍ ມຄ຺ຄີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ສມຸທ຺ທເທວຕາ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ອເຖໂກ ກາໂກ ສມຸທ຺ທສ຺ສ ອຸປຣິກາເຄ ວິຈຣນ຺ໂຕ ‘‘ສມຸທ຺ເທ ອຸທກໍ ປມາເຓນ ປິວຖ, ຣກ຺ຂນ຺ຕາ ປິວຖາ’’ຕິ ມຈ຺ຉສງ຺ຯສກຸຓສງ຺ເຯ ວາເຣນ຺ໂຕ ວາເຣນ຺ໂຕ ຈຣຕິ. ຕໍ ທິສ຺ວາ ສມຸທ຺ທເທວຕາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໔໖.

‘ໂກ ນາຍໍ ໂລຓໂຕຍສ຺ມິ, ສມນ຺ຕາ ປຣິຘາວຕິ;

ມຈ຺ເຉ ມກເຣ ຈ ວາເຣຕິ, ອູມີສຸ ຈ ວິຫຄ຺ຄຕີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ໂກ ນາຍນ຺ຕິ ໂກ ນຸ ອຍໍ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສມຸທ຺ທກາໂກ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໔໗.

‘‘ອນນ຺ຕປາຍີ ສກຸໂຓ, ອຕິຕ຺ໂຕຕິ ທິສາສຸໂຕ;

ສມຸທ຺ທໍ ປາຕຸມິຈ຺ຉາມິ, ສາຄຣໍ ສຣິຕໍປຕິ’’ນ຺ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ອຫໍ ອນນ຺ຕສາຄຣໍ ປາຕຸມິຈ຺ຉາມິ, ເຕນມ຺ຫິ ອນນ຺ຕປາຍີ ນາມ ສກຸໂຓ ມຫຕິຍາປິ ອປູຣຕິຍາ ຕຕ຺ຫາຍ ສມນ຺ນາຄຕຕ຺ຕາ ອຕິຕ຺ໂຕຕິປິ ອຫໍ ທິສາສຸ ສຸໂຕ ວິສ຺ສຸໂຕ ປາກໂຍ, ສ຺ວາຫໍ ອິມໍ ສກລສມຸທ຺ທໍ ສຸນ຺ທຣານໍ ຣຕນານໍ ອາກຣຕ຺ຕາ ສາຄເຣນ ວາ ຂຕຕ຺ຕາ ສາຄຣໍ ສຣິຕານໍ ປຕິກາເວນ ສຣິຕໍປຕິໍ ປາຕຸມິຈ຺ຉາມີຕິ.

ຕံ ສុຕ្វາ ສមុທ្ທເທວຕາ ຕតិយំ ຄາຖມាហ –

១៧៩។

‘‘ໂສ ອយំ ຫາຍតិ ເຈວ, ປູຣເຕ ຈ ມໂហທធិ;

ນາສ្ສ ນາຍតិ ປីតນ្ໂຕ, ອເປយ្យໂຍ ກិຣ ສາຄໂຣ’’តិ។

ຕត្ថ ໂສ ອយំ ຫາຍតិ ເຈວាតិ ອຸທកສ្ສ ໂອສក្កនເວລាយ ຫាយតិ, និក្ខមនເວລាយ ປູຣតិ។ ນាສ្ສ ນាយតីតិ ອស្ស ມ ຫາສមຸទ្ທស្ស ສເຈបិ ນំ ສກលໂລໂກ ປិເວຍ្យ, ຕថាបិ ‘‘ອិໂຕ ເອត្តកំ ນាມ ອຸທកំ ປីត’’ន្តិ ປរិយន្ໂຕ ນ ປញ្ញាຍតិ។ ອ ເປយ្យໂຍ ກិຣាតិ ເອໂສ ກិຣ ສាຄໂຣ ນ ສក្កា ເກនຈិ ອຸທកំ ເຂເປត្វា ປាតុន្តិ។

ເອវញ្ຈ ປន ວត្វា ສា ເກຣວរូបាຣម្មណំ ທស្ເສត្វា ສມុទ្ທກាកំ ປលាເປສិ។

ສត្ថា ອិមំ ធម្មເທສនំ ອាហរិត្វា ຊាតកំ ສໂມធាເນສិ – ‘‘តទា ສມុទ្ທກាໂក ອុប្បនន្ໂທ ອໂហសិ, ເທវតា ປន ອហເមវ ອໂហសិ’’ន្តិ។

ສមុទ្ទຊាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[៤៦៧] ៧។ ກាមវិលាបຊាតកវណ្ណនា

ອុច្ເຈសក្ກេ ເហមានាតិ ອិທំ ສត្ថា ເຊតវເນ វិហរន្ໂຕ ປុរាណទុតិយិកាបໂលភនំ ອារព្ភ ກເຖសិ។ ປច្ចុប្បន្នវត្ថុ ປុប្ផរត្តຊាតເក (ຊា។ ១។១។១៤៧) ກថិតំ, ອតីតវត្ថុ ອិន្ទ្រិយຊាតເក (ຊា។ ១។៨។៦០ ອាທໂយ) ອាវិភវិស្សតិ។ ຕំ ປន ປុរិសំ ຊីវន្តំ ສូເລ ອុត្តាເសសុំ។ ໂສ ຕត្ថ និសិន្ໂນ ອាកាເສន គច្ឆន្តំ ເອកំ ກាកំ ທិស្វា តាវឧម្ហបិ ຕំ ເວទនំ ອគណេត្វា ປិយກរិយាយ សាសនំ ເປເសតុំ ກាកំ ອាមន្តេន្ໂຕ ອិមា ຄាថា ອាហ –

១៧៩។

‘‘ອុច្ເຈ សក្ກេ ເហមាន, ປត្តយាន វិហង្គម;

វច្ឆាសិ ໂខ ត្វំ វាមូរុំ, ຈិរំ ໂខ សា ករិស្សតិ។

១៨០។

‘‘ອិທំ ໂខ សា ន ຊាណាតិ, ອសិ សត្តិញ្ຈ ໂອឌ្ឌិតំ;

សា ຈណ្ឌី ກាហតិ ໂກធំ, តំ ເມ តបតិ ໂນ ອិទំ។

១៨១។

‘‘ເອស ອុប្បលសន្នាໂហ, និក្ខញ្ຈុស្សីសໂກហិតំ;

ກາສີກລຸຈ ມຸທຸ ວຕຸຖໍ, ຕປຸເປຕຸ ຂນິກາ ປີຍາ''ຕິ.

ຕຕຸຖ ເທມານາຕິ ຄຈຸຂມານ ຈຣມານ. ປຕຸຕຍານາຕິ ຕເນວາລປຕິ, ຕຖາ ວິທາງຄມາຕິ. ໂສ ທິ ປຕຸເຕທິ ຍານໍ ກຕຸວາ ຄມນ ໂຕ ປຕຸຕຍາໂນ, ອາກາເສ ຄມນໂຕ ວິຫາງຄໂມ. ວຊຸຊາສີຕິ ວເທຍຸຍາສິ. ວາມູຣູນຸຕິ ກທລິກຸຂນຸຂສມານອູຣໍ, ມມ ສູເລ ນິສິນຸນກາວໍ ວເທຍຸຍາສິ. ຈິຣໍ ໂຂ ສາ ກຣິສຸສຕີຕິ ສາ ອິມໍ ປວຕຸຕີ ອຊານມານາ ມມ ອາຄມນໍ ຈິຣໍ ກຣິສຸສຕິ, ''ຈິຣໍ ເມ ຄຕສຸສ ປີຍສຸສ ນ ຈ ອາຄຈຸຂຕີ''ຕິ ເອວໍ ຈິນຸເຕສຸສຕີຕິ ອຕຸໂຖ.

ອສີ ສຕຸຕິລຸຈາຕິ ອສີສມານຕາຍ ສຕຸຕິສມານຕາຍ ຈ ສູລເມວ ສນຸຂາຍ ວທຕິ. ຕລຸທີ ຕສຸສ ອຸຕຸຕາສນຕຸຖາຍ ໂອຫຸທິຕໍ ຄປີຕໍ. ຈຕຸທິຕິ ໂກຂນາ. ກາທຕິ ໂກຂນຸຕິ ''ອຕິຈິຣາຍຕີ''ຕິ ມຍີ ໂກຂໍ ກຣິສຸສຕິ. ຕໍ ເມ ຕປຕີຕິ ຕໍ ຕສຸສາ ກຸຊຸຊນໍ ມໍ ຕປ ຕິ. ໂນ ອິທນຸຕິ ອິຂ ປນ ອິທໍ ສູລໍ ມໍ ນ ຕປຕີຕິ ທີເປຕິ.

''ເອສ ອຸປຸປລສນຸນາໂຫ''ຕິອາທີທີ ໝເຣ ອຸສຸສີສເກ ຄປີຕໍ ອຕຸຕໂນ ກຕຸທໍ ອາຈິກຸຂຕິ. ຕຕຸຖ ອຸປຸປລສນຸນາໂຫຕິ ອຸປຸປໂລ ຈ ສນຸນາໂຫ ຈ ອຸປຸປລສນຸນາໂຫ, ອຸປຸປລສທິໂສ ກຕໂຍ ຈ ສນຸນາຫໂກ ຈາຕິ ອຕຸໂຖ. ນິກຸຂລຸຈາຕິ ປລຸຈທີ ສຸວຕຸເຕທີ ກຕໍ ອງ ຄຸລິມຸທຸທິກໍ. ກາສີກລຸຈ ມຸທຸ ວຕຸຖນຸຕິ ມຸທຸ ກາສີກສາຍກຍຸຄໍ ສນຸຂາຍາທາ. ເອຕຸຕກໍ ກິຣ ເຕນ ອຸສຸສີສເກ ນິກຸຂິຕຸຕໍ. ຕປຸ ເປຕຸ ຂນິກາ ປີຍາຕິ ເອຕໍ ສພຸພໍ ຄເຫຕຸວາ ສາ ມມ ປີຍາ ຂນຕຸຖິກາ ອິມິນາ ຂເນນ ຕປຸເປຕຸ ປູເຣຕຸ, ສນຸຕຸຍຸຄາ ໂຫຕູຕິ.

ເອວໍ ໂສ ປຣິເທວມາໂນວ ກາລໍ ກຕຸວາ ນິຣເຍ ນິພຸພຕຸຕິ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຂມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຂາເນສິ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກຸກຕຸຖິຕກິກຸຂຸ, ໂສ ຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຍຸຄທີ. ''ຕທາ ກຣິຍາ ເອຕຣທິ ກຣິຍາ ອໂຫສິ, ເຍນ ປນ ເທວປຸຕຸເຕນ ຕໍ ກາຣຕໍ ທິຍຸຄໍ, ໂສ ອທເມວ ອໂຫສີ''ນຸຕິ.

ກາມວິລາປຊາຕກວຕຸຕນາ ສຕຸຕມາ.

[໔໙໗] ໗. ອຸທຸມຸພຣຊາຕກວຕຸຕນາ

ອຸທຸມຸພຣາຈິເມ ປກຸກາຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິທຣນຸໂຕ ອລຸລຕຣໍ ກິກຸຂຸໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ. ໂສ ກິຣ ອລຸລຕຣສຸມິ ປຈຸຈນຸຕ ຄາມເກ ວິຫາຣໍ ກາເຣຕຸວາ ວສຕິ. ຣມຕີໂຍ ວິຫາໂຣ ປີຍຸຄິປາສາເຕ ນິວິຍຸໂຖ, ມນຸທໍ ສມຸມຊຸຊນຍຸຄານໍ ອຸທກາຜາສຸກໍ, ໂຄຈຣ ຄາໂມ ນາຕິທູເຣ ນາຈຸຈາສນຸເນ, ສມຸປີຍາຍມານາ ມນຸສຸສາ ກິກຸຂຸໍ ເທນຸຕິ. ອເຖໂກ ກິກຸຂຸ ຈາຣິກໍ ຈຣມາໂນ ຕໍ ວິຫາຣໍ ປາ ປຸຕິ. ເນວາສີໂກ ຕສຸສ ອາຄນຸຕຸກວຕຸຕໍ ກຕຸວາ ປຸນທິວເສ ຕໍ ອາທາຍ ຄາມໍ ປີຕຸທາຍ ປາວິສີ. ມນຸສຸສາ ປກີຕໍ ກິກຸຂຸໍ ທຕຸ ວາ ສວາຕນາຍ ນິມນຸຕຍີສຸ. ອາຄນຸຕຸໂກ ກຕິປາທໍ ກຸລຸຊິຕຸວາ ຈິນຸເຕສີ – ''ເອເກນຸປາເຍນ ອິມໍ ກິກຸຂຸໍ ວລຸເຈຕຸວາ ນິກຸ ກຫຸຍິຕຸວາ ອິມໍ ວິຫາຣໍ ຄຕຸທິສຸສາມີ''ຕິ. ອຖ ນໍ ເຖຣູປຍຸຄານໍ ອາຄຕໍ ປຸຈຸຂິ – ''ກີ, ອາວຸໂສ, ພຸທຸຂູປຍຸຄານໍ ນາກາສີ''ຕິ? ''ກນຸເຕ, ອິມໍ ວິຫາຣໍ ປຜິຊຄຄນຸໂຕ ນຕຸຖິ, ເຕນມຸທີ ນ ຄຕປຸພຸໂພ''ຕິ. ''ຍາວ ຕຸວໍ ພຸທຸຂູປຍຸຄານໍ ຄນຸຕຸວາ ອາຄຈຸຂສິ, ຕາວາ ທໍ ປຜິຊຄຄິສຸສາມີ''ຕິ. ''ສາຂຸ, ກນຸເຕ''ຕິ ເນວາສີໂກ ''ຍາວ ມມາຄມນາ ເຖເຣ ມາ ປມຊຸຊິຕຸຖາ''ຕິ ມນຸສຸສານໍ ວຕຸວາ ປກຸກາ ມິ.

ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ອາຄນຸຕຸໂກ ''ຕສຸສ ເນວາສີກສຸສ ອຍລຸຈ ອຍລຸຈ ໂທໂສ''ຕິ ເຕ ມນຸສຸເສ ປຣິກິນຸທີ. ອິຕໂຣປີ ສຕຸຖາຣໍ ວນຸທິຕຸ ວາ ປຸນາຄໂຕ, ອຖສຸສ ໂສ ເສນາສນໍ ນ ອທາສີ. ໂສ ເອກສຸມີ ຄາເນ ວສີຕຸວາ ປຸນທິວເສ ປີຕຸທາຍ ຄາມໍ ປາວິສີ, ມນຸສຸສາ ສາ ມີຈີມຕຸຕມຸປີ ນ ກຣີສຸ. ໂສ ວິປຸປຜິສາຣີ ຫຸຕຸວາ ປຸນ ເຊຕວນໍ ຄນຸຕຸວາ ຕໍ ກາຣຕໍ ກິກຸຂູນໍ ອາໂຣເຈສີ. ເຕ ກິກຸຂູ ຂມຸມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຍຸຄາເປສຸໍ – ''ອາວຸໂສ, ອສຸໂກ ກິຣ ກິກຸຂຸ ອສຸກໍ ກິກຸຂຸໍ ວິຫາຣາ ນິກຸກຫຸຍິຕຸວາ ສຍໍ ຕຕຸຖ ວສີ''ຕິ. ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸ ວາ ''ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣທິ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ''ຕິ ປຸຈຸຂິຕຸວາ ''ອິມາຍ ນາມາ''ຕິ ວຸຕຸເຕ ''ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພຸເພປີ ໂສ ອິມໍ ວສນຍຸຄານາ ນິກຸກຫຸຍິເຍວາ''ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອຣຎ຺ເຍ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ។ ຕຕ຺ຖ ວສ຺ສາເນ ສຕ຺ຕສຕ຺ຕາຫໍ ເທໂວ ວສ຺សិ។ ອເຖໂກ ຣຕ຺ຕມຸຂຊຸຫ຺ທກາມກ຺ກໂຍ ເອກິສ຺ສາ ອໂນວສ຺ສິກາຍ ປາສາຓທຣິຍາ ວສມາໂນ ເອກທິວ ສໍ ທຣິຫ຺ວາເຣ ອເຕມນຍ຺ຖາເນ ສຸເຂນ ນິສີທິ។ ຕຕ຺ຖ ເອໂກ ກາລຸອມຸຂມຫາມກ຺ກໂຍ ຕິນ຺ໂຕ ສີເຕນ ປີລຸອິຍມາໂນ ວິຈຣນ຺ໂຕ ຕໍ ຕຖານິສິນ຺ນໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຸປາເຍນ ນໍ ນິຫຣິຕ຺ວາ ເອຕ຺ຖ ວສິສ຺ສາມິ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ກ຺ຈ຺ຊີ ໂອລມ຺ເພຕ຺ວາ ສຸຫິຕາກາຣໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປຸຣໂຕ ຖຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

១៨៧។

‘‘ອຸທຸມ຺ພຣາ ຈິເມ ປກ຺ກາ, ນິຄ຺ໂຣຘາ ຈ ກປິຕ຺ຖນາ;

ເອຫິ ນິກ຺ຂມ ກຸຍ຺ຊສ຺ສຸ, ກິ ຊິຟຈ຺ຉາຍ ມີຍ຺ຍສີ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ກປິຕ຺ຖນາຕິ ປີລກ຺ຂາ។ ເອຫິ ນິກ຺ຂມາຕິ ເອເຕ ອຸທຸມ຺ພຣາທໂຍ ຜລກາຣນມິຕາ, ອຫມ຺ປິ ຂາທິຕ຺ວາ ສຸຫິໂຕ ອາຄໂຕສ຺ມິ, ຕ຺ວມ຺ປິ ຄຈ຺ຉ ກຸຍ຺ຊສ຺ສູຕິ។

ໂສປີ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ສທ຺ທຫິຕ຺ວາ ຜລານິ ຂາທິຕຸກາໂມ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິຈຣິຕ຺ວາ ກິຍ຺ຈິ ອລກນ຺ໂຕ ປຸນາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ອນ຺ໂຕປາສາຓທຣິຍໍ ປວິສິຕ຺ວາ ນິສິນ຺ນໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ວຍ຺ເຈສ຺ສາມິ ນ’’ນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ປຸຣໂຕ ຖຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

១៨៨។

‘‘ເອວໍ ໂສ ສຸຫິໂຕ ໂຫຕິ, ໂຍ ວຸຫ຺ຒມປຈາຍຕິ;

ຍຖາຫມຊ຺ຊ ສຸຫິໂຕ, ທຸມປກ຺ການິ ມາສິໂຕ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ທຸມປກ຺ການິ ມາສິໂຕຕິ ອຸທຸມ຺ພຣາທີນິ ຣຸກ຺ຂຜລານິ ຂາທິຕ຺ວາ ອສິໂຕ ຘາໂຕ ສຸຫິໂຕ។

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ມຫາມກ຺ກໂຍ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

១៨៩។

‘‘ຍໍ ວເນໂຊ ວເນຊສ຺ສ, ວຍ຺ເຈຍ຺ຍ ກປິໂນ ກປິ;

ທຫໂຣ ກປິ ສທ຺ເຘຍ຺ຍ, ນ ຫິ ຊິຓ຺ໂຓ ຊຣາກປີ’’ຕິ។

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຍໍ ວເນ ຊາໂຕ ກປິ ວເນ ຊາຕສ຺ສ ກປິໂນ ວຍ຺ຈນໍ ກເຣຍ຺ຍ, ຕໍ ຕຍາ ສທິໂສ ທຫໂຣ ວານໂຣ ສທ຺ທເຫຍ຺ຍ, ມາທິໂສ ປນ ຊິຓ຺ໂຓ ຊຣາກປີ ມຫາລຸລກາມກ຺ກໂຍ ນ ຫິ ສທ຺ທເຫຍ຺ຍ, ສຕກ຺ຂຕ຺ຕຸມ຺ປິ ກຓນ຺ຕສ຺ສ ຕຸມ຺ຫາທິສສ຺ສ ນ ສທ຺ທຫຕິ។ ອິມສ຺ມິຍ຺ຫິ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ສພ຺ພໍ ຜລາຜລໍ ວສ຺ເສນ ກິລິນ຺ນໍ ປຕິຕໍ, ປຸນ ຕວ ອິທໍ ຖານໍ ນຕ຺ຖິ, ຄຈ຺ຉາຕິ។ ໂສ ຕໂຕວ ປກ຺ກາມິ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ຊຸຫ຺ທກາມກ຺ກໂຍ ເນວາສິໂກ ອໂຫສິ, ກາລຸອມຫາມກ຺ກໂຍ ອາຄນ຺ຕຸໂກ, ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕິ។

ຂຸທຸກຸນິກາເຍ ຊາຕກອຕຸຖກຖາ ຂຶ ທີເຍາ ຖາ

ອຸທຸມຸພຣຊາຕກວຕຸຕນາ ອຍຸຄຸມາ.

[໔ລລ] ລ. ໂກມາຣປຸຕຸຕຊາຕກວຕຸຕນາ

ປຸເຣຕຸວນຸຕີ ອິທໍ ສຕຸຖາ ປຸພຸພາຣາເມ ວິຫຣນຸໂຕ ເກລຸອິສີເລ ກິກຸຂູ ອາຣພຸກ ກເຖສີ. ເຕ ກິຣ ກິກຸຂູ ສຕຸຖຣີ ອຸປຣີປາສາເທ ວິຫຣນຸເຕ ເຫຍຸຖາປາສາເທ ທິຍຸຖສຸຕາທີນິ ກເຖນຸຕາ ກລຫຸຈ ປຣີກາສຸຈ ກໂຣນຸຕາ ນິສີທີສຸ. ສຕຸຖາ ມຫາໂມຄຸຄລຸລານໍ ອາມນຸເຕຕຸວາ ''ເອເຕ ກິກຸຂູ ສໍເວເຊທີ''ຕິ ອາຫ. ເຖໂຣ ອາກາເສ ອຸປຸປຕິຕຸວາ ປາທງຄຸຍຸຄເກນ ປາສາທຖຸປີກໍ ປຫຣີຕຸວາ ຍາວ ອຸທກປຣີຍນຸຕາ ປາສາທໍ ກມຸເປສີ. ເຕ ກິກຸຂູ ມຣຕກາຍກິຕາ ນິກຸຂມິຕຸວາ ພທີ ອຍຸຖໍສູ. ເຕສໍ ໂສ ເກລຸອິສີລກາໂວ ກິກຸຂູສຸ ປາກໂຍ ຊາໂຕ. ອເຖກທິວສໍ ກິກຸຂູ ຣມຸມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຍຸຖາເປສຸໍ – ''ອາວຸໂສ, ເອກຈຸເຈ ກິກຸຂູ ເອວຣູເປ ນິຍຍານິກ ສາສເນ ປພຸພຊິຕຸວາ ເກລຸອິສີລາ ຫຸຕຸວາ ວິຈຣນຸຕິ, 'ອນິຈຸຈໍ ທຸກຸຂໍ ອນຕຸຕາ'ຕິ ວິປສຸສນາຍ ກມຸມໍ ນ ກໂຣນຸຕີ''ຕິ. ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸວາ ''ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣທິ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ''ຕິ ປຸຈຸອິຕຸວາ ''ອິມາຍ ນາມາ''ຕິ ວຸຕຸເຕ ''ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພຸເພປເຕ ເກລຸອິສີລກາເຍວາ''ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຣີສຕຸໂຕ ເອກສຸມີ ຄາມເກ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິ, ''ໂກມາຣປຸຕຸໂຕ''ຕິ ນໍ ສຍຸຊານີສຸ. ໂສ ອປຣກາເຄ ນິກຸຂມິຕຸວາ ອີສີປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ຫິມວນຸຕປເທເສ ວສີ. ອຖຍຸເຍ ເກລຸອິສີລາ ຕາປສາ ຫິມວນຸຕປເທເສ ອສຸສມໍ ມາເປຕຸວາ ວສີສຸ, ກສິຕາປຣີກມຸມມຕຸຕມຸປີ ເນສໍ ນຕຸຖິ, ອຣຍຸຍໂຕ ຜລາຜລານິ ອາຫຣິຕຸວາ ຂາທິຕຸວາ ຫສມານາ ນານປຸປກາຣາຍ ເກລຸອິຍາ ວິຕິນາເມນຸຕິ. ເຕສໍ ສນຸຕິເກ ເອໂກ ມກຸກໂຍ ອຕຸຖິ, ໂສປີ ເກລຸອິສີລ ໂກວ ມຸຂວິກາຣາທີນິ ກໂຣນຸໂຕ ຕາປສານໍ ນານາວິຂໍ ເກລຸອີ ທສຸເສຕິ. ຕາປສາ ຕຕຸຖ ຈີຣໍ ວສິຕຸວາ ໂລຕມຸພິລເສວນຕຸຖາຍ ມນຸສຸສປຖໍ ອຄມໍສຸ. ເຕສໍ ຄຕກາລໂຕ ປຍຸຖາຍ ໂພຣີສຕຸໂຕ ຕໍ ຖານໍ ຄນຸຕຸວາ ວາສໍ ກປຸເປສີ, ມກຸກໂຍ ເຕສໍ ວິຍ ຕສຸສປີ ເກລຸອີ ທສຸເສສີ.

ໂພຣີສຕຸໂຕ ອຈຸຂຣໍ ປຫຣີຕຸວາ ''ສຸສິກຸຂິຕປພຸພຊິຕານໍ ສນຸຕິເກ ວສນຸເຕນ ນາມ ອາຈາຣສມຸປນຸເນນ ກາຍາທີຫີ ສຸສຍຸຍເຕນ ຊາເນສຸ ຍຸຕຸເຕນ ກວິຕຸໍ ວຍຸຍຕີ''ຕິ ຕສຸສ ໂອວາທໍ ອທາສີ. ໂສ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ສີລວາ ອາຈາຣສມຸປນຸໂນ ອໂຫສີ, ໂພຣີສຕຸໂຕປີ ຕໂຕ ອຍຸຍຕຸຖ ອຄມາສີ. ອຖ ເຕ ຕາປສາ ໂລຕມຸພິລໍ ເສວິຕຸວາ ຕໍ ຖານໍ ອຄມໍສຸ. ມກຸກໂຍ ປຸພຸເພ ວິຍ ເຕສໍ ເກລຸອີ ນ ທສຸເສສີ. ອຖ ນໍ ຕາປສາ ''ປຸພຸເພ, ຕຸວໍ ອາວຸໂສ, ອມຸຫາກໍ ປຸຣໂຕ ເກລຸອີ ອກາສີ, ອິທານີ ນ ກໂຣສີ, ກີກາຣຕາ''ຕິ ປຸຈຸອນຸຕາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫໍສຸ –

໑໔໔.

''ປຸເຣ ຕຸວໍ ສີລວຕໍ ສກາເສ, ໂອກຸກນຸຕິກໍ ກີລຸອສີ ອສຸສມມຸຫິ;

ກໂຣຫເຣ ມກຸກຍິຍານິ ມກຸກຍ, ນ ຕໍ ມຍໍ ສີລວຕໍ ຣມາມາ''ຕິ.

ຕຕຸຖ ສີລວຕໍ ສກາເສຕິ ເກລຸອິສີລານໍ ອມຸຫາກໍ ສນຸຕິເກ. ໂອກຸກນຸຕິກນຸຕິ ນິໂຄ ວິຍ ໂອກຸກນຸຕິຕຸວາ ກີລຸອສີ. ກໂຣຫເຣຕິ ເອຕຸຖ ອເຣຕິ ອາລປນໍ. ມກຸກຍິຍານີຕິ ມຸຂມກຸກຍິກກີລຸອາສງຂາຕານິ ມຸຂວິກາຣານີ. ນ ຕໍ ມຍໍ ສີລວຕໍ ຣມາມາຕິ ຍໍ ປຸພຸເພ ຕວ ເກລຸອິສີລໍ ເກລຸອິວຕໍ, ຕໍ ມຍໍ ເອຕຣທິ ນ ຣມາມ, ຕຸວມຸປີ ໂນ ນ ຣມາເປສີ, ກີ ນຸ ໂຂ ກາຣຕນຸຕິ.

ຕໍ ສຸຕຸວາ ມກຸກໂຍ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໔໕.

''ສຸຕາ ຫີ ມຍຸຫໍ ປຣມາ ວິສຸທຸອິ, ໂກມາຣປຸຕຸຕສຸສ ພຫຸສຸສຸຕສຸສ;

ມາ ຫານິ ມໍ ມຄ຺ລິ ຕຸວໍ ຍຖາ ປຸເຣ, ຊານານຸຍຸຕ຺ໂຕ ວິຫຣາມິ ອາວຸໂສ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ມຍ຺ຫນ຺ຕິ ກຣຕຕ຺ເຖ ສມ຺ປທານໍຯ ວິສຸທ຺ຘິຕິ ຊານວິສຸທ຺ຘິຯ ພຫຸສ຺ສຸຕສ຺ສາຕິ ພຫູນໍ ກສິຕປຣິກມ຺ມານໍ ອຍ຺ຄນ຺ນຍ຺ຈ ສ ມາປຕ຺ຕີນໍ ສຸຕຕ຺ຕາ ເຈວ ປຝິວິທ຺ຘຕ຺ຕາ ຈ ພຫຸສ຺ສຸຕສ຺ສຯ ຕຸວນ຺ຕິ ເຕສຸ ເອກໍ ຕາປສໍ ອາລປນ຺ໂຕ ອິທານິ ມາ ມໍ ຕ຺ວໍ ປຸເຣ ວິຍ ສຍ຺ຊານິ, ນາຫໍ ປຸຣິມສທິໂສ, ອາຈຣິໂຍ ເມ ລທ຺ໂຘຕິ ທີເປຕິຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຕາປສາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫໍສຸ –

໑໘໗ຯ

‘‘ສເຈປິ ເສລສ຺ມິ ວເປຍ຺ຍ ພີຊໍ, ເທໂວ ຈ ວສ຺ເສ ນ ຫິ ຕໍ ວິຣູລ຺ເຫ;

ສຸຕາ ຫິ ເຕ ສາ ປຣມາ ວິສຸທ຺ຘິ, ອາຣາ ຕຸວໍ ມກ຺ກຍ ຊານກູມິຍາ’’ຕິຯ

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ສເຈປິ ປາສາຕປີຝ຺ເຖ ປຍ຺ຈວິຘໍ ພີຊໍ ວເປຍ຺ຍ, ເທໂວ ຈ ສມ຺ມາ ວສ຺ເສຍ຺ຍ, ອເຂຕ຺ຕຕາຍ ຕໍ ນ ວິຣູລ຺ເຫຍ຺ຍ, ເອວ ເມວ ຕຍາ ປຣມາ ຊານວິສຸທ຺ຘິ ສຸຕາ, ຕ຺ວໍ ປນ ຕິຣຈ຺ຉານໂຍນິກຕ຺ຕາ ອາຣາ ຊານກູມິຍາ ທູເຣ ຄິໂຕ, ນ ສກ຺ກາ ຕຍາ ຊານໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕຸນ຺ຕິ ມກ຺ກຍໍ ຄຣຫີສຸຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ເກລຸອິສີລາ ຕາປສາ ອິເມ ກິກ຺ຂູ ອເຫສຸໍ, ໂກມາຣປຸຕ຺ໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ໂກມາຣປຸຕ຺ຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ ນວມາຯ

[໒໐໐] ໑໐ຯ ວກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ປຣປາຕໂຣຘາ ຊີວນ຺ໂຕຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ປຸຣາຕສນ຺ຖຕໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິຯ ວຕ຺ຖຸ ວິນເຍ (ປາຣາຯ ໕໒໕ ອາທໂຍ) ວິຕ຺ຖາຣໂຕ ອາຄຕເມວຯ ອຍໍ ປເນຕ຺ຖ ສງ຺ເຂໂປ – ອາຍສ຺ມາ ອຸປເສໂນ ທຸວສ຺ສິໂກ ເອກວສ຺ສິເກນ ສທ຺ຘິວິຫາຣິເກນ ສທ຺ຘິ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣາ ຄຣຫິໂຕ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປກ຺ກນ຺ໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ປຝ຺ຄເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕປ຺ປຕ຺ໂຕ ອປ຺ປິຈ຺ຉ ຕາທິຄຸຕຍຸຕ຺ໂຕ ເຕຣສ ຘຸຕງ຺ຄານິ ສມາທາຍ ປຣິສມ຺ປິ ເຕຣສຘຸຕງ຺ຄຘຣໍ ກຕ຺ວາ ກຄວຕິ ເຕມາສໍ ປຝິສລ຺ລີເນ ສປຣິໂສ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປຣິສໍ ນິສ຺ສາຍ ປຄມໍ ຄຣຫໍ ລກິຕ຺ວາ ອຘມ຺ມິກາຍ ກຕິກາຍ ອນນຸວຕ຺ຕເນ ທຸຕິຍໍ ສາຘຸກາຣໍ ລກິຕ຺ ວາ ‘‘ອິໂຕ ປຝ຺ຄາຍ ຘຸຕງ຺ຄຘຣາ ກິກ຺ຂູ ຍຖາສຸຂໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ມໍ ປສ຺ສນ຺ຕູ’’ຕິ ສຕ຺ຖາຣາ ກຕານຸຄ຺ຄໂຫ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ກິກ຺ຂູ ນໍ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສິຯ ຕໂຕ ປກ຺ຕິ ກິກ຺ຂູ ຘຸຕງ຺ຄຘຣາ ຫຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ທສ຺ສນາຍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຣິ ປຝິສລ຺ລານາ ວຸຝ຺ຄິເຕ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ປໍສຸກູລານິ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຕ຺ຕຈີວຣາເນວ ຄຕ຺ຫີສຸຯ ສຕ຺ຖາ ສມ຺ພຫຸເລຫິ ກິກ຺ຂູຫິ ສທ຺ຘິ ເສນາ ສນຈາຣິກໍ ຈຣນ຺ໂຕ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ປຕິຕານິ ປໍສຸກູລານິ ທິສ຺ວາ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຕມຕ຺ຖໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ກິກ຺ຂເວ, ອິເມສໍ ນາມ ກິກ຺ຂູນໍ ຘຸຕງ຺ຄສມາທານໍ ນ ຈິຣຝ຺ຄິຕິກໍ ວກສ຺ສ ອຸໂປສຖກມ຺ມສທິສໍ ອໂຫສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ອໂຫສິຯ ອເຖໂກ ວໂກ ຄງ຺ຄາຕີເຣ ປາ ສາຕປີຝ຺ເຖ ວສຕິ, ອຖ ຄງ຺ຄາຍ ມໂຫຄໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ປາສາຕໍ ປຣິກ຺ຂິປິຯ ວໂກ ອກິຣຸຫິຕ຺ວາ ປາສາຕປີຝ຺ເຖ ນິປ຺ຊ຺ຊິ, ເນວສ຺ສ ໂຄຈໂຣ ອຕ຺ຖິ, ນ ໂຄຈຣາຍ ຄມນມຄ຺ໂຄ, ອຸທກມ຺ປິ ວຑ຺ຒເຕວຯ ໂສ ຈິນ຺ເຕສິ – ‘‘ມຍ຺ຫໍ ເນວ ໂຄຈໂຣ ອຕ຺ຖິ, ນ ໂຄຈຣາຍ ຄມນມຄ຺ໂຄ, ນິກ຺ກມ຺ມສ຺ສ ປນ ນິປ຺ຊ຺ຊນ຺ໂຕ ອຸໂປສຖກມ຺ມໍ ວຣ’’ນ຺ຕິ ມນສາວ ອຸໂປສຖໍ ອຘິຝ຺ຄາຍ ສີລານິ ສມາ ທິຍິຕ຺ວາ ນິປ຺ຊ຺ຊິຯ ຕທາ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ອາວຊ຺ຊມາໂນ ຕສ຺ສ ຕໍ ທຸພ຺ພລສມາທານໍ ຍຕ຺ວາ ‘‘ເອຕໍ ວກໍ ວິເຫເຄສ຺ສາມີ’’ຕິ ເອລຸອກຣູເປນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອວິທູເຣ ຄຕ຺ວາ ອຕ຺ຕານໍ ທສ຺ເສສິຯ ວໂກ ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຍ຺ຍສ຺ມິ ທິວເສ ອຸໂປສຖກມ຺ມໍ ຊານິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຸຝ຺ຄາຍ ຕໍ ຄຕ຺ຫິຕຸໍ ປກ຺ຂນ຺ທິຯ ເອລຸອໂກປິ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ປກ຺ຂນ຺ທິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕານໍ ຄເຫຕຸໍ ນາທາສິຯ ວໂກ ຕໍ

ຄເຫຕຸំ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອາຄມ຺ມ ‘‘ອຸໂປ຺ສຖກມ຺មំ ຕາວ ເມ ນ ភິຊ຺ຊຕិ’’ຕិ ຕຕ຺ເຖວ ປຸນ ນិປ຺ຊຊិ។ ສກ຺ໂກ ສກ຺ກຕ຺ຕការເວເນວ ອាកាເສ ຖត຺វា ‘‘ຕាທិສສ຺ស ຫຸພ຺ພលຊ຺ຊាសយស຺ស កឹ ອຸໂປ຺ສຖກມ຺មេន, ຕ຺វំ មម ສກ຺ກារំ ອຊានន຺ໂຕ ເອលຸອກមំសំ ຂាទិត຺ុកាໂម ອໂហសិ’’ຕិ តំ វិគហេត຺វា ຄនិត຺វា ເທវໂលកមេវ គໂត។

១៨៦។

‘‘ປຣប់ាຕໂຣឆា ຊិវນ຺ໂຕ, មំសໂລហិតໂភຊໂນ;

វໂក វតំ ສមាទាយ, ອຸປ຺ປ຺ຊຊិ ອຸໂປ຺ສຖំ។

១៨៧។

‘‘ຕស຺ស ສກ຺ໂກ វតញ຺ញាយ, ອຊຣູເປນុប់ាគមិ;

វិតតໂປ຺ ອຊຊុប຺ប຺ត຺ໂត, ກញ຺ຊិ ໂລហិតໂປ຺ តប៉ី។

១៨០។

‘‘ເອວເមវ ອិធេកច຺ចេ, ສមាទានម຺ហិ ຫຸພ຺ພលា;

លហុំ ករោន຺ຕិ ອត຺តានំ, វໂកវ ອຊກារណា’’ຕិ។ –

ຕិស຺ໂສបិ ອភិសម຺ພុທ຺ធគាថាវ។

ຕត຺ថ ອຸប຺ប຺ຊຊិ ອຸໂປ຺ສថន຺ຕិ ອຸໂປ຺ສថវាសំ ອຸប຺គໂត។ វតញ຺ញាយាຕិ ຕស຺ស ຫຸພ຺ພលវតំ ອញ຺ញាយ។ វិតតໂປ຺ ອຊຊុប຺ប຺ត຺ໂតຕិ វិគតតໂប ທុត຺វា ອຸប຺គໂត, តំ ຂាទិតុំ ປក຺ខន຺ទិຕិ ອត຺ໂថ។ ໂລហិតໂប຺ຕិ ໂລហិតប់ាយិ។ តប໌ន຺ຕិ តំ ອត຺តໂន ສមាទានតប៉ី ភិន຺ទិ។

ສត຺ថា ອិមំ ធម຺មເທសនំ ອាហរិត຺វា ຊាតកំ ສໂមធាເនសិ – ‘‘តទា ສກ຺ໂກ ອហមេវ ອໂហសិ’’ន຺ຕិ។

វកຊាតកវណ຺ណនា ທសមា។

ກຸម຺ភវគ຺ໂគ ປញ຺ចໂម។

តស຺សុទ຺ទានំ –

វរកុម຺ភ ສុប់ត຺ត សិរិវ຺ហយໂន, ສុចិសម຺មត ພិន຺ទុសໂរ ចុសໂភ;

សរិតំປតិ ចត຺ហិ ຊរាកបិនា, ອថ មក຺កដិយា វកេន ທសាតិ។

ອថ វគ຺គុទ຺ទានំ –

សຽកប຺ໂປ ປທុໂម ເចវ, ອុទប់ាເនន តតិយំ;

ອພ຺ການ຺ຕຣໍ ຌຜເາທໍ, ຕິກນິປາຕມ຺ທິລງກຕນ຺ຕິຯ

ຕິກນິປາຕວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

(ທຸຕິໂຍ ຠາໂຄ ນິຏ຺ຐິໂຕຯ)